PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM TURISTIČKE ZAJEDNICE OPĆINE MURTER-KORNATI 2025.-2029.

NARUČITELJ:
TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE MURTER-KORNATI
Rudina bb
22 243 Murter

Dalmacija
Murter

IZRAĐIVAČ:
LEVEL PROJECT D.O.O.
Radnička cesta 80
10000 Zagreb

LEVEL PROJECT D.O.O.

Sadržaj

1. Uvod 4
   1.1. Ciljevi 5
   1.2. Metodologija i proces izrade Plana upravljanja 6
   1.3. Struktura plana 8
2. Opći podaci 9
3. Profil destinacije 11
4. Institucionalni i strateški okvir 15
   4.1. Institucionalni okvir upravljanja turizmom 15
   4.2. Strateški okvir razvoja turizma u destinaciji TZO Murter-Kornati 17
5. Analiza stanja 23
6. Turistička ponuda i potražnja 24
   6.1. Smještajni kapaciteti 24
   6.2. Turistički promet 35
   6.3. Jednodnevni posjetitelji 51
   6.4. Ugostiteljstvo 53
   6.5. Turističke usluge 56
7. Resursno-atrakcijska osnova 58
   7.1. Zaštićena prirodna dobra 59
   7.2. Zaštićena kulturna dobra 60
   7.3. Resursna osnova 61
8. Javna turistička infrastruktura 81
9. Komunalna infrastruktura 84
   9.1. Energetska infrastruktura 84
   9.2. Telekomunikacijska infrastruktura 89
   9.3. Vodoopskrba i odvodnja 93
   9.4. Gospodarenje otpadom 97
10. Prometna infrastruktura 99
   10.1. Cestovni promet 99
   10.2. Promet u mirovanju 101
   10.3. Pomorski promet 102
   10.4. Zračni promet 109
   10.5. Javni prijevoz 109

11. Kakvoća mora za kupanje 110
12. Buka i svjetlosno onečišćenje 112
12.1. Buka 112
12.2. Svjetlosno onečišćenje 113
13. Kvaliteta zraka 115
14. Ublažavanje klimatskih promjena 116
15. Prostor 118
15.1. Prostorni plan područja posebnih obilježja Nacionalnog parka Kornati 119
15.2. Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-sitske skupine 129
15.3. Prostorni plan uređenja Općine Murter-Kornati 138
16. Analiza stanja digitalizacije 148
17. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala 151
17.1. Stanovništvo 151
17.2. Zaposlenost i nezaposlenost 153
17.3. Analiza kadrova TZO Murter-Kornati 155
17.4. Radna snaga u turizmu i povezanim djelatnostima 155
18. Analiza komunikacijskih aktivnosti 158
18.1. Online promotivne aktivnosti 158
18.2. Offline promotivne aktivnosti 168
19. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s posebnim potrebama 170
19.1. Fizička pristupačnost 171
19.2. Komunikacijska pristupačnost 173
19.3. Pristupačnost usluga 173
19.4. Društvena i kognitivna pristupačnost 174
20. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji (javne usluge i servisi) 175
20.1. Javne i žurne službe 175
20.2. Obrazovanje, kultura i sport 177
20.3. Vjerske zajednice 179
20.4. Financijske, platne i poštanske usluge 179
20.5. Uslužne djelatnosti i opskrba 179
20.6. Javni prostori i uređenost 180
20.7. Nositelji turističke politike 183
21. Izvješće o analizi stanja 185
22. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda 189
22.1. Elementi konkurentnosti destinacije 189

22.2. Turistički proizvodi destinacije 191
22.3. Ciljna publika (segmentacija) 192
22.4. Razvojni i marketinški potencijal turističkih proizvoda i usluga 194
23. Trendovi i analiza konkurencije 208
23.1. Trendovi 208
23.2. Analiza konkurencije i benchmark destinacija 215
23.3. Turističko okruženje destinacije (otok Murter) 224
24. Anketni upitnik 229
24.1. Analiza odgovora anketnog istraživanja lokalnog stanovništva 230
24.2. Analiza odgovora anketnog istraživanja turista i jednodnevnih posjetitelja 272
25. Izračun pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta destinacije 288
25.1. Pokazatelji održivosti 289
25.2. Pokazatelji prihvatnog kapaciteta 301
25.3. Procjena dosegnute razine prihvatnog kapaciteta 323
25.4. Analiza scenarija 338
26. SWOT analiza 364
27. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima 371
27.1. Identificiranje općih načela i ciljeva turizma 378
27.2. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta 384
27.3. Strateški okvir plana upravljanja destinacijom 388
28. Smjernice i preporuke za dionike razvoja 404
28.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave 404
28.2. Smjernice i preporuke za Turističku zajednicu Šibensko-kninske županije 405
28.3. Smjernice i preporuke za TZO Murter-Kornati 406
28.4. Smjernice i preporuke za ostale dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji 409
29. Popis projekata 413
29.1. Projekti od posebnog značaja za destinaciju 414
29.2. Projekti koji doprinose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti 448
30. Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom 461
30.1. Mjerenje napretka i izvješće o provedbi 464
30.2. Izvještavanje o provedbi Plana upravljanja 465
31. Literatura 466

1. Uvod

Plan upravljanja destinacijom Turističke zajednice Općine Murter-Kornati (dalje u tekstu: TZO Murter-Kornati) planski je dokument za razvoj destinacije i donosi se za četverogodišnje razdoblje – od 2025. do 2029. godine. Planom se određuje smjer razvoja destinacije s ciljem poboljšanja iskustva posjetitelja, zaštite prirodnih i kulturnih dobara te dobrobiti lokalne zajednice. Svrha Plana upravljanja destinacijom je osigurati razvoj destinacije u smjeru održivosti jedinica lokalne samouprave, jedinica područne (regionalne) samouprave i drugih nadležnih tijela u destinaciji.

Izrada Plana dio je šire reforme sustava upravljanja turizmom u Republici Hrvatskoj, kojom se nastoji uspostaviti učinkovitiji, održiviji i konkurentniji model razvoja turističkih destinacija. Pravna osnova za izradu i donošenje Plana proizlazi iz Zakona o turizmu (NN 156/23), Pravilnika o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24), Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (NN 112/24), Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (NN 112/24), Smjernica i uputa Ministarstva turizma i sporta (MINTS) za izradu i provedbu planova upravljanja destinacijom te ostalih odgovarajućih zakonskih i podzakonskih akata i smjernica.

Sukladno članku 25. Zakona o turizmu (NN 156/23) u izradu Plana upravljanja destinacijom, turistička zajednica dužna je uključiti jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove i trgovačka društva u vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Republike Hrvatske, kao i udruge koje izravno sudjeluju u kreiranju destinacijskog lanca vrijednosti. Također, potrebno je uključiti nadležna tijela za prostorno planiranje, zdravstvo, kulturu te druge relevantne dionike, kako bi se osiguralo cjelovito i usklađeno planiranje razvoja turizma u destinaciji.

Dokument, također, predstavlja strateški okvir za upravljanje razvojem destinacije TZO Murter-Kornati te služi kao podloga za donošenje odluka, praćenje pokazatelja održivosti i provedbu projekata koji doprinose povećanju održivosti i konkurentnosti destinacije.

Provedbom Plana upravljanja destinacijom predviđa se diversifikacija turističke ponude, jačanje brenda destinacije, produljenje turističke sezone te provedba digitalne i zelene transformacije. Time se stvaraju preduvjeti za kvalitetnije upravljanje destinacijom, uz naglasak na održivost, autentičnost i dugoročnu konkurentnost, kao i na sustavno praćenje i prilagodbu suvremenim turističkim trendovima

U konačnici, Plan upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati predstavlja strateški dokument koji će služiti kao smjernica za sve dionike u turizmu, uključujući lokalnu upravu, gospodarske subjekte, civilno društvo i druge zainteresirane strane, u ostvarivanju zajedničkih ciljeva u destinaciji.

1.1. Ciljevi

Plan upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati ima nekoliko ključnih ciljeva:

- analizirati postojeće stanje turizma i relevantnih prostornih, okolišnih, društvenih i gospodarskih pokazatelja;
- izračunati pokazatelje održivosti destinacije;
- izračunati prihvatni kapacitet destinacije te definirati scenarije razvoja;
- odrediti razvojna načela, viziju i strateške ciljeve turizma;
- definirati mjere i aktivnosti, kao i smjernice za implementaciju koje se odnose na sve ključne dionike;
- identificirati popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije (od kojih su neki i projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije) te popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije, vrijednosti veće od 1.000.000 €, koji imaju izrađenu dokumentaciju i značajan razvojni potencijal te
- osigurati uključivanje i koordinaciju dionika te uspostaviti okvir za sustavno praćenje i izvještavanje o provedbi Plana.

1.2. Metodologija i proces izrade Plana upravljanja

Tijekom izrade Plana upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati primjenjivala se metodologija opisana u Smjernicama i uputama za izradu Plana upravljanja destinacijom (MINTS, 2024) koja je obuhvatila sljedeće dijelove:

- Analizu stanja
- Izradu Studije prihvatnih kapaciteta destinacije
- Izradu intervencijske logike tj. strateškog okvira Plana upravljanja destinacijom

Prikupljanje podataka iz sekundarnih izvora

Proces je obuhvatio desk istraživanja temeljena na analizi strateških, prostorno-planskih i zakonodavnih dokumenata, službenih statističkih i administrativnih podataka, stručnih i znanstvenih izvora, prostornih baza podataka, postojećih studija i istraživanja te drugih relevantnih izvora.

Korišteni su i detaljno analizirani strateški dokumenti općinske i regionalne razine - Provedbeni program Općine Murter-Kornati 2025.-2029 i Plan razvoja Šibensko-kninske županije 2021.-2027. godine. Analizirani su i relevantni dokumenti kojima se planira razvoj destinacije poput Strategije razvoja održivog turizma RH do 2030. godine, Plana upravljanja destinacijom Šibensko-kninske županije, Strategije razvoja turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine, Studije održivosti razvoja turizma i prihvatnog kapaciteta s akcijskim planom na području Šibensko-kninske županije i drugih.

Intervjui i razgovori s ključnim dionicima

Provedeni su individualni intervjui i telefonski razgovori s nizom ključnih dionika iz područja turizma i povezanih djelatnosti. Popis dionika uključio je nositelje destinacijske politike (Općina Murter-Kornati, TZO Murter-Kornati, TZ ŠKŽ), predstavnike komunalnih poduzeća (Murtela d.o.o., Vodovod i odvodnja d.o.o. i dr.), javnih ustanova (JU NP Kornati), pružatelja smještaja te ostale dionike. Dionici su dali kvalitetan doprinos u stvaranju slike stanja u destinaciji tj. pružili vrijedne informacije o ključnim obilježjima, izazovima i mogućnostima razvoja destinacije.

Terenski obilasci

Tijekom prve faze izrade Plana upravljanja, odnosno za vrijeme izrade analize stanja odrađeno je i nekoliko terenskih obilazaka destinacije, kako bi se stekao neposredan uvid u opterećenja turističke, prometne i druge javne infrastrukture, kroz više navrata, uključujući predsezonu, sezonu i posezonu.

Metodologija pri izradi Studije prihvatnih kapaciteta destinacije

Plan upravljanja destinacijom na lokalnoj razini, za turističke zajednice razvrstane u kategoriju I i II indeksa turističke razvijenosti (ITR) mora biti temeljen na izračunu prihvatnog kapaciteta destinacije. Budući da se TZO Murter-Kornati nalazi u II kategoriji prema vrijednosti ITR-a (27,93 u 2024. godini), za destinaciju se izrađuje Studija prihvatnih kapaciteta, a sam dokument integrira se u Plan upravljanja destinacijom.

Za potrebe izrade Studije prihvatnih kapaciteta destinacije TZO Murter-Kornati primijenjena je kombinirana metodologija koja objedinjuje kvalitativne i kvantitativne metode istraživanja. Kvantitativna metoda obuhvatila je prikupljanje i analizu statističkih i drugih relevantnih podataka o destinaciji (turistički promet, smještajni kapaciteti, opterećenje prostora i infrastrukture i dr.). Kvalitativna metoda temeljila se na istraživanju stavova i percepcija turista i jednodnevnih posjetitelja te lokalnog stanovništva. Spomenuta istraživanja provedena su online anketiranjem ciljanih skupina ispitanika tijekom 2025. godine, sukladno Smjernicama za istraživanje stavova relevantnih grupa dionika koje je izradilo Ministarstvo turizma i sporta (MINTS).

Opći principi izrade Plana upravljanja

Metodologija izrade Plana temeljila se na već spomenutom participativnom pristupu koji se bazirao na suradnji s lokalnom zajednicom kroz sudjelovanje relevantnih predstavnika iz svih djelatnosti i područja bitnih za izradu Plana. Također, primijenjen je integrirani pristup koji je podrazumijevao cjelovito sagledavanje različitih razvojnih potencijala i izazova TZO Murter-Kornati te njihovo usklađivanje s općim ciljevima razvoja.

Plan je koncipiran na način da se ostvari ravnoteža između razvojnih aspiracija i provedivosti samih aktivnosti programa i projekata definiranih u strateškom okviru. Financijski parametri kao i parametri za praćenje provedbe racionalno su postavljeni, stoga primijenjeni metodološki okvir omogućava provedbu Plana kroz jasno definirane korake i pokazatelje uspješnosti koji omogućuju učinkovitu implementaciju. Takav pristup omogućuje cjelovito sagledavanje razvoja turizma na području destinacije uz uključivanje svih relevantnih dionika, te postavlja temelje za dugoročno održiv i konkurentan turistički razvoj.

1.3. Struktura plana

Plan upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati sastoji se od poglavlja koja svojim sadržajem slijede osnovu propisanu Smjernicama i uputama za izradu Plana upravljanja destinacijom. Uvod daje kratki opis i osnovu za razumijevanje svrhe izrade plan upravljanja. Obuhvaća i definiciju dokumenta u skladu s relevantnim propisima, opisuje metodologiju, proces izrade i strukturu samog plana.

Analiza stanja pruža sveobuhvatan pregled trenutnog stanja destinacije. Obuhvaća analizu turističke ponude i potražnje, uključujući smještajne kapacitete, turistički promet, jednodnevne posjetitelje i ugostiteljstvo, kao i turističkih usluga te resursno-atrakcijske osnove. Također, analizirana je javna turistička, komunalna i prometna infrastruktura, kakvoća mora za kupanje, buka i svjetlosno onečišćenje, kvaliteta zraka i drugih relevantnih područja. Analiza obuhvaća analizu korištenja prostora tj. prostorno-planske dokumentacije, stanje digitalizacije, tržište i potrebe ljudskih potencijala te komunikacijske aktivnosti. Cjelovit pregled stanja nadopunjen je analizom pristupačnosti destinacije osobama s posebnim potrebama te organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji, čime se stvaraju podloge za prepoznavanje ključnih razvojnih obilježja, ograničenja i potencijala destinacije.

Studija prihvatnih kapaciteta sadrži izračun i interpretaciju pokazatelja održivosti kao i interpretaciju rezultata provedenih istraživanja turista i jednodnevnih posjetitelja, gospodarskih subjekata i lokalnog stanovništva.

U poglavlju o pokazateljima održivosti definiraju se obvezni pokazatelji održivog razvoja destinacije. Opisana je metodologija prikupljanja podataka i analiza rezultata, uz smjernice za budući razvoj i praćenje ciljeva. Procjena dostignute razine nosivih kapaciteta i analiza scenarija budućeg razvoja destinacije predstavljaju temelj za formuliranje ključnog elementa Plana upravljanja – strateškog okvira.

Strateški okvir sadrži razvojnu viziju, strateške ciljeve s mjerama i aktivnostima koje postavljaju temelj za budući razvoj turizma u TZO Murter-Kornati. Vizija razvoja usmjerena je na održivost i autentičnost, a strateški ciljevi daju okvir za operacionalizaciju vizije, konkretne smjernice za razvoj destinacijskog lanca vrijednosti u smjeru povećanja kvalitete i održivosti. Nastavno na strateški okvir definiran je popis projekata od posebnog značaja za destinaciju i projekata koji doprinose

Plan također sadrži poglavlje kojim se opisuje sustav praćenja i implementacije plana te smjernice i preporuke za relevantne dionike u implementaciji Plana.

2. Opći podaci

TZO Murter-Kornati u teritorijalnom obuhvatu obuhvaća administrativno područje Općine Murter-Kornati. Obuhvaća područje dva naselja – Murter (općinsko središte) i Kornati. Ukupna površina kopnenog dijela destinacije iznosi 39,9 km^2.

Prostor destinacije karakterizira izrazita razvedenost obale i velik broj otoka, otočića i hridi, zbog čega pripada krajobrazno i geomorfološki najprepoznatljivijim dijelovima hrvatskog Jadrana s preko 160 otoka i s obalnom linijom dugom preko 300 km. Prostor Općine Murter-Kornati je specifičan po brojnim fenomenima, a nadasve osobitim odnosom prirodnog i antropogenog utjecaja. Jedinstvenost se ogleda u spoju različitih fizionomskih cjelina na relativno malom prostoru izrazito krškog karaktera.

Posebno obilježje destinacije predstavlja visok udio prostora pod zaštitom prirode. Na području Općine Murter-Kornati nalaze se dva zaštićena područja – Nacionalni park Kornati (dalje NP Kornati) i Značajni krajobraz Žutsko-sitske otočne skupine (dalje: ZK Žutsko-sitske otočne skupine), koja zajedno obuhvaćaju oko 90 % površine Općine. NP Kornati proglašen je 1980. godine zbog iznimnih krajobraznih vrijednosti, geomorfoloških obilježja, izrazite razvedenosti obale i bogatstva morskih ekosustava. Obuhvaća oko 217 km², od čega približno 50 km² kopna i 167 km² mora, te ukupno 89 otoka, otočića i hridi s oko 238 km obalne crte. ZK Žutsko-sitske otočne skupine, proglašen 1967. godine, obuhvaća sjeverozapadni dio kornatskog arhipelaga, odnosno Žutski i Sitski otočni niz, s ukupno 35 otoka (i otočića) 8 hridi i jedan greben. Kornatski prostor obilježava specifičan krajobraz oblikovan dugotrajnim međudjelovanjem prirodnih i antropogenih utjecaja, što se očituje u mozaiku kamenjarskih pašnjaka, suhozida, polja, maslinika i tradicijske gradnje uklopljenih u izrazito razveden krški reljef.

Naselje Murter ima ulogu centralnog naselja općinskog prostora u kojem su koncentrirane upravne, uslužne, prometne i turističke funkcije, dok Kornati predstavljaju specifično, prostorno disperzirano otočno naselje koje se povijesno razvijalo kao prostor povremenog boravka i gospodarskog korištenja prvenstveno kroz stočarstvo, poljoprivredu i ribarstvo, dok u novije vrijeme sve izraženiju, odnosno dominantnu gospodarsku funkciju preuzima turizam.

Prometni položaj destinacije je povoljan zahvaljujući dobroj povezanosti otoka Murtera s kopnom putem pokretnog mosta u Tisnom, što omogućuje dostupnost destinacije cestovnim putem tijekom cijele godine. Destinacija je dobro prometno povezana i putem državne ceste DC 8 tj. Jadranske magistrale, koja predstavlja jednu od glavnih prometnih osi hrvatskog priobalja te omogućuje brzu povezanost s važnijim regionalnim i nacionalnim prometnim pravcima.

U pomorskom smislu, povoljnom prometnom položaju destinacije doprinosi smještaj uz Murtersko more te unutar izrazito razvedenog otočnog akvatorija ispresijecanog brojnim

kanalima, vratima i prolazima. Murterski, Kornatski, Žutski i Sitski kanal omogućuju plovidbenu povezanost između Murtera i kornatskog arhipelaga.

Položaj destinacije na srednjem Jadranu i blizini brojnih otoka zadarskog i šibenskog arhipelaga, čini je izrazito atraktivnim geografskim prostorom. Zahvaljujući prirodnim obilježjima, razvedenoj obali i mediteranskoj klimi, područje Općine Murter-Kornati se razvilo kao značajna turistička destinacija.

Kulturni i povijesni identitet destinacije temelji se na tradiciji mirne dalmatinske destinacije obilježene pomorstvom, ribarstvom, očuvanim običajima i tradicijskim načinom života te bogatom prirodnom i kulturnom baštinom.

Glavne turističke proizvode destinacije čine obiteljski (Sunce i more), nautički i izletnički turizam, koji ujedno predstavljaju temelj njezine turističke ponude i prepoznatljivosti.

Tijekom ljetne sezone destinacija bilježi višestruko povećanje broja stanovnika zbog dolaska turista, dok tijekom godine pruža mirne i kvalitetne uvjete za život lokalnog stanovništva. Na području TZO Murter-Kornati je prema podacima Popisa stanovništva 2021. godine živjelo ukupno 1.934 stanovnika.

3. Profil destinacije

Profil destinacije TZO Murter-Kornati daje osnovne informacije o destinaciji te služi kao sažeti prikaz njezinih geografskih, klimatskih i turističkih značajki, uključujući smještajne kapacitete, prometnu povezanost i glavne atrakcije.

Tablica 1. Profil destinacije TZO Murter-Kornati, obradio Level Project d.o.o.

Lokacija	• Srednja Dalmacija – šibenski arhipelag • Sjeverozapadni dio Šibensko-kninske županije • Sjeverozapadni dio otoka Murtera te 10-ak nautičkih milja udaljeno Kornatsko otočje s preko 170 otoka i otočića od kojih dio čini NP Kornati, dok ostatak pripada Žutsko-sitskoj otočnoj skupini • Površina 80,5 km^2 • Pirovačko-murterska regija • Klaster: Šibenski otoci
Prometna povezanost (zračni prijevoz, cestovne veze, željezničke veze, brodske veze i dr.)	• Javne ceste ○ DC 121 Murter (ŽC6250)- Tisno (DC8) 14 km ○ ŽC 6250 Murter (DC121)- Betina- Murter (DC121) 2,7 km ○ Autocesta A1 Zagreb-Split-Dubrovnik – čvor Pirovac 27 km, čvor Benkovac (50,2 km), čvor Skradin (39 km) ○ DC 8 Jadranska magistrala (kružni tok Dubrava kod Tisna 17,1 km) • Marine ○ Marina Hramina (Murter) ○ ACI marina Piškera (Kornati) ○ ACI marina Žut (Kornati)
Udaljenost od glavnog grada i glavnih emitivnih tržišta (cestovna)	• Šibenik (35 km), Zadar (89 km), Split (125 km), Dubrovnik (314 km), Zagreb (341 km), Ljubljana (382 km), Beč (692 km), Budimpešta (681 km), Beograd (730 km), Sarajevo (326 km) • Zračna luka Zadar 75 km Zračna luka Split-Kaštela 96 km • Luka Gaženica 64,5 km (A1 84,5 km), Luka Šibenik 34 km
Geografska obilježja (reljef, planine, rijeke i dr.)	• Krški reljef (škrape, strmci, krune, polja, uvale) • Razvedena obala s brojnim otocima, otočićima, hridima, uvalama i kanalima – preko 160 otoka i obalna linija dugačka preko 300 km • Nacionalni park „Kornati“ • Značajni krajobraz „Žutsko-sitska otočna skupina“ • Mediteranska i submediteranska vegetacija (šume, makija, garig, kamenjar) • Murtersko-betinsko polje • Najviši vrh otoka Murtera: Brdo Raduč (125 m) • Najviši vrh NP Kornati: Metlina (237 m) • Najviši vrh ZK Žutsko-sitska otočna skupina: Tvrdomešnjak (162 m)
Klimatska obilježja (prosječni broj sunčanih dana, količina padalina, prosječne sezonske temperature)	• Sredozemna klima (podtip Csa) s vrućim i suhim ljetima • Srednja godišnja temperatura (Šibenik): 15,6 °C • Srednja godišnja temperatura najtoplijeg mjeseca: 25,3 °C (srpanj), • Srednja godišnja temperatura najhladnijeg mjeseca: 7,0 °C (prosinac) • Maksimalna temperatura: 39,4 °C • Broj toplih dana:115 • Broj vrućih dana: 45 • Insolacija (trajanje osunčavanja): 2692,9 sati • Srednja godišnja količina padalina: 804,1 mm • Mjesec s najmanje oborina: : 29,4 mm (srpanj) • Mjesec s najviše oborina: 116,2 mm (studeni)
Broj stalnih stanovnika (Popis 2021.)	• Općina Murter-Kornati 1.934 stanovnika • Naselje Murter 1.920 stanovnika • Naselje Kornati 14 stanovnika
Broj turista (2023. i 2024.)	• Dolasci ukupno (2023.): 45.115/ Dolasci ukupno (2024.): 45.494

	• Noćenja ukupno (2023.): 357.362 / Noćenja ukupno (2024.): 349.162 • Sezonalnost (noćenja 2024.g.): I 198, II 574, III 1.059, IV 3.496, V 13.723, VI 44.641, VII 116.487, VIII 199.281, IX 42.471, X 6.369, XI 663 i XII 210 • Glavna emitivna tržišta (broj turista 2024.):Hrvatska (9.202), Slovenija (8.532), Njemačka (6.124), Austrija (4.205), Poljska (2.960), Mađarska (2.599), Češka (2.433), Slovačka (2.326), Bosna i Hercegovina (1.426), Italija (1.164)
Prosječna duljina boravka (2023. i 2024.)	• Prosječna duljina boravka (2023.): ukupno 7,93 dana, domaći 9,17 dana, strani 7,58 dana • Prosječna duljina boravka (2024.): ukupno 7,67 dana, domaći 9,43 dana, strani 7,23 dana
Turistički kapaciteti (po vrstama, po kvaliteti)	• Smještajni kapaciteti o Ukupno (2024): - 2.930 smještajnih jedinica, - 9.447 kreveta - 1.581 objekata o Komercijalni smještaj (2024): - 2.054 smještajnih jedinica, - 6.029 kreveta - 708 objekata o Nekomercijalni smještaj (2024) - 876 smještajnih jedinica - 3.418 kreveta - 873 objekta • Vrste smještaja (broj objekata/ broj smještajnih jedinica/broj kreveta) o Pansion (1/20/24) o Kamp (3/320/960) o Kamp odmorište (1/90/270) o Kuća stanovnika općine/grada (211/211/790) o Kuća za odmor (vikendica) (411/412/1.686) o Stan stanovnika općine/grada (12/12/40) o Stan za odmor (vikendica) (239/241/902) o Kamp na OPG-u (1/20/60) o Objekti na OPG-u (2/3/10) o Objekti u domaćinstvu (583/1.110/3.325) o Kamp u domaćinstvu (24/1001/304) o Apartman (54/128/413) o Kuća za odmor (21/22/145) o Objekt za robinzonski turizam (1/1/4) o Prenoćište (1/35/99) o Soba za iznajmljivanje (10/203/261) o Studio apartman (6/12/44) • Kategorizacija (kreveti) o 1*- 24 kreveta o 2* - 546 kreveta o 2 sunca – 60 kreveta o 3*- 3.964 kreveta o 4*- 447 kreveta o 5 *- 64 kreveta o Komfor – 24 kreveta o Nema kategorizacije 4.391 krevet • Kampovi (kreveti i kategorizacija) o Kamp Slanica-600 kreveta / 3* o Kamp Kosirina – 150 kreveta / 2* o Kamp Rehut – 210 kreveta / 3 * • Hoteli i resorti – Hotel Murter, Hotel Ana, Hotel Stomorin (marina Hramina), Colentum Resort Murter
Ugostiteljski sadržaji	• Restorani, beach barovi, caffe barovi, fast foodovi • 30-tak restorana – NP Kornati i ZK Žutsko-sitska otočna skupina • Michelin * – 1 ugostiteljski objekt

	• Gault&Millau vodič – 2 ugostiteljska objekta (1 u Murteru i 1 u Kornatima)
Najpopularnije turističke atrakcije	Nacionalni park Kornati o Utvrda Toreta o Crkvica Gospe od Tarca o Crkva Porođenja Blažene Djevice Marije o Plaže i uvale (Lojena, Suha Punta, Kravljačica, Opat i dr.) o Spomen područje Kornatske tragedije (12 križeva) o Ilirske gradine o Trgovački brodolom (otok Bisaga) o Ostaci potopljene arhitekture (otok Lavsa) o Antički brodolom (otočić Kaselica) o Novovjekovni brodolom(otok Opat) o Tradicijske naseobine – stanovi i portovi o Vidikovac Metlina, Suha Punta, Lučica, Kravljačica, Smokvica, Stiniva, Lupeška, Šipnate i dr. Klifovi (strmci) o Vela ploča (Magazinova škrila) o Suhozidi i maslinici o Podmorski svijet (ronjenje) Značajni krajobraz Žutsko-sitska otočna skupina o Suhozidi i maslinici o Crkva sv. Križa o Vidikovac Tvrdomešnjak o Marina Žut o Uvale i plaže (Bizikovica, Pinizel i dr.) Naselje Murter o Arheološko nalazište Murter-Colentum o Povijesno kulturna cjelina Murtera (Staro Selo, Srimač) o Pomorski svjetionik Prišnjak o Sakralne građevine: crkva sv. Roka, crkva sv. Mihovila, crkva Gospe od Gradine, kapelica sv. Florijana o Arheološka plaža Colentum o Brdo Raduč o Plaža Kosirina o Plaža Slanica o Plaža Podvrške o Plaža Čigrađa o Plaža Luke o Kulturni centar Murter o Društveni centar Jedro o Narodna knjižnica i čitaonica Murter o Manifestacije: DANI O'BAK, Murterski pir, Dani Latinskog idra, Dan sv. Mihovila, Noć rimskog Colentuma, Dan sv. Roka, Murterska promenada, Festival slobodne glazbe, Sajam lokalnih proizvoda, Fešta Gospe od Tarca, Soundwave rock festival, Taste like Marenda, Dan Kornatske tragedije, Advent po Murterski
Glavni turistički proizvodi	• Obiteljski (Sunce i more), nautički, izletnički i aktivni turizam
Prostor – turističke zone i površine	• Turističko-rekreacijska zona Slanica (T1-hotel T3-kamp) Izgrađeno:5,91 ha Neizgrađeno: 7,28 ha Ukupno: 13,2 ha • Turističko-rekreacijska zona Kosirina (T3-kamp) Izgrađeno:1,53 ha Neizgrađeno: 1,47 ha Ukupno: 3,0 ha
Turistička infrastruktura (kongresni kapaciteti, pješačke/planinarske/biciklističke staze, plaže i dr.	• Turistički ured TZ Općine Murter-Kornati • NP Kornati • Interpretacijski centri i ustanove u kulturi o Gradska knjižnica i čitaonica Murter

	○ Društveni centar „Jedro“ ○ Kulturni centar Murter • Plaže ○ Plaža Kosirina – cca 7.700 m2, šljunčana i stjenovita plaža, ugostiteljska ponuda, tuš, dječje igralište ○ Plaža Slanica – cca 3000 m2, pješčana, šljunčana i stjenovita plaža, ugostiteljska ponuda, adrenalinski sadržaji, tuš, parking ○ Plaža Podvrške – cca 1200 m2, pješčana i šljunčana plaža, ugostiteljska ponuda, adrenalinski sadržaji, tuš, parking ○ Plaža Čigrađa – cca 800 m2, šljunčana plaža, ugostiteljska ponuda, tuš ○ Plaža Lojena (Kornat) – cca 700 m2, pješčana i šljunčana plaža ○ Plaža Luke – cca 5000 m2, šljunčana i betonska plaža, ugostiteljska ponuda, adrenalinski sadržaji, dječje igralište, vježbalište, kabina za presvlačenje, ○ Plaža Lučica – cca 400 m2, šljunčana i stjenovita plaža, plaža za pse ○ Plaža Mali Doci – cca 600 m2,, šljunčana i stjenovita plaža ○ Nudističke plaže ○ Plaže za pse • Kampovi ○ Slanica ○ Rehut Slanica ○ Kosirina • Biciklističke rute ○ Murter-Betina ○ Bodulska priča ○ Najljepši vidikovci • Pješačke i tematske staze ○ Kroz uvalu do vrha ○ Vojni kompleks Raduč ○ Poučna staza Colentum ○ Poučna staza Vela Panitula ○ Šetnica Murter-Betina ○ Šetnica Podvrške-Crnikovac-punta Zavraća-Jersani • Vidikovci ○ Raduč (Murter), Crnikovac (Murter), crkva sv. Roka (Murter), crkva sv. križa (otok Žut) Metlina (otok Kornat), Tvrdomešnjak (otok Žut), Opat (otok Kornat), Šipnate (otok Kornat) • Sportski objekti ○ Sportska dvorana Murter ○ Sportski centar Slanica • Info ploče i turistička signalizacija • Izletnički brodovi • Javni sanitarni čvorovi na plažama

4. Institucionalni i strateški okvir

4.1. Institucionalni okvir upravljanja turizmom

Razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati temelji se na aktivnom uključivanju različitih dionika koji svojim djelovanjem mogu utjecati na smjer razvoja destinacije. U destinaciji djeluje velik broj dionika čije aktivnosti i međusobna suradnja značajno doprinose planiranju, organizaciji i usmjeravanju razvoja destinacije. Njihovo djelovanje obuhvaća javni, privatni i civilni sektor te predstavlja važan temelj održivog i koordiniranog razvoja destinacije.

Javni sektor u destinaciji čine institucije i organizacije u vlasništvu ili pod upravljanjem države, županije ili jedinice lokalne samouprave, koje svojim djelovanjem sudjeluju u planiranju, upravljanju i razvoju destinacije. TZO Murter-Kornati pritom je ključni je pokretač inicijativa usmjerenih na unaprjeđenje destinacijskog lanca vrijednosti. Općina Murter-Kornati ima ključnu ulogu u prostornom planiranju i usmjeravanju lokalnog razvoja, razvoju komunalne, prometne i društvene infrastrukture, uređenju javnih prostora te pripremi i provedbi razvojnih projekata, čime osigurava temeljne prostorne i infrastrukturne preduvjete za kvalitetno funkcioniranje i održivi razvoj destinacije Uz Općinu Murter-Kornati i turističku zajednicu TZO Murter-Kornati, javni sektor čine državna tijela, javne ustanove, komunalna poduzeća, odgojno-obrazovne i kulturne institucije te druge institucije koje kroz svoje nadležnosti i aktivnosti sudjeluju u planiranju, upravljanju i usmjeravanju razvoja destinacije.

Privatni sektor uključuje poduzetnike i tvrtke iz područja turizma, ugostiteljstva, trgovine i prijevoza i drugih djelatnosti, čiji je doprinos neophodan za razvoj ponude i promociju destinacije. Dodatnu vrijednost donose poljoprivredni proizvođači, obrtnici i predstavnici kreativnih industrija, pružajući autentičnost i raznolikost lokalnoj turističkoj ponudi.

Civilni sektor, uključujući udruge građana, kulturna i sportska društva te nevladine inicijative, pridonosi jačanju društvenog kapitala, promociji destinacije te očuvanju lokalnih resursa.

Stanovnici Murtera i Kornata ključni su nositelji autentičnog doživljaja destinacije. Njihovo sudjelovanje u turističkim aktivnostima i očuvanju tradicije doprinosi stvaranju privlačne i održive zajednice. Njihova podrška i uključenost nužni su za uspješnu realizaciju turističkih inicijativa.

Raznolikost uključenih dionika i njihova međusobna suradnja od ključnog su značaja za razvoj destinacije. Takvim pristupom stvaraju se preduvjeti za dugoročni i održivi razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati.

Ključni dionici koji su bili uključeni u izradu Plana upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati su:

- Ministarstvo turizma i sporta (MINTS)
- Turistička zajednica općine Murter-Kornati
- Turistička zajednica Šibensko-kninske županije
- Šibensko-kninska županija
- Općina Murter-Kornati
- JU „Regionalna razvojna agencija (RRA) Šibensko-kninske županije“
- JU „Priroda“ Šibensko-kninske županije
- JU „Park prirode Vransko Jezero“
- JU „Park prirode Telašćica“
- JU „Nacionalni park Krka“
- JU „Nacionalni park Kornati“
- Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije
- Narodna knjižnica i čitaonica Murter
- Dječji vrtić „Pčelica“
- Osnovna škola „Murterski Škoji“
- Komunalno poduzeće Murtela d.o.o.
- Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik
- HEP-Operator distribucijskog sustava d.o.o.- Elektra Šibenik
- LAG "More 249“
- FLAG „Galeb“
- Hrvatske šume d.o.o., Uprava šuma Podružnica Šibenik, Šumarija Šibenik
- Lučka uprava Šibensko-kninske županije
- Policijska uprava šibensko-kninska (PP Vodice)
- Dom zdravlja Šibensko-kninske županije (Ambulanta Murter)
- Vatrogasna zajednica Šibensko-kninske županije (DVD Murter-Kornati)
- Hrvatski zavod za zapošljavanje (područni ured Šibenik)
- Iznajmljivači
- OPG-i
- Poduzetnici i obrtnici
- Lokalno stanovništvo
- Udruge civilnog društva na području Općine Tisno i Općine Murter-Kornati
- Ostali dionici iz javnog, privatnog i civilnog sektora

4.2. Strateški okvir razvoja turizma u destinaciji TZO Murter-Kornati

Plan upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati izrađen je u skladu s relevantnim strateškim i planskim dokumentima te razvojnim politikama utvrđenima na međunarodnoj, europskoj, nacionalnoj, županijskoj i lokalnoj razini. Usklađenošću s postojećim strateško-planskim okvirom osigurava se kontinuitet razvojnih usmjerenja te stvaraju preduvjeti za koordinirano, održivo i dugoročno upravljanje turističkim razvojem destinacije.

Tablica 2. Ključni strateški dokumenti i politike relevantne za razvoj destinacije TZO Murter-Kornati, izvor: Program UN-a za održivi razvoj 2030., GTSC, ETSC, NRS 2030, Level Project d.o.o., MINTS, Šibensko-kninska županija, Institut za turizam, obradio Level Project d.o.o.

Međunarodna i europska razina	
Naziv	
Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030	Agenda 2030 postavlja 17 globalnih ciljeva održivog razvoja i 169 s njima povezanih podciljeva kojima se nastoji riješiti niz globalnih izazova – od klimatskih promjena i siromaštva do nejednakosti i degradacije okoliša – uz istovremeno promicanje inkluzivnog gospodarskog rasta, socijalne pravde i zaštite okoliša. Iako sama Agenda nije pravno obvezujući dokument, izuzme li se poveznica na Pariški sporazum o klimatskim promjenama, sve su države članice Ujedinjenih naroda preuzele političku obvezu provedbe ciljeva definiranih u Agendi 2030. Time se potvrđuje važnost integriranja načela održivog razvoja u nacionalne, regionalne i lokalne politike. **STRATEŠKI CILJEVI (SC)** • **SC 1.** Svijet bez siromaštva • **SC 2.** Svijet bez gladi • **SC 3.** Zdravlje i blagostanje • **SC 4.** Kvalitetno obrazovanje • **SC 5.** Rodna ravnopravnost • **SC 6.** Čista voda i sanitarni uvjeti • **SC 7.** Pristupačna i čista energija • **SC 8.** Dostojanstven rad i gospodarski rast • **SC 9.** Industrija, inovacije i infrastruktura • **SC 10.** Smanjenje nejednakosti • **SC 11.** Održivi gradovi i zajednice • **SC 12.** Odgovorna potrošnja i proizvodnja • **SC 13.** Zaštita klime • **SC 14.** Očuvanje vodnog svijeta • **SC 15.** Očuvanje života na Zemlji • **SC 16.** Mir, pravda i snažne institucije • **SC 17.** Partnerstvom do ciljeva
GTSC kriteriji za održivost	Globalno vijeće za održivi turizam (The Global Sustainable Tourism Council (GSTC)) međunarodno je tijelo, čija je uloga promicanje razvoja održivog turizma prihvaćanjem univerzalnih kriterija održivosti. Godine 2019. je GSTC objavilo kriterije za mjerenje održivosti destinacije koji su stvoreni kroz desetljeće rada uzimajući u obzir brojne smjernice i standarde za održivi turizam, kao i globalna iskustva. Primjena kriterija pomaže turističkoj destinaciji prilagoditi se zahtjevima Agende održivog razvoja do 2030. te doprinijeti 17 ciljeva održivog razvoja. Kriteriji za održivost destinacije raspoređeni su u četiri skupine: 1. Održivo upravljanje 2. Socioekonomski učinci 3. Kulturni utjecaji 4. Utjecaji na okoliš (uključujući potrošnju resursa, smanjenje zagađenja i očuvanje bioraznolikosti i krajolika). Navedeni kriteriji predstavljaju vodeće principe i minimalne zahtjeve kojima bilo koja turistička tvrtka, odnosno destinacija, treba težiti, a sve u cilju zaštite i održivosti prirodnih i kulturnih resursa, osiguravajući pritom da turizam dostigne svoj potencijal kao alat za očuvanje i ublažavanje siromaštva.
Tranzicijski put za turizam	Na europskoj razini, jedan od ključnih strateških dokumenata za razvoj turizma je Tranzicijski put za turizam. Ovaj dokument definira prioritete, mjere i zajedničke obveze za postizanje zelene i

	digitalne tranzicije turističkog sektora u Europi. Fokusira se na smanjenje utjecaja turizma na okoliš, jačanje otpornosti turizma na krize, promicanje inkluzivnog i kružnog gospodarskog modela, digitalizaciju i inovacije, te jačanje lokalne participacije i partnerstava.
Europski sustav pokazatelja za turizam (ETSC)	Europska komisija je 2016. godine donijela Europski sustav pokazatelja za turizam (The European Tourism Indicator System – ETIS) koji predstavlja inicijativu Europske unije usmjerenu na praćenje i upravljanje održivim turizmom na lokalnoj razini. Podijeljen je u četiri skupine u okviru kojih su 43 obvezna pokazatelja: upravljanje destinacijom (politike održivog turizma, upravljanje turizmom u turističkim poduzećima, zadovoljstvo korisnika, informiranje i komunikacija); gospodarski učinci (turistički tokovi, poslovni rezultati turističkih poduzeća, količina i kvaliteta zaposlenosti, sigurnost i zdravlje, turistički opskrbni lanac); društveni/kulturni utjecaji (utjecaj na zajednicu/društvo, ravnopravnost spolova, zaštita i jačanje kulturnog nasljeđa, lokalnog identiteta i imovine) te zaštita okoliša/prirode (smanjenje utjecaja prometa, klimatske promjene, gospodarenje otpadom, obrada otpadnih voda, gospodarenje vodnim resursima, potrošnja energije, zaštita krajolika i bioraznolikosti, onečišćenje svjetlošću i bukom i kvaliteta vode za kupanje).
Republika Hrvatska	
Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine	Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine predstavlja temeljni dokument koji postavlja smjernice i ciljeve za dugoročni razvoj Republike Hrvatske. Strategija se fokusira na područja ekonomskog, društvenog i ekološkog razvoja s ciljem stvaranja održivog i naprednog društva. **Vizija Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine** *„Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve“.* **Razvojni smjer 1.** Održivo gospodarstvo i društvo SC 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo SC 2. Obrazovani i zaposleni ljudi SC 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanja državnom imovinom SC 4. Globalna prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske **Razvojni smjer 2.** Jačanje otpornosti na krize SC 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan života SC 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji SC 7. Sigurnost za stabilan razvoj **Razvojni smjer 3.** Zelena i digitalna tranzicija SC 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost SC 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva SC 10. Održiva mobilnost SC 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva **Razvojni smjer 4.** Ravnomjeran regionalni razvoj SC 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima SC 13. Jačanje regionalne konkurentnosti
Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine	Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine akt je strateškog planiranja hrvatskog turizma, usklađen s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine i temeljnim dokumentima i politikama Europske unije i Republike Hrvatske, uključujući Nacionalni plan oporavka i otpornost (NPOO). **Vizija Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine** *„Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve“.* ***Strateški ciljevi*** **Cilj 1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam** Prioritetna područja 1.1. Razvoj uravnoteženijeg i uključivog turizma kroz turističke proizvode više dodane vrijednosti 1.2. Prostorno ravnomjernije raspoređen turistički promet. 1.3. Razvoj posebnih oblika turizma i strukturirani razvoj proizvoda 1.4. Unaprjeđenje domaće i međunarodne prometne povezanosti 1.5. Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma 1.6. Stvaranje boljih uvjeta života i rada kroz turizam **Cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu** Prioritetna područja

	2.1. Smanjenje opterećenja iz turizma na sastavnice okoliša i prirodu 2.2. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na prostor 2.3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na klimu **Cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam** Prioritetna područja 3.1. Jačanje ljudskih potencijala u turizmu 3.2. Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta 3.3. Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja 3.4. Poticanje inovacija i digitalne transformacije turizma **Cilj 4. Otporan turizam** Prioritetna područja 4.1. Unaprjeđenje zakonodavnog okvira 4.2. Unaprjeđenje sustava turističkih zajednica 4.3. Unaprjeđenje sustava praćenja podataka 4.4. Odgovor na promjene trendova i potreba 4.5. Jačanje mehanizama za osiguravanje sigurnosti
Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine	Svrha Nacionalnog plana razvoja održivog turizma do 2027. godine je provedba strateških ciljeva i doprinosi ostvarivanju pokazatelja učinka Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026. i ključnog akta strateškog planiranja za turizam - Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine. **Srednjoročna vizija Nacionalnog plana razvoja održivog turizma do 2027. godine** *„Poštujući prirodno i kulturno nasljeđe i jedinstveni identitet svih regija, razvijamo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske“* **Posebni ciljevi** Cilj 1. Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa Cilj 2. Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma Cilj 3. Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor Cilj 4. Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime Cilj 5. Jačanje ljudskih potencijala u turizmu Cilj 6. Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta Cilj 7. Osiguranje poticajnog poslovnog okruženja Cilj 8. Razvoj inovacija i digitalne transformacije turizma Cilj 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma Cilj 10. Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
Šibensko-kninska županija	
Plan razvoja Šibensko-kninske županije	Plan razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje 2021.-2027. godine predstavlja srednjoročni akt strateškog planiranja kojim se definira smjer razvoja Šibensko-kninske županije. Vizija razvoja Šibensko-kninske županije također je u skladu s europskom vizijom o ravnomjernom regionalnom razvoju te se Plan razvoja nadovezuje na strategiju i planove EU-a, kao što su Agenda 2030., Next Generation EU, Europski zeleni plan do 2050. i Višegodišnji financijski okvir i brojne druge. **Srednjoročna vizija Plana razvoja ŠKŽ** *„Šibensko-kninska županija 2027. – regija visoke kvalitete života, privlačne, očuvane i valorizirane prirodne i kulturno-povijesne baštine, uravnoteženog razvoja temeljenog na znanju te konkurentnom i inovativnom gospodarstvu “* **Posebni cilj 1 – Razvoj diversificiranog gospodarstva** Mjera 1.3. – Razvoj diverzificiranog, otpornog i fleksibilnog turizma 1) Razvoj turističke interpretacijske i potporne infrastrukture 2) Podizanje standarda smještajnih i uslužnih sadržaja 3) Obnova i unaprjeđenje infrastrukture vezane uz kupališni turizam 4) Razvoj ostale javne turističke infrastrukture koja utječe na razvoj turizma i turističke ponude u funkciji dodane vrijednosti turističkih sadržaja 5) Razvoj turističke signalizacije 6) Razvoj cikloturističke infrastrukture, obnove planinarskih puteva, staza i domova 7) Razvoja sadržaja i infrastrukture za razvoj kulturnog, nautičkog, sportsko-rekreativnog, zdravstvenog i ruralnog turizma s naglaskom na agroturizam uključujući i druge selektivne oblike turizma definiranih Master planom razvoja turizma Šibensko-kninske županije 8) Razvoj turističkih informativnih sadržaja i centara 9) Podrška aktivnostima brendiranja i marketinške prilagodbe fluktuacijama na tržištu 10) Podrška sadržajima i aktivnostima u pred- i post- sezoni 11) Uvrštavanje programa i aktivnosti subjekata civilnog sektora u turističku ponudu 12) Podrška razvoju komplementarnih uslužnih djelatnosti u turističke svrhe

	13) Razvoj poticaja za poljoprivrednike za razvoj dodatnih turističkih sadržaja 14) Razvoj mjera za dionike u turizmu u cilju povećanja kvalitete turističkih proizvoda
Strategija razvoja turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine	Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine temeljni je razvojni dokument koji usmjerava županijski turizam prema održivijem, prostorno uravnoteženijem i kvalitetnijem modelu razvoja, s naglaskom na očuvanje prirodne i kulturne baštine, jačanje autentičnih turističkih proizvoda, produljenje sezone, razvoj zaleđa i rasterećenje najopterećenijih obalnih područja. **Vizija turističke Strategije razvoja turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine** „Šibensko-kninska županija svoju 'turističku priču' gradi kroz prizmu očuvanja vrijednosti prostora, svih prirodnih i kulturnih vrijednosti koje se u njemu nalaze. To postiže kroz hrabar i inovativan pristup upravljanju usmjeren na sagledavanje cjelovitosti prostora, ulaganje u ljudske resurse, njegovanje izvrsnosti i kvalitete u svim segmentima turističke ponude“. „U 2034. godini, razumijevajući potrebe budućih generacija, stanovnika i posjetitelja, Šibensko-kninska županija je prepoznata kao destinacija koja razvija turizam s mjerom“ **Područja djelovanja za operacionalizaciju strategije** o Unaprjeđenje javne komunalne infrastrukture o Unaprjeđenje u upravljanju turističkim razvojem o Povećanje turističke potrošnje i prihoda od turizma o Unaprjeđenje tržišne komunikacije
Studija održivosti razvoja turizma i prihvatnog kapaciteta s akcijskim planom na području Šibensko-kninske županije	Prihvatni kapacitet Šibensko-kninske županije ključan je za održivi razvoj turizma, jer njegova ograničenja u prostoru, infrastrukturi i dostupnosti radne snage utječu na kvalitetu boravka turista i očuvanje okoliša. Glavni problemi uključuju preizgrađenost obale, nedostatke komunalne infrastrukture i sezonske pritiske u srpnju i kolovozu, dok se preopterećenost plaža i nautički promet mogu ublažiti organizacijom posjeta i restriktivnim mjerama u zaštićenim područjima. **Pristupi rješavanju problema održivog razvoja turizma na području Šibensko-kninske županije:** 1. Ekološki odgovorno ponašanje u području komunalne infrastrukture 2. Održivi pristup rješavanju prometne problematike 3. Odmicanje nepotrebnih sadržaja iz uže obalne zone 4. Održivi pristup upravljanja plažama
Općina Murter-Kornati	
Provedbeni program Općine Murter-Kornati 2025.-2029.	Provedbeni program Općine Murter-Kornati 2025.-2029. je kratkoročni akt strateškog planiranja koji osigurava provedbu posebnih ciljeva iz hijerarhijski nadređenih akata planiranja – Nacionalnom razvojnom strategijom 2030. i Planom razvoja Šibensko-Kninske županije. **Vizija provedbenog programa Općine Murter-Kornati** *Općina Murter-Kornati 2029. godine je održiva, uređena, povezana i otporna otočna zajednica koja svojim stanovnicima osigurava kvalitetne uvjete za život, stanovanje, odgoj, obrazovanje, rad i društveni razvoj, uz odgovorno upravljanje prostorom, očuvanje lokalnog identiteta te održivo korištenje prirodne i kulturne baštine Murtera i Kornata.* **Provedbeni program definirao je sljedeće mjere:** 1. Održivo prostorno planiranje i digitalno upravljanje prostorom 2. Stanovanje i demografska održivost 3. Razvoj predškolskog odgoja i obrazovanja 4. Dostupne socijalne i zdravstvene usluge 5. Razvoj kulturne infrastrukture, baštine i lokalnog identiteta 6. Revitalizacija Raduča i razvoj INSULARIUM-a 7. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture, javnog prostora i održive mobilnosti 8. Održivo upravljanje obalom i pomorskim dobrom 9. Održivi život, korištenje i upravljanje prostorom Kornata 10. Održivo gospodarenje otpadom i zelena tranzicija 11. Razvoj lokalnog gospodarstva, ribarstva i održivog turizma 12. Razvoj sporta i rekreacijske infrastrukture 13. Jačanje sigurnosti i otpornosti zajednice 14. Učinkovita, digitalna i projektno sposobna Općina Unutar provedbenog programa prepoznati su sljedeći projekti/aktivnosti od značaja za destinaciju - Izgradnja i uspostava Amphorariuma - Unaprjeđenje Narodne knjižnice i čitaonice Murter - Revitalizacija kulturne infrastrukture stare jezgre Murtera – Sela (Kulturni centar Murter + Prenamjena Stare škole) - Interpretacija i valorizacija kulturne, pomorske i arheološke baštine (Di more priča + Colentum)

	- Razvoj ostale kulturne infrastrukture i kulturnih programa (kino Žut, manifestacije, udruge) - Zaobilaznica Murter-Betina - Uređenje obale Murterski Škoji - Sanacija i izgradnja reciklažnog dvorišta Hripe
Akcijski plan energetski održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama Općine Murter-Kornati	Akcijski plan energetski održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama Općine Murter-Kornati (SECAP) je strateški planski dokument kojim se definiraju mjere za smanjenje potrošnje energije i emisija CO_2, povećanje energetske učinkovitosti, korištenje obnovljivih izvora energije te prilagodbu lokalnog prostora učincima klimatskih promjena. **Vizija Akcijskog plana energetski održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama Općine Murter-Kornati (SECAP)** *Vizija Općine Murter-Kornati sukladna je viziji Sporazuma gradonačelnika za klimu i energiju te je fokus iste na formiranju prostora Općine kao područja koje je dekarbonizirano i doprinosi smanjenju globalnog zatopljenja, otporno i pripremljeno za neizbježne nepovoljne posljedice klimatskih promjena te ima univerzalni pristup sigurnim, održivim energetskim uslugama pristupačnih cijena za svakoga, a čime se povećava kvaliteta života i sigurnost opskrbe energijom kompletne lokalne zajednice.* *Mjere ublažavanja učinaka klimatskih promjena:* 1. Dekarbonizacija u sektoru zgradarstva 2. Dekarbonizacija u sektoru javne rasvjete 3. Dekarbonizacija u sektoru prometa 4. Edukacija te informativne i promotivne aktivnosti *Mjere prilagodbe učincima klimatskih promjena i povećanje otpornosti:* 1. Unaprjeđenje infrastrukture 1.1. Mapiranje zelene infrastrukture 1.2. Razvoj zelene infrastrukture 2. Edukacija i informiranje 2.1. Edukacija građana o povećanju otpornosti na klimatske promjene 2.2. Informiranje stanovnika o povećanju otpornosti na klimatske promjene 3. Institucionalne mjere 3.1. Izrada strateških dokumenata usmjerenih na povećanje otpornosti na klimatske promjene 3.2. Razvoj digitalnih rješenja *Mjere prilagodbe energetskom siromaštvu:* 1. Unaprjeđenje infrastrukture 1.1. Sufinanciranje energetske obnove obiteljskih kuća za kućanstva kojima prijeti energetsko siromaštvo
Strategija razvoja pametne Općine Murter-Kornati do 2026. godine	Strategija razvoja pametne Općine Murter-Kornati za razdoblje do 2026. godine je strateški dokument kojim se definira smjer pametnog, održivog i uključivog razvoja lokalne zajednice, s naglaskom na kvalitetu života stanovnika, učinkovitije upravljanje, razvoj gospodarstva, turizma, infrastrukture i javnih usluga te korištenje digitalnih i inovativnih rješenja. **Vizija Strategije razvoja pametne Općine Murter-Kornati** *Kontinuirani razvoj Općine Murter-Kornati utemeljen na poštivanju prirodnih i kulturnih bogatstava, održavanju tradicije i održivom gospodarstvu koji će osigurati visoku razinu kvalitete života po načelima održivog razvoja* *Strateško područje 1. Upravljanje općinom i uslugama* Mjera 1.1. Uspostava digitalne platforme za pametnu upravu Mjera 1.2. Uvođenje sustava za registraciju i autentifikaciju za pristup digitalnim uslugama Mjera 1.3. Unaprjeđenje sustava za upravljanje podacima Mjera 1.4. Unaprjeđenje sustava za strateško planiranje *Strateško područje 2. Kvaliteta života* Mjera 2.1. Edukacija stanovništva Mjera 2.2. Poticanje sudjelovanja stanovništva u razvoju općine *Strateško područje 3. Ekonomija* Mjera 3.1. Razvoj pametnih rješenja za poticanje razvoja gospodarstva Mjera 3.2. Razvoj pametnih rješenja za turizam *Strateško područje 4. Okoliš* Mjera 4.1. Razvoj energetski učinkovite infrastrukture Mjera 4.2. Razvoj pametnog upravljanja sustavima vode i odvodnje, električne, plinske i druge infrastrukture *Strateško područje 5. Temeljne usluge* Mjera 5.1. Razvoj pametne društvene infrastrukture Mjera 5.2. Izgradnja infrastrukture za korištenje digitalnih tehnologija

	Strateško područje 6. Održiv promet i mobilnost Mjera 6.1. Postavljanje e-Punionica za automobile Mjera 6.2. Razvoj pametne prometne infrastrukture s ciljem unaprjeđenja zaštite okoliša Mjera 6.3. Unaprjeđenje stanja sigurnosti cestovnog prometa

Destinacija TZO Murter-Kornati nema izrađen strateški dokument razvoja turizma, niti srednjoročni razvojni dokument kojim bi se jasnije definirali ciljevi, prioriteti i smjernice turističkog razvoja. Slijedom navedenog, ovim dokumentom daju se temeljne odrednice, razvojne smjernice i prioritetne mjere koje će poslužiti kao okvir za plansko, održivo i usmjereno upravljanje turističkim razvojem destinacije, uz naglasak na podizanje kvalitete ponude, konkurentnosti i prepoznatljivosti na turističkom tržištu.

5. Analiza stanja

Analiza stanja predstavlja polazište za planiranje i upravljanje turističkim razvojem destinacije TZO Murter-Kornati, a usmjerena je na utvrđivanje njezinih prednosti, nedostataka, prilika i prijetnji. Obuhvaća popis turističkih proizvoda i usluga, analizu resursne osnove, javne turističke, komunalne i prometne infrastrukture te procjenu stanja digitalizacije i pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom. U okviru analize razmatraju se organiziranost i dostupnost javnih usluga i servisa, stanje i potrebe ljudskih potencijala, komunikacijske aktivnosti te konkurentski položaj destinacije na turističkom tržištu. Rezultati navedenih analiza objedinjuju se u izvješću o provedenoj analizi stanja, koje predstavlja podlogu za prepoznavanje ključnih razvojnih izazova i potencijala te definiranje ciljeva i mjera upravljanja destinacijom.

Uz to, provedena su primarna istraživanja kroz anketno istraživanje lokalnog stanovništva te turista/jednodnevnih posjetitelja, a sekundarni podaci prikupljeni su iz izvora poput sustava eVisitor, javnih institucija (MINTS, FINA, HZZ i Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije) i komunalnih poduzeća (Vodovod i odvodnja d.o.o., HEP ODS d.o.o., Elektra Šibenik, Murtela d.o.o. i dr.).

6. Turistička ponuda i potražnja

6.1. Smještajni kapaciteti

Analiza smještajnih kapaciteta i fizičkog turističkog prometa na području TZO Murter-Kornati napravljena je temeljem podataka dostupnih iz sustava eVisitor.
Smještajni objekti u sustavu eVisitor razvrstani su u grupe prema obilježjima Vrsta objekta i Podvrsta objekta, a u skladu sa Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti i pripadajućim važećim pravilnicima o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata. Za potrebe ove analize, smještajni objekti su razvrstani u pet grupa smještaja, sukladno registriranim podvrstama objekata iz sustava eVisitor, koji su prikazani u sljedećoj tablici.

Tablica 3. Definicija grupa smještajnih objekata na području TZO Murter-Kornati, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Vrsta grupe	Podvrsta objekta
Hoteli	Pansion
Kampovi	Kamp i Kamp odmorište
Obiteljski smještaj	Objekti u domaćinstvu i Kamp u domaćinstvu
	Kamp na OPG-u i Objekti na OPG-u
Ostali smještaj	Apartman, Kuća za odmor, Objekt za robinzonski smještaj, Prenoćište, Soba za iznajmljivanje, Studio apartman
Nekomercijalni smještaj	Kuća za odmor (vikendica) Stan za odmor (vikendica) Kuća stanovnika grada/općine Stan stanovnika grada/općine

6.1.1 Komercijalni smještaj

Na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini registrirano je ukupno 5.919 kreveta u komercijalnim smještajnim kapacitetima. U odnosu na 2019. godinu broj kreveta povećao se za 7,0 %.

Prema grupama smještaja, u istom razdoblju najveći porast broja kreveta ostvaren je u grupi Ostali smještaj (apartmani, sobe za iznajmljivanje i sl.) i to za 25,8 %, a zatim u grupi Obiteljski smještaj (objekti u domaćinstvu i sl.) za 13,5 %. S druge strane, broj kreveta u grupi Hoteli smanjen je za 88,8 %, a u grupi Kampovi za 4,7 %[1]. U 2024. godini, u odnosu na 2023., najveći porast ostvaren je u grupi Ostali smještaj, za 6,6 %, a zatim u grupi Obiteljski smještaj i to za 2,4 %. U grupama Hoteli i Kampovi broj kreveta u istom razdoblju ostao je nepromijenjen.

U 2024. godini najveći udio kreveta u komercijalnom smještaju nalazio se u grupi Obiteljski smještaj (62,5 %), a slijede Kampovi (20,8 %), Ostali smještaj (16,3 %) i Hoteli (0,4 %). Grupe smještaja Obiteljski smještaj i Kampovi zajedno čine 83,3 % ukupnih komercijalnih smještajnih kapaciteta na području TZO Murter-Kornati.

Tablica 4. Broj registriranih kreveta na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine prema vrstama komercijalnih smještajnih kapaciteta, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Vrsta/godina	Broj kreveta 2019	Broj kreveta 2022	Broj kreveta 2023	Broj kreveta 2024	Δ24/19 (u %)	Δ24/23(u %)	Udio kreveta u 2024 (u %)
Hoteli	214	24	24	24	-88,8	0,0	0,4
Kampovi	1.290	1.230	1.230	1.230	-4,7	0,0	20,8
Obiteljski smještaj	3.258	3.500	3.612	3.699	13,5	2,4	62,5
Ostali smještaj	768	871	906	966	25,8	6,6	16,3
Komercijalni smještaj	**5.530**	**5.625**	**5.772**	**5.919**	**7,0**	**2,5**	**100,0**

Ukupni kapaciteti destinacije u 2024. godini unutar grupe Hoteli iznosili su 24 kreveta koji se nalaze u sklopu „Hotela Murter“ koji je registriran u podvrsti Pansion.

U grupi Kampovi u 2024. godini registrirano je ukupno 1.230 kreveta. Prema podvrsti, tri kampa raspolažu s ukupno 960 kreveta (78,0 %), dok je jedno kamp odmorište (Plaža Slanica) evidentirano s 270 kreveta (22,0 %). Najveći kapacitet ima kamp „Slanica“ (600 kreveta), a slijede kamp odmorište „Plaža Slanica“ (270 kreveta), kamp „Rehut“ (210 kreveta) te kamp „Kosirina“ (150 kreveta).

[1] Razlog smanjenju broja kreveta u ogleda se u promjeni podvrste smještaja za objekt „Colentum s depandansom Paviljon C“ koji je prekategoriziran u podvrstu smještaja Sobe za iznajmljivanje.

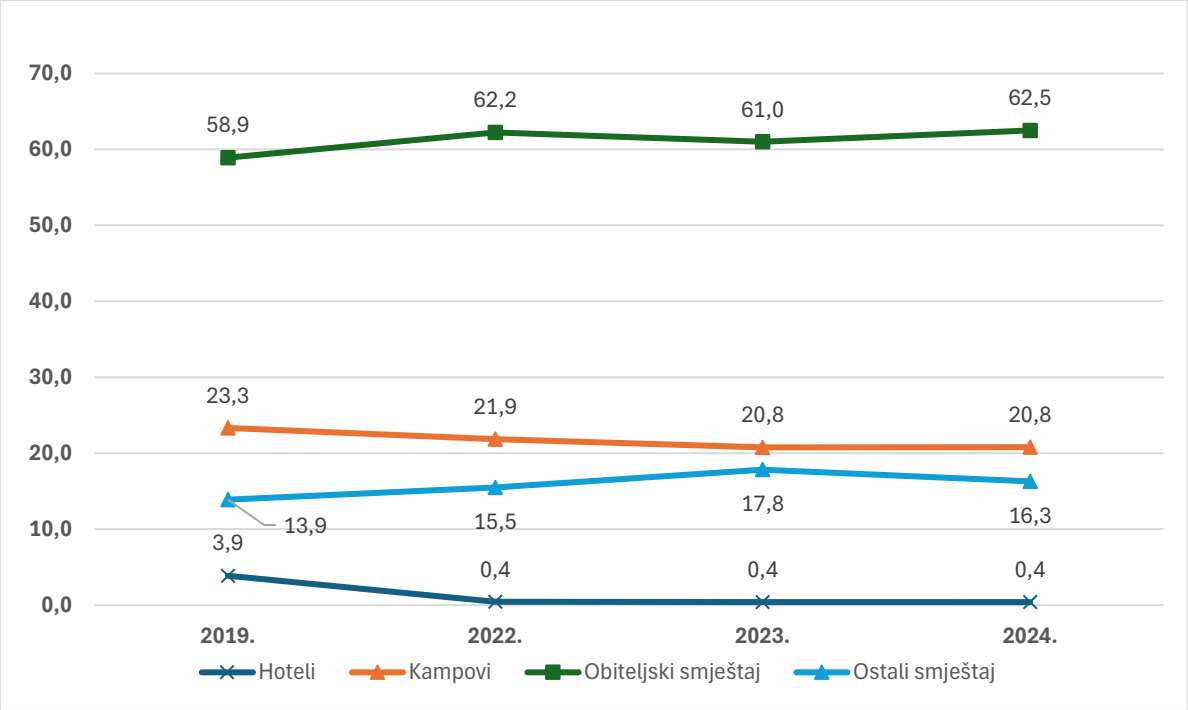
U grupi Obiteljski smještaj, u 2024. godini, najveći broj kreveta registriran je u podvrsti Objekti u domaćinstvu (3.325 kreveta) koji su činili 89,9 % unutar iste grupe. Preostali kreveti registrirani su u podvrsti Kamp u domaćinstvu (304 kreveta) tj. 8,2 % te podvrsti Kampovi u domaćinstvu u sklopu jednog objekta s ukupno 60 kreveta (1,6 %) te dva objekta u podvrsti Objekti na OPG s ukupno 10 kreveta (0,3 %).

U strukturi smještaja u grupi Ostali smještaj u 2024. godini najviše kreveta registrirano je u podvrsti Apartman 413 (42,8 %), a zatim u podvrstama Soba za iznajmljivanje 261 (27,0 %), Kuća za odmor 145 (15,0 %), Prenoćište 99 (10,2 %), Studio apartman 44 (4,6 %) i Objekt za robinzonski smještaj s 4 kreveta (0,4 %).

U razdoblju od 2019. do 2024. godine zabilježene su promjene u udjelima pojedinih grupa komercijalnog smještaja u ukupnom broju kreveta. Najveći udio kreveta u obje promatrane godine odnosi se na grupu Obiteljski smještaj, čiji je udio povećan s 58,9 % u 2019. na 62,5 % u 2024. godini. Udio grupe Ostali smještaj također je povećan, s 13,9 % na 16,3 %. Istodobno je udio kreveta u grupi Kampovi smanjen s 23,3 % na 20,8 %, dok je najveće smanjenje udjela zabilježeno u grupi Hoteli, s 3,9 % na 0,4 %.

U odnosu na 2023. godinu, u 2024. zabilježene su manje promjene u strukturi komercijalnih smještajnih kapaciteta. Udio kreveta u grupi Obiteljski smještaj povećan je s 61,0 % na 62,5 %, dok je udio grupe Ostali smještaj smanjen sa 17,8 % na 16,3 %. Udio grupe Kampovi ostao je nepromijenjen (20,8 %), kao i udio grupe Hoteli (0,4 %).

Slika 1. Struktura smještajnih kapaciteta na području TZO Murter-Kornati tijekom 2024. i 2025. .godine, izvor: eVisitor, obradio: Level project d.o.o.

Promatrajući broj kreveta prema grupama smještaja po naseljima destinacije, u Murteru se nalazi 91,6 % svih komercijalnih smještajnih kreveta, a u Kornatima 8,4 %. U Murteru se nalaze svi smještajni kapaciteti (kreveti i objekti) u grupama Hoteli i Kampovi.

U grupi Obiteljski smještaj na Murter se odnosi 87,4 %, a na Kornate 12,6 % kreveta.

U grupi Ostali smještaj, na Murter odnosi 96,6 %, a na Kornate 3,4 % kreveta.

Slična prostorna raspodjela prisutna je i prema broju smještajnih objekata. U Murteru se nalazi 89,6 % svih komercijalnih smještajnih objekata, a u Kornatima 10,4 %.

U grupi Obiteljski smještaj na Murter se odnosi 89,0 %, a na Kornate 11,0 % objekata.

U grupi Ostali smještaj, na Murter se odnosi 93,5 %, a na Kornate 6,5 % objekata.

U strukturi smještajnih kapaciteta unutar grupe Obiteljski smještaj, u podvrsti Objekti u domaćinstvu, na Murter se odnosi 93,0 % kreveta, a na Kornate 7,0 %. Svi smještajni kapaciteti u podvrstama Kamp na OPG-u (1 objekt s 60 kreveta) i Objekti na OPG-u (2 objekta s 10 kreveta) nalaze se u Kornatima.

U naselju Murter evidentirano je 96,6 % ukupnog broja kreveta u grupi Ostali smještaj Promatrano prema podvrstama smještajnih objekata u istoj grupi, u naselju Murter nalazilo se u podvrsti Apartman 98,5 %, Soba za iznajmljivanje 97,7 %, Kuća za odmor 95,2 % i Soba za iznajmljivanje 99,9 % kreveta.

Smještajna ponuda Kornata temelji se podvrstama Objekti u domaćinstvu (232 kreveta) i Kamp u domaćinstvu (164 kreveta), dok su u manjem opsegu zastupljene podvrste Kamp na OPG-u, Objekti na OPG-u, Kuće za odmor, Apartman, Studio apartmani, Sobe za iznajmljivanje i Objekt za robinzonski smještaj. Smještajna ponuda vezana je uz tradicionalne kornatske kuće (stanove), izvorno namijenjene povremenom boravku i gospodarskom korištenju otočnih posjeda, a danas prilagođene (povremenom) stanovanju, obavljanju poljoprivrednih djelatnosti i različitim kategorijama turističkog smještaja.

Tablica 5. Broj kreveta i objekata po naseljima TZO Murter-Kornati u 2024. godini prema podvrstama komercijalnih smještajnih kapaciteta, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Grupa smještaja	Podvrsta smještaja	Murter (objekti)	Murter (kreveti)	Kornati (objekti)	Kornati (kreveti)	Ukupno (objekti)	Ukupno (kreveti)
Hoteli	Pansion	1	24	0	0	1	24
Kampovi	Kamp	3	960	0	0	3	960
	Kamp odmorište	1	270	0	0	1	270
Obiteljski smještaj	Kamp na OPG-u (u seljačkom domaćinstvu)	0	0	1	60	1	60
	Objekti na OPG-u (u seljačkom domaćinstvu)	0	0	2	10	2	10
	Kamp u domaćinstvu	8	140	17	164	25	304
	Objekti u domaćinstvu	541	3.093	48	232	589	3.325
Ostali smještaj	Apartman	53	407	1	6	54	413
	Kuća za odmor	20	135	1	10	21	145
	Objekt za robinzonski smještaj	0	0	1	4	1	4
	Prenoćište	1	99	0	0	1	99
	Soba za iznajmljivanje	8	255	1	6	9	261
	Studio apartman	4	37	2	7	6	44
Ukupno		**640**	**5.420**	**74**	**499**	**714**	**5.919**

6.1.2 Nekomercijalni smještaj

Prema sustavu eVisitor, 2019. godine u nekomercijalnim smještajnim kapacitetima bilo je registrirano ukupno 2.912 kreveta (15,3 % manje nego 2024.), a 2022. godine 3.349 kreveta (2,6 % manje nego 2024.).

Tablica 6. Broj registriranih kreveta na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine prema vrstama nekomercijalnih smještajnih kapaciteta,, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Vrsta/godina	Broj kreveta 2019.	Broj kreveta 2022.	Broj kreveta 2023.	Broj kreveta 2024.	Broj noćenja 2024.	Δ24/19 (u %)	Δ24/23 (u %)	Udio kreveta u 2024. (u %)
Kuća stanovnika općine/grada	618	782	780	800	7.039	29,4	2,6	23,3
Kuća za odmor (vikendica)	1.407	1.643	1.662	1.693	32.770	20,3	1,9	49,2
Stan stanovnika općine/grada	40	40	40	40	687	0,0	0,0	1,2
Stan za odmor (vikendica)	847	884	881	906	18.305	7,0	2,8	26,4
Nekomercijalni smještaj	**2.912**	**3.349**	**3.363**	**3.439**	**58.801**	15,3	2,2	100,0

Godine 2024. bilo je registrirano ukupno 3.439 kreveta (3,92 kreveta po objektu) u nekomercijalnim kapacitetima, iz čega slijedi da je, prema podacima eVisitora, ostvareno 17,0 noćenja po registriranom krevetu.

Tablica 7. Broj registriranih nekomercijalnih objekata i kreveta po naseljima u sastavu TZO Murter-Kornati u 2024. godini (uključujući kuće i stanove za odmor te objekte stanovnika grada/općine), izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

	Murter	Kornati	Ukupno
	Registrirani nekomercijalni objekti		
Objekti	864	12	**876**
Kreveti	3.391	48	**3.439**
	Kuće i stanovi za odmor		
Objekti	651	1	**652**
Kreveti	2.599	4	**2.599**

Prema naseljima, ukupno 98,6 % svih kreveta u nekomercijalnom smještaju registrirano je u Murteru (99,6 % svih noćenja) te 1,4 % na području Kornata (0,4 % svih noćenja).

U kućama i stanovima za odmor 2024. bilo je registrirano 652 objekta s 2.599 kreveta, dok je u 2019. godini registrirano 576 objekata s 2.254 kreveta.

Smanjenje broja registriranih noćenja od 2019. do 2024. (2019. godine 117.524 noćenja, 2024. godine 58.801 noćenja) te rasta smještajnih objekata (2019. godine 750 objekata, 2024. godine 876 objekata), upućuje na ograničenu analitičku relevantnost podataka iz sustava eVisitor u segmentu nekomercijalnog smještaja, što nameće potrebu za alternativnom procjenom fizičkog volumena turističkog prometa u kućama i stanovima za odmor, polazeći od raspoloživih

podataka o broju objekata te njihova korištenja. Prema podacima sustava eVisitor, u nekomercijalnim smještajnim kapacitetima prema sustavu eVisitor u 2024. godini ostvareno je ukupno 18,1 % ukupnih noćenja na području TZO Murter-Kornati.

Prema podacima Općine Murter-Kornati o broju i veličini objekata čiji su vlasnici obveznici plaćanja poreza na kuće za odmor na njezinom području bilo je ukupno 1.363.

Slijedi da sustav eVisitor 2024. obuhvaća maksimalno 48,1 % stvarnog broja kuća i stanova za odmor.

Uz pretpostavku da se kuće i stanovi za odmor prosječno godišnje koriste 66,3 dana te da u tom razdoblju objekt koriste prosječno 3,45 osoba, slijedi da je 2024. na području Općine Murter-Kornati u kućama i stanovima za odmor ostvareno 310.000 noćenja. Pritom se važnost nekomercijalnog smještaja bitno razlikuje po zonama. Procjenjuje se da na području naselja Murtera nekomercijalna noćenja čine 98 % svih turističkih noćenja, a na području Kornata preostalih 2 %.

Drugim riječima, ukupan broj noćenja koji je ostvaren na području TZO Murter-Kornati 2024. moguće je procijeniti na 666.000 noćenja, od čega 56,4 % u nekomercijalnim kapacitetima i 43,6 % u nekomercijalnim kapacitetima.

Nekomercijalni smještaj na području destinacije TZO Murter-Kornati predstavlja sve izraženiji izazov u upravljanju turističkim razvojem, ponajprije zbog nesrazmjera između zakonskog okvira i stvarne prakse na terenu. Iako je riječ o legalnoj kategoriji namijenjenoj osobnom korištenju nekretnina za odmor, u praksi se dio takvih objekata koristi za neprijavljeno iznajmljivanje, čime se otvara prostor razvoju sive ekonomije i različitih oblika rentijerstva. Posljedično, dolazi do narušavanja tržišnih odnosa kroz nelojalnu konkurenciju registriranim iznajmljivačima, ali i do smanjenih prihoda javnog sektora te otežanog planiranja razvoja destinacije.

Dodatni problem predstavlja nedostatak pouzdanih i cjelovitih podataka o stvarnom korištenju takvih kapaciteta, što otežava procjenu njihovog utjecaja na turistički promet, infrastrukturu i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Upravo iz tog razloga, preporuka je, kao i za ostale destinacije, sustavno pratiti i prikupljati relevantne podatke u skladu s poreznim izmjenama uvedenima tijekom 2025. godine. Uspostava sustava naplate poreza za kuće i stanove za odmor, pri Poreznoj upravi predstavlja važan korak prema većoj transparentnosti i dostupnosti podataka, što će omogućiti preciznije sagledavanje stvarnog stanja.

Na temelju tako unaprijeđene statističke osnove, problematika nekomercijalnog smještaja moći će se kvalitetnije analizirati i interpretirati, a dobiveni uvidi poslužit će kao temelj za definiranje konkretnih mjera i politika. Sukladno tome, ova će se tema detaljnije i utemeljeno obraditi u narednim strateško-planskim dokumentima, s ciljem uspostave održivijeg i pravednijeg sustava upravljanja smještajnim kapacitetima u destinaciji.

6.1.2.1 Kategorizacija smještaja

Na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini bio je registriran ukupno 1.591 smještajni objekt, od čega se 55,0 % u nekomercijalnom, a 45,0 % na komercijalnom smještaju.

U grupi Hoteli nalazi se Hotel Murter registriran u kategoriji „Komfor“.

U grupi Kampovi nalazilo se ukupno četiri objekta od kojih su tri registrirana u podvrsti Kampovi (kamp „Rehut“, kamp „Slanica“ i kamp „Kosirina“) i jedan u podvrsti Kamp odmorište (kamp odmorište „Plaža Slanica“).

U grupi Obiteljski smještaj registrirano je ukupno 617 objekata, od kojih je 589 (95,5 %) registrirano u podvrsti „Objekti u domaćinstvu“. Slijedi 25 objekata (4,1 %) u podvrsti „Kamp u domaćinstvu“, dva objekta (0,3 %) u podvrsti „Objekti na OPG-u“ te jedan objekt (0,2 %) u podvrsti „Kamp na OPG-u (seljačkom domaćinstvu).

U grupi Ostali smještaj registrirana su ukupno 93 objekta, od kojih se najveći broj odnosi na podvrstu smještaja Apartman – 54 objekta (58,1 %), a zatim Kuća za odmor – 21 objekt (22,6 %). Slijede Soba za iznajmljivanje s 10 objekata (10,8 %) i Studio apartman sa 6 objekata (6,5 %), dok su Objekt za robinzonski smještaj i Prenoćište zastupljeni s po jednim objektom (1,1 %).

U komercijalnom smještaju registrirano je ukupno 715 objekata, od kojih je 65,3 % kategorizirano s 3*. Slijedi 109 objekata bez kategorizacije (15,2 %), 69 objekata s 4* (9,7 %), 56 objekata s 2* (7,8 %), dok je samo šest objekata registrirano s 5* i čine tek 1,4 % ukupnog broja komercijalnih smještajnih objekata.

Tablica 8. Broj objekata po kategorijama smještaja na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Vrsta/godina	1*	2 sunca	2*	3 sunca	3*	4*	5*	Komfor	Nema kategorizacije	Ukupno
Hoteli	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Kampovi	0	0	1	0	2	0	0	0	1	4
Obiteljski smještaj	1	1	53	1	407	44	4	0	106	617
Ostali smještaj	0	0	2	0	58	25	6	0	2	93
Komercijalni smještaj	1	1	56	1	467	69	10	1	109	715
Nekomercijalni smještaj	0	0	0	0	6	0	0	0	870	876
Ukupno	1	1	56	1	473	69	10	1	979	1.591

Unutar grupe Hoteli. registriran je jedan objekt, Hotel Murter, koji je prema podvrsti smještaja evidentiran kao Pansion, kategorije Komfor.

Unutar grupe Kampovi, u podvrsti Kamp registrirana su ukupno tri objekta, od kojih kamp Rehut i kamp Slanica (66,7 %) kategorizirani s 3*, a kamp Kosirina s 2* (33,3 %). U podvrsti Kamp odmorište registrirano je jedan objekt „Plaža Slanica“ bez kategorizacije.

Unutar grupe Obiteljski smještaj, u podvrsti Objekti u domaćinstvu registrirano je 589 objekata, od kojih je najveći broj kategoriziran s 3*, njih 407 (69,1 %). Slijedi 88 objekata (14,9 %) bez kategorizacije, 45 objekata (7,6 %) kategoriziranih s 2*, 44 objekta (7,5 %) s 4*, četiri objekta (0,7 %) s 5* te jedan objekt (0,2 %) s 1*. U podvrsti Kamp u domaćinstvu registrirano je 25 objekata, od kojih je osam (32,0 %) kategorizirano s 2*, dok je 17 objekata (68,0 %) bez kategorizacije. U podvrsti Objekti na OPG-u (seljačkom domaćinstvu) registrirana su dva objekta, od kojih je jedan (50,0 %) kategoriziran s 3 sunca, a jedan (50,0 %) je bez kategorizacije. U podvrsti Kamp na OPG-u (seljačkom domaćinstvu) registriran je jedan objekt, kategoriziran s 2 sunca.

Unutar grupe Ostali smještaj, u podvrsti Apartman registrirana su ukupno 54 objekta, od kojih je 36 objekata (66,7 %) kategorizirano s 3*, 16 objekata (29,6 %) s 4*, a dva objekta (3,7 %) s 5*. U podvrsti Kuća za odmor registriran je 21 objekt, od kojih je 10 objekata (47,6 %) kategorizirano s 3*, sedam objekata (33,3 %) s 4*, a četiri objekta (19,0 %) s 5*. U podvrsti Objekt za robinzonski smještaj registriran je jedan objekt bez kategorizacije, dok je u podvrsti Prenoćište, također, registriran jedan objekt kategoriziran s 2*. U podvrsti Soba za iznajmljivanje registrirano je 10 objekata, od kojih je osam objekata (80,0 %) kategorizirano s 3*, jedan objekt (10,0 %) s 4*, a jedan objekt (10,0 %) je bez kategorizacije. U podvrsti Studio apartman registrirano je šest objekata, od kojih su četiri objekta (66,7 %) kategorizirana s 3*, jedan objekt (16,7 %) s 2*, te jedan objekt (16,7 %) s 4*

U strukturi kategorizacije komercijalnog smještaja prema broju kreveta tijekom 2024. godine najzastupljeniji su bili kreveti u objektima 3* koji su činili 65,0 % svih kreveta u komercijalnom smještaju (ukupno 3.943 kreveta). Slijedi 973 kreveta u objektima bez kategorije (16,0 %), 546 kreveta u objektima s 2* (9,0 %), 447 kreveta u objektima s 4* (7,4 %) i 64 kreveta u objektima s 5* (1,1 %).

Tablica 9. Broj kreveta po kategorijama smještaja na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Vrsta/godina	1 *	2 sunca	2*	3 sunca	3*	4*	5*	Komfor	Nema kategorizacije	Ukupno
Hoteli	0	0	0	0	0	0	0	24	0	24
Kampovi	0	0	150	0	810	0	0	0	270	1.230
Obiteljski smještaj	6	60	386	6	2.371	254	16	0	600	3.699
Ostali smještaj	0	0	10	0	762	193	48	0	103	1.116
Komercijalni smještaj	6	60	546	6	3.943	447	64	24	973	6.069
Nekomercijalni smještaj	0	0	0	0	21	0	0	0	3418	3.439
Ukupno	6	60	546	6	3.964	447	64	24	4391	9.508

U grupi Hoteli u 2024. godini bilo je registrirano 24 kreveta koji su ne nalazili u objektu „Hotel Murter“ koji je registriran u kategoriji „Komfor“.

U grupi Kampovi u 2024. godini bilo je registrirano ukupno 1.230 kreveta, pri čemu su najviše bili zastupljeni kreveti u objektima 2* i 3*. Najveći udio registriranih kreveta nalazio se kampu Slanica koji je registriran kao objekt 3* s ukupno 600 kreveta. Kamp Rehut ukupnog je kapaciteta 210 kreveta i kategoriziran je kao objekt s 3*, dok je kamp Kosirina kategorije 2* kapaciteta 200 kreveta. Unutar ove kategorije nalazi se i kamp odmorište Plaža Slanica ukupnih kapaciteta 270 kreveta bez kategorije. Ovakva struktura ukazuje na dominantnu ulogu dva kampa srednje kategorije te izostanak kampova više kvalitete (4* i 5*).

U grupi Obiteljski smještaj tijekom 2024. godine bilo je registrirano ukupno 3.699 kreveta, što je najbrojniji segment smještajne ponude destinacije (38,9 % ukupnih kreveta u destinaciji).

U podvrsti Objekti u domaćinstvu najveći broj kreveta nalazi se u kategoriji 3* (71,3 %). Slijede kreveti bez kategorizacije (15,4 %), 4* (7,6 %) * i *2 s 5,0 %, dok su kategorije 5 (0,5 %) i 1 (0,2 %) zastupljene u vrlo malom udjelu.

U podvrsti Kampovi u domaćinstvu ukupno je bilo registrirano 304 kreveta (25 objekata), od kojih se 72,4 % nalazi u kategoriji 2*, dok se preostalih 27,6 % odnosi na kapacitete bez kategorizacije. Kamp na OPG-u raspolaže sa 60 kreveta i kategoriziran je s 2 sunca (OPG), dok je kod objekata na OPG-u evidentirano ukupno 10 kreveta i to 1 objekt s 4 kreveta bez kategorizacije te 1 objekt s 6 kreveta, kategorije 3 sunca.

U grupi Ostali smještaj, koju čine podvrste smještaja Apartman, Kuća za odmor, Objekt za robinzonski smještaj, Prenoćište, Soba za iznajmljivanje i Studio apartman, registrirano je ukupno 1.116 kreveta, pretežito u objektima s 3*.

U podvrsti Apartman registrirano je 413 kreveta (37,0 % ukupnih kapaciteta u grupi Ostali smještaj). Najveći broj kreveta registriran je u objektima s 3* (65,6 %) i 4* (31,0 %), a preostali u objektima s 5* (3,4 %).

U podvrsti Studio apartman registrirana su ukupno 44 kreveta (3,9 % ukupnih kapaciteta u grupi Ostali smještaj), najviše u objektima s 3* (84,1 %), dok se preostali kapaciteti nalaze u objektima s 2* (9,1 %) i 4* (6,8 %).

U podvrsti Soba za iznajmljivanje registrirano je ukupno 411 kreveta (36,8 % ukupnih kapaciteta u grupi Ostali smještaj). Najveći broj kreveta registriran je u objektima s 3* (94,6 %), a zatim slijede objekti s 4* (3,9 %) i 2* (1,5 %).

U podvrsti Kuća za odmor registrirano je ukupno 145 kreveta (13,0 % ukupnih kapaciteta u grupi Ostali smještaj). Najveći broj kreveta registriran je u objektima s 3* (44,8 %), zatim u objektima s 4* (31,7 %) i 5* (23,4 %).

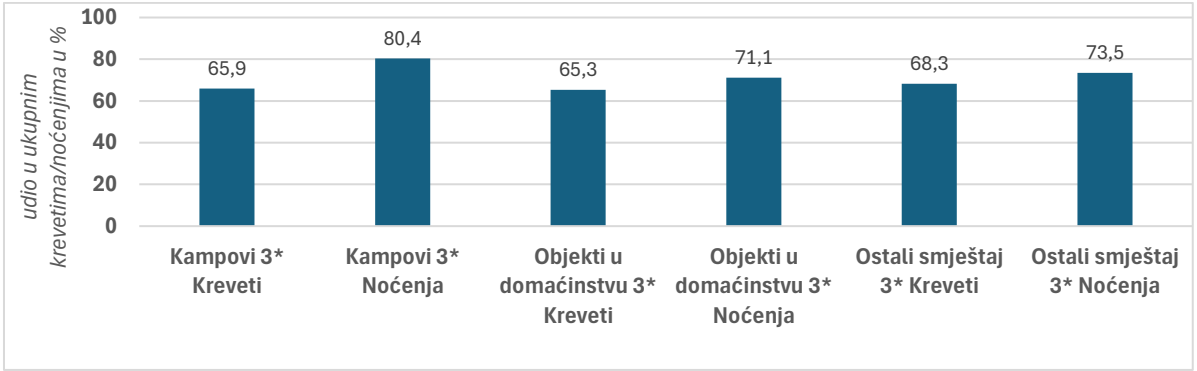
U podvrsti Prenoćište registrirano je ukupno 99 kreveta (8,9 % ukupnih kapaciteta u grupi Ostali smještaj) unutar 1 objekta koji je bez kategorizacije.

U podvrsti Objekt za robinzonski smještaj registrirana su ukupno 4 kreveta (0,4 % ukupnih kapaciteta u grupi Ostali smještaj), unutar 1 objekta bez kategorizacije.

Prema kategoriji, najvažniji segment kamping ponude čine kampovi s 3* koji bilježe iznadprosječan udio u noćenjima u usporedbi s udjelom u kapacitetima (65,9 % kreveta i 80,4 % noćenja), a slijede kampovi s 2* (12,2 % kreveta i 18,2 % noćenja). Kampovi bez kategorije raspolažu s 22,0 % kreveta, dok ostvaruju 1,4 % noćenja.

Dominantan segment ponude objekata u domaćinstvu povezan je s ponudom objekata s 3* koji ostvaruju veći udio u noćenjima nego u kapacitetima (65,3 % kreveta i 71,1 % noćenja), a prema važnosti slijede objekti bez kategorije (16,4 % kreveta i 14,5 % noćenja), objekti s 2* (10,6 % kreveta i 7,7 % noćenja) te objekti s 4* (7,0 % kreveta i 6,1 % noćenja).

Slika 2. Kreveti i noćenja po vrsti objekata i kategoriji najvažnijeg segmenta kapaciteta na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio: Level project d.o.o.

6.2. Turistički promet

6.2.1 Turistički promet u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju te lukama

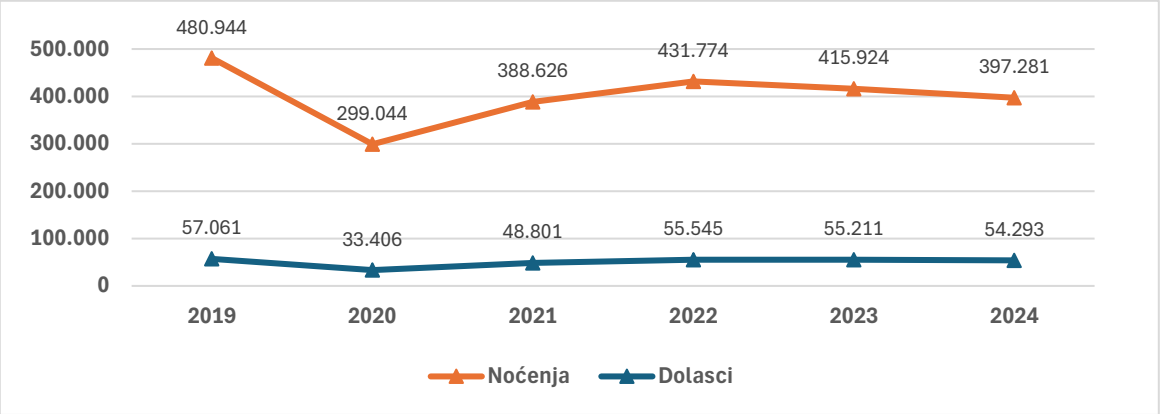
U razdoblju od 2019. do 2024. godine turistički promet na području TZO Murter-Kornati pokazuje promjenjiva kretanja, uz snažan pad u 2020. godini uslijed pandemije bolesti COVID-19. Tijekom 2021. i 2022. godine uslijedio je oporavak i jačanje turističkog prometa, dok je tijekom 2023. i 2024. godine zabilježen blagi pad.

U 2019. godini na području TZO Murter-Kornati ostvareno je 57.061 dolazaka i 480.944 noćenja[2]. Tijekom 2020. godine, uslijed epidemioloških ograničenja i zatvaranja granica, dolazi do izraženog pada turističkog prometa, pri čemu se broj dolazaka smanjio za 41,5 %, a noćenja za 37,8 % u odnosu na 2019. godinu.

Oporavak započinje već 2021. godine, kada je ostvareno 48.801 dolazak, što predstavlja povećanje od 46,1 %, te 388.626 noćenja, odnosno povećanje od 30,0 % u odnosu na 2020. godinu. Pozitivni trendovi nastavljaju se i u 2022. godini, s ukupno 55.545 dolazaka, odnosno 13,8 % više, te 431.774 noćenja, odnosno 11,1 % više u odnosu na 2021. godinu. U 2023. godini dolazi do blagog pada broja dolazaka na 55.211, odnosno za 0,6 %, te noćenja na 415.924, odnosno za 3,7 % u odnosu na prethodnu godinu. Tijekom 2024. godine nastavljen je pad turističkog prometa, s ostvarenih 54.293 dolaska, što je 1,7 % manje, i 397.281 noćenjem, što je 4,5 % manje u odnosu na 2023. godinu. U usporedbi s 2019. godinom, u 2024. godini broj dolazaka bio je manji za 4,9 %, dok je broj noćenja bio manji za 17,4 %.

[2] Predstavljen je ukupan turistički promet koji obuhvaća komercijalni i nekomercijalni turistički promet te promet u lukama. Podaci o turističkom prometu u lukama temelje se na korigiranim podacima iz sustava eVisitor. Korekcija je provedena zbog načina evidentiranja turističkog prometa u sustavu eVisitor, kojim se turistički promet ostvaren u marini ACI Jezera pribrajao podacima za TZO Murter-Kornati. Kako bi se osigurala točnost podataka i prikazao isključivo turistički promet ostvaren u lukama koje pripadaju području TZO Murter-Kornati , promet marine ACI Jezera je izostavljen te pribrojen turističkom prometu TZM Jezera što je prikazano u Planu upravljanja destinacijom TZM Jezera 2025.-2029. godine.

Slika 3. Kretanje broja dolazaka i noćenja turista na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

Komercijalni i nekomercijalni turistički promet u naseljima u sastavu TZO Murter-Kornati ukazuje na prevlast naselja Murter, u kojem je ostvareno 95,8 % noćenja i 96,3 % dolazaka u destinaciji. U 2024. godini, u odnosu na 2019. godinu, broj noćenja u Murteru smanjen je za 17,3 %, dok je u Kornatima povećan za 39,3 %. U 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu, broj noćenja u Murteru smanjen je za 2,4 %, a u Kornatima za 1,3 %.

Tablica 10. Kretanje broja noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim kapacitetima tijekom razdoblja 2019.-2024. godine po naseljima u sastavu TZO Murter-Kornati, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Naselje	2019.	2022.	2023.	2024.	Δ24/19 (u %)	Δ24/23(u %)	Udio noćenja u 2024 (u %)
Murter	405.339	348.736	342.687	334.411	-17,3	-2,4	95,8
Kornati	10.586	16.481	14.945	14.751	39,3	-1,3	4,2
TZO Murter-Kornati	**414.925**	**365.217**	**357.632**	**349.162**	**-15,8**	**-2,4**	**100,00**

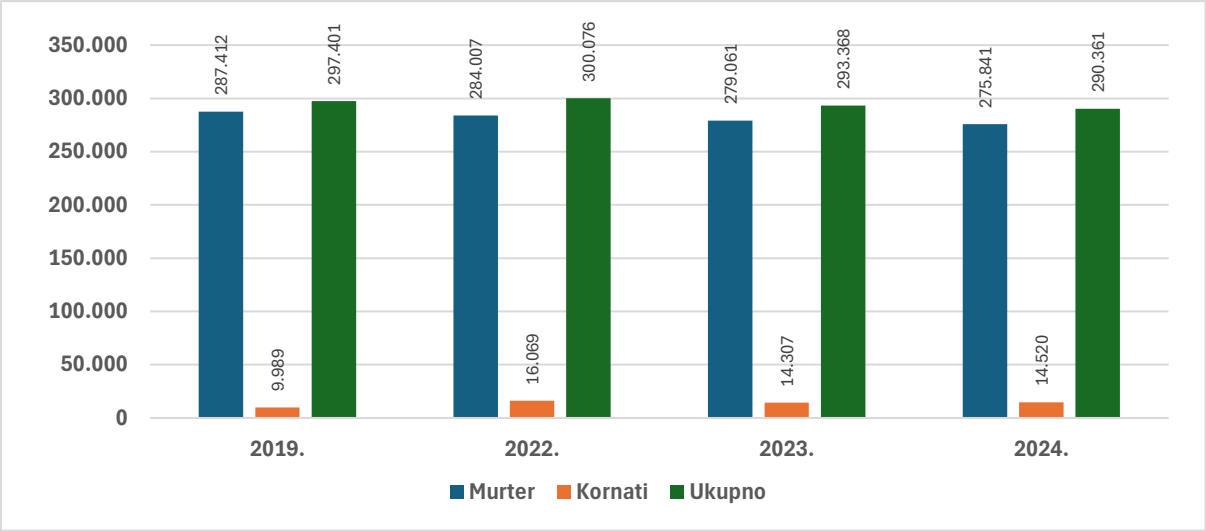
U 2024. godini, u odnosu na 2023. godinu, broj dolazaka u Murteru povećan je za 0,5 %, dok je u Kornatima povećan za 11,0 %. U odnosu na 2019. godinu, broj dolazaka u Murteru smanjen je za 1,7 %, dok je u Kornatima povećan za 73,1 %. Murter i dalje ostvaruje izrazito dominantan udio u ukupnom broju dolazaka u 2024. godini, s udjelom od 96,3 %, dok Kornati sudjeluju s 3,7 %.

Tablica 11. Kretanje broja dolazaka u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim kapacitetima tijekom razdoblju 2019.-2024. godine po naseljima u sastavu TZO Murter-Kornati, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Naselje	2019.	2022.	2023.	2024.	Δ24/19 (u %)	Δ24/23(u %)	Udio dolazaka u 2024 (u %)
Murter	44.535	42.437	43.588	43.799	-1,7	0,5	96,3
Kornati	979	1.753	1.527	1.695	73,1	11,0	3,7
TZO Murter-Kornati	**45.514**	**44.190**	**45.115**	**45.494**	**-0,04**	**0,8**	**100,00**

U razdoblju od 2019. do 2024. godine broj noćenja ostvarenih u komercijalnom smještaju na području TZO Murter-Kornati smanjen je za 2,4 %. U 2024. godini 95,0 % ukupnih noćenja ostvareno je u naselju Murter, dok je na Kornatima ostvareno 5,0 %. U odnosu na 2023. godinu ukupan broj noćenja smanjen je za 1,0 %.

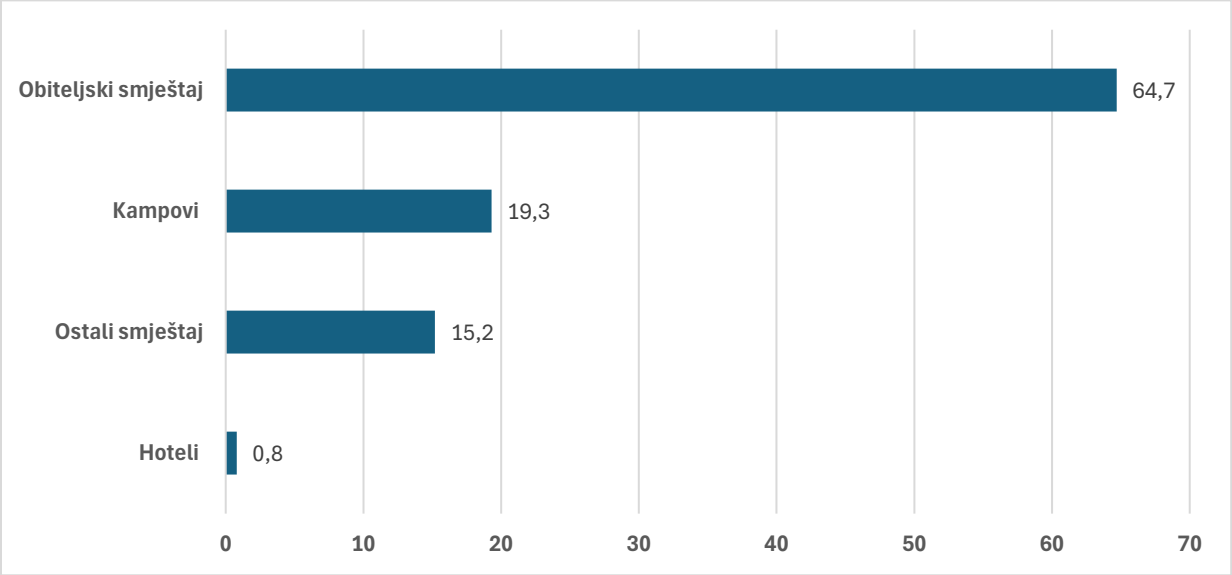
Slika 4. Kretanje broja dolazaka i noćenja turista na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

U 2025. godini na oba promatrana područja zabilježeno je smanjenje broja noćenja u odnosu na 2024. godinu. Na području Murtera broj noćenja smanjen je za 1,6 %, dok je na području Kornata zabilježeno znatno izraženije smanjenje od 11,8 %.

Promatrajući broj noćenja prema vrstama grupama smještaja u istom razdoblju, u grupi Obiteljski smještaj ostvareno je 64,7 %, Kampovima 19,3 %, Ostalom smještaju 15,2 % te Hotelima 0,8 % noćenja.

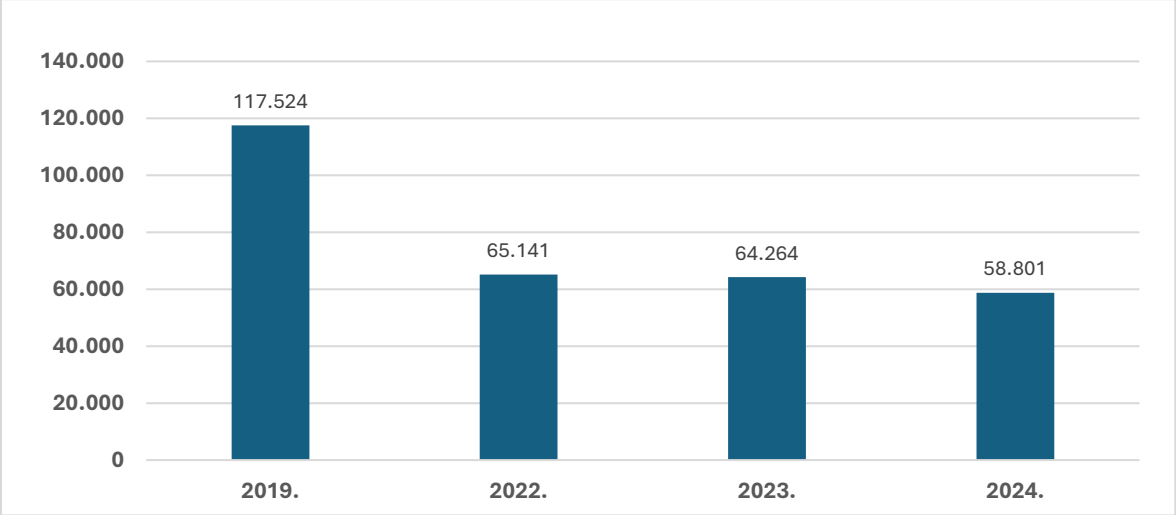
Slika 5. Struktura ostvarenih noćenja na području TZO Murter-Kornati prema grupama smještajnih kapaciteta u 2024. godini (u %), izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Promatrano prema grupama smještaja, u 2025. godini najveći rast u odnosu na prethodnu godinu zabilježen je u grupi Hoteli, za 29,7 %, dok je u grupi Kampovi broj noćenja povećan za 5,2 %. Istodobno je u grupi Obiteljski smještaj, koja ostvaruje najveći dio turističkog prometa, broj noćenja smanjen za 5,0 %, dok je u grupi Ostali smještaj zabilježeno blago smanjenje od 0,9 %.

Na području TZO Murter-Kornati 2024. godine u sustavu eVisitor zabilježeno je 58.801 nekomercijalnih noćenja, tj. noćenja u vlastitim kućama i stanovima za odmor ili u objektima (kuće i stanovi stanovnika Općine), 49,9 % manje nego 2019. Smanjenje broja noćenja nastavljeno je i 2025. U 2025. godini u nekomercijalnim kapacitetima registrirano je 4,8 % manje noćenja nego u 2024. godini.

Slika 6. Broj noćenja u nekomercijalnom smještaju na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

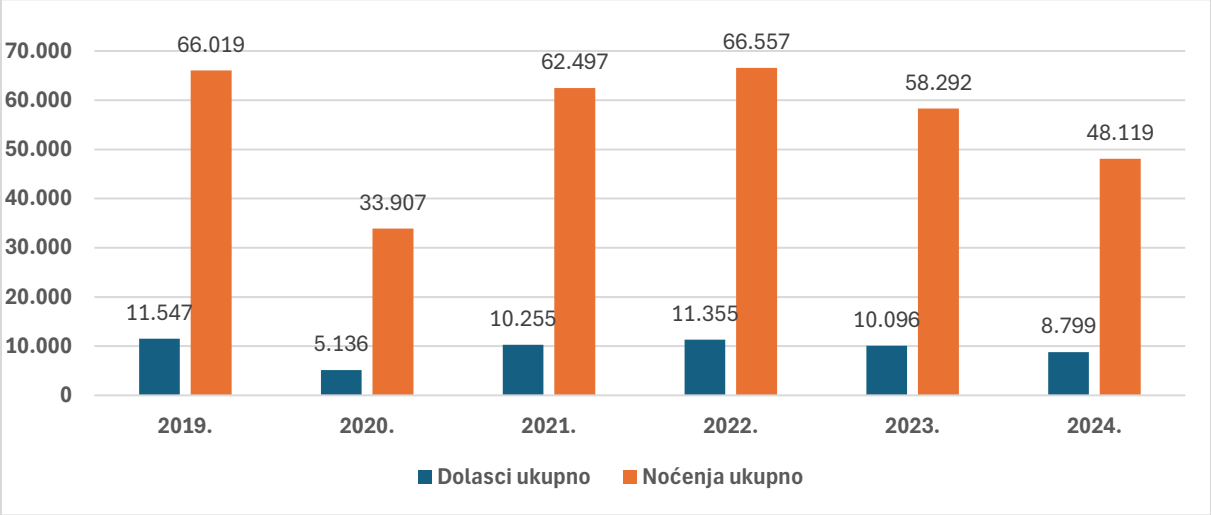
Promatrano prostorno, najveći dio nekomercijalnih noćenja ostvaruje se na području Murtera, gdje je u 2024. godini zabilježeno 58.570 noćenja, odnosno 99,6 % svih nekomercijalnih noćenja.

Tablica 12. Broj ostvarenih nekomercijalnih noćenja u 2019., 2022., 2023. i 2024. godini na području TZO Murter-Kornati po naseljima, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

	2019.	2022.	2023.	2024.
Murter	116.927	64.729	63.626	58.570
Kornati	597	412	638	231
Ukupno	117.524	65.141	64.264	58.801

U razdoblju od 2019. do 2024. godine turistički promet u lukama TZO Murter-Kornati obilježavaju izražene oscilacije[3]. Nakon snažnog pada u 2020. godini, kada je broj dolazaka smanjen za 55,5 %, a broj noćenja za 48,6 % u odnosu na prethodnu godinu, tijekom 2021. i 2022. godine uslijedio je oporavak prometa. U 2022. godini broj noćenja bio je za 0,8 % veći nego 2019. godine. Međutim, tijekom 2023. i 2024. godine ponovno se bilježi smanjenje prometa. U 2024. godini ostvareno je 12,8 % manje dolazaka i 17,5 % manje noćenja nego prethodne godine, dok je u odnosu na 2019. godinu broj dolazaka manji za 23,8 %, a broj noćenja za 27,1 %.

Slika 7. Dolasci i noćenja u lukama na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

[3] Turistički promet u lukama temelji na korigiranim podacima sustava eVisitor. Naime, turistički promet marine ACI Jezera je pribrojen TZO Murter-Kornati te u tom slučaju bila potrebna korekcija. U razdoblju 2019.-2024. godine turistički promet vodio se za sljedeće luke: Marina Hramina, Murter-Butina, Levrnaka, ACI žut, NS Strunac (Žut) i Benzinska postaja Murter. Međutim, podaci se nisu vodili konzistentno svake godine te u tom pogledu nije bilo moguće pratiti kretanje turističkog prometa u lukama za svaku od ovih luka. Sukladno tome, podaci o turističkom prometu analizirali su se sumarno.

Promet u lukama, tijekom 2024. godine izrazito je koncentriran u luci Murter-Butina, na koju se odnosi 96,3 % svih dolazaka i 95,8 % svih noćenja ostvarenih u lukama TZO Murter-Kornati. Marina Hramina sudjeluje s 3,4 % dolazaka i 3,8 % noćenja, dok je udio Benzinske postaje Murter iznosio 0,3 % dolazaka i 0,4 % noćenja. U strukturi prometa izrazito prevladavaju strani turisti, koji su ostvarili 91,0 % svih dolazaka i 93,4 % svih noćenja.

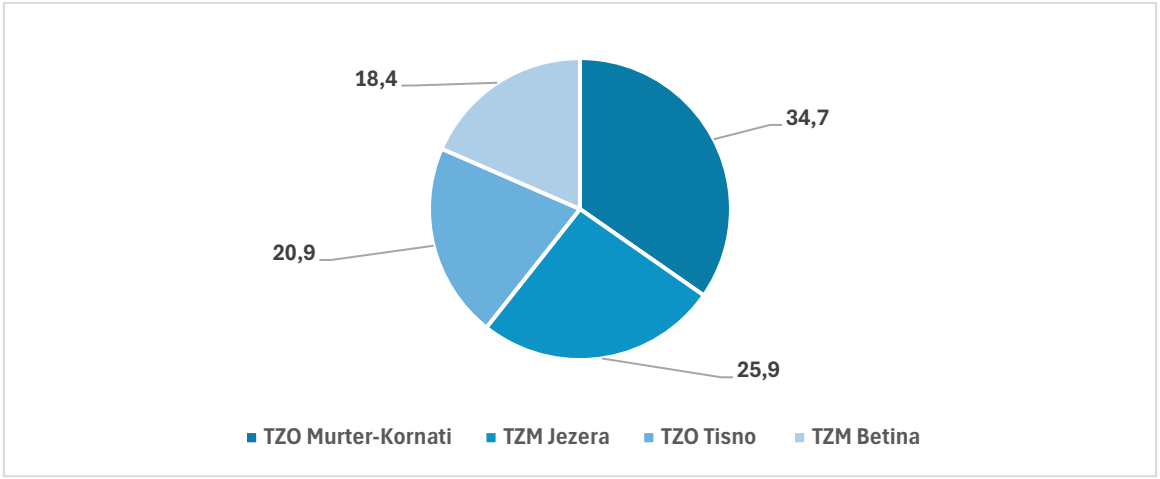
Tablica 13. Kretanje broja dolazaka i noćenja prema lukama na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o.

Luka	Dolasci domaći	Dolasci strani	Dolasci ukupno	Noćenja domaći	Noćenja strani	Noćenja ukupno
Benzinska postaja Murter	12	12	24	74	95	169
Marina Hramina	4	297	301	16	1.817	1.833
Murter - Butina	778	7.696	8.474	3.065	43.052	46.117
Luke TZO Murter-Kornati	**794**	**8.005**	**8.799**	**3.155**	**44.964**	**48.119**

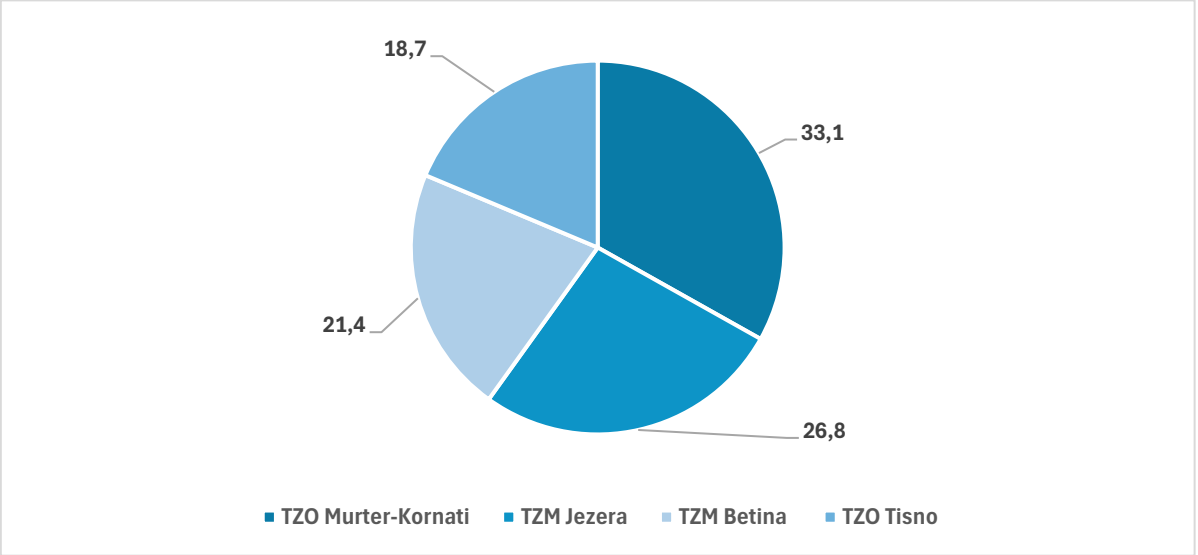
6.2.2 Turistički promet (otok Murter)

U usporedbi s ostalim destinacijama na otoku Murteru – TZM Jezera, TZO Tisno i TZM Betina – TZO Murter-Kornati zauzimala je 2024. godine prvo mjesto prema udjelu ostvarenih dolazaka i noćenja. U 2024. godini TZO Murter-Kornati sudjelovala je s 34,7 % ukupnih dolazaka i 33,1 % ukupnih noćenja ostvarenih na području promatranih turističkih zajednica. Slijedi TZM Jezera s 25,9 % dolazaka i 26,8 % noćenja, dok su udjeli TZO Tisno iznosili 20,9 % dolazaka i 18,7 % noćenja, a TZM Betina 18,4 % dolazaka i 21,4 % noćenja. TZO Murter-Kornati time ostvaruje približno trećinu ukupnog turističkog prometa među destinacijama na otoku Murteru.

Slika 8. Udio dolazaka prema TZ-ima na području otoka Murtera u 2024.godini (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor: eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

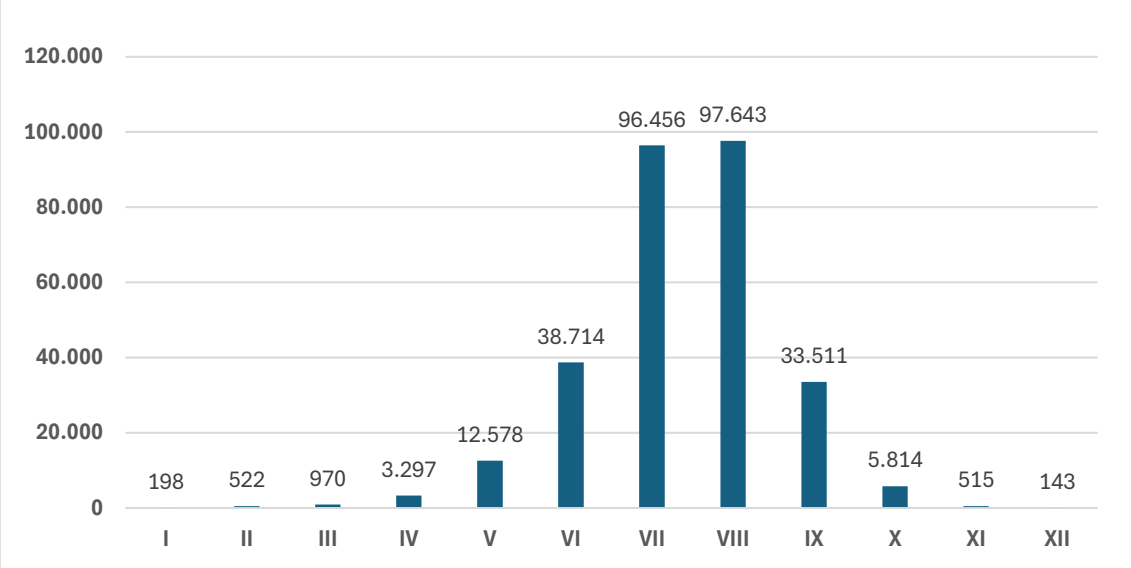
Slika 9. Udio noćenja prema TZ-ima na području otoka Murtera u 2024. godini (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor: eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

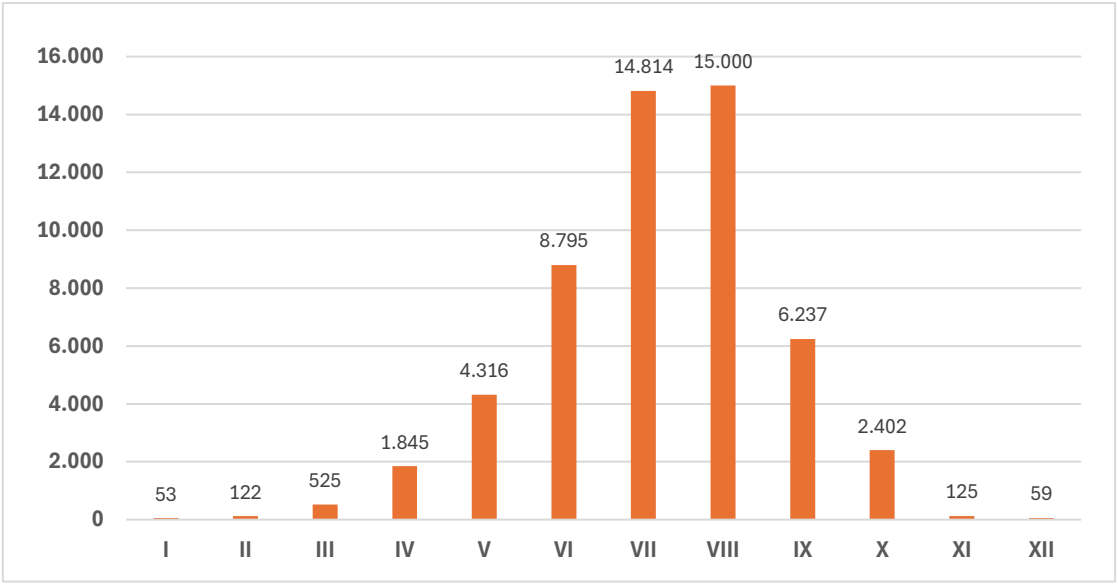
6.2.3 Sezonalnost

Glavno obilježje turističkih kretanja u destinaciji je izražena sezonalnost. Tijekom 2024. godine, u ljetnoj sezoni (VI.–IX. mjesec), ostvareno je ukupno 88,7 % noćenja i 82,6 % dolazaka[4]. Najintenzivniji turistički promet zabilježen je u srpnju i kolovozu, pri čemu je kolovoz mjesec s najvećim brojem dolazaka i noćenja. Tijekom 2024. godine u mjesecu kolovozu je ostvareno 32,2 % ukupnih noćenja i 27,6 % ukupnih dolazaka.

Slika 10. Kretanje broja noćenja na području TZO Murter-Kornati po mjesecima u 2024.godni, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

Slika 11. Kretanje broja dolazaka na području TZO Murter-Kornati po mjesecima u 2024.godlni, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

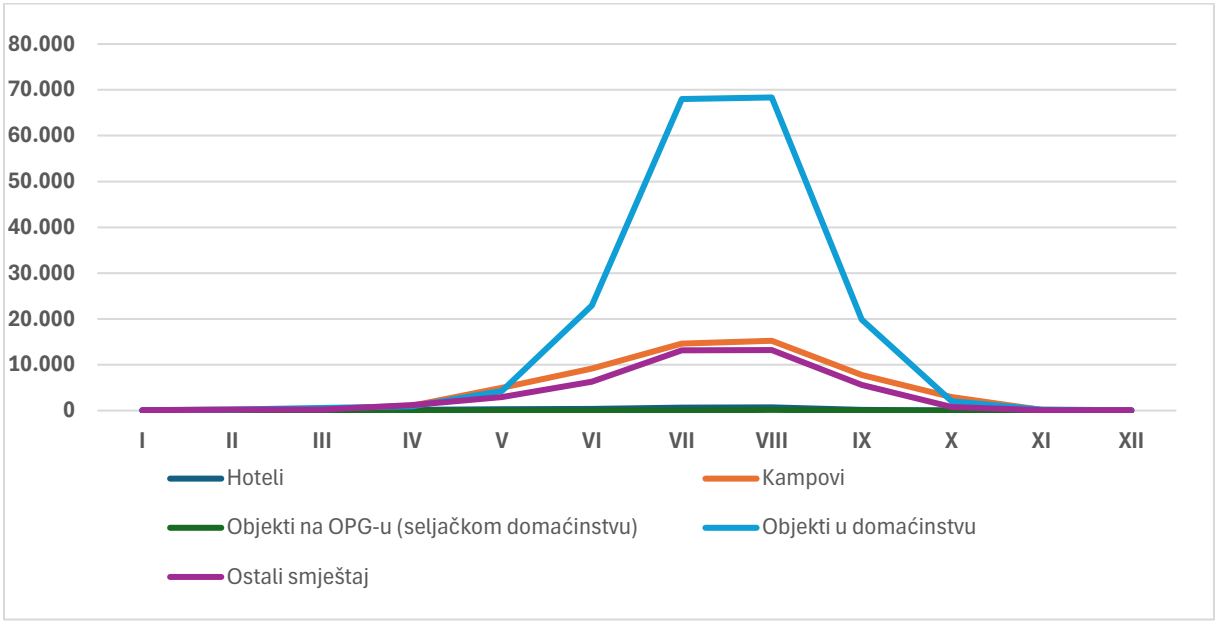

[4] Analiziran je broj dolazaka i noćenja turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju te podaci turističkog prometa u lukama i marinama.

Unutargodišnja dinamika ukupnih noćenja u komercijalnom smještaju, i kao odraz strukture kapaciteta, izrazito je sezonalna.

Tijekom dva ljetna mjeseca (srpanj i kolovoz) 2024. godine ostvarivalo se 66,8 % svih noćenja, pri čemu 57,3 % noćenja u hotelima, 53,2 % noćenja u kampovima, 79,5 % noćenja u objektima na OPG-u, 72,7 % noćenja u objektima u domaćinstvu te 59,9 % noćenja u ostalom smještaju. Tijekom osmomjesečnog razdoblja, od ožujka do listopada, ostvareno je gotovo cjelokupno godišnje poslovanje svih vrsta smještajnih kapaciteta, odnosno 100,0 % noćenja u hotelima i objektima na OPG-u, 99,7 % u kampovima, 99,6 % u objektima u domaćinstvu te 98,8 % u ostalom smještaju.

Slika 12. Komercijalna noćenja na području TZO Murter-Kornati 2024. prema vrsti objekata i mjesecima, izvor: eVisitor, obradio: Level project d.o.o.

6.2.4 Duljina trajanja boravka

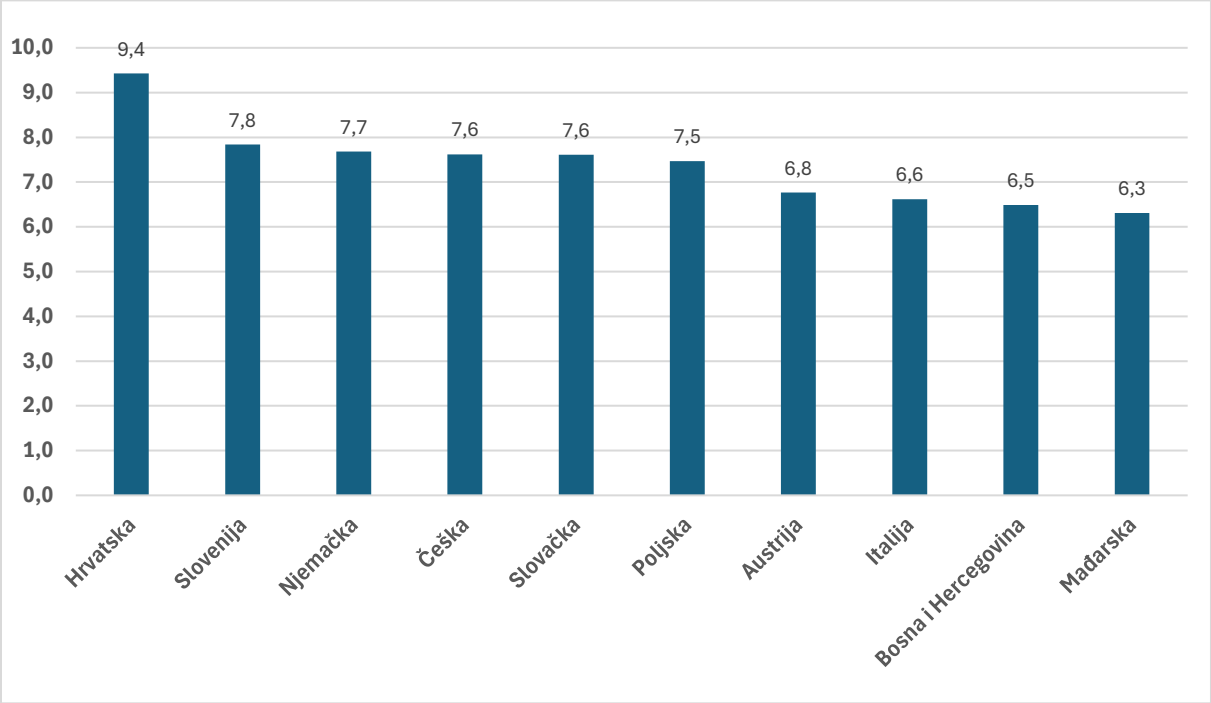
U 2024. godini domaći turisti ostvarili su najdulje prosječno trajanje boravka na području TZO Murter-Kornati, 9,4 dana, dok se među glavnim stranim emitivnim tržištima kretalo od 6,3 do 7,8 dana. Najdulje su boravili turisti iz Slovenije (7,8 dana), Njemačke (7,7 dana), Češke i Slovačke (po 7,6 dana) te Poljske (7,5 dana). Nešto kraći boravak bilježili su turisti iz Austrije (6,8 dana), Italije (6,6 dana), Bosne i Hercegovine (6,5 dana) i Mađarske (6,3 dana). Usporedba s 2025. godinom pokazuje da nije došlo do jedinstvenog smjera promjene, već se kretanja razlikuju ovisno o emitivnom tržištu.

Najdulje prosječno trajanje boravka u 2025. godini i dalje bilježili su domaći turisti, ukupno 8,9 dana, iako je njihova vrijednost smanjena za 0,5 dana u odnosu na prethodnu godinu. Među stranim tržištima izdvaja se Njemačka s 8,2 dana, čime je prosječan boravak njemačkih turista produljen za 0,5 dana. Slijede Slovenija sa 7,6 dana, Poljska sa 7,4 dana, Češka sa 7,3 dana i Slovačka sa 7,2 dana.

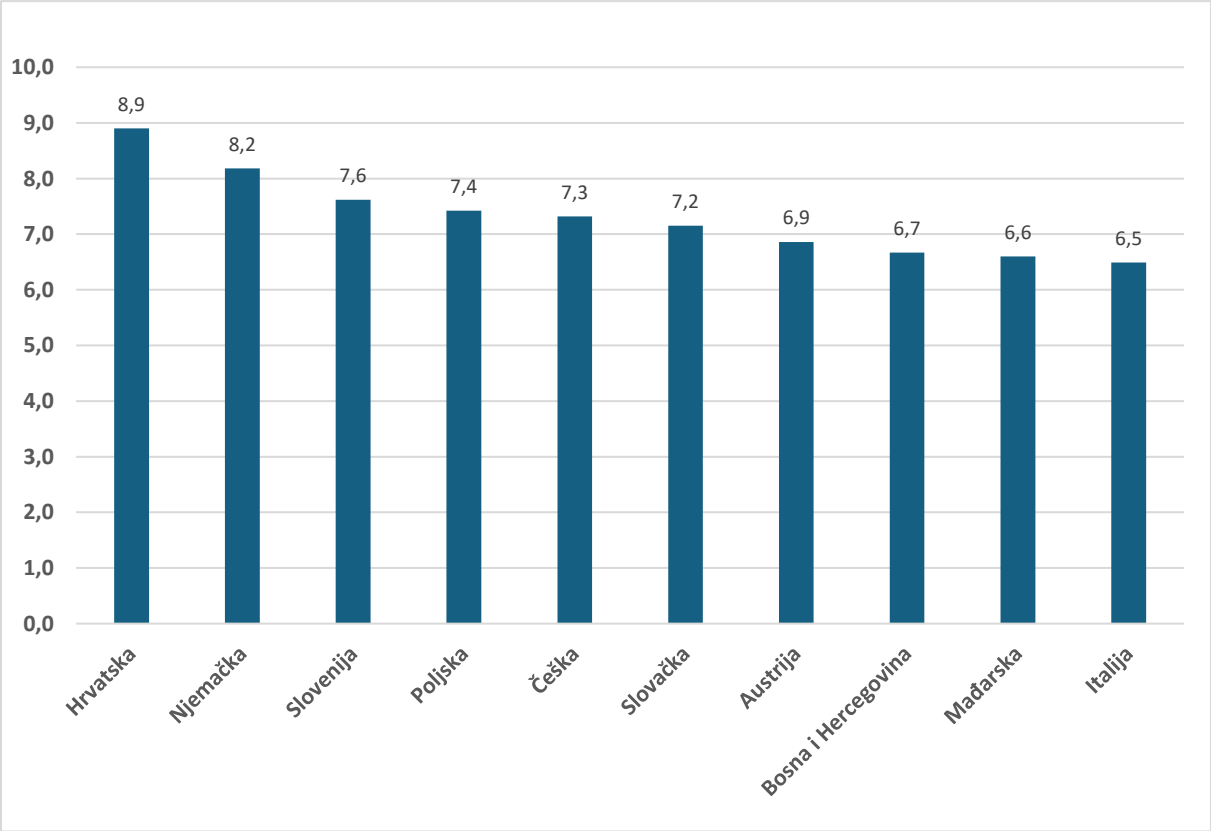
Skraćivanje boravka, osim kod domaćih turista, zabilježeno je kod turista iz Slovenije, sa 7,8 na 7,6 dana, Češke, sa 7,6 na 7,3 dana, Slovačke, sa 7,6 na 7,2 dana, Poljske, sa 7,5 na 7,4 dana, te Italije, sa 6,6 na 6,5 dana. Promjene su pritom uglavnom umjerene, a najveće smanjenje među navedenim stranim tržištima zabilježeno je kod turista iz Slovačke, za 0,4 dana.

Suprotan trend prisutan je kod turista iz Njemačke, Bosne i Hercegovine, Mađarske i Austrije. Uz već navedeno povećanje kod njemačkih turista, prosječan boravak turista iz Bosne i Hercegovine produljen je sa 6,5 na 6,7 dana, Mađarske sa 6,3 na 6,6 dana, a Austrije sa 6,8 na 6,9 dana. Ukupno gledano, usporedba 2024. i 2025. godine upućuje na razmjernu stabilnost prosječnog trajanja boravka na glavnim emitivnim tržištima, uz izraženije pozicioniranje Njemačke među tržištima s najduljim boravkom te zadržavanje domaćih turista na vodećem mjestu.

Slika 13. Prosječna duljina boravka turista glavnih emitivnih tržišta na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio: Level project d.o.o.

Slika 14. Prosječna duljina boravka turista glavnih emitivnih tržišta na području TZO Murter-Kornati u 2025. godini, izvor: eVisitor, obradio: Level project d.o.o.

Na suvremenom turističkom tržištu prisutne su izražene promjene u ponašanju i očekivanjima turista, koje značajno utječu na razvoj i konkurentnost destinacija. Sve je naglašenija potražnja za autentičnim, održivim i doživljajnim oblicima turizma, pri čemu turisti sve više traže lokalna iskustva, očuvanu prirodu, gastronomiju, kulturnu baštinu i individualizirani pristup. Masovni i standardizirani oblici turističke ponude postupno gube na atraktivnosti, dok raste interes za manjim destinacijama koje nude mir, autentičnost i kvalitetniji doživljaj boravka.

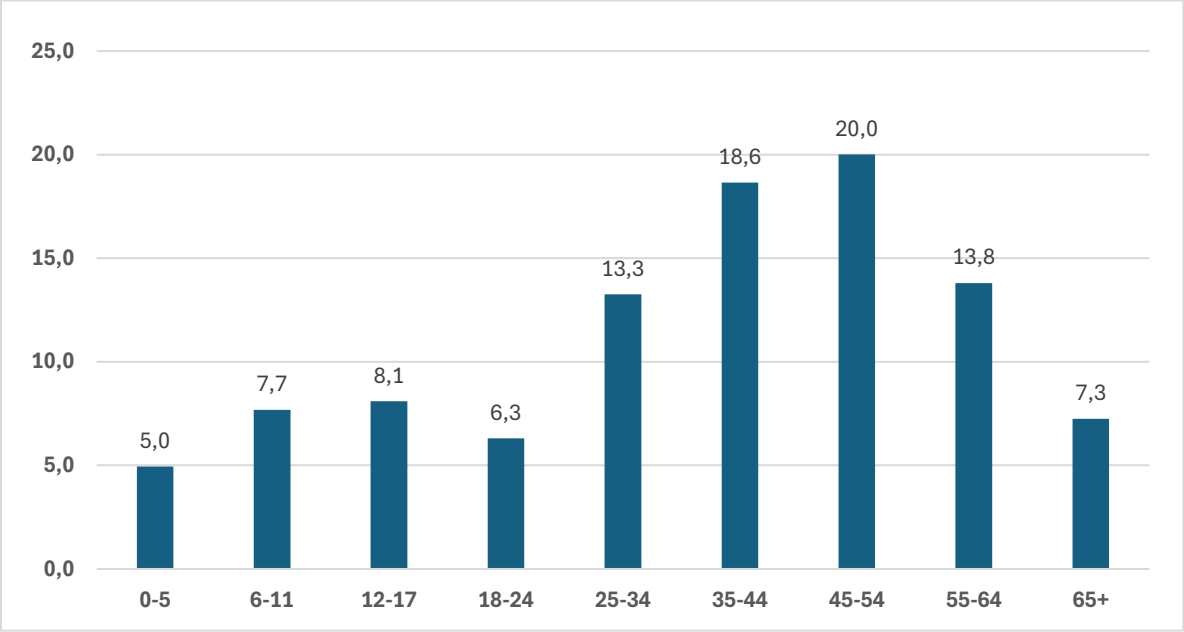
Istodobno, trendovi pokazuju skraćivanje prosječne duljine boravka te rast broja kraćih, ali učestalijih putovanja tijekom godine. Turisti su sve fleksibilniji u odabiru termina putovanja, što doprinosi postupnom smanjenju sezonalnosti. Sve važniju ulogu imaju digitalne platforme i online kanali komunikacije, putem kojih turisti planiraju, rezerviraju i vrednuju turistička iskustva. Pritom recenzije, prisutnost na društvenim mrežama i digitalna vidljivost destinacije imaju značajan utjecaj na donošenje odluke o putovanju.

6.2.5 Dobna struktura turista

Dobna struktura turista analizirana prema broju dolazaka na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini pokazuje da je najzastupljenija je skupina turista od 45 do 54 godine, koja čini 20,0 %, a slijedi skupina od 35 do 44 godine s udjelom od 18,6 %.

Turisti u dobi od 25 do 34 godine čine 13,3 %, dok skupina od 18 do 24 godine sudjeluje sa 6,3 % ukupnih dolazaka. U usporedbi s ostalim turističkim zajednicama na otoku Murteru, TZO Murter-Kornati bilježi niži udio turista u dobnim skupinama 18 do 24 godine te od 25 do 34 godine u odnosu na npr. TZO Tisno gdje u strukturi dolazaka ove dobne skupine čine veći udio što je povezano s festivalskim turizmom. Navedena razlika ukazuje na drukčiju strukturu turističke potražnje, odnosno izraženiju zastupljenost turista srednje i starije životne dobi na području TZO Murter-Kornati.

Slika 15. Dobna turista prema broju dolazaka na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o

Na području TZO Murter-Kornati djeca i mladi do 17 godina čine ukupno 20,8 % turista, od čega se 5,0 % odnosi na dobnu skupinu 0–5 godina, 7,7 % na skupinu 6–11 godina, a 8,1 % na skupinu 12–17 godina.

U usporedbi s ostalim turističkim zajednicama na otoku Murteru, TZO Murter-Kornati ima drugi najveći udio djece i mladih do 17 godina, nakon TZM Jezera (22,1 %), dok je njihov udio niži u TZM Betina (17,1 %), a osobito u TZO Tisno (9,6 %). Navedeni podaci upućuju na razmjerno veću zastupljenost obitelji s djecom u strukturi turističke potražnje TZO Murter-Kornati tj važnosti obiteljskog turizma u strukturi dolazaka.

Dobne skupine starije od 45 godina zajedno čine 41,1 % turista, pri čemu najveći udio ostvaruje skupina 45–54 godine s 20,0 %, zatim skupina 55–64 godine s 13,8 %, dok turisti u dobi 65+ čine 7,3 %. U usporedbi s ostalim turističkim zajednicama na otoku Murteru, njihov je ukupni udio niži nego u TZM Betina (53,8 %) i TZM Jezera (42,8 %), a viši nego u TZO Tisno (37,1 %). Posebno se izdvaja skupina 45–54 godine, koja je s udjelom od 20,0 % najzastupljenija upravo na području TZO Murter-Kornati.

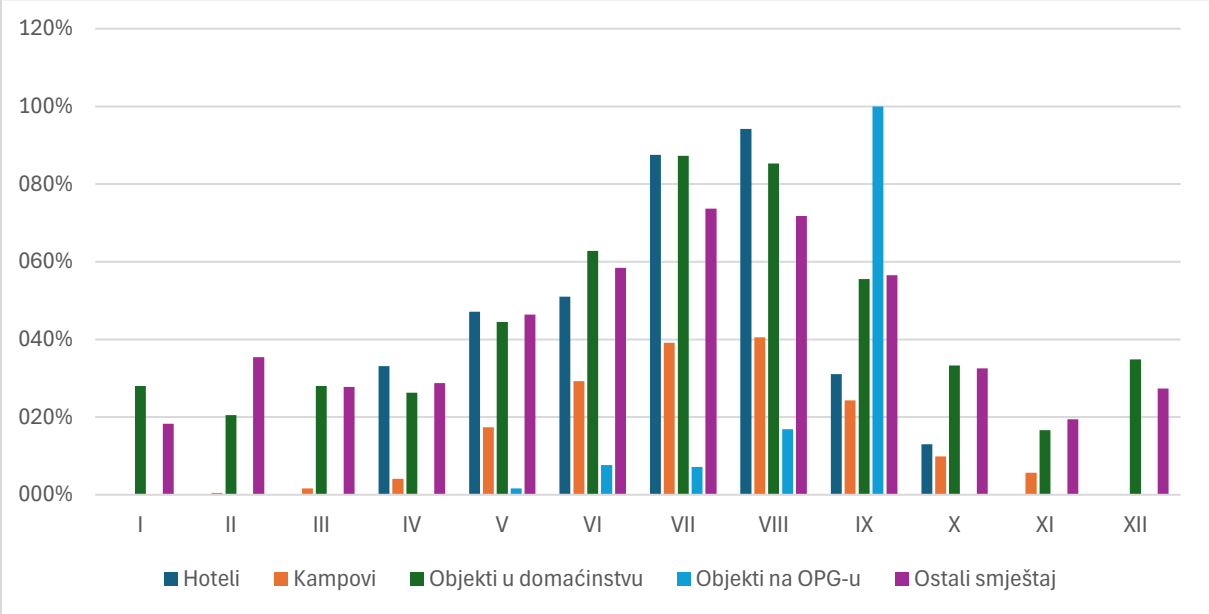
Raznolika dobna struktura turista podrazumijeva različite potrebe u pogledu sadržaja, infrastrukture i načina korištenja destinacije. Obitelji s djecom u većoj su mjeri usmjerene na sigurnost i dostupnost plaža, uređenost javnih prostora te sadržaje prilagođene djeci, dok mlađe dobne skupine češće koriste aktivne, društvene i zabavne sadržaje. Za turiste srednje i starije životne dobi važni su kvaliteta smještaja i ugostiteljske ponude, kulturna i prirodna baština, aktivnosti u prirodi te nautički sadržaji. Kod starijih dobnih skupina dodatno raste važnost dostupnosti, sigurnosti, uređenih šetnica i mjesta za odmor. Raznovrsnost dobnih skupina stoga zahtijeva uravnotežen razvoj turističke ponude i infrastrukture prilagođene različitim segmentima potražnje.

6.2.6 Neto iskorištenost kapaciteta

Postotni iskaz neto iskorištenosti kapaciteta dobiva se dijeljenjem ukupnog broja ostvarenih noćenja u promatranom razdoblju i umnoška broja postelja i brojem dana u kojem su postelje bile raspoložive (registrirano) tijekom promatranog razdoblja te množenjem količnika sa sto.

Neto iskorištenost hotelskih kapaciteta 2024. godine u razdoblju od travnja do lipnja rasla je s 33 % u travnju na 47 % u svibnju i 51 % u lipnju. U srpnju je iznosila 88 %, a najvišu vrijednost bilježi u kolovozu (94 %), nakon čega se u rujnu smanjuje na 31 %, u listopadu na 13 %, dok u preostalim mjesecima nije zabilježena iskorištenost hotelskih kapaciteta. Najveću neto iskorištenost kampovi bilježe u srpnju (39 %) i kolovozu (40 %), dok se u svibnju i lipnju kreće od 17 % do 29 %, a od rujna do studenoga od 5 % do 20 %. Neto iskorištenost objekata u domaćinstvu najviša je tijekom glavnog dijela turističke sezone te u srpnju iznosi 87 %, a u kolovozu 85 %, dok se u lipnju i rujnu kreće od 56 % do 63 %. Objekti na OPG-u izrazito visoku iskorištenost bilježe u rujnu (100 %), dok je kod ostalog smještaja najveća iskorištenost ostvarena u srpnju (74 %) i kolovozu (71 %).

Slika 16. Neto iskorištenost smještajnih kapaciteta prema vrsti objekta na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini (u %), izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

6.2.7 Emitivna područja

Gosti iz Hrvatske najvažniji su segment potražnje u vrsti smještaji Hoteli. U 2025. godini ostvarili su 17,2 % svih noćenja, a slijede gosti iz Poljske s udjelom od 12,4 %, Austrije s 12,0 %, Njemačke s 10,9 % te Slovenije s 8,8 %. U usporedbi s 2024. godinom, gosti iz Hrvatske povećali su broj noćenja za 10,9 %, gosti iz Poljske za 51,8 %, Austrije za 48,6 %, a Slovenije za 37,9 %, dok su gosti iz Njemačke ostvarili 14,4 % manje noćenja.

Najvažnije emitivno područje u vrsti smještaja Kampovi je Slovenija, odakle je u 2025. godini ostvareno 33,1 % svih noćenja u kampovima, a prema veličini udjela slijede gosti iz Njemačke (22,5 %), Hrvatske (12,5 %) te Austrije (7,8 %). Pritom su gosti iz Slovenije, u usporedbi s 2024. godinom, povećali broj noćenja za 5,6 %, gosti iz Njemačke za 4,3 %, a gosti iz Hrvatske za 16,7 %, dok su gosti iz Austrije ostvarili smanjenje broja noćenja za 13,3 %.

Najvažnije emitivno područje u vrsti smještaja Objekti u domaćinstvu je Slovenija, odakle je u 2025. godini ostvareno 18,8 % svih noćenja, a prema veličini udjela slijede gosti iz Hrvatske (18,2 %), Njemačke (14,9 %), Poljske (9,0 %) te Austrije (7,2 %). Pritom su gosti iz Slovenije, u usporedbi s 2024. godinom, smanjili broj noćenja za 5,5 %, gosti iz Hrvatske za 5,5 %, Poljske za 3,4 %, a Austrije za 10,5 %, dok su gosti iz Njemačke povećali broj noćenja za 5,7 %.

Najvažnije emitivno područje u vrsti smještaja Ostali smještaj (apartmani, sobe za iznajmljivanje i sl.) je Hrvatska, odakle je u 2025. godini ostvareno 20,8 % svih noćenja, a prema veličini udjela slijede gosti iz Slovenije (16,0 %), Njemačke (11,8 %), Austrije (10,7 %) te Mađarske (7,8 %). Pritom su gosti iz Hrvatske, u usporedbi s 2024. godinom, smanjili broj noćenja za 8,9 %, gosti iz Njemačke za 14,2 %, Austrije za 17,6 % te Mađarske za 7,0 %, dok su gosti iz Slovenije povećali broj noćenja za 6,7 %.

U destinaciji su ostvarena noćenja iz više od 80 različitih emitivnih tržišta. Međutim, najveći dio noćenja ostvaruje iz ograničenog broja ključnih emitivnih tržišta, dok je iz velikog broja ostalih zemalja ostvaren tek manji broj noćenja.

U kontekstu budućeg turističkog razvoja, važno je kontinuirano jačati prisutnost destinacije na ključnim emitivnim tržištima koja generiraju najveći turistički promet, ali istodobno razvijati aktivnosti usmjerene prema novim i tržišno perspektivnim segmentima potražnje (npr. azijsko i sjevernoameričko tržište).

6.3. Jednodnevni posjetitelji

Podaci o broju jednodnevnih posjetitelja na području TZO Murter-Kornati nisu raspoloživi. Također, ne postoji sustavno praćenje jednodnevnih posjetitelja, uključujući evidenciju i monitoring broja posjetitelja na glavnim atrakcijama, javnim prostorima tj. najfrekventnijim lokacijama destinacije. Zbog izostanka organiziranog sustava praćenja nije moguće precizno utvrditi stvarni intenzitet jednodnevnih posjeta niti prostornu i vremensku koncentraciju posjetitelja unutar destinacije.

6.3.1 Murter

Obzirom na lokaciju i dostupnost destinacije i njezinih glavnih odredišta, jednodnevne posjetitelje čine oni koji u Murter dolaze kao:

- posjetitelji koji dolaze u destinaciju na jednodnevni izlet izvan područja otoka Murtera
- posjetitelji koji dolaze u destinaciju iz drugih destinacija na otoku Murteru (Murter, Jezera i Betina)
- izletnici koji dolaze brodovima u destinaciju
- nautičari koji ne ostvaruju noćenje u destinaciji

Na temelju vlastitih procjena, ukupan broj posjetitelja na području destinacije na vršni dan turističke sezone, 2024. godine, iznosio je približno između 1.800 posjetitelja. Procjena je dobivena zbrajanjem različitih kategorija dolazaka u destinaciju, pri čemu se procjenjuje: oko 300 nautičara koji ne ostvaruju noćenje u destinaciji, oko 300 izletnika koji dolaze brodovima u destinaciju, oko 500 posjetitelja koji automobilima dolaze u destinaciju s kopna i oko 700 posjetitelja iz ostalih destinacija otoka Murtera (Jezera, Betina i Tisno).

6.3.2 Kornatski arhipelag

Prema podacima Plana upravljanja posjetiteljima NP Kornati 2024.-2033. godine procjena je da u prosječnom danu vršne sezone srpnja i kolovoza, NP Kornati posjeti oko 3.000 posjetitelja, odnosno oko 400-500 plovila individualnih nautičara, s oko 2.000-2.500 nautičara, 15-20 izletničkih brodova različitih veličina s ukupno oko 500 posjetitelja i jedna vođena ronilačka grupa sa 10-ak ronioca. Stvarni broj jednodnevnih posjetitelja teško je precizno utvrditi jer na području Parka nije uspostavljeno redovito i cjelovito praćenje svih ulazaka. Broj prodanih ulaznica pritom ne odražava ukupan broj posjetitelja, među ostalim zbog plovila koja koriste godišnje ili višednevne vezove te dijela plovila koja ulaze u Park bez kupljene ulaznice. Dodatnu poteškoću predstavlja činjenica da dio individualnih nautičara tijekom dana boravi u Parku, dok noćenje ostvaruje na sidrištima izvan njegovih granica. Stoga procjena jednodnevne

posjećenosti NP Kornati predstavlja približnu vrijednost, dok stvarni dnevni broj posjetitelja u razdoblju najvećeg opterećenja može odstupati od službenih evidencija.

6.4. Ugostiteljstvo

Ugostiteljski objekti predstavljaju jedan od ključnih elemenata turističke ponude, a uvid u njihovu brojnost i strukturu predstavlja temelj za usmjeravanje daljnjeg razvoja i unaprjeđenje ugostiteljske ponude. Usluživanje u ugostiteljskim objektima predstavlja jedan od najvažnijih čimbenika ukupnog doživljaja gosta te izravno utječe na kvalitetu turističke ponude. Kvalitetna usluga ne odnosi se samo na pravovremeno posluživanje hrane i pića, već obuhvaća cjelokupnu komunikaciju s gostom, ljubaznost osoblja, profesionalnost, brzinu reagiranja te sposobnost prilagodbe različitim potrebama i očekivanjima posjetitelja. U suvremenom ugostiteljstvu naglasak se sve više stavlja na personalizirani pristup, gdje se gostu nastoji pružiti jedinstveno i autentično iskustvo. Educirano i motivirano osoblje ključno je za postizanje visoke razine usluživanja, jer upravo zaposlenici svojim znanjem, ponašanjem i pristupom stvaraju prvi i najvažniji dojam. Osim toga, standardizacija usluge, uz zadržavanje fleksibilnosti, omogućuje održavanje kvalitete i prepoznatljivosti objekta.

Gastronomska ponuda na području TZO Murter-Kornati utemeljena je prvenstveno na mediteranskoj kuhinji, koja se oslanja na lokalne namirnice, tradicionalne recepte i ribarsku baštinu te predstavlja važan element identiteta destinacije. Istodobno, ponuda je nadopunjena raznovrsnim ugostiteljskim sadržajima pretežito standardizirane i turistički prilagođene gastronomije, čime se odgovara na različite preferencije posjetitelja, njihove prehrambene navike i platežne mogućnosti. Takva kombinacija tradicionalnih i suvremenih gastronomskih sadržaja osigurava ravnotežu između očuvanja autentičnosti i prilagodbe tržišnim trendovima.

Prostorna distribucija ugostiteljskih objekata u destinaciji prikazuje tipičan obrazac koji je karakterističan za većinu jadranskih turističkih destinacija. Ponuda usluživanja i pripreme hrane i pića omogućena je kroz rad brojnih ugostiteljskih objekata različitih tipova – restorani, konobe, pizzerije, fast food objekti, caffe barovi, beach barovi te slastičarnice.

Najveća koncentracija ugostiteljskih objekata koncentrirana je u samom središtu naselja Murter, tj. u prostoru s najvišom koncentracijom turističkih atrakcija i događanja. Na području kornatskog arhipelaga (NP Kornati i ZK Žutsko-sitska otočna skupina) sezonski radi veći broj konoba, restorana i sl.

Na području TZO Murter-Kornati ugostiteljski objekti raspolažu s ukupno oko 6.000 sjedećih mjesta, od čega se približno 1.300 mjesta nalazi u unutarnjim prostorima objekata, dok je oko 4.700 mjesta smješteno na vanjskim terasama i otvorenim prostorima. Dominacija vanjskih kapaciteta ukazuje na izraženu turističku i sezonsku orijentaciju destinacije te važnost ugostiteljske ponude na otvorenom tijekom ljetnih mjeseci. Najvećim kapacitetima sjedećih mjesta raspolažu restorani, pizzerije i konobe, dok caffe barovi i slični objekti imaju manji broj stolica i kapacitete prilagođene kraćem boravku gostiju. Ukupno gledano, takva raspodjela ugostiteljskih kapaciteta omogućuje relativno stabilno funkcioniranje ugostiteljske ponude, uz naglašenu ulogu vanjskih prostora kao ključnog elementa u ostvarivanju ukupnog kapaciteta.

Srpanj i kolovoz mjeseci su najintenzivnijeg fizičkog i financijskog prometa u ugostiteljstvu. Tijekom kolovoza 2024. godine se u djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane te djelatnosti pripreme i usluživanja pića u Murteru izdalo oko 8.400 računa dnevno, pri čemu oko 3.100 računa u djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane te oko 5.300 računa u djelatnosti pripreme i usluživanja pića. U Kornatima je obujam ugostiteljskog prometa, očekivano manji. Tijekom kolovoza 2024. godine u djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane te djelatnosti pripreme i usluživanja pića u Kornatima izdalo oko 720 računa dnevno, pri čemu oko 560 računa u djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane te oko 160 računa u djelatnosti pripreme i usluživanja pića.

Tablica 14. Broj izdanih računa u vršnim danima turističke sezone 2024. godine (odabir najfrekventnijih dana) u Murteru i Kornatima u djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane te djelatnosti pripreme i usluživanja pića tijekom 2024. godine, izvor: MINTS, 2024, obradio Level Project d.o.o.

	Djelatnost	Razdoblje	Prosječni broj računa
Murter	Djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane	13.08-15.08.	3.158
Kornati		13.08-15.08.	565
Murter	Djelatnost pripreme i usluživanja pića	13.08-15.08.	5.422
Kornati		13.08-15.08	159

Lokalna gastronomska ponuda odražava tradicionalni način života Murterina i Kurnatara, oblikovan ribarstvom, stočarstvom, maslinarstvom i dugotrajnim boravkom na otocima. Specifičnost gastronomije proizlazi iz korištenja lokalno dostupnih namirnica te jednostavnih načina pripreme i konzerviranja hrane prilagođenih uvjetima života.

Gastronomsku baštinu Murtera i Kornata obilježavaju tradicijska jela i lokalne namirnice, među kojima se ističu: murterski brudet, kornatska janjetina, kornatski sir, sušena hobotnica, slana riba, maslinovo ulje te tradicijske slastice poput murterskih „cvita“ (suhi kolači s prošekom i koricom limuna), fritula, kroštula i suhih smokava s bademima.

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG) imaju važnu ulogu u razvoju lokalne gastronomije kroz proizvodnju i ponudu domaćih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda. Na području TZO Murter-Kornati registrirana su ukupno 22 OPG-a od čega 15 u Murteru i 7 u Kornatu. Njihova djelatnost pridonosi očuvanju tradicijskih načina proizvodnje, autohtonih proizvoda i gastronomskog identiteta destinacije. Povezivanjem OPG-ova s ugostiteljskim objektima omogućuje se veća zastupljenost lokalnih namirnica u gastronomskoj ponudi, jačanje kratkih lanaca opskrbe te stvaranje dodatne vrijednosti za lokalno gospodarstvo. Istodobno, uključivanje OPG-ova u turističku ponudu kroz degustacije, izravnu prodaju proizvoda i gastronomska iskustva pridonosi raznolikosti turističkih sadržaja, promociji lokalne baštine i razvoju autentične gastronomske ponude destinacije.

Na području destinacije nalazi se jedan restoran koji nosi Michelinovu zvjezdicu. Gault&Millauov vodič za 2025. ocijenio je dva restorana s tri toke, pri čemu se jedan nalazi na području Murtera, a drugi u Kornatu.

Posebno je važno istaknuti da većina ugostiteljskih objekata u Murteru imaju dostatnu pristupačnost za osobe s invaliditetom, obzirom da se radi o objektima kojima je u smislu fizičke dostupnosti lako pristupiti, obzirom da se usluge pružaju u prizemlju. Međutim, u pogledu postizanja standarda prema važećim tehničkim propisima, većina objekata nema na taj način osiguran pristup za osobe s invaliditetom.

Na području kornatskog arhipelaga pristupačnost je znatno otežana zbog otočnog karaktera prostora i pristupa pretežito plovilima, ali i specifične prostorne organizacije kornatskih pristana, obilježene tradicijskim načinom gradnje, skromnim kamenim građevinama, suhozidima i mulima te neposrednim prilagođavanjem prirodnoj konfiguraciji terena. Takva obilježja, koja ujedno predstavljaju vrijednost tradicijske graditeljske baštine Kornata, ograničavaju mogućnosti potpune prilagodbe prostora suvremenim standardima pristupačnosti za osobe s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.
U pogledu ostalih obilježja pristupačnosti, uočava se prostor za unaprjeđenje informacijske dostupnosti ugostiteljske ponude, primjerice uvođenjem QR kodova za pristup digitalnim jelovnicima, mogućnosti povećanja teksta i korištenja čitača zaslona, jasnijim označavanjem pristupačnih sadržaja te pružanjem informacija u formatima prilagođenima različitim skupinama korisnika.

6.5. Turističke usluge

Turističke usluge, kako ih definira Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17, 25/19, 98/19, 42/20 i 70/21), obuhvaćaju širok spektar djelatnosti koje nadopunjuju osnovnu turističku ponudu i čine važan segment u oblikovanju cjelokupnog doživljaja destinacije. U sljedećoj tablici su navedene vrste usluga koje su, prema Zakonu o pružanju usluga u turizmu, prisutne na području TZO Murter-Kornati.

Tablica 15. Turističke usluge prema Zakonu o pružanju usluga u turizmu na području destinacije TZO Murter-Kornati, izvor: info brošura TZO Murter-Kornati, obradio Level Project d.o.o.

Vrsta usluge	DA/NE	Opis
Pružanje usluga turističke agencije	DA	U Murteru djeluje nekoliko turističkih agencija. Njihova djelatnost usmjerena je na organizaciju izleta, posredovanje u smještaju, prodaju turističkih aranžmana te pružanje informacija i savjetovanje turista i sl. U destinaciji posluju sljedeće turističke agencije: „Arta“, „Kornatica“, „Murterin“, „Murter-online“, „Amfora“ „Tureta tours“ „Žut tours“ i „Boat tours Murter & Kornati“ i dr.
Pružanje usluga turističkog vodiča	DA	U destinaciji su usluge turističkih vodiča dostupne individualno ili putem turističkih agencija, čime se posjetiteljima omogućuje kvalitetnije i sadržajnije upoznavanje destinacije, otoka Murtera i šireg okruženja. Stručni vodiči pružaju informacije o povijesti, kulturnoj baštini, tradiciji i prirodnim znamenitostima, prilagođavajući sadržaj obilaska interesima i dobi sudionika.
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge u marinama, jedrenju i *charterima*)	DA	Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (marine, jedrenje i charter) na području destinacije pružaju sljedeći gospodarski subjekti: Marina Hramina, Marina Hramina Charter i dr.
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge ribolovnog turizma)	DA	Ribolovni turizam zastupljen je u turističkoj ponudi destinacije TZO Murter-Kornati kroz organizirane ribolovne izlete i sportski ribolov na otvorenom moru. Ovaj oblik turističke ponude temelji se na dugogodišnjoj ribarskoj tradiciji i prirodnim obilježjima murterskog i kornatskog akvatorija te pridonosi raznolikosti turističkih sadržaja i privlačenju posjetitelja zainteresiranih za aktivni odmor i sportski ribolov. Bitno je pritom spomenuti kako je na području NP Kornati ribolov ograničen i dopušten samo u formi rekreativnog ribolova. Dnevna kvota je 30 ribolovnih dozvola za sportski ribolov. U ribolovnom moru oko Parka prisutan je gospodarski ribolov plivaricama i kočama, od čega je najznačajniji ribolov plivaricama.
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu)	DA	Prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) na području TZO Murter-Kornati registrirana su ukupno 22 OPG-a od čega 15 u Murteru i 7 u Kornatu. Međutim, potrebno je ukazati kako samo dio njih nudi mogućnost izravne prodaje proizvoda, organiziranih degustacija, posjeta gospodarstvima ili drugih oblika turističke valorizacije poljoprivredne proizvodnje. Većina registriranih OPG-ova primarno je usmjerena na osnovnu poljoprivrednu djelatnost te je tek djelomično uključena u turističku ponudu destinacije U svojoj ponudi imaju domaće poljoprivredne i prehrambene proizvode, poput maslinova ulja, vina,

		rakije, meda, sušenih smokava i drugih tradicionalnih proizvoda (ulja, kreme i sl).
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (turističke usluge u ronilačkom turizmu)	DA	Zahvaljujući čistom moru i bogatom podmorskom svijetu, ronjenje se organizira na atraktivnim lokacijama otoka šibenskog i zadarskog arhipelaga. Uz stručno vodstvo i poštivanje sigurnosnih standarda, ronilački turizam u destinaciji predstavlja važan dio turističke ponude te doprinosi njezinoj raznolikosti i kvaliteti. U Murteru radi nekoliko pružatelja usluge vezane uz ronilački turizam – „Najada diving, dok su preostale usluge dostupne u drugim naseljima na otoku Murteru „Diving center Karel“ , „Punta diving“, „Tramonto Diving“ i dr. Na području NP Kornati tijekom 2025. godine bilo je ukupno 7 koncesionara tj ronilačkih centara za organiziranje i vođenje ronilačkog posjećivanja, a to su: Jadransko ronjenje d.o.o. (Pakoštane), Lauko team d.o.o. (Sali), LM Yachting j.d.o.o. (Biograd na Moru), Krešimir Line d.o.o. (Kukljica), Punta diving. d.o.o. (Betina), Chill & Experience d.o.o. (Murter) i Nautilus sub d.o.o. (Murter).
Usluge u posebnim oblicima turističke ponude (usluge iznajmljivanja rent a boat)	DA	U destinaciji je razvijena i usluga rent-a-boat, koja predstavlja važan segment nautičke turističke ponude. Ova usluga omogućuje turistima najam manjih motornih plovila, gumenjaka ili brodica, sa ili bez skipera. U destinaciji uslugu pruža Agencija Moto Sport, My Boat Rent, turistička agencija „Arta“, turistička agencija „Kornatica“, turistička agencija „Murter-online“, turistička agencija „Amfora“, „Murter Boats“ , „Kornati boat“, „Jarušica“ i dr.
Usluge iznajmljivanja opreme za sport i rekreaciju turistima (usluge iznajmljivanja rent a bike)	DA	Usluge iznajmljivanja opreme za sport i rekreaciju turistima u destinaciji nudi nekoliko iznajmljivača te obuhvaćaju najam bicikala i skutera (rent a bike/rent a scooter). Ove usluge namijenjene su turistima koji žele jednostavno i fleksibilno kretanje po mjestu i okolici, bez korištenja osobnog automobila. Najam bicikala uključuje klasične i električne bicikle (e-bike) omogućuje turistička agencija „Kornatica“, turistička agencija „Moto sport“, turistička agencija „Amfora“ , „Jop bike center“, „Kornati boat“ i dr.

7. Resursno-atrakcijska osnova

Turistički resursi i atrakcije su sadržaji destinacije koji mogu motivirati posjetu ili boravak te predstavljaju srž turističke ponude i glavni su pokretači turističke aktivnosti. Uobičajeno se dijele na više domena, uključujući: prirodnu baštinu, kulturno-povijesnu baštinu, kulturu života i rada, znamenite osobe i povijesne događaje, manifestacije, sportsko-rekreacijske objekte i događaje, paraktrakcije i sl. U nastavku se daje pregled glavnih turističkih resursa i atrakcija destinacije TZO Murter-Kornati uvidom u razne aspekte i perspektive njihovog korištenja.

Kao metodološki okvir za izradu turističke atrakcijske osnove, korištena je funkcionalna klasifikacija turističkih atrakcija koja obuhvaća: geološke značajke prostora; klimu; vodu; biljni svijet; životinjski svijet; zaštićenu prirodnu baštinu; zaštićenu kulturno-povijesnu baštinu; kulturu života i rada; znamenite osobe i povijesne događaje; manifestacije; kulturne i vjerske ustanove prirodna lječilišta; sportsko-rekreacijske građevine i terene te turističke staze, putove i ceste.

7.1. Zaštićena prirodna dobra

Na području TZO Murter-Kornati, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, zaštićena su sljedeća područja:

- Nacionalni park „Kornati“
- Značajni krajobraz „Žutsko-sitska otočna skupina“

Na prostoru Općine Murter-Kornati nalazi se 9 područja ekološke mreže NATURA 2000, od kojih je osam područja važno za očuvanje vrsta i staništa (POVS)te jedno područje važno za očuvanje ptica (POP):

Područje značajno za stanišne tipove (POVS)

- HR2001050- Murter
- HR2001362- Otok Žut
- HR3000081- Rončić
- HR3000082- V. i M. Skala
- HR3000419- J. Molat- Dugi- Kornat- Murter- Pašman- Ugljan- Rivanj- Sestrunj- Molat
- HR3000473- Babuljaši i okolni grebeni
- HR4000001- Nacionalni park Kornati
- HR4000002- Park prirode Telašćica

Područje značajno za ptice (POP)

- HR1000035- NP Kornati i PP Telašćica

Sukladno odredbama PPUO Murter-Kornati, kao prijedlog za zaštitu, sukladno Zakonu o zaštiti prirode, predlaže se:

- Prirodni krajobraz Murterski škoji

7.2. Zaštićena kulturna dobra

Prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 145/24) kulturna dobra su materijalna i nematerijalna dobra; pokretne i nepokretne stvari od kulturno-povijesnog, umjetničkog, arhitektonskog, paleontološkog, arheološkog, etnografskog, antropološkog i znanstvenog značenja; nematerijalni oblici i pojave čovjekova duhovnog stvaralaštva u prošlosti koja su od interesa za Republiku Hrvatsku te se na temelju Odluke o proglašenju statusa kulturnog dobra upisuju u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Na području TZO Murter-Kornati nalaze se sljedeća zaštićena kulturna dobra materijalne i nematerijalne kulturne baštine.

Materijalna kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara RH su:

- Pomorski svjetionik Prišnjak – Murter – nepokretna pojedinačna – Z-3540
- Kulturno-povijesna cjelina Murtera – kulturnopovijesna cjelina – Z-3541
- Crkva sv. Mihovila – Murter – nepokretna pojedinačna – Z-2823
- Crkva sv. Roka – Murter – nepokretna pojedinačna – Z-2822
- Crkva Gospa od Gradine – Murter – nepokretna pojedinačna – Z-2824
- Novovjekovni brodolom – Kornati – arheologija – Z-236
- Ostaci antičkog naselja i luke – Murter – arheologija – Z-235
- Ostaci potopljene arhitekture – Kornati – arheologija – Z-237
- Brodolom trgovačkog broda – Kornati – arheologija – Z-75
- Antički brodolom – Kornati – arheologija – Z-51
- Crkva sv. Marije – Kornati – nepokretna pojedinačna – Z-2546
- Toreta – Kornati – arheologija – Z-2545
- Arheološka cjelina – Murter – arheologija – RST-051
- Gospina crkva (Gospe od Tarca) – Kornati – nepokretna pojedinačna – Z-2547

Nematerijalna kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara RH su:

- Jadranska marijanska maritimna hodočašća – Z-7864
- Etnografska zbirka Marka Mudronje Rebca – Z-7481
- Inventar crkve sv. Mihovila – RST- 82-1962

7.3. Resursna osnova

Turistički resursi predstavljaju temelj razvoja turističke destinacije te obuhvaćaju prirodne, kulturne i ostale vrijednosti koje mogu biti predmet turističke valorizacije. Međutim, svi resursi nemaju jednaku razinu turističke atraktivnosti, već njihov turistički značaj ovisi o stupnju valorizacije, interpretacije i uključenosti u turističku ponudu destinacije. Pritom je bitno spomenuti kako turistički resurs ne mora nužno predstavljati turističku atrakciju, već postaje atrakcija tek kada je odgovarajuće valoriziran, interpretiran i uključen u turističku ponudu destinacije. Stoga se turistička vrijednost resursa očituje se u mogućnosti njezine turističke valorizacije kroz oblikovanje u adekvatan turistički proizvod.

Turističke atrakcije predstavljaju temeljni segment ponude svake destinacije. Njihovo sustavno prepoznavanje, kategorizacija, valorizacija i međusobno povezivanje u koherentnu i interpretacijski jasnu cjelinu stvaraju osnovu za razvoj konkurentne i održive turističke ponude.

U sljedećim tablicama evidentirana je i opisana glavna turistička resursna osnova destinacije.

Priroda

Geološke i geomorfološke značajke prostora

Reljef

Naziv	*Opis*
Obalni prostor	Izrazito razvedena obala s brojnim otocima, otočićima i hridima; ukupna duljina obalne crte iznosi 334,2 km, od čega se 95,8 % odnosi na otočni prostor, što naglašava izrazito otočni karakter područja destinacije.
Krška bila i vrhovi	Na području destinacije nalazi se niz krških bila i vrhova koji predstavljaju istaknute panoramske točke. Na otoku Murteru izdvajaju se Raduč (128 m), Vršina (70 m) i Gradina (62 m). Na otoku Kornatu posebno se ističu Metlina (237 m), kao najviši vrh NP Kornati, te Opat, dok se među istaknutim vrhovima ostalih kornatskih otoka izdvajaju Otočevac na Piškeri i Litnji vrh na Veloj Smokvici. Na otoku Žutu uzduž glavne otočne kose nižu se Tvrdomešnjak (163 m), Travanj (156 m), Gubavac (174–176 m), Veli vrh (153 m), Lukovnjak (146 m) i Murovnjak (108 m) i dr.
Uvale	Uvale na području destinacije rezultat su složenih geomorfoloških procesa u krškom vapnenačkom reljefu, gdje su endogeni i egzogeni geomorfološki procesi oblikovali razvedenu obalnu liniju. Neke od turistički najpoznatijih uvala na području destinacije su: Vučigrađe, Slanica, Podvrške, Luke, Kosirina, Lojena, Vrulje i dr.
Kanali	Kornatski kanal- morski kanal koji se proteže između otoka Kornata i niza otoka i otočića s njegove jugozapadne strane. Predstavlja jednu od glavnih uzdužnih morskih cjelina kornatskog arhipelaga te važan plovidbeni pravac kroz područje NP Kornati. Žutski kanal- morski kanal između otoka Žuta i susjednog niza otoka i otočića, koji predstavlja jednu od glavnih morskih cjelina Žutsko-sitske otočne skupine. Kanal se pruža usporedno s otokom Žutom te ima važnu ulogu u lokalnoj plovidbi i povezivanju brojnih uvala i tradicijskih lokaliteta.
Kamenjarski pašnjaci	Prostrane ogoljele i slabo obrasle površine razvijene na vapnenačkoj podlozi obilježene izraženom površinskom krškom morfologijom. Karakteriziraju ih kameniti teren, plitko i diskontinuirano tlo te brojni sitni krški oblici, osobito škrape i kamenice, koji stvaraju prepoznatljiv izgled krškog prostora. Kamenjarski pašnjaci jedno su od najprepoznatljivijih obilježja krajobraza kornatskog arhipelaga, čiji je današnji izgled rezultat višestoljetne degradacije vegetacije i prilagodbe poljoprivrednih aktivnosti oskudnim prirodnim uvjetima krškog prostora. Vegetaciju čine travnjaci i kamenjarske zajednice dok su brojne površine omeđene suhozidima koji svjedoče višestoljetnom načinu organizacije i korištenja oskudnog krškog prostora za potrebe stočarstva, maslinarstva i vinogradarstva.
Strmci	Strmci predstavljaju jedan od najatraktivnijih i najprepoznatljivijih geomorfoloških elemenata NP Kornati. Osobito su izraženi duž vanjskog niza otoka i otočića, a najznačajniji se nalaze na otoku Klobučaru, Mani, Rašipu Velom, Rašipu Malom, Velikom Škanju, Malom Škanju, Dugom Obručanu i Velikom Obručanu. Strme vapnenačke stijene na pojedinim se lokalitetima gotovo okomito obrušavaju prema moru te se nastavljaju i ispod morske površine.
Magazinova škrila	Magazinova škrila istaknuti je geomorfološki lokalitet smješten na sjeveroistočnoj padini otoka Kornata. Riječ je o velikoj, goloj i glatkoj vapnenačkoj plohi, dimenzija približno 130 × 70 m, s nagibom od 30 do 40°. Predstavlja rijedak primjer velike i dobro očuvane klizne plohe nastale uslijed klizanja stijenskog materijala.
Betinsko-murtersko polje	Murtersko-betinsko polje smješteno je između naselja Murtera i Betine te predstavlja vrijedan kultivirani krajobraz otoka Murtera, oblikovan višestoljetnom poljoprivrednom djelatnošću lokalnog stanovništva. Riječ je o razmjerno ravničarskom prostoru s plodnim tlom, čija je poljoprivredna vrijednost kroz povijest bila važna za gospodarski razvoj i opskrbu stanovništva hranom. Na području polja tradicionalno su se uzgajale različite povrtlarske kulture, masline, smokve i vinova loza, a prepoznatljiva krajobrazna obilježja prostora proizlaze iz dugotrajnog obrađivanja zemljišta i očuvane strukture poljoprivrednih parcela. Važan element tradicijske poljoprivredne baštine predstavljaju bunari, koji svjedoče o nekadašnjim načinima prikupljanja i korištenja vode za potrebe stanovništva, poljoprivrede i napajanja stoke. U novije vrijeme prostor obilježavaju postupno napuštanje poljoprivredne proizvodnje i zarastanje nekada obrađivanih površina, zbog čega se danas izmjenjuju

	održavani maslinici, manje obrađene parcele i zapuštene površine obrasle grmolikom i drvenastom vegetacijom. Unatoč tim promjenama, polje je zadržalo prepoznatljiva obilježja tradicijskog agrarnog krajobraza te predstavlja vrijedan prostorni i kulturno-povijesni resurs s još uvijek nedovoljno iskorištenim turističkim potencijalom.

Zaštićena prirodna baština

Naziv	*Opis*
Nacionalni park Kornati	Zbog iznimnih krajobraznih i geomorfoloških vrijednosti, razvedenosti otočnog prostora te bogatstva i raznolikosti morskih i kopnenih ekosustava, dio kornatskog arhipelaga proglašen je 1980. godine NP Kornati Obuhvaća oko 217 km² i 89 otoka, otočića i hridi, pri čemu morski prostor čini više od tri četvrtine njegove površine. Dio je kornatskog arhipelaga, jedne od najbrojnijih i najgušćih otočnih skupina Jadrana i Sredozemlja. Krajobraz obilježavaju izrazito krški reljef, ogoljene vapnenačke površine, brojne škrape i druge krške forme te karakteristične „krune" – strmci pučinskog otočnog niza. Posebnu vrijednost ima morski ekosustav s raznolikim i vrijednim staništima i vrstama. Današnji krajobraz ujedno je rezultat dugotrajnog čovjekova korištenja prostora, osobito u svrhu razvoja ovčarstva i maslinarstva, o čemu svjedoče brojni suhozidi, maslinici i tradicijski gospodarski objekti. NP Kornati ključan je turistički resurs destinacije, čija se turistička valorizacija ponajprije temelji na nautičkom i izletničkom turizmu. Turistička ponuda obuhvaća organizirane izlete brodom, nautičke aktivnosti, ronjenje, razgledavanje prirodnih i krajobraznih vrijednosti te posjete tradicijskim ugostiteljskim objektima. Smještajna ponuda unutar Parka razmjerno je ograničena i obuhvaća 10-15 iznajmljivača obiteljskog smještaja. Intenzivno korištenje morskog prostora istodobno stvara pritiske povezane s kontrolom sidrenja i zbrinjavanjem otpadnih voda. NP je 2023. godine zabilježio 193.665 posjetitelja, što predstavlja rast od 20 % u odnosu na 2021. godinu, dok je ukupan broj osoba koje su tijekom 2023. boravile na području Parka, uključujući posjetitelje koji nisu obuhvaćeni službenom evidencijom, procijenjen na više od 300.000.
Žutsko-sitska otočna skupina	Značajni krajobraz Žutsko-sitska otočna skupina zaštićen je 1967. godine i obuhvaća 10.006,56 ha, od čega čak 80,6 % čini morski prostor. Smješten je sjeverno od NP Kornati te obuhvaća 35 otoka i otočića, 8 hridi i jedan greben, među kojima se veličinom ističu Žut (14,81 km²) i Sit (1,63 km²). Krajobraz obilježavaju izrazito razvedena obala, krški reljef sa škrapama, kamenicama i žljebovima te oskudna eumediteranska vegetacija, dok se u podmorju posebno izdvajaju livade posidonije i staništa dobrog dupina. Najznačajniji objekt nautičke infrastrukture je ACI marina Žut, dok se rekreacijske aktivnosti temelje na jedrenju, plovidbi, kupanju i pješačenju/planinarenju. Tradicijsko korištenje prostora povezano je s ovčarstvom, maslinarstvom i ribarstvom, što je ostavilo prepoznatljiv trag u otočnom krajobrazu. Istodobno, intenzivnije korištenje morskog prostora, osobito tijekom turističke sezone, zahtijeva odgovarajuće upravljanje sidrenjem i otpadnim vodama radi očuvanja osjetljivih morskih staništa i krajobraznih vrijednosti područja.

Klima

Naziv	*Opis*
Mediteranska klima	Klima na području destinacije je blaga mediteranska, s kišovitim zimama i toplim, suhim ljetima. Prosječna godišnja temperatura mora iznosi oko 17,5 °C, a insolacija traje približno 2700 sati godišnje, što pogoduje dugotrajnom boravku na otvorenom i raznovrsnim sportskim te rekreativnim aktivnostima. Topli dani (s najvišom temperaturom od barem 25°C) traju oko 90 dana godišnje, u razdoblju od svibnja do listopada. Ukupna količina oborina godišnje je oko 580 mm, s najmanje oborina u srpnju i kolovozu. Najčešći vjetar je bura, a najjače puše jugo. U ljetnim mjesecima preko dana uobičajeno puše maestral.

Flora

Naziv	*Opis*
Flora	Biljni svijet destinacije TZO Murter-Kornati oblikovan je pod utjecajem sredozemne klime, krškog reljefa, oskudice tla i dugotrajnog čovjekova djelovanja. Djelovanjem čovjeka izvorna vegetacija (zimzelene šume i šikare crnike i alepskog bora) najvećim je dijelom izmijenjena, a sačuvani su pretežno degradacijski stadiji poput gariga, makije ili golih krških kamenjara. Poljoprivredne površine većim su dijelom zastupljene kao ekstenzivni pašnjaci (mediteranski kamenjari i sl.), zatim maslinici, vinogradi i ostale mediteranske kulture. U priobalnom dijelu otoka Murtera prevladavaju crnika, planika i mrča, dok su makija i šume alepskog bora lokalno zastupljene. Na području kornatskog arhipelaga i Žutsko-sitske otočne skupine vegetacijski pokrov prilagođen je izrazitim krškim uvjetima, oskudici tla, ljetnoj suši, posolici i dugotrajnom antropogenom utjecaju. Prevladavaju kamenjarski pašnjaci, suhi travnjaci, garig i vegetacija pukotina vapnenačkih stijena, dok su šumske površine vrlo ograničene. Današnji izgled otočnog krajolika u velikoj je mjeri rezultat višestoljetnog stočarenja, pašarenja, krčenja i korištenja oskudnih obradivih površina, zbog čega su prostrani kamenjarski pašnjaci jedno od njegovih prepoznatljivih obilježja. Na pogodnijim površinama i u manjim poljima zastupljene su tradicionalne mediteranske kulture, ponajprije maslina, vinova loza i smokva te mediteransko bilje (kadulja,mirta,smilje, smokva i dr.). Podmorski biljni svijet područja destinacije obilježavaju livade posidonije (Posidonia oceanica), koje predstavljaju jednu od najvrjednijih morskih biljnih zajednica Jadrana te imaju ključnu ulogu u očuvanju biološke raznolikosti i kakvoće mora. Uz posidoniju, u priobalnom području razvijene su biocenoze infralitoralnih algi zelenih, smeđih i crvenih algi. 99

Fauna

Naziv	*Opis*
Fauna	Područje destinacije karakterizira izražena biološka raznolikost uvjetovana razvedenošću obale, velikim brojem otoka i otočića te raznolikošću kopnenih, obalnih i morskih staništa. Posebnu vrijednost predstavlja fauna kornatskog arhipelaga i Žutsko-sitske otočne skupine, gdje su životinjske zajednice prilagođene suhim krškim staništima, oskudici površinskih voda i izraženim utjecajima mora. Na kopnenim staništima zastupljeni su brojni beskralježnjaci, gmazovi i ptice, dok je broj vodozemaca zbog nedostatka stalnih slatkovodnih staništa znatno manji. Među gmazovima kornatskog arhipelaga ističu se primorska i krška gušterica, kućni macaklin te nekoliko vrsta zmija, među kojima su zmajur, kravosas, šara poljarica i crvenkrpica. Otočići, strme stjenovite obale, kamenjarski pašnjaci i druga otvorena staništa osobito su značajni za ptičji svijet. Među karakterističnim vrstama ističu se galeb klaukavac i morski vranac, a na području Kornata zabilježene su i jarebica kamenjarka, ušara, leganj, zmijar, sivi sokol i druge vrste vezane uz otvorena i stjenovita otočna staništa. Morski vranac posebno je vezan uz stjenovite otočiće i kornatske „krune“, koje koristi za gniježđenje. Podmorski životinjski svijet predstavlja jednu od najvažnijih prirodnih vrijednosti destinacije. Na području NP Kornati do sada je zabilježeno oko 850 vrsta životinja, među kojima 185 vrsta riba, 177 vrsta mekušaca, 127 vrsta mnogočetinaša, 61 vrsta desetonožnih rakova, 64 vrste bodljikaša i 61 vrsta koralja. Livade posidonije, kamenita dna, podmorski strmci i koraligenske zajednice predstavljaju važna hranilišta, mrijestilišta i skloništa brojnim morskim organizmima. U akvatoriju se redovito susreće dobri dupin (Tursiops truncatus), jedina trajno nastanjena vrsta dupina u Jadranu, dok je prisutna i glavata želva.

Kultura

Spomeničke cjeline

Naziv	*Opis*
Kulturno-povijesna cjelina Murtera	Kulturno-povijesna cjelina Murtera zaštićeno je nepokretno kulturno dobro, upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z-3541). Obuhvaća područje stare jezgre Murtera koja je nastala u podnožju brda Vršine i Raduča. Najprije se zvalo Veliko Selo (od XIII. st.) i Srimač, a od 1715. ima sadašnje ime- Murter. Naselje se razvilo na udaljenosti od morske obale, uz rub plodnog polja, na položaju koji je omogućavao nadzor nad okolnim akvatorijem. Graditeljski i urbanistički sklop kulturno-povijesne cjeline jedinstven je i po svojoj lokaciji i po rasteru ulica i po tipologiji gradnje tradicionalnih kamenih kuća. Relativna pravilnost urbanističkog oblikovanja naselja obilježena je oblikom i rasporedom parcela s pravcem pružanja okomito na glavnu ulicu. Objekti su koncentrirani prema glavnoj ulici, a u dijelu naselja gdje se objekti grupiraju oko uskih okomitih ulica, iza objekata se nalaze poljoprivredne površine koje su u funkciji vrtova.

Pojedinačne sakralne građevine

Naziv	*Opis*
Crkva sv. Roka	Crkva sv. Roka zaštićeno je nepokretno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z-2822). Nalazi se na brdu Vršine iznad Murtera. Spominje se prvi put godine 1676. u arhivskim spisima kao crkva građena poslije epidemije kuge. U tlocrtu je pravokutna bez apside i pravilne je orijentacije. Na pročelju su pravokutna kamena vrata s profiliranim kamenim nadvratnikom i dva kvadratna prozora s kamenim pragovima. Iznad vrata je mala rozeta. Na vrhu pročelja je preslica na kat za tri zvona.
Crkva sv. Mihovila	Crkva sv. Mihovila zaštićeno je nepokretno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z-2823). Crkva datira još iz 1479. godine, dok natpis na glavnom portalu crkve s godinom 1770. najvjerojatnije govori o datumu kada je crkva proširena i popravljena u baroknom stilu. Crkva je produljivana i obnavljana još dva puta: 1847. godine i 1914. godine tako da je bitno narušen njen barokni izgled. Posljednji put crkva je pregrađivana 1965. godine. Crkva je trobrodna longitudinalna građevina, a srednji brod je izdignut od bočnih i ima sa svake strane po sedam okruglih prozora koji osvjetljavaju glavni brod. U crkvi se nalaze barokni oltari Pia i Vicka dell'Acqua. Na pročelju u polukružnoj niši je glavni portal. Crkva se nalazi uz kulturno-povijesnu cjelinu Murtera (Staro Selo) te se do nje dolazi kroz perivojni prostor koji se nalazi u neposrednoj blizini crkve.
Crkva Gospe od Gradine	Crkva sv. Gospe od Gradine zaštićeno je nepokretno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z-2824). To je starokršćanska crkva koja datira iz 6. st. Nadograđivana je u 17. st kada je dodana polukružna apsida. Danas je objekt oblikovan u baroknom stilu. Nalazi se na zajedničkom groblju Betine i Murtera u blizini starog antičkog grada Colentuma.
Crkva sv. Marije (Gospe od Tarca)	Crkva sv. Marije na Kornatima najstariji je sakralni objekt kornatskog arhipelaga, podignut u 6. stoljeću tijekom bizantske vlasti na istočnom Jadranu. Zaštićeno je kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z- 2546). Nalazi se u polju Tarac na otoku Kornatu, u blizini kasnoantičke utvrde Torete. Sagrađena je u 12. st. unutar ostataka ranokršćanske crkve iz 6. st., a obnavljana je u vrijeme gotike. Pretpostavlja se da je, uz bogoslužnu funkciju, služila i kao sklonište pomorcima koji su, u zaštićenim uvalama Šipnata, Levrnake ili Telašćice, čekali povoljne uvjete za nastavak plovidbe. Od izvorne arhitekture sačuvani su tek dijelovi temelja i

	apsida. U kasnom srednjem vijeku je u njezinom glavnom brodu podignuta crkvica posvećena Gospi od Pohođenja, u narodu poznata kao Gospe o' Tarca koja se smatra zaštitnicom Kurnatara.
Crkva Porođenja Blažene Djevice Marije	Crkva Porođenja Blažene Djevice Marije nalazi se na otoku Piškera, a izgrađena je 1560. godine. Riječ je o jednobrodnoj građevini s gotičkim arhitektonskim elementima, izgrađenoj od nepravilno slaganog kamena. Ima dvostrešni krov prekriven kupom kanalicom, otvorenu drvenu krovnu konstrukciju nad brodom te gotički svođenu apsidu. Iznad ulaznih vrata nalazi se rozeta, dok je na vrhu pročelja smješten zvonik na preslicu s jednim zvonom. U crkvi se tradicionalno održava misa posljednje subote u srpnju. Crkva ima status zaštićenog kulturnog dobra i upisana je u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske pod oznakom Z-2547.
Crkva sv. Križa	Crkva sv. Križa sagrađena je na otoku Žutu, na brdu Grba. Otvorena je 2011. godine. Oltarni mozaik oslikao je hrvatski slikar Mile Skračić. Njezina gradnja započela je početkom 20. stoljeća na inicijativu vlasnika posjeda na Žutu, ali je prekinuta početkom Prvog svjetskog rata. Gradnja je nastavljena 2010. godine, a crkva je dovršena i blagoslovljena 2011. godine.
Kapelica sv. Florijana	Kapelica sv. Florijana izgrađena je 2010. godine u tehnici suhozida. Posvećena je sv. Florijanu, zaštitniku vatrogasaca čime je odana počast 12 poginulih vatrogasaca u Kornatskoj tragediji 30.kolovoza 2007.godine.
Kapelica sv. Roka	Manja sakralna građevina smještena neposredno uz obalu uvale Jersani, na sjeveroistočnoj strani Murtera izgrađena od strane lokalnog stanovništva. Blagdan sv. Roka obilježava se 16. kolovoza kao zavjetni dan Murtera, uz misno slavlje i tradicionalnu procesiju.
Ostale kapelice	Zavjetne kapelice predstavljaju prepoznatljiv element sakralne i kulturne baštine destinacije. Podizale su se u znak zahvalnosti, zavjeta ili molitve za zaštitu zdravlja, obitelji i sigurnost plovidbe. Rasprostranjene su uz putove, raskrižja te na kopnenim i otočnim rtovima.

Pojedinačne civilne građevine

Naziv	*Opis*
Tradicijske naseobine (stanovi, magazini)	Tradicijske naseobine predstavljaju karakterističan oblik povremenog naseljavanja i gospodarskog korištenja kornatskog arhipelaga. Čine ih skupine kamenih stanova i pripadajućih gospodarskih građevina, najčešće smještene uz zaštićene uvale i tradicijske porte, koje su omogućavale pomorsku vezu s matičnim naseljima. Na području NP Kornati među značajnijim tradicijskim naseobinama izdvajaju se Vrulje, Kravljačica, Šipnate i Lučica na otoku Kornatu te Lavsa na istoimenom otoku. Tradicijske naseobine izrazito su zastupljene i na području Žutsko-sitske otočne skupine npr. Čitapin stan, Dulukin stan, Đunđurin stan i Božikov stan na otoku Situ, Božikov stan na otočiću Šćitna te Pinezel Gornji i Donji, Bizikovica, Podražanj, Golubovac, Saruščica, Strunac, Sabuni, Žešnja zmorašnja, Mala Žešnja, Dragišina, Pristanišće, Kovačeva kuća, Podmuravnjak, Maslinovica, Strunac–Prisliga i Hijača na otoku Žutu. Zajedno sa suhozidima, maslinicima, pašnjacima i tradicijskim portima predstavljaju jedan od temeljnih elemenata kulturnog krajobraza kornatskog arhipelaga.

Memorijalna područja i građevine

Naziv	*Opis*
Spomen područje Kornatske tragedije	Na otoku Kornatu nalazi se spomen područje u čast 12 vatrogasaca poginulih u Kornatskoj tragediji 30. kolovoza 2007. godine. Sastoji se od spomen križeva dugih 25 metara i širokih 15 metara, izrađenih ljudskim rukama, bez upotrebe strojeva i vezivnih elemenata korištenjem tehnike suhozida. Svaki križ sadrži tri kamene ploče: na jednoj je uklesano ime poginulog vatrogasca, na drugoj naziv DVD-a kojem je pripadao, a treća nosi stih koji je odabrala obitelj. Gradnja križeva trajala je dva mjeseca te je dovršena 23. svibnja 2010. godine. Dio memorijala čini i kapelica posvećena sv. Florijanu, zaštitniku vatrogasaca, također izvedena u tehnici suhozida. Uz to, uređena je pješačka staza u duljini od približno jednog kilometra te pristanište za brodove. Cjelokupni memorijalni kompleks svečano je otvoren 30. kolovoza 2010. godine, na treću obljetnicu tragedije.
Pomorski svjetionik Prišnjak	Pomorski svjetionik Prišnjak smješten je na istoimenom otočiću blizu otoka Murtera. Podignut je 1896. godine. Sastoji se od prizemlja, potkrovlja i, zbog nagiba terena, polupodrumskog prostora te kule koja je stražnjom zidom uklopljena u jugozapadno pročelje zgrade svjetionika. Kula postavljena u središte jugozapadnog pročelja ima također podrumski prostor, prizemlje i kat te metalnu lanternu na vrhu. Svjetionik je zaštićeno kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH (Z-3540).

Arheološka baština

Naziv	*Opis*
Arheološka cjelina „Colentum“	Na položaju Gradina, u neposrednoj blizini naselja Murter, nalaze se ostaci antičkog grada Colentuma, jednog od najznačajnijih arheoloških lokaliteta u sjevernoj Dalmaciji. Arheološki nalazi potvrđuju kontinuitet naseljenosti od prapovijesnog do rimskog razdoblja, a najveći gospodarski i urbani razvoj Colentum je dosegnuo tijekom ranog Rimskog Carstva, osobito u 1. stoljeću. Sačuvani ostaci stambenih građevina, rimskih vila, cisterni, popločanih ulica, mozaika i lučke infrastrukture svjedoče o razvijenosti antičkog naselja te njegovoj društvenoj i gospodarskoj važnosti. Dio arheoloških ostataka danas se nalazi u podmorju, dok su na kopnu posebno vrijedni ostaci rimske maritimne vile i gradskih prometnica. Pretpostavlja se da je naselje tijekom 2. stoljeća pretrpjelo znatna razaranja, moguće uslijed potresa. Danas je lokalitet uređen kao Arheološki park Colentum, s interpretacijskim sadržajima, šetnicama, vidikovcima i arheološkom plažom, čime predstavlja važan dio kulturno-povijesne baštine i turističke ponude destinacije. Zaštićeno je kulturno dobro upisano u Registar kulturnih dobara RH (RST-0512).
Ostaci antičkog naselja i luke	Sa zapadne strane rta Gradina u naselju Murter, odmah iza groblja na dubini do 2 metra nalaze se ostaci arhitekture. Vide se veliki kameni blokovi grubo klesani, a bliže obali se uočavaju zidovi od manjeg kamenja vezani malterom. Vidljivi su i ostaci keramike. Lokalitet se datira od 1. stoljeća prije Krista do 1. stoljeća poslije Krista. Zaštićeno je kulturno dobro upisano u registar kulturnih dobara RH (Z-235).
Toreta	Toreta je kasnoantička utvrda iz 6. stoljeća, smještena na rubu polja Tarac na otoku Kornatu. Pravokutnog je tlocrta, s dobro očuvanim kamenim zidovima ojačanima masivnim kontraforima. U prizemlju se nalaze strijelnice i nadsvođeni ulaz, dok su na katu sačuvani prozorski otvori i tragovi nekadašnje drvene međukatne konstrukcije. Toreta ima status zaštićenog kulturnog dobra i upisana je u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske RH (Z-2545).

Brodolom trgovačkog broda	Uz južnu obalu otoka Bisaga nalaze se ostatci trgovačkog broda potonulog u 17. stoljeću. Na morskom dnu sačuvani su dijelovi brodske konstrukcije, topovi, sidra i brodska oprema, među kojima se ističu kineski porculan iz razdoblja dinastije Ming te lule i metalno posuđe. Brodolom trgovačkog broda je zaštićeno kulturno dobro u svojstvu podvodne arheološke zone/nalazišta upisano u registar kulturnih dobara RH (Z-75).
Novovjekovni brodolom	U uvali sa sjeverne strane rta Opat na otoku Kornatu nalaze se ostatci brodoloma koji se datira u razdoblje od 16. do 18. stoljeća. Na morskom dnu sačuvani su dijelovi drvene brodske konstrukcije i opreme te ostaci tereta, među kojima se ističu opeke i kupe kanalice. Nalazište predstavlja vrijedan dio podvodne arheološke baštine kornatskog arhipelaga te ima status zaštićenog kulturnog dobra upisanog u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-236).
Ostaci potopljene arhitekture	U uvali Lavsa na istoimenom otoku nalaze se potopljeni ostatci građevine za koju se pretpostavlja da potječe iz antičkog razdoblja. Sačuvani su dijelovi kamenih zidova građenih od pravilno složenog kamena povezanog žbukom. Nalazište predstavlja vrijedan primjer podvodne arheološke baštine kornatskog arhipelaga te ima status zaštićenog kulturnog dobra upisanog u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-237).
Antički brodolom	Uz južnu obalu otočića Kaselica nalaze se ostatci antičkog brodoloma iz razdoblja od 2. do 1. stoljeća prije Krista. Na morskom dnu pronađeni su brojni ulomci amfora, dok se ostatci drvene brodske konstrukcije i dio tereta nalaze ispod slojeva pijeska. Nalazište predstavlja vrijedno svjedočanstvo pomorske trgovine na Jadranu tijekom antičkog razdoblja te ima status zaštićenog kulturnog dobra upisanog u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-51).

Kultura života i rada

Folklor i glazba

Naziv	*Opis*
Udruga za zaštitu prirode i okoliša te promicanje održivog razvoja „Argonauta“	Udruga Argonauta osnovana je 2005. godine u Murteru s ciljem zaštite prirodne i kulturne baštine te promicanja održivog razvoja otoka Murtera i njegova šireg područja. Svojim djelovanjem obuhvaća zaštitu prirode i okoliša, očuvanje kulturno-povijesne baštine, edukaciju, volontiranje te aktivno uključivanje lokalne zajednice, osobito djece i mladih. Kroz provedbu brojnih domaćih i međunarodnih projekata udruga pridonosi razvoju održivog turizma, podizanju svijesti o važnosti očuvanja morskih i obalnih ekosustava te jačanju kapaciteta otočnih zajednica. Od 2007. godine u Murteru djeluje Edukacijski centar za održivi razvoj obale i otoka, a udruga sudjeluje i u razvoju Jadranskog međusektorskog edukacijskog i društvenog centra za održivi razvoj otoka (JEDRO). Značajan je i njezin doprinos očuvanju, uređenju i turističkoj valorizaciji arheološkog lokaliteta Colentum kroz razvoj arheološko-rekreacijskog parka i interpretaciju kulturno-povijesne baštine. Svojim aktivnostima Argonauta pridonosi obogaćivanju turističke ponude destinacije, jačanju svijesti o vrijednosti lokalne baštine i poticanju održivog razvoja turizma.
„Kurnatari“ – Udruga za zaštitu prava i očuvanje izvornih kornatskih vrijednosti	Udruga „Kurnatari“ osnovana je 2000. godine u Murteru s ciljem zaštite vlasničkih prava na području NP Kornati i ostalih otoka kornatskog arhipelaga te očuvanja izvornih prirodnih, kulturnih i tradicijskih vrijednosti. Djelovanje Udruge usmjereno je na sprječavanje propadanja i poticanje obnove tradicionalnih kornatskih posjeda, očuvanje načina života povezanog s njihovim korištenjem te prenošenje znanja o vrijednosti kornatske baštine na mlađe naraštaje. U ostvarivanju svojih ciljeva Udruga surađuje s nadležnim državnim tijelima, JU NP Kornati, lokalnom samoupravom te drugim udrugama i organizacijama.
Društvo dramskih amatera Murter	Društvo dramskih amatera Murter osnovano je 2019. godine s ciljem obnove i nastavka dugogodišnje tradicije amaterskog kazališnog stvaralaštva u Murteru, čiji počeci sežu u početak 20. stoljeća. Udruga okuplja zaljubljenike u kazališnu umjetnost različitih generacija te kroz pripremu i izvođenje predstava njeguje lokalni govor, običaje i kulturni identitet Murtera. Posebnu vrijednost njezina stvaralaštva predstavlja korištenje izvornog murterskog govora te uprizorenje tema i motiva iz svakodnevnog života,

	lokalne povijesti i tradicijske baštine, čime se pridonosi očuvanju nematerijalne kulturne baštine i njezinu prenošenju na mlađe naraštaje. Uz kazališne predstave namijenjene odrasloj publici, Društvo razvija programe za djecu i mlade, potičući njihovo uključivanje u dramsko stvaralaštvo i razvoj kreativnih i izražajnih vještina. Svojim djelovanjem pridonosi kontinuitetu kazališnog amaterizma, jačanju kulturnog života lokalne zajednice te obogaćivanju kulturne i turističke ponude Murtera.
Udruga za promicanje vrijednosti drvenog broda i tradicionalnih načina plovidbe „Latinsko idro“	Udruga „Latinsko idro“ ima ključnu ulogu u očuvanju i promociji pomorske baštine Murtera, osobito tradicijskih drvenih brodova, latinskog jedra i pomorskih vještina povezanih s tradicijskim načinom života lokalnog stanovništva. Početak njezina djelovanja vezan je uz 1998. godinu, kada je skupina entuzijasta organizirala prvu regatu tradicijskih brodova na latinsko jedro s ciljem okupljanja poznavatelja tradicionalnog jedrenja te prenošenja brodograditeljskih i pomorskih znanja na mlađe naraštaje. Iz ove inicijative razvili su se Dani latinskog idra, manifestacija koja objedinjuje tradicijsko jedrenje i veslanje, kulturne i edukativne sadržaje te promociju pomorskog identiteta Murtera i njegove povijesne povezanosti s kornatskim arhipelagom. Djelovanje Udruge obuhvaća organizaciju kulturnih, edukativnih, znanstveno-stručnih i promotivnih aktivnosti usmjerenih na očuvanje i prijenos znanja o tradicijskoj brodogradnji i plovidbi. Značajno mjesto u njezinu radu zauzima očuvanje betinske gajete kao prepoznatljivog tradicijskog plovila, koje se koristi i u edukaciji djece i mladih o održavanju, opremanju i upravljanju drvenim brodovima. Udruga organizira ljetne škole veslanja i jedrenja, uključujući program „Škola u gajeti“, kojim se omogućuje praktično usvajanje tradicionalnih pomorskih vještina. Svojim aktivnostima Udruga pridonosi očuvanju nematerijalne kulturne baštine, međugeneracijskom prijenosu tradicijskih znanja te razvoju kulturno-turističke ponude utemeljene na autentičnim vrijednostima Murtera i kornatskog arhipelaga.
Župni pjevački zbor „Sveti Mihovil“ Murter	Župni pjevački zbor „Sveti Mihovil“ Murter djeluje na očuvanju i njegovanju sakralne glazbene baštine te tradicijskih oblika crkvenog pjevanja. Njegova uloga osobito je značajna u očuvanju glagoljaškog pjevanja, koje predstavlja vrijedan dio nematerijalne kulturne i vjerske baštine otoka Murtera. Zbor redovito sudjeluje u liturgijskim slavljima i drugim događanjima, pridonoseći očuvanju lokalnih običaja i glazbene tradicije. Svojim djelovanjem potiče međugeneracijski prijenos tradicijskih napjeva i sakralnih glazbenih izričaja te pridonosi očuvanju kulturnog i vjerskog identiteta Murtera i okolice.
Kulturno-umjetnička udruga „Zaokret“	Kulturno-umjetnička udruga „Zaokret“ djeluje od 1997. godine s ciljem razvoja kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, poticanja kreativnosti te uključivanja lokalnog stanovništva u kulturni život zajednice. Njezino djelovanje obuhvaća organizaciju koncerata, glazbenih festivala i drugih kulturnih događanja, potporu lokalnim glazbenicima te aktivnosti snimanja i audio produkcije. Uz glazbene programe, Udruga provodi dramske, likovne, lončarsko-keramičarske i druge kreativne radionice, čime pridonosi raznolikosti kulturnih sadržaja i razvoju umjetničkog izražavanja. Kao partner u razvoju Društvenog centra JEDRO sudjeluje u stvaranju uvjeta za kulturno stvaralaštvo, neformalno obrazovanje i aktivno sudjelovanje stanovništva u društvenom životu. Svojim aktivnostima Udruga pridonosi obogaćivanju kulturne ponude Murtera, afirmaciji lokalnih umjetnika te jačanju društvene i kulturne vitalnosti destinacije.
Murterski zbor	Udruga „Murterski zbor“, usmjerena je na jačanje zajedništva i suradnje lokalnog stanovništva te očuvanje i promicanje prirodnih, kulturnih, gospodarskih i drugih vrijednosti Murtera i šireg murterskog područja. Njezini ciljevi obuhvaćaju razvijanje svijesti o vrijednostima lokalne zajednice, zaštitu kulturno-povijesne i prirodne baštine te poticanje održivog razvoja. Udruga zagovara aktivno sudjelovanje stanovništva u pitanjima važnima za razvoj Murtera, uključujući očuvanje lokalnog identiteta, unapređenje kvalitete života i jačanje lokalne samouprave. Svojim djelovanjem pridonosi povezivanju članova lokalne zajednice, očuvanju vrijednosti murterskog kraja te promicanju odgovornog upravljanja njegovim prirodnim, kulturnim i gospodarskim resursima.
Ogranak Matice hrvatske u Murteru	Ogranak Matice hrvatske u Murteru osnovan je 2003. godine s ciljem istraživanja, očuvanja i promicanja kulturno-povijesne baštine, tradicije i identiteta Murtera. Njegovo djelovanje obuhvaća znanstveno-stručni i izdavački rad, organizaciju kulturnih događanja, predavanja, izložbi i predstavljanja knjiga te suradnju s kulturnim ustanovama, udrugama i drugim dionicima lokalne zajednice. Značajno mjesto u radu Ogranka zauzima izdavanje *Murterskog godišnjaka*, publikacije koja od 2004. godine donosi znanstvene, stručne i druge priloge posvećene povijesti, jeziku, kulturnoj baštini, običajima i društvenom životu Murtera. Svojim djelovanjem pridonosi dokumentiranju i interpretaciji lokalne baštine, očuvanju kulturnog identiteta te obogaćivanju kulturne ponude destinacije.

Karnevalska udruga „Murterske poklade“	Karnevalska udruga „Murterske poklade“ djeluje s ciljem očuvanja, njegovanja i promocije tradicijskih pokladnih običaja te okuplja članove lokalne zajednice uključene u pripremu i organizaciju karnevalskih aktivnosti. Poseban naglasak u radu udruge stavljen je na očuvanje lokalnih pučkih običaja, razvoj karnevalskih sadržaja te očuvanje i obogaćivanje fundusa karnevalskih kostima. Najznačajnija aktivnost udruge je organizacija tradicionalne manifestacije „Dani o' Bak“, koja objedinjuje murterske pokladne običaje i predstavlja jednu od prepoznatljivih kulturnih manifestacija destinacije.
EMEDEA – Udruga za poticanje i promociju održivog razvoja, zapošljavanja i poduzetništva, kulture, športa, zdravog načina života i očuvanja okoliša	Udruga EMEDEA osnovana je 2016. godine, a djeluje u širokom području održivog lokalnog razvoja, zapošljavanja i poduzetništva, kulture i sporta, zdravog načina života te zaštite okoliša. Aktivnosti udruge uključuju izradu analiza, strateških i drugih stručnih dokumenata, prepoznavanje potreba na lokalnoj i regionalnoj razini te povezivanje i suradnju s različitim organizacijama. Djelovanje obuhvaća i teme razvoja ljudskih potencijala i zapošljavanja te održivog razvoja otočnih zajednica.
Sportsko kulturno umjetničko društvo „Kreativac“	Sportsko kulturno umjetničko društvo „Kreativac“ usmjereno je na promicanje i razvoj sporta, rekreacije, kulture i umjetnosti te obogaćivanje društvenog i kulturnog života Murtera. Njegove aktivnosti obuhvaćaju organizaciju sportskih, rekreacijskih, kulturnih i umjetničkih programa, poticanje zdravog i aktivnog načina života te razvoj sadržaja za kvalitetno provođenje slobodnog vremena lokalnog stanovništva i posjetitelja. Društvo, također, potiče očuvanje i njegovanje hrvatske kulturne baštine, afirmaciju likovnog stvaralaštva te organizaciju sportskih i kreativnih radionica. Društvo sudjeluje aktivno sudjeluje u razvoju ponude aktivnog odmora tijekom turističke sezone, obogaćivanju turističke ponude destinacije te organizaciji humanitarnih aktivnosti.
Murterski Kompas	Udruga „Murterski kompas“ usmjerena je na promicanje kulturnih, društvenih i sportskih vrijednosti te poticanje održivog razvoja Murtera i Kornata. Njezini ciljevi obuhvaćaju aktivno uključivanje lokalnog stanovništva u društveni život zajednice, poticanje volontiranja među mladima, organizaciju sportskih manifestacija, javnih tribina, radionica i drugih događanja. Udruga potiče okupljanje profesionalnih i amaterskih sportaša te pruža podršku likovnim, književnim i glazbenim stvarateljima, pridonoseći razvoju raznovrsnih društvenih i kulturnih sadržaja.
Kulturno umjetničko društvo „Zavor Murter“	Kulturno-umjetničko društvo Zavor Murter osnovano je 2022. godine s ciljem očuvanja, njegovanja i promocije kulturne baštine i tradicije Murtera. Društvo svojim djelovanjem njeguje tradicijske običaje, narodne nošnje, pjesme i napjeve te ih predstavlja kroz nastupe i sudjelovanje na folklornim i kulturnim događanjima u Murteru i drugim mjestima. Članovi društva sudjeluju na smotrama folklora i predstavljanjima narodnih nošnji, dok ženska skupina njeguje i izvodi tradicijske murterske napjeve. KUD Zavor organizira i različite radionice povezane s lokalnim običajima, među kojima su radionice pletenja maslinovih grana uoči Cvjetnice i edukativne radionice posvećene tradicijskim svadbenim običajima. Jedna od najznačajnijih aktivnosti društva je organizacija manifestacije Murterski pir, kojom se u Starom Selu uprizoruju nekadašnji murterski svadbeni običaji, uključujući tradicijsko odijevanje, pripremu „dote“, dolazak mladoženje po mladu, svadbenu povorku i tradicijske napjeve. Manifestacijom se običaji nekadašnjeg života Murterina prenose mlađim generacijama i predstavljaju posjetiteljima, čime KUD Zavor doprinosi očuvanju i prezentaciji lokalnog kulturnog identiteta te aktivnom uključivanju tradicijske baštine u suvremeni kulturni život Murtera.
Udruga za očuvanje, promociju i valorizaciju	Udruga okuplja vlasnike posjeda na otoku Žutu s ciljem očuvanja prirodne i kulturne baštine, zaštite okoliša te održivog korištenja i valorizacije otočnih resursa. Njezino djelovanje obuhvaća promicanje održivog razvoja, poticanje gospodarskih djelatnosti usklađenih s prirodnim vrijednostima otoka te unapređenje kvalitete života i uvjeta boravka na otoku.

vrijednosti otoka Žuta	

Pokretni spomenici

Naziv	*Opis*
Zavičajna zbirka Marka Mudronje Repca	Zavičajna zbirka Marka Mudronje Repca smještena je u zgradi Sokolane u Murteru na adresi Get 2. Otvorena 2017. godine, zbirka čuva više od 600 zaštićenih predmeta povijesnog, etnografskog i kulturnog karaktera, uključujući tradicijsku odjeću, uporabne predmete, alate, fotografije, plakate, dokumente, registre i drugu građu povezanu sa životom Murtera. Postav je tematski podijeljen na cjeline posvećene murterskom dramskom amaterizmu i starim društvima, uljarstvu, Župnom pjevačkom zboru, crkvi sv. Mihovila, narodnim običajima te životu i djelovanju Marka Mudronje Repca. Zbirka je zaštićeno kulturno dobro upisano u registar kulturnih dobara Republike Hrvatske (Z-7481).
Inventar crkve sv. Mihovila	Inventar crkve sv. Mihovila obuhvaća vrijednu sakralnu baštinu iz 17. i 18. stoljeća. Posebno se ističu glavni oltar u prezbiteriju, izrađen od višebojnog mramora, te bočni oltar Bogorodice i oltar sv. Obitelji. U crkvi se čuva procesijska ikona Bogorodice s Djetetom, raspelo, kaleži, pokaznice, kadionice i drugi liturgijski predmeti. Zbirka je zaštićeno kulturno dobro Republike Hrvatske upisano u Registar kulturnih dobara RH (RST- 82-1962).
Inventar crkve Gospe od Gradine	Inventar crkve Gospe od Gradine obuhvaća oltarnu i liturgijsku opremu iz razdoblja 18. i 19. stoljeća. Među dokumentiranim predmetima posebno se izdvajaju oltar Bogorodice te oltarna pala s prikazom Bogorodice s Djetetom, smješten na oltaru Gospe od Gradine, kao i niz liturgijskih predmeta (kaleži, svijećnjaci i procesijski križevi).
Inventar Župnog ureda	Inventar Župnog ureda u Murteru obuhvaća pokretnu crkvenu i povijesnu građu povezanu s djelovanjem murterske župe sv. Mihovila. Zbog zastupljenosti oltarnih pala, skulptura i druge crkvene građe inventar Župnog ureda predstavlja važnu zbirku za poznavanje sakralne umjetnosti i povijesti murterske župe. Među dokumentiranim djelima nalaze se oltarne pale s prikazima Bogorodice s Djetetom, sv. Mihovilom i sv. Šimunom, Bogorodičine smrti, sv. Pavla, sv. Dominika i sv. Josipa, Boga Oca, raspetog Krista i Duha Svetoga te Bogorodice sa svecima. Potonja je djelo iz 18. stoljeća, autora Giovannija Battiste Augustija Pitterija, a prikazuje Bogorodicu s Djetetom, sv. Josipa, sv. Roka, sv. Sebastijana i sv. Ivana Krstitelja.

Rukotvorstvo

Naziv	*Opis*
Narodne nošnje	Narodna nošnja otoka Murtera predstavlja važan element lokalne kulturne baštine. Izrađivala se u domaćinstvima od prirodnih materijala, a njezina ukrašenost i kvaliteta ovisile su o umijeću i društvenom statusu nositelja. Nošnja se razlikovala prema godišnjem dobu i prigodi, pa su postojale svakodnevne, svečane i svadbene varijante. Ženska nošnja obuhvaćala je košulju, pregaču, suknju, opleće i maramu (šudar), dok je muška nošnja uključivala košulju, prsluk i hlače. Danas se narodna nošnja više ne koristi u svakodnevnom životu, već se nosi prigodno, najčešće u okviru folklornih manifestacija i kulturnih događanja.
Ribarske i pomorske rukotvorine	Ribarske i pomorske rukotvorine povezane su s dugom tradicijom života uz more, ribarstvom, plovidbom i svakodnevnim korištenjem lokalnih pomorskih znanja. Posebno se ističu predmeti i vještine vezani uz izradu i popravak ribarskih mreža, konopa, vrša i druge ribarske opreme, kao i rukotvorine nadahnute drvom, brodicama, morskim motivima i obalnim načinom života. Tradicijske rukotvorine predstavljaju vrijedan dio kulturne i pomorske baštine lokalne zajednice, a njihovim očuvanjem i promocijom pridonosi se raznolikosti i autentičnosti turističke ponude destinacije.
Pletenje maslinovih palmi	Pletenje maslinovih palmi običaj je koji predstavlja važan dio nematerijalne baštine Dalmacije i murterskog kraja. Riječ je o tradicionalnoj vještini izrade palmi od maslinovih grančica uoči blagdana Cvjetnice. Ističe se posebnom vještinom pletenja grančica sorte masline „duške“ koja je pogodna za pletenje zbog nešto dužih i užih listova u odnosu na ostale vrste maslina. Postoje dva tipa ispletenih palmi – jednostavnija, gdje se listovi pletu na samo jednoj stabljici – “muška”, i “ženska” palma za koju je potrebno ubrati grančicu posebnog oblika, i plesti tri grančice koje se potom spletu.

Suhozidi i gradnja u kamenu	Vrijedan element kulturne baštine na području kornatskog arhipelaga i otoka Murtera. čine suhozidi, koji su oblikovali prepoznatljiv kulturni krajobraz ovog prostora. Suhozidnom tehnikom gradnje formirane su manje poljoprivredne parcele, čime je omogućena sadnja maslina, vinove loze, smokava i drugih kultura karakterističnih za mediteranski prostor. Osim gospodarske funkcije, suhozidi su imali važnu ulogu u organizaciji prostora, određivanju vlasničkih granica te zaštiti tla od erozije i vjetra.

Običaji

Naziv	*Opis*
Murterski pir	Tradicijski običaj Murtera kojim se čuvaju i uprizoruju nekadašnji svadbeni običaji i način odvijanja murterskog vjenčanja. Obuhvaća pripremu mladenke i pletenje kose, odijevanje u tradicijske nošnje, pripremu i nošenje mladenkina miraza („dote“), dolazak mladoženje po mladu te formiranje svadbene povorke koja uz pjesmu prolazi Starim Selom. Važan dio običaja čine tradicijski napjevi, murtersko kolo, svadbeno darivanje i zajedničko slavlje. Murterski pir danas se uprizoruje kao istoimena manifestacija, čiju organizaciju vodi KUD Zavor, čime se nekadašnji svadbeni običaji prenose mlađim generacijama i predstavljaju kao dio živuće kulturne baštine Murtera.
Starinsko pjevanje	Starinsko pjevanje šibenskih otoka i primorja podrazumijeva niz vrsta jednoglasnog i dvoglasnog pjevanja koje je sve do druge polovine 20. stoljeća bilo dominantnim tradicijskim načinom glazbenog izražavanja. Premda je izgubilo svoju prijašnju ulogu i funkciju, lokalno ga stanovništvo i nadalje doživljava vlastitom baštinom. Danas se starinskim pjevanjem izražava pripadnost lokalnoj sredini.
Murtersko kolo	Murtersko kolo zauzima važno mjesto u tradicijskoj kulturi Murtera, gdje se ples i pjesma stoljećima isprepliću s društvenim životom, narodnim običajima i svečanim prigodama. Njegovo izvođenje povezano je ponajprije sa svadbenim običajima, blagdanima i pučkim svečanostima, tijekom kojih je predstavljalo oblik zajedničkog druženja i izražavanja pripadnosti lokalnoj zajednici. Plesnu tradiciju obilježavaju karakteristični koraci i ritmički obrasci usklađeni s izvornim murterskim napjevima. Danas se murtersko kolo izvodi u okviru kulturnih događanja i predstavljanja lokalnih običaja, među kojima se ističe manifestacija „Murterski pir“. Očuvanju ove baštine pridonose plesne probe, radionice i sudjelovanje stanovništva različitih generacija, čime se osigurava kontinuitet tradicijskog plesnog stvaralaštva i njegova prisutnost u suvremenom kulturnom životu Murtera.
Umijeće plovidbe latinskim oglavnim jedrom	Na području otoka Murtera umijeće plovidbe latinskim i oglavnim jedrima predstavlja važan dio pomorske tradicije i identiteta lokalne zajednice. Riječ je o vještini upravljanja plovilom pomoću snage vjetra, koja uz samo jedrenje obuhvaća i brojna znanja vezana uz opremanje broda, navigaciju, poznavanje vjetrova i morskih putova te izradu i održavanje tradicijskih jedara i brodske opreme. U ovu se baštinu ubrajaju i znanja o odabiru materijala za jedra, krojenju i šivanju jedara, izradi jarbola, snasti i kormila, kao i bogato pomorsko nazivlje, običaji i vjerovanja povezana sa sigurnošću plovidbe. Znanja i vještine jedrenja tradicijskim jedrima prenose se iskustveno, unutar obitelji i lokalne zajednice, čime se osigurava kontinuitet pomorske baštine. Danas se tradicijsko jedrenje njeguje duž cijele jadranske obale kroz djelovanje brojnih udruga i klubova posvećenih očuvanju pomorske kulture. Njihov rad doprinosi očuvanju vještina gradnje i upravljanja tradicijskim plovilima, izradi i čuvanju jedara te jačanju pomorskog identiteta hrvatskog priobalja.
Hodočašće Gospi od Tarca	Tradicionalno hodočašće koje se održava prve nedjelje u srpnju u uvali Tarac na otoku Kornatu. Hodočasnici iz Murtera, Betine i drugih mjesta do crkve Gospe od Tarca dolaze brodovima, a središnji dio obilježavanja čine sveta misa te blagoslov mora i kornatskih polja.

Gastronomija

Naziv	*Opis*
Tradicionalna jela	Murterski brudet- posebna lokalna varijanta ribljeg brudeta koja se tradicionalno priprema od miješane bijele ribe (škarpina, ugor, pauk), uz dodatak morske vode radi očuvanja mineralne ravnoteže te poslužuje uz puru (palentu). Posebnost predstavlja „brudet od kamena“, pri čijoj se pripremi u lonac stavljao porozni kamen izvađen iz mora, prekriven algama i morskim organizmima, koji je jelu davao karakterističan okus mora. Kornatska janjetina – specifična ispaša na kornatskom kršu prekrivenom posolicom i ljekovitim biljem (kadulja, smilje) posebnost je zbog koje meso kornatske ovce posjeduje jedinstven kemijski sastav i okus. Znanstvena istraživanja ističu visoku koncentraciju esencijalnih ulja u mesu, što murtersku janjetinu svrstava u sam vrh jadranske gastronomije. Tradicionalno se pripremala "na lešo" s divljim zeljem (mišancijom) ili pečena s krumpirom. Kornatski sir, rađen od sirovog ovčjeg mlijeka i čuvan u kamenicama s maslinovim uljem, bio je glavni izvor masnoća i proteina tijekom višetjednih boravaka u maslinicima. Sušena hobotnica i slana riba - dugotrajni boravci na otocima i moru, bez mogućnosti hlađenja namirnica, oblikovali su tradiciju sušenja i soljenja. Sušena hobotnica, koja se nakon dehidracije na buri pripremala pržena s jajima (uobičajen doručak murterskih ribara), znanstveno je zanimljiva kao visokoproteinski koncentrat. Slani inćuni i srdele bili su „začin“ svakom jelu, od pogača do variva. Maslinovo ulje, dobiveno iz autohtonih sorti poput oblice, pritom, nije bilo samo dodatak, već konzervans u kojem su se čuvali sir, pečena riba i povrće. Tradicijske slastice - smokve, bademi, rakije i druge lokalno dostupne namirnice čine osnovu niza tradicijskih murterskih slastica. Izdvajaju se „Murterski cviti“, suhi kolači s prošekom i koricom limuna, suhe smokve s bademima te fritule i kroštule, čija je priprema tradicionalno povezana s blagdanima i završetkom berbe maslina.
Maslinarstvo	Maslinici su važan element tradicijskog mediteranskog krajolika te predstavljaju značajan resurs za razvoj ruralnog, izletničkog i aktivnog turizma (pješaćenje i vožnja biciklom). Njihova prisutnost na području Murtera i kornatskog arhipelaga pridonosi prepoznatljivosti ruralnog krajobraza, kontinuitetu tradicijskog korištenja prostora te oblikovanju autentičnog identiteta destinacije.
Pčelarstvo	Krška područja obrasla mediteranskom vegetacijom, osobito kaduljom, pogoduju razvoju pčelarstva na području Murtera i Kornata. Posebno je prepoznatljiva proizvodnja kornatskog meda od kadulje. Pčelarstvo u Murteru ima dugu tradiciju, a prvi pisani trag o ovoj djelatnosti datira iz 1824. godine.
Aromatsko bilje	Područja Murtera i kornatskog arhipelaga obiluju aromatskim i ljekovitim biljem, pri čemu se posebno ističu kadulja i smilje, a u proizvodnji lokalnih proizvoda koriste se i lavanda, kantarion, mirta, ružmarin i druge vrste. Bilje se koristi za izradu čajeva, macerata, balzama, prirodnih sapuna i kozmetike, likera te različitih suvenira.

Suvremena kulturna produkcija

Naziv	*Opis*
Društveni centar Jedro	Društveni centar Jedro u Murteru je multifunkcionalni prostor namijenjen jačanju društvene, kulturne i edukativne dimenzije lokalne zajednice. Centar pruža prostor za radionice, predavanja, kulturne i edukativne programe, te potiče suradnju udruga, poduzetnika i pojedinaca. Poseban naglasak stavlja se na uključivanje mladih i marginaliziranih skupina, razvoj društvenog poduzetništva i promociju aktivnog građanskog sudjelovanja. Jedro također djeluje kao platforma za kulturne manifestacije i edukativne projekte, čime doprinosi društvenom i kulturnom razvoju otoka. Nalazi se na adresi Butine 2 u Murteru.
Kulturni centar Murter	Kulturni centar Murter, smješten u revitaliziranoj zgradi Sokolane u starom dijelu Murtera – Starom Selu, predstavlja središte kulturnih i društvenih događanja na otoku. Djeluje na adresi Get 2. Centar je organiziran kao multifunkcionalni prostor u kojem se održavaju izložbe, radionice, predavanja, sastanci i druge manifestacije, omogućujući posjetiteljima edukaciju, interaktivno sudjelovanje i upoznavanje kulturne baštine Murtera. Prizemlje centra obuhvaća Zavičajnu zbirku Marka Mudronje Repca, koja prezentira materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu Murtera i okolice. Prvi kat nudi multifunkcionalni prostor prilagodljiv različitim vrstama događanja, opremljen modernom tehničkom infrastrukturom, uključujući pregradne staklene stijene, klimatizaciju, odgovarajuću rasvjetu i poboljšanu akustiku, što omogućuje kvalitetnu edukaciju i interpretaciju kulturnih sadržaja. Centar jača kulturni identitet Murtera, potiče kreativnost lokalnih umjetnika i kulturnih udruga te doprinosi održivom društvenom i gospodarskom razvoju otoka. Posjetiteljima pruža prostor za aktivno sudjelovanje u kulturnim programima, dok lokalnoj zajednici omogućuje razmjenu ideja i očuvanje tradicije.

Manifestacije i događaji

Naziv	*Opis*
DANI O'BAK	Dani o' Bak predstavljaju tradicionalnu karnevalsku manifestaciju koja se održava na otoku Murteru s dugogodišnjom poviješću koja seže više od 130 godina. Ova kulturna i zabavna manifestacija ima snažan lokalni identitet, a naziv „Bake" odnosi se na specifičnu običajnu praksu u kojoj žene preuzimaju simboličnu ulogu vođenja zajednice u vrijeme poklada. Program manifestacije obuhvaća raznovrsne aktivnosti, uključujući povorke maškara, karnevalske plesove, predstave, glazbene nastupe, radionice i sl. Poseban naglasak stavlja se na kreativnu izradu kostima i scenske nastupe, čime svaka karnevalska skupina doprinosi cjelokupnom umjetničkom doživljaju manifestacije. Dani o' Bak imaju višestruku funkciju: očuvanje i promicanje lokalne kulturne baštine, jačanje društvene kohezije među mještanima te promocija Murtera kao turističke destinacije. Manifestacija također uključuje edukativne i kulturne segmente, poput dokumentarnih projekcija i kazališnih uprizorenja, čime se doprinosi kontinuiranom međugeneracijski prijenos tradicije.
Murterski pir	Murterski pir tradicijska je folklorna manifestacija koja se održava krajem srpnja ili početkom kolovoza u Starom selu Murtera, a temelji se na uprizorenju nekadašnjih murterskih svadbenih običaja. Program obuhvaća svečanu svadbenu povorku, predstavljanje tradicijskih narodnih nošnji, običaja vezanih uz mladence i svatove te prikaz mladenkina miraza. U organizaciji i izvedbi sudjeluju mještani različitih generacija, čime se pridonosi očuvanju i prenošenju lokalne kulturne baštine

Noć rimskog Colentuma	Kulturna manifestacija posvećena arheološkoj i povijesnoj baštini Murtera. Uključuje noćne razglede, interaktivne radionice i predstave, omogućujući posjetiteljima upoznavanje života u antičkog naselja Colentum.
Dan sv. Roka	Blagdan sv. Roka obilježava se 16. kolovoza i predstavlja važan dio vjerske i kulturne tradicije Murtera, čiji korijeni sežu u vrijeme epidemija kuge tijekom 18. stoljeća. Središnji dio proslave čini svečana procesija u kojoj se kip sv. Roka prenosi iz zavjetne crkvice na brdu Vršina do župne crkve sv. Mihovila. Procesiju prate crkveni napjevi, molitve i sudionici u tradicijskim narodnim nošnjama, dok se ulice starog sela prigodno ukrašavaju. Kip ostaje u župnoj crkvi osam dana, nakon čega se na blagdan sv. Bartola, 24. kolovoza, svečanom procesijom vraća u crkvu sv. Roka.
Murterska promenada	Murterska promenada festival je nautike i gastronomije koji se od 2024. godine održava u Murteru, a od 2025. godine u predsezonskom razdoblju, krajem svibnja ili početkom lipnja. Manifestacija objedinjuje izložbu plovila i nautičke opreme, predstavljanje tradicijske brodogradnje, gastronomske prezentacije te kulturno-zabavni program. Gastronomski dio uključuje manifestaciju „Murter Restaurant Week“, tijekom koje murterski i kornatski restorani predstavljaju posebno osmišljene jelovnike i lokalne specijalitete. Uz promociju nautičke i gastronomske ponude Murtera i Kornata, festival omogućuje poslovno povezivanje izlagača i sudionika nautičkog sektora te pridonosi privlačenju posjetitelja izvan glavne turističke sezone.
Festival slobodne glazbe	Festival slobodne glazbe (FSG) održava se u Murteru od 2009. godine u organizaciji Kulturno-umjetničke udruge „Zaokret“. Festival je posvećen glazbenoj improvizaciji i predstavljanju različitih glazbenih izričaja (jazz, blues, funk, fusion, etno i elektroničku glazbu). Program se temelji na koncertima domaćih i gostujućih izvođača, a festivalska koncepcija obuhvaća i glazbene radionice, zajedničko muziciranje te promociju mladih i neafirmiranih glazbenika.
Sajam lokalnih proizvoda	Sajam lokalnih proizvoda održava se u kolovozu na Trgu Rudina u Murteru. Manifestacija okuplja proizvođače i obrtnike s područja Murtera i okolice, te nudi posjetiteljima priliku da kupe domaće proizvode, suvenire i rukotvorine. Sajam doprinosi promociji lokalne proizvodnje i održivog turizma, te jača ekonomsku aktivnost zajednice.
Fešta Gospe od Tarca	Fešta Gospe od Tarca tradicijska je vjerska i pučka manifestacija koja se održava u srpnju u uvali Tarac na otoku Kornatu. Posvećena je Gospi od Pohođenja, a potječe iz običaja okupljanja murterskih težaka, pastira i ribara koji su boravili i radili na Kornatima. Središnji dio proslave čini zavjetno hodočašće brodovima do crkve Gospe od Tarca, gdje se održava svečano misno slavlje uz tradicionalni blagoslov mora, polja i brodica.
Soundwawe rock festival	Soundwave Rock Festival glazbena je manifestacija koja se održava tijekom ljetnih mjeseci u Murteru, s ciljem promocije rock i alternativne glazbe te pružanja prostora za nastupe mladih i afirmiranih glazbenih sastava. Festival okuplja izvođače iz različitih dijelova Hrvatske, potiče razvoj lokalne i regionalne glazbene scene te obogaćuje kulturno-zabavnu ponudu Murtera. U recentnom razdoblju program je organiziran kroz nekoliko koncertnih večeri tijekom srpnja, na prostoru starog igrališta u Murteru.
Taste like Marenda	Taste like...Marenda gastronomska je manifestacija koja se provodi u okviru istoimenog projekta Turističke zajednice Šibensko-kninske županije, u suradnji s lokalnim turističkim zajednicama, s ciljem očuvanja i promocije tradicije dalmatinske marende, lokalne gastronomije i autohtonih proizvoda. Manifestacije se organiziraju na različitim lokacijama diljem Šibensko-kninske županije, a u Murteru se program održava na Trgu Rudina. Posjetiteljima se predstavljaju tradicijska dalmatinska jela, lokalni prehrambeni proizvodi i vina, uz degustacije, gastronomske prezentacije te prateći kulturno-zabavni program.
Obilježavanje Kornatske tragedije	Obilježavanje Kornatske tragedije održava se svake godine 30. kolovoza u znak sjećanja na dvanaestoricu vatrogasaca koji su izgubili život od posljedica požara na otoku Kornatu 2007. godine. Središnja komemoracija održava se u spomen-području stradalim vatrogascima na

	Kornatu, gdje je u njihovu čast, u tehnici suhozida, izgrađeno 12 kamenih križeva. Obitelji stradalih, prijatelji, kolege vatrogasci te predstavnici institucija i građani okupljaju se na zajedničkom odavanju počasti, koje obuhvaća molitvu, polaganje vijenaca, paljenje svijeća i obilazak spomen-križeva. Obilježavanje godišnjice održava se i u drugim hrvatskim gradovima i mjestima, osobito Šibeniku, Vodicama i Tisnom, čuvajući sjećanje na stradale vatrogasce i tragediju koja je duboko obilježila njihove obitelji i hrvatsku javnost.
Dani Latinskog idra	Dani latinskog idra tradicionalna su kulturno-pomorska manifestacija koja se održava svake godine tijekom rujna u Murteru, u organizaciji Udruge Latinsko idro. Pokrenuta je 1998. godine s ciljem očuvanja i revitalizacije tradicijske drvene brodogradnje, plovidbe latinskim jedrom te pomorskih običaja povezanih sa životom Murterina i njihovim posjedima na Kornatima. Središnji događaj manifestacije međunarodna je regata „Latinsko idro“, koja se održava u povodu blagdana sv. Mihovila, zaštitnika Murtera, i okuplja brojne tradicijske drvene brodove, ponajprije gajete, leute i kaiće. Program obuhvaća i dječju regatu „Malo latinsko idro“, veslačku regatu „Didovin veslun“ te sportsku regatu „Gajeta kup“, uz prikaze tradicijskih pomorskih vještina, radionice, izložbe, predavanja i kulturno-zabavna događanja.
Dan sv. Mihovila	Dan sv. Mihovila obilježava se 29. rujna u čast sv. Mihovila arkanđela, zaštitnika župe i mjesta Murter. Središnji dio proslave čini svečano misno slavlje u župnoj crkvi. Blagdan je ujedno povezan s manifestacijom „Dani latinskog idra“, u okviru koje se održava regata tradicijskih drvenih brodova „Latinsko idro“, posvećena očuvanju murterske pomorske baštine. Proslava obuhvaća i prigodne kulturne, glazbene i zabavne sadržaje, a predstavlja važan dio vjerskog i društvenog života Murtera te okuplja mještane i posjetitelje.
Advent po Murterski	Advent po Murterski manifestacija je koja se održava tijekom prosinca u Murteru, a obuhvaća raznovrstan kulturno-zabavni, gastronomski i humanitarni program. U okviru adventskih događanja organiziraju se koncerti, dječje predstave, kreativne radionice, prigodni sajmovi i humanitarne aktivnosti, uz sudjelovanje lokalnih udruga, ustanova i ugostitelja. Među prepoznatljivim sadržajima ističe se „Marenda po Murterski“, gastronomsko događanje posvećeno pripremi i predstavljanju tradicijskih jela i lokalnih specijaliteta. Manifestacija okuplja stanovništvo svih generacija, potiče sudjelovanje lokalne zajednice te obogaćuje društveni i kulturni život Murtera izvan glavne turističke sezone.
Dan Nacionalnog parka Kornati	Dan NP Kornati obilježava se 13. kolovoza, na godišnjicu proglašenja dijela kornatskog arhipelaga nacionalnim parkom 1980. godine. Tim povodom JU NP Kornati organizira prigodne edukativne, stručne i promotivne aktivnosti kojima se predstavljaju njegove prirodne, krajobrazne i kulturno-povijesne vrijednosti.

Kulturne i vjerske ustanove

Muzeji, knjižnice, galerije i postavi

Naziv	*Opis*
Kulturni centar Murter	Kulturni centar Murter nalazi se u povijesnoj zgradi Sokolane, na adresi Pijaca Društva seoske izobraženosti 2, u staroj jezgri Murtera. Kulturni centar namijenjen je očuvanju, prezentaciji i promicanju kulturno-povijesne baštine te razvoju kulturnih i društvenih aktivnosti lokalne zajednice. Zgrada ima poseban povijesni i identitetski značaj za destinaciju jer je povezana s tradicijom Društva seoske izobraženosti i murterske čitaonice, utemeljene 1866. godine kao prve seoske čitaonice u Dalmaciji. U prizemlju zgrade nalazi se Zavičajna zbirka Marka Mudronje Repca, koja obuhvaća etnografsku i kulturno-povijesnu građu povezanu s tradicijskim načinom života, običajima i poviješću Murtera. Tijekom 2026. godine pokrenut je projekt njegovog uređenja čime će osigurati prostor za kreativno izražavanje, razmjenu ideja, radionice, izložbe, tribine i druga kulturna i društvena događanja.
Društveni centar Jedro	Društveni centar Jedro u Murteru otvoren je 2021. godine u okviru projekta „JEDRO – Jadranski međusektorski edukacijski i društveni centar za održivi razvoj otoka“, kojim je prenamijenjen i uređen dotad neiskorišten javni prostor u zgradi Općine Murter-Kornati. Centar je uspostavljen radi poboljšanja uvjeta rada lokalnih udruga, jačanja njihovih organizacijskih kapaciteta te poticanja suradnje između civilnog, javnog i gospodarskog sektora. Opremljen je uredskim prostorima, dvoranom i prostorijom za sastanke, koji se koriste za održavanje edukacija, radionica, predavanja, izložbi, kulturnih programa i drugih društvenih aktivnosti. Jedro ujedno funkcionira kao zajednički radni prostor (coworking), dostupan udrugama, ustanovama, poduzetnicima i drugim zainteresiranim korisnicima. Svojim programima omogućuje provedbu različitih inicijativa lokalne zajednice, potiče građansko sudjelovanje i pridonosi razvoju društvenih i kulturnih sadržaja tijekom cijele godine. Djeluje na adresi Butine 2 u Murteru.
Narodna knjižnica i čitaonica Murter	Narodna knjižnica i čitaonica Murter javna je kulturna ustanova čiji počeci sežu u 1866. godinu, kada je osnovano Društvo seoske izobraženosti, prva seoska čitaonica u Dalmaciji. Tijekom više od stoljeća i pol djelovanja knjižnica ima važnu ulogu u obrazovnom, kulturnom i društvenom životu otoka Murtera i okolice. Uz posudbu knjižnične građe i razvoj zavičajne zbirke, organizira književne susrete, predstavljanja knjiga, večeri poezije, likovne izložbe, predavanja i kreativne radionice za djecu. Osim toga, knjižnica je utemeljitelj i organizator večeri klasične glazbe koje se održavaju u crkvi sv. Roka. Knjižnica se nalazi na adresi Butina 2 u Murteru, a u tijeku je projekt njezina prostornog i funkcionalnog unaprjeđenja kojim će se osigurati suvremeniji uvjeti za knjižničnu djelatnost i organizaciju kulturnih programa.

Sportsko rekreacijske građevine i tereni

Naziv	*Opis*
Sportska dvorana Murter „Murterski Škoji“	Sportska dvorana Murter, smještena na adresi Put škole 8, predstavlja glavni zatvoreni sportsko-rekreacijski objekt na području destinacije. Dvorana površine oko 2.500 m² raspolaže velikim višenamjenskim terenom prilagođenim za mali nogomet, košarku, odbojku i rukomet te tribinama s 600 sjedećih mjesta. U sklopu objekta nalaze se i manja dvorana namijenjena grupnom vježbanju, uključujući pilates, medicinsku gimnastiku, aerobik i plesne aktivnosti, prostor za stolni tenis te fitness dvoranu površine oko 100 m². Sportskom dvoranom upravlja komunalno poduzeće Murtela d.o.o.

Sportske građevine na otvorenom

Naziv	*Opis*
Sportski centar „Slanica“	Sportski centar „Slanica“ smješten je u neposrednoj blizini istoimene plaže. Centar raspolaže sa teniskim terenima.

Turističke staze, putovi i ceste

Naziv	*Opis*
Pješačke i tematske staze	**Vojni kompleks Raduč (205) -** kružna pješačka staza duljine 7,4 km s početnom i završnom točkom u Murteru. Trasa prolazi zapadnim i jugozapadnim dijelom naselja te vodi preko brda Raduč i nekadašnjeg vojnog kompleksa do uvale Čigrađa, nakon čega se vraća prema Murteru. Raduč je najviša točka otoka Murtera, a posebnu vrijednost staze predstavlja mogućnost obilaska ostataka vojnog kompleksa izgrađenog 1932. godine te panoramski pogledi prema Murteru, Kornatima i okolnom arhipelagu. **Kroz uvalu do Vrha (206)** - pješačka staza „Kroz uvalu do vrha“ kružna je staza duljine 6,2 km, s polazištem i završetkom u uvali Kosirina. Trasa povezuje uvalu Kosirina, uvalu Čigrađa i brdo Raduč, najviši vrh otoka Murtera (125 m), na kojem se nalazi napušteni vojni kompleks. Staza prolazi pretežno krškim i priobalnim krajolikom zapadnog dijela otoka te povezuje prirodne, krajobrazne i kulturno-povijesne sadržaje. S Raduča se pružaju široki panoramski pogled na otok Murter i šire područje. **Šetnica Murter-Betina -** edukativno-poučna uzobalna šetnica otvorena je 2022. godine u duljini 980 m te povezuje Murter i Betinu od predjela Gradine do Puta Jersani. Šetnica prolazi atraktivnim obalnim prostorom i gustom borovom šumom te je namijenjena sportu, rekreaciji i odmoru. **Šetnica Podvrške-Crnikovac-punta Zavraća-Jersani -** uzobalna šetnica duljine oko 4 km koja povezuje poluotok Crnikovac s uvalom i plažom Podvrške na sjeverozapadnom dijelu otoka Murtera. Trasa prolazi obalnim krajolikom (suhozidima i maslinicima), a na području Crnikovca opremljena je informativno-edukativnim totemima i interpretacijskim pločama o Murteru i otocima/otočićima kornatskog arhipelaga. **Poučna staza Colentum -** poučna staza uređena na području poluotoka i brda Gradina, u sklopu arheološkog nalazišta Colentum. Kružna trasa vodi kroz prostor nekadašnjeg liburnskog i rimskog naselja te povezuje najznačajnije lokalitete, uključujući ostatke rimske maritimne vile, arheološku plažu, Gradinu (akropolu i vidikovac), crkvu Gospe od Gradine, rimsku cisternu te ostale lokalitete.

	Staza je uređena uz obnovljene tradicijske suhozide te omogućuje obilazak arheološke baštine i upoznavanje povijesnog razvoja ovog prostora. **Poučna staza Vela Panitula** nalazi se na istoimenom otoku, u sklopu ACI marine Piškera, na području NP Kornati. Staza je duga 165 metara i opremljena je s osam informativno-edukativnih ploča koje posjetiteljima predstavljaju prirodne i kulturne vrijednosti kornatskog otočja. Interpretacijski sadržaji obuhvaćaju geografska i geološka obilježja, meteorološke značajke, kopnenu i morsku bioraznolikost te kulturnu baštinu i tradiciju Kornata.
Biciklističke rute	Područje otoka Murtera nudi raznoliku mrežu biciklističkih ruta/staza međunarodnog, nacionalnog i regionalnog značaja koje ujedno prolaze područjem TZO Murter-Kornati i otoka Murtera. **EuroVelo 8-** jedna je od glavnih europskih biciklističkih ruta unutar mreže EuroVelo, poznata kao Mediteranska ruta. Rute od značaja za destinaciju nalaze se na toj trasi ili u njezinoj neposrednoj blizini čime područje destinacije dobiva dodatnu stratešku vrijednost za razvoj cikloturizma. Povezanost s EuroVelo 8 rutom omogućuje bolju uključenost destinacije u europsku biciklističku mrežu, povećava njezinu vidljivost među domaćim i međunarodnim cikloturistima te otvara mogućnosti za razvoj kvalitetnije cikloturističke ponude. Time se stvaraju preduvjeti za jačanje održivog turizma, povezivanje lokalnih atrakcija, prirodne i kulturne baštine te poticanje duljeg boravka posjetitelja na području destinacije. **Ruta 214 „Najljepši vidikovci Murtera“** biciklistička je ruta duga je 5,4 km i vodi makadamskim putem od Murtera prema uvalama Kosirina i Lovišća. Staza prolazi kroz stare dijelove mjesta i vodi prema više panoramskih točaka s kojih se pruža pogled na kornatski arhipelag, Kornate te planinske masive u zaleđu. Posebnost rute je zaustavljanje na vidikovcu Kosirina (Jasenovac) s kojeg se pruža pogled na uvalu Kosirinu i širi akvatorij. **Ruta 215 „Murter-Betina“** biciklistička je kružna ruta duga 13 km. Povezuje ključne atrakcijske točke naselja Betine i Murtera. Ruta započinje u Murteru te se nastavlja uz obalu prema Betini, prolazeći kroz marinu i uređene obalne dijelove naselja. Dalje vodi kroz središte Betine, gdje je moguće vidjeti tradicijsku drvenu brodogradnju i betinske gajete, a zatim se nastavlja obalnim putem uz arheološko nalazište Colentum prema uvali Hramina u Murteru. Ruta zatim ide na zapad prema uvali Vršak podno Velikog vrha. Zatim uz obalu prema plaži Podvrške i Slanici, a zatim podno brda Raduč dalje ŽC 6250 prema Betini. **Ruta 216 „Bodulska priča“** biciklistička je ruta duga 28,4 km. Kružnog je tipa, i povezuje sva naselja na otoku Murteru- Murter, Jezera, Tisno i Betinu. Trasa kombinira obalne dionice, uspone prema unutrašnjosti otoka i prolazak kroz sva četiri mjesta, pružajući cjelovit doživljaj murterskog krajolika, plaža i tradicijskih naselja. Posebnost rute je zaustavljanje na vidikovcu Jasenovcu (Kosirina) s kojeg se pruža pogled na uvalu Kosirinu i širi akvatorij.

Plaže

Naziv	*Opis*
Slanica	Plaža Slanica najpoznatija je i sadržajno najopremljenija plaža u destinaciji. Smještena je u istoimenoj uvali, a površina plažnog prostora iznosi oko 5.500 m². Podloga je kombinacija pijeska, šljunka i stjenovitih dijelova, dok je more uz središnji dio plaže plitko i pogodno za kupanje djece. Plaža raspolaže tuševima, ugostiteljskom ponudom, parkiralištem te različitim rekreacijskim i zabavnim sadržajima. U pogledu tematizacije radi se o uređenoj urbanoj plaži, koja zbog razine opremljenosti i intenziteta korištenja predstavlja jedan od glavnih kupališnih prostora destinacije.
Čigrađa	Plaža Čigrađa uređena je mjesna plaža površine oko 1.400 m², smještena u istoimenoj uvali južno od središta Murtera. Pretežito je šljunčana, s kamenitim dijelovima obale i okolnom borovom šumom koja pruža prirodni hlad. Plaža je dostupna pristupnom cestom, a posjetiteljima su na raspolaganju ugostiteljski sadržaji, tuševi i parkiralište.
Kosirina	Plaža Kosirina smještena je u istoimenoj uvali jugozapadno od središta Murtera. Duljina plaže iznosi oko 900 metara i predstavlja jednu od najljepših plaža u destinaciji. Podloga je raznolika, a čine je pijesak, šljunak te stijene i krupno kamenje. Na plaži su dostupni osnovni sadržaji u sklopu kampa Kosirina, uključujući restoran i kafić, tuševe te dječje igralište. U pogledu tematizacije, radi se o prirodnoj plaži, s teže dostupnijim dijelovima.
Podvrške	Plaža Podvrške je prirodna plaža duljine oko 300 m, smještena u istoimenoj uvali zapadno od središta Murtera. Podloga je pretežito šljunčana i stjenovita, dok je morsko dno na pojedinim dijelovima pjeskovito. Plažu karakteriziraju prirodno okruženje i okolno zelenilo, a nasutim je puteljkom povezana s obližnjim otočićem. U blizini su dostupni ugostiteljski i sezonski zabavni sadržaji (tobogan, aquapark i sl). U pogledu tematizacije radi se o prirodnoj plaži.
Luke	Plaža Luke je uređena mjesna plaža dužine oko 500 m, smještena u prirodno zaštićenoj uvali u neposrednoj blizini središta Murtera. Podloga je šljunčana, uz dijelove uređene betonskim i kamenim površinama. Opremljena je tušem, kabinom za presvlačenje, dječjim igralištem i vježbalištem, a zbog položaja u naselju uz plažu je dostupna i raznovrsna ugostiteljska ponuda. Na plaži je omogućen i pristup moru osobama s invaliditetom. U pogledu tematizacije radi se o uređenoj/mjesnoj plaži.
Lučica (Školjić)	Lučica (Školjić) manja je prirodna plaža smještena na sjeverozapadnoj obali otoka Murtera, u području Školjić-Podvrške. Obalu karakteriziraju pretežito šljunčani i kameniti dijelovi. U pogledu tematizacije, radi se o prirodnoj plaži.
Colentum	Plaža Colentum nalazi se na poluotoku Gradina u Murteru, u neposrednoj blizini ostataka antičkog naselja Colentum. Riječ je o šljunčanoj plaži duljine približno 200 metara, uređenoj kao prva arheološka plaža u Hrvatskoj. Uz plažu se proteže uređena obalna šetnica s informativno-edukativnim pločama, klupama, tuševima i drugom pratećom opremom. U priobalnom podmorju nalaze se ostaci antičkih lučkih građevina te postavljene replike amfora.
Mali Doci	Plaža Mali Doci je mala prirodna plaža, smještena južno od plaže Čigrađe. Obalu karakteriziraju pretežito šljunčani i kameniti dijelovi. U pogledu tematizacije radi se o prirodnoj/udaljenoj plaži.
Lojena (Kornati)	Plaža Lojena je prirodna plaža površine oko 700 m², smještena u istoimenoj uvali na otoku Levrnaka, unutar NP Kornati. Jedna je od najpoznatijih prirodnih plaža kornatskog arhipelaga i značajno odredište organiziranih brodskih izleta. Dostupna je isključivo morskim putem, a tijekom turističke sezone bilježi intenzivnu posjećenost izletničkih brodova i privatnih plovila. Podloga je šljunčana, bez razvijene kupališne infrastrukture, dok se u uvali nalazi uređeno sidrište s plutačama za privez plovila. U pogledu tematizacije svrstava se u prirodne/udaljene plaže.

8. Javna turistička infrastruktura

Pravilnikom o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN 126/21) definirana je turistička infrastruktura kao infrastruktura na području turističke destinacije koja izravno ili neizravno utječe na razvoj turizma i turističke ponude. Javna turistička infrastruktura izgrađena je na općem dobru, kontinuirano je ili dijelom godine u funkciji turizma te je dostupna svima pod jednakim uvjetima sukladno njezinoj prirodi i namjeni. Dijeli se na primarnu (izravno utječe na turizam i turističku ponudu) i sekundarnu.

Primarna infrastruktura koja izravno utječe na razvoj turizma i turističke ponude na području TZO Murter-Kornati prikazana je u sljedećoj tablici.

Tablica 16. Primarna turistička infrastruktura na području TZO Murter-Kornati, izvor: Registar javne turističke infrastrukture, obradio: Level Project d.o.o.

Vrsta infrastrukture	Naziv
Biciklističke rute i popratna infrastruktura	Eurovelo 8 „Mediteranska ruta“ Najljepši vidikovci Murtera (staza 214) Murter-Betina (staza 215) Bodulska priča (staza 216)
Dvorci, utvrde i kurije	/
Kongresni centri	/
Odmorišta i vidikovci	Brdo Raduč (Murter), Crnikovac (Murter), crkva sv. Roka (Murter), crkva sv. križa (otok Žut) Metlina (otok Kornat), Tvrdomešnjak (otok Žut), Opat (otok Kornat), Šipnate (otok Kornat)
Kamp odmorišta	Kamp Slanica Kamp Kosirina Kamp Rehut
Kupališta, plaže i popratna infrastruktura	Plaže: Slanica, Kosirina, Čigrađa, Podvrške, Luke, Colentum, Lojena Sidrišta: Stiniva, Statival, Lupeška, Tomasovac – Suha punta, Šipnate, Lučica, Kravjačica, Strižnja, Vruje, Gujak, Opat, Smokvica, Ravni Žakan, Lavsa, Piškera – Vela Panitula, uvala Anica na Levrnaki, Podbižanj i Koromašna, Bizikovica, Pinizel, Podražanj, Golubovac, Strunac, Sabuni, Dragišina, Pristanišće
Planinarska infrastruktura: planinarski putovi i planinarski objekti (domovi, kuće, skloništa)	Uvala Strižnja(Kravljačica) – vrh Metlina Uvala Opat – vrh Opat Uvala Smokvica – vrh Litnja Uvala Piškera – vrh Otočevac Uvala Vrulja – Trtuša Šipnate – Kornatski križevi Uvala Anica – Lojena Kravljačica – Željkovac
Pješačke trekking staze i staze dugog hodanja	Vojni kompleks Raduč (staza 205) Kroz uvalu do Vrha (staza 206)
Poučne, hodočasničke, konjičke, zipline i	Poučna staza Colentum Poučna staza Vela Panitula

druge tematske staze	
Trgovi	Trg Rudina
Staze, šetnice, stajališta uz more, jezera i rijeke	Šetnica Murter-Betina Šetnica Podvrške-Crnikovac-punta Zavraća-Jersani
Centri za posjetitelje	NP Kornati
Interpretacijski centri	//
Info ploče i turistička signalizacija	Turističko informativni centar TZO Kornati Info table
Vozila odnosno plovila namijenjena za prijevoz posjetitelja turističkih atrakcija	Turistički vlakić Turistički brodovi

Sekundarna infrastruktura ne utječe izravno na razvoj turizma i samo je dijelom godine ili samo sporednom funkcijom u službi turizma. U sljedećoj tablici prikazana je sekundarna turistička infrastruktura.

Tablica 17. Sekundarna turistička infrastruktura na području TZO Murter-Kornati, izvor: Registar javne turističke infrastrukture, obradio Level Project d.o.o.

Vrsta infrastrukture	Naziv
Arheološko nalazište	Arheološka cjelina (Gradina) Ostaci antičkog naselja i luke (Colentum) Trgovački brodolom (otok Bisaga) Ostaci potopljene arhitekture (otok Lavsa) Antički brodolom (otočić Kaselica) Novovjekovni brodolom (otok Opat)
Povijesni spomenici	Crkva sv. Mihovila Crkva sv. Roka Crkva gospe od Gradine Crkva Porođenja Blažene djevice Marije Gospina crkva (Gospe od Tarca) Crkva sv. Križa Toreta Povijesni svjetionik Prišnjak Kulturno-povijesna cjelina Murtera Spomen križevi na Kornatima
Parkirališta	Obala Murterskih škoja Put Gradine Luke Sabuni Put Jersan

	Put škole Ulica Don Lovre Karamara Ulica Don Nike Plančića Zelena tržnica Centar
Javni sanitarni čvorovi	/
Sportski objekti i ostala sportska infrastruktura	Sportska dvorana Murter Sportski centar Slanica
Ostalo	Narodna knjižnica i čitaonica Murter Društveni centar Jedro Kuća Latinskog idra Marina Hramina ACI marina Žut ACI marina Piškera

9. Komunalna infrastruktura

Razvijena i pouzdana komunalna infrastruktura temeljni je preduvjet održivog razvoja turističke destinacije. Njezina važnost osobito dolazi do izražaja tijekom turističke sezone, kada povećan broj korisnika i intenzivnije korištenje prostora dodatno opterećuju postojeće infrastrukturne sustave. U ovom poglavlju analizira se stanje, razvijenost i funkcionalnost ključnih sustava komunalne infrastrukture destinacije, uključujući energetsku i telekomunikacijsku infrastrukturu, vodoopskrbu i odvodnju otpadnih voda te gospodarenje otpadom. Analiza će omogućiti sagledavanje postojeće infrastrukturne opremljenosti destinacije i prepoznavanje ograničenja koja mogu utjecati na njezin daljnji održivi turistički razvoj.

9.1. Energetska infrastruktura

Na području TZO Murter-Kornati, električnu energiju distribuira HEP Elektra Šibenik. Sustav se sastoji od transformatorskih postrojenja te mreže dalekovoda i kablova kojima se omogućuje distribucija električne energije prema krajnjim korisnicima.

Područje TZO Murter-Kornati napaja se električnom energijom putem mreže vodova 10 kV. Na području naselja Murter nalazi se veći broj trafostanica koje služe za transformaciju i distribuciju električne energije krajnjim korisnicima te osiguravanje stabilnog i pouzdanog napajanja elektroenergetske mreže – TS Hramina, TS Slanica, TS Luke, TS Murter Centar, TS Murter 1, TS Murter 2, TS Murter 3, TS Murter 4, TS Murter 6, TS Murter 7, TS Murter 8 i TS Podraduč.
Glavna trafostanica preko koje se područje TZO Murter napaja električnom energijom nalazi se u Tisnom. Trafostanica TS 30/10 kV Tisno se napaja naponom 30 kV iz TS 220/110/30 kV Bilice preko DV 110 kV, pod naponom 30 kV (do stupa oznake 41, na području Općine Vodice) i dalje starijim vodom 30 kV do transformatorske stanice.

Prema raspoloživim podacima za 2023. godinu, TS Tisno (30/10 kV) ostvarila je relativno vršno opterećenje od 63,8 %. Glavna višenaponska stanica TS 220/110/30 kV Bilice, 110/35 kV zabilježila je relativno vršno opterećenje od 54,9 %.

U razdoblju 2022.-2024. godine ukupna količina potrošene energije na području TZO Murter-Kornati povećana je za 17,2 %, odnosno 20,0 % tijekom ljetnih mjeseci. Ukupna količina potrošnje električne energije u destinaciji najveća je tijekom ljetnih mjeseci (lipanj-rujan) tijekom kojih se u 2024. godini potrošilo 42,6 % ukupne potrošnje električne energije.

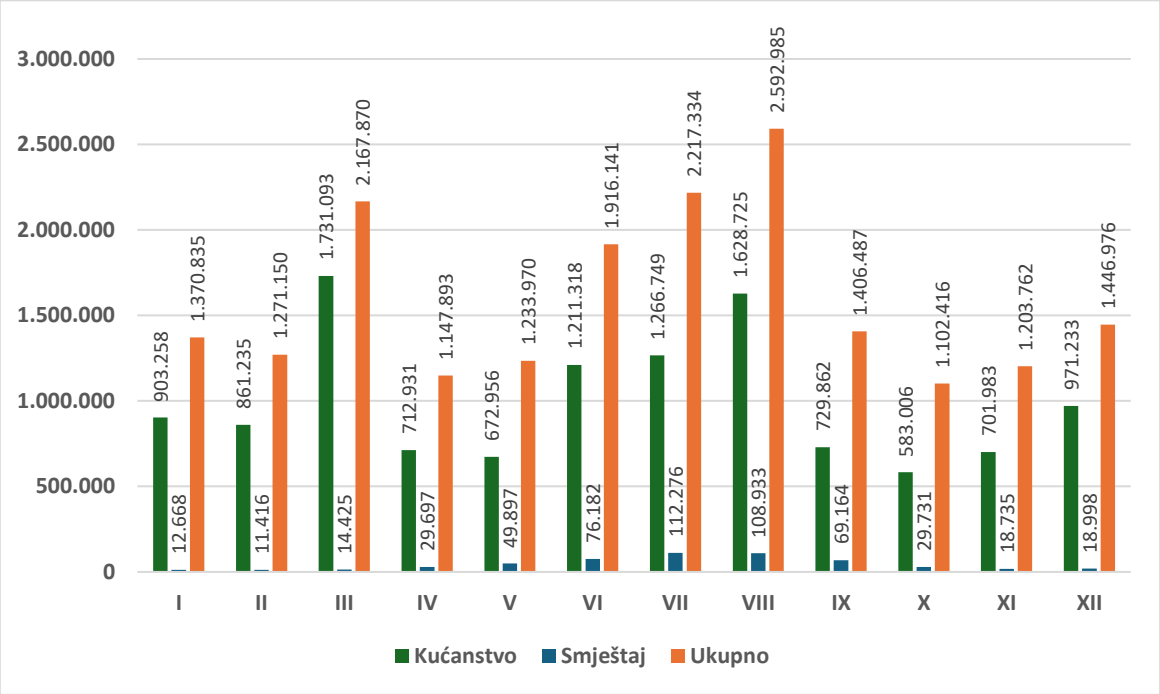
Ukupna količina potrošnje električne energije u destinaciji tijekom 2024. godine iznosila je 19.077.819 kWh, pri čemu je, očekivano, bila najveća tijekom ljetnih mjeseci. U strukturi ukupne potrošnje električne energije u 2024. godini najveći udio ima kategorija kućanstva (62,8 %), a zatim slijede kategorije gospodarstvo (34,3 %) i smještaj (2,9 %).

Tablica 18. Potrošnja električne energije (u kWh) prema vrstama potrošača na području TZO Murter-Kornati tijekom 2024. godine, izvor: HEP ODS Elektra Šibenik, obradio Level Project d.o.o.

Mjesec	Kućanstva	Smještaj	Gospodarstvo	Ukupno
I	903.258	12.668	454.909	1.370.835
II	861.235	11.416	398.499	1.271.150
III	1.731.093	14.425	422.352	2.167.870
IV	712.931	29.697	405.265	1.147.893
V	672.956	49.897	511.117	1.233.970
VI	1.211.318	76.182	628.641	1.916.141
VII	1.266.749	112.276	838.309	2.217.334
VIII	1.628.725	108.933	855.327	2.592.985
IX	729.862	69.164	607.461	1.406.487
X	583.006	29.731	489.679	1.102.416
XI	701.983	18.735	483.044	1.203.762
XII	971.233	18.998	456.745	1.446.976
Ukupno	**11.974.349**	**552.122**	**6.551.348**	**19.077.819**
Udio (u %)	**62,8**	**2,9**	**34,3**	**100,0**
Udio VI-IX (u %)	**40,4**	**66,4**	**44,7**	**42,6**

Tijekom 2024. godine potrošnja električne energije u smještajnim objektima iznosila je 552.122 kWh, što je za 24,5 % više u odnosu na 2023. godinu. Potrošnju električne energije u smještajnim objektima karakterizira izrazita sezonalnost pa je tako tijekom ljetnih mjeseci u 2024. godini potrošeno ukupno 66,4 % godišnje potrošnje električne energije u toj kategoriji. Udio potrošnje električne energije tijekom ljetnih mjeseci (VI-IX) u 2024. godini smanjen je za 2,0 % u odnosu na 2023. godinu.

Slika 17. Potrošnja električne energije po mjesecima na području TZO Murter-Kornati tijekom 2024. godine (ukupno i smještaj u KWh), izvor: HEP ODS Šibenik, obradio Level Project d.o.o.

Tijekom 2024. godine u smještajnim objektima potrošeno je 5,0 % više električne energije u odnosu na prethodnu godinu. Također, tijekom ljetnih mjeseci 2024. godine (lipanj-rujan) u smještajnim objektima potrošeno je ukupno 67,8 % godišnje potrošnje električne energije i taj udio je povećan za 2,2 % u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 19. Mjesečna potrošnja električne energije (u kWh) u smještajnim objektima na području TZO Murter-Kornati tijekom 2023. i 2024. godine Izvor: HEP ODS, obradio Level Project d.o.o.

Mjesec	Potrošnja 2023. (u kWh)	Potrošnja 2023. (u %)	Potrošnja 2024. (u kWh)	Potrošnja 2024. (u %)
I	7.972	1,9	12.668	2,3
II	5.660	1,3	11.416	2,1
III	8.154	1,9	14.425	2,6
IV	21.602	5,0	29.697	5,4
V	34.098	7,9	49.897	9,0
VI	53.483	12,4	76.182	13,8
VII	92.614	21,5	112.276	20,3
VIII	89.788	20,9	108.933	19,7
IX	58.578	13,6	69.164	12,5
X	33.449	7,8	29.731	5,4
XI	13.145	3,1	18.735	3,4
XII	11.875	2,8	18.998	3,4
Ukupno	**430.418**	**100,0**	**552.122**	**100,0**
VI-IX	**294.463**	**68,4**	**366.555**	**66,4**

Tijekom 2024. godine potrošnja u kućanstvima iznosila je 11.974.349 kWh, što je za 14,9 % više u odnosu na 2023. godinu. Potrošnja električne energije tijekom ljetnih mjeseci u 2024. godini povećana je za 23,2 % u odnosu na 2023. godinu. Tijekom ljetnih mjeseci u 2024. godini potrošeno je ukupno 40,4 % godišnje potrošnje električne energije u ovoj kategoriji, što je porast udjela za 2,7 % u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 20. Mjesečna potrošnja električne energije (kWh) u kućanstvima na području TZO Murter-Kornati tijekom 2023. i 2024. godine, izvor: HEP ODS Elektra Šibenik, obradio Level Project d.o.o.

Mjesec	Potrošnja 2023. (u kWh)	Potrošnja 2023. (u %)	Potrošnja 2024. (u kWh)	Potrošnja 2024. (u %)
I	902.647	8,7	903.258	7,5
II	939.849	9,0	861.235	7,2
III	1.183.140	11,4	1.731.093	14,5
IV	760.045	7,3	712.931	6,0
V	700.317	6,7	672.956	5,6
VI	779.348	7,5	1.211.318	10,1
VII	1.101.925	10,6	1.266.749	10,6
VIII	1.472.717	14,1	1.628.725	13,6
IX	570.910	5,5	729.862	6,1
X	533.858	5,1	583.006	4,9
XI	626.403	6,0	701.983	5,9
XII	849.737	8,2	971.233	8,1
Ukupno	**10.420.896**	**100,0**	**11.974.349**	**100,0**
Udio (VI-IX)	**3.924.900**	**37,7**	**4.836.654**	**40,4**

Daljnji razvoj elektroenergetske infrastrukture uvjetovan je porastom potrošnje električne energije te potrebom za povećanjem razine sigurnosti opskrbe postojećih potrošača. Buduća elektroenergetska opskrba na području otoka Murtera temelji se na izgradnji nove transformatorske stanice TS 110/30/10(20) kV Kapela te formiranju prstena dalekovoda napona 110 kV koji će se vezati na DV 110 kV Bilice-Biograd i DV 110 kV Vodice (Kapela)-Bilice.

Paralelno s tim sustavom postupno će se razvijati i mreža napona 30 (35) kV s transformatorskim stanicama Vodice i Stankovci (Crljenak) te transformatorskim stanicama Tisno i Murter koje će biti povezane dvostrukim napajanjem. Na otoku Murteru, zbog očekivanog intenzivnog turističkog razvoja, predviđena su značajna ulaganja u nove distributivne elektroenergetske objekte. Planirana je gradnja nove transformatorske stanice TS 30/10 kV Murter, snage 4+4 MVA, uz državnu cestu DC 121. TS Murter će biti povezana kabelskim vodovima s TS Tisno i TS Kapela, a izgradnja je predviđena u etapama.

U naselju Murter planirana je izgradnja trafostanica snage 10 kV (TS Murter 9, TS Slanica 2, TS Murter Centar). Za cijelo područje otoka Murtera planirano je uvođenje 20 kV napona (zatvaranjem prstena podmorskih kabela iste snage), pri čemu će do tada postojeća i proširena mreža funkcionirati na naponu 10 kV s tim da se svi objekti izvode s 20 kV opremom.

Na području TZO Murter-Kornati postoji dostupna infrastruktura za punjenje električnih automobila. Punionica za automobile utične snage 22 kW instalirana je na adresama Podvrške 8 (kamp Slanica), Obala murterskih škoja 3/A i Put Gradine 1 (marina Hramina).

Korištenje obnovljivih izvora energije u turističkim destinacijama doprinosi održivom razvoju, povećanju energetske učinkovitosti i smanjenju negativnih utjecaja na okoliš. Područje destinacije ima visoku stopu potencijalne solarne iskoristivosti koja iznosi između 1350-1.500 kWh/m^2.

Sukladno PPUO Murter-Kornati, unutar građevinskog područja naselja Murter predviđeno je korištenje energije iz obnovljivih izvora, a prvenstveno energije Sunca. moguće lokacije postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije su: zone izdvojenog građevinskog područja izvan naselja poslovne namjene, zone građevinskih područja naselja i izdvojenih građevinskih područja izvan naselja, ugostiteljsko-turističke te javne i društvene namjene, isključivo za korištenje neakumulirane sunčeve energije postavom kolektora i/ili fotonaponskih ćelija na krovove i pročelja zgrada te sva područja na kojima se postavlja javna rasvjeta mogu koristiti individualne fotonaponske panele na stupovima javne rasvjete.

Područje NP Kornati zbog izrazite prostorne raspršenosti otoka i objekata te njihove udaljenosti od postojeće elektroenergetske mreže zahtijeva primjenu autonomnih sustava opskrbe energijom. Razvoj klasične mrežne infrastrukture na tako velikom i osjetljivom prostoru nije racionalno rješenje, zbog čega se energetske potrebe pojedinih lokacija podmiruju kombinacijom različitih lokalnih izvora (tekući plan u bocama, dizel-električni agregati, solarna energija).

Daljnji razvoj energetske infrastrukture na području NP Kornati treba prvenstveno usmjeravati prema povećanju korištenja obnovljivih izvora energije i suvremenih autonomnih energetskih sustava, osobito fotonaponskih sustava s pohranom energije. Kao dodatne mogućnosti razmatraju se dizalice topline i korištenje toplinske energije mora, ovisno o tehničkim mogućnostima pojedine lokacije.

9.2. Telekomunikacijska infrastruktura

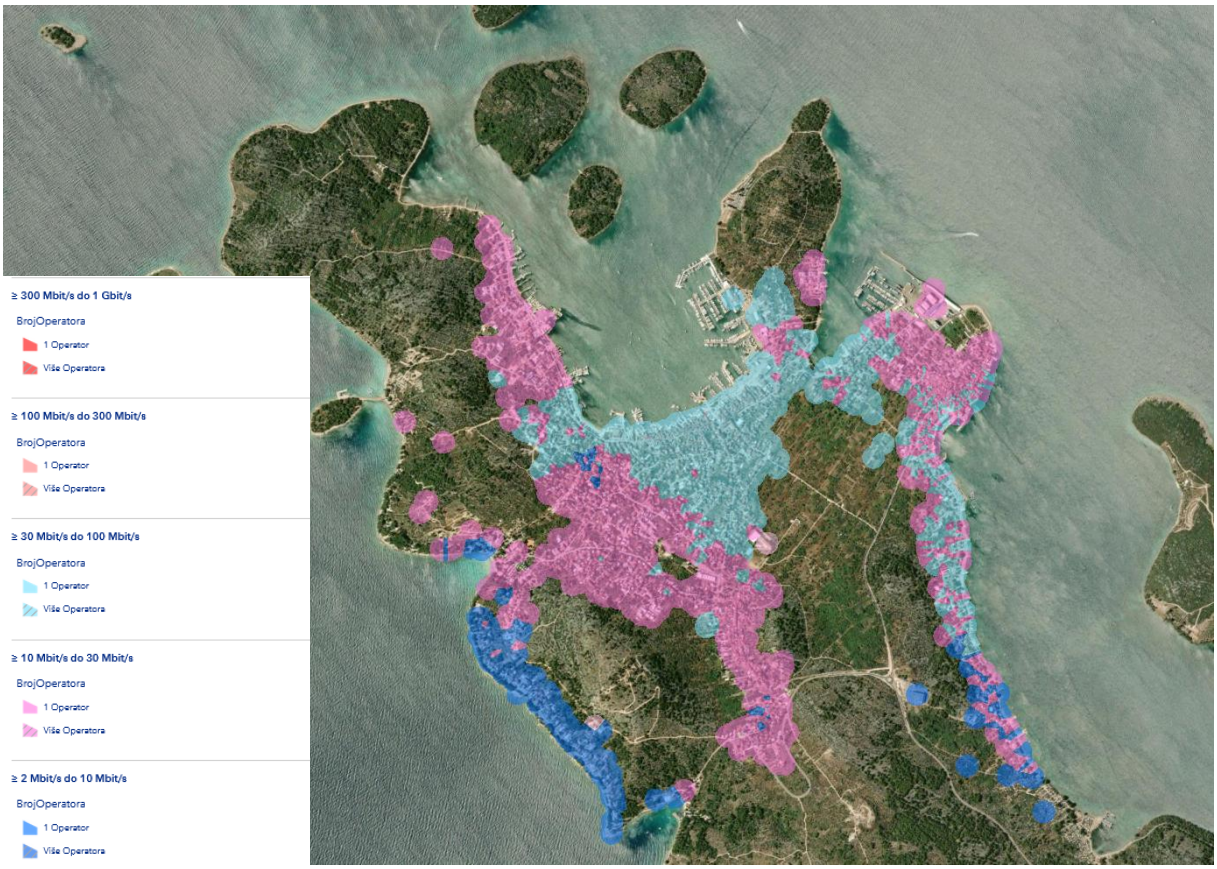
Sustav elektroničkih komunikacija u destinaciji čine uređaji, vodovi i kanali povezani s telefonskom mrežom tj. komutacijski čvorovi u nepokretnoj mreži (mjesne telefonske centrale), vodovi i kanali (svjetlovodni kablovi i veze – planirani), javne elektroničke komunikacije u pokretnoj mreži (radio relejne stanice, bazne radijske stanice, elektroničke komunikacijske zone za smještaj samostojećih antenskih stupova, radio-relejne veze) te radio i TV sustav veza (TV odašiljači).
Na području TZO Murter-Kornati sustav elektroničkih komunikacija sastoji se od:

- mjesnih telefonskih centrala u Murteru
- TV odašiljača, radijske bazne i radio relejne stanice na brdu Raduč i Gračina
- antenskih stupova elektroničkih komunikacijskih zona

Širokopojasna infrastruktura na području TZO Murter-Kornati relativno je dobro razvijena. Operateri pružaju širok spektar usluga, uključujući mobilnu telefoniju, fiksnu liniju i internet. Mobilna pokrivenost destinacije općenito je dobra, a vodeći telekomunikacijski operateri osiguravaju usluge 4G i 5G mreže.
Analiza stanja dostupnosti pokretnog i nepokretnog širokopojasnog pristupa na području TZO Murter-Kornati je analizirana na temelju podataka Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM-a).

Prema dostupnim podacima o nepokretnoj mreži, na području naselja Murter osigurana je dostupnost širokopojasnog pristupa različitih brzinskih razreda, od osnovnih paketa (≥ 2 Mbit/s do 10 Mbit/s) do paketa većih brzina 100 Mbit/s-300 Mbit/s. Tek manji broj lokacija ima brzine do 1 Gbit/s. Najveća pokrivenost u naselju Murter osigurana je brzinom ≥ 30 Mbit/s do 100 Mbit/s, dok pojedini dijelovi naselja imaju manju brzinu ≥ 10 Mbit/s do 30 Mbit/s (npr. Put Slanice, Put Jersan i dr.). Veće brzine širokopojasnog pristupa ≥ 100 Mbit/s do 300 Gbit/s evidentirane su tek na nekoliko lokacija (OŠ Murterski Škoji). U naselju Kornati dostupnost širokopojasnog pristupa nije osigurana.

Slika 18. Brzine širokopojasnog pristupa u nepokretnoj mreži na području TZO Murter-Kornati, izvor: HAKOM 2025, obradio Level Project d.o.o.

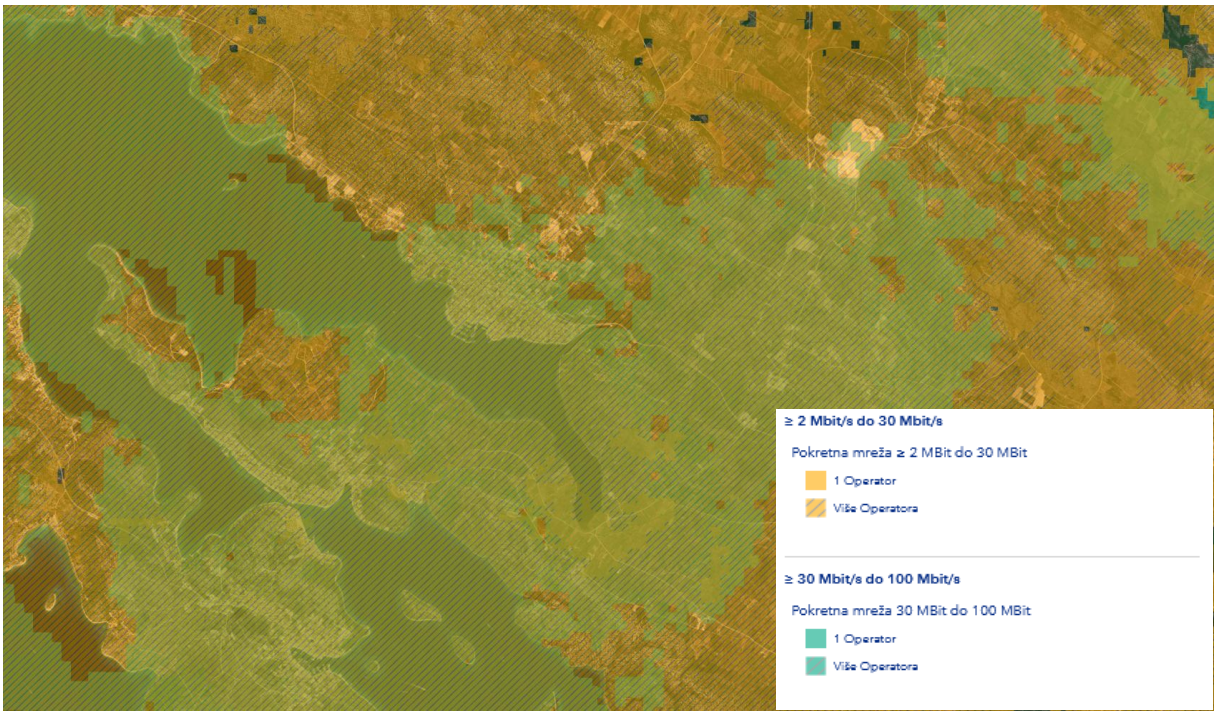

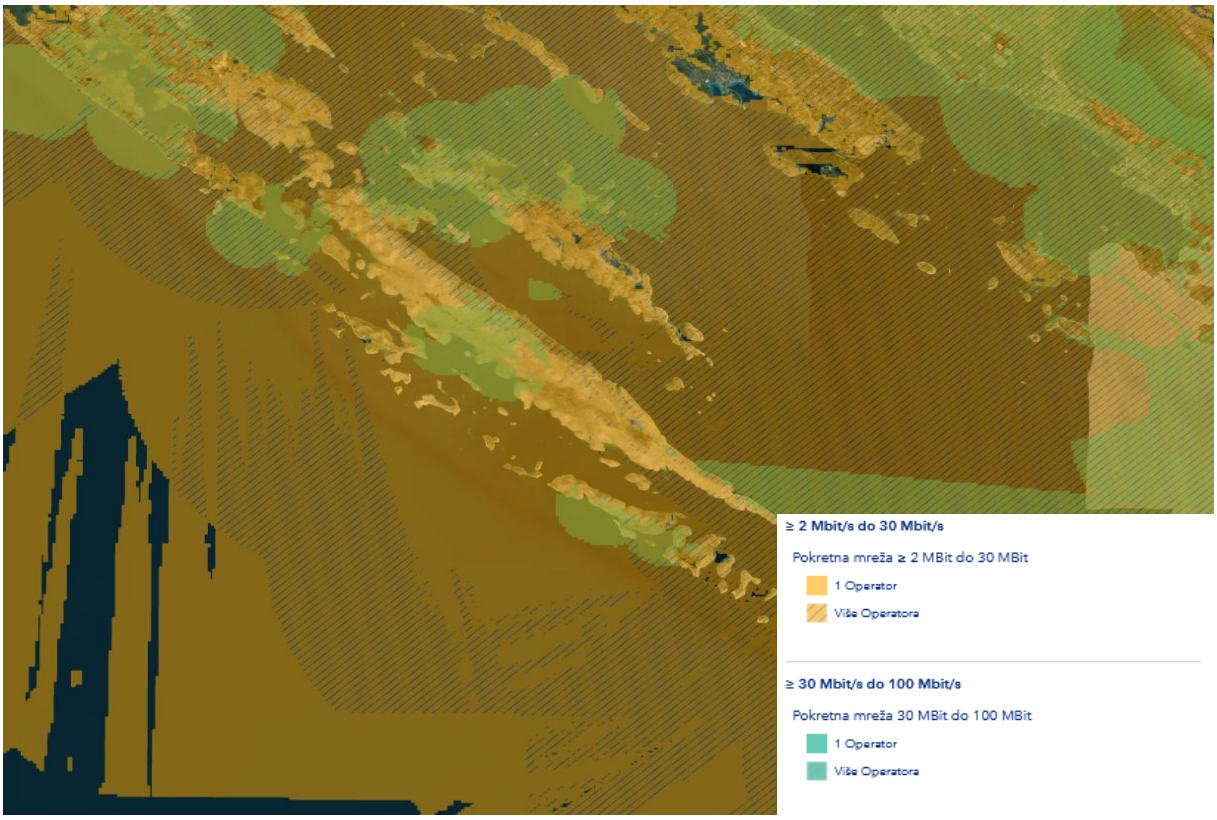
Prema prikazu pokrivenosti pokretnom mrežom (HAKOM, III. tromjesečje 2025.), na području TZO Murter-Kornati osigurana je dostupnost mobilnog širokopojasnog pristupa u rasponu brzina ≥ 2 Mbit/s do 30 Mbit/s te ≥ 30 Mbit/s do 100 Mbit/s.

Veći dio područja obuhvaćen je signalom više operatora, što doprinosi konkurentnosti i stabilnosti usluge, dok su u pojedinim dijelovima prisutne mreže jednog operatora. Pokrivenost je kontinuirana u naseljenim područjima s brzinom 30 Mbit/s-100 Mbit/s. dok je u rubnim i manje pristupačnim dijelovima destinacije poput uvale Kosirina te dijelovima kornatskog arhipelaga brzina nešto manja ≥ 2 Mbit/s do 30 Mbit/s.

Na području destinacije pristup bežičnom internetu omogućen je putem Wi-Fi mreža u turističkim smještajnim objektima, ugostiteljskim objektima, javnim prostorima i drugim lokacijama. Podaci o prostornoj pokrivenosti javnom Wi-Fi mrežom i broju aktivnih pristupnih točaka nisu dostupni, zbog čega nije moguće pouzdano ocijeniti njezinu dostupnost na razini destinacije.

Slika 19. Brzine širokopojasnog pristupa u nepokretnoj mreži na području TZO Murter-Kornati, izvor: HAKOM 2025, obradio Level Project d.o.o.

Ukupno gledano, mobilna mreža na području TZO Murter-Kornati osigurava osnovne i srednje brzine prijenosa podataka, dostatne za svakodnevne komunikacijske i turističke potrebe, uz mogućnost daljnjeg unaprjeđenja kapaciteta u razdobljima pojačanog sezonskog opterećenja. Ukoliko se navedeno razmatra u kontekstu razvoja turističke ponude za poslovni turizam (npr. digitalne nomade), postojeća razina mobilne mreže predstavlja dobru osnovu, ali ne i dostatan preduvjet za pozicioniranje destinacije kao konkurentne „remote-work" lokacije. Digitalni nomadi zahtijevaju stabilne, visokopropusne i pouzdane veze s malom latencijom, osobito za videokonferencije, rad u oblaku i prijenos većih količina podataka.

Stoga bi, uz postojeću pokrivenost, bilo poželjno dodatno jačanje kapaciteta mobilne (4G/5G) mreže te daljnje unaprjeđenje nepokretne širokopojasne infrastrukture, osobito u smještajnim objektima i zajedničkim radnim prostorima. Time bi se osigurala stabilnost usluge i u razdobljima vršnog sezonskog opterećenja te stvorili preduvjeti za razvoj cjelogodišnje ponude usmjerene prema digitalnim nomadima.

Obzirom na sezonsko povećanje broja korisnika, osobito tijekom turističke sezone, osiguranje stabilne i dostatne širokopojasne infrastrukture predstavlja važan preduvjet za daljnji razvoj turizma, digitalnih usluga i kvalitete života lokalnog stanovništva. Stoga je preporučljivo kontinuirano pratiti stanje pokrivenosti te planirati daljnja ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu, osobito u zonama povećanog turističkog opterećenja i u rubnim dijelovima (NP Kornati). Međutim, potrebno je spomenuti kako njezina realizacija uvelike ovisi o pružateljima telekomunikacijskih usluga koje financiraju izgradnju i unaprjeđenje infrastrukture. Također, u kontekstu dostupnosti očekuju se nova ulaganja u gradnju svjetlovodnih distribucijskih mreža.

9.3. Vodoopskrba i odvodnja

Sustavima javne vodoopskrbe i odvodnje na području TZO Murter-Kornati upravlja trgovačko društvo Vodovod i odvodnja d.o.o. sa sjedištem u Šibeniku. Vodoopskrba na otoku Murteru započela 1960-tih godina. Područje se opskrbljuje pitkom vodom iz regionalnog vodoopskrbna sustava Šibenik (Krka)-Zadar, uz korištenje izgrađenog sustava s korištenjem voda sa izvorišta Dubrava (Jandrić I Q=28 l/s, Jandrić II Q=9 l/s), kaptaže Kovče Q=22 l/s i Krke (zahvat Jaruga).

Sustav javne vodoopskrbe na području TZO Murter-Kornati obuhvaća magistralni cjevovod (Primorski vodovod), mrežu lokalnih cjevovoda, crpne stanice i vodospreme. Od značaja za destinaciju TZO Murter-Kornati je vodosprema Tisno.

Sezonalnost potrošnje vode predstavlja jedno od glavnih obilježja vodoopskrbnog sustava na području TZO Murter-Kornati. Tijekom ljetnih mjeseci dolazi do značajnog povećanja potrošnje uslijed višestrukog porasta broja korisnika. Najveća opterećenja sustava bilježe se u razdoblju od lipnja do rujna tj. u vrijeme vršne turističke sezone. Takve oscilacije zahtijevaju kontinuirano održavanje i prilagodbu kapaciteta vodoopskrbne infrastrukture kako bi se osigurala stabilna i kvalitetna opskrba svih korisnika tijekom vršnih opterećenja.

Prema podacima Vodovoda i odvodnje d.o.o. na području TZO Murter-Kornati je 2024. godine bilo ukupno 2.255 priključaka. U strukturi priključaka prema vrsti potrošača u 2024. godini, na kućanstva se odnosi 90,2 %.

Ukupan broj priključaka u razdoblju 2020.-2024. godine povećan je za 11,6 %, pri čemu za 10,5 % u kategoriji gospodarskih subjekata i 11,8 % u kategoriji kućanstava. U 2024. godini ukupan broj priključaka povećan je za 2,6 % u odnosu na 2023. godinu. Ukupan broj priključaka u kategoriji gospodarskih subjekata smanjen je za 3,9 %, a kućanstava povećan za 3,4 %.

U strukturi ukupne potrošnje vode u 2024. godini na domaćinstva se odnosilo 68,9 %, a na privredu 31,1 %.

Tablica 21. Kretanje broja priključaka na sustav vodoopskrbe na području TZO Murter-Kornati za razdoblje 2020.-2024. godine, izvor: Vodovod i odvodnja d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

Godina	Domaćinstva	Privreda	Ukupno
2020.	1.820	200	2.020
2021.	1.886	202	2.088
2022.	1.936	215	2.151
2023.	1.967	230	2.197
2024.	2.034	221	2.255
Δ24/20 (u %)	**11,8**	**10,5**	**11,6**
Δ24/23 (u %)	**3,4**	**-3,9**	**2,6**

U razdoblju 2020.-2024. godine ukupna potrošnja vode u destinaciji porasla je za 30,3 %, pri čemu u kategoriji gospodarskih subjekata za 57,2 %, odnosno 20,9 % u kategoriji kućanstava. U 2020. godini kućanstva su činila 74,2 % ukupne potrošnje, dok se do 2024. njihov udio smanjio na 68,9 %. Istodobno je udio gospodarstva porastao s 25,8 % u 2020. na 31,1 % u 2024. godini.

U 2024. godini ukupno je potrošeno 290.137 m^3 što je 1,3 % više u odnosu na 2023. godinu. Također, porast potrošnje u kategoriji gospodarskih subjekata bio je veći za 1,4 %, odnosno za 1,0 % kod gospodarskih subjekata.

Tablica 22. Kretanje potrošnje vode u kućanstvima i gospodarskim objektima na području TZO Murter-Kornati za razdoblje 2020.-2024. godine (u m^3), izvor: Vodovod i odvodnja d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

Godina	Domaćinstva (m^3)	Privreda (m^3)	Ukupno (m^3)
2020.	165.384	57.374	222.758
2021.	181.250	71.048	252.298
2022.	190.332	86.491	276.823
2023.	197.155	89.291	286.446
2024.	199.950	90.187	290.137
Δ 24/20 (u %)	**20,9**	**57,2**	**30,2**
Δ24/23 (u %)	**1,4**	**1,0**	**1,3**

Potrošnju vode na području destinacije obilježavaju izražene sezonske oscilacije, s najvećom potrošnjom tijekom ljetnih mjeseci (lipanj-rujan). U navedenom razdoblju ostvareno je 57,9 % ukupne godišnje potrošnje vode u 2023. te 61,2 % u 2024. godini. Takva kretanja prisutna su u obje kategorije potrošača, pri čemu je tijekom ljetnih mjeseci 2024. godine ostvareno 61,8 % godišnje potrošnje vode u kućanstvima i 59,8 % u gospodarskim objektima.
Potrošnja vode najveća je u mjesecu kolovozu u kojem je potrošeno 20,2 % ukupne godišnje potrošnje vode u 2023. te 21,0 % u 2024. godini. Razlika između ukupne potrošnje vode u mjesecu s najmanjom potrošnjom (prosinac) te mjeseca s najvećom potrošnjom (kolovoz) iznosi 637,7 %.

Tablica 23. Kretanje potrošnje vode po mjesecima u kućanstvima i gospodarskim objektima na području TZO Murter-Kornati u 2023 I 2024. godini, izvor: Vodovod i odvodnja d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

Mjesec	Domaćinstva (u %)		Privreda (u %)		Ukupno (u %)	
	2023.	2024.	2023.	2024.	2023.	2024.
I	3,8	3,2	2,8	3,7	3,5	3,4
II	4,6	3,3	3,5	2,7	4,2	3,1
III	4,3	4,0	2,9	3,2	3,9	3,7
IV	4,8	4,7	5,3	6,4	5,0	5,2
V	5,9	8,1	6,6	8,4	6,1	8,2
VI	10,9	11,1	11,5	12,6	11,1	11,6
VII	15,8	15,6	15,0	13,4	15,5	14,9
VIII	20,2	20,8	20,2	21,4	20,2	21,0
IX	10,6	14,3	12,3	12,4	11,2	13,7
X	9,6	7,4	8,4	6,8	9,2	7,2
XI	4,9	4,7	5,2	6,1	5,0	5,2
XII	4,8	2,9	6,3	2,8	5,2	2,8
Ukupno	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
VI-IX (u %)	**57,4**	**61,8**	**59,1**	**59,8**	**57,9**	**61,2**

Vodoopskrba na području kornatskog arhipelaga organizirana je način da svaki korisnik autonomno osigurava uslugu prvenstveno dopremom vode brodovima u rezervoarima/cisternama.

Maksimalni kapaciteti koje je potrebno postići iznose oko 120 l po osobi na dan. U uslužno-servisnim zonama NP Kornati izgrađeni su spremnici pitke vode i to u marini Piškera kapaciteta 1000 m^3 te uvali Ravni Žakan kapaciteta 400 m^3. Na otocima nema izvorske vode.

Sustav odvodnje na području TZO Murter-Kornati čini mreža gravitacijskih i tlačnih cjevovoda te crpnih stanica.

Za pojedinačne objekte na području destinacije, otpadne vode u postojećim uvjetima zbrinjavaju se na dva načina: prikupljanjem u vodonepropusne sabirne jame uz redoviti odvoz od strane ovlaštene osobe ili izgradnjom objekata s ugrađenim uređajem za pročišćavanje sanitarnih otpadnih voda, nakon čega se pročišćene vode ispuštaju u prirodni prijemnik.

Sustav odvodnje u postojećim uvjetima, također se odvija na način da su svi potencijalni zagađivači na području destinacije, uključujući turističke zone, luku nautičkog turizma, gospodarske sadržaje i pojedinačne poslovne objekte, obvezni osigurati prethodnu obradu otpadnih voda do razine kakvoće kućanskih otpadnih voda prije priključenja na javni sustav odvodnje.

Od strateškog značaja za Općinu Murter-Kornati i Općinu Tisno je rekonstrukcija i izgradnja sustava vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda u sklopu projekta Aglomeracije

Betina-Murter. Projektom je planirana izgradnja sustava javne odvodnje u ukupnoj duljini od 30,3 km, odnosno 28,2 km gravitacijskih kolektora i 2,1 km tlačnih cjevovoda, izgradnja šest crpnih stanica, sanacija oko 13,0 km postojeće vodoopskrbne mreže te izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (UPOV) drugog stupnja pročišćavanja, kapaciteta 10.500 ekvivalent stanovnika (ES) na lokaciji Vrsi. Projektom je planirana realizacija crpnih stanica Murter-Centar, Hramina, Slanica i Vinici, dok su na području Betine predviđene crpne stanice Betina-Centar, Betina-Lučica i Pačipolje, međusobno povezane gravitacijskim i tlačnim kanalizacijskim cjevovodima. Otpadne vode usmjeravat će se prema uređaju za pročišćavanje Vrsi.

Daljnji razvoj vodoopskrbe i odvodnje zahtjeva slijedeće zahvate:

- izgradnju novog dovodnog cjevovoda za Murter, od vodospreme Tisno do nove vodospreme Podnište dužine oko 4.500 m, promjera 450- 500 mm,
- rekonstrukciju glavnog vodoopskrbnog cjevovoda do vodospreme Tisno (dio Soline-Rastovac) u duljini 1.700 m
- rekonstrukciju i dogradnju vodovodne mreže Murtera, promjer 150-200 mm u dužini od više tisuća metara (izvođenje u etapama),
- proširenje vodovodne mreže prema novim turističkim i gospodarskim objektima ukoliko svojim kapacitetima ne udovoljava potražnji.

Sukladno Planu gradnje komunalnih vodnih građevina Vodovod i odvodnja d.o.o. na području Općine Murter-Kornati 2025.-2028., planirana je izgradnja vodoopskrbne infrastrukture u sklopu rekonstrukcije DC 121 Murter (ŽC6250)- Tisno (DC8) te prema budućem UPOV-u.
Provođenjem planiranih aktivnosti omogućit će se funkcionalni sustav odvodnje, učinkovito pročišćavanje otpadnih voda, smanjenje gubitaka u vodoopskrbnom sustavu te povećanje broja stanovnika priključenih na sustav vodoopskrbe i sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

9.4. Gospodarenje otpadom

Na području TZO Murter-Kornati komunalnu djelatnost prikupljanja, odvoza i zbrinjavanja miješanog komunalnog otpada, biootpada, reciklabilnog komunalnog otpada, glomaznog otpada te ostalih vrsta otpada obavlja tvrtka Murtela d.o.o., u vlasništvu Općine Murter-Kornati.

Prema evidenciji koju vodi komunalno poduzeće Murtela d.o.o., uslugom je obuhvaćeno 100 % korisnika. Ukupan broj korisnika javne usluge tijekom 2024. godine iznosio je 2.407 s ukupno 2.339 obračunskih mjesta. Broj obračunskih mjesta za prikupljanje komunalnog otpada veći je od broja stalnih stanovnika što se može povezati s razvijenom turističkom djelatnošću te velikim brojem objekata za turistički smještaj i povremeno stanovanje.

Na području naselja Kornati usluga odvoza otpada odvija se ugovorom s koncesionarom koji vrši prijevoz otpada s otoka na Murter, na kojem se zatim otpad pretovaruje za daljnji odvoz.

Usluga prikupljanja otpada na području destinacije organizirana je tako da se osigura redovit i učinkovit odvoz otpada, pri čemu je organizacija usluge prilagođena sezonskim oscilacijama tj. povećanju obima posla u ljetnim mjesecima kada broj korisnika višestruko raste. Otpad s područja Općine Murter-Kornati odlagao se u 2024. godini na odlagalištu Bikarac na području Grada Šibenika.

Općina Murter-Kornati uspostavila je cjeloviti sustav gospodarenja otpadom koji se odnosi na:

- sustav prikupljanja otpada „od vrata do vrata“
- prikupljanje otpada putem podzemnih spremnika i zelenih otoka
- čipiranih spremnika za miješani i reciklabilni komunalni otpad
- podjelu kompostera
- modernizirani vozni park
- mobilno reciklažno dvorište
- besplatan odvoz glomaznog otpada
- druge usluge sukladno zakonskim obvezama.

Lokalnom stanovništvu i posjetiteljima destinacije imaju na raspolaganju spremnike volumena 80 l, 120 l, 240 l, 660 l i 1100 l.

Miješani komunalni otpad u zimskom razdoblju prikuplja se jednom tjedno, a u ljetnom razdoblju dva puta tjedno. Reciklabilni komunalni otpad odvozi se dva puta mjesečno u spremnicima žute (plastika) i plave (papir) boje. Ostali reciklabilni otpad (npr. otpadna plastika, papir) odvozi se u standardiziranim PVC vrećicama, dok se zeleni rezani otpad preuzima po zahtjevu i dogovoru s korisnikom javne usluge.

Usluga otpada za dijelove naselja Murter vrši se u različite dane obzirom na povećanje broja korisnika usluge:

- Gradina, Vukovarska, Obala Murterskih škoja, Butina. Luka, Lokvice, Put škole, Ulica Hrvatskih vladara, Podvrtaje, Zadvorje, Selo, Goričine, Žutska, Kornatska
- Sabuni, Jersini, Ulica Marka Marulića, Jurja Dalmatinca, Murterskh brašćin, Put Slanice, Slanica, Podvrške, Pod Raduč, Nerezine

Tijekom proljeća i ljeta generiraju se najveće količine otpada i povećava broj korisnika usluge koji nisu kućanstva. Usporedbom podataka o količini prikupljenog otpada u siječnju i kolovozu jasno se uočava značajna razlika između zimskog i ljetnog razdoblja. U siječnju 2024. godine prikupljeno je 53,78 tona otpada, dok je u kolovozu iste godine zabilježeno čak 328,84 tone. To znači da je u kolovozu prikupljeno više od šest puta otpada nego u siječnju, što se može povezati s turističkom sezonom tj. većim brojem korisnika usluge.

Količine prikupljenog komunalnog otpada pokazuju izražene sezonske oscilacije. U prosincu 2023. godine prikupljeno je 49,50 tona otpada, a u siječnju 2024. godine 53,78 tona, što predstavlja povećanje od 4,28 tona (8,6 %). U kolovozu 2023. godine prikupljeno je 327,66 tona otpada, a u istom mjesecu 2024. godine 328,84 tone, odnosno 1,18 tona (0,4 %) više. Usporedbom siječnja i kolovoza 2024. godine utvrđeno je povećanje količine prikupljenog otpada za 275,06 tona (511,5 %), što potvrđuje znatno veće opterećenje sustava gospodarenja otpadom tijekom glavne turističke sezone. Komunalno poduzeće Murtela d.o.o. procjenjuje da maksimalne dnevne količine prikupljenog otpada tijekom razdoblja najvećeg sezonskog opterećenja dosežu oko 15 tona. Procjena dnevnog prikupljenog otpada je između 2-15 tona.

Na području Općine Murter-Kornati nema reciklažnog dvorišta. Tijekom 2025. godine pokrenut je projekt izgradnje Reciklažnog dvorišta Hripe u svrhu odvojenog prikupljanja i privremenog skladištenja otpada, unaprjeđenja sustava gospodarenja otpadom te smanjenja utjecaja otpada na okoliš. Tvrtka Murtela d.o.o. usmjerena je na smanjenje količina miješanog komunalnog otpada te rast reciklabilnih frakcija praćenih povećanjem broja odgovarajućih vozila kao i nabavi specijalnih vozila koja će bolje odgovarati okolišnim i reljefnim zahtjevima terena.

Tijekom razdoblja najvećeg turističkog opterećenja povećane količine otpada predstavljaju jedan od izraženijih komunalnih izazova na području destinacije. Osim povećanja količine komunalnog otpada koje prati rast broja korisnika prostora, zabilježene primjedbe stanovništva ukazuju i na nepropisno odlaganje otpada na javnim i privatnim površinama, prepunjavanje spremnika te pojavu otpada u obalnom i morskom prostoru. Poseban izazov predstavlja prostorna i vremenska koncentracija nastanka otpada tijekom vršnih ljetnih mjeseci, kada istodobno raste opterećenje sustava njegova prikupljanja i odvoza. Navedeno upućuje na potrebu daljnjeg prilagođavanja sustava sezonskim opterećenjima, uz povećanje kapaciteta prikupljanja i odvoza, učinkovitiji nadzor nepropisnog odlaganja te jačanje odgovornog postupanja s otpadom među posjetiteljima i drugim korisnicima prostora.

10. Prometna infrastruktura

10.1. Cestovni promet

Cestovna infrastruktura čini temeljnu prometnu infrastrukturu na području Općine Murter-Kornati te se sastoji od mreže javnih cesta državnog, županijskog i lokalnog značaja te nerazvrstanih cesta i puteva.

Glavne javne ceste na području TZO Murter-Kornati su:

- DC 121 Murter (ŽC 6250)- Tisno (DC 8)
- ŽC 6250 Murter (DC121)- Betina- Murter (DC121)

DC 121 i ŽC 6250 samo djelomično zadovoljavaju prometne, tehničke i sigurnosne kriterije što značajno otežava odvijanje prometa, osobito u razdoblju vršne turističke sezone kada je prometno opterećenje najveće.

DC 8 Jadranska magistrala najvažnija je prometnica u širem okruženju destinacije koja omogućuje prometnu povezanost sa turističkim emitivnim tržištima. Naselje Murter nalazi se na udaljenosti oko 14 km od kružnog toka u Dubravi kod Tisna, smještenog na Jadranskoj magistrali (DC 8), što u prosječnim prometnim uvjetima odgovara vremenu vožnje od približno između 15-20 minuta.

Otok Murter s kopnom je povezan pokretnim mostom u Tisnom, stoga se ne smatra pravim otokom u prometnom smislu. Most je izgrađen u 19. stoljeću (1832. godine) i od tada Murter ima stalnu kopnenu vezu. Današnji most je modernizirana verzija starog mosta, a podiže se nekoliko puta dnevno. Tijekom podizanja i spuštanja mosta cestovni i pješački promet privremeno se zaustavljaju, zbog čega ova satnica ima važnu ulogu u organizaciji svakodnevnog prometa, kretanja stanovnika i posjetitelja te pomorskog prometa.

Državna cesta DC 59 Oćestovo (DC 1)-Kistanje-Bribir (DC56)-Čista Mala-Tisno (DC8/DC121) omogućuje povezivanje destinacije s autocestom A1 preko autocestovnog čvora Vodice, udaljenog oko 27 km od središta Murtera. Alternativni čvorovi na autocesti A1 su Benkovac (49 km) i Skradin (48 km). Cestovna udaljenost od Murtera do Šibenika iznosi 35 km, odnosno 68 km do Zadra. Državna cesta DC 121 Murter (ŽC6250)-Tisno (DC8) glavna je prometnica koja povezuje otok Murter s kopnom i državnom cestom DC 8.

Nerazvrstane ceste su ceste koje se koriste za promet vozilima i koje svatko može slobodno koristiti na način i pod uvjetima određenim zakonom i drugim propisima, a koje nisu razvrstane kao javne ceste. Na području TZO Murter-Kornati nalazi se mreža nerazvrstanih cesta različite duljine, podloge i stupnja uređenosti koje imaju važnu ulogu u svakodnevnom životu stanovnika i funkcioniranju destinacije. Općina Murter-Kornati kontinuirano ulaže u uređenje, održavanje i modernizaciju nerazvrstanih cesta

Jedan od izraženijih infrastrukturnih nedostataka prometnog sustava odnosi se na nepostojanje kontinuirane pješačke infrastrukture uz pojedine javne prometnice. Izostanak nogostupa i drugih adekvatno uređenih pješačkih površina smanjuje razinu prometne sigurnosti te ograničava kvalitetu i funkcionalnost javnog prostora, osobito na dionicama s povećanim intenzitetom mješovitog prometa. Problem je dodatno naglašen tijekom turističke sezone uslijed povećanog broja pješaka i vozila, što stvara povećani sigurnosni rizik za ranjive skupine sudionika u prometu.

Na području destinacije postoji sustav biciklističkih ruta koje koriste javne i nerazvrstane ceste/puteve, pri čemu najvećim dijelom nisu izvedene kao zasebna biciklistička infrastruktura, već se biciklistički promet odvija zajedno s motornim prometom. Posebno se ističe međunarodna ruta EuroVelo 8 – Mediteranska ruta, dok lokalnu mrežu čine rute 214 „Najljepši vidikovci Murtera“, 215 „Murter–Betina“ i 216 „Bodulska priča“, koje povezuju naselja, obalu, vidikovce te prirodne i kulturne atrakcije otoka Murtera.

Usporedba prosječnog ljetnog dnevnog prometa (PLDP) i prosječnog godišnjeg dnevnog prometa (PGDP) pokazuje značajno povećanje prometnog opterećenja tijekom turističke sezone. Na mjernom mjestu Ivinj (ŽC 6085 – LC 65032) ljetni promet je veći za približno 100 % u 2023. godini (11.664 u odnosu na 5.845 vozila) te za oko 98 % u 2024. godini (11.768 u odnosu na 5.937 vozila). Sličan odnos vidljiv je i na mjernom mjestu Murter (ŽC 6250), gdje je promet u ljetnim mjesecima veći za oko 98 % u 2023. godini (5.586 u odnosu na 2.820 vozila) te za približno 94 % u 2024. godini (5.655 u odnosu na 2.914 vozila). Rezultati ukazuju na izrazito sezonsko povećanje prometnih tokova povezano s turističkim kretanjima na otoku Murteru. Usporedba podataka između 2023. i 2024. godine pokazuje blagi porast prometnog opterećenja na oba brojna mjesta. Na mjernom mjestu Ivinj (ŽC 6085 – LC 65032) prosječni ljetni dnevni promet porastao je za 0,9 %, dok je prosječni godišnji dnevni promet porastao 1,6 %. Na mjernom mjestu Murter (ŽC 6250) prosječni ljetni dnevni promet povećao se 1,2 %, dok se prosječni godišnji dnevni promet povećao za 3,3 %.

U smislu rješavanja prometnih opterećenja na području naselja Murter i poboljšanja protočnosti cestovnog prometa, u narednom razdoblju planirani su rekonstrukcija državne ceste DC 121 od novog kružnog toka kod trgovačkog centra Plodine do Trga Rudina te izgradnja zaobilaznice Murter-Betina. Navedeni zahvati posebno su značajni za rasterećenje postojeće cestovne mreže tijekom ljetnih mjeseci, kada se bilježi najveći intenzitet prometa.

Anketnim istraživanjem stavova ispitanika te turista i jednodnevnih posjetitelja promet je prepoznat kao jedno od izraženijih područja nezadovoljstva u destinaciji. Prometne poteškoće posebno dolaze do izražaja tijekom turističke sezone, kada povećani broj vozila dodatno opterećuje cestovnu mrežu. Morfologija naselja i gusta izgrađenost pojedinih njegovih dijelova ograničavaju mogućnosti proširenja postojećih prometnica i povećanja njihove propusne moći, zbog čega se prometna opterećenja prvenstveno trebaju rješavati rasterećenjem postojeće cestovne mreže i preusmjeravanjem dijela prometa izvan užeg središta Murtera.

10.2. Promet u mirovanju

Na području destinacije dostupni su parkirališni prostori organizirani kroz sustav naplate na javnim parkiralištima te druge površine namijenjene parkiranju, uključujući parkirališta bez naplate, ulična parkirališna mjesta, parkirališta unutar kampova i sl.

Komunalno poduzeće Murtela d.o.o. obavlja komunalnu djelatnost pružanja usluge organiziranog parkiranja na području TZO Murter-Kornati. Odlukom o organizaciji i načinu naplate parkiranja („Službeni glasnik Općine Murter-Kornati 06/26) određene su parkirališne zone, vremensko ograničenje trajanja parkiranja i naplate, cijene parkirališnih karata i način korištenja povlaštenih parkirališnih karata te nadzor nad parkiranjem za područje Općine Murter-Kornati.

Javna parkirališta u destinaciji obilježava visoka iskorištenost parkirališnih mjesta tijekom ljetne sezone. Parking se naplaćuje u 1 zoni na ukupno 9 javnih parkirališta. Ukupan broj parkirnih mjesta na kojima se vrši naplata parkinga je oko 300 parkirnih mjesta. Najveće kapacitete u destinaciji ima javno parkiralište na Obali murterskih škoja. Prema podacima komunalnog poduzeća Murtela d.o.o. i procjene popunjenosti od strane nadležnih osoba, tijekom vršne sezone ukupna popunjenost parkirališta je 100 %-tna, što ukazuje na visoko opterećenje prometa u mirovanju tijekom vršne sezone.

Tablica 24. Kapaciteti i popunjenost javnih parkirališta na području TZO Murter-Kornati, izvor: Murtela d.o.o., 2025, obradio Level Project d.o.o.

Naziv parkirališta	Zona	Popunjenost (01.08.)
Obala murterskih škoja	I.	100
Put Gradine	I.	100
Luke	I.	100
Sabuni	I.	100
Put Jersan	I.	100
Put škole	I.	100
Don Lovre Karamara	I.	100
Don Nike Plančića	I.	100
Zelena tržnica Centar	I.	100
UKUPNO		**100 %**

Problem prometa u mirovanju posebno je izražen tijekom vršne turističke sezone, kada postojeća javna parkirališta dosežu vrlo visoku razinu iskorištenosti, a pojedina su u potpunosti popunjena. Takvo stanje ukazuje na potrebu osiguranja dodatnih parkirališnih kapaciteta, prvenstveno na lokacijama koje mogu prihvatiti veći broj vozila i istodobno smanjiti pritisak na središnje dijelove naselja.

10.3. Pomorski promet

Na području TZO Murter-Kornati u funkciji odvijanja pomorskog prometa od značaja su:

- luka otvorena za javni promet lokalnog značaja - luka Murter
- luke posebne namjene
    - luke nautičkog turizma - Hramina Murter, Kornati – Podražanj (Žut) i Kornati – Piškera
    - sportske luke
    - ribarske luke
    - brodogradilište (zapadni dio uvale Hramina)
- sidrišta
- privezišta

10.3.1 Luka otvorena za javni promet – Luka Murter

Luka Murter nalazi se na sjeverozapadnoj strani otoka Murtera i u nadležnosti je Lučke uprave Šibensko-kninske županije te pripada lukama otvorenima za javni promet. Lučku infrastrukturu čine betonsko-kameni pristanišni gat s lukobranom ukupne duljine 115 m te betonska obala za privez brodova duljine 300 m. Duljina operativne obale iznosi 85 m, a dubina unutar luke kreće se od 1,5 do 3,1 m. Luka je zaštićena od svih vjetrova i valova, a pristanišni gat s lukobranom koristi se za privez ribarskih brodova i brodica, glisera, jahti te izletničkih brodova i brodica.

Prema dostupnim podacima, luka raspolaže s 250 vezova, dok kapacitet za brodove duljine do 15 m iznosi 10 plovila. U neposrednoj blizini dostupni su i sadržaji povezani s opskrbom i servisiranjem plovila, uključujući benzinsku crpku, suhi dok i mogućnost dizanja brodova.

Tijekom ljetne sezone, uslijed povećanog broja turista i posjetitelja te intenzivnijeg pomorskog prometa, postoji povećano opterećenje raspoloživih lučkih kapaciteta. Posebno je značajna istodobna potreba za prihvatom različitih skupina korisnika, uključujući plovila lokalnog stanovništva, ribarska plovila te plovila u tranzitu. Stoga je u organizaciji lučkog prostora važno osigurati odgovarajuću raspodjelu vezova i uvjete za nesmetano odvijanje pomorskog prometa, uz očuvanje dostupnosti luke domicilnom stanovništvu tijekom cijele godine.

U narednom razdoblju planirana je rekonstrukcija i dogradnja postojećeg gata na južnom (središnjem) dijelu operativne obale Luke Murter u uvali Hramina, s ciljem unaprjeđenja lučke infrastrukture i stvaranja kvalitetnijih uvjeta za odvijanje pomorskog prometa. Zahvat obuhvaća produljenje postojećeg gata, sanaciju i rekonstrukciju njegovih obalnih zidova, obnovu zaštitnog zida, signalizaciju te uređenje zaobalnih površina. Rekonstruirani dio luke bit će prvenstveno u funkciji ribarica u raspremi, plovila u javnom pomorskom prometu, izletničkih plovila, plovila u tranzitu te plovila sustava civilne zaštite, za čiji prihvat do sada nisu postojali odgovarajući uvjeti. Dograđeni dio gata bit će namijenjen pješacima, uz omogućen pristup osobnim, interventnim i manjim dostavnim vozilima

10.3.2 Luke posebne namjene

10.3.2.1 Luke nautičkog turizma

Šibensko-kninska županija jedno je od značajnih nautičkih odredišta na hrvatskom Jadranu, čijoj atraktivnosti osobito pridonosi NP Kornati. Razvedenost obale, brojni otoci i prirodne uvale, uz razvijenu mrežu marina i drugih nautičkih sadržaja, stvaraju povoljne uvjete za razvoj nautičkog turizma. Na području TZO Murter-Kornati nalaze se tri luke nautičkog turizma – marina Hramina, marina Žut i marina Piškera (Kornati), koje čine važan segment prometne infrastrukture destinacije.

10.3.2.1.1 Marina Hramina

Marina Hramina smještena je u istoimenoj uvali na sjeverozapadnom dijelu naselja Murter, na adresi Put Gradine 1. Zahvaljujući položaju u zaštićenoj uvali i neposrednoj povezanosti s naseljem Murter, predstavlja jednu od važnijih sastavnica nautičke ponude destinacije. Nalazi se samom ulazu u NP Kornati, što je čini idealnom polaznom lukom za izlete i krstarenja. Marina Hramina je otvorena tijekom cijele godine što omogućuje razvoj cjelogodišnjeg nautičkog turizma.

Marina raspolaže s oko 400 vezova u moru i 120 vezova na kopnu, pri čemu su vezovi opremljeni priključcima za vodu, električnu energiju i internet, a dubina mora kreće se od 1,5 do 3,0 m. Kapacitet marine dodatno je povećan u travnju 2025. godine otvaranjem novog gata s 50 dodatnih vezova, od kojih je veći dio namijenjen plovilima duljine od 18 do 23 m. U sklopu tog zahvata prošireno je i parkiralište te je uređena nova plaža za goste marine.

Uz smještaj plovila, Marina Hramina pruža širok raspon servisnih, ugostiteljskih i drugih pratećih usluga. U sklopu marine dostupni su servis i održavanje plovila, radionice za popravak motora te radove na drvu i plastici, lakiranje i poliranje, kao i dizalica nosivosti, travel lift nosivosti te oprema za transport plovila. Travel lift omogućuje podizanje i spuštanje plovila duljine do 25 m. Ponudu nadopunjuju restoran i bar, smještajni kapaciteti, praonica rublja, trgovina, trgovina nautičkom opremom, charter, parkiralište te drugi sadržaji namijenjeni nautičarima.

10.3.2.1.2 ACI marina Žut

ACI marina Žut smještena je na sjeveroistočnoj obali otoka Žuta, u zapadnom dijelu istoimene uvale. Položaj u prirodno zaštićenoj uvali omogućuje siguran prihvat i boravak plovila te pruža povoljne uvjete za nautičare tijekom plovidbe kornatski arhipelagom.

Marina raspolaže sa 120 vezova u moru s kapacitetom za prihvat plovila najveće duljine 40 metara, opremljenih priključcima za vodu i električnu energiju. Obzirom na otočni položaj i ograničene infrastrukturne mogućnosti, opskrba vodom i električnom energijom plovila odvija se u određenim vremenskim razdobljima tijekom dana.

Uz uslugu veza, marina nautičarima pruža osnovne sadržaje i usluge potrebne tijekom boravka na otoku, WC, restoran, trgovinu prehrambenim namirnicama i besplatan WI-FI. ACI marina Žut je opremljena uređajem za ispuštanje fekalnih voda

Marina ACI Žut radi sezonski, od početka travnja do kraja listopada.

10.3.2.1.3 ACI marina Piškera

Marina Piškera smještena je u kornatskom arhipelagu, između otoka Piškere i Velike Panitule, na sjevernoj obali Velike Panitule. Nalazi se unutar područja NP Kornati, što njezin položaj čini posebno atraktivnim. Marina raspolaže sa 118 vezova u moru i može primiti plovila duljine 30 metara.

Opskrba plovila električnom energijom i vodom je ograničena i dostupna samo tijekom određenog dijela dana. Uz uslugu veza, marina nautičarima pruža osnovne sadržaje i usluge-WC, restoran i trgovinu prehrambenim namirnicama. ACI marina Piškera je opremljena uređajem za ispuštanje fekalnih voda.

ACI marina Piškera radi sezonski, od početka travnja do kraja listopada.

10.3.2.2 Sportske luke

Sportske luke su luke posebne namjene namijenjene za privez brodica namijenjenih sportu i rekreaciji za korisnike brodica koje su vlasništvo članova udruge ili same udruge koja ima koncesiju za luku.

Prema PPUO Murter-Kornati na području destinacije nisu definirane sportske luke, ali se eventualni privez sportskih plovila osigurava u luci otvorenoj za javni promet lokalnog značaja Murter.

10.3.2.3 Ribarske luke

Prema PPUO Murter-Kornati na području destinacije nisu definirane ribarske luke, ali se iskrcajno mjesto za ribarske brodove osigurava u luci otvorenoj za javni promet lokalnog značaja Murter.

10.3.2.4 Brodogradilišta

Brodogradilišna luka namijenjena je za izradu i servisiranje brodova. Postojeća brodogradilišna luka (zapadni dio uvale Hramina) sastoji se od pripadajućeg akvatorija površine cca 21.200 m^2 i kopnenog dijela površine cca 10.500 m^2 i njegova mogućeg proširenja nasipavanjem za najviše 20 % pretežito prema sjeverozapadu.

10.3.3 Sidrišta

Sidrišta predstavljaju važnu sastavnicu nautičke turističke ponude jer omogućuju siguran prihvat i boravak plovila u atraktivnim uvalama i otočnim područjima izvan luka i marina. Njihovo odgovarajuće uređenje i upravljanje posebno je važno radi smanjenja nekontroliranog sidrenja i zaštite osjetljivih morskih staništa, prvenstveno livada posidonije (Posidonia oceanica), koje mogu biti izložene fizičkom oštećenju sidrima i sidrenim lancima. Uređena sidrišta tako istodobno doprinose kvaliteti nautičke ponude, sigurnosti plovidbe i boravka te održivom korištenju vrijednog obalnog i morskog prostora.

Sukladno Prostornom planu Šibensko-kninske županije na području Općine Murter-Kornati određene su slijedeće lokacije sidrišta za privez plovnih objekata: uvala Pinizel (otok Žut) 30 plutača, uvala Hramina 20 plutača, uvala Strunac (otok Žut) 10 plutača, uvala Sabuni (otok Žut) 10 plutača, uvala Podražanj (otok Žut) 30 plutača, Arta Velika-Arta Mala (otok Murter) 20 plutača, uvala Kosirina 10 plutača, uvala Vučigrađe 10 plutača, uvala Bizikovica (otok Žut) 10 plutača uvala Dragišina (otok Žut) 10 plutača, uvala na otoku Zminjaku 10 plutača, uvala Pristanišće (otok Žut) 10 plutača te Istočno od uv. Golubovac (otok Žut) 10 plutača.

Unutar NP Kornati nalaze se sljedeća sidrišta: Stiniva, Statival, Lupeška, Tomasovac- Suha Punta, Pod Bižanj, Šipnate, Lučica, Kravljačica, Strižnja, Male Vrulje, Vrulje, Gujak, Ropotnica Koromašna, Opat Smokvica, Ravni Žakan, Lavsa, Piškera - V. Panitula i Levrnaka ukupnog kapaciteta oko 300 plovila.
Unutar ZK Žutsko-sitske otočne skupine određena su sljedeća sidrišta: Bizikovica, Pinizel, Podražanj, Golubovac, Strunac, Sabuni, Dragišina i Pristanišće.

Područje kornatskog arhipelaga jedno je od najintenzivnije korištenih nautičkih područja hrvatskog Jadrana, pri čemu velik broj zaštićenih uvala, atraktivnost otočnog krajobraza i razvijena nautička potražnja tijekom ljetnih mjeseci dovode do značajne koncentracije plovila na tom području. Nautički turizam predstavlja važan segment turističke ponude, ali istodobno

stvara pritisak na morski okoliš, osobito na područjima na kojima nije uspostavljen odgovarajući sustav organiziranog i ekološki prihvatljivog priveza. Plan upravljanja NP Kornati 2024.-2033. upravo sidrenje nautičara prepoznaje kao jedan od značajnih pritisaka povezanih s korištenjem morskog prostora.

Jedan od ključnih problema odnosi se na sidrenje plovila vlastitim sidrom, kojim se neposredno zahvaća morsko dno. U uvjetima intenzivnog nautičkog prometa sidrenje dovodi do oštećivanja morskog dna i degradacije osjetljivih morskih staništa.

Drugi važan izazov predstavlja nedovoljno razvijena mreža organiziranih sidrišta u odnosu na intenzitet nautičkog korištenja prostora. Potreba za sustavnim rješavanjem ovog pitanja prepoznata je još 2018. godine, kada je JU NP Kornati dodijeljena koncesija za postavljanje i korištenje sidrenog sustava na ukupno 19 lokacija s 223 sidrena mjesta, na ukupnoj površini pomorskog dobra od 415.358,79 m². Planirana mreža obuhvatila je niz uvala i lokaliteta na kojima postoji potreba za organiziranim prihvatom plovila. Planirani sustav, međutim, nije realiziran u prvotno predviđenom roku. To pokazuje da je pitanje uređenja sidrišta dugoročan infrastrukturni i upravljački izazov, a ne samo pitanje ponašanja pojedinačnih nautičara.

Poseban problem predstavlja prostorna koncentracija plovila tijekom vrhunca turističke sezone. Nautička potražnja nije ravnomjerno raspoređena po cijelom akvatoriju, već se koncentrira u atraktivnim i zaklonjenim uvalama te uz lokacije s ugostiteljskim i drugim sadržajima. U takvim okolnostima veći broj plovila znači potrebu za jasnijim prostornim rasporedom mjesta za privez, sigurnim razmacima između plovila i učinkovitijim nadzorom korištenja akvatorija. Upravljanje sidrištima stoga je istodobno pitanje zaštite prirode, sigurnosti plovidbe i upravljanja posjetiteljima.

Uspostavu novih sidrišta zbog toga nije opravdano promatrati isključivo kao povećanje prihvatnog kapaciteta za nautička plovila. Njihova je primarna funkcija usmjeravanje i kontroliranje sidrenja na unaprijed određene lokacije, čime se smanjuje nekontrolirano korištenje morskog prostora i omogućuje zaštita osjetljivijih dijelova podmorja. Broj, prostorni raspored i tehničko rješenje sidrenih mjesta potrebno je prilagoditi obilježjima pojedinih uvala, intenzitetu korištenja, sigurnosnim zahtjevima te stanju i rasprostranjenosti osjetljivih morskih staništa. Takav pristup posebno je važan u cijeloj destinaciji, gdje povećanje turističkog korištenja mora biti podređeno očuvanju vrijednosti zbog kojih je prostor zaštićen.

Uspostava sidrišta treba biti povezana s utvrđivanjem prihvatnog kapaciteta pojedinih lokacija, kartiranjem osjetljivih staništa, regulacijom zona u kojima je sidrenje dopušteno te učinkovitim nadzorom. Time se može postići ravnoteža između izrazite atraktivnosti Kornata za nautički turizam i obveze dugoročnog očuvanja prirode i okoliša.

10.3.4 Benzinske postaje

Benzinske postaje za opskrbu plovila gorivom moguće je smjestiti u luci otvorenoj za javni promet Murter i luci nautičkog turizma u marini Hramina.

10.3.5 Privezišta

Privezišta služe za privez i kraći ili dulji boravak plovila uz obalu, na mjestima koja su za to uređena i opremljena. Za razliku od marina, u pravilu imaju jednostavniju infrastrukturu i manji opseg pratećih usluga, a njihova je osnovna funkcija osigurati organiziran i siguran privez plovila.

Privezišta u funkciji gospodarskih djelatnosti i komunalnog veza imaju važnu ulogu u osiguravanju uvjeta za svakodnevno korištenje mora, omogućujući privez plovila lokalnog stanovništva te plovila koja se koriste za obavljanje različitih gospodarskih djelatnosti.

Gospodarska privezišta

Otok Murter
- Luka otvorena za javni promet lokalnog značaja Murter (Luke)

Žutsko-sitska otočna skupina
- Uvala Podražanj (otok Žut)
- Uvala Sabuni (otok Žut)
- Zmišćina (otok Zminjak)

Nacionalni park Kornati
- Piškera (otok Piškera)
- Ravni Žakan (otok Ravni Žakan)
- Uvala Vrulje (otok Kornat)

Tradicijska privezišta

Otok Murter
- Vučigrađe
- Školjić (Podvrške)

Žutsko-sitska otočna skupina
- Uvala Pinezel (otok Žut)
- Uvala Bizikovica (otok Žut)
- Uvala Maslinovica (otok Žut)
- Uvala Podražanj, Mudronjin stan (otok Žut)
- Uvala Golubovac, Papeše (otok Žut)
- Uvala Žešnja (otok Žut)
- Uvala Saručica (otok Žut)
- Strunac-Prisliga (otok Žut)
- Sabuni (otok Žut)
- Šumice (otok Sit)

- Uvala Dragišina (otok Žut)
- Uvala Hijača (otok Žut)
- Uvala Pristanišče (otok Žut)
- Uvala Strunac (otok Žut)
- Uvala V.Šepurina (otok Žut)
- Uvala Podmuravnjak (otok Žut)
- Čitapin stan (otok Sit)
- Dulukin stan (otok Sit)
- Đunđurin stan (otok Sit)
- Božikov stan (otok Sit)
- Božikov stan (otočić Šćitna)

Nacionalni park Kornati

- Tomasovac-Suha punta (otok Kornat)
- Lučica (otok Kornat)
- Kravljačica (otok Kornat)
- Vrulje (otok Kornat)
- Smokvica (otok Smokvica)
- Lojena (otok Levrnaka)
- Lavsa (otok Lavsa)
- Stiniva (otok Kornat)
- Stival (otok Kornat)
- Lupeška (otok Kornat)
- Šipnata (otok Kornat)
- Strižnja (otok Kornat)
- Gujak (otok Kornat)
- Opat (otok Kornat)

10.4. Zračni promet

Na području otoka Murtera nema infrastrukture zračnog prometa. U neposrednoj blizini ugostiteljsko turističke zone Prisliga-Jazine u Tisnom planirana je izgradnja helidroma.

Najbliža međunarodna zračna luka, Zračna luka Zadar, udaljena je oko 67 km, dok je zračna luka sv. Jeronim u Splitu udaljena oko 86 km.

U putničkom prometu, Zračna luka Zadar tijekom 2025. godine zabilježila je porast broja putnika od 2,9 % u odnosu na 2024. godinu, pri čemu je ukupno ostvareno 1.639.601 putnika.

U putničkom prometu Zračna luka sv. Jeronim (Split) tijekom 2025. godine zabilježen je porast broja putnika u odnosu na 2024. godinu, pri čemu je ukupno ostvareno 3.881.186 putnika, odnosno oko 7,1 % više nego prethodne godine.

10.5. Javni prijevoz

Uslugu javnog linijskog prijevoza pruža ovlašteni koncesijski prijevoznik „Šikbus“. Područjem destinacije prometuju sljedeće dvije autobusne linije:

- Linija 51/51A Šibenik-Murter/Šibenik-Sovlje/Šibenik-Vodice kolodvor
- Linija 82 Zadar-Murter

Autobusna linija 51 Šibenik-Murter prometuje radnim danom i vikendom te prolazi kroz sva naselja otoka Murtera. Tijekom ljetne sezone 2026. godine, radnim danom linija je imala 8 polazaka, pri čemu vikendom ukupno 2 (3 u odlasku iz Murtera).

Autobusna linija 82 Zadar-Murter prometuje radnim danom te prolazi kroz sva naselja otoka Murtera. Ukupan broj polazaka tijekom ljetne sezone 2026. godine bio je 2 radnim danom, dok tijekom vikenda linija ne prometuje.

Na području destinacije nalazi jedno stajalište i to u središtu Murtera (uvala Hramina).

Tijekom ljetne turističke sezone područje je povezano međužupanijskim autobusnim linijama koje prometuju nekoliko puta dnevno, čime se osigurava prometna povezanost s okolnim urbanim i regionalnim središtima te povećava dostupnost područja stanovništvu i posjetiteljima.

U vršnim mjesecima značajno se povećava broj potencijalnih korisnika javnog prijevoza, što upućuje na potrebu daljnjeg unaprjeđenja sustava. U tom kontekstu potrebno je razmotriti već korištene modele poboljšanja, poput povećanja učestalosti polazaka, boljeg usklađivanja voznih redova s potrebama turista i lokalnog stanovništva te unapređenja informiranja putnika.

11. Kakvoća mora za kupanje

Analiza kakvoće mora za kupanje sukladno nacionalnom uredbama o kakvoći mora (Uredba o kakvoći mora za kupanje- NN 73/08) i voda za kupanje (Uredba o kakvoći voda za kupanje- NN 51/14) na području TZO Murter-Kornati provodi se na sedam lokacija - Slanica kraj, Slanica, Vučigrađe, Slanica-Colentum, Murter-Hramina, Kosirina šljunak i Kosirina pijesak. Analizu provodi Nastavni zavod za javno zdravstvo Šibensko-kninske županije s ciljem utvrđivanja količine crijevnih enterokoka te *escherichie coli* u vodi za kupanje i rekreaciju.

Pojedinačne ocjene svih ispitivanja rezultirale su „izvrsnom“ kakvoćom mora (manje od 60 bik*/100 ml crijevnih enterokoka te manje od 100 bik/100 ml *escherichia coli*). Analiza rezultata ispitivanja kakvoće mora izmjerena na svim pokazuje vrlo visoku i stabilnu kvalitetu mora u destinaciji tijekom 2018. i 2025. godine.

Unatoč tome, sporadično se pojavljuju prijave lokaliziranih onečišćenja mora koja mogu biti povezana s različitim izvorima i intenzivnim korištenjem obalnog i morskog prostora tijekom turističke sezone.

Tablica 25. Kakvoća mora za kupanje na plažama u destinaciji TZO Murter-Kornati, izvor: Vrtlac.izor.hr, obradio Level Project d.o.o.

2025.		2018.	
Slanica Kraj			
+ izvrsno	01.09.2025	+ izvrsno	20.08.2018.
+ izvrsno	18.08.2025	+ izvrsno	06.08.2018.
+ izvrsno	04.08.2025	+ izvrsno	24.07.2018.
+ izvrsno	21.07. 2025	+ izvrsno	11.07.2018.
+ izvrsno	09.07.2025.	+ izvrsno	26.06.2018.
+ izvrsno	23.06.2025	+ izvrsno	12.06.2018.
+ izvrsno	09.06.2025	+ izvrsno	29.05.2018.
+ izvrsno	26.05.2025.	+ izvrsno	15.05.2018.
2025.		2018.	
Slanica Colentum			
+ izvrsno	01.09.2025	+ izvrsno	20.08.2018.
+ izvrsno	18.08.2025	+ izvrsno	06.08.2018.
+ izvrsno	04.08.2025	+ izvrsno	24.07.2018.
+ izvrsno	21.07. 2025	+ dobro	11.07.2018.
+ izvrsno	09.07.2025.	+ izvrsno	26.06.2018.
+ izvrsno	23.06.2025	+ izvrsno	12.06.2018.
+ izvrsno	09.06.2025	+ izvrsno	29.05.2018.
+ izvrsno	26.05.2025.	+ izvrsno	15.05.2018.
2025.		2018.	
Slanica			
+ izvrsno	01.09.2025	+ izvrsno	20.08.2018.
+ izvrsno	18.08.2025	+ izvrsno	06.08.2018.
+ izvrsno	04.08.2025	+ izvrsno	24.07.2018.

+ izvrsno	21.07. 2025	+ izvrsno	11.07.2018.
+ izvrsno	09.07.2025.	+ izvrsno	26.06.2018.
+ izvrsno	23.06.2025	+ izvrsno	12.06.2018.
+ izvrsno	09.06.2025	+ izvrsno	29.05.2018.
+ izvrsno	26.05.2025.	+ izvrsno	15.05.2018.
2025.		**2018.**	
Vučigrađe			
+ izvrsno	01.09.2025	+ izvrsno	20.08.2018.
+ izvrsno	18.08.2025	+ izvrsno	06.08.2018.
+ izvrsno	04.08.2025	+ izvrsno	24.07.2018.
+ izvrsno	21.07. 2025	+ izvrsno	11.07.2018.
+ dobro	09.07.2025.	+ izvrsno	26.06.2018.
+ izvrsno	23.06.2025	+ izvrsno	12.06.2018.
+ izvrsno	09.06.2025	+ izvrsno	29.05.2018.
+ izvrsno	26.05.2025.	+ izvrsno	15.05.2018.
2025.		**2018.**	
Kosirina šljunak			
+ izvrsno	01.09.2025	+ izvrsno	20.08.2018.
+ izvrsno	18.08.2025	+ izvrsno	06.08.2018.
+ izvrsno	04.08.2025	+ izvrsno	24.07.2018.
+ izvrsno	21.07. 2025	+ izvrsno	11.07.2018.
+ izvrsno	09.07.2025.	+ izvrsno	26.06.2018.
+ izvrsno	23.06.2025	+ izvrsno	12.06.2018.
+ izvrsno	09.06.2025	+ izvrsno	29.05.2018.
+ izvrsno	26.05.2025.	+ izvrsno	15.05.2018.
2025.		**2018,**	
Kosirina pijesak			
+ izvrsno	01.09.2025	+ izvrsno	20.08.2018.
+ izvrsno	18.08.2025	+ izvrsno	06.08.2018.
+ izvrsno	04.08.2025	+ izvrsno	24.07.2018.
+ izvrsno	21.07. 2025	+ izvrsno	11.07.2018.
+ izvrsno	09.07.2025.	+ izvrsno	26.06.2018.
+ izvrsno	23.06.2025	+ izvrsno	12.06.2018.
+ izvrsno	09.06.2025	+ izvrsno	29.05.2018.
+ izvrsno	26.05.2025.	+ izvrsno	15.05.2018.
2025.		**2018.**	
Murter-Hramina			
+ izvrsno	01.09.2025.	+ izvrsno	20.08.2018.
+ izvrsno	18.08.2025.	+ izvrsno	06.08.2018.
+ izvrsno	04.08.2025.	+ izvrsno	24.07.2018.
+ izvrsno	21.07. 2025.	+ izvrsno	11.07.2018.
+ izvrsno	09.07.2025.	+ izvrsno	26.06.2018.
+ izvrsno	23.06.2025.	+ izvrsno	12.06.2018.
+ izvrsno	09.06.2025.	+ izvrsno	29.05.2018.
+ izvrsno	26.05.2025.	+ izvrsno	15.05.2018.

12. Buka i svjetlosno onečišćenje

12.1. Buka

Zakonom o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/21) buka je definirana kao *neželjen ili po ljudsko zdravlje i okoliš štetan zvuk u vanjskome prostoru izazvan ljudskom aktivnošću, uključujući buku koju emitira: cestovni, željeznički, zračni, pomorski i riječni promet kao i postrojenja i zahvati za koje se prema posebnim propisima iz područja zaštite okoliša pribavlja rješenje o okolišnoj dozvoli, odnosno rješenje o prihvatljivosti zahvata na okoliš.*

Zaštitu od buke dužna su provoditi tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne i fizičke osobe koje obavljaju registrirane djelatnosti. Zakonom se utvrđuju mjere za izbjegavanje, sprječavanje ili smanjivanje štetnih učinaka buke na zdravlje ljudi. Ove mjere uključuju smanjenje smetnji bukom i odnose se na: utvrđivanje izloženosti buci izradom karata buke na temelju metoda za ocjenjivanje buke u okolišu, osiguravanje dostupnosti podataka o buci okoliša te izradu akcijskih planova na temelju tih podataka.

Zakon propisuje i obvezu izrade strateške karte buke te izradu i donošenje akcijskog plana za sva naseljena područja koja imaju više od 100.000 stanovnika. Obzirom da Općina Murter-Kornati ne pripada ovoj kategoriji, provedba i osiguranje zaštite od buke uneseno je u odredbe PPUO Murter-Kornati, prema kojemu se nalaže sprječavanje ili smanjivanje buke, posebice kroz planiranje sadržaja na lokacijama u kojima će njezin utjecaj bio manji.

Odlukom o komunalnom redu Općine Murter-Kornati () uređuju se uvjeti korištenja javnih površina, održavanje čistoće i uređenosti naselja te očuvanje komunalnog reda, uključujući mjere za sprječavanje narušavanja javnog reda prekomjernom bukom.

Anketnim istraživanjem lokalnog stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista izrađenog za potrebu izrade ovog Plana upravljanja utvrđeno je da buka ne predstavlja značajan problem u destinaciji, iako se u turističkoj sezoni, povremeno može pojaviti povećana razina buke iz različitih izvora (promet, ugostiteljska djelatnost, koncerti i manifestacije, gradnja i sl.).

12.2. Svjetlosno onečišćenje

Sukladno Zakonu o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN 14/19), svjetlosno onečišćenje je *promjena razine prirodne svjetlosti u noćnim uvjetima uzrokovana emisijom svjetlosti iz umjetnih izvora svjetlosti koja štetno djeluje na ljudsko zdravlje i ugrožava sigurnost u prometu zbog bliještanja, neposrednog ili posrednog zračenja svjetlosti prema nebu, ometa život i/ili seobu ptica, šišmiša, kukaca i drugih životinja te remeti rast biljaka, ugrožava prirodnu ravnotežu, ometa profesionalno i/ili amatersko astronomsko promatranje neba i nepotrebno troši energiju te narušava sliku noćnog krajobraza*.

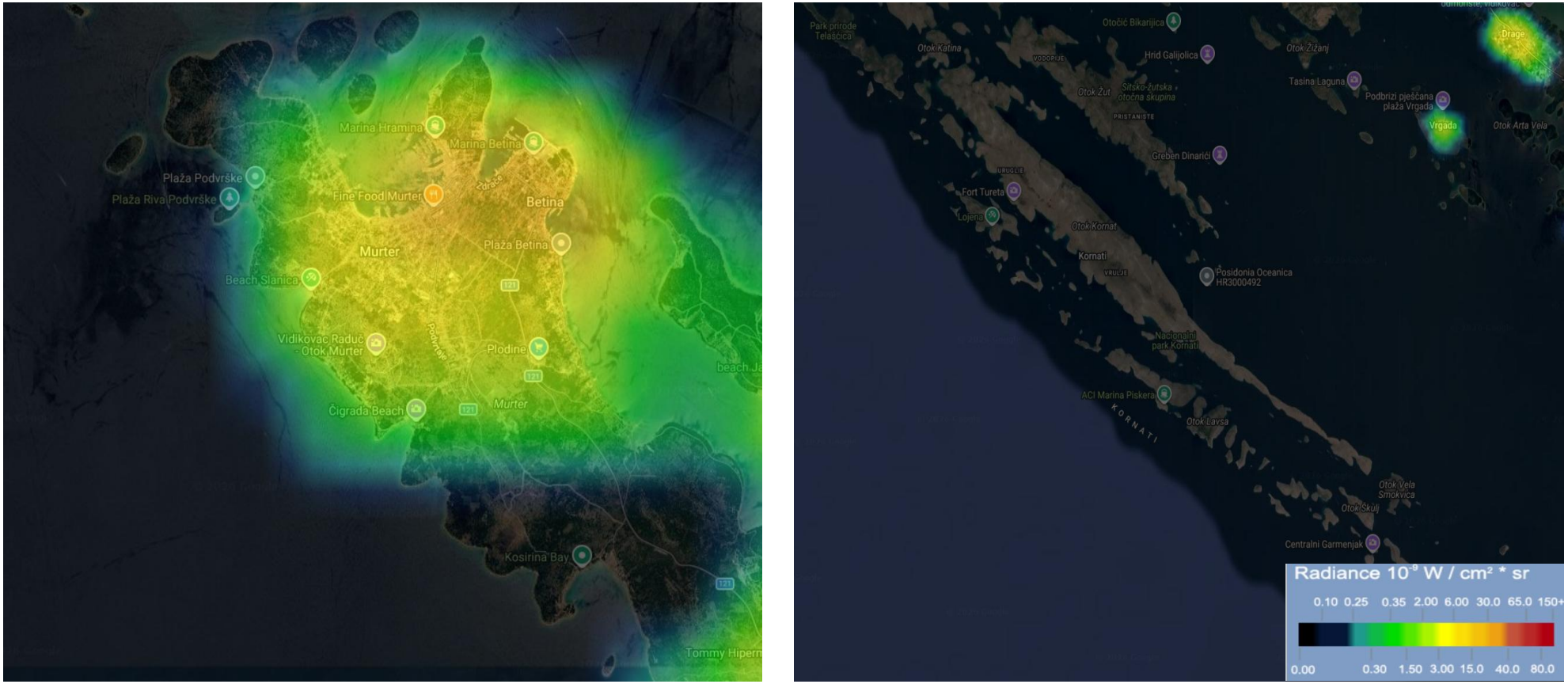
Na kartografskom prikazu prikazana je količina radijance, tj. intenziteta svjetlosnog onečišćenja na području TZO Murter-Kornati. U naselju Murter postoji najveća koncentracija izvora svjetlosnog onečišćenja, ponajprije javne rasvjete, prometnica, ugostiteljskih objekata, smještajnih kapaciteta. S druge strane, na području kornatskog arhipelaga nema većih izvora svjetlosnog onečišćenja.

U kontekstu održivog razvoja turizma, svjetlosno onečišćenje potrebno je promatrati i s aspekta njegovih utjecaja na prirodne ekosustave, krajobrazne vrijednosti i kvalitetu boravka u destinaciji. Neprimjerena vanjska rasvjeta može negativno utjecati na noćne životinje, osobito ptice i kukce, te narušiti prirodne svjetlosne uvjete obalnih i morskih staništa. Na području NP Kornati očuvanje prirodne tame noćnog neba ima dodatnu važnost zbog zaštite prirodnih vrijednosti i ograničavanja antropogenih utjecaja na zaštićeni prostor.

Daljnje upravljanje svjetlosnim onečišćenjem trebalo bi usmjeriti na primjenu energetski učinkovitih rasvjetnih tijela, ograničavanje nepotrebnog rasipanja svjetlosti te prilagodbu intenziteta i vremena rada rasvjete stvarnim potrebama korisnika. Takav pristup pridonosi smanjenju svjetlosnog onečišćenja, racionalnijoj potrošnji energije i očuvanju prirodnih obilježja destinacije.

Općina Murter-Kornati provodi mjere usmjerene na smanjenje svjetlosnog onečišćenja kroz modernizaciju sustava javne rasvjete, primjenu energetski učinkovitih rasvjetnih tijela te prilagodbu vanjske rasvjete zahtjevima zaštite okoliša i očuvanja prirodnih vrijednosti prostora.

Slika 20. Intenzitet svjetlosnog onečišćenja na području TZO Murter-Kornati, izvor: Light pollution map 2025, obradio Level Project d.o.o.

13. Kvaliteta zraka

Na području Općine Murter-Kornati nije uspostavljena stanica za mjerenje kvalitete zraka. Obzirom da na njezinom području nema većih zagađivača, aproksimativno se za procjenu razine onečišćenja mogu koristiti podaci s najbliže mjerne postaje Vela Straža na Dugom Otoku. Sukladno Izvješću o praćenju kvalitete zraka na postajama Državne mreže za trajno praćenje kvalitete zraka u 2023. godini (Revizija 1), Hidrometeorološkog zavoda u Zoni HR 5-Dalmacija, zrak na području te mjerne postaje u 2023. godini bio je prve kategorije. Oznaka I. kategorija ukazuje na to da su koncentracije čestica PM10 i PM2,5 u zraku unutar zakonom dopuštenih granica, što znači dobru kvalitetu zraka. Ove vrijednosti pokazuju da zrak u na području destinacije ima nisku razinu čestica koje mogu negativno utjecati na zdravlje ljudi, što je posebno važno za lokalno stanovništvo i posjetitelje.

Na području TZO Murter-Kornati potencijalni pritisci na kvalitetu zraka ponajprije su povezani s intenziviranjem turističkih aktivnosti tijekom ljetne sezone, kada povećana koncentracija stanovništva i posjetitelja te pojačana gospodarska i prometna aktivnost mogu pridonijeti povećanju emisija onečišćujućih tvari u zrak.

Unatoč navedenim sezonskim pritiscima, na području TZO Murter-Kornati nisu prepoznati značajniji izvori onečišćenja zraka koji bi mogli dugoročno narušiti njegovu kvalitetu.

14. Ublažavanje klimatskih promjena

Prema Procjeni rizika od velikih nesreća Općine Murter-Kornati, za područje destinacije utvrđeni su sljedeći rizici: ekstremne temperature, izlijevanje kopnenih vodnih tijela (urbane poplave) te požari otvorenog prostora.
Ranjivost izgrađenog okoliša zbog utjecaja klimatskih promjena uključuje:

- pojavu toplinskih otoka zbog utjecaja ekstremnih temperatura, posebno rasta broja vrućih dana i dana s temperaturom iznad 35 °C (rizik: visok)
- poplave kao posljedice veće učestalosti i intenziteta ekstremnih vremenskih prilika koje obilježavaju velike količine oborina u kratkom razdoblju (rizik: umjeren)
- poplave zbog rasta i ekstremne razine mora kao rezultat ekstremnih vremenskih prilika i općeg rasta srednje razine mora (rizik: visok)
- pojavu požara otvorenog prostora kao posljedicu dugotrajnih sušnih razdoblja, visokih temperatura i povećane zapaljivosti vegetacije tijekom ljetnih mjeseci (rizik: vrlo visok)

Toplinski val

Destinacija ima submediteransku klimu s prosječnom temperaturom zraka oko 14°C. Obilježje ovog tipa klime jesu topla ljeta i kišne zime pri čemu je najsušniji dio godine tijekom ljetnih mjeseci, dok je najkišovitije razdoblje u listopadu, studenome i prosincu. Maksimalne temperature bilježe se početkom srpnja a iznose od 30°C do 37°C U recentnom razdoblju klimatska obilježja sve su izraženije pod utjecajem klimatskih promjena, koje se očituju kroz porast temperatura zraka te učestaliju pojavu razdoblja izrazitih vrućina i toplinskih valova. Takve okolnosti tijekom ljetnih mjeseci mogu smanjiti toplinsku ugodu posjetitelja i lokalnog stanovništva, ograničiti aktivnosti na otvorenom te dodatno povećati sezonsku potrošnju vode i energije, osobito u razdoblju najveće koncentracije turističke potražnje.

Plimni val i poplava

Obalni dijelovi destinacije izloženi su riziku od poplavljivanja uslijed zajedničkog djelovanja porasta razine mora, plimnih valova, pozitivnih uspora i ekstremnih oborinskih događaja. Dugoročno, očekivani nastavak porasta srednje razine mora dodatno će povećavati izloženost obalnih područja i mogućnost pojave poplavnih događaja. Prisilne oscilacije razine mora uzrokovane jakim i dugotrajnim vjetrovima te neuobičajenim vrijednostima tlaka zraka mogu na otvorenom moru dosegnuti i do 1 m, dok njihovo djelovanje u obalnom području, uz topografske učinke, može biti dodatno naglašeno i uzrokovati plavljenje obale. Posebno su osjetljivi obalni dijelovi u kojima je koncentriran značajan dio društvenih i gospodarskih sadržaja, pri čemu plavljenje može ugroziti rive, lučku i drugu obalnu infrastrukturu, prizemne objekte, javne površine i plovila na vezu. Rizik dodatno povećavaju ekstremne kratkotrajne oborine, pri čemu je na širem području (meteorološka postaja Šibenik) zabilježeno maksimalno 51,3 mm oborine u 30 minuta, 67,3 mm u jednom satu te 129,1 mm tijekom četiri sata, što može premašiti kapacitet sustava oborinske odvodnje i uzrokovati lokalno plavljenje.

Požari otvorenog prostora

Požari otvorenog prostora nastaju kao rezultat klimatskih čimbenika, ljudske aktivnosti te stanja gorivog materijala (količina drvne i druge biomase, vlažnost te vrsta biljnog pokrova). Od požara mogu biti ugrožene sve otvorene površine na području destinacije. Prostorna analiza srednjih sezonskih žestina (SSR) posljednja tri desetljeća je pokazala širenje područja s velikom potencijalnom opasnošću od požara raslinja od dalmatinskih otoka i obale prema zaleđu u odnosu na standardno klimatsko razdoblje 1961.-1990. godine. Cijelo područje TZO Murter-Kornati nalazi se unutar područja gdje je potencijalna opasnost od požara raslinja vrlo velika s vrijednošću SSR-a > 7.

Vremenski uvjeti u većini požara na otvorenom imaju odlučujuću ulogu u njihovom razvoju, širenju i ponašanju. Dugotrajna sušna i vruća razdoblja su vrlo povoljna za nastanak požara raslinja. Stoga meteorološki elementi koji najviše utječu na pojavu požara su Sunčevo zračenje, temperatura zraka, relativna vlažnost zraka i količina oborine, a na njegovo širenje jačina i smjer vjetra. Vjetar je meteorološki element koji u sprezi s gorivim materijalom najjače utječe na ponašanje požara. Utječe na požar na više načina: odnosi zrak bogat vlagom i ubrzava isparavanje i sušenje goriva; pomaže sagorijevanju dovođenjem nove količine kisik; širi požar noseći toplinu i goreće čestice na ne zahvaćena goriva; uglavnom određuje smjer širenja požara; otežava vatrogasnu intervenciju i djelovanje zemaljskih snaga i zrakoplova.

Općina Murter-Kornati provodi aktivnosti zaštite od požara u suradnji s nadležnim vatrogasnim službama i JU NP Kornati. Zbog otočnog karaktera područja i povećane požarne opasnosti tijekom ljetnih mjeseci, organiziraju se sezonske protupožarne mjere koje uključuju motrenje, preventivne obilaske i pripravnost vatrogasnih snaga. Na području naselja Murter organiziraju se vatrogasna dežurstva, dok se na području Kornata protupožarna zaštita provodi u suradnji s JU NP Kornati, uz angažiranje sezonskih vatrogasaca i primjenu sustava motrenja. Tijekom razdoblja najveće požarne opasnosti organizira se neprekidno, 24-satno operativno dežurstvo.

15. Prostor

Na području TZO Murter-Kornati uvjete zaštite, korištenja i uređenja prostora definirani su sljedećim prostorno-planskim dokumentima:

- Prostorni plan Nacionalnog parka Kornati (PPPPO NP Kornati)
- Prostorni plan područja posebnog obilježja žutsko-sitske otočne skupine (PPPPO Žutsko-sitske otočne skupine)
- Prostorni plan uređenja Općine Murter-Kornati (PPUO Murter-Kornati)

Prostorna heterogenost destinacije, koja obuhvaća naseljeni i intenzivnije korišteni prostor otoka Murtera te kornatskog arhipelaga (Gornji i Donji Kornati) s različitim stupnjevima zaštite i režimima korištenja, uvjetuje izrazito složen sustav upravljanja prostorom. Ključni izazov predstavlja usklađivanje razvojnih i gospodarskih interesa, uključujući turističko korištenje prostora, s različitim prostorno-planskim ograničenjima, dopuštenim oblicima korištenja i zahtjevima zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti, uz istodobno očuvanje nosivosti i dugoročne održivosti prostora.

15.1. Prostorni plan područja posebnih obilježja Nacionalnog parka Kornati

15.1.1 Temeljna obilježja

NP Kornati obuhvaća veći dio kornatskog arhipelaga, koji je 1980. godine, zbog izuzetnih krajobraznih ljepota, geomorfoloških obilježja, velike razvedenosti obalne linije i bogatih biocenoza morskog ekosustava, sukladno Zakonu o zaštiti prirode (NN 31/80 i 14/88) proglašen nacionalnim parkom.

Kornatski arhipelag predstavlja izrazito razveden prostor specifične strukture i krajobraznih obilježja. Na ukupnoj površini od oko 320 km² obuhvaća oko 149 otoka, otočića i hridi. Sastoji se od četiri otočna niza razvrstana u dvije grupe: Gornje Kornate - Sitski i Žutski otočni niz s ukupno 51 kopnenom jedinicom; i Donje Kornate- Kornatski i Pučinski ili Piškerski otočni niz s ukupno 98 kopnenih jedinica. Arhipelag se proteže se u duljini od približno 35 km i najvećoj širini od oko 14 km, između Dugog otoka na sjeverozapadu i otočne skupine Žirja na jugoistoku, dok ga prema kopnu omeđuje niz Pašman-Vrgada-Murter, a prema jugozapadu otvoreno more. Velika razvedenost, brojnost otoka i specifičan odnos kopnenih i morskih površina oblikuju prepoznatljivu prostornu i krajobraznu cjelinu.

Unutar granica NP Kornati nalazi se ukupno 89 prostornih kopnenih jedinica (otok, otočić, greben, hrid) s površinom od cca 48,15 km^2. Površina ukupnog prostora NP-a (teritorija i akvatorija) iznosi 217,00 km^2 od čega je 168,85 km^2 površina mora. Kornat kao najveći otok zauzima 65 % sveukupne površine otočja, a na njemu je i najviši vrh Metlina na 237 mnm. NP Kornati smješten je na krškom terenu kojeg karakterizira česta izmjena uzvišenja kružnog i dolina malih dimenzija. Transgresijom mora za oko 130 m nakon posljednjeg ledenog doba dolazi do potapanja nižih dolina, a pojedini brežuljci postaju otoci.

Otok Kornat čini oko 65 % kopnene površine, dok preostalih pet otoka – Piškera, Levrnaka, Lavsa, Kurba i Smokvica Vela (površine veće od 1 km^2) čini zajedno oko 18 %, 77 otočića (površine veće od 100 m^2, a manje od 1 km^2) čini zajedno oko 17 %, s prosječnom površinom otočića od 11 ha, a šest hridi (površine manje od 100 m^2) 13 zajedno imaju površinu od 270 m^2 i čine manje od 0,001 % kopnene površine NP-a.

Krajobraz NP Kornati jedno je od njegovih temeljnih obilježja i ključnih elemenata turističke atraktivnosti. Prepoznatljiv je po specifičnoj fizionomiji, koju oblikuju brojni ogoljeli otoci, otočići i hridi u kontrastu s morskom površinom, izrazito razvedena i pretežno stjenovita obala te karakteristične kornatske „krune“, strmci koji se na pojedinim dijelovima gotovo okomito spuštaju prema moru i dosežu visinu veću od 80 m. Najveći strmci nalaze se na otocima Klobučaru, Lavsi, Piškeri i Mani. Ukupna duljina kornatskih kruna (strmaca, iznad mora) na JZ strani Pučinskog niza otoka, koje su jedno od neprepoznatljivijih obilježja Parka, je oko 12 km. Najdulja kruna je na otoku Mana (duljina 1.530 m), najviša na otoku Klobučar (visina 82 m), a najdublja (vertikala, ispod površine mora) na Piškeri (dubine 92 m).

Prirodna obilježja nadopunjuje vrijedan kulturni krajobraz oblikovan stoljetnim čovjekovim korištenjem prostora, osobito prostrani kamenjarski pašnjaci, maslinici i mreža suhozida, čija se ukupna duljina unutar Parka procjenjuje na oko 330 km. Posebnu ambijentalnu vrijednost daju tradicijska gradnja u zaklonjenim uvalama (porti i stanovi tj. tradicijske naseobine) te istaknuti elementi kulturne baštine (crkve, kapelice utvrde, gradine i memorijalna područja). Spoj prirodnih i antropogenih elemenata stvorio je izrazito prepoznatljiv i uglavnom očuvan krajobrazni identitet Kornata, koji predstavlja važnu osnovu njihove doživljajne i turističke vrijednosti.

Razvojem turizma, tradicionalnim funkcijama prostora pridružuje se sve izraženija turistička funkcija, koja zbog statusa NP-a mora biti podređena očuvanju njegovih temeljnih vrijednosti. Turističko korištenje stoga se temelji prvenstveno na posjećivanju i doživljaju prostora, dok se uključivanje vlasnika posjeda kroz pružanje usluga povezuje s očuvanjem tradicijskih djelatnosti i kulturnog krajobraza. Time vlasnici nisu samo korisnici prostora, već imaju važnu ulogu u održavanju njegovih obilježja i vrijednosti.

Istodobno, slabljenje tradicijske poljoprivrede i rast interesa za turističko korištenje stvaraju pritisak na promjenu izvorne funkcije prostora i postojećih gospodarskih sklopova. Posebno je osjetljiva njihova postupna transformacija prema turističkim i smještajnim funkcijama, čime se otvara pitanje usklađivanja privatnih gospodarskih interesa s režimima zaštite i dopuštenim intenzitetom korištenja prostora.

15.1.2 Planske odredbe

Prostorni plan područja posebnih obilježja Nacionalnog parka Kornati (PPPPO NP Kornati) (Narodne novine 118/03) temeljni dokument zaštite, korištenja i uređenja prostora kojim se određuju i usklađuju odnosi korisnika prostora, uvjeti ograničenih intervencija i interes očuvanja vrijednosti prostora u skladu s zakonskim odredbama i načelima upravljanja nacionalnim parkovima, prilagođeno specifičnostima NP Kornati.

Osnovni ciljevi upravljanja i korištenja prostora usmjereni su na održavanje prirodnog stanja i antropogenih krajobraznih obilježja, očuvanje životnih zajednica te biljnih i životinjskih vrsta radi osiguravanja ekološke stabilnosti i biološke raznolikosti. Istodobno se nastoje isključiti djelatnosti koje mogu štetno utjecati na prostor te omogućiti posjećivanje u intenzitetu i na način koji neće ugroziti vrijednosti i obilježja NP Kornati.

Prema PPPPO NP Kornati, funkcija NP Kornati nije ograničena isključivo na zaštitu prirode, već obuhvaća znanstveno-kulturnu, odgojno-obrazovnu i turističko-rekreativnu funkciju, koje se međusobno nadopunjuju i ostvaruju unutar odgovarajućih režima zaštite i korištenja prostora.

Turizam i rekreacija pritom nisu krajnja svrha korištenja prostora, već su prvenstveno u funkciji njegova posjećivanja, razgledavanja i upoznavanja prirodnih i kulturnih vrijednosti. Zbog toga se turistički razvoj ne planira polazeći prvenstveno od tržišne potražnje i povećanja turističkih kapaciteta, već od prihvatnih mogućnosti prostora – broja posjetitelja i intenziteta korištenja koje pojedini lokaliteti, akvatorij i kopneni dio u cjelini mogu podnijeti bez narušavanja prirodnih obilježja i kvalitete okoliša. PPPPO NP Kornati stoga prednost daje kraćem, pretežito izletničkom posjećivanju, dok su turistička ponuda i prateća infrastruktura ograničene na sadržaje i kapacitete potrebne za kvalitetno i kontrolirano posjećivanje.

Na području NP Kornati ne predviđa se razvoj turizma temeljen na intenzivnoj izgradnji, velikim smještajnim kapacitetima i drugim oblicima komercijalnog korištenja prostora koji bi bili suprotni njegovoj primarnoj zaštitnoj funkciji. Turistička vrijednost NP Kornati proizlazi prije svega iz izvornosti i posebnosti prirodnog i kulturnog krajolika, zbog čega imaju ulogu snažnog atrakcijskog resursa koji doprinosi prepoznatljivosti i kvaliteti turističke ponude šireg područja. Turističko korištenje stoga treba biti usmjereno na doživljaj, upoznavanje i interpretaciju vrijednosti, a ne na njihovu intenzivnu komercijalizaciju, pri čemu očuvanje izvornosti prostora predstavlja temelj dugoročne turističke privlačnosti.

15.1.2.1 Zone Nacionalnog parka Kornati

Klasifikacija zona NP Kornati temelji se na diferenciranju prostora prema njegovim prirodnim i kulturnim obilježjima, stupnju očuvanosti te načinu i intenzitetu ljudskog korištenja. Takvim zoniranjem uspostavljaju se različiti režimi korištenja i zaštite, čime se prostorno razgraničavaju područja primarno usmjerena očuvanju prirodnih vrijednosti od prostora oblikovanih tradicijskim ljudskim djelovanjem i prostora u kojima su dopuštene određene aktivnosti, posjećivanje i sadržaji potrebni za funkcioniranje NP-a.

Sukladno PPPPO NP Kornati njegovo podijeljeno je na tri zone: prirodne, kulturne i zone mješovite namjene.

15.1.2.1.1 Prirodne zone

Prirodne zone obuhvaćaju: temeljni fenomen zaštite te zonu stroge zašite.

a) temeljni fenomen

Temeljni fenomen predstavlja osnovnu prirodnu vrijednost i ključni razlog proglašenja područja NP-om. Područje temeljnog fenomena obilježavaju akvatorij s izraženim oceanografskim posebnostima, specifičnom morfologijom podmorja i vrijednim morskim ekosustavima te skupine otoka i otočića prepoznatljivih geomorfoloških i vegetacijskih obilježja. Riječ je o izrazito očuvanom prostoru s vrlo ograničenom izgradnjom, infrastrukturom i drugim oblicima

korištenja, što omogućuje primjenu visokog stupnja zaštite i odgovarajućih režima upravljanja. Granice područja temeljnog fenomena pritom su jasno prepoznatljive u prostoru na temelju uočljivih topografskih obilježja.

b) zona stroge zaštite

Unutar područja NP Kornati izdvojene su zone stroge zaštite koje su utvrđene za područja oko otočića Purara te hridi Klint i Volic, Mrtovnjaka, otoka Klobucar te otoka Veliki i Mali Obručan.

15.1.2.1.2 Kulturne zone

Kulturne zone obuhvaćaju dijelove NP Kornati dugotrajno oblikovane ljudskim djelovanjem, čija vrijednost proizlazi iz očuvanog kulturnog krajolika, tradicijskih djelatnosti te povijesnih, graditeljskih i etnoloških obilježja. Njihova zaštita temelji se na očuvanju kulturne baštine i tradicijskog identiteta prostora, uz istodobnu primjenu mjera zaštite prirode, obzirom na njihovu neposrednu povezanost s prirodnim krajobrazom.

a) zona poljoprivrednog krajolika

Poljoprivredne površine i pašnjaci oblikovani tradicijskim načinom gospodarenja predstavljaju važan sastavni dio kulturnog krajolika i ukupnih vrijednosti NP Kornati. Zone kultiviranog poljoprivrednog krajolika obuhvaćaju kornatska polja Tarac, Trtuša, Knježak, Poselo, Koritnica, Željkovci, Cukino, Šipnate, Suha Punta i Statival te poljoprivredne površine, pretežito maslinike, na otocima Svršata, Levrnaka, Piškera, Lavsa, Ravni Žakan, Škulj i Smokvica. Današnji izgled tih prostora rezultat je dugotrajnog ljudskog djelovanja, kroz poljoprivredu i stočarstvo, koji su višestoljetnim utjecajem oblikovali antropogeni krajobraz izuzetne vrijednosti. Njihovo očuvanje stoga podrazumijeva ne samo zaštitu od degradacije i prenamjene, već i održavanje tradicijskih oblika korištenja koji su taj krajolik oblikovali i omogućuju njegovo dugoročno očuvanje.

b) arheološke, kulturno-historijske zone i lokaliteti, etnološki lokaliteti

Arheološki, kulturno-povijesni i etnološki lokaliteti na području Kornata svjedoče o dugotrajnom kontinuitetu ljudske prisutnosti i korištenja prostora, od prapovijesti do novijeg razdoblja. Najstariji tragovi obuhvaćaju ilirske gradine i gomile na više lokaliteta, dok su iz antičkog razdoblja sačuvani ostaci pristaništa, lučkih uređaja, građevina i ribnjaka, osobito na Piškeri, u uvali Šipnate, Velikoj Proversi i na Svršati. Kontinuitet korištenja prostora tijekom kasne antike i srednjeg vijeka potvrđuju sakralne građevine i drugi ostaci na području Tarca, kao i tragovi manjeg pastirskog naselja Pod Selo u polju Trtuša.

Posebnu vrijednost kulturnog krajolika čine ostaci naselja, sakralni objekti i elementi tradicijskog gospodarenja prostorom iz kasnijih razdoblja. Intenzivnije korištenje Kornata od 16. stoljeća

potvrđuju utvrda na Velikoj Panituli, ostaci ribarskog naselja na Piškeri i solane u uvali Jaz na Lavsi, dok brojne otočne kapelice svjedoče o povezanosti lokalnog stanovništva s morem i plovidbom. Krajem 19. stoljeća dodatno se oblikuje prepoznatljiv antropogeni kornatski krajolik, obilježen mrežom suhozida, obradivim površinama, maslinicima, voćnjacima i vinogradima te nastankom manjih ruralnih sklopova i stanova.

15.1.2.1.3 Zone mješovite namjene

Zone mješovite namjene su zone predviđene za upotrebu prostora u različite svrhe. To se odnosi na smještaj servisnih i tehničkih potreba NP Kornati te korištenje za tradicijske gospodarskih djelatnosti koje obavljaju vlasnici, odnosno posjednici zemlje na Kornatima.

a) servisno-uslužne zone

Servisno-uslužne zone su zone mješovite namjene koje se nalaze na mjestima važnim za organizaciju posjećivanja, odnosno prihvat posjetitelja, a što su ujedno i glavni ulazi u NP: Južna vala (Kulušićev stan) na otoku Ravni Žakan, marina Piškera na Velikoj Panituli sa svojim uslugama te zona u uvali Vrulje.

b) zone tradicijske gradnje – lučice

Zone tradicijske gradnje – lučice („porat“) predstavljaju specifične prostorne cjeline nastale kao posljedica tradicijskog korištenja kornatskih posjeda, prvenstveno poljoprivrede i stočarstva. Za razliku od naselja sa stalnim stanovništvom, kornatske lučice razvijale su se kao skupine gospodarskih i stambenih objekata namijenjenih povremenom boravku vlasnika posjeda, pri čemu je njihov smještaj neposredno uz more omogućavao pristup posjedima. Njihov položaj i prostorna organizacija uvelike su određeni prirodnim obilježjima uvala, osobito zaklonjenošću od dominantnih vjetrova, dok su na izloženijim lokacijama građeni tradicijski obalni infrastrukturni elementi poput lepara i mula.

Zone tradicijske gradnje koncentrirane su ponajprije na otoku Kornatu, ali se pojavljuju i na drugim otocima NP-a. To su: Suha Punta, Lucica, Kravljacica, Vrulje, Stiniva, Stival, uvala Samica, Lupeška, Tribošci, Pod Bižanj, Šipnate, Strižnja, Male Vrulje, Gujak, Ropotnica, Koromačna i uvala Opat, na otoku Kornatu, Levrnaka na otoku Levrnaki, Lavsa na otoku Lavsi i Smokvica na otoku Smokvica te ribarsko naselje na otoku Piškera.

U prostorno-planskom smislu definirane su kao zone mješovite namjene, unutar kojih se omogućuje smještaj sadržaja potrebnih za poljoprivredno korištenje posjeda i povremeni boravak vlasnika, kao i sadržaja povezanih s prihvatom i usluživanjem posjetitelja. Njihovo prostorno ograničavanje ima važnu zaštitnu funkciju jer se gradnja koncentrira unutar povijesno oblikovanih cjelina, čime se smanjuje pritisak na okolni prirodni prostor i istodobno čuvaju obilježja tradicijskog kornatskog krajolika.

15.1.3 Obilježja turizma i osnove turističke ponude

Planirani sustav posjećivanja NP Kornati temelji se na načelu prema kojem turističko korištenje mora ostati podređeno zaštitnoj funkciji NP-a i njegovim prostornim ograničenjima. Turizam se usmjerava prvenstveno prema izletničkom, edukativnom, kulturnom, nautičkom i drugim oblicima posjećivanja koji se mogu odvijati bez narušavanja prirodnih i krajobraznih vrijednosti, dok se razvoj masovnog i boravišnog turizma te izgradnja većih turističkih i smještajnih kapaciteta unutar NP-a ne predviđaju. Naglasak je stoga na oživljavanju i primjerenom opremanju postojećih sadržaja i građevina te organizaciji prihvata, kretanja i boravka posjetitelja, uz ograničavanje novih prostornih intervencija.

Važnu ulogu u takvom sustavu ima Murter kao glavna recepcijska točka NP Kornati, dok se prihvat i distribucija posjetitelja organiziraju kroz širi sustav ulaznih, recepcijskih i prekrcajnih točaka. PPPPO NP Kornati predviđeni su ulazi u akvatorij NP-a preko Velike Proverse i Opatskih vrata, dok su kao važnije recepcijske i prekrcajne lokacije određeni Žut, Ravni Žakan, Piškera i Vrulje. Na taj se način turistički promet nastoji prostorno usmjeravati i kontrolirati, a razvoj većih receptivnih i nautičkih kapaciteta prvenstveno vezati uz područja izvan granica NP-a.

Tablica 26. Prostorna organizacija posjećivanja NP Kornati, izvor: PPPP NP Kornati, izvor: Županijski zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije, obradio Level Project d.o.o.

Kategorija	Lokacija / sadržaj
Centri recepcijskih područja	Šibenik, Biograd na Moru, Zadar
Glavna recepcija NP Kornati	Murter (recepcijsko informativni i servisni centar NP Kornati)
Ulazi u akvatorij NP Kornati	Velika Proversa, Opatska vrata
Recepcijski centri – glavni ulazi/prekrcajne točke	Uvala Pinizel na otoku Žut Marina Piškera Ravni Žakan Vrulje

Specifičnost organizacije posjećivanja NP Kornati proizlazi iz njegova otočnog karaktera i izrazite zastupljenosti morskog prostora, kao i vlasničke strukture kopnenog dijela, koji se, izuzev površina pomorskog dobra, nalazi u privatnom vlasništvu. Zbog takvih prostornih obilježja pristup NP-u ostvaruje se plovilima, bilo individualno vlastitim ili unajmljenim plovilima, bilo organiziranim izletničkim brodovima koji polaze iz obalnih i otočnih naselja. Kretanje i boravak na kopnenim dijelovima NP-a ograničeni su prvenstveno na područja pomorskog dobra, dok je

korištenje ostalih površina povezano sa suglasnošću njihovih vlasnika, što predstavlja važan čimbenik u organizaciji i upravljanju posjećivanjem.

U 2022. godini NP Kornati posjetilo je oko 180.000 evidentiranih posjetitelja, uz procjenu da bi se stvarni broj mogao dosegnuti gotovo 300.000. Razlika proizlazi iz načina evidentiranja posjetitelja, pri čemu se broj posjetitelja na individualnim plovilima procjenjuje prema prodanim ulaznicama i prosječnom broju osoba na plovilima različitih veličina. Pritom dio plovila nije obuhvaćen ovom procjenom, osobito plovila koja samo prolaze kroz NP ili nakon dnevnog posjeta noće na sidrištima u njegovoj okolici (Dugi Otok, Murter, Žut i dr.), dok zbog veličine područja i velikog broja plovila, koji tijekom vršne sezone doseže 600-800 dnevno, nije moguće evidentirati sva individualna plovila koja borave u Parku.

Najveći udio posjetitelja, 70-85 %, čine nautičari na vlastitim ili unajmljenim plovilima, dok je njih 15-30 %, NP posjetilo u sklopu organiziranih dnevnih izleta. Oko 1 % posjetitelja odnosi se na druge oblike turističke ponude, među kojima je i ronjenje.

Na području NP-a nautički turizam predstavlja najzastupljeniji oblik turističkog korištenja prostora, pri čemu NP godišnje posjećuje oko 20.000 individualnih plovila. Posjećivanje je izrazito sezonski koncentrirano, s više od 90 % dolazaka od lipnja do rujna, a najveće opterećenje bilježi se u srpnju i kolovozu. Tijekom vršne sezone u NP-u se prosječno nalazi oko 200 plovila dnevno, dok njihov broj u pojedinim danima može prelaziti i preko 300. Za prihvat nautičara raspoloživa su organizirana sidrišta, vezovi u ACI marini Piškera te dodatni vezovi uz ugostiteljske objekte. Izletnički turizam također čini značajnu sastavnicu posjećivanja, s procijenjenih oko 52.000 posjetitelja u 2022. godini i približno 1.100 uplova izletničkih brodova. U vršnoj sezoni NP dnevno posjećuje prosječno 15-20 izletničkih brodova s oko 500 posjetitelja. Ronilački turizam zastupljen je u znatno manjem opsegu, s približno 100 organiziranih ronilačkih posjeta i oko 1.000 ronilaca godišnje, a odvija se isključivo u utvrđenim ronilačkim zonama i pod vodstvom ovlaštenih ronilačkih centara.

Ugostiteljska ponuda NP Kornati obuhvaća oko 20 konoba i restorana koji posluju uglavnom od travnja do listopada, a većinom su se razvili u okviru tradicijskih obiteljskih posjeda (porti). Kornatske konobe predstavljaju prepoznatljiv dio turističke i ugostiteljske ponude, osobito za nautičare, budući da su smještene u uvalama koje su ujedno važne nautičke zaustavne točke. Uz veći broj ugostiteljskih objekata uređeni su vezovi i privezišta, pri čemu je na raspolaganju više od 200 vezova.

15.1.4 Mogućnosti izgradnje na izgrađenim i neizgrađenom površinama

Uvažavajući odredbe za provođenje PPPPO NP Kornati, tradicijsku matricu smještaja građevina u prostoru te činjenicu da prostor nije komunalno opremljen i da se na njegovu području ne utvrđuju građevinska područja, mogućnosti nove izgradnje izrazito su ograničene i vezane uz Planom određene zone i lokalitete tradicijske gradnje - porte. Kopneni dio NP Kornati u potpunosti je u privatnom vlasništvu, s procijenjenih oko 800 vlasnika tzv „Kurnatara“, uglavnom žitelja Murtera, te manjim dijelom iz Betine, Sali i Zaglava, od kojih značajan dio redovno posjećuje i održava, a manji dio čak i kroz duže periode boravi na svojim posjedima.

Na području NP Kornati evidentirano je oko 300 kuća te 20 zona tradicijskih porata ukupne površine 8,8 ha. Na otoku Kornatu to su: Opat, Koromačna, Knježak/Ropotnica, Koritnica/Gujak, Vrulje, Male Vrulje, Strižnja, Kravljačica, Lučica, Šipnate, Pod Bižanj, Suha Punta, Lupeška, Statival i Stiniva, dok se ostale zone nalaze na otocima Smokvica (Lojena), Ravni Žakan (Zmorašnja vala), Lavsa, Piškera i Levrnaka.

Postojeće skupine i građevinski sklopovi razlikuju se prema načinu formiranja i položaju u prostoru, što neposredno određuje i mogućnosti njihove rekonstrukcije odnosno nove gradnje. Plan razlikuje:

- skupine samostalnih građevina i građevinskih sklopova
- povezane građevine u nizu (Vrulje, Lavsa, Smokvica i Lučica)
- izdvojene lokalitete odnosno pojedinačne građevinske sklopove.

Unutar zona tradicijske gradnje dopuštena je izgradnja odnosno rekonstrukcija građevina i građevinskih sklopova namijenjenih gospodarskom korištenju posjeda, s pomoćnim prostorijama i dijelom za privremeni smještaj vlasnika. Stambeni prostor može imati površinu od 20 do 30 m², dok ukupna zatvorena površina građevine ili građevinskog sklopa može iznositi najviše 65 m², uz mogućnost izvedbe natkrivenog otvorenog prostora površine do 50 % zatvorenog dijela. Gradnja je pritom vezana uz postojeću parcelu ili dio postojeće parcele unutar zone tradicijske gradnje.

Mogućnosti dodatne izgradnje posebno su ograničene postojećom morfologijom tradicijskih sklopova. Kod građevina formiranih u nizu dopuštaju se dogradnja, rekonstrukcija, interpolacija i dovršavanje postojećeg niza, uz obvezu poštovanja postojeće građevne i regulacijske linije. Izvan postojećih nizova nije dopušteno formiranje novih nizova, dok je njihovo produženje moguće samo ako postojeća parcelacija to omogućuje, što se prema odredbama Plana odnosi na niz u zoni Vrulje.

Na području NP Kornati do 2016. godine izgrađeno je ukupno 311 zgrada, a okvirna ukupna površina tih zona je oko 10 ha, tj. oko 0,2% kopnene površine Parka.

Tablica 27. Kretanje broja izgrađenih objekata na području NP Kornati 1968.-2016. i procjena za 2029. godinu, izvor: Plan upravljanja NP Kornati 2024.-2033. godine, obradio Level Project d.o.o.

Naziv otoka / lokaliteta/zone	Godina			
	1968.	2000.	2011.	2029. – procjena
Smokvica	15	27	29	30
Ravni Žakan	2	4	14	18
Kameni Žakan	1	1	1	1
Opat	1	3	8	10
Koromašna	5	8	12	14
Lavsa	10	14	16	17
Piškera	4	4	8	10
Velika Panitula	0	9	9	9
Gujak	2	2	8	10
Ropotnica	0	3	6	7
Stiniva	1	4	6	7
Vrulje	46	70	66	66
Levrnaka	2	7	12	14
Kravljačica	11	22	33	37
Strižnja	6	11	14	15
Lučica	11	27	22	22
Šipnata	1	6	6	6
Pod Bižanj	2	1	4	5
Tomasovac – Suha Punta	2	13	15	16
Statival	3	6	14	17
Lupeška	6	9	9	9
Bošci	0	0	2	3
UKUPNO	**131**	**251**	**314**	**343**

Za potrebe procjene nosivog kapaciteta prostora NP Kornati analizirano je kretanje broja izgrađenih objekata na izdvojenim lokalitetima za koje su raspoloživi usporedivi podaci za 1968., 2000. i 2016. godinu. Prema navedenim podacima, na promatranim lokalitetima evidentiran je ukupno 131 objekt 1968. godine, 251 objekt 2000. godine te 314 objekata 2016. godine. U promatranom razdoblju vidljivo je povećanje izgrađenosti, pri čemu se intenzitet i smjer promjena razlikuju među pojedinim lokalitetima.

Procjena broja objekata za 2029. godinu izrađena je primjenom konzervativne linearne ekstrapolacije trenda iz razdoblja 2000.- 2016. godine. Za svaki lokalitet izračunana je prosječna godišnja promjena broja objekata u navedenom šesnaestogodišnjem razdoblju, nakon čega je trend projiciran na razdoblje od 2016. do 2029. godine. Budući da se radi o prostoru NP u kojem su mogućnosti nove gradnje izrazito ograničene, nije primijenjen puni intenzitet prethodno zabilježenog rasta, već 50 % intenziteta rasta iz razdoblja 2000.-2016. godine. Na taj je način u procjenu uključena dosadašnja dinamika izgrađenosti, ali uz pretpostavku njezina znatnog usporavanja.

Na lokalitetima na kojima između 2000.-2016. godine nije zabilježeno povećanje broja objekata zadržana je vrijednost iz 2016. godine. Isto je načelo primijenjeno na Vrulje i Lučicu, gdje je u promatranom razdoblju evidentirano smanjenje broja objekata. Daljnji pad nije ekstrapoliran jer takva promjena ne mora predstavljati dugoročan trend smanjenja izgrađenosti, već može biti posljedica uklanjanja, prenamjene ili drukčijeg evidentiranja pojedinih građevina.

Primjenom opisane metode procjenjuje se da bi na promatranim lokalitetima 2029. godine moglo biti oko 343 objekta, odnosno 29 objekata više nego 2016. godine, što predstavlja povećanje od približno 9,2 %.

Takav pristup proizlazi i iz odredbi PPPPO NP Kornati. Unutar zona tradicijske gradnje mogućnosti zahvata vezane su uz postojeće građevinske sklopove, strukturu i položaj postojećih građevina, parcelaciju te posebne uvjete propisane za pojedine zone i lokalitete. Stoga se ukupna površina zona tradicijskih porata od 10 ha ne može smatrati raspoloživom površinom za novu izgradnju niti se na temelju nje može neposredno utvrditi broj mogućih novih građevina.

Slijedom navedenog, procijenjenih 343 objekta do 2029. godine treba promatrati kao gornju orijentacijsku vrijednost za potrebe procjene nosivog kapaciteta, a ne kao razvojni cilj ili planski kapacitet prostora. Prostor NP Kornati ne predstavlja prostornu rezervu za intenzivnije povećanje izgrađenosti, već je mogućnost daljnjih zahvata izrazito ograničena režimom zaštite i planskim uvjetima usmjerenima na očuvanje tradicijskih građevinskih sklopova i krajobraznih vrijednosti Kornata.

15.2. Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-sitske skupine

15.2.1 Temeljna obilježja

Žutsko-sitska otočna skupina, poznata i kao Gornji Kornati, obuhvaća sjeverni dio kornatskog arhipelaga i prostorno se nastavlja na područje NP Kornati. Područje je zaštićeno u kategoriji značajnog krajobraza 1967.godine, pri čemu je temelj zaštite očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti nastalih tradicijskim korištenjem otočnog prostora.

Obuhvat značajnog krajobraza iznosi 100,07 km², od čega morska površina zauzima 80,63 km^2 ili 80,63 %, a kopnena 19,43 ha ili 19,37 %. Kopneni prostor čine 2 otoka, 22 otočića i 19 hridi, među kojima prostorno dominira otok Žut s 14,85 km^2 dok je drugi veći otok Sit površine 1,7 km^2.

Žutsko-sitsku otočnu skupinu obilježava izrazita krajobrazna raznolikost i kontrast između uvala i položenih obala te strmih, divljih i stjenovitih obalnih dijelova. Krški reljef karakteriziraju škrape, kamenjari, ponori, dolci, suhe doline i špilje, dok vegetaciju čine degradirani oblici šuma hrasta crnike, makija, garig i ogoljeli kamenjar. Posebnu krajobraznu vrijednost imaju suhozidima ograđeni pašnjaci i maslinici, koji svjedoče o stoljetnom stočarskom i poljoprivrednom korištenju prostora. Razvedena obala s brojnim zaljevima, uvalama, rtovima i žalima, u spoju s krškim reljefom i oskudnom eumediteranskom vegetacijom, oblikuje prepoznatljiv otočni krajobraz.

Na području Žutsko-sitske otočne skupine nema stalnih naselja, a prostor je tradicionalno obilježen sezonskim boravkom stanovništva s otoka Murtera i šireg područja povezanim sa stočarstvom, maslinarstvom, vinogradarstvom i ribarstvom. O takvom načinu korištenja prostora svjedoče brojni sezonski stanovi, torovi i pristaništa za manje brodice, pri čemu je najveća koncentracija obrađenih površina i tradicijskih objekata na sjevernoj, razvedenijoj strani otoka Žuta. Danas se dio nekadašnjih sezonskih stanova i dalje koristi za potrebe poljoprivrede i ribarstva, dok je dio prilagođen odmoru i turističkom smještaju.

Promjene tradicijskih obrazaca korištenja predstavljaju jedan od ključnih izazova očuvanja Žutsko-sitske otočne skupine. Napuštanje stočarstva i poljoprivrede, jačanje turističkog korištenja priobalja te slabljenje povezanosti građevina uz obalu s pripadajućim poljoprivrednim posjedima stvaraju pritisak na obilježja zbog kojih je prostor zaštićen. PPPPO Žutsko-sitske skupine nastoji uskladiti zaštita krajobraza s gospodarskim korištenjem prostora, uz pažljivu integraciju turističkog posjećivanja kao komplementarne djelatnosti, a ne kao zamjene za njegove izvorne funkcije.

15.2.2 Planske odredbe

Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-sitske otočne skupine (PPPPO Žutsko-sitske otočne skupine) donesen je 2019. godine s ciljem očuvanja prirodnog i kulturnog krajobraza, antropogeno uvjetovanih ekosustava i njihove bioraznolikosti te tradicijske graditeljske baštine, uz istodobno omogućavanje održivog gospodarskog korištenja prostora. Koncepcija Plana polazi od pripadnosti Žutsko-sitske otočne skupine širem prostoru kornatskog otočja te njezine povijesne funkcije kao izdvojenog gospodarskog područja otoka Murtera. Stoga se zaštita ne temelji na isključivanju antropogenog utjecaja, već na očuvanju krajobraza kroz nastavak poljoprivrednog korištenja posjeda, obnovu zapuštenih pašnjaka i poljodjelskih površina te pažljivu integraciju turističkog posjećivanja kao komplementarne gospodarske djelatnosti.

Osnovni funkcionalno-prostorni okvir za korištenje i gradnju predstavlja kornatski poljoprivredni posjed, čime se mogućnost zahvata u prostoru neposredno povezuje s aktivnim poljoprivrednim gospodarstvom i korištenjem zemljišta. Planom se ne utvrđuju klasična građevinska područja, već područja moguće nove izgradnje unutar tradicijskih naseobina i područja za razvoj poljodjelstva. Time se nastoji ograničiti nekontrolirano širenje izgradnje, očuvati tradicijska matrica prostora te gospodarsko i turističko korištenje vezati uz očuvanje i aktiviranje poljoprivrednih posjeda.

Za razliku od NP Kornati, planski režim korištenja i uređenja prostora Žutsko-sitske otočne skupine omogućuje izraženiju gospodarsku i turističku funkciju, ali uz jasno definirana prostorna ograničenja. U zonama tradicijskih naseobina dopušta se mješovita namjena koja obuhvaća tradicijsko gospodarsko korištenje poljoprivrednih površina i mora, stalno i povremeno stanovanje te turistički smještaj i ugostiteljstvo kao komplementarne namjene. Postojeći ugostiteljski sadržaji sastavni su dio tog opredjeljenja, dok se izvan zona tradicijskih naseobina mogućnosti korištenja i rekonstrukcije građevina dodatno ograničavaju.

Turističko korištenje prostora prvenstveno se usmjerava prema oblicima koji se mogu uklopiti u postojeću krajobraznu i gospodarsku strukturu otočja. Posjetiteljska funkcija dodatno se razvija kroz lokalitete prirodne, krajobrazne i kulturne vrijednosti. Planom su kao važni lokaliteti posjećivanja prepoznati crkva sv. Križa na Veloj Grbi, vidikovci na otoku Žutu, ugostiteljski objekti povezani s tradicijskim gospodarstvima, marina i sidrišta te lokacije za ronjenje. Ugostiteljski sadržaji pritom se promatraju kao dio sustava posjećivanja zaštićenog prostora i promocije proizvoda tradicijskih gospodarstava, čime se turistička funkcija izravno povezuje s očuvanjem gospodarske osnove i identiteta otočja.

15.2.3 Obilježja turizma i osnove turističke ponude

Turizam na području Žutsko-sitske otočne skupine izrazito je povezan s morem i nautikom te izletničkim posjećivanjem. Otočni položaj, razvedena obala s brojnim uvalama te očuvani kornatski krajobraz čine prostor privlačnim prvenstveno nautičarima, dok se turistička ponuda razvila u neposrednoj vezi s tradicijskim načinom korištenja otočja. Za razliku od klasičnih otočnih destinacija, ovdje nema većih turističkih naselja ni koncentrirane turističke izgradnje, već su sadržaji raspoređeni u tradicijskim portima i uvalama.

Okosnicu turističke ponude čine marina Žut, uređena sidrišta, ugostiteljski objekti i manji smještajni kapaciteti povezani s tradicijskim gospodarstvima. Turistički smještaj i ugostiteljstvo upravo su određeni kao komplementarne namjene uz poljoprivredu, korištenje mora te povremeno i stalno stanovanje. Time je turistička funkcija neposredno povezana s očuvanjem gospodarske aktivnosti i postojećeg načina korištenja otočnog prostora.

Nautičku ponudu nadopunjuju mogućnosti boravka i aktivnosti u prirodi, osobito pješačenje, posjet vidikovcima, ronjenje te upoznavanje kulturnog krajobraza i tradicijske baštine.

15.2.4 Mogućnosti izgradnje na izgrađenim i neizgrađenim površinama

Mogućnosti izgradnje na području Žutsko-sitske otočne skupine izrazito su ograničene i prilagođene statusu zaštićenog područja. Sukladno PPPPO Žutsko-sitske otočne skupine ne utvrđuju se građevinska područja, već su mogućnosti rekonstrukcije i nove izgradnje vezane uz zone tradicijskih naseobina i područja za razvoj poljodjelstva. Unutar ovi zona postoji mogućnost zadržavanja gotovo sve zatečene izgradnje, te ograničena gradnja novih zgrada, po gabaritima skromnih, ali većih nego što je to dozvoljeno na području NP Kornati.

Zone tradicijskih naseobina i građevina (s tradicijskim portima) odražavaju povijesni kontinuitet korištenja prostora. Sadrže postojeće i planirane građevine mješovite namjene (stanove) te lučice (porte) za smještaj plovila kao nužnu infrastrukturu prometne veze s matičnim naseljima.

U zonama mješovite namjene moguće je tradicijsko gospodarsko korištenje prostora uz stalno i povremeno stanovanje te turistički smještaj i obavljanje ugostiteljske djelatnosti kao komplementarne namjene.
Evidentirane zone tradicijskih naseobina na području Žutsko-sitske otočne skupine su:

- otok Sit (Šumice – Balabokin stan, Čitapin porat- Pahaljica, Dulukin stan, Đunđurin stan, Božikov stan)
- otočić Šćitna (Božikov stan)
- otok Žut (Pinizel Gornji (Burtina) i Donji (Kulušićev stan), Bizikovica, Podražanj (Mudronjin stan), Golubovac (Papeše), Saruščica (Vodopijin-Juragića stan), Strunac (Jelićev stan), Sabuni (Juragića stan), Žešnja zmorašnja (Jelićev stan), Mala Žešnja, Dragišina, Pristanišće, Kovačeva kuća, Podmuravnjak, Maslinovica, Strunac-Prisliga, uvala Hijača i ostale građevine te ruševine kojima se može dokazati postojanje prije 15.02.1958.

U sklopu zona tradicijskih naseobina nalaze se i građevine pretežito ugostiteljske namjene (konobe i restorani) i to u uvalama Golubovac (dva objekta), Strunac, Sabuni, Dragišina i Pristanišće. Ove se građevine također smatraju stanovima, tj. građevinama mješovite namjene.

Izvan zona tradicijskih naseobina i građevina evidentirane su građevine mješovite namjene (stanovi). Prema PPPPO Žutsko-sitske otočne skupine u tim područjima propisana su posebna ograničenja u pogledu dozvoljenih zahvata, dok se u pogledu namjene u njima ne planira ugostiteljska djelatnost. Ove su građevine evidentirane na sljedećim lokacijama:

- otok Žut (Pinizel, Bizikovica, Žešnja zmorašnja, Mala Žešnja, Babin Bok, Strunac, Maslinovica, Podmuravnjak)
- otočić Brušnjak
- otočić Ravna slika
- hrid Pelin

Zone za razvoj poljodjelstva obuhvaćaju postojeće poljodjelske površine te okolne površine za koje je krajobraznom analizom ocijenjeno da mogu biti pogodne za poljodjelstvo. Prema PPPPO u određenim dijelovima ovih zona, izvan pojasa 100 m od obale, omogućena gradnja novih građevina mješovite namjene (stanova).

Također, na području Žutsko-sitske skupine nije dozvoljeno postavljanje tzv. mobilnih kućica, niti drugih vrsta mobilnih-montažnih objekata.

Procjena mogućnosti daljnje izgradnje na području Žutsko-sitske otočne skupine provedena je analizom mogućnosti širenja postojeće izgradnje i realizacije novih stanova unutar zona tradicijskih naseobina, mogućnosti zahvata na postojećoj izgradnji izvan tih zona te mogućnosti gradnje stanova u polju unutar zona moguće izgradnje za razvoj poljodjelstva.

Mogućnost značajnijih zahvata u prostoru povezana je i s dokazivanjem „kornatskog poljoprivrednog posjeda“ tj. uvjet da je za svu novu gradnju i opsežniju rekonstrukciju nužan preduvjet registrirano poljoprivredno gospodarstvo te dokazano vlasništvo gospodarski značajne površine poljoprivrednog zemljišta na otočju. Ovaj prostorno-planski instrument na razumljiv i tradicijski utemeljen način ograničava opseg širenja gradnje, i ujedno aktivaciju (ili barem ekonomski revaloriziraju) zapuštenih poljoprivrednih površina. Uvjet koji mora obuhvaćati najmanje 3 ha ekvivalenta maslinika (EM). Pritom 1 ha maslinika, vinograda, voćnjaka, povrtnjaka i ostalih poljodjelskih kultura odgovara 1 ha EM, dok 1 ha pašnjaka odgovara 0,25 ha EM. Zemljište posjeda ne mora biti objedinjeno u jednoj čestici, ali mora biti trajno i neraskidivo povezano s korištenjem pripadajućih građevina. Na jednom kornatskom poljoprivrednom posjedu može se smjestiti samo jedan stan te najviše jedan magazin na izdvojenom dijelu posjeda. Pritom pojam stan nema značenje pojedinačne stambene jedinice, već predstavlja glavnu zgradu odnosno građevni sklop koji može obuhvaćati glavnu i pomoćne zgrade. Zbog toga broj postojećih i planiranih stanova nije moguće poistovjetiti s brojem pojedinačnih zgrada. U daljnjoj analizi procjenjuje se potencijal za realizaciju mogućnosti izgradnje unutar zona tradicijskih naseobina te zona za razvoj poljodjelstva.

a) Zone tradicijskih naseobina

U zonama tradicijskih naseobina i građevina određene su moguće lokacije nove gradnje definirane temeljem analize vizurne izloženosti i morfologije prostora i po načelu da se gradnja ne širi uz obalu, već se samo popunjavaju pojedini prostori između postojećih zgrada. Na svakoj čestici može biti jedna zgrada ili građevni sklop, a čestice se ne mogu dalje cijepati.

Unutar zona tradicijskih naseobina evidentirano je 135 postojećih stanova, dok je mogućnost nove gradnje utvrđena za dodatnih 49 stanova. Njihovom potpunom realizacijom ukupan broj stanova mogao bi dosegnuti 184, odnosno povećati se za 36,3 % u odnosu na postojeće stanje.

Tablica 28. Potencijal gradnje novih „stanova" unutar zona tradicijskih naseobina na području Žutsko-sitske otočne skupine, izvor: Urbing d.o.o., Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-sitske otočne skupine, obradio Level Project d.o.o.

Zona	Naziv zone	Broj postojećih stanova	Broj planiranih stanova	Ukupan broj stanova
A	Otok Sit – Šumice (Balabokin stan)	6	0	6
B	Otok Sit – Čitapin stan (Pahaljica)	3	0	3
C	Otok Sit – Dulukin stan	5	3	8
D	Otok Sit – Đunđurin stan	1	0	1
E	Otok Sit – Božikov stan	1	0	1
F	Otočić Šćitna – Božikov stan	2	0	2
J	Otok Žut – Pinezel	9	10	19
K	Otok Žut – Bizikovica	22	5	27
L	Otok Žut – Podražanj i Golubovac	17	9	26
M	Otok Žut – Maslinovica	2	0	2
N	Otok Žut – Žešnja zmorašnja	4	0	4
O	Otok Žut – Žešnja južna i Babin bok	1	0	1
P	Otok Žut – Saručica	2	0	2
Q	Otok Žut – Strunac	13	3	16
R	Otok Žut – Strunac-Prisliga	1	0	1
T	Otok Žut – Sabuni	8	2	10
V	Otok Žut – Dragišina, Hijača i Pristanišće	34	16	50
X	Otok Žut – Vela Grba	1	0	1

Y	Otok Žut – V. Šepurina / Kovačev stan	1	1	2
Z	Otok Žut – Podmuravnjak / Ježinov stan	2	0	2
Ukupno		**135**	**49**	**184**

Potencijal nove gradnje koncentriran je u osam zona. Najveći je u zoni V – Žut – Dragišina, Hijača i Pristanišće, gdje je uz 34 postojeća moguće još 16 novih stanova. Slijede zona J – Žut – Pinezel s 10 te zona L – Žut – Podražanj i Golubovac s 9 planiranih stanova. Samo na ove tri zone odnosi se 71,4 % ukupnog potencijala novih stanova. Dodatni potencijal utvrđen je u zoni K – Žut – Bizikovica s pet, zonama C – Sit – Dulukin stan i Q – Žut – Strunac s po tri, zoni T – Žut – Sabuni s dva te zoni Y – Žut – V. Šepurina / Kovačev stan s jednim planiranim stanom.

Mogućnost gradnje unutar pojedinog stana ograničena je najvećim dopuštenim gabaritima. Stan se može formirati kao jedna ili više glavnih i pomoćnih zgrada, pri čemu površina zemljišta pod svim zgradama ne smije prelaziti 75 m² + 2 m² za svaki hektar EM. Glavna zgrada u pravilu može imati najviše dvije nadzemne etaže, dok je za dio stanova dopuštena samo jedna nadzemna etaža. Izgrađenost dijela čestice unutar zone tradicijskog naselja ne smije biti veća od 50 %, osim u slučaju zadržavanja postojećeg stanja.

Stoga 49 planiranih stanova ne predstavlja 49 pojedinačnih zgrada, već 49 mogućih novih građevnih sklopova. Uz navedeni potencijal nove gradnje postoji i mogućnost rekonstrukcije i dogradnje 135 postojećih stanova do dopuštenih gabarita.

S aspekta turističkog prihvatnog kapaciteta, mogućnost daljnje gradnje potrebno je sagledati i kroz potencijalno povećanje smještajnih kapaciteta. Prema odredbama PPPPO-a, u sklopu jednog stana moguće je ostvariti turistički smještaj kapaciteta do 8 kreveta u najviše dvije smještajne jedinice, pri čemu turistička namjena predstavlja komplementarnu funkciju kornatskog poljoprivrednog posjeda. Slijedom toga, realizacijom svih 49 planiranih stanova unutar zona tradicijskih naseobina te korištenjem njihova najvećeg dopuštenog turističkog kapaciteta moglo bi se ostvariti najviše 98 novih smještajnih jedinica s ukupno 392 kreveta.

b) zone izvan tradicijskih naseobina

Izvan zona tradicijskih naseobina evidentirano je 25 postojećih stanova te šest ostalih postojećih lokacija, odnosno ukupno 31 lokacija postojeće izgradnje. Izvan zona tradicijskih naseobina nalaze se sljedeće lokacije stanova,

Tablica 29. Postojeći stanovi izvan zona tradicijskih naseobina na području Žutsko-sitske otočne skupine, izvor: Urbing d.o.o., Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-sitske otočne skupine, obradio Level Project d.o.o.

Zona	Naziv zone	Broj postojećih stanova
G	Hrid Pelinjak (Pelin)	1
H	Otočić Brušnjak	2
I	Otočić Ravna Sika	1

J	Otok Žut – Pinezel	6
K	Otok Žut – Bizikovica	3
N	Otok Žut – Žešnja zmorašnja	2
O	Otok Žut – Žešnja južna i Babin bok	7
P	Otok Žut – Saručica	1
Q	Otok Žut – Strunac	2
S	Otok Žut – Mali Bok	1
U	Otok Žut – rt Maslinovica	2
Z	Otok Žut – Podmuravnjak / Ježinov stan	3
Ukupno		31

Izvan zona tradicijskih naseobina mogućnosti daljnje gradnje izrazito su ograničene i odnose se isključivo na postojeću zakonito izgrađenu izgradnju. Za dio postojećih stanova omogućeno je zadržavanje zgrada uz mogućnost provedbe malih zahvata u prostoru, pri čemu se ne dopušta ugostiteljska djelatnost. Ostale postojeće zgrade mogu se, pod uvjetom da su zakonito izgrađene, zadržati i rekonstruirati isključivo u postojećim gabaritima i namjeni. Slijedom navedenoga, izvan zona tradicijskih naseobina ne postoji potencijal nove gradnje, već se mogućnosti zahvata odnose na zadržavanje i ograničeno unaprjeđenje postojeće izgrađene strukture.

c) Zone moguće izgradnje unutar zona za razvoj poljodjelstva

Zone za razvoj poljodjelstva određene su s ciljem unaprjeđenja tradicijskog korištenja prostora Žutsko-sitske otočne skupine i očuvanja poljoprivrede kao jedne od osnovnih gospodarskih djelatnosti. Obuhvaćaju postojeće površine tradicijskog poljodjelstva te druge površine koje su, obzirom na obilježja terena i krajobraza, ocijenjene pogodnima za poljoprivredno korištenje. Iako je maslinarstvo danas gotovo jedina zastupljena poljoprivredna kultura, omogućeno je korištenje ovih zona i za uzgoj drugih kultura. Posebna pažnja pridaje se očuvanju obilježja krajobraza, zbog čega su mogućnosti strojne obrade zemljišta ograničene, a postojeće suhozidne strukture potrebno je očuvati.

Mogućnost nove gradnje ograničena je na zone moguće izgradnje, smještene na vizualno manje izloženim dijelovima otoka Žuta, udaljenima više od 100 m od obale. Unutar njih dopuštena je gradnja stanova u polju, uz obvezu dokazivanja kornatskog poljoprivrednog posjeda koji uključuje najmanje 3 ha ekvivalenta maslinika (EM). Na jednom takvom posjedu može se smjestiti samo jedan stan, čime je opseg nove izgradnje neposredno povezan s poljoprivrednim korištenjem prostora.

Za smještaj stana u polju propisani su dodatni uvjeti kojima se ograničava intenzitet izgradnje. Čestica mora imati najmanje 1 ha, nova zgrada mora biti udaljena najmanje 100 m od najbliže

postojeće ili odobrene nove zgrade, a lokacija mora zauzimati manje vrijedno obradivo zemljište i ne smije biti vizualno najizloženija pogledu s mora. Stan može obuhvaćati jednu ili više glavnih i pomoćnih zgrada, pri čemu površina zemljišta pod svim zgradama može iznositi najviše 100 m² + 2 m² za svaki hektar EM, uz najviše jednu nadzemnu etažu.

Slijedom navedenoga, zone za razvoj poljodjelstva ne predstavljaju klasičnu rezervu neizgrađenog prostora za buduću izgradnju, već područja primarno namijenjena poljoprivrednom korištenju unutar kojih je, pod strogo određenim uvjetima, dopuštena prateća gradnja. Maksimalan broj novih stanova u polju nije moguće pouzdano brojčano utvrditi, budući da ne proizlazi samo iz površine raspoloživih zona, već iz mogućnosti istodobnog ispunjavanja propisanih uvjeta za pojedinu lokaciju i pripadajući kornatski poljoprivredni posjed. Stoga se njihov potencijal u procjeni prihvatnog kapaciteta može vrednovati kao dodatni, uvjetovani potencijal izgradnje, a ne kao unaprijed određena rezerva novih stanova.

d) Turistički smještaj

S aspekta turističkog korištenja prostora, realizacija novih stanova može rezultirati i povećanjem smještajnih kapaciteta, pri čemu Plan jasno ograničava njihov intenzitet. U sklopu pojedinog stana dopušten je turistički smještaj kapaciteta do 8 kreveta u najviše dvije smještajne jedinice i/ili kampiralište kapaciteta do 5 kamp-mjesta, isključivo u šatorima smještenima u postojećem masliniku uz stan, dok se sanitarni prostori moraju nalaziti unutar stana. Slijedom toga, 49 planiranih stanova unutar zona tradicijskih naseobina predstavlja teorijski potencijal za do 392 kreveta u smještajnim jedinicama i/ili do 245 kamp-mjesta. Navedene vrijednosti predstavljaju krajnji planski potencijal, a ne očekivano povećanje turističkih kapaciteta, budući da turistička funkcija nije obvezna sastavnica svakog stana, već jedna od mogućih komplementarnih namjena.

15.3. Prostorni plan uređenja Općine Murter-Kornati

Prostorni plan uređenja Općine Murter-Kornati (PPUO Murter-Kornati) glavni je prostorno-planski dokument kojim se određuju uvjeti zaštite, korištenja i uređenja prostora naselja Murtera.

Tijekom 2025. godine na snazi je bio PPUO Murter-Kornati ("Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije", broj 02/04., 03/04.-ispravak, 11/05.-ispravak, 04/06., 12/08., 05/11., 12/12.-ispravak, 13/15. i 06/16.-pročišćeni tekst, "Službeni glasnik općine Murter-Kornati", broj 01/17., 04/17.-ispravak greške, 05/17.- ispravak greške i 01/18.-pročišćeni tekst, 08/18., 1/19.-pročišćeni tekst i 05/20) tj. njegove VI. izmjene/dopune.

Za dijelove neuređenog dijela građevinskog područja tijekom 2025. godine na snazi su bili sljedeći urbanistički planovi uređenja:

- UPU Lajci 2 ("Službeni glasnik Općine Murter", broj 04/19)
- UPU Raduč ("Službeni glasnik Općine Murter-Kornati", broj 07/20.)
- DPU Sveti Mihovil ("Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije", broj 04/13., "Službeni glasnik Općine Murter-Kornati", broj 02/20.)

15.3.1 Građevinsko područje naselja (GPN)

Turizam se u prostornim planovima najčešće sagledava kroz planirana ili realizirana područja građevinskog područja ugostiteljske turističke namjene unutar građevinskog područja naselja (dalje: GPN) ili unutar građevinskog područja za izdvojene namjene izvan naselja u kojima se planiraju površine za razvoj područja gospodarske namjene- ugostiteljsko-turističke namjene za hotel (planska oznaka T1), turističko naselje (planska oznaka T2) ili kamp (planska oznaka T3). Osim navedenih, gradnja i rekonstrukcija nekomercijalnih i komercijalnih smještajnih kapaciteta (apartmana ili kuća za odmor te ostalih vrsta smještaja u privatnom smještaju) koji čine većinu smještajne ponude destinacije nalazi se unutar GPN-a u zonama mješovite namjene.

Prema PPUO Murter-Kornati, ukupna površina GPN-a iznosi 190,79 ha. Izgrađeni dio GPN-a obuhvaća 95,22 ha (65,5 %), neizgrađeni 34,16 ha (23,5 %), a neuređeni 15,93 ha (11,0 %).

Tablica 30. Površina građevinskih područja naselja Murter prema vrstama namjena i statusu izgrađenosti, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

Namjena	Izgrađeni dio GPN (ha)	Neizgrađeni dio GPN (ha)	Neuređeni dio GPN (ha)	Ukupno GPN (ha)
Murter	172,45	10,99	7,35	**190,79**
GPN Murter (naselje)	**172,45**	**10,99**	**7,35**	**190,79**

GPN Murter najvećim je dijelom namijenjeno mješovitoj namjeni (M), koja obuhvaća ukupno 125,02 ha odnosno približno 65,5 % ukupne površine GPN. Izgrađeni dio zauzima 111,68 ha, dok se 6,58 ha odnosi na neizgrađeni dio, a 6,76 ha na neuređeni dio.

Tablica 31. Građevinsko područje naselja Murter prema vrstama namjena i statusu izgrađenosti, izvor: PPUO Murter-Kornati VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

	Izgrađeni dio GPN	Neizgrađeni dio GPN	Neuređeni dio GPN	Ukupno GPN
Pretežito mješovita namjena	111,68	6,58	6,76	125,02
Gospodarska namjena – ugostiteljsko-turistička u naselju (Tn)	1,65	1,43	-	3,08
Javna i društvena namjena (D)	5,21	-	-	5,21
Javne zelene površine – javni park (Z1)	1,8	-	-	1,8
Sportsko-rekreacijska namjena - neizgrađeni dio (SR)	-	2,98	0,59	3,57
Parkirališta za osobna cestovna vozila (P)	0,52	-	-	0,52
Sportsko-rekreacijska namjena – uređena plaža (R6u)	2,21	-	-	2,21
Sportsko-rekreacijska namjena – prirodna plaža (R6p)	2,36	-	-	2,36
Rekreacija na moru (akvatorij plaže)	13,74	-	-	13,74
Luka otvorena za javni promet – kopneni dio	2,73	-	-	2,73
Luka otvorena za javni promet – akvatorij	15,97	-	-	15,97
Luka posebne namjene – nautički turizam – kopneni dio (LN)	4,01	-	-	4,01
Luka posebne namjene – nautički turizam – akvatorij (LN)	7,39	-	-	7,39
Luka posebne namjene- brodogradilište- kopneni dio (LB)	1,07	-	-	1,07

Luka posebne namjene- brodogradilište – akvatorij (LB)	2,11	-	-	2,11
Građevinsko područje naselja (GPN)	**172,45**	**10,99**	**7,35**	**190,79**

Smještajni objekti realiziraju se unutar građevinskog područja naselja u okviru stambenih, stambeno-poslovnih i poslovno-stambenih, obiteljskih i višeobiteljskih građevina (samostojeće, dvojne ili građevine u nizu). Unutar građevinskog područja naselja propisuje se:

Građevinsko područje naselja (mješovita namjena)

- gradnja i rekonstrukcija te zamjenska gradnja obiteljskih i višeobiteljskih građevina, pomoćnih i manjih gospodarskih građevina
- gradnja pratećih sadržaja stanovanja, kao što su odgojni, obrazovni, zdravstveni, kulturni, socijalni, vjerski, sportsko-rekreacijski, poslovni, trgovački, turistički i ugostiteljski sadržaji, uključujući pojedinačne građevine (hotel, pansion, prenoćište, hostel i sl.) te servisni sadržaji, prometne, zelene, športske i rekreacijske površine, infrastrukturni, komunalni objekti i uređaji i drugi sadržaji naselja,
- manji poslovni i gospodarski sadržaji
- nije dozvoljena izgradnja kampova, kampirališta niti kamp-odmorišta na zasebnim površinama niti na građevnoj čestici stambene ili ugostiteljsko-turističke namjene.

15.3.1.1 Zone gospodarske namjene – ugostiteljsko-turističke namjene (unutar GPN)

Prema PPUO Murter-Kornati, unutar GPN-a, definirane su sljedeće zone isključive namjene za gospodarsku namjenu – ugostiteljsko-turističku (hotel, kamp ili turističko naselje) za predio Slanica.

Gospodarska namjena – ugostiteljsko-turistička u naselju (planska oznaka Tn)- Slanica

- izgradnja sadržaja turističke smještajne ponude hotela, kampovi i pratećih sadržaja
- unutar zone turističke namjene u naselju (Tn) omogućava se izgradnja sadržaja hotela (600 m^2 izgrađeni dio; 2000 m^2 neizgrađeni dio), kampova 3000 m^2 te pratećih ugostiteljskih građevina, zabavnih, otvorenih sportskih terena i sličnih sadržaja, ali ne i kampirališta ni kamp-odmorišta.
- stambena namjena niti za stalno niti za povremeno stanovanje nije dozvoljena
- izgrađeno 1,65 ha (16.500 m^2) (53,6 %), neizgrađeno 1,43 ha (14.300 m^2) (46,4 %).

15.3.2 Građevinsko područje naselja za izdvojene namjene izvan naselja gospodarske – ugostiteljsko-turističke namjene

Na području naselja Murter, sukladno PPUO Murter-Kornati, određena su ukupno dva građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene za izdvojene namjene izvan naselja – Slanica i Kosirina. Tijekom izrade ovog Plana zone nisu u cijelosti izgrađene, što upućuje na mogućnost njihovog daljnjeg planskog razvoja i uređenja. Za oba područja planirano je donošenje urbanističkog plana uređenja (UPU) kojima će se definirani uvjeti gradnje, organizacija prostora i smjernice budućeg razvoja.

Tablica 32. Izdvojena građevinska područja izvan naselja za gospodarsku namjenu - ugostiteljsko-turističku na području TZO Murter-Kornati, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

	Opće odredbe	Postojeći kapaciteti	Planirani kapaciteti	Površina (izgrađeni dio neizgrađeni dio)
Zona Slanica (T1-hotel,T3-kamp)	Izdvojeno građevinsko područje izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene Gradnja novih hotela, uređenje i proširenje kampa, gradnja pratećih sadržaja turizma, uređenje otvorenih zelenih i rekreacijskih površina i sl. bez gradnje sadržaja povremenog ili stalnog stanovanja Otvorene površine za šport i rekreaciju (različita igrališta, bazeni i dr.), površina za turističku rekreaciju, zasebnih ili u sklopu smještajnih kapaciteta (sportske dvorane, bazeni i dr., plaže i plažni sadržaji) Smještajni kapaciteti u namjeni T1 mogu se planirati 70 % u hotelima i 30 % u vilama Obavezna izrada Urbanističkog plana uređenja (UPU)	500 kreveta	1200 kreveta	Izgrađeno: 5,9 ha (44,7 %) Neuređeno: 7,3 ha (55,3 %) **Ukupno: 13,2 ha (100 %)**
Zona Kosirina (T3-kamp)	Izdvojeno građevinsko područje izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene Uređenje i proširenje kampa Otvorene površine za šport i rekreaciju (različita igrališta, bazeni i dr.), površina za turističku rekreaciju, zasebnih ili	600 mjesta	240 mjesta	Izgrađeno:1,53 ha Neuređeno 1,47 ha **Ukupno: 3,0 ha (ukupno 100 %)**

	u sklopu smještajnih kapaciteta (sportske dvorane, bazeni i dr., plaže i plažni sadržaji) Obavezna izrada Urbanističkog plana uređenja (UPU)			

15.3.3 Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama stambene i mješovite namjene građevinskog područja naselja

Ukupni utvrđeni neizgrađeni dio (uređeni i neuređeni) građevinskog područja naselja na cijelom administrativnom području naselja Murter iznosi 97,02 ha. Na tim površinama moguća je gradnja u skladu s uvjetima PPUO Murter-Kornati.
Prema podacima PPUO Murter-Kornati (VI. izmjene i dopune), neizgrađeni dio građevinskog područja naselja Murter obuhvaća ukupnu površinu 6,58 ha. Ova je površina umanjena za 25 % prometnih površina i zelenih površina te je dobivena vrijednost 4,93 ha. Neuređeni dio građevinskog područja naselja obuhvaća 6,76 ha. Prema istom kriteriju, ove su površine umanjene te je dobiveno ukupno 5,07 ha raspoloživih površina u neuređenom dijelu građevinskog područja naselja.

Tablica 33. Površina neizgrađenih i neuređenih dijelova građevinskih područja naselja Murter, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

Naselje	Neizgrađeni dio GPN (u ha)		Neuređeni dio GPN (u ha)		Neizgrađeni dio GPN (umanjenje 25 %) (u ha)		Neuređeni dio GPN (umanjenje 25 %) (u ha)	
	stambena	mješovita	stambena	mješovita	stambena	mješovita	stambena	mješovita
Murter	0,00	6,58	0,00	6,76	0,00	4,93	0,00	5,07

Analizom PPUO Murter-Kornati te analizom DOF snimki izgrađenog građevinskog područja naselja Murter utvrđena je mogućnost stambene izgradnje u neizgrađenom i neuređenom dijelu građevinskog područja.
Prema procjeni o dozvoljenom broju stambenih jedinica na prosječnoj građevnoj čestici prema odabranim tipovima izgradnje – samostojeća građevina s 2 stambene jedinice (površina k.č.400 m^2) te višestambena građevina 4 stambene jedinice (površina k.č. 600 m^2) izračunat je potencijal izgradnje u neizgrađenom dijelu građevinskog područja naselja u iznosu 103 objekata i 288 stambenih jedinica.
U neuređenom dijelu građevinskog područja naselja, ukupna raspoloživa površina iznosi 5,07 ha, na kojoj je moguće izgraditi ukupno 107 objekata, odnosno 296 novih stambenih jedinica.

Tablica 34. Površina neizgrađenih i neuređenih dijelova građevinskih područja naselja na području naselja Murter, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

Naselje	Raspoloživo za gradnju u neizgrađenom dijelu (nakon umanjenja)	Pretpostavljena tipologija nove gradnje	Potencijalni maks. broj objekata/stambenih jedinica	Raspoloživo za gradnju u neuređenom dijelu (nakon umanjenja)	Pretpostavljena tipologija nove gradnje	Potencijalni maks. broj objekata/stambenih jedinica
Murter	4,93	obiteljska kuća (2 s.j. g.č. 400 m^2) višestambena građevina (4 s.j, g.č.600 m^2	62/123 41/165	5,07	obiteljska kuća (2 s.j. g.č. 400 m^2) višestambena građevina (4 s.j, g.č.600 m^2	63/127 42/169
PPUO Murter	**4,93**		**103/288**	**5,07**		**105/296**

Sumarno, na neizgrađenom i neuređenom dijelu građevinskog područja TZO Murter-Kornati moguća je izgradnja 584 stambene jedinice.

15.3.4 Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja

Potencijalni maksimum izgrađenosti izgrađenog dijela građevinskog područja naselja na području naselja Murter moguće je procijeniti primjenom sličnog postupka izračuna kao i u procjeni broja moguće izgradnje na neizgrađenim dijelovima naselja. Treba naglasiti da je riječ o okvirnoj procjeni jer na rekonstrukciju utječu brojni čimbenici koji nisu obuhvaćeni ovom analizom. Analizom postojeće izgradnje utvrđena je prosječna veličina građevne čestice, sukladno postojećim tipovima gradnje u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja. (obiteljska - samostojeća ili dvojna/u nizu ili višestambena- samostojeća)

Prema podacima PPUO Murter-Kornati (VI. izmjene i dopune), izgrađeni dio građevinskog područja naselja Murter obuhvaća površinu 111,68 ha. Ova je površina umanjena za 25 % prometnih površina i zelenih površina te je dobivena vrijednost 83,76 ha.

Tablica 35. Površina izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja na području naselja Murter, izvor: PPUO Murter-Kornati ,VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

Naselje	Izgrađeni dio GPN (u ha)		Izgrađeni dio GPN (umanjenje 25 %) (u ha)	
	stambena	mješovita	stambena	mješovita
Murter	0	111,68	0	83,76
PPUO	**0**	**111,68**	**0**	**83,76**

Analizom postojeće izgradnje u građevinskom području naselja Murter, utvrđena je prosječna veličina građevne čestice te je pretpostavljena tipologija u skladu s uvjetima PPUO Murter-Kornati. Metodološki odabir procjene izgradnje u naselju sastoji se od odabira tri vrste objekata u omjeru 3:1:1 ukupne površine izgrađenog dijela građevinskog područja naselja: samostojeće obiteljske građevine s 2 stambene jedinice, površine 350 m^2; dvojne (ili u nizu) obiteljske građevine s 2 stambene jedinice, površine 300 m^2; višestambene građevine s 4 stambene jedinice, površine 500 m^2.

Tablica 36. Maksimalni potencijal izgradnje u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja Murter izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o.

Naselje	Raspoloživo za gradnju u izgrađenom dijelu	Pretpostavljena tipologija gradnje	Potencijalni maks. broj objekata/stambenih jedinica	Potencijalni maks. broj objekata/stambenih jedinica 10 % (nakon korekcije)
Murter	50,26 ha (60 %) // 16,75 ha (20 %) // 16,75 ha (20 %)	60 % samostojeća obiteljska kuća (2 s.j., g.č. 350 m^2) // 20 % dvojna (ili u nizu obiteljska kuća (2 s.j., g.č. 300 m^2) // 20 % višestambena građevina (4 s.j., g.č. 600 m^2)	1.436 objekata/2.872 stambenih jedinica // 558 objekata /1117 stambenih jedinica // 335 objekata /1.340 stambenih jedinica	143 objekta /287 stambenih jedinica // 56 objekata/112 stambenih jedinica // 34 objekta/134 stambenih jedinica
PPUO Murter	**83,76 ha**		**2.329 objekata / 5.329 stambena jedinica**	**233 objekta / 533 stambenih jedinica**

Prema tako postavljenom izračunu izračunat je potencijal maksimalne izgradnje 5.329 stambenih jedinica Međutim uvidom u obilježja postojeće gradnje uočeno je kako većina njih ima ostvarenu najveću katnost određenu PPUO Murter-Kornati (npr. predio Luke, Butine i dr.) Također, postojeće građevinske čestice u kulturno-povijesnoj cjelini Murtera manje površine od

minimalno određenih za novu gradnju, pri čemu je znatan dio područja ograničen konzervatorskim uvjetima.

Uzimajući sve navedeno u obzir, može se zaključiti kako nije izgledno značajno povećanje broja objekata, odnosno stambenih jedinica, što znači da eventualno povećanje stambenih jedinica može biti djelomično ostvareno kroz novu gradnju (nadogradnja, rekonstrukcija i sl.) ili unutarnju prenamjenu postojećih građevina, odnosno podjelom prostora na veći broj manjih stambenih jedinica. Procjenjuje se da realna mogućnost izgradnje maksimalno 10 % procijenjenog broja stambenih jedinica, odnosno 533 stambene jedinice.

Maksimalni potencijal izgradnje na području naselja Murter dobiven je zbrojem maksimalnog broja stambenih jedinica na izgrađenom i neizgrađenom dijelu GPN-a za stambenu i mješovitu namjenu. Prema toj metodologiji, maksimalni potencijal izgradnje na izgrađenim i neizgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja iznosi 1.116 stambenih jedinica.

Tablica 37. Maksimalni potencijal izgradnje u izgrađenim i neizgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja stambene i mješovite namjene na području naselja Murter – stambene jedinice, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, obradio Level Project d.o.o.

Naselje	Maksimalan broj stambenih jedinica u neizgrađenom dijelu	Maksimalan broj stambenih jedinica u izgrađenom dijelu	Ukupni maksimalni potencijal izgradnje
Murter	583	533	1.116
PPUO Murter	**583**	**533**	**1.116**

Posebno je važno naglasiti da izračun potencijala izgradnje predstavlja samo okvirnu procjenu čija je osnovna funkcija dobivanje uvida u potencijal dodatne izgradnje koju omogućava PPUO Murter-Kornati i budući provedbeni planovi nižeg reda (UPU-i). Kako će se stvarno odvijati gradnja, odnosno realizacija stambenih jedinica, ovisi o brojnim drugim faktorima koji nisu predmet analize. Ipak, realno je očekivati znatnije povećanje broja objekata, odnosno stambenih jedinica, prije svega na neizgrađenim dijelovima građevinskih područja naselja. Stoga je nužno voditi računa o dinamici izgradnje stambenih jedinica kao nezaobilaznom segmentu vođenja destinacijske politike TZO Murter-Kornati, posebice u kontekstu novog izračuna prihvatnog kapaciteta u sljedećem Planu upravljanja destinacijom za četiri godine.

16. Analiza stanja digitalizacije

Digitalizacija predstavlja važan čimbenik učinkovitog upravljanja destinacijom, unaprjeđenja kvalitete turističkih usluga te dostupnosti informacija posjetiteljima i lokalnom stanovništvu. Analiza stanja digitalizacije TZO Murter-Kornati obuhvaća primjenu pametnih rješenja, razvijenost online informacijskih i rezervacijskih sustava, digitalne kompetencije ključnih dionika, dostupnost digitalne infrastrukture te pitanja sigurnosti i zaštite podataka. Na temelju navedenih područja procjenjuje se postojeća razina digitalne razvijenosti destinacije te identificiraju područja s potencijalom za daljnje unaprjeđenje. U sljedećoj tablici prikazana je analiza relevantnih digitalnih rješenja i usluga prema pojedinim domenama, s naglaskom na njihovu trenutačnu primjenu i dostupnost na području destinacije.

Tablica 38. Analiza stanja digitalizacije destinacije, izvor: Općina Murter-Kornati, TZO Murter-Kornati, Murtela d.o.o., HAKOM, eVisitor, web platforme iznajmljivača; obradio Level project d.o.o.

Domena	Obrazloženje
Primjena pametnih rješenja (*smart sustava*)	**Aplikacija prijave na javne natječaje -** Općina Murter-Kornati i TZO Murter-Kornati objavljuju natječaje na službenoj stranici, ali ne postoji posebna aplikacija za digitalnu prijavu. **Aplikacija za prijavu komunalnih problema -** ne postoji mobilna ili web aplikacija za prijavu komunalnih problema na razini Općine Murter-Kornati; komunikacija se odvija klasičnim putem (kontakt, e-mail). **Platforma „Otvorena općina“-** postoji osnovna transparentnost kroz objavu dokumenata i informacija, ali nema interaktivne *open data* platforme. **Uvođenje digitalnih obrazaca -** na službenoj stranici TZO Murter-Kornati i Općine Murter-Kornati dostupni su obrasci u PDF i DOC formatima, ali nisu potpuno digitalizirani za online ispunjavanje i obradu. **Transparetnni proračun -** Općina Murter-Kornati i TZO Murter-Kornati javno objavljuju proračun i financijske dokumente, čime je osigurana osnovna razina transparentnosti, međutim bez mogućnosti digitalnog praćenja. **Pametni parking -** komunalno poduzeće Murtela d.o.o. provodi naplatu parkinga na javnim parkiralištima, bez primjene suvremenih pametnih rješenja oko naplate. **Pametno upravljanje prometom -** na području destinacije nema implementiranih pametnih prometnih sustava koji bi omogućili optimizaciju prometa, praćenje prometnih tokova i pravovremeno informiranje korisnika. **Pametno gospodarenje otpadom -** na području destinacije uvedeni su spremnici za otpad s RFID čipovima, što omogućuje evidenciju pražnjenja i obračun prema stvarnoj količini otpada. Iako to predstavlja određeni oblik digitalizacije sustava, riječ je o osnovnoj razini “pametnog” upravljanja bez naprednih IoT rješenja poput senzora popunjenosti. **Pametna javna rasvjeta-** na području destinacije uvodi se LED rasvjeta radi uštede energije, no nema sustava pametnog upravljanja ili IoT tehnologije. **Live Webcam –** na službenoj stranici Općine Murter-Kornati postoji sekcija „Live Webcam“ koja omogućuje praćenje trenutačnog stanja putem kamera uživo (marina Hramina)

Uspostava online informacijskih i rezervacijskih sustava	**Internet stranice** - široko rasprostranjene kao informacijski i prodajni kanal među lokalnim ponuđačima usluga u turizmu (npr. TZO Murter-Kornati, kampovi, turističke agencije i dr.) **Online turističke agencije (OTA)** - pružaju mogućnost online kupnje smještaja u svim vrstama smještajnih objekata (npr. Booking.com, Airbnb i dr.)
Provođenje programa unaprjeđenja digitalnih vještina	**Programi edukacije za zaposlenike općinske uprave** – edukacija povezana s digitalizacijom općinske uprave i uredskog poslovanja. **Programi edukacije za zaposlenike TZO Murter-Kornati** – u organizaciji HTZ-a i ostalih stručnih udruženja **Programi edukacija za iznajmljivače** - edukacija za pružanje kvalitetnijih usluga u turizmu (eVisitor)
Digitalna transformacija lokalne zajednice	**Edukacija i razvoj digitalnih kompetencija** - ne provodi se organizirani i kontinuirani program osposobljavanja za pružatelje turističkih usluga. Iako većina iznajmljivača i poduzetnika koristi osnovne digitalne alate, njihova prisutnost i učinkovitost na digitalnim platformama te primjena suvremenih standarda digitalnog marketinga ostaju na skromnoj razini. **Digitalna pismenost** - u lokalnoj zajednici općenito je nedovoljno razvijena, što je posebno izraženo među starijim iznajmljivačima i onima koji nisu uključeni u sustavne oblike stručnog usavršavanja.
Infrastruktura digitalne tehnologije	**Širokopojasna infrastruktura** - područje TZO Murter-Kornati pokriveno stabilnom širokopojasnom mrežom, iako postoji potreba za njezinim daljnjim unaprjeđenjem u pogledu osiguravanja širokopojasnog pristupa većih brzina. U nepokretnoj mreži osigurana je pokrivenost osnovnim brzinama interneta u naselju Murter. Javne ustanove i dijelovi javnih površina imaju pristup brzom internetu, što omogućuje neometanu digitalnu komunikaciju i prisutnost ključnih turističkih sadržaja.
Sigurnost i privatnost	**Sigurnost i zaštita privatnosti digitalnih podataka** - sve su važniji aspekti u upravljanju destinacijama, osobito u kontekstu sve veće upotrebe digitalnih alata i online komunikacijskih kanala. Na području TZO Murter-Kornati, razina kibernetičke sigurnosti još uvijek nije dovoljno implementirana, obzirom na ograničene kapacitete i tehničku podršku lokalnih dionika. Iako se lokalni pružatelji turističkih usluga, posebice oni koji koriste globalne platforme poput Booking.com i Airbnb, oslanjaju na njihove sustave zaštite podataka, postoji potreba za jačanjem lokalne svijesti i edukacije o zaštiti podataka korisnika. **Kibernetički sustav** - trenutno stanje sigurnosti digitalnih sustava na području destinacije nije sustavno analizirano niti postoji centralizirani sustav za kibernetičku sigurnost na lokalnoj razini. Lokalni pružatelji usluga i manji poduzetnici u turizmu uglavnom se oslanjaju na osnovne razine zaštite, bez strukturiranih protokola ili edukacije o sigurnosnim praksama. **Zaštita osobnih podataka** u pogledu zaštite osobnih podataka, iako je većina poslovnih subjekata svjesna važnosti usklađenosti s Općom uredbom o zaštiti podataka (GDPR), ne postoje institucionalizirani mehanizmi nadzora i podrške koji bi osigurali dosljednu provedbu. **Transparentnost u prikupljanju i korištenju podataka** posjetitelja također nije standardizirana, što predstavlja potencijalni rizik u razvoju digitalnih alata

	usmjerenih na upravljanje turističkim tokovima i personalizaciju ponude. Kako bi se omogućio održiv razvoj digitalnih alata i povećalo povjerenje korisnika, važno je u budućnosti razviti lokalne mehanizme podrške za sigurnost podataka te provoditi edukacije o digitalnoj sigurnosti i zaštiti privatnosti. Videonadzor - Općina Murter-Kornati provodi videonadzor na lokacijama Murter-centar, marina Hramina i plaža Slanica u svrhu povećanja sigurnosti građana i posjetitelja, zaštite javne imovine te prevencije vandalizma i drugih protupravnih radnji, sukladno važećim zakonskim propisima o zaštiti osobnih podataka.

17. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

Na lokalnoj razini, sektor turizma i ugostiteljstva suočava se s izazovima sličnima onima na nacionalnoj razini, ponajprije u pogledu osiguravanja dovoljnog broja kvalificiranih radnika. Nedostatak radne snage u sektoru turizma i ugostiteljstva u državama Europske unije, koji je u velikoj mjeri prisutan i u Republici Hrvatskoj, rezultat je više međusobno povezanih čimbenika. Među ključnima su dugotrajni demografski trendovi poput starenja stanovništva i smanjenja ukupnog broja stanovnika, posljedice pandemije bolesti COVID-19 koje su potaknule prelazak radnika u druge sektore, kao i relativno niske plaće i nedostatne pogodnosti. Sve to dodatno dolazi do izražaja u kontekstu sve zahtjevnijih radnih uvjeta i rastućih očekivanja posjetitelja i turista.

17.1. Stanovništvo

Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine na području Općine Murter-Kornati živjelo je 1.934 stanovnika. Na području TZO Murter-Kornati je u međupopisnom razdoblju 2011.-2021. godine zabilježen pad broja stanovnika za 5,4 %. U naselju Murter, pad je iznosio 5,2 %, a u Kornatima 26,3 % (u apsolutnim brojkama radi se o nekoliko stanovnika).

Tablica 39. Broj stanovnika Općine Murter-Kornati 2011. i 2021. godine. Izvor: DZS (2013), Popis stanovništva 2011. i DZS (2022), Popis stanovništva 2021, obradio Level Project d.o.o.

Naselje	2011.	2021.	Međupopisna promjena 2021./2011.	Međupopisna promjena 2021/2011 (u %)
Murter	2025	1920	-105	-5,2
Kornati	19	14	-5	-26,3
UKUPNO	**2044**	**1934**	**-110**	**-5,4**

Raspodjela stanovništva prema dobi i spolu oslikava stvarnu biodinamiku i potencijalnu vitalnost određenog prostora. Ona je ključna za sadašnji i budući demografski i ekonomski razvoj nekog područja jer iz nje proizlaze osnovni segmenti stanovništva potrebni za biološku reprodukciju, kao i za stvaranje radne snage za potrebe gospodarstva pa tako i turizma.

Stanovništvo se prema dobi može podijeliti na: mlado (0-19 godina), zrelo (20-59 godina) i staro stanovništvo (60+). Ukupno 13,5 % stanovnika TZO Murter-Kornati pripada kategoriji mladog stanovništva, dok zrelo stanovništvo čini 57,9 % ukupnog stanovništva. Udio starog stanovništva iznosi 28,6 %, što ukazuje na izražen proces starenja stanovništva i znatno veći udio starijih dobnih skupina u odnosu na mlado stanovništvo. Spolna Općine Murter-Kornati prema Popisu stanovništva 2021. godine ukazuje na nešto veći udio žena (975; 50,4 %) u odnosu na muškarce (969; 49,6 %).

Indeks starenja kao pokazatelj starosne strukture stanovništva, prema Popisu 2021. godine, iznosio je 195,4, dok je koeficijent starenja 35,1 što su vrijednosti koje ukazuju da je stanovništvo Općine Murter-Kornati zašlo u snažan proces starenja.

Tablica 40. Spolni i dobni sastav Općine Murter-Kornati prema Popisu stanovništva 2021. godine. izvor: DZS (2022), Popis stanovništva 2021. godine, obradio Level Project d.o.o.

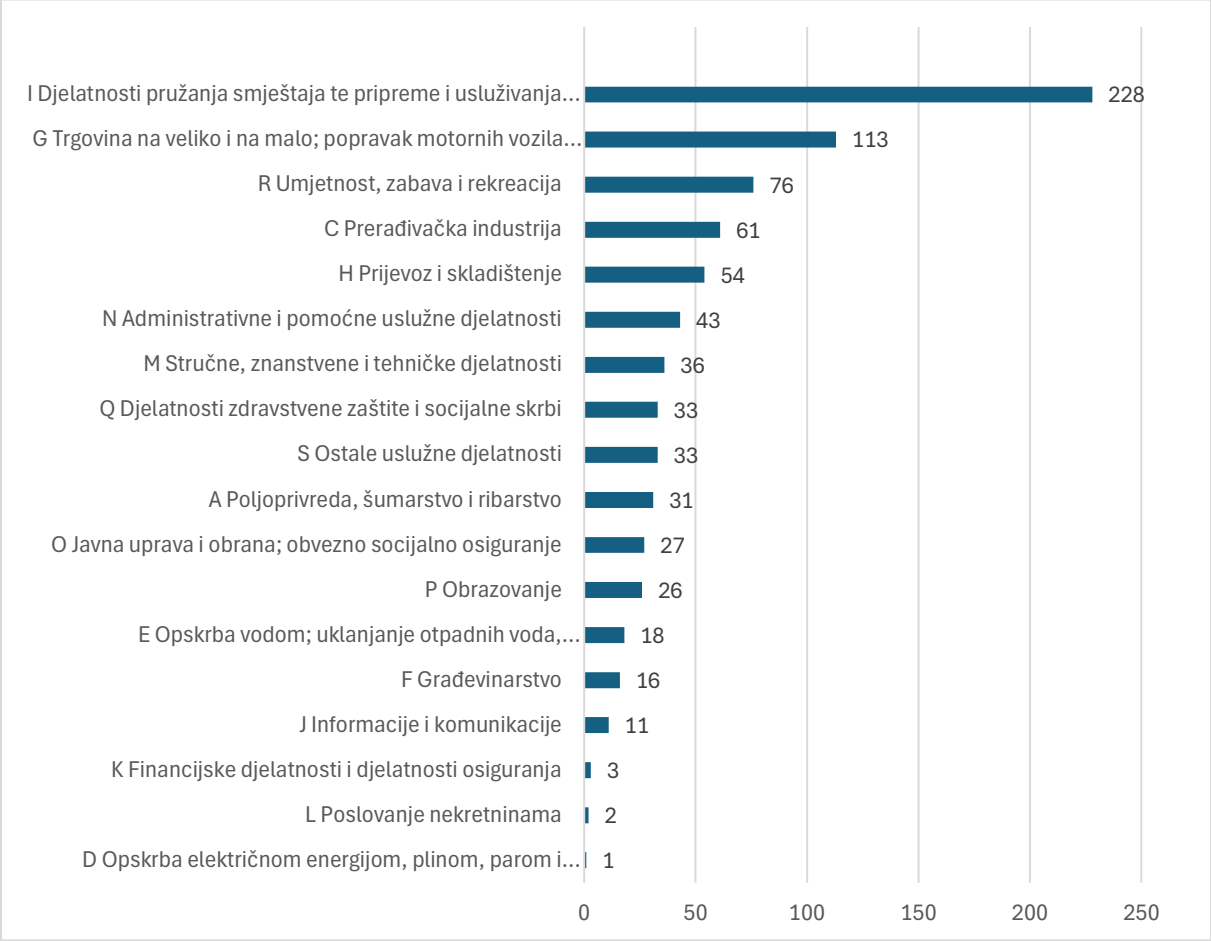
Dobna skupina	m.	ž.	Ukupno	Dobna skupina	m.	ž.	Ukupno
0 – 4	39	38	77	50 – 54	52	60	112
5 – 9	47	35	82	55 – 59	69	72	141
10 – 14	49	53	102	60 – 64	70	55	125
15 – 19	41	45	86	65 – 69	74	77	151
20 – 24	55	35	90	70 – 74	79	85	164
25 – 29	54	53	107	75 – 79	45	42	87
30 – 34	58	62	120	80 – 84	31	55	86
35 – 39	56	49	105	85 – 89	16	26	42
40 – 44	61	59	120	90 – 94	8	13	21
45 – 49	55	59	114	95 i više	-	2	2

Ovakva dobna struktura može dugoročno utjecati na smanjenje radno aktivnog stanovništva, povećanje potrebe za zdravstvenim i socijalnim uslugama te ograničenu dostupnost lokalne radne snage. U kontekstu razvoja turizma, očuvanje mlađeg i radno aktivnog stanovništva važno je za održavanje lokalnih gospodarskih aktivnosti, tradicionalnih djelatnosti i autentičnosti destinacije. Demografska stabilnost stoga predstavlja jedan od važnijih preduvjeta održivog društvenog i gospodarskog razvoja destinacije.

17.2. Zaposlenost i nezaposlenost

Prema NKD klasifikaciji zanimanja prema područjima djelatnosti, stanovništvo Općine Murter-Kornati najviše je bilo zaposleno u djelatnosti „I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane“, „G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala“, „R Umjetnost, zabava i rekreacija“.

Slika 21. Zaposleni prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) na području Općine Murter-Kornati 2021. godine, izvor: DZS (2023), Popis stanovništva 2021., obradio Level Project d.o.o.

Glavno obilježje koje se uočava u kretanju broja zaposlenih i nezaposlenih jest izrazita sezonalnost kada tijekom ljetnih mjeseci prisutna viša razina zaposlenosti i niža nezaposlenost, dok u zimskom razdoblju dolazi do smanjenja zaposlenosti i porasta nezaposlenosti. Takav obrazac proizlazi iz snažne povezanosti lokalnog gospodarstva s turističkom potražnjom i intenzitetom sezonskih aktivnosti tijekom ljetne sezone.

U razdoblju 2018.-2025. godine na području Općine Murter-Kornati zabilježen je porast broja zaposlenih za 16,7 %. Pritom je 2020. godina jasno povezana s utjecajem pandemije COVID-19 na lokalno tržište rada. Tada dolazi do pada broja zaposlenih te rasta nezaposlenosti, što odražava gospodarsko usporavanje i ograničenja poslovanja tijekom pandemije. U razdoblju od 2023. do 2025. godine vidljiva je stabilizacija tržišta rada na relativno visokoj razini zaposlenosti, uz istodobno smanjenje nezaposlenosti. Takva kretanja upućuju na konsolidaciju gospodarske aktivnosti, bolju apsorpciju radne snage te postupno jačanje otpornosti lokalnog gospodarstva. Iako je sezonska komponenta i dalje prisutna, podaci potvrđuju trend smanjenja oscilacija te stvaranje stabilnijih uvjeta zapošljavanja kroz veći dio godine.

U 2025. godini u srpnju je evidentirano 1.338 zaposlenih, dok je u prosincu zabilježeno 787 zaposlenih, što znači da je zaposlenost u srpnju bila 70,0 % viša u odnosu na prosinac iste godine. Značajnija razlika očituje se u broju nezaposlenih – u srpnju je broj nezaposlenih bio manji za 61,5 % u odnosu na isti u prosincu.

Tablica 41. Kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih na području Općine Murter-Kornati u mjesecu srpnju i prosincu 2018.-2025.godine, izvor: HZMO, HZZ, obradio Level Project d.o.o.

	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	Δ2018./2025.
VII (zaposleni)	1.147	1.220	1.020	1.177	1.326	1.342	1.311	1.338	16,7
XII (zaposleni)	622	660	635	711	761	776	796	787	26,5
VII (nezaposleni)	29	29	50	31	23	31	33	25	-13,8
XII (nezaposleni)	99	76	n/p	71	75	85	74	65	-34,3

Podaci o zaposlenima na području Općine Murter-Kornati, sukladno Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD), u djelatnostima 55. Smještaja te 56. Djelatnostima pripreme i usluživanja hrane i pića u 2024. godini pokazuju izraženu sezonalnost zaposlenosti. U srpnju 2024. godine ukupan broj zaposlenih bio je veći za 235,6 % u odnosu na mjesec siječanj. Ovakve oscilacije tipične su za turistički orijentirana područja s izraženim sezonskim karakterom poslovanja te predstavljaju jedan od strukturnih izazova lokalnog tržišta rada.

Tablica 42. Broj zaposlenih u djelatnostima smještaja te djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića na području Općine Murter-Kornati u 2024. godini, izvor:MINTS

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
163	169	193	222	339	483	547	531	531	383	194	170

Iako su djelatnosti smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića najizravnije povezane s turizmom, njegov utjecaj znatno je širi. Turizam izravno i neizravno potiče zapošljavanje u brojnim drugim sektorima, uključujući trgovinu na malo i veliko, promet i skladištenje, građevinarstvo, poslovanje nekretninama te druge povezane djelatnosti.

Analiza strukture zaposlenosti pokazuje da tijekom zimskih mjeseci 2024. godine navedene djelatnosti sudjeluju s približno 23,1 % u ukupnom broju zaposlenih, dok se u ljetnim mjesecima njihov udio povećava na 40,9 %.

17.3. Analiza kadrova TZO Murter-Kornati

Rad TZO Murter-Kornati organiziran je kroz dvije osnovne organizacijske jedinice: Glavni ured i Turističko-informativni centar za posjetitelje (TIC). TZO Murter-Kornati je u 2025. godini imala dva stalno zaposlena djelatnika u punom radnom vremenu. U glavnom uredu radi uz direktor TZ-a, dok u TIC-u radi jedan djelatnik (informator).

Ocjenjuje se da postojeći broj radnih mjesta odgovara potrebama TZO Murter-Kornati, ali uz napomenu da je poslova/zadataka na postojećim radnim mjestima vrlo širok. To prioritetno pretpostavlja dodatno profesionalno osposobljavanje djelatnika za specifične poslove destinacijskog menadžmenta i marketinga, razvoja/vođenja projekata te informiranja (uključujući i edukaciju sezonski angažiranih turističkih informatora) koje će omogućiti optimizaciju upotrebe postojećih radnih resursa. Sezonski se javlja potreba za zapošljavanjem novih kadrova u svrhu informiranja posjetitelja, provođenja promocijskih aktivnosti, organizacije i provedbe turističkih i društvenih događanja te drugih tekućih aktivnosti.

17.4. Radna snaga u turizmu i povezanim djelatnostima

Sektor turizma i ugostiteljstva generira 11 milijuna radnih mjesta u zemljama EU. Tijekom 2022. godine procjenjivalo se da nedostaje između 10 % do 20 % radne snage u usporedbi s razinom zaposlenosti iz 2019. godine. Prema posljednjim podacima HOTREC-a u 2024. godini nedostatak djelatnika smanjen je ispod 10 %. Jedan od najznačajnijih problema u hrvatskom turizmu je ozbiljan nedostatak radne snage. Procjenjuje se da hrvatskom turizmu nedostaje između 30.000 i 35.000 radnika, što je za 10 % više nego u prethodnim godinama.

Prema procjenama Udruge poduzetnika u hotelijerstvu Hrvatske, u hrvatskom turističkom sektoru potrebno je tijekom glavne turističke sezone, uz stalno zaposlene radnike, dodatno zaposliti još oko 70.000 radnika, od čega oko 55.000 iz inozemstva. Procjenjuje se, ipak, da u 2024. godini na tržištu nije bilo moguće pronaći oko 3.000 radnika.

Nedostatak radne snage u turizmu i ugostiteljstvu u zemljama EU, a koje u istom opsegu karakteriziraju i situaciju u RH, odraz su procesa kontinuiranog starenja i smanjivanja broja stanovnika, utjecaja pandemije COVID-19 na međusektorski transfer zaposlenosti, ali i nedovoljno visokih naknada i povlastica (posebice u uvjetima sve složenijih radnih uvjeta i složenijih zahtjeva turista i posjetitelja).

Kao odgovor na rastuće potrebe sektora za radnom snagom, posebice iz perspektive potrebe privlačenja i zadržavanja talenata, prepoznata je potreba poticanja i promoviranja zanimanja u sektoru turizma i ugostiteljstvu te usklađivanja kompetencija ljudskih potencijala sa zahtjevima radnih mjesta i tržišta rada u turizmu. Uz navedene mjere, a u želji da se ubrza cijeli proces jačanja konkurentnosti ljudskih potencijala u turizmu i ugostiteljstvu, prepoznata je i potreba razvoja centara strukovnih kompetentnosti kao mjesta izvrsnosti u osposobljavanju kadrova za turizam i ugostiteljstvu.

Za sustav obrazovanja kadrova u turizmu i povezanim djelatnostima na području TZO Murter-Kornati od najvećeg su značaja sljedeće obrazovne ustanove: Pučko otvoreno učilište Šibenik, Veleučilište u Šibeniku i Turističko-ugostiteljska škola Šibenik.

Pučko otvoreno učilište (PUO) Šibenik je javna ustanova za obrazovanje odraslih s dugom tradicijom, koja djeluje još od 1959. godine i predstavlja važan centar cjeloživotnog učenja u Šibensko-kninskoj županiji. Učilište nudi širok spektar obrazovnih programa: osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje odraslih, prekvalifikacije, osposobljavanja i usavršavanja, tečajeve stranih jezika te razne specijalizirane programe.

U srednjoškolskom obrazovanju odraslih ustanova omogućuje stjecanje zanimanja ekonomist, hotelijersko-turistički tehničar, komercijalist, prodavač, kuhar, slastičar i konobar. Programi osposobljavanja obuhvaćaju zanimanja kao što su: operativni djelatnik za sigurnost i civilnu zaštitu, knjigovođa, asistent za upravljanje projektima, internetski marketing i brendiranje, društveno odgovorno poslovanje, priprema slatkih i tradicionalnih jela, priprema barskih mješavina, priprema jela za posebne prehrane, izrada i ukrašavanje slastica i organizacija cateringa i dr. Dakle, PUO Šibenik nudi širok broj programa osposobljavanja koji se povezuju s turizmom i povezanim djelatnostima.

Veleučilište u Šibeniku (VUŠ) visokoškolska je ustanova koja pruža stručne prijediplomske i diplomske studijske programe usmjerene na razvoj praktičnih znanja i kompetencija usklađenih s potrebama tržišta rada. Kroz obrazovne programe iz područja ekonomije, menadžmenta, turizma, prometa i drugih srodnih disciplina, Veleučilište doprinosi jačanju stručnog kadra i unapređenju konkurentnosti regionalnog gospodarstva. Nudi mogućnosti cjeloživotnog obrazovanja kroz različite programe i specijalizirane tečajeve koji omogućuju profesionalno usavršavanje i stjecanje dodatnih vještina za rad u turizmu i ostalim granama.

Turističko-ugostiteljska škola Šibenik javna je ustanova srednjoškolskog odgoja koja obrazuje učenike za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu kroz programe i praktičnu nastavu. Kao strukovna škola u regiji s razvijenim turizmom, ima važnu ulogu u stvaranju kadrova koji mogu odgovoriti na potrebe lokalnih turističkih destinacija. Škola nudi programe za zanimanja u turizmu i ugostiteljstvu: turistički tehničar destinacije, tehničar za ugostiteljstvo, kuhar i konobar.

Općina Murter-Kornati svake godine dodjeljuje stipendije redovnim studentima i učenicima srednjih škola s prebivalištem na općinskom području. Jedan od uvjeta za dodjelu stipendije učenicima srednjih škola je da su upisani u obrazovni program koji je na listi deficitarnih zanimanja za područje Šibensko-kninske županije prema službenoj statistici HZZ-a u području djelatnosti usluživanja i pripremanja hrane (npr. konobar/konobarica, kuhar/kuharica i dr.) i drugim zanimanjima (vozač motornih vozila, bravar, tesar, stolar, mesar, pekar i dr.).

U uvjetima sve veće globalne potražnje za turističko-ugostiteljskim uslugama, zemlje, regije i poduzeća moraju prilagoditi svoje poslovanje suvremenim trendovima i promjenama, kako na razini Europske unije tako i na razini pojedinih država. Iako svaka zemlja ima drugačije zakonodavstvo i drugačiju ulogu socijalnog dijaloga, primjeri dobre prakse u potencijalnom rješavanju/ublažavanju problema nedostatka radne snage u sferi turizma i ugostiteljstva brojni su te se mogu svrstati u nekoliko područja. Radi se o sljedećim aktivnostima: jačanje spoznaje o (privlačnosti) djelatnosti turizma i ugostiteljstva, obrazovanje i osposobljavanje (sektorske inicijative za dodatno osposobljavanje, subvencioniranje, komunikacija s javnim i privatnim institucijama radi koordinacije obrazovnih i strukovnih tečajeva), odnosi s javnošću (promocija zanimanja, ljetni poslovi prikladni za mlađe i mlade osobe, poticanje karijera u ugostiteljstvu na društvenim mrežama), povećanje kvalitete ljudskih potencijala (promoviranje prakse najboljeg poslodavca, osiguravanje boljih radnih uvjeta, kontinuirano usavršavanje zaposlenika, razvoj karijernih mogućnosti, povećanje motivacije i zadovoljstva zaposlenika) i socijalno partnerstvo (inicijative usmjerene na poslodavce koje uključuju intervjuiranje i prezentacije mladih, sudjelovanje profesionalaca u obrazovnim programima i sl.).

18. Analiza komunikacijskih aktivnosti

TZO Murter-Kornati glavni je nositelj komunikacijskih aktivnosti destinacije na turističkom tržištu. Promocija destinacije također se odvija u suradnji s TZM Betina, TZM Jezera i TZO Tisno te u sinergiji s vertikalnim sustavom koji uključuje TZ Šibensko-kninske županije i HTZ kao i kroz udruženo oglašavanje s gospodarskim subjektima.

U komunikacijskim aktivnostima koriste se svi danas relevantni offline i online kanali. To uključuje sudjelovanje na sajmovima, odnose s javnošću, kreiranje promotivnih materijala, digitalnu komunikaciju putem internetskih stranica i društvenih mreža i ostale aktivnosti komunikacije.

18.1. Online promotivne aktivnosti

Godine 2024. za aktivnosti komunikacije i oglašavanja izdvojeno je 43.828,00 €, tj. 11,9 % ukupnog budžeta.

TZO Murter Kornati u online promotivnih aktivnostima koristi sve relevantne kanale:

Mrežna stranica TZO Murter Kornati (https://www.tzo-murter.hr/hr/naslovnica/) - glavni destinacijski portal, objavljen na 2 jezika (hrvatski i engleski)

Društvene mreže - Facebook i Instagram profil

Oglašivačke kampanje – provode se online kampanje u medijima, samostalno ili udruženo sa sustavom TZ-a i sa strateškim partnerima

Odnosi s javnošću (PR) – obuhvaća objavu online PR članaka u domaćim i stranim medijima, suradnju s novinarima i turističkim agencijama organizacijom studijskih putovanja

Promotivni materijali – online verzije brošura i karata

18.1.1 Evaluacija web stranica

U svrhu utvrđivanja kvalitete, funkcionalnosti i informativnosti digitalne komunikacije destinacije provedena je evaluacija službenih mrežnih stranica TZO Murter-Kornati i NP Kornati. Analizom su obuhvaćeni ključni elementi važni za korisničko iskustvo posjetitelja, dostupnost i preglednost informacija, prezentaciju turističke ponude te mogućnosti planiranja boravka i posjeta destinaciji. Obje mrežne stranice predstavljaju važne komunikacijske kanale destinacije, pri čemu je stranica TZO Murter-Kornati usmjerena na predstavljanje cjelokupne turističke ponude, dok mrežna stranica NP Kornati, uz prezentaciju vrijednosti NP-a, pruža informacije potrebne za organizaciju i realizaciju posjeta.

18.1.1.1 Evaluacija službene web stranice TZO Murter-Kornati

Službena mrežna stranica TZO Murter-Kornati (https://www.tzo-murter.hr/hr/naslovnica/) predstavlja informativnu i funkcionalnu platformu namijenjenu promociji turističke ponude destinacije. Osmišljena je tako da pruža sažet i jasan pregled ključnih informacija o destinaciji. Stranica se redovito održava i osvježava, te je prevedena na engleski jezik. Web stranica prilagođena je uklopljena u format TZ Šibensko-kninske županije.

Na mrežnoj stranici TZO Murter-Kornati trenutačno nisu implementirane funkcionalnosti koje bi omogućile unaprijeđenu pristupačnost sadržaja osobama s različitim vrstama poteškoća. Ne postoji mogućnost prilagodbe veličine fonta, promjene kontrasta prikaza niti druge opcije koje bi korisnicima olakšale čitanje i korištenje sadržaja. U tom kontekstu, razina digitalne pristupačnosti može se ocijeniti ograničenom, te postoji prostor za usklađivanje s načelima univerzalnog dizajna i važećim smjernicama za pristupačnost mrežnih sadržaja (npr. WCAG standardi). Web stranica je bogata različitim vizualnim sadržajima i sekcijama koji omogućuju prezentaciju cjelokupne turističke ponude (prirodna i kulturna baština, aktivnosti, događanja, planiranje putovanja i smještaj).

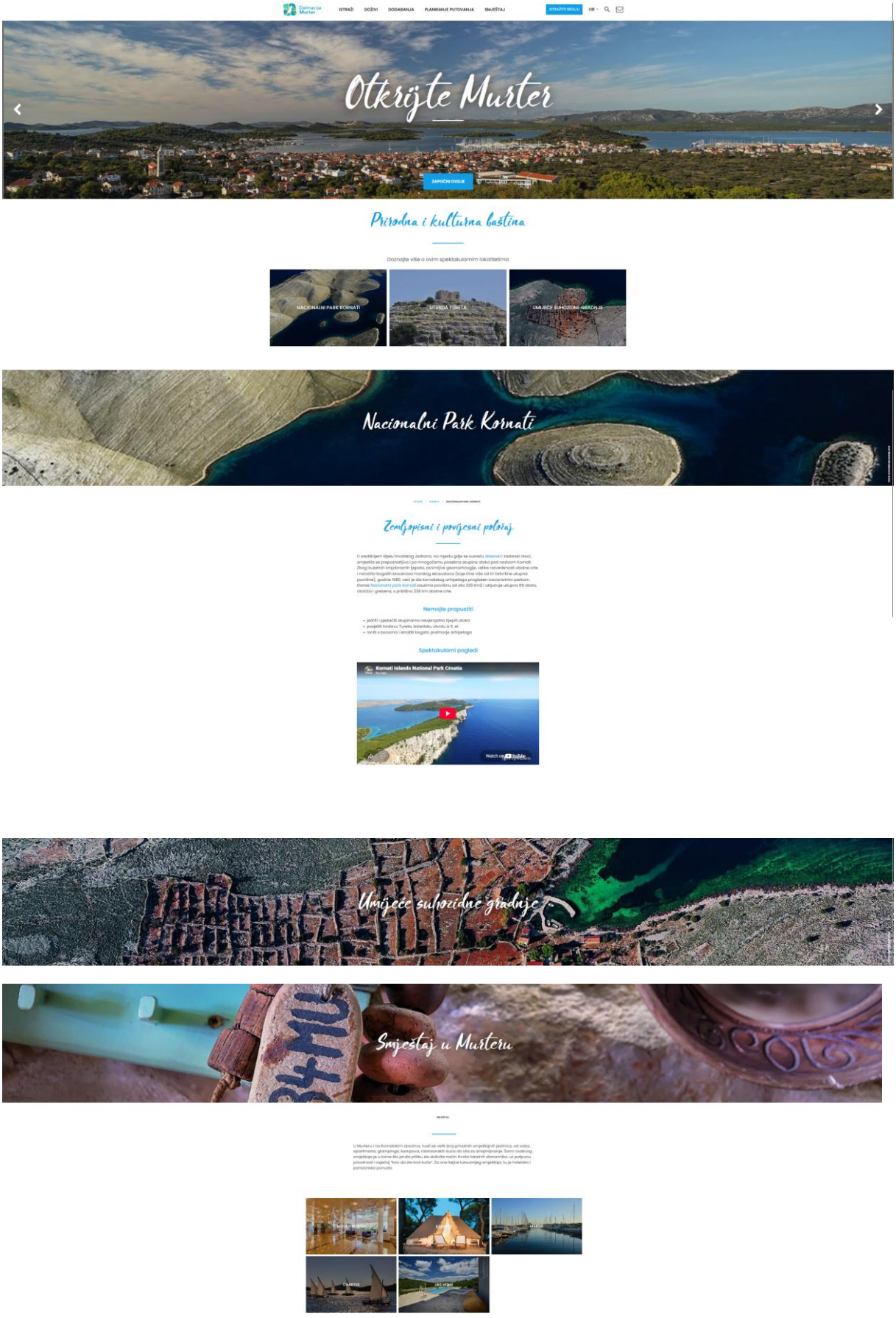
Glavni izbornik organiziran je kroz padajuće podizbornike, čime je sadržaj tematski razvrstan i pregledno strukturiran. Osnovne kategorije uključuju:

- Istraži (Murter, Kornati Priroda te Kultura i baština)
- Doživi (Gastro, Jedrenje i nautika, Aktivni odmor, Sunce i more, Zdravstveni turizam, Lokalni proizvod za lokalni doživljaj)
- Događanja
- Planiranje putovanja (Kako doći u Murter, Korisne informacije)
- Smještaj
- B2B (Informacije, Kutak za iznajmljivače, Prijava gostiju online i Zdravstvena zaštita)

Na dnu stranice mogu se pronaći osnovne informacije te korisni linkovi s poveznicom na web stranice Ministarstva turizma, Hrvatske turističke zajednice, TZ Šibensko-kninske županije, Šibensko-kninske županije i Općine Murter-Kornati te na stranicu ExploreCroatia.

Vizualni identitet TZO Murter-Kornati usklađen je s vizualnim identitetom turističkih zajednica na području Šibensko-kninske županije. Korištenjem zajedničkog koncepta „Dalmatia“ i prepoznatljivih grafičkih elemenata, TZO Murter-Kornati prati regionalne promotivne smjernice TZ Šibensko-kninske županije. Takav pristup doprinosi prepoznatljivosti destinacije, vizualnoj usklađenosti promotivnih materijala te zajedničkom nastupu na turističkom tržištu.

Slika 22. Naslovna stranica službene web stranice TZO Murter-Kornati, izvor: tzo-murter.hr

18.1.1.2 Evaluacija službene web stranice NP Kornati

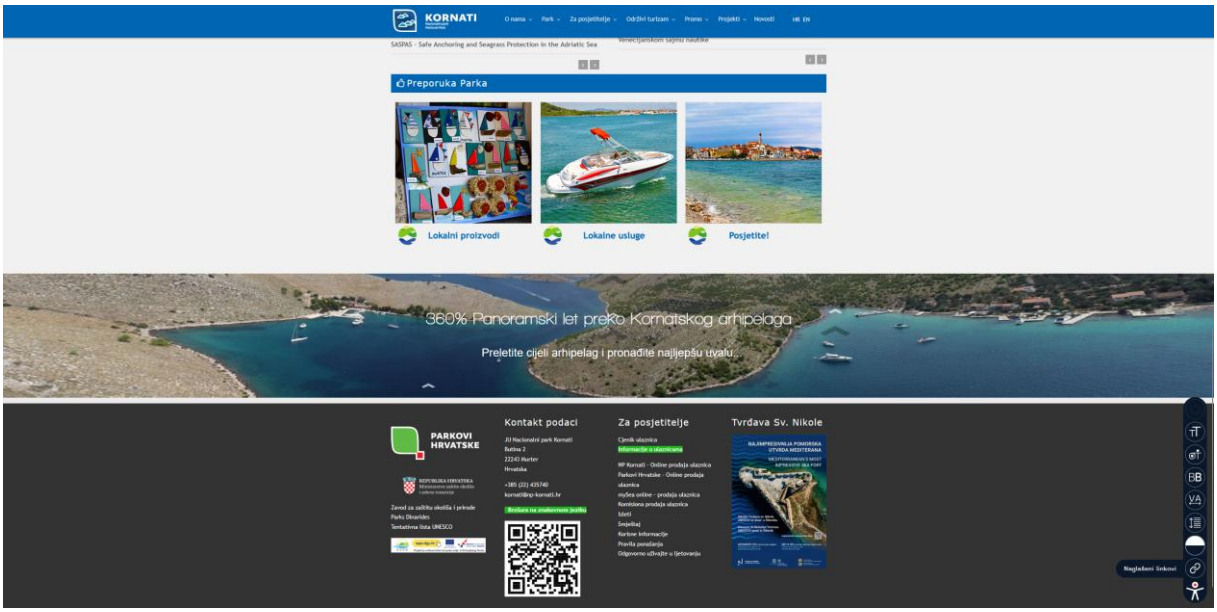
Službena mrežna stranica JU NP Kornati (https://www.np-kornati.hr/index.php?lang=hr) predstavlja opsežnu informativnu platformu koja objedinjuje sadržaje o upravljanju i zaštiti Parka, njegovim prirodnim i kulturnim vrijednostima, mogućnostima posjećivanja, održivom turizmu, projektima te aktualnim aktivnostima Ustanove. Stranica je dostupna na hrvatskom i engleskom jeziku, a sadržaj je organiziran kroz glavni navigacijski izbornik i pripadajuće padajuće podizbornike.

Mrežna stranica JU NP Kornati ima implementiran izbornik digitalne pristupačnosti koji korisnicima omogućuje prilagodbu prikaza sadržaja različitim potrebama. Dostupne su mogućnosti promjene veličine i debljine slova, korištenja prilagođenog OmoType fonta, prilagodbe slovnog razmaka i proreda teksta te promjene boje pozadine. Omogućeno je i naglašavanje poveznica, čime se olakšava njihovo vizualno prepoznavanje i snalaženje unutar sadržaja mrežne stranice. Navedene funkcionalnosti predstavljaju pozitivan element mrežne stranice jer omogućuju individualnu prilagodbu prikaza i povećavaju čitljivost i dostupnost sadržaja različitim skupinama korisnika.

Glavni izbornik organiziran je kroz nekoliko tematskih cjelina:

O nama – kontakti, ustroj Ustanove, Upravno vijeće, legislativa i financijska izvješća, pristup informacijama, zaštita osobnih podataka, Plan upravljanja NP Kornati, koncesijska odobrenja, javna nabava i natječaji
Park – klimatski uvjeti, popis otoka, povijest NP Kornati te sadržaji povezani s prirodnom i kulturnom baštinom
Za posjetitelje – informacije o ulaznicama, izleti, smještaj, ronjenje i snorkeling, aktivni odmor, korisne informacije, lokacije bova, pravila ponašanja i Tvrđava sv. Nikole
Održivi turizam – Strategija razvoja održivog turizma
Promo – fotogalerije kornatskih pejzaža, vremena i vijesti u slikama, puzzle, brošure i Preporuka Parka
Projekti – završeni projekti
Novosti – aktualne informacije i obavijesti vezane uz Park i djelovanje Ustanove

Slika 23. Naslovna stranica službene web stranice JU NP Kornati, izvor: np-kornati.hr

Posebno je sadržajno razvijen segment „Za posjetitelje“, u kojem su objedinjene ključne informacije potrebne za pripremu i organizaciju posjeta. Posjetiteljima su dostupne informacije o ulaznicama i mogućnostima njihove online kupnje, organiziranim izletima, smještaju, ronjenju i snorkelingu, aktivnom odmoru, lokacijama bova i pravilima ponašanja. Time stranica ima izraženu praktičnu funkciju, osobito za individualne i nautičke posjetitelje kojima omogućuje pristup informacijama važnima za sigurno i odgovorno korištenje prostora Parka.

Važan segment predstavlja i prezentacija upravljanja i zaštite NP-a, koja nadilazi uobičajenu turističko-promotivnu funkciju mrežne stranice. Dostupan je važeći Plan upravljanja NP Kornati 2024.-2033., prethodni Plan upravljanja te Akcijski plan upravljanja posjetiteljima, zajedno s kartografskim prikazom upravljačke zonacije. Uz navedeno, dostupne su informacije o ustroju Ustanove, zakonodavnom i financijskom okviru, koncesijskim odobrenjima i drugim aspektima upravljanja, čime je osigurana relativno visoka razina dostupnosti službenih informacija.

Promotivna i interpretacijska funkcija ostvaruje se kroz vizualne sadržaje, fotogalerije, brošure i 360° panoramski prikaz kornatskog arhipelaga, kao i kroz sadržaje kojima se predstavljaju lokalni proizvodi i usluge. Na taj se način prezentacija prirodnih i krajobraznih vrijednosti povezuje s lokalnom ponudom i tradicijskim korištenjem prostora. Pozitivno je i izdvajanje održivog turizma kao zasebne tematske cjeline, čime se održivost jasno pozicionira kao jedno od područja djelovanja i komunikacije Parka.

Na naslovnoj stranici posebno je istaknuta cjelina „Preporuka Parka“, koja posjetitelje izravno usmjerava prema trima skupinama sadržaja – lokalnim proizvodima, lokalnim uslugama i sadržajima za posjetitelje. Na taj se način mrežna stranica ne ograničava samo na predstavljanje prirodnih i kulturnih vrijednosti NP-a, već povezuje posjećivanje s lokalnom ponudom i uslugama dostupnima na području Parka i njegova okruženja. Posebno izdvajanje lokalnih proizvoda i usluga pridonosi njihovoj vidljivosti te uključivanju lokalnih dionika u lanac vrijednosti posjećivanja, dok kategorija „Posjetite!“ usmjerava korisnika prema dodatnim sadržajima relevantnima za boravak i upoznavanje područja. Time sekcija „Preporuka Parka“ ima važnu funkciju povezivanja informiranja posjetitelja, promocije lokalne ponude i održivog turističkog korištenja prostora.

Unatoč sadržajnoj opsežnosti, struktura i vizualno oblikovanje mrežne stranice pokazuju potrebu za modernizacijom. Velik broj informacija raspoređen je kroz više razina padajućih izbornika, dok pojedine tematski različite informacije nisu uvijek organizirane prema očekivanom korisničkom putu. Zbog toga sadržajna sveobuhvatnost istodobno predstavlja i izazov u pogledu preglednosti i brzine pronalaženja informacija. Vizualno oblikovanje, tipografija, raspored elemenata i način prezentacije sadržaja također odgovaraju starijoj generaciji mrežnih stranica te postoji prostor za jasniju informacijsku hijerarhiju i suvremenije korisničko sučelje.

Daljnje unaprjeđenje trebalo bi stoga usmjeriti na reorganizaciju informacijske arhitekture, modernizaciju vizualnog identiteta i pojednostavljenje korisničkog puta, osobito u dijelu planiranja posjeta. Ključne informacije o dolasku, ulaznicama, izletima, sidrenju i bovama, pravilima ponašanja, aktivnostima i sigurnosti mogle bi se objediniti u funkcionalnu cjelinu za planiranje posjeta. Istodobno postoji prostor za snažniju digitalnu interpretaciju prirodnih i kulturnih vrijednosti kroz interaktivne karte, suvremene multimedijalne sadržaje i kvalitetnije povezivanje pojedinih lokaliteta, aktivnosti i pravila posjećivanja. Time bi se postojeća sadržajna vrijednost stranice bolje iskoristila, uz kvalitetnije korisničko iskustvo i snažniju povezanost informativne, edukativne, interpretacijske i upravljačke funkcije mrežne stranice.

Na dnu mrežne stranice objedinjene su ključne informacije i poveznice važne za posjetitelje. Uz kontaktne podatke JU NP Kornati dostupne su informacije o cijenama i kupnji ulaznica, poveznice na različite kanale online prodaje, informacije o izletima i smještaju, korisne informacije, pravila ponašanja i sl. Dostupna je i brošura na znakovnom jeziku s pripadajućim QR kodom, čime se dodatno povećava pristupačnost informacija. Donji dio stranice sadrži i poveznice prema relevantnim institucijama i inicijativama te promotivno-informativni sadržaj vezan uz Tvrđavu sv. Nikole. Ovakva organizacija omogućuje brz pristup dijelu najvažnijih praktičnih informacija bez potrebe za njihovim dodatnim traženjem kroz glavne izbornike.

18.1.2 Društvene mreže

18.1.2.1 TZO Murter-Kornati

TZO Murter-Kornati aktivna je na društvenim mrežama Facebook i Instagram, te sukladno planu rada kontinuirano provodi aktivnosti digitalne promocije destinacije s ciljem povećanja vidljivosti, informiranja posjetitelja i promocije turističke ponude, manifestacija i lokalnih atrakcija.

Facebook stranica TZO Murter-Kornati (VisitMurter) ima 15 tis. pratitelja. Stranica se koristi primarno u svrhu promocije destinacije, informiranja javnosti o aktualnim događanjima te predstavljanja prirodnih, kulturnih i turističkih sadržaja destinacije. Objave su većinom vizualnog karaktera i uključuju fotografije krajolika, manifestacija, tradicijskih događanja i ostalih informacija. Sadržaj se redovito ažurira, osobito tijekom turističke sezone, kada je naglasak na najavama događanja, izvještajima s manifestacija i promociji lokalnih posebnosti destinacije (priroda, kultura, događanja i sl.). Dio sadržaja tematski je usklađen s objavama na Instagram profilu, čime se održava konzistentnost komunikacije na društvenim mrežama. Iako stranica ima stabilan broj pratitelja, prostor za unaprjeđenje vidljiv je u segmentu interakcije s korisnicima. Veća uključenost publike mogla bi se potaknuti objavama koje potiču komentiranje, dijeljenje iskustava, korištenje oznaka lokacije te uključivanje sadržaja koji generiraju sami posjetitelji. Sustavnije korištenje multimedijalnih formata (kratki video sadržaji, prijenosi uživo, tematske kampanje) dodatno bi ojačalo digitalnu prisutnost i angažman publike.

Facebook stranica TZO Murter-Kornati (VisitMurter) ostvaruje engagement rate od 2,25 % (170,8 reakcija i 10,8 komentara u prosjeku) što ukazuje na dobru razinu interakcije korisnika sa sadržajem objavljenim na društvenoj mreži. Obzirom na oko 15 tisuća pratitelja, stranica predstavlja važan kanal online komunikacije i promocije destinacije, posebno u informiranju turista o manifestacijama, događanjima i turističkoj ponudi. Aktivnost korisnika kroz reakcije, komentare i dijeljenja potvrđuje značaj Facebooka u digitalnoj promociji destinacije i komunikaciji s različitim ciljanim skupinama posjetitelja.

Instagram profil TZO Murter-Kornati (VisitMurter) ima oko 4.5 tis. pratitelja te približno 800 objava. Sadržaj je dijelom usklađen s objavama na Facebook profilu, dok se komunikacija dodatno obogaćuje redovitim objavama Instagram priča koje uključuju fotografije destinacije i najave događanja. U cilju povećanja dosega i angažmana publike, preporučuje se veća razina interakcije s korisnicima kroz ankete, pitanja, kvizove, pozive na dijeljenje iskustava (*user-generated content*), označavanje lokacija te suradnje s lokalnim dionicima i influencerima. Time bi se potaknula dvosmjerna komunikacija i jačala digitalna vidljivost destinacije. Također, uočava se nedostatak strukturiranih informacija o turističkim uslugama, ponudi i iskustvima prethodnih posjetitelja. Navedeno se može sustavno organizirati putem Instagram „*Highlights*“ (naglasaka), primjerice kroz kategorije poput smještaja, gastronomije, aktivnosti, plaža, manifestacija i recenzija gostiju. Objave su na hrvatskom jeziku, što ograničava doprinos međunarodnoj

prepoznatljivosti destinacije, ali ostavlja prostor za eventualno dvojezično komuniciranje u cilju jačanja lokalne uključenosti.

Instagram profil TZO Murter-Kornati (@visitmurter_kornati) ostvaruje stopu angažmana 3.65 %, što se prema pokazateljima društvenih mreža smatra dobrim rezultatom. Vrijednost pokazatelja potvrđuje da destinacija uspješno koristi ovu društvenu mrežu kao važan kanal online komunikacije i promocije turističke ponude, posebno kroz vizualno atraktivne sadržaje usmjerene prema različitim ciljanim skupinama turista.

TZO Murter-Kornati trenutno nema službeni LinkedIn profil, iako bi prisutnost na ovoj društvenoj mreži mogla doprinijeti jačanju profesionalne komunikacije i promociji destinacije u poslovnom okruženju. LinkedIn se koristi za predstavljanje projekata, suradnji, turističkih inicijativa i aktivnosti turističkih zajednica te omogućuje povezivanje s partnerima, turističkim sektorom i stručnjacima koji bi svojim idejama mogli pridonijeti obogaćivanju destinacijskog lanca vrijednosti. Aktivnija prisutnost na LinkedInu mogla bi doprinijeti profesionalnijem digitalnom nastupu i povećanju vidljivosti destinacije na međunarodnoj razini.

TZO Murter-Kornati nema službeni TikTok profil, iako ova platforma predstavlja jedan od najbrže rastućih kanala digitalne komunikacije u turizmu. TikTok omogućuje promociju destinacije putem kratkih, dinamičnih i vizualno atraktivnih video sadržaja koji imaju velik potencijal dosega i viralnog širenja među korisnicima. Aktivnija prisutnost na TikToku mogla bi doprinijeti povećanju online vidljivosti destinacije, boljoj promociji događanja, prirodnih atrakcija, gastronomije i autentične atmosfere destinacije te učinkovitijem približavanju mlađim ciljanim skupinama turista.

U području SEO optimizacije TZO Murter-Kornati može povećati vidljivost mrežne stranice optimizacijom ključnih pojmova vezanih uz primjerice obiteljski (Sunce i more), nautički i izletnički turizam, događanja, plaže, gastronomiju i aktivni odmor. Važno je redovito objavljivati višejezični sadržaj, blogove, vodiče i aktualne informacije o događanjima, kao i koristiti Google Business profile, strukturirane podatke i lokalni SEO kako bi destinacija bila bolje pozicionirana u rezultatima internetskog pretraživanja. Suvremeni SEO sve se više prilagođava i AI pretraživačima, zbog čega je važno stvarati kvalitetan, autentičan i informativan sadržaj koji AI alati mogu prepoznati i preporučiti korisnicima.

Velik potencijal za destinaciju predstavljaju Instagram Reels i YouTube Shorts, koji su danas među najvažnijim kanalima promocije turističkih destinacija mlađim ciljanim skupinama. Kratki video sadržaji s festivala, koncerata, plaža, zalazaka sunca, gastronomije i atmosfere destinacije imaju velik viralni potencijal i mogu značajno povećati međunarodnu vidljivost destinacije.

TZO Murter-Kornati može dodatno razvijati i digitalno oglašavanje putem Google Ads te Meta Ads kampanja (Facebook i Instagram). Takvi oglasi omogućuju precizno ciljanje korisnika prema dobi, interesima, državama i navikama putovanja.

Važan dio suvremene online komunikacije predstavlja i suradnja s influencerima, travel blogerima i kreatorima video sadržaja, koji mogu autentično promovirati destinaciju međunarodnoj publici. Trendovi turističkog marketinga 2026. godine sve više naglašavaju personalizirani sadržaj, kratke video formate, AI preporuke i interaktivnu komunikaciju s korisnicima, zbog čega destinacije koje aktivno koriste digitalne alate ostvaruju veću prepoznatljivost i konkurentnost na turističkom tržištu.

TZO Murter-Kornati sudjeluje u udruženom oglašavanju na najvažnijim emitivnim tržištima za otok Murter s ciljem povećanja vidljivosti destinacije i promocije turističke ponude. Kampanja se provode povremeno, u suradnji s TZ Šibensko-kninske županije te TZ-ovima otoka Murtera kao partnerima, a obuhvaćaju zajedničke promotivne aktivnosti usmjerene prema ciljanim tržištima radi jačanja prepoznatljivosti destinacije i privlačenja posjetitelja.

18.1.2.2 NP Kornati

JU NP Kornati aktivna je na društvenim mrežama Facebook i Instagram, koje koristi za informiranje javnosti, predstavljanje prirodnih, krajobraznih i kulturnih vrijednosti Parka, promociju odgovornog posjećivanja te komunikaciju aktivnosti, projekata i događanja. Društvene mreže pritom imaju važnu ulogu ne samo u promociji NP-a, već i u edukaciji posjetitelja, podizanju svijesti o potrebi očuvanja zaštićenog područja te pružanju informacija važnih za organizaciju posjeta.

Facebook stranica JU NP Kornati (Kornati National Park) ima približno 21 tis. pratitelja te predstavlja društvenu mrežu Parka s najvećom bazom pratitelja. Prema analizi aktivnosti, stranica ostvaruje stopu angažmana od 1,44 %, uz prosječno 290,33 reakcije i 5,33 komentara po objavi. Ostvareni pokazatelji ukazuju na značajan komunikacijski doseg Facebook stranice, ali i na mogućnost snažnijeg uključivanja korisnika kroz sadržaje koji potiču komentiranje, dijeljenje iskustava i druge oblike interakcije. Sadržaj je moguće dodatno usmjeriti prema pravodobnom informiranju posjetitelja o pravilima ponašanja, mogućnostima posjećivanja i očuvanju vrijednosti NP-a.

Instagram profil JU NP Kornati (kornati_national_park) ima približno 14 tis. pratitelja i ostvaruje stopu angažmana od 2,8 %, uz prosječno 151 oznaku sviđanja i 2 komentara po objavi. Visoka stopa angažmana pokazuje dobru razinu interakcije korisnika sa sadržajem te potvrđuje Instagram kao važan komunikacijski kanal NP-a. Obzirom na izrazitu vizualnu atraktivnost NP-a, Instagram pruža mogućnost snažnije interpretacije otočnog i morskog krajobraza, prirodnih vrijednosti, kulturne baštine i tradicijskog načina života te povezivanja atraktivnog vizualnog

sadržaja s edukativnim porukama o očuvanju i odgovornom posjećivanju čime se može ostvariti kvalitetniji doseg (*reach*).

U daljnjem razvoju digitalne komunikacije potrebno je snažnije povezivati informativnu, interpretacijsku, edukativnu i promotivnu funkciju društvenih mreža. Veće uključivanje sadržaja koji potiču interakciju s korisnicima može dodatno povećati angažman pratitelja i omogućiti da društvene mreže, osim promociji, neposrednije doprinose razumijevanju vrijednosti Parka i potrebi njihova očuvanja.

18.2. Offline promotivne aktivnosti

Offline promotivne aktivnosti obuhvaćaju analizu tiskanih promotivnih materijala (brošure, plakati, vodiči, karte i sl.), offline oglašavanje (oglasi, jumbo plakati, plakati dobrodošlice, natpisi i zastave na istaknutim lokacijama, reklamni stalci), fotografije, prezentiranje na sajmovima i poslovnim radionicama, organizaciju događanja, turističko-informativne aktivnosti te suvenirski program.

Offline aktivnosti

Tiskani promotivni materijali

- Brošure
- Plakati
- Tiskani programi događanja
- Karte/mape destinacije

Sajmovi, posebne prezentacije, poslovne radionice

- Predstavljanje destinacije na sajmovima (zajedno TZ ŠKŽ i ostalim TZ-ovima otoka Murtera)
- Sudjelovanje na promotivnim radionicama

Offline oglašavanje

- Oglasi – u novinama, časopisima i katalozima
- Jumbo plakati – na prometnim lokacijama
- Plakati dobrodošlice – na ulazu u destinaciju
- Natpisi i zastave – za pojedina događanja
- Reklamni stalci – predstavljanje brenda „visitmurter_kornati“ s QR kodom

Fotografije

- Kontinuirani otkup i provođenje namjenskog slikanja destinacije

Organizacija događanja

- Radionice, izložbe, predstavljanje radova i publikacija i dr.

Turističko-informativne aktivnosti

- Turističko-informativni centar TZO Murter-Kornati – pružanje turističkih informacija
- Interpretacijske table

Suvenirski program

- Suveniri

Suradnja s partnerima

Suradnja TZO Murter-Kornati s partnerima odvijala se tijekom 2024. kroz sljedeće modele:

Udruženo oglašavanje

- Suradnja s TZ ŠKŽ – provedba offline i online kampanja na domaćem i inozemnim tržištima
- Suradnja s TZO Tisno, TZM Betina i TZM Jezera - provedba online i offline kampanja na domaćem i inozemnim tržištima
- Suradnja s gospodarstvom – udruženo oglašavanje i sufinanciranje media planova tvrtki

Suradnja s novinarima

- Suradnja s HTZ-om- prihvat i organizacija boravka novinara; glavni interesi su obiteljski odmor, festivalski turizam, aktivni turizam, izletnički turizam

19. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s posebnim potrebama

Pristupačni turizam za osobe s posebnim potrebama odnosi se na prilagodbu turističkih usluga, objekata i infrastrukture kako bi se osigurala ravnopravnost i sigurnost osobama s različitim vrstama invaliditeta, uključujući tjelesne, senzorne i intelektualne smetnje, kao i onima koji se suočavaju s drugim oblicima ograničenja u kretanju, komunikaciji ili razumijevanju. Osnovni cilj pristupačnog turizma jest omogućiti osobama s posebnim potrebama jednako i ugodno turističko iskustvo, bez arhitektonskih, fizičkih i komunikacijskih barijera koje bi mogle otežati njihovu mobilnost i uživanje u turističkim sadržajima.

Prema globalnim procjenama, osobe s invaliditetom čine oko 16 % ukupne svjetske populacije, odnosno oko 1,3 milijarde ljudi, a više od 70 % od 80 milijuna osoba s invaliditetom na području Europske unije redovito putuje. Ova skupina turista ima specifične zahtjeve, preferiraju putovanja izvan najfrekventnijih turističkih sezona, a ako su zadovoljni pruženom uslugom, često se vraćaju na iste destinacije.

Tehnički propis o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 12/2023) utvrđuje uvjete i zahtjeve pristupačnosti koje je potrebno poštovati prilikom projektiranja i izgradnje novih građevina te rekonstrukcije postojećih građevina, u skladu s područjem primjene navedenog propisa.

Unatoč tome što prilagodba infrastrukture i uklanjanje arhitektonskih barijera nije uvijek izvediva zbog specifičnosti određenih lokacija, važno je ulagati u razvoj pristupačnih sadržaja i usluga. To uključuje prilagodbu smještajnih objekata, javnih površina, prometne infrastrukture i turističkih atrakcija kako bi se osigurala inkluzivnost i socijalna integracija osoba s posebnim potrebama.

Osim društvene uključivosti, razvoj pristupačnog turizma donosi i gospodarske koristi kroz proširenje kruga potencijalnih posjetitelja, povećanje konkurentnosti turističke ponude i stvaranje mogućnosti za smanjenje sezonalnosti turističke potražnje. Sustavno unaprjeđenje pristupačnosti stoga pridonosi podizanju ukupne kvalitete turističke destinacije i njezinu dugoročno održivom razvoju. .

19.1. Fizička pristupačnost

TOMAS istraživanje iz 2023.g. pokazalo je kako su anketirani turisti su iskazali nizak stupanj zadovoljstva s prilagođenosti destinacije osobama s posebnim potrebama. Osiguranje pristupačnosti osobama sa smanjenom pokretljivosti u TZO Murter-Kornati u pojedinim područjima nije moguća zbog specifičnosti morfološke strukture naselja, dok je u skladu s lokalnim uvjetima izvedena na dostupnim javnim površinama.

Na području TZO Murter-Kornati osigurana su i propisno označena parkirališna mjesta namijenjena osobama s invaliditetom, čime je omogućena osnovna razina pristupačnosti u prometnom smislu.

Infrastruktura za osobe s invaliditetom na području TZO Murter-Kornati nije sustavno razvijena, posebno u udaljenijim dijelovima destinacije. Većina turističkih objekata, uključujući smještajne kapacitete, ugostiteljske objekte i kulturno-povijesne atrakcije, nije u potpunosti prilagođena osobama s poteškoćama u kretanju. Nedostaje rampi za invalidska kolica, dizala u višekatnim objektima te pristupačnih sanitarnih čvorova, što značajno ograničava mogućnosti neovisnog kretanja i boravka osoba s invaliditetom. Iznimka su pojedini smještajni kapaciteti koji privatnom inicijativom nude djelomično prilagođene sadržaje. Ograničenja u fizičkoj pristupačnosti odnose se na arhitektonske barijere na građevinama (npr. stepenice) te na prirodne prepreke na plažama, stazama i rutama (npr. kamen, makadam), zbog kojih je pristup, osobito osobama s oštećenjima lokomotornog sustava, otežan ili onemogućen. Javni prostori uglavnom nisu opremljeni pristupnim rampama ni podlogama pogodnima za korisnike invalidskih kolica. Ne postoje taktilne staze za osobe s oštećenjem vida ni posebno označene zone za olakšan ulaz u more. Tijekom izvođenja šetnica i uređenja obalnih prostora osiguran je minimalni standard pristupačnosti za osobe s invaliditetom i smanjene pokretljivosti, čime je omogućeno osnovno kretanje i korištenje javnog prostora.

U sljedećoj tablici napravljena je procjena fizičke pristupačnosti glavnih turističkih sadržaja u destinaciji za osobe s invaliditetom u smislu njihove fizičke pristupačnosti, ali ne razmatrajući implementaciju Tehničkog propisa o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

Tablica 43. Fizička pristupačnost glavnih turističkih sadržaja na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level project d.o.o, terenski obilazak, TZO Murter-Kornati

Fizička pristupačnost		DA/NE
Izbor glavnih atrakcija	Obala Murterskih Škoja (Trg Rudine)	DA
	Narodna knjižnica i čitaonica Murter	DA (djelomično)
	Društveni centar Jedro	DA (djelomično)
	Crkva sv.Roka	NE
	Crkva sv. Mihovila	DA
	Crkva Gospe od Gradine	DA
	Crkva sv.Marije (Kornati)	NE
	Gospina crkva (Kornati)	NE
	Crkva sv. Križa (Žut)	NE
	Pomorski svjetionik Prišnjak	NE
	Kulturno-povijesna cjelina Murtera	DA (djelomično)
	Arheološki park Colentum	DA
	Amphorarium	DA
	Utvrda Tureta	NE
	Plaža Slanica	DA
	Plaža Čigrađa	DA/NE (bez mogućnosti ulaska u more)
	Plaža Kosirina	DA/NE (bez mogućnosti ulaska u more)
	Plaža Lojena	NE
	Plaža Luke	DA
	Plaža Podvrške	NE
	Plaža Colentum	DA
	Školska dvorana Murter	DA
	Sportski centar Slanica	DA
	Vidikovac (vojni kompleks) „Raduč“	NE
	Vidikovac „Gradina“	NE
	Vidikovac „Metlina“ (Kornat)	NE
	Vidikovac „Tvrdomešnjak“ (Žut)	NE
	Spomen obilježje Kornatske tragedije	NE
	Klifovi (NP Kornati)	NE
	Staza Crnikovac-Podvrške	DA
	Staza Murter-Betina	DA
	Marina Hramina	DA
	Marina Žut	DA
	Marina Piškera	DA
Smještajni objekti	Hoteli	DA (djelomično)
	Kampovi	DA
	Objekti u domaćinstvu	DA (djelomično)
Ugostiteljski objekti	Restorani	DA (djelomično)
	Caffe barovi	DA (djelomično)
Ostalo	Javni sanitarni čvorovi	NE

19.2. Komunikacijska pristupačnost

Internetske stranice većine pružatelja usluga nisu optimizirane za osobe s invaliditetom. Nema verzija na Brailleovu pismu, zvučnih vodiča niti QR kodova sa sadržajem za slabovidne osobe. Turistička signalizacija i informativne ploče u destinaciji su jasno označene, izrađene su u kontrastnim bojama, ali ne sadrže piktograme koji bi pomogli osobama s kognitivnim teškoćama. U sklopu projekta „Arheološki park Colentum“ postavljeno je 11 informativno-edukativnih panela koji su prilagođeni slijepim i slabovidnim osobama primjenom Brailleova pisma i reljefnih prikaza lokaliteta.

19.3. Pristupačnost usluga

19.3.1 Smještajni kapaciteti

Većina smještaja je u privatnom vlasništvu i nije kategorizirana prema standardima pristupačnosti. Prilagođen smještaj raspoloživ je u hotelima i kampovima te u ograničenoj mjeri i u objektima u domaćinstvu. Nema podataka o broju smještajnih jedinica prilagođenih osobama s invaliditetom.

19.3.2 Ugostiteljski objekti

U destinaciji postoji oko 100-njak ugostiteljskih objekata koji pružaju uslugu pripremanja i usluživanja pića i hrane. Niti jedan objekt nema pristupnu rampu, a sanitarni čvorovi u većini nisu prilagođeni osobama s invaliditetom. Obzirom da se, generalno, radi o prizemnim objektima, pristup je moguć i bez pristupne rampe. Jelovnici su većini slučajeva dostupni u digitalnom ili lako čitljivom formatu ili fizički ili putem QR koda.

19.3.3 Kulturne i rekreacijske usluge

U pogledu dostupnosti kulturnih i sportsko-rekreacijskih usluga, područje destiancije raspolaže mrežom kulturnih, društvenih i rekreacijskih sadržaja dostupnih lokalnom stanovništvu i posjetiteljima. Kulturne usluge ostvaruju se kroz djelovanje Narodne knjižnice i čitaonice Murter,, sakralnih i kulturno-povijesnih lokaliteta, dok sportsko-rekreacijske sadržaje čine sportsko-rekreacijske zone, dječja igrališta, šetnice, plaže i obalni prostori. Pristupačnost trgova i obalnih dijelova osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću djelomično je omogućena kroz uređene pješačke površine, šetnice i javne prostore. U novije uređenim dijelovima prostora postupno se provode prilagodbe poput uređenih pješačkih pristupa, rampi i odgovarajuće urbane opreme, dok konfiguracija terena i povijesna struktura pojedinih dijelova naselja, osobito unutar stare jezgre Murtera, predstavljaju ograničenje za potpunu pristupačnost. Školska dvorana OŠ Murterski školji prilagođena je pristupu osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću.

19.4. Društvena i kognitivna pristupačnost

Razvoj turizma u destinaciji podrazumijeva i odgovornost prema jednakom pristupu svim posjetiteljima. U kontekstu pristupačnosti za osobe s invaliditetom, važno je ne samo unapređivati infrastrukturu, već i osigurati odgovarajuću razinu edukacije, senzibilizacije i profesionalnog pristupa. Kvaliteta usluge ne očituje se isključivo u fizičkoj prilagođenosti prostora, već i u znanju, razumijevanju i kulturi ophođenja prema osobama s različitim potrebama.

19.4.1 Obuka osoblja

Lokalno turističko osoblje te zaposlenici u ugostiteljskim i uslužnim djelatnostima u destinaciji rijetko su prošli specijaliziranu edukaciju o radu s osobama s invaliditetom. Ne postoji organizirani program senzibilizacije na razini destinacije, što upućuje na potrebu za strukturiranim edukacijama i podizanjem profesionalnih standarda u ovom segmentu.

19.4.2 Kulturalna osjetljivost

U destinaciji je potrebno dodatno raditi na jačanju svijesti o važnosti inkluzivnosti i jednakog pristupa svim gostima. Obzirom na turistička kretanja i daljnji razvoj destinacije na sve veći broj turističkih tržišta, važno je sustavno poticati razumijevanje, toleranciju i društvenu odgovornost kako bi se osigurao održiv i uključiv turizam.

20. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji (javne usluge i servisi)

Kvaliteta i dostupnost javnih usluga i servisa predstavljaju važan čimbenik u ukupnoj turističkoj ponudi TZO Murter-Kornati. Dobro organizirane i učinkovite javne službe značajno utječu na zadovoljstvo turista, ali i na sigurnost, funkcionalnost i atraktivnost destinacije. U ovom poglavlju analizirane su javne usluge i servisi od važnosti na području destinacije.

20.1. Javne i žurne službe

Policijska postaja Vodice djeluje unutar PU Šibensko-kninske županije te obuhvaća područje Općine Murter-Kornati. Policija ima važnu ulogu u razvoju destinacije jer osiguranje sigurnosti i zaštite posjetitelja i lokalnog stanovništva direktno utječe na imidž destinacije. Ključne uloge policije u tom procesu uključuju: održavanje sigurnosti, prevenciju i edukaciju, kontrolu prometa i regulaciju, osiguravanje kulturnih i sportskih manifestacija, podrške hitnim slučajevima, borbu protiv ilegalnih aktivnosti (trgovine ljudima, ilegalnog zapošljavanja, trgovine drogom, te zaštite kulturne baštine i prirodnih resursa od nezakonitih radnji) te jačanje imidža destinacije.

Na području Općine Murter-Kornati vatrogasnu djelatnost obavlja DVD Tisno, budući da Općina nema vlastitu javnu vatrogasnu postrojbu. DVD Tisno je dobrovoljna, strukovna, humanitarna i neprofitna udruga građana čija se djelatnost odnosi na zaštitu od požara, protupožarnu zaštitu, tehničke intervencije, osposobljavanje kadrova te ostale aktivnosti od značaja za sigurnost i zaštitu ljudi, imovine i okoliša. Sjedište je na adresi Ulici Stjepana Radića 20 u Tisnom te djeluje u sklopu Vatrogasne zajednice Šibensko-kninske županije. Aktivnosti zajednice obuhvaćaju provođenje preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara, spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom te u spašavanju ljudi i imovine prigodom prirodnih i tehnoloških nezgoda i sl.

Vatrogasci imaju važnu ulogu u razvoju turističkih destinacija jer sigurnost turista i zaštita imovine direktno utječu na imidž destinacije i zadovoljstvo posjetitelja. Neke od važnih uloga DVD-a uključuju: osiguranje sigurnosti turista, provođenje preventivnih mjera, pomoć u hitnim situacijama, spašavanje imovine i ljudi te suradnju s drugim službama.

HGSS Šibenik je lokalna stanica Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) koja djeluje na području Šibensko-kninske županije. Osnovana je 2004. godine i okuplja dobrovoljne spašavatelje koji pomažu ljudima u planinama, na nepristupačnim terenima i u raznim izvanrednim situacijama. Stanica HGSS Šibenik 50-tak članova, koji djeluju kao dobrovoljci. Među njima su gorski spašavatelji, instruktori te liječnici, koji svojim znanjem i iskustvom sudjeluju u akcijama spašavanja i potragama. U radu koriste i potražne pse, posebno obučene za pronalaženje nestalih osoba, kao i operatore dronova koji pomažu u pretraživanju teško dostupnih područja.

Turisti i posjetitelji koji se tijekom turističke sezone nalaze na području TZO Murter-Kornati, a imaju potrebe za uslugama zdravstvene skrbi, iste mogu ostvariti tijekom radnog dana u Domu zdravlja Murter ili Tisno.

Dom zdravlja Šibensko-kninske županije - Organizacijska jedinica Murter je ustanova koja obavlja djelatnost primarne zdravstvene zaštite na području Općine Murter-Kornati. Nalazi se na adresi Hrvatskih vladara 47 u Murteru. Unutar nje djeluju tri ordinacije opće medicine i jedna ordinacija dentalne medicine. Dom zdravlja Šibensko-kninske županije - Organizacijska jedinica Tisno je ustanova koju čini jedna ambulanta primarne zdravstvene zaštite i ordinacija dentalne medicine. Nalazi se na adresi Istočna Gomilica 2 u Tisnom.

Opća bolnica Šibensko-kninske županije najbliža je ustanova sekundarne zdravstvene skrbi kojoj gravitira područje destinacije. Djelatnost Bolnice je provođenje bolničke, poliklinički-konzilijarne zdravstvene zaštite, dijagnostike, zdravstvene njege, boravka i prehrane. U sastavu Opće bolnice su djelatnosti, službe, odjeli i odsjeci s pripadajućom polikiničko-konzilijarnom zdravstvenom zaštitom.

Tijekom ljetne sezone osigurana je dodatna usluga hitne medicinske pomoći kroz rad posebne ispostave tj. dežurstva Zavoda za hitnu medicinsku pomoć Šibensko-kninske županije u Tisnom koja radi 0-24h. U zahtjevnijim situacijama usluga hitne medicinske pomoći pruža se na Objedinjenom hitnom bolničkom prijmu (OHPB) Opće županijske bolnice u Šibeniku.

U sklopu Doma zdravlja Šibensko-kninske županije ustrojena je turistička ambulanta na adresi Istočna gomilica 2 u Tisnom. Ambulanta radi radnim danom i subotom. Osim navedene, turističke ambulante nalaze se Šibeniku, Vodicama, Rogoznici i Primoštenu.

Prema Odluci o donošenju Mreže hitne medicine i sanitetskog prijevoza, na području djelovanja Zavoda za hitnu medicinu Šibensko-kninske županije, ispostave Tisno djeluje ukupno pet timova 2. Ti timovi su organizirani na način da pokrivaju hitne intervencije i sanitetski prijevoz za područje Općina Tisno i Murter-Kornati, osiguravajući pravovremenu i kvalitetnu hitnu zdravstvenu skrb lokalnom stanovništvu, posjetiteljima i turistima.

20.2. Obrazovanje, kultura i sport

Osnovna škola Murterski školji nalazi se na adresi Put škole 10 u Murteru i predstavlja središnju osnovnoškolsku ustanovu na području Općine Murter-Kornati. Osnovna škola obuhvaća matičnu školu u Murteru, u kojoj se nastava izvodi od 1.-8. razreda te područnu školu u Betini, namijenjenu učenicima od 1.-4. razreda.

Kroz odgojno-obrazovni rad, izvannastavne aktivnosti i suradnju s lokalnom zajednicom, OŠ Murterski školji potiče učenike na upoznavanje i vrednovanje prirodne i kulturne baštine Murtera i okolice, razvijanje osjećaja pripadnosti zavičaju te odgovornog odnosa prema prostoru i okolišu u kojem žive. Na taj način škola pridonosi očuvanju lokalnog identiteta, njegovanju tradicijskih vrijednosti i razvoju svijesti o važnosti očuvanja lokalne baštine za buduće generacije. U sklopu osnovne škole nalazi se višenamjenska Sportska dvorana „Murter“ koja se, osim za potrebe nastave tjelesne i zdravstvene kulture, koristi za treninge i natjecanja sportskih klubova, rekreativne aktivnosti lokalnog stanovništva te organizaciju različitih sportskih i društvenih događanja. Na površini od približno 2.500 m obuhvaća višenamjenski sportski teren za mali nogomet, košarku, odbojku i rukomet, manju dvoranu za rekreacijske aktivnosti, prostor za stolni tenis, teretanu te prateće prostorije i gledalište kapaciteta približno 600 mjesta.

Dječji vrtić Spužvica je javna predškolska ustanova kojoj je osnivač jedinica lokalne samouprave Općina Tisno. Smješten je u Srimačkoj ulici 21 u Murteru. Ustanova je predškolskog odgoja i obrazovanja koja osigurava skrb i provedbu odgojno-obrazovnih programa za djecu rane i predškolske dobi. Odgojno-obrazovni rad temelji se na poticanju cjelovitog razvoja djece kroz stjecanje novih znanja i iskustava, razvoj intelektualnih, komunikacijskih, socijalnih i stvaralačkih sposobnosti te jačanje samostalnosti, međusobne suradnje i aktivnog sudjelovanja u svakodnevnim aktivnostima. Odgojno-obrazovnim aktivnostima prilagođenima dječjoj dobi potiče se upoznavanje prirodnih i kulturnih vrijednosti, lokalnih običaja i tradicije murtersko-kornatskog područja, čime se od najranije dobi razvijaju svijest o važnosti njihova očuvanja i osjećaj pripadnosti lokalnoj zajednici, a djeca postupno postaju ambasadori svojega zavičaja.

Društveni centar „Jedro“ nalazi se na drugom katu zgrade Općine Murter-Kornati, na adresi Butina 2 u Murteru. Uspostavljen je 2021. godine u okviru projekta koji je predvodila Udruga Argonauta, s ciljem osiguravanja kvalitetnijih uvjeta za rad lokalnih udruga, jačanja suradnje organizacija civilnog društva te poticanja aktivnog sudjelovanja stanovništva u društvenom životu zajednice. Projektom je uređen i opremljen prostor površine približno 130 m², koji obuhvaća višenamjensku dvoranu, salu za sastanke i uredske prostore koje koriste četiri lokalne udruge: Argonauta, Latinsko idro, Ogranak Matice hrvatske u Murteru i Kulturno-umjetnička udruga Zaokret. Centar je dostupan građanima, udrugama, ustanovama i poslovnim subjektima za organizaciju predavanja, radionica, edukacija, sastanaka i drugih društvenih aktivnosti, pri čemu je lokalnim udrugama omogućeno besplatno korištenje prostora uz prethodnu rezervaciju. Osim što pruža infrastrukturnu podršku djelovanju civilnog društva, Jedro ima važnu ulogu u povezivanju lokalnih dionika i provedbi inicijativa usmjerenih na očuvanje prirodne i kulturne baštine, njegovanje pomorske tradicije, zaštitu okoliša i održivi razvoj. Njegov doprinos turističkom razvoju destinacije očituje se u stvaranju uvjeta za provedbu kulturnih i edukativnih programa, razvoj lokalnih inicijativa te uključivanje zajednice u očuvanje i turističko vrednovanje baštine murtersko-kornatskog područja.

Kulturni centar Murter nalazi se u povijesnoj zgradi Sokolane, na adresi Pijaca Društva seoske izobraženosti 2, u staroj mjesnoj jezgri Murtera. Zgrada ima dugu tradiciju kulturnog i društvenog djelovanja, povezanu s Društvom seoske izobraženosti i murterskom čitaonicom, osnovanom 1866. godine kao prvom seoskom čitaonicom u Dalmaciji. U prizemlju se nalazi Zavičajna zbirka Marka Mudronje Repca, u kojoj se čuvaju i predstavljaju predmeti povezani s poviješću, tradicijskim načinom života i kulturnom baštinom Murtera. Općina Murter-Kornati pripremila je projekt rekonstrukcije i uređenja Sokolane kojim je predviđena sanacija krovišta te uređenje i opremanje višenamjenske dvorane na prvom katu za održavanje kulturnih, obrazovnih i društvenih programa. Uređenjem prostora osigurat će se kvalitetniji uvjeti za djelovanje lokalnih kulturnih udruga, organizaciju izložbi, predavanja, radionica i drugih događanja, uz očuvanje povijesne namjene građevine. Kulturni centar predstavlja važan resurs za očuvanje i predstavljanje lokalne baštine, razvoj kulturnog života stanovništva te obogaćivanje kulturne ponude destinacije Murter-Kornati.

Narodna knjižnica i čitaonica Murter javna je kulturna ustanova čiji je osnivač Općina Murter-Kornati, a nalazi se na adresi Butina 2 u Murteru. Njezini počeci sežu u 1866. godinu, kada je osnovano Društvo seoske izobraženosti, prva seoska čitaonica u Dalmaciji, čime je postavljen temelj organiziranog knjižničnog i kulturnog djelovanja na otoku Murteru. Tijekom svoje dugogodišnje povijesti knjižnica je imala važnu ulogu u promicanju pismenosti, obrazovanja, hrvatskog jezika i kulturnog identiteta lokalne zajednice. Uz posudbu knjižnične građe i pružanje informacijskih usluga, organizira književne susrete, predstavljanja knjiga, predavanja, radionice i druge kulturno-obrazovne programe namijenjene različitim dobnim skupinama. Svojim djelovanjem potiče čitalačku kulturu, cjeloživotno obrazovanje i aktivno sudjelovanje stanovništva u kulturnom životu zajednice. Važnu ulogu ima i u prikupljanju, očuvanju i

predstavljanju zavičajne građe, čime pridonosi dokumentiranju povijesti, tradicije i kulturnog identiteta murtersko-kornatskog područja.

20.3. Vjerske zajednice

Katolička crkva ima kontinuiranu prisutnost na području destinacije, s redovitim misnim slavljima koja se održavaju u crkvama unutar destinacije. U Murteru se nalaze ukupno tri crkve - crkva sv. Mihovila, sv. Roka i sv. Gospe od Gradine. Na Kornatima se nalazi crkva Gospe od Tarca (crkva sv. Marije), crkva Porođenja Marijina, dok se na otoku Žutu nalazi crkva sv. Križa. Župni ured šibenske biskupije djeluje unutar Župe sv. Mihovila na adresi Povrtaje 3 u Murteru.

20.4. Financijske, platne i poštanske usluge

U Murteru su dostupne osnovne financijske, platne i poštanske usluge. Posjetiteljima i lokalnom stanovništvu osiguran je pristup svakodnevnim novčanim transakcijama i poštanskim uslugama, što omogućuje nesmetano funkcioniranje tijekom boravka u destinaciji.

Poštanski ured Murter nalazi se na adresi Butina 2, gdje se mogu obaviti usluge slanja i primitka pošiljaka, paketa, preporučene pošte te izvršiti platne transakcije i ostale poštanske usluge.

U središtu Murtera dostupni su brojni bankomati domaćih i stranih banaka te mjenjačnica, što omogućuje jednostavan pristup novcu tijekom boravka u destinaciji.

Najbliža poslovnica Financijske agencije (FINA) nalazi se u Tisnom na adresi Uska ulica 1, gdje su dostupne usluge financijskog poslovanja, plaćanja i administrativne financijske usluge.

20.5. Uslužne djelatnosti i opskrba

Na području destinacije rade trgovine prehrambenim i tehničkim proizvodima, restorani, kafići, fast food, pekare, suvenirnice, frizerski i kozmetički saloni, taxi usluge, praonica rublja, te servisne usluge za popravak brodova, ribarskih mreža i sl.

Zelena tržnica Murter predstavlja važan objekt komunalne infrastrukture koji omogućuje opskrbu lokalnog stanovništva i posjetitelja svježim prehrambenim proizvodima te prodaju proizvoda lokalnih proizvođača. Osim trgovačke funkcije, tržnica služi i kao prostor okupljanja zajednice, pridonoseći očuvanju kulturnih običaja i socijalnoj koheziji. Nalazi se na adresi ulica Hrvatskih Vladara.

20.6. Javni prostori i uređenost

Javni prostori imaju važnu funkcionalnu, društvenu, ambijentalnu i identitetsku ulogu za lokalno stanovništvo i posjetitelje jer predstavljaju prostore svakodnevnog boravka, rekreacije, druženja i sl. U javne prostore ubrajaju se trgovi, ulice, šetnice, parkovi, rive, dječja igrališta, perivoji, plaže te prostori uz javne i društvene sadržaje poput škola, crkava, knjižnica i drugih ustanova.

Obala Murterskih škoja središnji je obalni javni prostor destinacije, koji ima važnu prometnu, gospodarsku, društvenu i turističku funkciju. Obuhvaća obalnu šetnicu, prometne i pješačke površine te prostor uz koji su koncentrirani trgovački, ugostiteljski i drugi uslužni sadržaji. U neposrednoj je vezi s trgom Rudina, jednim od glavnih mjesta okupljanja stanovništva i održavanja kulturnih i zabavnih događanja, te lukom Murter-Butina, koja ima važnu ulogu u pomorskom prometu i svakodnevnom funkcioniranju naselja. Obalni prostor tradicionalno je povezan s pomorskim i ribarskim djelatnostima, a danas predstavlja i važno mjesto društvenih susreta, šetnje, odmora te korištenja ugostiteljske i trgovačke ponude. Postojeću zelenu infrastrukturu čine pojedinačna stabla, drvoredi i manje uređene zelene površine, pretežito uz parkirališne površine, koje pridonose krajobraznoj kvaliteti prostora i osiguravanju prirodne sjene. Zbog ograničene zastupljenosti vegetacije i velikog udjela popločenih i asfaltiranih površina, mogućnosti prirodnog zasjenjenja i ublažavanja visokih ljetnih temperatura nisu ravnomjerno zastupljene duž obale. Tijekom turističke sezone njegova se funkcionalna važnost dodatno povećava zbog intenzivnijeg kretanja posjetitelja, povećane potražnje za uslugama i većeg opterećenja prometne i komunalne infrastrukture.

Brdo Raduč, najviši vrh otoka Murtera s nadmorskom visinom od 125 m, predstavlja javni prostor s panoramskim pogledom na Murtersko more, kornatski arhipelag i okolno otočje. Na brdu se nalaze ostaci nekadašnje vojne infrastrukture. Unatoč značajnom krajobraznom, povijesnom i turističkom potencijalu, postojeće stanje prostora nije zadovoljavajuće zbog zapuštenosti i neobnovljenosti nekadašnje vojne infrastrukture te nedostatne uređenosti sadržaja za siguran i kvalitetan boravak posjetitelja. Stoga je potrebno pristupiti sustavnom uređenju i valorizaciji prostora, uz očuvanje njegovih krajobraznih obilježja i povijesnih vrijednosti.

Na području destinacije uređeno je nekoliko obalnih šetnica i poučnih staza koje omogućuju rekreaciju, boravak u prirodi te upoznavanje prirodne i kulturne baštine. Među njima se ističu šetnica Murter-Betina, duljine 980 m, koja povezuje Gradinu i Put Jersani, te približno oko 4 km duga šetnica Podvrške-Crnikovac-Punta Zavraća-Jersani, koja prolazi obalnim krajolikom sa suhozidima i maslinicima, a na području Crnikovca opremljena je informativno-edukativnim sadržajima. Na području arheološkog nalazišta Colentum uređena je kružna poučna staza koja povezuje najznačajnije ostatke liburnskog i rimskog naselja te omogućuje posjetiteljima upoznavanje povijesnog razvoja ovog prostora. U podnožju Gradine, neposredno uz ostatke rimske maritimne vile, uređena je prva arheološka plaža u Hrvatskoj, koja objedinjuje kupališnu i rekreacijsku funkciju s prezentacijom antičke baštine kroz informativno-edukativne sadržaje te interpretaciju arheoloških ostataka na obali i u podmorju.

Važnu ulogu u očuvanju prostornog i kulturnog identiteta destinacije imaju javni prostori uz sakralne i civilne građevine te ostale kulturno-povijesne lokalitete. Na području naselja Murter ističu se javni prostori uz župnu crkvu sv. Mihovila, crkvu sv. Roka i crkvu Gospe od Gradine, koji imaju vjersku, kulturnu i društvenu funkciju te predstavljaju mjesta okupljanja stanovništva i održavanja tradicionalnih vjerskih svečanosti. Na području kornatskog arhipelaga značajni su prostori uz crkvu Gospe od Tarca na otoku Kornatu, crkvu Porođenja Marijina na otoku Piškeri te brojne zavjetne kapelice, među kojima se ističu kapelice sv. Florijana, sv. Roka i druge, koje svjedoče o dugogodišnjoj povezanosti otočnog stanovništva s morem, ribarstvom i vjerskom tradicijom.

Među civilnim građevinama i povijesnim sklopovima ističu se Sokolana u staroj mjesnoj jezgri Murtera, tradicijske kamene kuće i ulični prostori stare povijesne jezgre Murtera.

Ulice naselja Murter predstavljaju važan sustav javnih prostora, čija je funkcionalnost mjestimično ograničena uskim prometnim profilima, nedostatkom nogostupa i parkiranjem vozila uz prometnice. Tijekom turističke sezone povećan promet dodatno otežava kretanje pješaka i smanjuje kvalitetu korištenja uličnog prostora. Zelena infrastruktura uz prometnice slabo je zastupljena i uglavnom se svodi na pojedinačna stabla i vegetaciju unutar privatnih okućnica. Daljnje uređenje potrebno je usmjeriti na bolje usklađivanje kolnog i pješačkog prometa te povećanje zastupljenosti uličnog zelenila, osobito na prometnicama koje povezuju središte naselja s obalom i turističkim sadržajima,

Na području destinacije nalazi se više uređenih plažnih i obalnih prostora među kojima se izdvajaju plaže Slanica, Luke, Podvrške, Čigrađa i Colentum, koje uz osnovnu kupališnu funkciju predstavljaju prostore rekreacije, okupljanja i boravka lokalnog stanovništva i posjetitelja. Plaža Slanica izdvaja se razvijenom ugostiteljskom, sportskom i rekreacijskom ponudom, dok plaža Luke, kao gradsko kupalište, raspolaže uređenim kupališnim površinama, tuševima i sadržajima za rekreaciju. Plaže Podvrške i Čigrađa imaju skromniju razinu infrastrukturne opremljenosti, uz očuvana prirodna obilježja obale i dostupne ugostiteljske sadržaje. Arheološka plaža Colentum izdvaja se uređenim obalnim površinama i edukativno-interpretacijskim sadržajima. Navedene plaže obuhvaćene su programima održavanja javnih površina Općine Murter-Kornati, koji

uključuju čišćenje, održavanje i popravke postojeće komunalne opreme. Unatoč razlikama u stupnju uređenosti, sve navedene plaže imaju važnu ulogu u sustavu javnih prostora destinacije, osobito tijekom ljetne turističke sezone kada se njihovo korištenje znatno intenzivira.

Marine Hramina, ACI marina Žut i ACI marina Piškera predstavljaju značajne prostore nautičke infrastrukture destinacije.

Marina Hramina smještena je u nastavku Obale Murterskih škoja te se svojim položajem nadovezuje na središnji obalni prostor naselja Murter. Osim prihvata i smještaja plovila, marina obuhvaća ugostiteljske, servisne i druge prateće sadržaje te predstavlja prostor svakodnevnog okupljanja i boravka nautičara i drugih korisnika.

ACI marina Žut smještena je u uvali Podražanj na otoku Žutu te predstavlja uređeni obalni prostor namijenjen prihvatu plovila i boravku nautičara. Uz izgrađenu obalu i privezišta nalazi se obalna komunikacija koja povezuje pojedine sadržaje marine, uključujući ugostiteljske i opskrbne sadržaje. Prostor marine neposredno je okružen prirodnim otočnim krajobrazom, a tijekom turističke sezone predstavlja jedno od važnijih mjesta okupljanja i zadržavanja posjetitelja na otoku.

ACI marina Piškera smještena je na otoku Vela Panitula, unutar Nacionalnog parka Kornati, te predstavlja uređeni obalni prostor s privezištima i pratećim sadržajima za nautičare. Duž izgrađene obale proteže se uređena komunikacijska površina koja omogućuje pristup vezovima i pratećim sadržajima marine. Zbog svojeg položaja marina predstavlja jednu od rijetkih uređenih i pristupačnih obalnih površina

20.7. Nositelji turističke politike

Ključni nositelji turističke politike na području destinacije su TZO Murter-Kornati i Općina Murter-Kornati, u skladu sa svojim nadležnostima.

Općina Murter-Kornati

Općina Murter-Kornati u svom javnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana i to osobito one koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu te promet na svom području.

Navedeni odjeli imaju ključnu ulogu u oblikovanju i usmjeravanju turističkog razvoja na području TZO Murter-Kornati. Uz niz programa koji više ili manje izravno utječu na kvalitetu turističke ponude Općine Murter-Kornati (npr. komunalna infrastruktura, prometna infrastruktura (nerazvrstane ceste), zdravstvo, sport, kultura i civilno društvo, itd.).

Općinska uprava osigurava sustavno i integrirano informiranje građana i posjetitelja putem digitalnih kanala. Općina Murter-Kornati održava službenu web-stranicu (http://murter.hr/) na kojoj se mogu saznati relevantne informacije o radu Općine, aktualnim događanjima, javnim pozivima i natječajima, prostornom uređenju, komunalnim djelatnostima, projektima te drugim sadržajima od interesa za lokalno stanovništvo i posjetitelje.
Digitalna razmjena informacija od značaja za lokalno stanovništvo i turiste prenosi se i putem društvene mreže Facebook i Instagram. U svrhu provođenja transparentnosti rada te zaštite prava građana i posjetitelja, gradska uprava nudi mogućnost prijema prema dogovoru. Općinska uprava djeluje u Murteru na adresi Butina 2.

Općina Murter-Kornati je u suradnji s ostalim dionicima u recentnom razdoblju provela (i provodi) projekte koji imaju veliku važnost za razvoj destinacije:

- Arheološki park Colentum
- Uređenje Društvenog centra JEDRO
- Izgradnja zaobilaznice Murter-Betina
- Amphorarium – Centar za kulturu i interpretaciju baštine otoka Murtera (u provedbi)
- Unaprjeđenje Narodne knjižnice i čitaonice Murter (u provedbi)
- Uređenje Kulturnog centra Murter

Turistička zajednica TZO Murter-Kornati

Kao destinacijska menadžment organizacija, TZO Murter-Kornati predstavlja ključan subjekt u strateškom i operativnom upravljanju turizmom kroz koordinaciju dionika, razvoj turističkih proizvoda i promociju destinacije na turističkom tržištu. Sjedište TZO Murter-Kornati nalazi se u Murteru, na adresi Rudina bb. U prostorijama turističkog ureda posjetitelji mogu dobiti informacije o turističkim sadržajima i paketima, smještajnim kapacitetima, kulturnim znamenitostima, aktivnostima u prirodi, aktualnim događanjima i manifestacijama te ostale servisne informacije. Turistički ured je otvoren radnim danom, a često i vikendom te blagdanima, posebice tijekom ljetne sezone i važnijih događanja.

Sukladno ingerencijama, TZO Murter-Kornati je u 2024. godini najveći udio budžeta alocirala na aktivnosti razvoja turističkog proizvoda (61,4 %), u sklopu čega prije svega na razvoj kulturno-zabavnih i sportskih manifestacija bilo u vlastitoj organizaciji ili kao potporu drugim organizatorima, zatim na komunikaciju i oglašavanje (11,9 %) te destinacijski menadžment (očuvanje i uređenje okoliša, upravljanje kvalitetom u destinaciji i turističke informativne aktivnosti) (0,75 %).

Među aktivnostima TZO Murter-Kornati ističu se:

- Organizacija i potpora manifestacija (naročito onih usmjerenih na čuvanje lokalne tradicije): DANI O'BAK, Murterski pir, Dani Latinskog idra, Dan sv. Mihovila, Noć rimskog Colentuma, Dan sv. Roka, Murterska promenada, Festival slobodne glazbe, Sajam lokalnih proizvoda, Fešta Gospe od Tarca Soundwave rock festival, Taste like Marenda, Dan Kornatske tragedije, Advent po Murterski
- Uređenje destinacije, s fokusom na uređenje i održavanje biciklističkih staza pod vodstvom TZ Šibensko-kninske županije
- Upotpunjavanje sadržaja na plažama (plutajuće zaštitne ograde, izrada oprema na plažama, kabine za presvlačenje na plažama, održavanje tuševa na plažama)
- Postavljanje turističke signalizacije

21. Izvješće o analizi stanja

Izvješće o analizi stanja predstavlja sažeti i objedinjeni prikaz rezultata provedenih analiza, na temelju kojih se ocjenjuju razvojna obilježja, potencijali i ograničenja TZO Murter-Kornati. Dobiveni zaključci služe kao polazište za definiranje razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera budućeg upravljanja destinacijom.

Destinacija TZO Murter-Kornati raspolaže vrijednom turističkom resursnom osnovom koja predstavlja temelj njezine prepoznatljivosti.

Očuvan okoliš, povoljna mediteranska klima, razvedeni obalni i otočni krški prostor s nizom uvala i plaža čine temelj prirodne resursne osnove. NP Kornati predstavlja jedan od najvrjednijih prirodnih resursa i ključnih elemenata turističke atrakcijske osnove, prepoznatljiv po izrazito razvedenom otočnom krajoliku, specifičnim geomorfološkim obilježjima te očuvanim kopnenim i morskim ekosustavima. Kao prostor visoke prirodne vrijednosti i izražene turističke privlačnosti, ima važnu ulogu u razvoju turističkih proizvoda destinacije, posebice nautičkog i izletničkog turizma. ZK Žutsko-sitske otočne skupine također predstavlja vrijedan dio prirodne i krajobrazne osnove destinacije te s područjem NP Kornati čini prostorno povezanu cjelinu.

Blizina NP Krka, PP Vransko jezero i PP Telašćica, također, predstavlja komparativnu prednost destinacije za razvoj izletničkog, aktivnog, nautičkog, ekoturizma i drugih selektivnih oblika turizma. Područje destinacije većim svojim dijelom nalazi se unutar ekološke mreže NATURA 2000, pri čemu zaštićena područja obuhvaćaju ukupno 88,1 % površine destinacije, što potvrđuje visoku vrijednost prirodne baštine i potrebu za njezinim očuvanjem te održivim upravljanjem prostorom.

Kulturnu resursnu osnovu čine kulturno-povijesna baština, kultura života i rada lokalne zajednice, znamenite osobe i povijesni događaji, manifestacije te kulturne i vjerske ustanove. Na području destinacije TZO Murter-Kornati evidentirano je 15 kulturnih dobara upisanih u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, od čega 12 nepokretnih, 2 pokretno i 1 nematerijalno kulturno dobro. Među nepokretnim kulturnim dobrima nalazi se: Kulturno-povijesna cjelina Murtera kopneni i podmorski arheološki lokaliteti (npr. Colentum i dr.) te civilne i sakralne građevine (crkva sv. Mihovila, crkva sv. Roka, utvrda Tureta, svjetionik Prišnjak i dr.). Pokretna kulturna dobra obuhvaćaju etnografsku zbirku Marka Mudronje Rebca (zavičajna zbirka Murtera) i inventar crkve sv. Mihovila, koji predstavljaju vrijednu sastavnicu etnografske i sakralne baštine destinacije Osim navedenih, destinacija TZO Murter-Kornati bogata je materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom regionalnog i lokalnog značaja.

Obzirom na različitu razinu turističke valorizacije kulturne resursne osnove destinacije, mogućnosti daljnjeg razvoja turističke ponude prvenstveno se odnose na unaprjeđenje interpretacije i prezentacije kulturne baštine, međusobno povezivanje postojećih atrakcija te uključivanje manje valoriziranih lokaliteta u turističku ponudu. Pritom je potrebno uvažavati specifičnosti pojedinih lokaliteta, njihovu pristupačnost, stanje očuvanosti i uvjete zaštite, osobito na području kornatskog arhipelaga, kako bi se osiguralo primjereno turističko korištenje bez ugrožavanja kulturno-povijesnih vrijednosti.

Turističku ponudu destinacije Murter-Kornati obilježavaju obiteljski, nautički i izletnički turizam kao glavni turistički proizvodi. Obiteljski turizam (Sunce i more) temelji se na atraktivnosti obalnog prostora, plažama i sadržajima prilagođenima obiteljima, dok nautički turizam, zahvaljujući razvijenoj nautičkoj infrastrukturi i blizini kornatskog arhipelaga, pridonosi međunarodnoj prepoznatljivosti destinacije. Izletnički turizam prvenstveno se temelji na organiziranim izletima u NP Kornati, ali i posjećivanju drugih atraktivnih zaštićenih područja u širem okruženju destinacije, osobito NP Krka, PP Telašćica i PP Vransko jezero. Osim navedenih, TZO Murter-Kornati razvija turističke proizvode u kulturnom, ruralnom, aktivnom, wellness i poslovnom turizmu.

Turistička kretanja u recentnom razdoblju bilježe stagnaciju, što upućuje na potrebu kvalitetnijeg upravljanja svim segmentima destinacije. Iako destinacija raspolaže vrijednim prirodnim i kulturnim resursima te prepoznatljivim identitetom, ograničen razvoj novih sadržaja i izražena sezonalnost, kao i brojni ostali interni i eksterni faktori utječu na stagnaciju turističkih kretanja. Za jačanje konkurentnosti destinacije potrebno je kvalitetno se pozicionirati na turističkom tržištu, povećati kvalitetu i raznolikost turističke ponude i smještajnih kapaciteta, te razvijati održive i autentične turističke sadržaje.

Jedan od značajnijih razvojnih izazova destinacije odnosi se na bespravnu gradnju, tj. nekontrolirani rast nekomercijalnog smještaja te pojavu ilegalnih kampova. Navedeni procesi pridonose prekomjernoj izgrađenosti, narušavanju krajobraznih vrijednosti i zauzimanju vrijednog obalnog prostora, a često nisu praćeni odgovarajućom prometnom i komunalnom infrastrukturom. Time se tijekom ljetne sezone povećava broj korisnika prostora koji nije u potpunosti evidentiran u službenim pokazateljima turističkog prometa, što otežava upravljanje prihvatnim kapacitetom destinacije.

Prostorno-planska dokumentacija Općine Murter-Kornati osigurava okvir za razvoj turizma kroz definirane zone namjene prostora i zaštitu obalnog područja. Rast privatnog smještaja stoga je potrebno usmjeravati u skladu s prostorno-planskom dokumentacijom i stvarnim infrastrukturnim mogućnostima destinacije. Raspoložive površine prostora u kampovima Slanica, Rehut i Kosirina nisu u potpunosti iskorištene te je u tom pogledu potrebno sustavno povećavati kvalitetu turističke ponude.

Smještajni kapaciteti u privatnom smještaju razlikuju se prema razini kvalitete, opremljenosti i dostupnosti dodatnih sadržaja, što utječe na ujednačenost smještajne ponude destinacije. Unaprjeđenje kvalitete postojećih objekata, osobito kroz podizanje standarda smještaja i razvoj novih usluga, predstavlja važan preduvjet za povećanje konkurentnosti i stvaranje veće dodane vrijednosti u turizmu.

Ugostiteljska ponuda obuhvaća različite vrste objekata za pripremu i usluživanje hrane i pića, s izraženom sezonskom koncentracijom poslovanja. Ugostiteljska ponuda destinacije Murter-Kornati prostorno je koncentrirana u naselju Murter, gdje je zastupljen veći broj restorana, konoba, kafića i drugih ugostiteljskih objekata. Na području kornatskog arhipelaga ugostiteljsku ponudu pretežito čine restorani i konobe smješteni u portima tj. otočnim uvalama. Ugostiteljski ponudu pretežito obilježava prevlast konvencionalne gastronomske ponude, temeljene na standardiziranim jelima široke potrošnje, uz nedovoljnu zastupljenost autentičnih lokalnih specijaliteta i suvremenih gastronomskih koncepata. Pojedini ugostiteljski objekti razvili su prepoznatljivu gastronomsku ponudu više kvalitete čime pridonose jačanju konkurentnosti i gastronomske prepoznatljivosti destinacije.

Prometna infrastruktura omogućuje dobru povezanost destinacije s regionalnim i nacionalnim prometnim pravcima zahvaljujući mostu u Tisnom koji povezuje otok Murter s kopnom. Tijekom turističke sezone izraženi su problemi prometnog opterećenja i nedostatka parkirališnih kapaciteta. Pomorski promet ima važnu ulogu u svakodnevnom životu i turističkoj ponudi destinacije. Luka Murter predstavlja ključnu lučku infrastrukturu destinacije. Postojeći kapaciteti luke Murter zahtijevaju proširenje i modernizaciju radi osiguravanja dostatnog broja vezova, povećanja sigurnosti te unaprjeđenja funkcionalnosti lučke infrastrukture za potrebe lokalnog stanovništva, posjetitelja i turista. Na području Općine Murter-Kornati nalaze se tri luke nautičkog turizma – marina Hramina, marina Žut i marina Piškera – koje predstavljaju ključnu infrastrukturu nautičkog turizma. Svojim kapacitetima i pratećim sadržajima omogućuju prihvat i opskrbu nautičkih plovila, pružanje različitih usluga nautičarima te pridonose razvijenosti i konkurentnosti nautičkog turizma.

Komunalnu infrastrukturu destinacije čine elektroenergetski sustav, sustav vodoopskrbe i odvodnje, gospodarenje otpadom te telekomunikacijska infrastruktura, koji predstavljaju osnovu za funkcioniranje lokalne zajednice i turističke destinacije. Postojeća infrastruktura uglavnom zadovoljava potrebe stanovništva i posjetitelja, no tijekom turističke sezone dolazi do povećanog opterećenja pojedinih komunalnih sustava, osobito u području vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenja otpadom. Daljnji razvoj destinacije zahtijeva kontinuirano ulaganje u modernizaciju i održivo upravljanje komunalnom infrastrukturom kako bi se osigurala veća kvaliteta života lokalnog stanovništva te boravka posjetitelja i turista.

Digitalna transformacija destinacije još uvijek je ograničena. Komunikacija se najvećim dijelom odvija putem službene web stranice i društvenih mreža turističke zajednice, dok se turistički promet prati kroz sustav eVisitor. Također, uočena je slaba digitalna transformacija lokalne uprave oko implementacije pametnih rješenja. Nedostaju napredniji alati za upravljanje destinacijom (digitalna platforma), a razina digitalnih kompetencija dijela lokalne zajednice i privatnih pružatelja usluga još uvijek je neujednačena.

Analiza ljudskih potencijala pokazuje izazove karakteristične za turistički orijentirana područja. Posebno je izražen nedostatak kvalificirane radne snage u turizmu i ugostiteljstvu, dok sezonalnost uzrokuje velike oscilacije u zaposlenosti tijekom godine. Demografski trendovi, uključujući starenje stanovništva i smanjenje broja stanovnika, što dodatno otežavaju dostupnost radne snage.

Upravljanje destinacijskim lancem vrijednosti na otoku Murteru zahtijeva usklađeno djelovanje turističkih zajednica TZO Tisno, TZO Murter-Kornati, TZM Betina i TZM Jezera. Obzirom na prostornu povezanost naselja, međusobnu nadopunu turističke ponude i zajedničko korištenje otočnih resursa. Suradnja četiriju turističkih zajednica formalizirana je sporazumom o udruživanju, čime je uspostavljena osnova za zajedničko provođenje promotivnih i razvojnih aktivnosti. Međutim, učinkovito upravljanje turizmom zahtijeva širu koordinaciju koja, osim promocije, obuhvaća planiranje turističkog razvoja, praćenje turističkih kretanja i upravljanje opterećenjem prostora, uz uvažavanje potreba lokalnog stanovništva, turista i jednodnevnih posjetitelja. Daljnji razvoj stoga bi trebalo usmjeriti na uspostavu zajedničkih upravljačkih pristupa za pitanja koja nadilaze administrativne granice pojedinih destinacija, uz zadržavanje samostalnosti turističkih zajednica u upravljanju lokalnom turističkom ponudom. Takav pristup omogućio bi usklađeniji razvoj turizma na razini cijelog otoka Murtera, uz uvažavanje razvojnih potreba i specifičnosti svake turističke destinacije.

22. Potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda

Popis utvrđene turističke osnove destinacije TZO Murter-Kornati sastavni je dio analize stanja destinacije i plana upravljanja destinacijom. Ovaj dio predstavlja ključne ulazne podatke za analizu potencijala daljnjeg razvoja i podizanja kvalitete turističkih proizvoda u destinaciji.

Područje TZO Murter-Kornati sa svojim turističkim resursima nudi čvrstu osnovu za razvoj visokokvalitetnih turističkih proizvoda usmjerenih na posjetitelje s jasno definiranim interesima. Upravljanje destinacijom treba osigurati kontinuiranu inovaciju proizvoda razvijajući i ostale segmente specifičnih turističkih niša koji se nadovezuju na glavni turistički proizvod Sunca i mora i nautike. Istovremeno, održavanje ravnoteže između razvoja turističkih sadržaja i zaštite okoliša te autentičnosti lokalne zajednice jamči dugoročnu privlačnost destinacije.

22.1. Elementi konkurentnosti destinacije

1. Prirodni resursi i okoliš
    - Mediteranska klima
    - Čisto more, uvale i očuvana priroda
    - Zaštićeni dijelovi prirode (NP Kornati, ZK Žutsko-sitska otočna skupina)
    - Murtersko-betinsko polje
2. Kulturno-povijesna baština
    - Bogata materijalna i nematerijalna kulturna baština (manifestacije, običaji, festivali, gastronomija)
    - Povijesnu sklopovi i građevine (kulturno-povijesna cjelina Murtera, kornatske tradicijske naseobine i dr.)
    - Sakralna baština (crkve, kapelice i poklonci)
    - Civilna i memorijalna baština (svjetionik Prišnjak, utvrda Tureta, spomen križevi na Kornatima i dr.)
    - Arheološka nalazišta (Colentum i dr.)
    - Manifestacije i događanja – (Dani o' bak, Murterski pir, Dani Latinskog idra i dr.)
    - Kultura života i rada (običaji, nošnje, glazba, plesovi i dr.)
    - Kulturni krajolik (maslinici, suhozidi, bunari)
3. Turistička infrastruktura
    - Smještajni kapaciteti (hoteli, kampovi i obiteljski smještaj)
    - Plaže (Slanica, Čigrađa, Luke, Kosirina, Lojena i dr.)
    - Uređene šetnice i javni prostori
    - Pješačke i biciklističke rute
    - Vidikovci (Brdo Raduč i dr.)

4. Dodatna turistička ponuda
    - Gastronomija (ribarski i mediteranski specijaliteti, domaće maslinovo ulje, aromatsko bilje, domaći proizvodi)
    - Aktivnosti: pješačenje, biciklizam, ronjenje, jedrenje, planinarenje, trail, izleti
    - Kultura i zabava (festivali, događanja, radionice, koncerti, tradicionalne fešte)
    - Wellness
5. Prometna povezanost
    - Blizina Jadranske magistrale (DC 8)
    - Blizina autoceste A1
    - Pokretni most koji povezuje otok Murter s kopnom u Tisnom
    - Dobra lokalna povezanost s okruženjem (Jezera, Murter, Vodice, Šibenik, Zadar i dr.)
    - Relativna blizina zračnih i pomorskih luka (Zadar i Split)
6. Marketing i brendiranje destinacije
    - Pozicioniranje kao autentične dalmatinske destinacije s tradicijom obiteljskog (Sunce i more), nautičkog, izletničkog, kulturnog i aktivnog turizma
    - Digitalni marketing: web stranica, društvene mreže, promotivni video sadržaji, digitalne platforme
    - Suradnja s regionalnim turističkim zajednicama, lokalnim turističkim zajednicama (TZ ŠKŽ, TZM Betina, TZM Jezera i TZO Tisno) i touroperatorima
7. Ljudski resursi i usluga
    - Gostoljubivost i autentičnost lokalnog stanovništva
    - Tradicija rada u turizmu, pomorstvu i ribarstvu
    - Edukacija i razvoj lokalne radne snage
8. Održivost i upravljanje destinacijom
    - Uređenost i kvaliteta prostora
    - Razina osviještenosti o održivosti i zaštiti prostora
    - Učinkovitost upravljanja destinacijom
    - Razvoj cjelogodišnjeg i odgovornog turizma

22.2. Turistički proizvodi destinacije

Obzirom na njihov značaj, turistički proizvodi ocjenjeni su obzirom na postojeću razvijenost, privlačni potencijal, doprinos produljenju turističke sezone i doprinos razvoju lokalne zajednice.

Tablica 44. Turistički proizvodi na području TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o.

Proizvod/modalitet	Razina postojeće razvijenosti	Privlačni potencijal	Doprinos produljenju turističke sezone	Doprinos razvoju lokalne zajednice
Obiteljski turizam (Sunce i more)	Visok	Visok	Nizak	Visok
Nautički turizam	Visok	Visok	Visok	Visok
Aktivni turizam	Srednji	Visok	Visok	Visok
Cikloturizam	Srednji	Visok	Visok	Visok
Pješačenje	Srednji	Visok	Visok	Visok
Planinarenje	Srednji	Visok	Visok	Visok
Jedrenje	Srednji	Visok	Visok	Visok
Ronjenje	Srednji	Visok	Visok	Visok
Ribolov	Srednji	Visok	Visok	Visok
Kulturni turizam				
Turizam baštine	Srednji	Visok	Visok	Visok
Manifestacije i događanja	Srednji	Visok	Visok	Visok
Gastronomija	Srednji	Visok	Visok	Srednji
Poslovni turizam				
Digitalno-nomadski turizam	Nizak	Srednji	Visok	Srednji
Team building	Nizak	Srednji	Visok	Srednji
MICE	Nizak	Visok	Visok	Srednji
Zdravstveni turizam (wellness)	Nizak	Visok	Srednji	Srednji
Ruralni turizam	Nizak	Visok	Srednji	Visok
Ekoturizam	Nizak	Visok	Srednji	Visok
Prirodni wellbeing	Novi proizvod	Visok	Visok	Visok

22.3. Ciljna publika (segmentacija)

TZO Murter-Kornati posjeduje značajan potencijal za pozicioniranje kao autentične otočne destinacije čija se turistička ponuda temelji na snažnoj povezanosti Murtera i kornatskog arhipelaga. Raznolikost prirodnih i kulturnih resursa, očuvan otočni i morski krajobraz, tradicijska baština te snažno izražen pomorski identitet stvaraju osnovu za razvoj širokog spektra turističkih proizvoda namijenjenih različitim ciljnim skupinama.

Na temelju karakteristika destinacije i trendova u turizmu moguće je definirati potencijalne ciljne skupine, kako je prikazano u sljedećoj tablici.

Tablica 45. Segmentacija ciljnih skupina turista na području TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o.

Segment	Osobine / što traže	Zašto bi TZO Murter-Kornati mogla privući taj segment
Mladi (18–24)	Aktivnosti, druženje, avanturu, sportove na vodi, izlete i prirodu	Destinacija nude mogućnosti jedrenja, ronjenja, planinarenja, pješačenja, cikloturizma, izleta i ostale ponude koja može privući mlađu populaciju.
DINKS / mladi parovi (25–34)	Autentične destinacije, aktivni odmor, gastronomiju, prirodu i romantičnu atmosferu	Očuvana priroda i autentična kulturna ponuda čine destinaciju privlačnom za parove
Obitelji s djecom (35–49)	Sigurnost, uređene plaže, aktivnosti za djecu, mogućnost odlaska na jednodnevne izlete	Mirna atmosfera, uređene plaže i izleti brodom pogodni su za obiteljski odmor, mogućnost posjećivanja OPG-a i upoznavanje s lokalnim načinom života
Empty nesters (50–65)	Mirniji odmor, prirodu, gastronomiju i kulturu	Autentična atmosfera, jedinstvena kulturna baština i prirodni krajolik omogućuju opušten boravak, mogućnost posjećivanja OPG-a i upoznavanje s lokalnim načinom života
Zlatna dob (65+)	Mir, sigurnost i lagan tempo odmora	Autentična atmosfera, jedinstvena kulturna baština i prirodni krajolik omogućuju opušten boravak, mogućnost posjećivanja OPG-a i upoznavanje s lokalnim načinom života
Turisti izvan sezone	Putovanja u proljeće i jesen, aktivnosti u prirodi i manju gužvu	Blaga klima, outdoor aktivnosti, cjelogodišnji rad kulturnih ustanova (Narodna knjižnica i čitaonica Murter, Amphorarium i sl.)
Nautičari	Marine, vezove, izlete brodom i prirodne atrakcije	Povoljan geografski položaj na srednjem Jadranu, neposredna blizina atraktivnih dijelova prirode (NP Kornati, PP Telašćica i dr.), razvijena nautička infrastruktura i cjelogodišnji rad marine Hramina, razvedena obala s brojnim uvalama i sidrištima, kvalitetna gastronomska ponuda otočnih restorana i konoba

Cikloturisti	Biciklističke rute, prirodne krajolike i bike-friendly infrastrukturu	Atraktivne rute na otoku Murteru i široj okolici, integracija s ostalim oblicima turizma (npr. ekoturizam i ruralni turizam)
Planinari / pješači	Pješačke i planinarske staze, prirodu i vidikovce	Postojeće rute pružaju mogućnosti za planinarenje i pješaćenje
Ronioci	Atraktivne podvodne lokacije i čisto more	Područje šibenskog i zadarskog arhipelaga nudi brojne ronilačke lokalitete
Ribolovci	Sportski i rekreativni ribolov i izlete brodom	Destinacija ima snažnu ribarsku tradiciju i bogata ribolovna područja
Avanturisti	Zabavne i adrenalinske aktivnosti na otvorenom (trail, škraping i sl.)	Destinacija nude prirodno okruženje pogodno za razvoj turističke ponude vezane uz adrenalinske sportove
Kulturni turisti	Kulturnu baštinu, povijest i lokalne običaje	Sakralna, civilna i memorijalna baština, tradicija pomorstva i ribarstva, običaji, kultura života i rada, kulturne manifestacije i događanja
Ekološki osviješteni turisti	Očuvanu prirodu i održive turističke proizvode	Blizina zaštićenih područja (nacionalni parkovi, parkovi prirode i sl.) i prirodni krajolik
Digitalni nomadi	Mirno okruženje i stabilan internet za rad na daljinu	Otočna atmosfera i kvaliteta života pogodna za „workation“
Team building / poslovne grupe	Aktivnosti u prirodi i zajednička iskustva	Ponuda različitih turističkih proizvoda (kultura, nautika, gastronomija, događanja, izleti, aktivni odmor) koji se mogu integrirati s MICE segmentom

22.4. Razvojni i marketinški potencijal turističkih proizvoda i usluga

Razvoj i marketinško pozicioniranje turističkih proizvoda i usluga predstavljaju ključan element jačanja konkurentnosti destinacije i stvaranja prepoznatljivog turističkog identiteta. U daljnjoj analizi napravljena je analiza razvojnog i marketinškog potencijala razvoja identificiranih turističkih proizvoda i usluga u destinaciji.

Tablica 46. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkog proizvoda obiteljskog turizma (Sunce i more) na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Obiteljski turizam (Sunce i more)	
Razvojni i marketinški potencijal	• Urediti i opremiti plaže • Urediti i proširiti pješačke i biciklističke staze, rute i šetnice • Unaprijediti kvalitetu smještaja privatnih iznajmljivača • Razvijati moderne prakse u kamping turizmu (glamping, *ecocamping* i sl.) • Unaprijediti ponudu smještaja kroz realizaciju novih sadržaja (wellness, kušaonice, vrtovi, dječja igrališta, bazeni, ponuda bicikla, quadovi i sl.) • Poboljšati komunalnu infrastrukturu (projekt „Realizirati projekt proširenja Luke Murter, „Uređenje tržnice i ribarice“, „Rekonstrukcija državne ceste DC121 od novog kružnog toka kod trgovačkog centra Plodine do trga Rudina“, „Aglomeracija Murter-Betina“ i dr.) • Razvijati ponudu tematskih paketa kroz smještaj (smještaj + hrana + aktivnosti) • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista • Poboljšati i ažurirati signalizaciju do smještajnih objekata • Prilagoditi smještaj osobama s invaliditetom • Ujednačiti i modernizirati table i ploče na ulazima u objekte (s oznakama kvalitete i QR kodovima) • Razvijati autentični smještajni identitet: domaćinska atmosfera, lokalna arhitektura, tradicionalni doručak, kontakt s prirodom i sl. • Uvesti programe lojalnosti i pogodnosti za goste koji se vraćaju (npr. 7=6 noćenja, popusti za preporuke, pokloni dobrodošlice) • Razvijati smještajne kapacitete s oznakama izvrsnosti i prilagodljive pojedinim segmentima turista *(„Vaš domaćin-local host“, „Bike and bed“, „EU Ecolabel“* i sl.) • Redovito educirati pružatelje smještaja o kvalitetnom upravljanju i prezentaciji smještajnih kapaciteta na digitalnim platformama kao što su Booking, Airbnb, Google Maps i TripAdvisor radi povećanja vidljivosti, kvalitete ponude i konkurentnosti destinacije. • Redovito ažurirati ponudu smještaja na službenoj stranici TZO Murter-Kornati • Analizirati povratne informacije gostiju i stalno poboljšavati usluge kroz online recenzije i anketne upitnike • Poticati recikliranje i održive prakse kao dio marketinške priče i brendiranja smještaja

Tablica 47. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete nautičkog turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Nautički turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Unaprijediti i razvijati nautičku ponudu s ciljem privlačenja većeg broja turista te produljenje sezone • Osigurati infrastrukturu za osobe s posebnim potrebama i goste s ograničenom mobilnošću (marina Hramina, marina ACI Žut, marina Piškera) • Izgraditi planirane receptivne prezentacijske centre (Piškera, Levrnaka) • Izgraditi prijemno receptivne punktove (marina Žut, uvala Pinizel, uvala Pristanišće i dr.) • Uspostaviti planirana sidrišta na području cijele destinacije, posebice na području NP Kornati • Povećati kvalitetu praćenja plovila unutar NP Kornati • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (vlasnici jahti i jedrilica, charter gosti, putnici na krstarenjima, sportski nautičari, poslovni gosti, obiteljski nautički gosti i sl.) • Ažurirati postojeće i razviti nove turističke proizvode i pakete vezane uz nautički turizam • Povezati ponudu nautičkog turizma s drugim turističkim proizvodima i atrakcijama (kulturni, obiteljski, aktivni, poslovni, izletnički, ribolovni, ronilački, manifestacije i sl.) • Osigurati višejezične oznake, prilagođene stranim turistima • Aktivno koristiti web stranice TZO Murter-Kornati za promociju ponude nautičkog turizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme za promociju i vidljivost nautičkog turizma • Izraditi multimedijalne sadržaje kao što su promotivni videozapisi, virtualne ture i sl. • Analizirati povratne informacije gostiju i stalno poboljšavati usluge kroz online recenzije i anketne upitnike • Razvijati i promovirati događaje vezane uz nautiku • Provoditi aktivnosti provlačenja poslovnog segmenta kroz razvoj paketa za korporativne događaje i *team building* događaje • Razvijati postojeće i nove nautičke događaje i manifestacije • Sudjelovati na specijaliziranim sajmovima i ostalim događanjima

Tablica 48. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete kulturnog turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Kulturni turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Održavati i obnavljati zaštićenu kulturnu materijalnu i nematerijalnu baštinu • Realizirati projekt „Amphorariuma – Centra za kulturu i interpretaciju baštine otoka Murtera“ • Realizirati projekt „Rekonstrukcije i uređenja zgrade Sokolane u Murteru“ • Realizirati projekt „Nove knjižnice i čitaonice Murter“ • Realizirati projekt „Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće kino dvorane Žut u Murteru“ • Realizirati projekt „INSULARIUM- Jadranski centar za održivi razvoj otoka i priobalja“ • Uređivati javne prostore na kojima se održavaju manifestacije • Uključiti novoizgrađenu kulturnu infrastrukturu u turističku ponudu destinacije • Razvijati ponudu novih kulturnih događaja i manifestacija • Razvijati nove autentične prezentacijske doživljaje • Istražiti i osmisliti koncept turističke valorizacije podmorskih arheoloških lokaliteta • Integrirati ponudu kulturnih sadržaja s postojećim turističkim proizvodima (obiteljski, nautički, aktivni, poslovni, ruralni, zdravstveni, ekoturizam i dr.) • Jačati suradnju s udrugama u kulturi i kulturnim ustanovama • Osigurati siguran pristup kulturnim atrakcijama (uređenje pristupnih puteva, osvjetljenje, pristupačnost za osobe s invaliditetom, signalizacija, nadzor i održavanje) • Održavati postojeću i dodavati novu smeđu signalizaciju do kulturnih atrakcija • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZO Murter-Kornati i TZ Šibensko-kninske županije za promociju kulturnog turizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost kulturnog turizma • Kreirati digitalni sadržaj: virtualne šetnje, video priče, kratke filmove o kulturnoj baštini • Kreirati multimedijalnih i interaktivnih sadržaja (AR/VR) • Sudjelovati na nacionalnim i međunarodnim sajmovima, festivalima i događajima u kulturi kako bi se povećala vidljivost i prepoznatljivost destinacije

Tablica 49. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete događanja i manifestacija na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Događanja i manifestacije	
Razvojni i marketinški potencijal	• Nastaviti razvijati cjelogodišnju ponudu manifestacija i događanja • Jače promovirati glavne manifestacije na domaćem i inozemnom tržištu • Promovirati izvansezonska događanja i manifestacije • Povezati postojeće atrakcije, manifestacije i lokalne priče u digitalnu mrežu dostupnu putem jedinstvene platforme • Implementirati ekološki pristup organizaciji manifestacija (smanjenje otpada, korištenje obnovljivih izvora energije, održivost) • Unaprjeđivati kvalitetu javnih prostora koji mogu primiti najviše posjetitelja • Aktivno koristiti društvene mreže za promociju manifestacija na stranicama TZO Murter-Kornati, TZ Šibensko-kninske županije, HTZ-a i drugih kanala promidžbe • Redovito izrađivati mjesečne i godišnje rasporede događanja • Jačati vidljivost manifestacija na nacionalnom i međunarodnom tržištu • Kreirati digitalni sadržaj: virtualne šetnje, video priče, kratki filmovi o manifestacijama za domaće i strano tržište

Tablica 50. Razvojni i marketinški potencijal za sektor ugostiteljstva na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Ugostiteljstvo	
Razvojni i marketinški potencijal	• Otvoriti nove ugostiteljske objekte autentičnog doživljaja (restorani i kafići) • Prilagoditi radno vrijeme događanjima i manifestacijama • Provesti adaptacije, rekonstrukcije i tematske dekoracije ugostiteljskih prostora za bolji dojam i autentičnost • Razvijati sezonske i vanjske sadržaje (ljetne terase, zimske kućice, zatvoreni zimski vrt, roštilj zona i sl.) • Uvesti dodatne sadržaje u ugostiteljske objekte izvan sezone (glazbene večeri, tematske večeri, pub kvizovi, pričanja lokalnih legendi ili priča, kuharske radionice, gastro degustacije (maslinovo ulje, vino, lokalni proizvodi) • Proširiti tehničke usluge, npr. Wi-Fi pokrivenost i QR kodove za jelovnike i cjenike • Unaprijediti kvalitetu usluge kroz redovne edukacije i obuke osoblja • Uključiti proizvode lokalnih OPG-ova u ponudu ugostiteljskih objekata • Razviti posebne usluge za specifične vrste turista u restoranima (cikloturisti, nautičari, enogastronomski turisti i dr.) • Razviti ekološku ponudu hrane i pića (zdravi smoothie, vegetarijanski i veganski meni, lokalno uzgojena hrana i sl.) • Implementirati održive prakse u poslovanje (smanjenje upotrebe plastike za jednokratnu upotrebu, kompostiranje biootpada, energetski učinkovita rasvjeta i uređaji, ponuda veganskih/vegetarijanskih/bezglutenskih jela, digitalni jelovnici) • Razviti programe lojalnosti i personalizirane ponude za stalne goste • Mapirati ugostiteljske objekte s informacijama o radnom vremenu, vrsti ponude, kapacitetima i kontaktima • Redovito ažurirati ugostiteljsku ponudu na službenoj stranici TZO Murter-Kornati i drugim digitalnim izvorima • Aktivno promovirati gastro ponudu na web stranicama, društvenim mrežama (Facebook, Instagram i sl.) i drugim digitalnim platformama • Uključiti ugostiteljske objekte u turističke mape, mobilne aplikacije i digitalne vodiče • Izraditi multimedijalne sadržaje kao što su promotivni videozapisi, virtualne ture i interaktivni jelovnici • Kreirati promotivne pakete i popuste u suradnji sa dionicima u turizmu • Aktivno upravljati online reputacijom (praćenje i odgovaranje na recenzije) • Pratiti i analizirati tržišne trendove i sezonske obrasce za bolje ciljane promocije

Tablica 51. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete cikloturizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Cikloturizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Uspostaviti servisne stanice, odmorišta, natkrivene punktove i e-bike punionice duž glavnih ruta • Povećati kvalitetu staza kroz daljnje trasiranje i održavanje, uređenje i označavanje staza te ažuriranje GPX zapis staza • Prilagoditi smještajne kapacitete u svrhu kreiranja bike-friendly prostora za pohranu bicikala, sušenje opreme i servis • Standardizirati i modernizirati signalizaciju na rutama (smjerokazi, info totemi, sigurnosna upozorenja) • Integrirati ponudu cikloturizma s postojećim turističkim proizvodima (obiteljski, nautički, kulturni, ruralni, ekoturizam i sl.) • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (obitelji s djecom, mladi parovi, zrela dob, srednja dob, treća dob, team building, grupe, rekreativni biciklisti, profesionalni biciklisti, MTB biciklisti) • Razviti specijalizirane ponude (*bike & food*, obiteljske rute i sl.) • Produžiti sezonu cikloturizma kroz razvoj ponude koje obuhvaćaju proljeće, ljeto i jesen, s fokusom na prirodu, gastronomiju i lokalne manifestacije • Razvijati laganije rute za zimski i hladniji dio godine (npr. e-bike ture, tematske vožnje po otoku) • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZO Murter-Kornati i TZ Šibensko-kninske županije za promociju cikloturizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ponude cikloturizma • Redovito ažurirati web stranice TZO Murter-Kornati s detaljnim informacijama o uslugama, cijenama i paketima vezanim uz cikloturizam • Izraditi digitalne karte i mobilnu aplikaciju s GPS navigacijom • Kreirati vizualno atraktivne sadržaje – video ture, promotivne fotografije intervjue s biciklistima, snimke ruta iz zraka – za promociju autentičnog doživljaja • Nastaviti promociju biciklističkih ruta Šibensko-kninske županije i otoka Murtera

Tablica 52. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete planinarenja i pješaćenje na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Pješaćenje i planinarenje	
Razvojni i marketinški potencijal	• Urediti i označiti postojeće i izgraditi nove pješačke/planinarske staze • Urediti vidikovce i odmorišta • Poticati cjelogodišnju ponudu planinarenja i pješačenja • Ažurirati postojeće i razviti nove turističke proizvode i pakete vezane uz planinarenje i pješaćenje • Integrirati ponudu planinarenja s postojećim turističkim proizvodima (aktivni, kulturni, ruralni, poslovni, zdravstveni, ekoturizam) • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (profesionalni planinari, planinari rekreativci, izletnici, izviđači i dr.) • Uključiti i promovirati planinarske staze u šire tematske rute destinacije Šibensko-kninske županije • Razviti ugostiteljsku ponudu prema potrebama gostiju (grab-and-go ponuda, trail food paketi, zdravi obroci, rani doručak, refill usluge) • Razvijati partnerske projekte s planinarskim društvima iz Hrvatske i inozemstva • Ažurirati GPX zapis staza • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZO Murter-Kornati i TZ Šibensko-kninske županije za promociju ponude • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook, Instagram i dr.) i video platforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ponude • Digitalizirati ponudu – izraditi online vodiče, GPS karte, video materijale i sl.

Tablica 53. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ronilačkog turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Ronilački turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Povećavati kvalitetu usluga (prostor za prihvat gostiju, učionica za tečajeve, spremište opreme, kompresorska stanica za punjenje boca • Urediti i označiti atraktivne ronilačke lokacije (podvodne staze, olupine, grebeni) • Razvijati sezonske i tematske programe (škola ronjenja, napredni tečajevi, noćno ronjenje, podvodna fotografija) • Kreirati ponudu za različite ciljne skupine (početnici, certificirani ronioci, obitelji, mladi avanturisti, profesionalni ronioci) • Integrirati ronilačku ponudu s ostalim turističkim proizvodima destinacije (nautički turizam, ribolovni turizam, outdoor aktivnosti, eno-gastronomija i dr.) • Razviti digitalne karte i aplikacije s opisima lokacija, dubinama i sigurnosnim smjernicama • Brendirati destinaciju kao destinaciju održivog i ekološki osviještenog ronilačkog turizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Instagram, Facebook i dr.) za promociju • Organizirati ronilačke manifestacije, natjecanja i eko-akcije čišćenja podmorja • Razvijati suradnju s nacionalnim i međunarodnim ronilačkim organizacijama i klubovima • Osmisliti i izraditi nove promotivne materijale (brošure, podvodne fotografije i video sadržaji) • Kreirati paket-aranžmane u suradnji s lokalnim smještajem i restoranima (ronjenje + smještaj + izleti) • Provoditi edukacije o zaštiti morskog okoliša i očuvanju podvodnih ekosustava

Tablica 54. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ruralnog turizma TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Ruralni turizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Mapirati i istražiti potencijal OPG-a koji se mogu uključiti u turističku ponudu (maslinarstvo, pčelarstvo, aromatsko bilje i dr.), • Ulagati u dodatne sadržaje na OPG-ima (kušaonice, tematske radionice, edukativni vrtovi, bazeni, dječja igrališta, rent-a-bike, interaktivne prezentacije proizvodnje, piknik zone) • Poticati revitalizaciju tradicionalnih poljoprivrednih djelatnosti (maslinarstvo, vinogradarstvo, uzgoj smokava, povrtlarstvo, ovčarstvo i pčelarstvo) • Povećati kvalitetu i kapacitete smještaja na OPG-ima • Razvijati ponudu za ciljne segmente turista (obitelji s djecom, mladi parovi, zrela dob, srednja dob, treća dob, team building, grupe, planinari, cikloturisti, istraživači prirode i dr.) • Integrirati ponudu ruralnog turizma s postojećim turističkim proizvodima (obiteljski, kulturni, aktivni, zdravstveni, ekoturizam i dr.) • Iskoristiti sezonsku proizvodnju hrane za tematske izlete i vikend pakete (berbe, izrada rukotvorina, kuhanje, priprema zimnice, radovi u polju i sl.) • Osmisliti nove turističke proizvode ruralnog turizma i povezati ih s ponudom u destinaciji • Održavati postojeću i dodavati novu smeđu turističku signalizaciju do OPG-a • Povećati promociju i vidljivost proizvoda OPG-a na turističkom tržištu • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZO Murter-Kornati i TZ Šibensko-kninske županije za promociju ruralnog turizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme za promociju i vidljivost ruralnog turizma • Kreirati digitalni sadržaj: virtualne šetnje, video priče i kratke filmove o ruralnom turizmu • Promicati lokalne specijalitete, rukotvorine i običaje na događanjima i manifestacijama • Sudjelovati na događanjima i manifestacijama kako bi se povećala promocija i vidljivost ponude

Tablica 55. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ekoturizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Ekoturizam	
Razvojni i marketinški potencijal	• Razvijati ekoturizam kao cjelogodišnji turistički proizvod • Razvijati turističku ponudu posjećivanja zaštićenih područja • Provoditi istraživačke projekte zaštite prirode u zaštićenim područjima (NP Kornati i ZK Žutsko-sitska otočna skupina) • Nastaviti provoditi akcije čišćenja podmorja • Integrirati ponudu ekoturizma s postojećim turističkim proizvodima (obiteljski, nautički, kulturni, ruralni, poslovni i sl.) • Razvijati ponudu vezanu uz ciljne segmente turista (mladi, zrela dob, srednja dob, treća dob, ekolozi, promatrači prirode, škole i fakulteti i dr.) • Jačati suradnju sa partnerima oko realizacije zajedničkih projekata razvoja i promocije ekoturizma (TZM Jezera, TZM Betina, TZO Tisno, JU ŠKŽ i dr.) • Urediti turističku infrastrukturu (vidikovci, promatračnice, foto spotovi, odmorišni punktovi i sl.) • Aktivno koristiti web stranice JU ŠKŽ za zaštitu prirode, HTZ-a, TZO Murter-Kornati i TZ Šibensko-kninske županije za promociju ekoturizma • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme za promociju i vidljivost ponude ekoturizma • Izraditi digitalni sadržaj, virtualne ture, QR kodove, video prezentacije i priče

Tablica 56. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete poslovnog turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Poslovni turizam (digitalni nomadi, team building i MICE)	
Razvojni i marketinški potencijal	• Pozicionirati destinaciju kao mirnu otočnu lokaciju za digitalne nomade i „workation“ boravke, osobito u predsezoni i posezoni • Realizirati projekte koji će omogućiti dobivanje kvalitetnijih poslovnih prostora (npr. Kinodvorana žut, Amphorarium, Kulturni centar Murter, INSULARIUM i dr.) • Razviti poslovne evente izvan glavne turističke sezone (radionice, edukacije, sastanke, konferencije, poslovne skupove) • Unaprijediti digitalnu infrastrukturu kroz osiguravanje stabilnog i bržeg širokopojasnog interneta kao preduvjeta za rad na daljinu i razvoj poslovnog turizma • Pružiti podršku iznajmljivačima u razvoju ponude za digitalne nomade (radni prostor, stabilan internet, dugotrajniji boravak) • Razvijati ponudu prilagođenu ciljnim segmentima (digitalni nomadi, freelanceri, poslovni timovi, sudionici konferencija i seminara) • Integrirati ponudu poslovnog turizma s postojećim turističkim proizvodima (obiteljski, nautički, aktivni, kulturni, ruralni, zdravstveni, ekoturizam) • Ažurirati informacije o prostorima, smještajnim kapacitetima i uslugama • Razvijati partnerske projekte s organizatorima poslovnih događanja, poduzećima i specijaliziranim agencijama iz Hrvatske i inozemstva. • Aktivno koristiti web stranice HTZ-a, TZO Murter-Kornati i TZ Šibensko-kninske županije za promociju ponude. • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook, Instagram, LinkedIn i dr.) i videoplatforme (YouTube i dr.) za promociju i vidljivost ponude. • Usmjeriti marketinške aktivnosti prema nišnim tržištima digitalnih nomada, freelancera i poslovnih timova.

Tablica 57. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete razvoja turizma na području Nacionalnog parka Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Nacionalni park Kornati	
Razvojni i marketinški potencijal	• Unaprijediti sustav organiziranih sidrišta i privezišta • Postaviti bove za privez ronilačkih brodova • Izgraditi novu zgradu NP Kornati u Murteru • Uspostaviti višenamjenske operativne pontone • Razvijati i kvalitetnije organizirati ponudu izletničkih brodova i upravljati prostorno-vremenskom distribucijom posjetitelja • U suradnji s Kurnatarima redovno održavati i prema potrebi prilagođavati mrežu staza i puteva • Razvijati pješačke i poučne staze, interpretacijske točke te održavati sustav signalizacije • Osigurati stabilnu mobilnu mrežu na području cijelog Parka • Razvijati interpretativna vođenja i edukativne programe prilagođene različitim skupinama posjetitelja • Razvijati specijalizirane pakete – vremenski (vikend, tjedni, dnevni) • Nastaviti razvijati ponudu interpretativnih vođenja i edukativnih programa različitih tema, trajanja i za različite profile posjetitelja, prilagođene za provedbu u NP-u i izvan njega • Nastaviti razvijati ponudu edukacijskih materijala na razne teme, prilagođene interesima i potrebama različitih skupina posjetitelja • Razvijati i brendirati lokalne proizvode i suvenire povezane s kornatskom prirodnom i kulturnom baštinom • Povezati ponudu Parka s posjetiteljskim i informacijskim sadržajima u Murteru i okolnim destinacijama • Nastaviti organizirati događanja u okviru obilježavanja Dana NP Kornati i drugih značajnijih datuma u zaštiti prirode • Unaprijediti sustav online rezervacije, kupnje ulaznica i informiranja • Sadržajno i prezentacijski unaprijediti te redovno ažurirati službenu mrežnu stranicu i društvene mreže JU s vidljivim i dostupnim informacijama za posjetitelje • Unaprijediti digitalnu promociju i vidljivost kroz društvene mreže, multimedijske sadržaje, digitalne vodiče i nautički e-peljar te ciljanu komunikaciju prema različitim segmentima posjetitelja • Provoditi opća i tematska istraživanja strukture, preferencija, motivacije i zadovoljstva posjetitelja Parka • Razmotriti uspostavu interventnog helidroma • Sustavno pratiti broj, strukturu i zadovoljstvo posjetitelja te prilagođavati ponudu utvrđenom prihvatnom kapacitetu • Izraditi novi Akcijski plan Plana upravljanja NP Kornati 2024.-2033.

Tablica 58. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkog proizvoda prirodnog wellbeinga na području TZO Murter-Kornati , izvor: Level Project d.o.o.

Prirodni wellbeing	
Razvojni i marketinški potencijal	• Razviti destinacijski proizvod prirodnog *wellbeinga* temeljen na boravku u prirodi, moru, laganoj aktivnosti, tišini, disanju, hodanju, meditaciji, *retreatu* i sl. • Markiranje *wellbeing* točaka i staza u prirodnom prostoru (npr. uz more, u polju), uključujući primjerice točke „zdravog disanja“ (aerosol, vjetar, strujanje zraka), „zdravih stopala“ (mjesta hodanja bez obuće, korijenje drveća), 'meditacije' (u šumi, u polju, uz valove), „aromaterapije“ (uz lavandu, kadulju, borove i sl.), i sl. • Kreirati kratke *wellbeing* pakete za predsezonu i posezonu, npr. “Murter slow weekend”, “Reset uz more”, “Aktivni odmor bez stresa” ili “Prirodni ritam Murtera” • Prilagodba ponude ugostiteljskih objekata specifičnim potrebama turista (organski uzgoj, vegetarijanski/veganski obroci) • Prilagodba smještajnih kapaciteta potrebama turista (bazeni, edukacija i sl.) • Povezati ponudu prirodnog *wellbeinga* s drugim turističkim proizvodima i atrakcijama (obiteljski, nautički aktivni, kulturni, poslovni, ruralni, izletnički, manifestacije i sl.) • Provesti pilot programe za razvoj prirodnog *wellbeinga* • Aktivno koristiti web stranice TZO Murter-Kornati za promociju ponude prirodnog *wellbeinga* • Aktivno koristiti društvene mreže (Facebook i Instagram) i video platforme za promociju i vidljivost prirodnog *wellbeinga* • Izraditi multimedijalne sadržaje kao što su promotivni videozapisi, virtualne ture i sl. • Analizirati povratne informacije gostiju i stalno poboljšavati usluge kroz online recenzije i anketne upitnike • Razvijati i promovirati događaje vezane uz prirodni *wellbeing*

23. Trendovi i analiza konkurencije

23.1. Trendovi

Tijekom 2025. godine, međunarodni turizam obilježava snažan oporavak nakon krize uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19 te brojnih gospodarskih, društvenih, okolišnih i tehnoloških izazova koji mijenjanju refedefiniraju pristupe turističkog razvoju.

Međunarodni tokovi u 2024. godini odražavaju sljedeća kretanja:

- Potpuni oporavak europskog tržišta – s ukupno 793 milijuna registriranih dolazaka u 2024. godini, Europa je ostvarila rast za 6 % u usporedbi s 2019. godinom.
- Regija Mediteran u liderskoj poziciji globalnog turističkog tržišta – Mediteran bilježi najviši rast međunarodnih dolazaka u istom razdoblju usporedbi s ostalim europskim regijama (7,9 %) u odnosu na 2019. godinu.
- Porast potrošnje - procjenjuje se da će turistička potrošnja u Europi dosegnuti povijesni maksimum od 743 milijarde €, što je povećanje od 14 % u odnosu na 2023. godinu i najviša zabilježena razina otkako se prate turistički izdaci. Rast se očekuje u svim ključnim segmentima potrošnje, uključujući hranu i piće (30 %), kulturu, rekreaciju i sport (27 %), maloprodaju (23 %), prijevoz (23 %) i smještaj (19 %). Ovaj porast dijelom se može pripisati inflacijskim kretanjima, ali i promijenjenim obrascima potrošnje turista.

Kratkoročne prognoze kretanja turističke potražnje u narednom razdoblju predviđaju:

- Stabilan rast - stručnjaci prognoziraju stabilizaciju godišnjih stopa rasta međunarodnih dolazaka u 2026. na razini 3-4 % u usporedbi s 2025. godinom.
- Ograničavajući čimbenici rasta - glavnim prijetnjama rasta turističke potražnje smatraju se opća inflatorna kretanja te, dugoročno, ekstremne klimatske promjene, geopolitička neizvjesnost, trgovinske napetosti i nedostatak radne snage. Uz to, sve veću važnost imaju i rizici povezani s prirodnim katastrofama, poremećajima u opskrbnim lancima, rastućim troškovima energije, ali i promjenama u percepciji sigurnosti destinacija

Suvremeni razvoj turizma obilježen je dubokim strukturnim promjenama koje proizlaze iz istodobnog djelovanja okolišnih, tehnoloških i društvenih čimbenika. Degradacija okoliša i klimatska kriza, ubrzani tehnološki napredak, osobito u području digitalnih komunikacija, te rastući pritisci prekomjernog turizma na destinacije sve snažnije oblikuju dinamiku turističkog tržišta. Istodobno, sve izraženija nestabilnost i osjetljivost turističke potražnje ukazuju na povećanu nestabilnost sektora, pri čemu turistička kretanja postaju podložnija kratkoročnim promjenama u širem gospodarskom i političkom okruženju.

Najvažnije promjene na turističkom tržištu, a koje upućuju na mogućnost ustaljenja kao dugoročnih trendova vezane su uz:

- Razvoj održivog turizma -istraživanja tržišta upućuju na stalan rast interesa turista za održivost, npr. prema najnovijem izdanju *Sustainable Travel Reporta* za 2026. godinu, 85 % turista potvrđuje da im je održiv turizam važan. Iako manje od polovice ispitanika iz generacije baby boomera (61+) navodi da želi putovati održivije u sljedećih 12 mjeseci (47 %), taj je udio znatno viši kod mlađih dobnih skupina: 60 % kod pripadnika generacije X (45-60 g.), 71 % kod milenijalaca (29-44 g.) te 75 % pripadnika generacije Z (18-28 g.). Također, 54 % ispitanih turista namjerava koristiti javni prijevoz, bicikle ili pješačiti na putovanju. Gotovo polovica (45 %) smatra smještajne objekte s certifikatima održivog poslovanja privlačnijima za boravak, dok 43 % smatra turistički sektor odgovornim za smanjivanje negativnih utjecaja turizma na okoliš. Sve izraženiji interes turista za održivost odražava se na poslovne prakse u hotelijerstvu i kamping sektoru, gdje održivi standardi postupno postaju sastavni dio svakodnevnog poslovanja. Međunarodni benchmark izvještaji ukazuju na široku primjenu mjera usmjerenih na racionalnije korištenje resursa, uključujući smanjenje potrošnje vode i energije, sustavno upravljanje otpadom te ograničavanje bacanja hrane i plastike. Također, se sve češće provodi praćenje emisija ugljika te se razvijaju politike nabave usmjerene na suradnju s lokalnim proizvođačima. Napredak u primjeni održivih praksi na razini turističkih destinacija sve je vidljiviji kroz širenje različitih sustava certificiranja i standardizacije održivosti. Uz već poznate inicijative, sve značajniju ulogu imaju i međunarodno priznati okviri Global Sustainable Tourism Councila, koji postavlja temeljne kriterije za održivo upravljanje destinacijama i služi kao referentna osnova za druge certifikacijske sustave. U praksi se, osim sustava poput Green Destinations i Biosphere, sve češće primjenjuju i certifikati kao što su Green Key, Green Globe te EarthCheck, koji obuhvaćaju različite aspekte održivosti – od upravljanja resursima i emisijama do društvene odgovornosti i uključivanja lokalne zajednice. Istodobno, raste značaj specifičnih oznaka usmjerenih na pojedine segmente turističke ponude, poput Blue Flag za plaže i marine, ali i građevinskih i operativnih standarda poput LEED-a ili EU Ecolabel, koji dodatno proširuju koncept održivosti na infrastrukturu i objekte. Takvi sustavi certificiranja ne odnose se više isključivo na zaštitu okoliša, već obuhvaćaju širi spektar kriterija, uključujući upravljanje destinacijom, očuvanje kulturne baštine, socioekonomske učinke turizma i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Time certificiranje postaje važan instrument diferencijacije destinacija i standardizacije održivih praksi na globalnoj razini.

- Razvoj regenerativnog turizma- pristup turizmu koji nadilazi koncept održivosti, pri čemu se ne teži samo smanjenju negativnih utjecaja, već i stvaranju pozitivnih učinaka na destinaciju. U takvom modelu turizam se promatra kao aktivan čimbenik obnove prirodnih sustava, lokalnih zajednica i kulturnih vrijednosti, s ciljem da prostor nakon turističkih aktivnosti bude u unaprijeđenom stanju u odnosu na početno.

- Transformacijska i iskustvena putovanja - suvremeni turizam prolazi kroz značajnu transformaciju koja se očituje u promjeni motivacije putnika, načina planiranja putovanja te očekivanja od turističkog iskustva. Putovanja više nisu isključivo usmjerena na odmor i rekreaciju, već sve više dobivaju funkciju osobnog razvoja, mentalne ravnoteže i autentičnog doživljaja destinacije. Jedan od ključnih trendova je jačanje wellness i transformacijskog turizma, pri čemu se naglasak pomiče s klasičnog opuštanja na integrirani razvoj fizičkog i mentalnog zdravlja. U tom kontekstu posebno se ističe koncept Blue Mind Theory, koji naglašava pozitivan utjecaj boravka uz vodu na psihološko stanje pojedinca, što je osobito relevantno za obalne i nautičke destinacije. Paralelno s time razvija se tihi turizam i digitalna detoksikacija, koji predstavljaju odgovor na prekomjernu stimulaciju i digitalnu prezasićenost suvremenog društva. Putnici sve češće traže mirna, izolirana okruženja te svjesno ograničavaju digitalnu prisutnost kako bi postigli dublje i autentičnije iskustvo putovanja. Značajan utjecaj na promjene u turističkom ponašanju imaju i klimatski čimbenici, što se očituje u rastu popularnosti tzv. coolcation putovanja, odnosno odabira hladnijih destinacija. Ovaj trend izravno je povezan s prilagodbom na klimatske promjene i sve izraženije ekstremne vremenske uvjete, čime se dodatno mijenja sezonalnost turističkih kretanja. Istodobno, suvremeni turizam karakterizira polarizacija u trajanju putovanja, pri čemu se razvijaju dva suprotna modela: dugotrajna, iskustveno bogata putovanja i kratka, intenzivna putovanja prilagođena ubrzanom načinu života. U tom kontekstu sve veću važnost dobiva koncept slow travel, koji naglašava kvalitetu doživljaja, dulji boravak i dublju interakciju s lokalnom zajednicom. Također, dolazi do promjene u ulozi turista – od pasivnih promatrača prema aktivnim sudionicima. Promjene navika utječu da turisti i posjetitelji sve češće sudjeluju u lokalnim aktivnostima, razvijaju nove vještine i traže autentične oblike interakcije s destinacijom.
- Digitalna transformacija - digitalna tehnologija danas je integrirana u sve faze turističkog iskustva – od početne inspiracije i planiranja putovanja, preko same realizacije boravka, pa sve do dijeljenja doživljaja i stvaranja uspomena nakon povratka. Turisti sve češće donose odluke na temelju digitalnih sadržaja, pri čemu dominantnu ulogu imaju društvene mreže. Istraživanja pokazuju da na izbor destinacije najviše utječu online objave i preporuke (oko 75 %), zatim audiovizualni sadržaji poput filmova i serija (oko 64 %), dok tradicionalni izvori, poput preporuka rodbine i prijatelja, imaju nešto manji utjecaj (oko 47 %). Digitalizacija se snažno očituje i u distribuciji turističkih usluga. Online kanali generiraju više od 70 % ukupnih prihoda turističkih agencija, pri čemu dominiraju rezervacije smještaja i prijevoza. Posebno je značajan rast mobilnog poslovanja, s obzirom na to da se između 40 % i 50 % online kupnji realizira putem pametnih telefona, što ukazuje na potrebu optimizacije korisničkog iskustva za mobilne uređaje. Uz to, suvremeni turizam sve više uključuje primjenu naprednih tehnologija poput umjetne inteligencije (AI), virtualne i proširene stvarnosti (VR/AR) te automatizacije. Umjetna inteligencija koristi se za personalizaciju ponude, analizu preferencija gostiju i optimizaciju komunikacije, dok virtualna stvarnost omogućuje turistima „prethodno iskustvo“ destinacije kroz digitalne prikaze i interaktivne sadržaje. U mnogim destinacijama i objektima već se primjenjuju pametna rješenja poput chatbotova, digitalnih

concierge sustava i automatiziranih prijava smještaja. Istodobno, digitalne platforme i društvene mreže postale su ključni prostor oblikovanja turističkih iskustava. Sve veći broj turista ne samo da konzumira sadržaj, već ga i aktivno stvara – procjenjuje se da više od 50 % putnika fotografira ili snima sadržaj s namjerom objave na društvenim mrežama. Time turisti postaju aktivni promotori destinacija, ali i sudionici u stvaranju njihovog imidža. Najnoviji trendovi dodatno naglašavaju važnost tehnologije kroz razvoj pametnih destinacija (smart tourism), gdje se digitalna rješenja koriste za upravljanje turističkim tokovima, smanjenje gužvi i unapređenje održivosti. Također, sve veću ulogu ima i analiza velikih podataka (big data), koja omogućuje preciznije razumijevanje ponašanja turista i donošenje strateških odluka na razini destinacije.

U nastavku analiziraju se recentna kretanja od interesa na glavnim tržištima TZO Murter-Kornati koji uključuju:

➢ *Ujedinjeno Kraljevstvo*

- Socioekonomska kretanja - ukupno gledano, gospodarstvo Ujedinjene Kraljevine bilježi umjeren, ali stabilan rast u promatranom razdoblju. Nakon rasta realnog BDP-a od 1,4 % u 2025., očekuje se njegovo blago usporavanje na 1,2 % u 2026., ponajprije zbog nižeg statističkog prijenosa, dok se u 2027. predviđa ponovno ubrzanje rasta na 1,4 %. Unatoč postupnom smanjenju kamatnih stopa, privatna potrošnja ostat će relativno ograničena uslijed pritiska poreznog opterećenja i slabijeg tržišta rada, dok će stopa štednje kućanstava blago opadati. Fiskalna politika i dalje će imati restriktivan karakter, no javna potrošnja i ulaganja nastavit će podupirati gospodarsku aktivnost tijekom 2025. i 2026. godine.
- Ključne odlike tržišta - prema dostupnim podacima Eurostata, Ujedinjena Kraljevina predstavlja jedno od najznačajnijih emitivnih turističkih tržišta Europe. U tom kontekstu Hrvatska zadržava poziciju sigurne, atraktivne i konkurentne destinacije na europskom turističkom tržištu. Turističko tržište Ujedinjene Kraljevine u 2024. i 2025. godini obilježeno je nastavkom oporavka i stabilnog rasta međunarodnih putovanja, unatoč izraženoj globalnoj političkoj i ekonomskoj neizvjesnosti. Geopolitičke napetosti, povećana inflacija i visoke kamatne stope imaju ključan utjecaj na ukupni obujam turističkih kretanja, već prvenstveno na obrasce ponašanja i strukturu turističke potražnje. Britanski turisti sve su više usmjereni prema kraćim boravcima, fleksibilnijim terminima putovanja i destinacijama koje nude povoljan omjer cijene i kvalitete, pri čemu se bilježi i rast interesa za putovanja izvan vršne ljetne sezone. Tijekom 2025. godine, uz postupnu stabilizaciju inflacije i rast realnih dohodaka, dodatno je ojačala turistička potrošnja i potražnja za međunarodnim putovanjima. Važnu ulogu u održavanju turističkog prometa imaju zračni prijevoznici i turoperatori. Jet2 i Jet2holidays zadržavaju vodeću poziciju na britanskom tržištu te tijekom ljetne sezone povezuju više britanskih gradova s hrvatskim destinacijama. British Airways nastavlja održavati redovne i sezonske linije prema Hrvatskoj, dok EasyJet i Ryanair dodatno povećavaju broj sezonskih letova i kapaciteta tijekom ljetnog razdoblja. Stabilna prisutnost britanskih aviokompanija omogućuje kontinuitet turističkih dolazaka i dodatno potvrđuje

važnost britanskog tržišta za hrvatski turizam. Britanski turisti i dalje dominantno preferiraju hotelski smještaj, dok se posljednjih godina bilježi i rast interesa za privatni smještaj i short-term rental segment, osobito u urbanim i obalnim destinacijama. Istodobno, u pojedinim mediteranskim zemljama izraženija je i potražnja za kampovima i alternativnim oblicima smještaja, što potvrđuje sve veću diversifikaciju turističkih preferencija. Zaključno, turističko tržište Ujedinjene Kraljevine karakterizira visoka razina mobilnosti, stabilna turistička potrošnja i promjenjivi obrasci ponašanja potrošača. Rast interesa za iskustvena putovanja, fleksibilnost putovanja, festivalski i kulturni turizam te putovanja izvan glavne sezone ukazuju na daljnju transformaciju britanskog emitivnog tržišta, koje i dalje ostaje jedno od najvažnijih i najutjecajnijih turističkih tržišta Europe.

- Potrošnja - prosječna dnevna potrošnja 104 €, prosječna dnevna potrošnja u ljetnoj sezoni 258 €, prosječna potrošnja po putovanju 849 €
- Motivi (TOP 5)- Sunce i more, priroda, touring, zabava, kultura i umjetnost
- Aktivnosti na odmoru (TOP 5)-plivanje/kupanje, razgledavanje gradova, odlazak u restorane, posjet povijesnim građevinama, posjet nacionalnim parkovima

➢ *Njemačka*

- Socioekonomska kretanja - prema posljednjim dostupnim podacima gospodarstvo će u 2025. godini stagnirati i oporaviti se rastom BDP-a za 1,2 % u 2026. i 2027. godini. Očekuje se ekspanzivna fiskalna politika i rast realnih plaća koji će potaknuti privatnu potrošnju. Nakon smanjenja na 2,5 % u 2024., predviđa se da će inflacija *Harmonised Index of Consumer Prices* (HICP) pasti na 2,3 % u 2025., 2,1 % u 2026. i 1,9 % u 2027.godini.
- Ključne odlike tržišta - rezultati turističke sezone 2025. u Hrvatskoj uglavnom su pozitivni, ali uz oprez zbog rasta cijena i promjena u ponašanju turista; osjetljivost na cijene koje nisu opravdani dodatnim sadržajima, razinom usluge ili inovacijama u ponudi; potražnja se djelomično preusmjerava prema fleksibilnijim i cjenovno prihvatljivijim oblicima smještaja-kampovi, mobilne kućice, privatni smještaj; mediteranske konkurentske zemlje (Španjolska, Grčka, Turska) postižu stabilnije rezultate zahvaljujući cjenovnim strategijama i paket-aranžmanima; rast individualnih dolazaka u odnosu na organizirane ture.
- Potrošnja - prosječna dnevna potrošnja 111 €, prosječna dnevna potrošnja u ljetnoj sezoni 134 €, prosječna potrošnja po putovanju 1.123 €
- Motivi (TOP 5)- Sunce i more, priroda, zabava, gradovi, gastronomija
- Aktivnosti na odmoru (TOP 5)-plivanje/kupanje, odlazak u restorane, razgledavanje gradova, odlazak u klubove i odlazak na organizirane izlete

➢ *Slovenija*

- Socioekonomska kretanja- predviđa se rast slovenskog BDP-a za 1,0 % u 2025., za 2,4 % u 2026. i za 2,6 % u 2027.
- Ključne odlike tržišta - u narednom razdoblju se očekuje da Hrvatska ostane jedna od najvažnijih destinacija za slovensko turističko tržište, sa značajnim udjelom u programima većine slovenskih turističkih agencija i turoperatora, dok kod pojedinih specijaliziranih

agencija taj udio doseže i do 80 %. Turističko tržište obilježavaju promjene u navikama putnika, rast individualnih dolazaka, veća upotreba digitalnih platformi te povećan interes za održive, fleksibilne i personalizirane oblike putovanja. Sve je izraženija potražnja za autentičnim sadržajima, manje poznatim destinacijama i turističkom ponudom izvan glavne sezone. Individualni promet u recentnom razdoblju obilježavaju fleksibilnost putovanja, veća upotreba digitalnih platformi te rast interesa za održive i personalizirane oblike turističkih putovanja. Turisti sve češće biraju individualna putovanja, manje poznate destinacije i sadržaje izvan glavne turističke sezone. Blizina Slovenije i dobra prometna povezanost predstavljaju značajnu prednost Hrvatske, dok se za daljnji razvoj tržišta ističe potreba jačanja digitalne komunikacije i prilagodbe ponude suvremenim trendovima i očekivanjima posjetitelja.

- Potrošnja- prosječna dnevna potrošnja 70 €, prosječna dnevna potrošnja u ljetnoj sezoni 127 €, prosječna potrošnja po putovanju 356 €
- Motivi (TOP 5)- Sunce i more, priroda, gradovi, touring, gastronomija
- Aktivnosti na odmoru (TOP 5)-plivanje/kupanje, odlazak u restorane, razgledavanje gradova, vožnja biciklom označenim biciklističkim stazama i odlazak u klubove

➢ *Austrija*

- Socioekonomska kretanja - austrijsko gospodarstvo nakon razdoblja recesije zabilježilo je postupni oporavak i umjeren rast tijekom 2025. godine, potaknut povećanom privatnom potrošnjom i stabilizacijom ulaganja. Daljnje jačanje gospodarskog rasta očekuje se tijekom 2026. i 2027. godine. Istodobno se predviđa postupno smanjenje inflacije nakon njezina izraženijeg rasta u 2025. godini. Unatoč pozitivnim gospodarskim kretanjima, očekuje se da će državni deficit ostati iznad 4 % BDP-a u razdoblju od 2025. do 2027. godine, dok bi udio državnog duga u BDP-u mogao porasti s oko 80 % u 2024. na približno 84 % u 2027. godini.
- Ključne odlike tržišta- stabilna potražnja unatoč rastu cijena, naglasak na povoljnom odnosu cijene i kvalitete; ponovno jačanje trenda ranijeg bookinga; individualna putovanja; rast potražnje za premium segmentom; snažna potražnja za destinacijama Sunca i mora te lako dostupnim destinacijama
- Potrošnja - prosječna dnevna potrošnja 167 €, prosječna dnevna potrošnja u ljetnoj sezoni 144 €, prosječna potrošnja po putovanju 1.019 €
- Motivi (TOP 5)- Sunce i more, priroda, gradovi, zabava, gastronomija
- Aktivnosti na odmoru (TOP 5) - plivanje/kupanje, razgledavanje gradova, odlazak u restorane, odlazak na organizirane izlete, odlazak u klubove

➢ *Češka*

- **Socioekonomska kretanja** - očekuje se porast BDP-a za 2,4 % u 2025. godini, zatim usporavanje na 1,9 % u 2026. godini te ponovno ubrzanje na 2,4 % u 2027. godini.
- **Ključne odlike tržišta -** financijske i političke okolnosti imaju ključan utjecaj na donošenje odluka o putovanjima; interes za putovanja ostaje stabilan, uz pomak prema predsezoni i kraćim ili bližim putovanjima uslijed ekonomske neizvjesnosti; povećana cjenovna osjetljivost dovodi do selektivnijeg odabira destinacija s ciljem uštede
- **Potrošnja -** prosječna dnevna potrošnja 66 €, prosječna dnevna potrošnja u ljetnoj sezoni 144 €, prosječna potrošnja po putovanju 536 €
- **Motivi (TOP 5) -** Sunce i more, priroda, zabava, gradovi, kultura i umjetnost
- **Aktivnosti na odmoru (TOP 5)** - plivanje/kupanje, odlazak u restorane, razgledavanje gradova, vožnja biciklom označenim biciklističkim stazama, odlazak u klubove.

➢ *Poljska*

- **Socioekonomska kretanja**- gospodarski rast u Poljskoj trebao bi ostati snažan u 2026. godini, na 3,3 %, uz poticaj većih ulaganja financiranih iz EU-a, ali se predviđa da će u 2027. usporiti na 2,8 %. Predviđa se da će inflacija pasti na 2,9 % u 2026. i porasti na 3,7 % u 2027.
- **Ključne odlike tržišta** – usporavanje inflatornih kretanja, rast minimalnih plaća, porast interesa za zračnim prometom putem turističkih agencija kroz korištenje zračnog prometa (niskotarifne kompanije, čarter letovi)
- **Potrošnja**- prosječna dnevna potrošnja 86 €, prosječna dnevna potrošnja u ljetnoj sezoni 170 €, prosječna potrošnja po putovanju 677 €
- **Motivi (TOP 5)**- Sunce i more, priroda, zabava, gradovi, kultura i umjetnost
- **Aktivnosti na odmoru (TOP 5)** - plivanje/kupanje, odlazak u restorane, razgledavanje gradova, odlazak u klubove, vožnja biciklom označenim biciklističkim stazama

23.2. Analiza konkurencije i benchmark destinacija

Polazeći od geografskih karakteristika prostora, potencijala resursno-atrakcijske osnove te postojećih i potencijalnih turističkih proizvoda, za konkurentsku destinaciju odabrana je destinacija La Maddalena na Sardiniji zbog sličnih razvojnih obilježja, izražene razvedenosti obale, vrijedne prirodne i kulturne baštine te razvijene ponude obiteljskog (Sunce i more) nautičkog i izletničkog turizma.

Konkurentska destinacija: **La Maddalena, Sardinija, Italija**

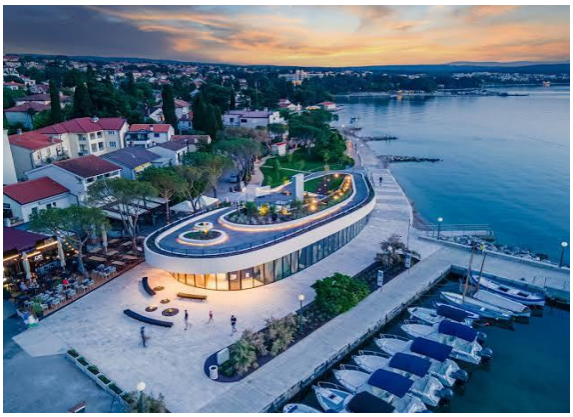

Opći podaci	Površina: 52,01 km^2 Broj stanovnika 2021. godine: 10.422 stanovnika Lokacija: Sardinija, Italija
Prostor	La Maddalena otočna je destinacija smještena na Sardiniji. Turistička resursna osnova destinacije temelji se na bogatoj prirodnoj i kulturnoj baštini. Arhipelag La Maddalena obuhvaća brojne otoke i otočiće s razvedenom obalom, atraktivnim plažama i uvalama te očuvanim morskim ekosustavima. Velik dio otočnog i morskog prostora zaštićen je u okviru Nacionalnog parka „Archipelago di La Maddalena“. Turističku ponudu nadopunjuju povijesna jezgra naselja La Maddalena, pomorska tradicija, lokalna gastronomija i kulturno-povijesne znamenitosti. Zbog izražene sezonalnosti turističkih kretanja, osjetljivosti otočnih ekosustava i povećanog pritiska posjetitelja na najatraktivnije obalne lokalitete, destinacija se suočava s izazovima usklađivanja turističkog razvoja i očuvanja kvalitete života lokalnog stanovništva.

Glavna turistička odredišta	Nacionalni park La Maddalena, memorijalna kuća skladatelja Giuseppea Garibaldija, plaža Cala Cottico (Isola di Caprera), plaža Cala Corsara (Isola di Sparghi), plaža Viteza (Isola di Budelli), plaže Cala Spalmatore, Bassa Trinita i Testa del Polio (Isola di Maddalena) Piazza Garibaldi, utvrda Sant'Andrea, crkva sv. Marija Magdalene, vidikovac Maddalena, Muzej mora, Muzej Giuseppea Garibaldija, Muzej minerala, Biskupski muzej, Muzej mora, utvrda sv. Juraja i dr.
Smještaj: Ponuda i potražnja	Smještajnu ponudu La Maddalene čini ukupno 105 smještajnih objekata s 4.325 kreveta. Hotelski smještaj obuhvaća 16 objekata s 1.801 krevetom, među kojima prevladavaju hoteli s 3 * s 11 objekata i 1.261 krevetom, dok ponudu više kategorije čine dva hotela s 4 *(230 kreveta) i jedan hotel s 5* (202 kreveta). Izvan hotelski smještaj obuhvaća 89 objekata s 2.524 kreveta, pri čemu najveći kapacitet imaju kampovi i turistička naselja s 1.394 kreveta, a slijede smještajni objekti za iznajmljivanje s 999 kreveta. U 2024. godini ostvareno je 82.769 turističkih dolazaka i 339.606 noćenja, uz prosječan boravak od 4,10 noći. Turistička potražnja izrazito je sezonska, s najvećom koncentracijom tijekom ljetnih mjeseci. Cjenovna razina smještaja u La Maddaleni pokazuje izražene razlike ovisno o vrsti smještaja i razdoblju boravka. Hotelski smještaj uglavnom se kreće od približno 80-150 € po sobi i noćenju, dok u najvišim kategorijama mogu prelaziti 300 €. Kamping ponuda smještaja je cjenovno pristupačnija, s cijenama od 14-25 € po osobi dnevno, dok bungalovima i sličnim oblicima smještaja (tukul, chalet i sl.) iznosi 60-150 € dnevno. Obiteljski smještaj (B&B i sobe) pokazuje širok cjenovni raspon, približno od 70-200 € po noćenju, ovisno o objektu i terminu iznajmljivanja. Apartmanski smještaj također karakterizira velik raspon cijena, pri čemu su povoljnije jedinice dostupne od približno 70-100 €, dok cijene u razdobljima visoke potražnje mogu dosegnuti 200-300 € i više po noćenju.
Pozicioniranje	La Maddalena pozicionira se kao mediteranska otočna destinacija prepoznatljiva po očuvanoj prirodi, atraktivnim plažama i nautičkom turizmu. Turističko pozicioniranje proizlazi iz kombinacije prirodnih vrijednosti zaštićenog arhipelaga, pomorske tradicije i autentičnog otočnog doživljaja.
Turistički proizvodi	Primarni: Sunce i more, izletnički turizam, nautički turizam Sekundarni: Aktivni turizam, kulturni turizam Potencijal: MICE, slow turizam
Turistička promocija	Turistička promocija i upravljanje destinacijom raspodijeljeni su između Comune di La Maddalena (https://comune.lamaddalena.ot.it/), Nacionalnog parka La Maddalena (https://www.lamaddalenapark.it/), regionalne turističke zajednice SardegnaTurismo (https://www.sardegnaturismo.it/it) i lokalnih organizacija. Na društvenim mrežama Instagram se ističe kao najaktivniji kanal, dok Facebook, TikTok i YouTube čine ostatak digitalne komunikacije.

Kao primjer benchmark analize uzeti su primjeri turističkih središta koji u pogledu poboljšanja pojedinih turističkih proizvoda mogu poslužiti kao željeni smjer razvoja TZO Murter-Kornati. Za benchmark analizu odabrane su sljedeće destinacije/lokacije:

- Interpretacijski centar DUBoak (Krk, Hrvatska)
- Camerota (Kampanija, Italija)
- San Pere Pescador (Katalonija, Španjolska)

Interpretacijski centar maritimne baštine DUBoak (Malinska, Krk, Hrvatska)

Opći podaci	Površina: 43,78 km² Broj stanovnika (2021.): 3.235 stanovnika Lokacija: Primorsko-goranska županija, Općina Malinska Dubašnica
Prostor	Destinacija Malinska-Dubašnica smještena je na sjeverozapadnom dijelu otoka Krka. Nalazi na obali Kvarnerskog zaljeva, u prostranoj uvali između rtova Čuf i Pelova. Prostor je bogate prirodne baštine koju čini ljepota mora i dubašljanskih šuma. Bogatstvo kulturne baštine ogleda se u očuvanom tradicijskom graditeljstvu dubašljanskih naselja, brojnim sakralnim građevinama, glagoljaškoj baštini te pomorskoj i brodograđevnoj tradiciji.
Glavna turistička odredišta	Među glavnim turističkim odredištima i atrakcijama Malinske-Dubašnice ističu se ranokršćanski kompleks i Arheološka zbirka Cickini, samostan sv. Marije Magdalene u Portu, crkva sv. Apolinara, staro groblje i zvonik nekadašnje crkve sv. Apolinara, Galerija sv. Nikole, ostaci naselja Sršići, Semenje i Miholjice, kapela sv. Nikole u Strilčićima te Zavjetni križ na

	Fumku. Ponudu aktivnog turizma čini oko 50 km pješačkih i trkačkih staza, biciklističke rute te mogućnosti jedrenja, ronjenja, kajaka i drugih sportova na vodi, dok prirodnu i odmorišnu osnovu ponude čine Rajska cesta, hrastove šume i maslinici Dubašnice te brojne plaže i uvale. DUBoak interpretira maritimnu baštinu destinacije kroz dvije međusobno povezane teme – dubašljanske šume i tradicijska plovila, odnosno povijesnu povezanost šume, drva, brodogradnje i mora.
Smještaj: Ponuda i potražnja	Smještajnu ponudu Malinske-Dubašnice karakterizira razvijena struktura komercijalnog i nekomercijalnog smještaja. U destinaciji djeluju hoteli različitih kategorija, pansioni, hosteli, kamp te velik broj apartmana, soba i kuća za odmor, pri čemu u ukupnoj strukturi izrazito važnu ulogu imaju objekti u domaćinstvu. Prema podacima DZS-a, u 2024. godini evidentirano je 11.210 stalnih postelja, dok je ostvareno 115.675 turističkih dolazaka i 668.430 noćenja. U 2025. godini broj dolazaka povećan je na 121.199, a broj noćenja na 684.919, što predstavlja rast dolazaka od 4,8 % i noćenja od 2,5 %. Prosječan boravak iznosio je približno 5,7 noći. Cjenovna razina smještaja u Malinskoj pokazuje izražene razlike ovisno o vrsti i kategoriji smještaja te razdoblju boravka. Kamping smještaj cjenovno je pristupačniji, s okvirnim cijenama od 40-80 € po noćenju. Cijene apartmanskog smještaja uglavnom se kreću od 70-160 € po noćenju, dok kvalitetnije opremljeni apartmani mogu dosegnuti 190-300 €. Ponudu kuća za odmor i vila obilježava širok cjenovni raspon, od približno 180 – 500 € po noćenju, dok cijene luksuznih vila tijekom glavne turističke sezone mogu premašiti 700 €. Cijena ulaznice za Interpretacijski centar maritimne baštine DUBoak iznosi 4 € za odrasle, 3 € za djecu od 7 godina i umirovljenike te 3 € po osobi za organizirane grupe od 20 i više posjetitelja. Cijena obiteljske ulaznice za dvije odrasle osobe i dvoje djece iznosi 11 €.
Pozicioniranje	Interpretacijski centar DUBoak predstavlja prepoznatljivu kulturno-turističku atrakciju koja kroz suvremenu interpretaciju maritimne baštine povezuje tradicijsku brodogradnju, pomorstvo i iskorištavanje šumskog bogatstva Dubašnice. Njegova vrijednost proizlazi iz autentičnosti predstavljene baštine, interaktivnog i multimedijskog postava te mogućnosti upoznavanja lokalne povijesti i tradicije tijekom cijele godine.
Turistički proizvodi	Obiteljski turizam (Sunce i more), kulturni (vjerski turizam, aktivni turizam (pješačenje, biciklizam, ronjenje)
Turistička promocija	Turističku promociju područja provodi TZO Malinska-Dubašnica, putem web stranice VisitMalinska (https://www.visitmalinska.com/). Stranica je prevedena na četiri jezika – slovenski, engleski, njemački, talijanski. U sklopu Turističke zajednice djeluje turističko-informativni ured, dok važnu ulogu u digitalnoj promociji društvene mreže Facebook i Instagram. Promocija Interpretacijskog centra DUBoak provodi se prvenstveno putem službene mrežne stranice (https://duboak.org/) koja je dostupna na više jezika i objedinjuje predstavljanje centra, interpretacijskog postava i maritimne baštine Dubašnice te praktične informacije za posjetitelje. Sadržaj mrežne stranice naglašava povezanost maritimne baštine, kulture plovidbe, tradicijske brodogradnje, mora i dubašljanskih šuma. Digitalna komunikacija dodatno se provodi putem Facebooka, Instagrama i LinkedIna, na koje službena stranica izravno upućuje, a koriste se za informiranje o ponudi, događanjima i aktualnostima te komunikaciju s posjetiteljima.

Camerota, Kampanija, Italija

Opći podaci	Broj stanovnika: 7.147 stanovnika, Površina: oko 71 km² Kampanija, Italija
Prostor	Općina Camerota nalazi se u južnom dijelu Kampanije, između obale Tirenskog mora i brdovitog prostora Cilenta. Obuhvaća naselja Camerota, Marina di Camerota, Lentiscosa i Licusati. Središte destinacije je obalno mjesto Marina di Camerota. Cijelo područje destinacije nalazi se unutar Nacionalnog parka Cilento, Vallo di Diano e Alburni koji je uvršten na UNESCO-ov popis svjetske baštine. Morsko područje Infreschi zaštićeno je kao pomorski park. Geografske karakteristike Camerote obilježava spoj obalnog područja i ruralnog zaleđa, što prostoru daje izrazitu raznolikost između maritimnog i kontinentalnog krajolika. Obalni pojas, s Marinom di Camerota kao glavnim turističkim središtem, obilježavaju prirodne plaže, uvale, morski klifovi i zaštićeno područje Costa degli Infreschi e della Masseta. U ruralnom zaleđu nalaze se naselja Camerota, Lentiscosa i Licusati s bogatom poljoprivrednom osnovom (voćarstvo i vinogradarstvo), tradicijskom arhitekturom i lokalnom gastronomijom.
Glavna turistička odredišta	Marina de Camerota - glavno obalno i turističko središte općine, s lukom, povijesnom ribarskom jezgrom, plažama Calanca, Lentiscelle, Marina delle Barche, Mingardo, Troncone, Cala Bianca, Pozzallo i Porto/Baia degli Infreschi. Destinacija razvija izletnički turizam prema špiljama (Noglio, Cala, Serratura) i uvalama zaštićenog područja (Costa degli Infreschi e della Masseta). Dio turističke ponude destinacije odnosi se na posjete saracenskim kulama (Calamoresca, Arconte, Iscolelli o Frontone o Falconara i dr.). Destinacija je bogata poučnim i tematskim stazama (Put 12 crkvi i dr.). U mjestu Marina Camerota nalaze se sljedeće atrakcije: Pomorski muzej (Museo dei Infreschi), crkva sv. Alfonsa, stalni postav urbane opreme u spomen ženama izrađivačicama užadi (La Strambaie), trgovi (trg Simona Bolivara, trg sv. Dominika i dr.) i dr. U mjestu postoje 4 glavna okruga koji se natječu u mnogim događajima: Punta; Piazza; Piantata i Montagna. Mjesto razvija obiteljski, kulturni, aktivni, obrazovni, nautički, ekoturizam i izletnički turizam. Camerota -stara povijesna jezgra mjesta, kaštel Marchesale di Camerota, dvorac Monte Delmo, kazalište na otvorenom Teatro Kamaraton, palača Svete Marije (Muzej terakote i antičkih kampanskih pločica), crkva sv. Marije, obrti za izradu predmeta od terakote Licusati - crkva sv. Marka Evangelista, kapelica sv. majke Marije, palača Crocco, stari mlin maslina Lentiscosa - stara jezgra mjesta, kapelica sv. Rozalije

Smještaj: Ponuda i potražnja	Hoteli i slične vrste smještaja – 29 objekata/3.730 kreveta Hoteli- 1*-0, 2*- 5 (303 kreveta), 3*- 12 (951 krevet), 4* (1.810 kreveta), 5* , hotelske rezidencije 8 (666 kreveta) Kampovi- 27 objekata / 7.605 kreveta Privatni smještaj-65 objekata / 775 kreveta Ostali kolektivni smještaj- 12 objekata /160 kreveta Ukupno- 133 objekta/12.270 kreveta Destinacija je u 2024. godini ostvarila ukupno 66.971 dolazaka i 494.568 noćenja, uz prosječno trajanje boravka od 7,4 noći. Prema vrstama smještaja, u hotelima i sličnim objektima ostvareno je ukupno 36.479 dolazaka i 267.486 noćenja, što čini 54,5% ukupnih dolazaka i 54,1% ukupnih noćenja. U ostalim smještajnim objektima ostvareno je ukupno 30.492 dolaska i 227.082 noćenja, odnosno 45,5% dolazaka i 45,9% noćenja. Cjenovna razina smještaja u Cameroti pokazuje širok raspon ovisno o sezoni i vrsti objekta. Hoteli i B&B objekti najčešće se kreću od približno 55-150 € po noćenju, dok apartmani i kuće za odmor u ljetnoj sezoni postižu cijene od oko 70-160 € po jedinici. Kamping je cjenovno najdostupniji oblik smještaja, s osnovnim troškom od približno 22-68 € za dvije osobe, dok smještaj u bungalovima i sličnim oblicima smještaja dosežu oko 65-140 € po danu.
Pozicioniranje	Camerota se pozicionira se kao mirna destinacija, prepoznatljiva po čistom moru, raznolikim plažama, uvalama, špiljama, bogatoj i mirnom mediteranskom karakteru. U odnosu na razvijenije talijanske obalne destinacije, naglasak je na prirodi, očuvanom krajoliku, lokalnoj gastronomiji i spoju turističke ponude obale s ruralnim zaleđem. Destinacija je održivog, transformativnog i uključivog turizma.
Turistički proizvodi	Obiteljski turizam, aktivni turizam (ronjenje, pješaćenje, planinarenje), ruralni turizam kulturni turizam, ekoturizam, nautički turizam, izletnički turizam, obrazovni turizam
Turistička promocija	Turistička promocija odvija se preko službene stranice turističke zajednice općine (https://www.incamerota.it/) na kojoj se mogu saznati informacije o glavnim atrakcijama, turističkog, smještajnoj i gastronomskoj ponudi. Web stranica je prevedena na tri jezika (talijanski, engleski i njemački). Glavna regionalna turistička zajednica za cijelu destinaciju pruža sve relevantne informacije o destinaciji (opće informacije, turistička ponuda, smještaj, događaji i ostale informacije). Destinacija se promovira putem Facebooka, Instagrama i YouTubea.

San Pere Pescador, Katalonija, Španjolska

Opći podaci	Površina: 18,4 km^2 Broj stanovnika: 2.290 Katalonija, Španjolska
Prostor	Sant Pere Pescador nalazi se na sjeveroistoku Katalonije te pripada turističkoj regiji Costa Brava. Smješten je u povijesnoj i administrativnoj regiji Alt Empordà, uz obalu zaljeva Roses, na ušću rijeke Fluvià. Obalni prostor obilježava približno 6,3 km duga pješčana plaža, dok se u zaleđu prostiru poljoprivredne površine i močvarna staništa povezana s Parkom prirode Aiguamolls de l'Empordà. Takva obilježja prostora predstavljaju osnovu za razvoj obiteljskog (Sunce i more), aktivnog, ruralnog, izletničkog i ekoturizma.
Glavna turistička odredišta	Glavna turistička odredišta su stara jezgra Sant Pere Pescadora, obalni pojas s dugom pješčanom plažom, ušće rijeke Fluvià, park prirode Aiguamolls de l'Empordà, zona kampova uz more te ruralni krajolik s voćnjacima i poljoprivrednim površinama. Kulturne atrakcije uključuju župnu crkvu sv. Petra, ostatke starog kaštela, kapelu sv. Sebastijana, dijelove povijesnih zidina i tradicionalne kuće u staroj jezgri (Casa Caramany) te lokalna tržnica.
Smještaj: Ponuda i potražnja	Smještajna ponuda izrazito je usmjerena na kampove i kamping resort ponudu, što Sant Pere Pescador čini jednim od jačih kamping odredišta u ovom dijelu Costa Brave. Uz kampove, prisutni su mali hoteli i obiteljski smještaj. Na području destinacije nalazi se 7 kampova (Camping Aquarius, Camping La Ballena Alegre, Camping La Gaviota, Camping Las Dunas, Camping Las Palmeras, Camping L'Amphora). U samom mjestu nalazi se nekoliko malih hotela (Atelier Boutique Hotel, Can Mas (3*), Can Ceret (3*), El Moli (1*), El Prescador (1*) i La Masia (2*)). Sant Pere Pescador ima bogatu smještajnu ponudu kampova: 13.026 kamping mjesta, 5 hotelskih objekata s 149 hotelskih kreveta, 185 turističkih kuća/stanova s 1.018 mjesta te 1 turistički apartmanski objekt s 20 mjesta. Cjenovna struktura Sant Pere Pescadora potvrđuje njegovu snažnu orijentaciju prema kampingu i obiteljskom odmoru. Hoteli i manji smještajni objekti kreću se uglavnom 45-130 € po noćenju, dok se B&B i ruralni smještaj najčešće nalaze u rasponu od 80-120 €. Apartmani i kuće za odmor imaju širok raspon cijena, od jednostavnijih jedinica od 55-90 €, dok veće obiteljske kuće i kvalitetnije jedinice dosežu prosječno oko 250-265 € po noćenju. Kamping parcela za dvije osobe kreće se približno od 30-82 €, ovisno o sezoni i tipu parcele, dok bungalovi, mobilne kućice i camping village smještaj dosežu oko 75-230 € po jedinici dnevno.
Pozicioniranje	Sant Pere Pescador pozicionira se kao mirna obiteljska mediteranska destinacija čija se turistička privlačnost temelji na povezivanju mediteranske obale i zaleđa. Destinaciju karakteriziraju bogati plažni resursi, kvalitetna i raznolika smještajna ponuda, razvijena gastronomska ponuda te vrijedna kulturna i prirodna baština. Bogata poljoprivredna osnova nadopunjuje primarnu turističku ponudu te omogućuje oblikovanje autentičnijeg, održivijeg i sadržajno raznovrsnijeg turističkog doživljaja.
Turistički proizvodi	Obiteljski turizam (kampovi, hoteli i obiteljski smještaj), aktivni turizam (cikloturizam, surfing, pješačenje i sl.), ruralni turizam, izletnički turizam, ekoturizam
Turistička promocija	Turistička promocija odvija se preko službene stranice turističke zajednice mjesta (https://www.visitsantpere.com/en/) na kojoj se mogu saznati sve relevantne informacije o glavnim atrakcijama, turističkog, smještajnoj i gastronomskoj ponudi. Web stranica je prevedena na pet jezika (katalonski, španjolski, francuski, engleski i njemački). Turistički ured nalazi se u ulazu u mjesto i radi sezonski. Glavna regionalna turistička zajednica za cijelu destinaciju Costa Brava pruža sve relevantne informacije o turističkim destinacijama u njezinom sastavu (događanja, smještaj, atrakcije te ostale servisne informacije)

23.3. Turističko okruženje destinacije (otok Murter)

Turističko okruženje TZO Murter-Kornati čine sljedeće destinacije - TZO Tisno, TZM Betina i TZM Jezera. Ove destinacije pretežito imaju slična obilježja turističke ponude i potražnje, ali se razlikuju prema intenzitetu turističkog prometa, strukturi smještajnih kapaciteta i zastupljenosti pojedinih selektivnih oblika turizma. U sljedećoj tablici prikazani su odabrani pokazatelji turističkog prometa u svrhu provedbe komparativne analize odabranih turističkih i demografskih pokazatelja.

Tablica 59. Komparativna analiza turističkog prometa na području TZO Murter-Kornati s u usporedbi ostalim TZ-ovima na otoku Murteru (komercijalni smještaj + nekomercijalni smještaj + promet u lukama) izvor:eVisitor i DZS, obradio Level Project d.o.o.

	TZO Tisno	TZM Betina	TZM Jezera	TZO Murter-Kornati
Broj dolazaka (ukupno) u 2024. godini	32.724	28.869	40.607	54.293
Broj noćenja (ukupno) u 2024. godini	223.863	256.736	320.911	397.281
Prosječna duljina trajanja boravka (danima)	6,85	9,47	8,19	7,67
Broj stanovnika (2021.)	1.392	718	798	1.934
Broj dolazaka po stanovniku	23,51	40,21	50,88	28,07

Usporedbom broja turističkih dolazaka i noćenja među destinacijama na otoku Murteru vidljivo je da je TZO Murter-Kornati tijekom 2024. godine ostvarila najveći turistički promet među promatranim destinacijama. U odnosu na TZO Tisno, TZO Murter-Kornati ostvarila je 65,9 % više dolazaka i 77,5 % više noćenja, dok je u odnosu na TZM Betina ostvarila 88,1 % više dolazaka i 54,7 % više noćenja. U usporedbi s TZM Jezera ostvareno je 33,7 % više dolazaka i 23,8 % više noćenja.

Podaci ukazuju i na razlike u intenzitetu turističke potražnje među destinacijama. Mjereno brojem dolazaka po stanovniku, TZM Jezera ostvaruje najveću vrijednost s 50,9 dolazaka po stanovniku, nakon čega slijedi TZM Betina s 40,2 TZO Murter-Kornati s 28,1 te TZO Tisno s 23,5 dolaskom po stanovniku. Iako TZO Murter-Kornati ostvaruje najveći ukupan broj dolazaka, prema ovom pokazatelju zauzima treće mjesto među promatranim destinacijama, što je povezano s većim brojem stanovnika u odnosu na ostale turističke zajednice.

Kada je riječ o prosječnoj duljini boravka, turisti na području TZO Murter-Kornati u prosjeku borave 7,67 dana. Prosječni boravak duži je u TZM Betina (9,47 dana) i TZM Jezera (8,19 dana), dok TZO Tisno bilježi kraći prosječni boravak (6,85 dana).

Usporedbom smještajnih kapaciteta u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju vidljivo je da TZO Murter-Kornati raspolaže s najvećim brojem kreveta među promatranim destinacijama. U odnosu na TZO Tisno raspolaže s 38,1 % više kreveta, u odnosu na TZM Betina s 88,6 % više, dok je u odnosu na TZM Jezera broj kreveta veći za 94,2 %.

Struktura smještaja na području TZO Murter-Kornati pokazuje dominaciju objekata u domaćinstvu s 3.659 kreveta, koji čine 38,7 % ukupnih kapaciteta, te nekomercijalnog smještaja s 3.418 kreveta, odnosno 36,2 % ukupnih kapaciteta. Kampovi raspolažu s 1.230 kreveta i čine 13,0 % kapaciteta, dok ostali smještaj obuhvaća 1.116 kreveta, odnosno 11,8 % ukupne smještajne ponude. Hotelski smještaj sa svega 24 kreveta čini 0,3 % ukupnih kapaciteta. U usporedbi s ostalim promatranim destinacijama, TZO Murter-Kornati izdvaja se najvećim ukupnim smještajnim kapacitetom te najvećim brojem kreveta u objektima u domaćinstvu i nekomercijalnom smještaju. Razmjerno visok udio nekomercijalnog smještaja potvrđuje njegov značaj u ukupnoj strukturi smještajne ponude destinacije.

Promatrajući strukturu dolazaka prema vrsti smještaja u 2024. godini, TZO Murter-Kornati ostvaruje 80,0 % dolazaka u komercijalnom smještaju, 3,8 % u nekomercijalnom smještaju i 16,2 % u lukama. U usporedbi s ostalim destinacijama na otoku Murteru, TZO Murter-Kornati ostvaruje najniži udio dolazaka u komercijalnom smještaju, dok je udio nautičkih dolazaka viši nego u TZO Tisno (0,2 %) i TZM Jezera (13,1 %), a nešto niži nego u TZM Betina (17,6 %). Navedeno ukazuje na izraženu ulogu nautičkog turizma u strukturi turističke potražnje TZO Murter-Kornati.

Kod strukture noćenja prema vrsti smještaja, TZO Murter-Kornati ostvaruje 73,1 % noćenja u komercijalnom smještaju, 14,8 % u nekomercijalnom smještaju i 12,1 % u lukama. Udio komercijalnih noćenja najniži je među promatranim destinacijama, dok je udio noćenja u nekomercijalnom smještaju niži nego u TZO Tisno (17,8 %), a viši nego u TZM Jezera (7,4 %) i TZM Betina (12,0 %). Udio nautičkih noćenja iznosi 12,1 %, što je niže u odnosu na TZM Betina (12,3 %), a više nego u TZM Jezera (9,9 %) i TZO Tisno (0,1 %).

Prema broju noćenja u podvrstama objekata u istoj godini, najveći udio na području TZO Murter-Kornati ostvaren je u objektima u domaćinstvu s 47,3 %, a slijedi nekomercijalni smještaj s 14,8 %, kampovi s 14,1 %, nautika 12,1 % te ostali smještaj s 11,1 % ukupnih noćenja, dok hotelski smještaj sudjeluje sa svega 0,6 %. U usporedbi s ostalim destinacijama na otoku Murteru, TZO Murter-Kornati ostvaruje najveći udio noćenja u objektima u domaćinstvu (47,3 %). S druge strane, ostvaruje manji udio noćenja u kampovima (14,1 %) u odnosu na TZM Jezera (49,9 %) i TZM Betina (43,8 %).

Tablica 60. Komparativna analiza ponude smještaja na području TZO Murter-Kornati u usporedbi ostalim TZ-ovima na otoku Murteru u 2024. godini, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

	TZO Tisno	TZM Jezera	TZM Betina	TZO Murter-Kornati
Broj kreveta	6.841	4.865	5.008	9.447
Broj dolazaka po vrsti smještaja u 2024. godini Komercijalni/ Nekomercijalni/ Nautika	31.352 (95,8 %) 1.321 (4,0 %) 51 (0,2 %)	34.652 (85,3 %) 637 (1,6 %) 5.318 (13,1 %)	23.133 (80,1 %) 662 (2,3 %) 5.074 (17,6 %)	43.447 (80,0 %) 2.047 (3,8 %) 8.799 (16,2 %)
Broj noćenja po vrsti smještaja u 2024. godini Komercijalni/ Nekomercijalni/ Nautika	183.837 (82,1 %) 39.866 (17,8 %) 160 (0,1 %)	265.416 (82,7 %) 23.599 (7,4 %) 31.896 (9,9 %)	194.457 (75,7 %) 30.801 (12,0 %) 31.478 (12,3 %)	290.361 (73,1 %) 58.801 (14,8 %) 48.119 (12,1 %)
Struktura smještaja po krevetima u 2024.	Hoteli:430 (6,3 %) Kampovi:1.281 (18,7 %) Obiteljski smještaj: 2.555 (37,4%) Ostali smještaj: 355 (5,2 %) Nekomercijalni smještaj: 2.220 (32,4 %) Ukupno: 6.841 (100,0 %)	Hoteli:340 (7,0 %) Kampovi:1.350 (27,7 %) Obiteljski smještaj:1.519 (31,2 %) Ostali smještaj:109 (2,2 %) Nekomercijalni smještaj: 1.547 (28,4 %) Ukupno: 4.865 (100,0 %)	Hoteli (0,0 %) Kampovi: 1.722 (34,4 %) Obiteljski smještaj: 1.471 (29,4 %) Ostali smještaj:238 (4,8 %) Nekomercijalni smještaj; 1.577 (31,5 %) Ukupno: 5.008 (100,0 %)	Hoteli:24 (0,3 %) Kampovi:1.230 (13,0 %) Obiteljski smještaj: 3.659 (38,9 %) Ostali smještaj:1.116 (11,8 %) Nekomercijalni smještaj:3.418 (36,1 %) Ukupno:9.447 (100,0 %)
Broj noćenja po vrsti smještaja u 2024.	Hoteli: 30.669 (13,7 %) Kampovi: 41.619 (18,6 %) Obiteljski smještaj: 103.563 (46,3 %) Ostali smještaj: 7.986 (3,6 %) Nekomercijalni smještaj: 39.866 (17,8 %) Nautika: 160 (0,1 %)	Hoteli: 21.014 (6,5 %) Kampovi: 160.174 (49,9 %) Obiteljski smještaj: 81.039 (25,3 %) Ostali smještaj: 3.189 (1,0 %) Nekomercijalni smještaj: 23.599 (7,4 %) Nautika: 31.896 (9,9, %)	Hoteli (0,0 %) Kampovi: 112.474 (43,8 %) Obiteljski smještaj: 75.420 (29,4 %) Ostali smještaj: 6.563 (2,6 %) Nekomercijalni smještaj: 30.801 (12,0 %) Nautika:31.478 (12,3 %)	Hoteli: 2.360 (0,6 %) Kampovi: 56.065 (14,1 %) Obiteljski smještaj: 187.872 (47,3 %) Ostali smještaj: 44.064 (11,1 %) Nekomercijalni smještaj: 58.801 (14,8 %) Nautika: 48.119 (12,1 %)

Usporedba dobne strukture turista koji su tijekom 2024. godine posjetili TZO Murter-Kornati i ostale destinacije na otoku Murteru pokazuje najveću zastupljenost turista srednje životne dobi. Turisti u dobi od 25 do 34 godine čine 13,3 % ukupnih dolazaka na području TZO Murter-Kornati, što je gotovo dvostruko manje nego na području TZO Tisno (26,1 %) te više nego u TZM Jezera (11,8 %) i TZM Betina (9,3 %). Zajedno s dobnom skupinom od 18 do 24 godine, posjetitelji u dobi od 18 do 34 godine čine 19,6 % svih dolazaka na području TZO Murter-Kornati.

Istodobno, TZO Murter-Kornati bilježi 20,8 % djece i mladih do 17 godina među promatranim destinacijama. Njihov zajednički udio viši je u odnosu na TZO Tisno (9,6 %) i TZM Betina (17,1 %), ali niži u odnosu na TZM Jezera (22,1 %).

Turisti srednje životne dobi od 35 do 54 godine čine 38,6 % dolazaka na području TZO Murter-Kornati, što je više u odnosu na TZO Tisno (29,6 %), TZM Betina (34,3 %) i TZM Jezera (34,7 %). Udio turista starijih od 55 godina na području TZO Murter-Kornati iznosi 21,1 %, što je manje u odnosu na TZM Betina (34,4 %), TZM Jezera (25,1 %) i TZO Tisno (23,0 %).

Dobna struktura potvrđuje specifično tržišno pozicioniranje TZO Murter-Kornati kao destinacije koja u najvećoj mjeri privlači turiste srednje životne dobi, uz značajnu zastupljenost obitelji s djecom.

Tablica 61. Komparativna analiza dobne strukture turista koji dolaze na područje TZO Murter-Kornati u usporedbi ostalim TZ-ovima na otoku Murteru, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

	TZO Tisno	TZM Betina	TZM Jezera	TZO Murter-Kornati
Prosječna dob turista	0-5 2,0 % 6-11 3,3 % 12-17 4,3 % 18-24 11,7 % 25-34 26,1 % 35-44 15,5 % 45-54 14,1 % 55-64 12,1 % 65-120 10,9 %	0-5 3,5 % 6-11 6,6 % 12-17 7,0 % 18-24 4,9 % 25-34 9,3 % 35-44 14,9 % 45-54 19,4 % 55-64 22,0 % 65-120 12,4 %	0-5 5,3 % 6-11 9,0 % 12-17 7,8 % 18-24 6,3 % 25-34 11,8 % 35-44 17,0 % 45-54 17,7 % 55-64 15,4 % 65-120 9,7 %	0-5 5,0 % 6-11 7,7 % 12-17 8,1 % 18-24 6,3 % 25-34 13,3 % 35-44 18,6 % 45-54 20,0 % 55-64 13,8 % 65-120 7,3 %

Usporedba glavnih emitivnih tržišta pokazuje da je struktura turističke potražnje na području TZO Murter-Kornati pretežito usmjerena na tradicionalna srednjoeuropska tržišta. Najveći udio noćenja ostvaruju turisti iz Slovenije (23,5 %), Njemačke (16,9 %) i Austrije (11,6 %). Zatim slijede turisti iz Poljske (8,2 %), Mađarske (7,2 %), Češke (6,7 %) i Slovačke (6,4 %). Među deset najvažnijih tržišta nalaze se još Bosna i Hercegovina (3,9 %), Italija (3,2 %) i Ujedinjeno Kraljevstvo (1,8 %).

U odnosu na ostale destinacije na otoku Murteru, koje su također pretežito usmjerene na tradicionalna srednjoeuropska tržišta, TZO Murter-Kornati izdvaja se snažnom zastupljenošću slovenskog tržišta te razmjerno raznolikom strukturom ostalih srednjoeuropskih tržišta. Za razliku od TZO Tisno, u kojem je zbog razvijenog festivalskog turizma britansko tržište vodeće s udjelom od 19,47 % noćenja, na području TZO Murter-Kornati britanski gosti ostvaruju svega 1,8 % noćenja. TZM Betina bilježi najveći udio njemačkog tržišta (31,91 %), dok TZM Jezera, slično TZO Murter-Kornati, najveći udio noćenja ostvaruje sa slovenskog tržišta (28,49 %). U strukturi turističke potražnje TZO Murter-Kornati ističe se i veća zastupljenost mađarskog, slovačkog te bosanskohercegovačkog tržišta u odnosu na ostale promatrane destinacije.

Tablica 62. Komparativna analiza udjela noćenja u 2024. godini prema deset glavnih emitivnih na otoku Murteru, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o.

TZO Murter-Kornati	TZO Tisno	TZM Betina	TZM Jezera
Slovenija 23,5 %	UK 19,5 %	Njemačka 31,9 %	Slovenija 28,5 %
Njemačka 16,9 %	Njemačka 12,4 %	Slovenija 20,2 %	Njemačka 23,6 %
Austrija 11,6 %	Slovenija 9,7 %	Austrija 11,3 %	Austrija 9,3 %
Poljska 8,2 %	Poljska 8,1%	Češka 7,7 %	Češka 7,1 %
Mađarska 7,2 %	Nizozemska 7,5 %	Poljska 6,5 %	Poljska 6,4 %
Češka 6,7 %	Austrija 7,0 %	Mađarska 4,2 %	Mađarska 4,5 %
Slovačka 6,4 %	Češka 3,5 %	Slovačka 3,8 %	UK 3,4 %
BiH 3,9 %	Francuska 3,4 %	Italija 3,7 %	Italija 3,2 %
Italija 3,2 %	Mađarska 3,3 %	Nizozemska 1,7 %	Nizozemska 3,1 %
UK 1,8 %	Italija 2,38 %	Francuska 1,35 %	Slovačka 2,31 %

24. Anketni upitnik

U svrhu aktivnog uključivanja turista, jednodnevnih posjetitelja i lokalnog stanovništva u izradu Plana upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati, provedena je konzultacija s javnosti tijekom koje su prikupljena mišljenja i prijedlozi koji se koriste za oblikovanje ciljeva i smjernica budućeg razvoja destinacije. Za dobivanje tih podataka, provedeno je primarno istraživanje putem dvaju odvojenih anketnih upitnika – za lokalno stanovništvo, te turiste i jednodnevne posjetitelje.

Ankete su izrađene sukladno preporukama Ministarstva turizma i sporta (MINTS), tj. *Smjernicama za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva o turizmu i utjecaju turizma na kvalitetu života* te *Smjernicama za provođenje istraživanja zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji* putem alata za izradu i analizu anketnih upitnika *EUSurvey*.

Prilagodbom anketnih upitnika specifičnostima destinacije, anketa je u suradnji s TZO Murter-Kornati distribuirana putem službenih internetskih stranica TZO Murter-Kornati i Facebook profila. Istovremeno su podijeljene obje ankete – za lokalno stanovništvo i za turiste te jednodnevne posjetitelje putem QR koda kojim su ispitanici pristupili platformi EUSurvey.

24.1. Analiza odgovora anketnog istraživanja lokalnog stanovništva

Anketa lokalnog stanovništva provedena je s ciljem prikupljanja mišljenja, stavova i prijedloga stanovnika destinacije o zadovoljstvu turizmom i utjecaju turizma na kvalitetu života. Ukupno je zaprimljeno 45 odgovora, što predstavlja zadovoljavajući uzorak za kvalitativnu analizu lokalnog stanja i potencijala turističkog razvoja destinacije.

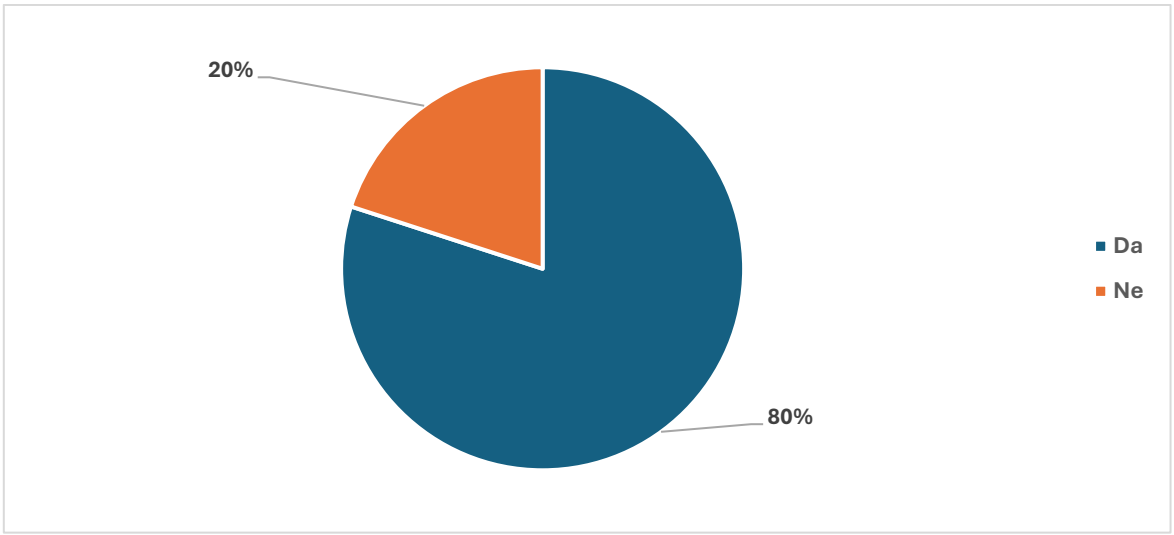
U daljnjem tekstu opisana je analiza odgovora lokalnog stanovništva koji su tematski podijeljeni u tri cjeline: Identifikacijska pitanja, Zadovoljstvo turizmom te Utjecaj turizma na kvalitetu života.

Sociodemografski profil ispitanika

Imate li stalno prebivalište u ovom mjestu?

Ukupno 80 % ispitanika odgovorilo je potvrdno, dok je 20 % navelo da nemaju stalno prebivalište na području TZO Murter-Kornati. Obzirom na potrebu da isključivo odgovori ispitanika koji imaju stalno prebivalište na području destinacije budu uključeni u anketni upitnik, ispitanici koji nisu odgovorili potvrdno na ovo pitanje (kao i oni maloljetni) su eliminirani uz daljnje analize, te je u tom pogledu napravljena analiza na temelju 36 odgovora.

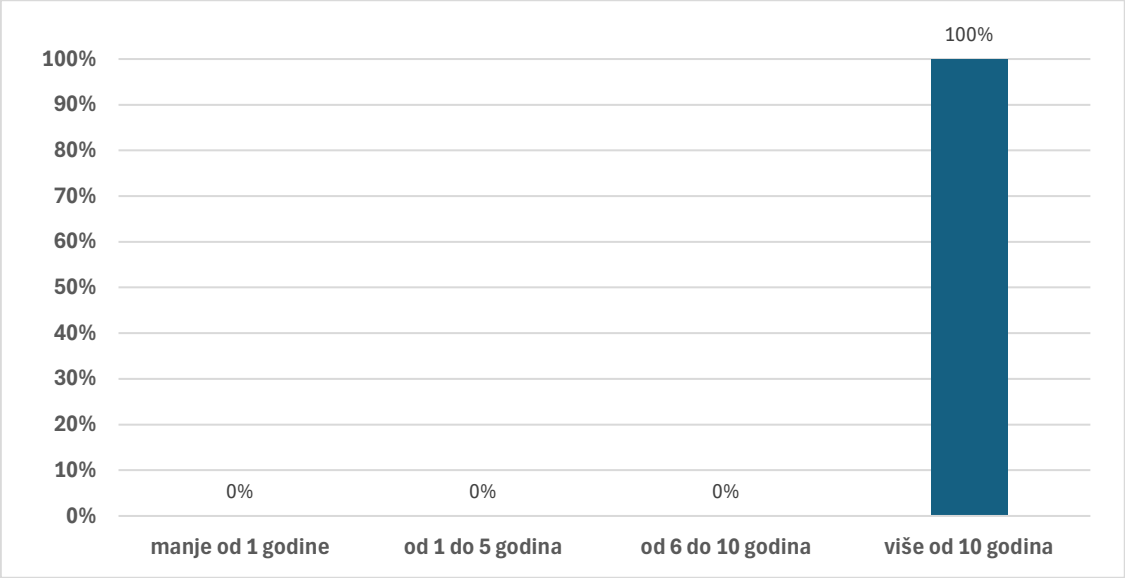
Slika 24. Odgovor na pitanje „Imate li stalno prebivalište na području TZO Murter-Kornati?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Koliko ste dugo stanovnik ovog mjesta?

Prema duljini prebivališta ispitanika na području TZO Murter-Kornati, svi ispitanici na tom području žive više od 10 godina. Visok udio ispitanika s dugotrajnim prebivalištem pokazuje da su svi odgovori prikupljena od dugogodišnjih stanovnika koji dobro poznaju lokalnu zajednicu, način života i promjene koje se događaju u destinaciji. Takva struktura ispitanika doprinosi većoj relevantnosti i pouzdanosti rezultata ankete jer se stavovi i mišljenja temelje na dugoročnom iskustvu života na području TZO Murter-Kornati te neposrednom poznavanju lokalnih prilika.

Slika 25. Odgovor na pitanje „Koliko dugo stanujete u ovom mjestu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

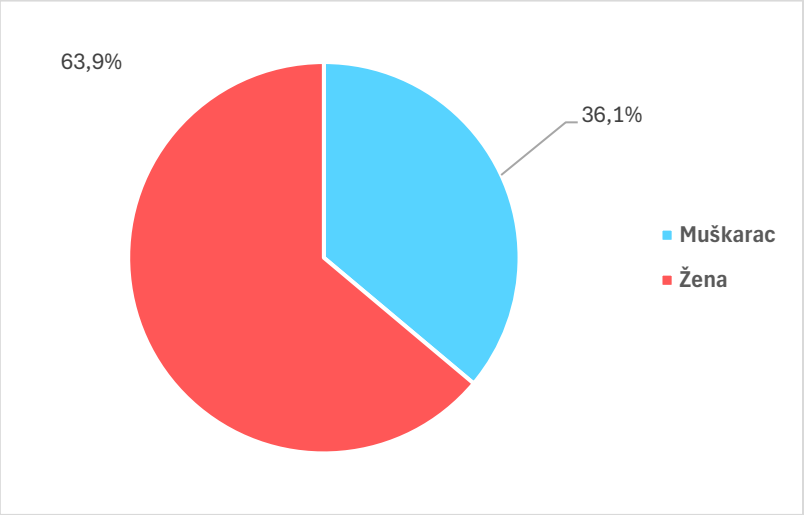

Sociodemografski profil ispitanika

Spol?

U anketi je sudjelovalo 62,0 % žena i 38,0 % muškaraca.

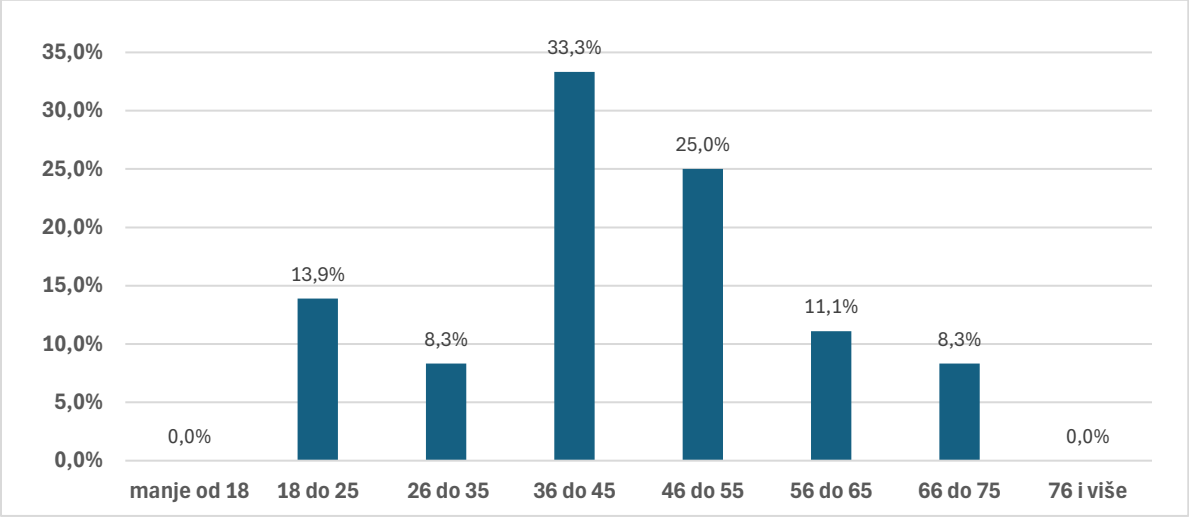
Slika 26. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Dob u godinama?

Analiza dobne strukture ispitanika pokazala je da su u anketi najzastupljeniji bili ispitanici srednje životne dobi. Najveći udio činili su ispitanici u dobnoj skupini od 36 do 45 godina (33,3 %), a zatim ispitanici u dobi od 46 do 55 godina (25,0 %).

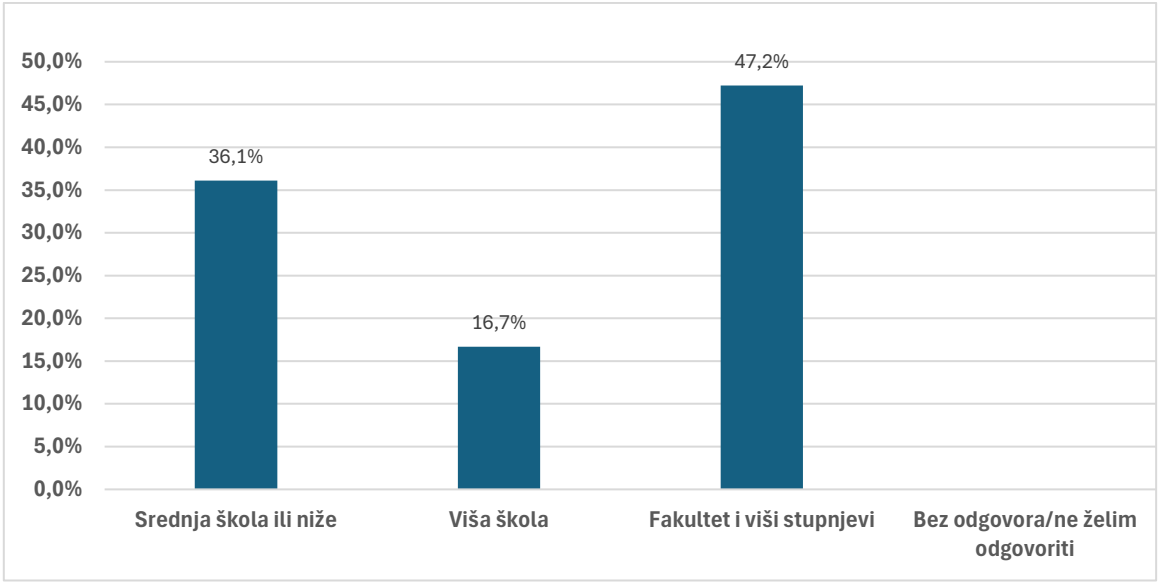
Slika 27. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

Obrazovanje?

Analiza obrazovne strukture pokazala je da je anketnim uzorkom osigurana zadovoljavajuća zatupljenost ispitanika različitog stupanja obrazovanja. Najveći udio činili su ispitanici sa fakultetskim obrazovanjem ili višim stupnjevima (47,2%), srednjoškolskim obrazovanjem ili nižim stupnjem obrazovanja (36,1 %), a zatim višom školom (16,7 %).

Slika 28. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja ?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

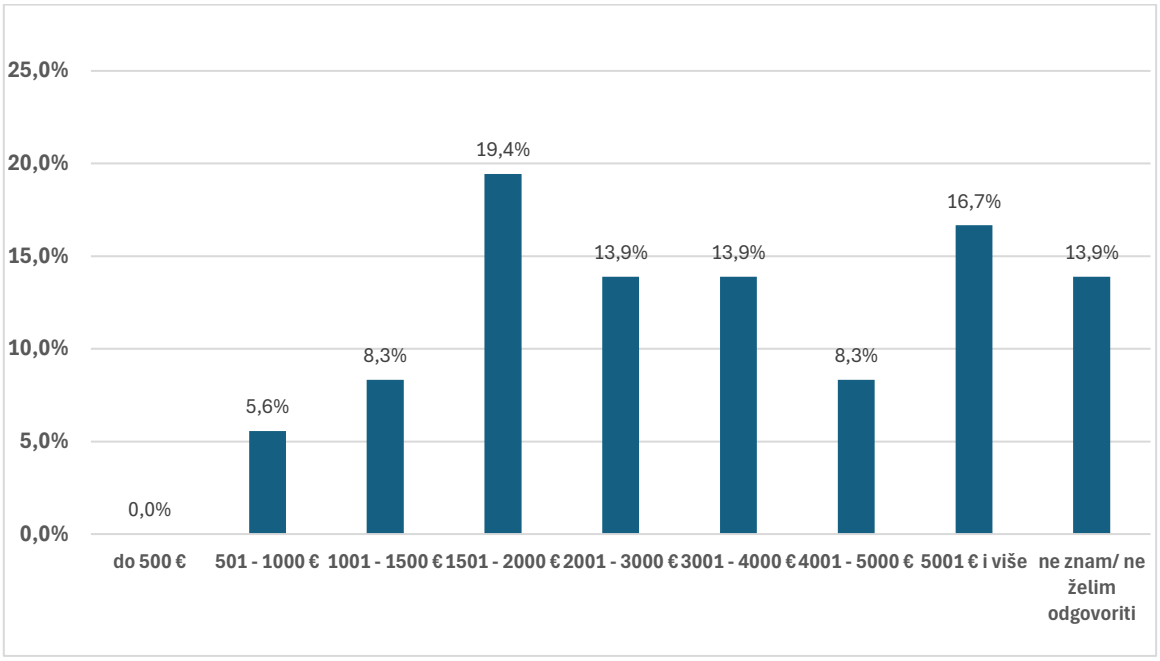
Mjesečna primanja kućanstva?

Distribucija ispitanika prema mjesečnim primanjima kućanstva pokazuje razmjerno ravnomjernu zastupljenost različitih dohodovnih skupina, bez izrazite dominacije pojedinog razreda. Najveći pojedinačni udio čine ispitanici s primanjima od 1.501 do 2.000 € (19,4 %), a slijede kućanstva s primanjima od 5.001 € i više (16,7 %). Po 13,9 % ispitanika pripada razredima od 2.001 do 3.000 € i od 3.001 do 4.000 €, dok po 8,3 % ostvaruje primanja od 1.001 do 1.500 € i od 4.001 do 5.000 €. Najmanje je ispitanika s primanjima od 501 do 1.000 € (5,6 %), dok primanja do 500 € nije naveo nijedan ispitanik.

Dobiveni rezultati stoga upućuju na heterogenu dohodovnu strukturu uzorka, pri čemu su ispitanici raspoređeni kroz gotovo sve promatrane dohodovne razrede. Iako je skupina s primanjima od 1.501 do 2.000 € pojedinačno najzastupljenija, njezin udio manji je od petine

uzorka te se ne može govoriti o dominantnoj dohodovnoj skupini. Pritom 13,9 % ispitanika nije znalo ili nije željelo navesti visinu mjesečnih primanja kućanstva.

Slika 29. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

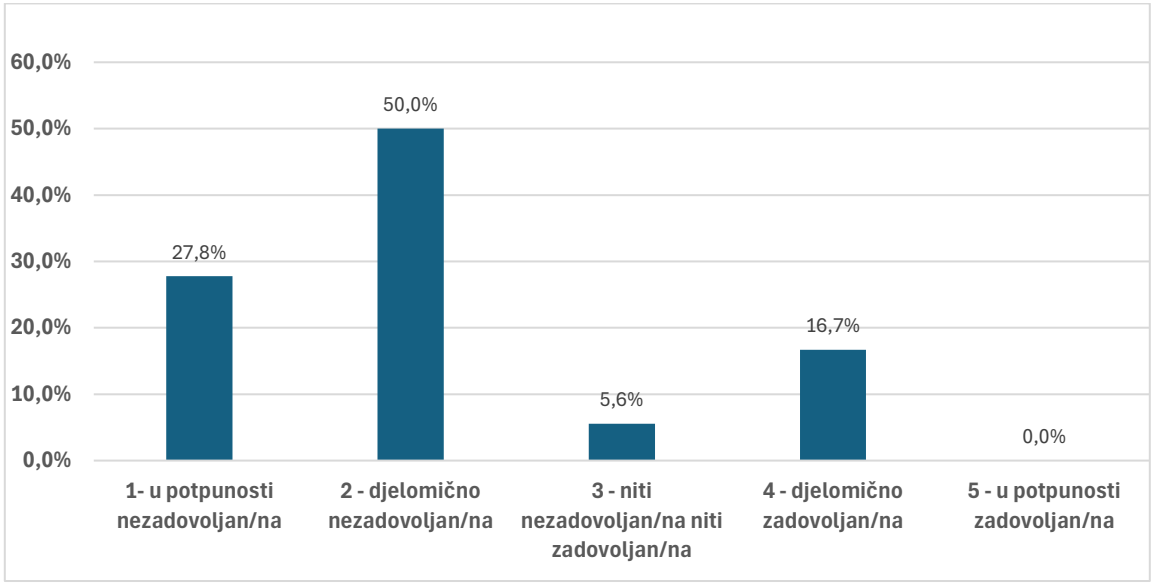
Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

A1. Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u Vašem mjestu?

Rezultati anketnog istraživanja na pitanje o ukupnom zadovoljstvu razvojem turizma na području TZO Murter-Kornati pokazali su da je najveći udio ispitanika djelomično nezadovoljan razvojem turizma na području destinacije.

Negativne ocjene bile su zastupljene u znatno većoj mjeri od pozitivnih. Djelomično nezadovoljnih ispitanika bilo je 50,0 %, dok je u potpunosti nezadovoljnih bilo 27,8 %. S druge strane, djelomično zadovoljnih ispitanika bilo je 16,7 %, dok u potpunosti zadovoljnih ispitanika nije bilo. Neutralan stav iskazalo je 5,6 % ispitanika. Dakle, više od tri četvrtine ispitanika (77,8 %) iskazalo je određenu razinu nezadovoljstva (1 – u potpunosti ili 2 – djelomično nezadovoljni) razvojem turizma u destinaciji.

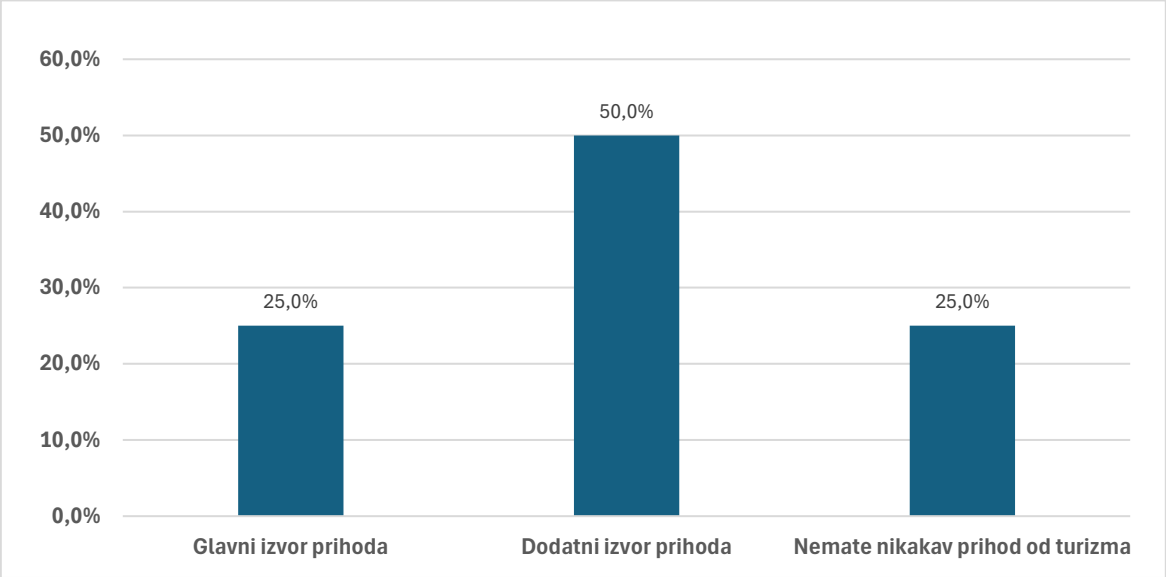
Slika 30. Odgovor na pitanje „Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u Vašem mjestu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

A2.Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je:

Na pitanje „Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je?”, polovica ispitanika (50,0 %) navela je da im turizam predstavlja dodatni izvor prihoda. Četvrtina ispitanika (25,0 %) nema prihoda od turizma, dok je za preostalih 25,0 % ispitanika turizam glavni izvor prihoda. Ovakva struktura odgovora pokazuje značajnu ekonomsku povezanost lokalnog stanovništva s turizmom, obzirom da ukupno 75,0 % ispitanika ostvaruje određeni oblik prihoda od turističke djelatnosti.

Slika 31. Odgovor na pitanje „Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

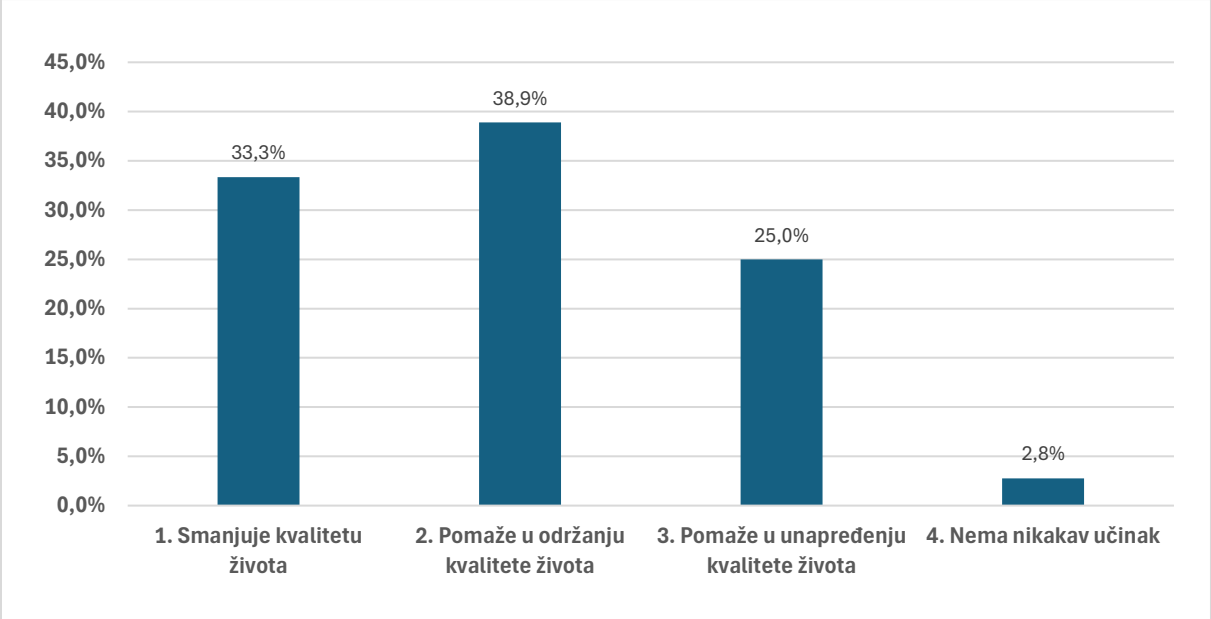

Pitanja za izračun obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta

PH1.(B1) Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i sl. ?

Rezultati ankete pokazuju da većina ispitanika smatra kako turizam ima pozitivan utjecaj na svakodnevni život u mjestu. Ukupno 38,9 % ispitanika smatra da turizam pomaže u održanju kvalitete života, dok 25,0 % da pomaže u unaprjeđenju kvalitete života. S druge strane, 33,3 % ispitanika smatra da turizam smanjuje kvalitetu života. Pritom je važno istaknuti da se nijedan ispitanik nije izjasnio da turizam nema nikakav učinak na kvalitetu života, što dodatno potvrđuje da ispitanici turizam doživljavaju kao relevantan čimbenik svakodnevnog života u destinaciji. Sumarno, 63,9 % ispitanika (odgovori 2 i 3) smatra da turizam pozitivno utječe na svakodnevni život u destinaciji, uključujući lokalno gospodarstvo, društveni život, dostupnost sadržaja i usluga te ukupnu kvalitetu života ispitanika.

Slika 32. Odgovor na pitanje „Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

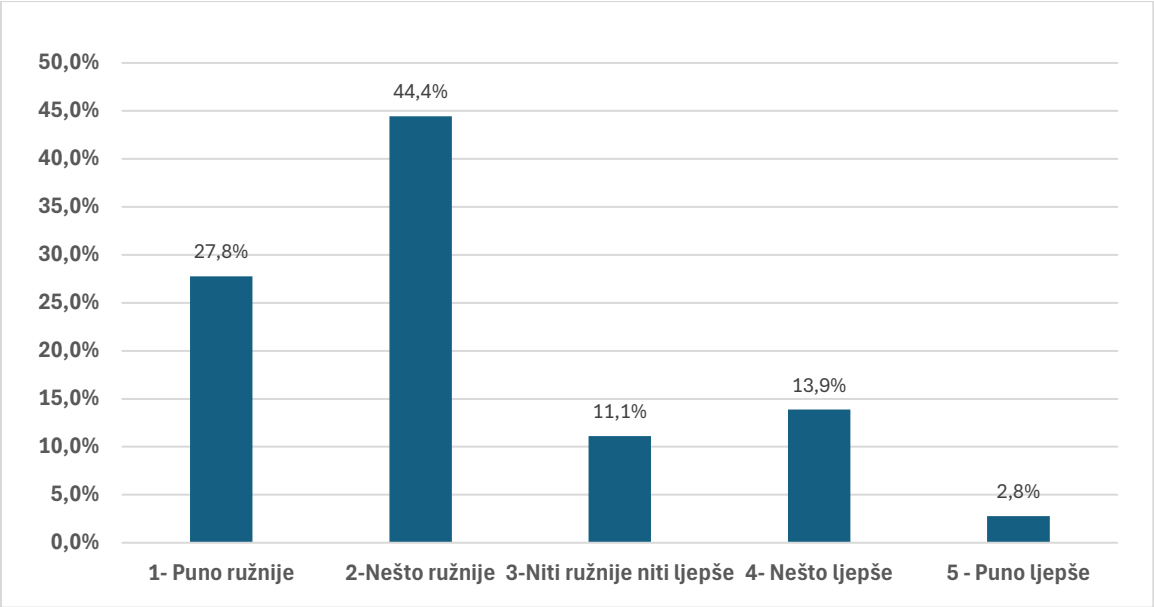

PH2. Kako turistički razvoj utječe na izgled Vašeg mjesta – postaje li ono uslijed turističkog razvoja ružnije ili ljepše?

Na pitanje o utjecaju turističkog razvoja na izgled mjesta, najveći udio ispitanika naveo je da mjesto uslijed turističkog razvoja postaje nešto ružnije (44,4 %). Dodatno, 27,8 % ispitanika smatra da mjesto postaje puno ružnije. Dakle, negativne ocjene, odnosno odgovore 1 i 2, dalo je 72,2 % ispitanika, što upućuje na izrazitu prevlast negativne percepcije utjecaja turističkog razvoja na vizualni identitet i uređenost mjesta.

Neutralan stav, odnosno ocjenu 3, odabralo je 11,1 % ispitanika, što pokazuje da manji dio ispitanika ne prepoznaje izrazito pozitivan ni negativan utjecaj turističkog razvoja na izgled mjesta. Pozitivne ocjene bile su zastupljene u znatno manjoj mjeri, pri čemu je 13,9 % ispitanika navelo da mjesto postaje nešto ljepše, a 2,8 % da postaje puno ljepše. Ukupno je pozitivne odgovore, odnosno ocjene 4 i 5, dalo 16,7 % ispitanika.

Slika 33. Odgovor na pitanje „Kako turistički razvoj utječe na izgled Vašeg mjesta – postaje li ono uslijed turističkog razvoja ružnije ili ljepše?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

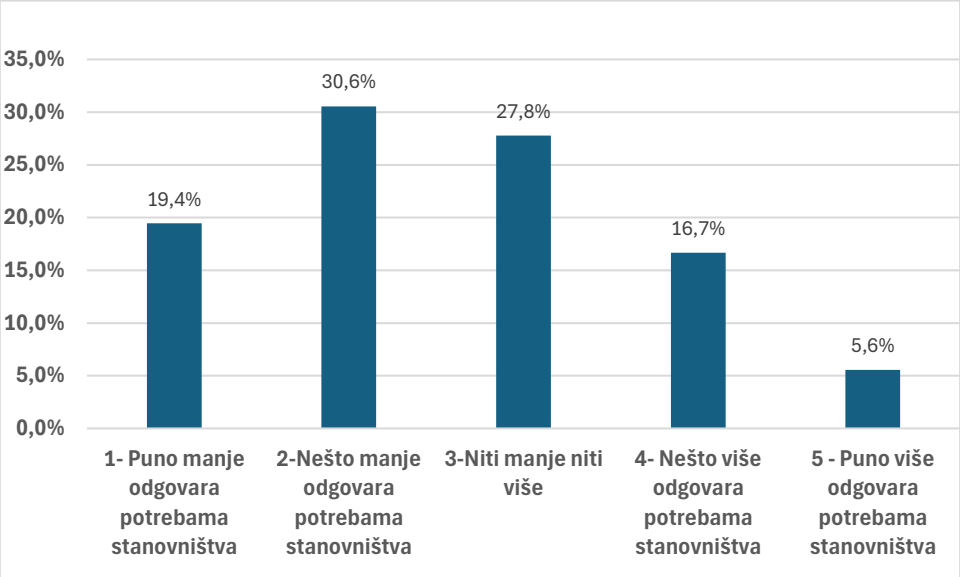
PH3. Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Vašem mjestu, je li turizam javni prostor (rivu, gradske ulice i trgove, zelene površine) učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?

Na pitanje „Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Vašem mjestu, je li turizam javni prostor (rivu, gradske ulice i trgove, zelene površine) učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?“, najveći udio ispitanika (30,6 %) smatra da javni prostor nešto manje odgovara potrebama stanovništva, dok je 27,8 % ispitanika zauzelo neutralan stav, odnosno smatra da turizam nije učinio javni prostor ni manje ni više prikladnim za njihove potrebe.

Nadalje, 19,4 % ispitanika smatra da javni prostor puno manje odgovara potrebama stanovništva, dok 16,7 % navodi da nešto više odgovara, a 5,6 % da puno više odgovara potrebama stanovništva.

Ukupno gledano, negativne ocjene, odnosno odgovore 1 i 2, dalo je 50,0 % ispitanika, dok je pozitivne ocjene, odnosno odgovore 4 i 5, dalo 22,3 % ispitanika. Ovakva distribucija odgovora upućuje da je percepcija utjecaja turizma na prikladnost javnog prostora za potrebe stanovništva pretežno negativna, pri čemu polovica ispitanika smatra da je javni prostor uslijed turističkog razvoja postao manje prilagođen njihovim potrebama.

Slika 34. Odgovor na pitanje „Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Vašem mjestu, je li turizam javni prostor (rivu, gradske ulice i trgove, zelene površine) učinio manje ili više prikladnim za Vaše potrebe?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

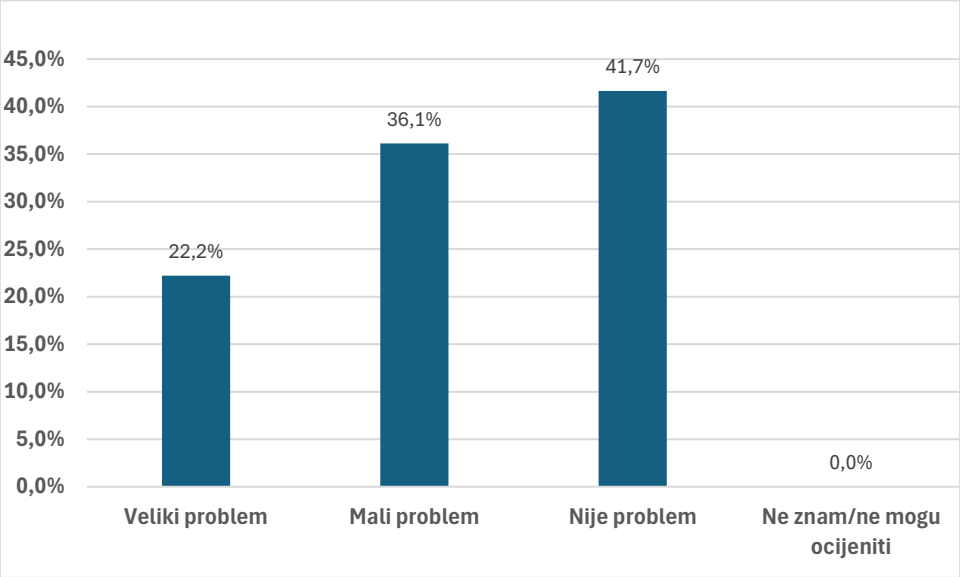

PH4. Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li buka veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li buka veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, najveći udio ispitanika (41,7 %) naveo je da buka nije problem. S druge strane, 36,1 % ispitanika smatra da buka predstavlja mali problem. Ukupno 22,2 % ispitanika smatra buku velikim problemom tj. značajnim faktorom iritacije u destinaciji.

Obzirom na to da povremena buka tijekom turističke sezone očekivana pojava, rezultati upućuju na relativno visok stupanj tolerancije lokalnog stanovništva prema ovom obliku sezonskog opterećenja. Budući da značajan dio lokalne zajednice izravno ili neizravno ostvaruje prihode upravo kroz turizam, buka se u određenoj mjeri prihvaća kao sastavni dio turističkog razvoja i intenzivnijeg korištenja prostora tijekom sezone.

Slika 35. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u ovom mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li buka veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

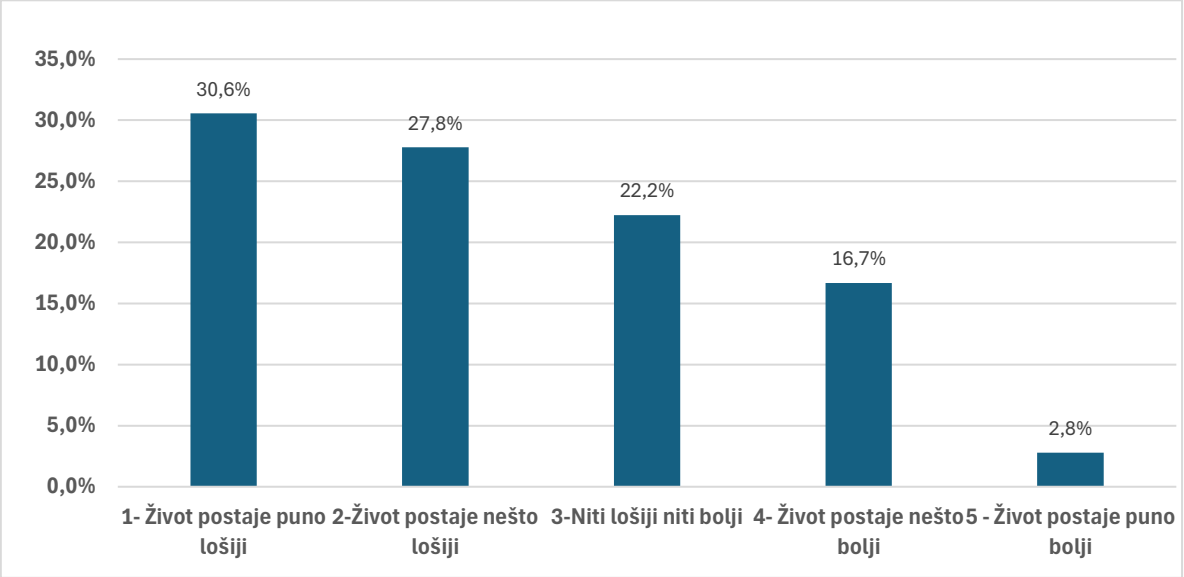
PH5. Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor, postaje li život u Vašem mjestu zbog toga lošiji ili bolji?

Na pitanje „Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor, postaje li život u Vašem mjestu zbog toga lošiji ili bolji?“, najveći udio ispitanika (30,6 %) smatra da život zbog toga postaje puno lošiji. Nadalje, 27,8 % ispitanika smatra da život postaje nešto lošiji, dok je 22,2 % ispitanika zauzelo neutralan stav, odnosno smatra da život zbog toga nije ni lošiji ni bolji.
S druge strane, 16,7 % ispitanika smatra da život postaje nešto bolji, dok svega 2,8 % navodi da postaje puno bolji.

Ukupno gledano, negativne ocjene, odnosno odgovore 1 i 2, dalo je 58,4 % ispitanika, dok je pozitivne ocjene, odnosno odgovore 4 i 5, dalo 19,5 % ispitanika. Ovakva distribucija odgovora upućuje na pretežno negativnu percepciju utjecaja apartmanizacije na kvalitetu života u mjestu, s obzirom na to da više od polovice ispitanika smatra da pretvaranje stanova i kuća u turistički smještaj pogoršava uvjete života lokalnog stanovništva.

U tom kontekstu, rezultati ukazuju na potrebu pažljivijeg prostornog planiranja i nadzora nad razvojem turističkih smještajnih kapaciteta. To je osobito važno s obzirom na rizike povezane s nekontroliranom apartmanizacijom i ilegalnom gradnjom, koje mogu dugoročno utjecati na kvalitetu života, opterećenost infrastrukture i prostora, izgled mjesta i održivost turističkog razvoja.

Slika 36. Odgovor na pitanje „Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor, postaje li život u Vašem mjestu zbog toga lošiji ili bolji?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

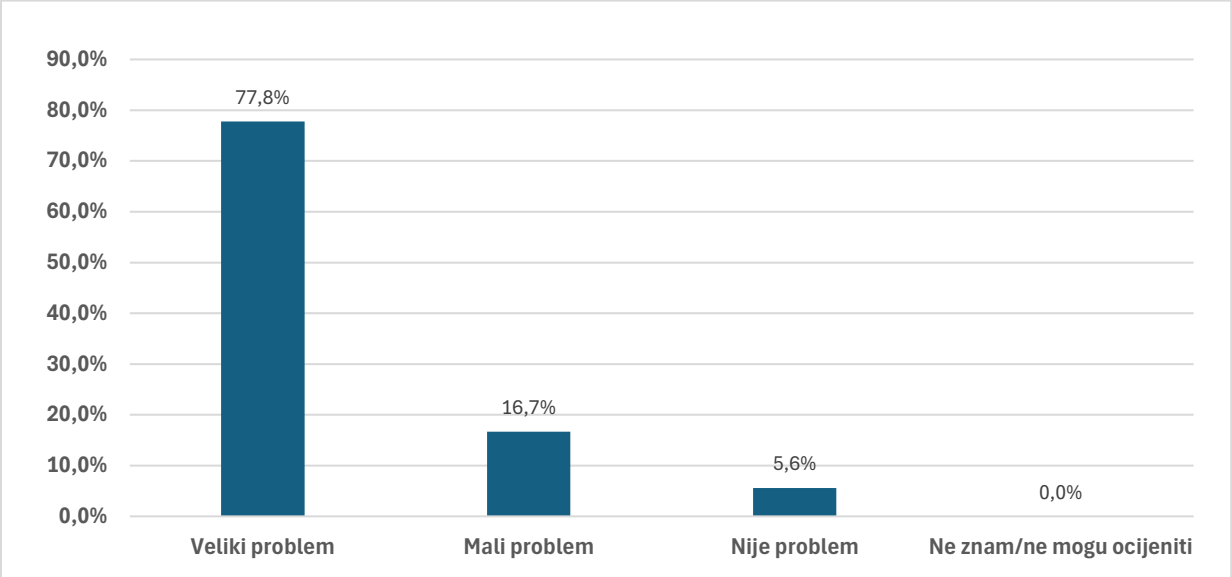

PH6. Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, najveći udio ispitanika (77,8 %) naveo je da neprimjereno odlaganje otpada predstavlja veliki problem. Dodatnih 16,7 % ispitanika smatra da ono predstavlja mali problem, dok svega 5,6 % ispitanika navodi da neprimjereno odlaganje otpada nije problem. Nijedan ispitanik nije odabrao odgovor „ne znam/ne mogu ocijeniti“.

Ukupno gledano, 94,5 % ispitanika prepoznaje neprimjereno odlaganje otpada kao veliki problem, što upućuje na potrebu za unaprjeđenjem organizacije prikupljanja i odvoza otpada te učinkovitijim nadzorom njegova odlaganja u razdobljima povećanog turističkog opterećenja.

Slika 37. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

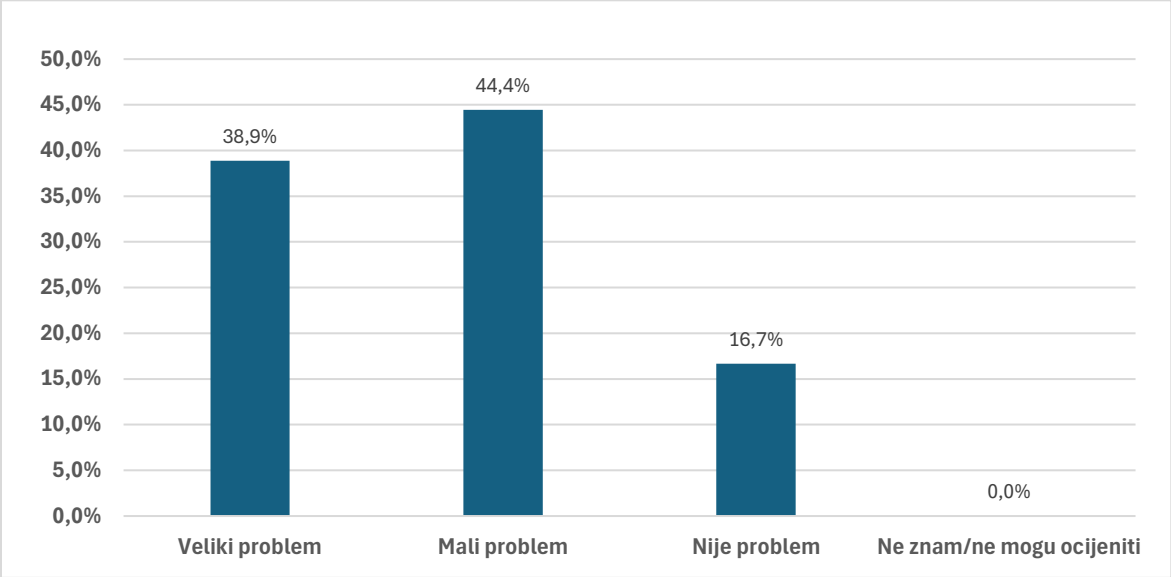

PH7. Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, najveći udio ispitanika (44,4 %) naveo je da gužva u prometu predstavlja mali problem, dok 38,9 % ispitanika smatra da je riječ o velikom problemu. S druge strane, 16,7 % ispitanika navodi da gužva u prometu nije problem. Nijedan ispitanik nije odabrao odgovor „ne znam/ne mogu ocijeniti“.

Ukupno, 83,3 % ispitanika smatra da gužva u prometu na neki način predstavlja određeni problem tijekom turističke sezone, što upućuje na značajnu opterećenost prometnog sustava i potrebu za unaprjeđenjem prometne organizacije i upravljanja tijekom vršnih razdoblja.

Slika 38. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

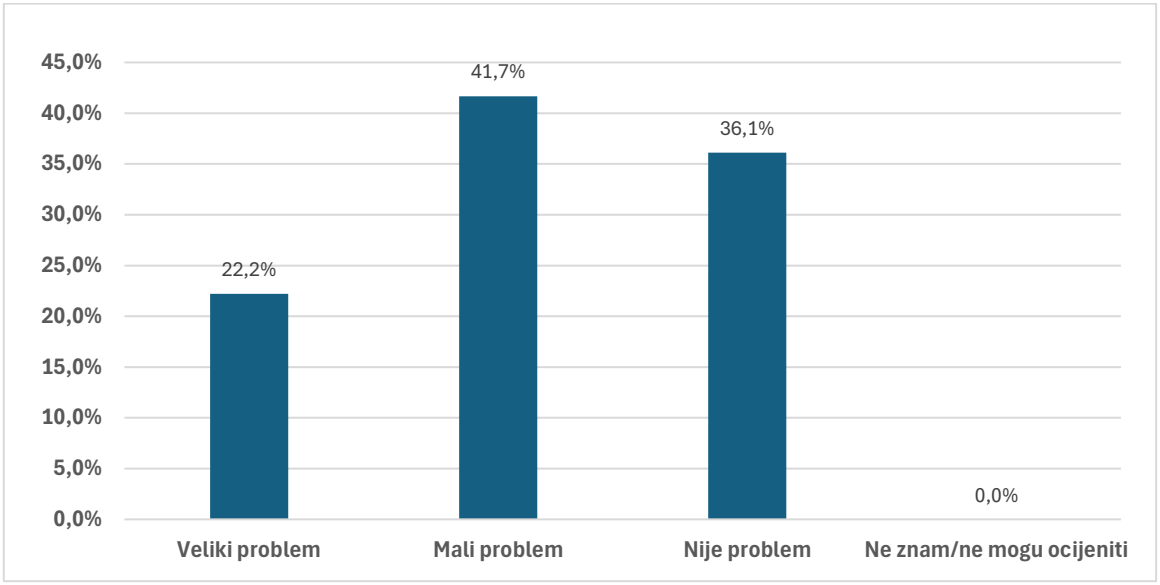

PH8. Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva na ulicama/javnim površinama veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?

Na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva na ulicama i javnim površinama veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, najveći udio ispitanika, njih 41,7 %, naveo je da gužva predstavlja mali problem. Nadalje, 36,1 % ispitanika smatra da gužva nije problem, dok 22,2 % ispitanika navodi da je riječ o velikom problemu. Nijedan ispitanik nije odabrao odgovor „ne znam/ne mogu ocijeniti“.

Ukupno 63,9 % ispitanika izjasnilo se da gužva na ulicama i javnim površinama predstavlja mali ili veliki problem tijekom turističke sezone. Rezultati stoga ukazuju na potrebu za praćenjem opterećenosti javnih prostora i prilagodbom njihova korištenja povećanom broju posjetitelja, posebice u vrijeme vršne sezone.

Slika 39. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva na ulicama/javnim površinama veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

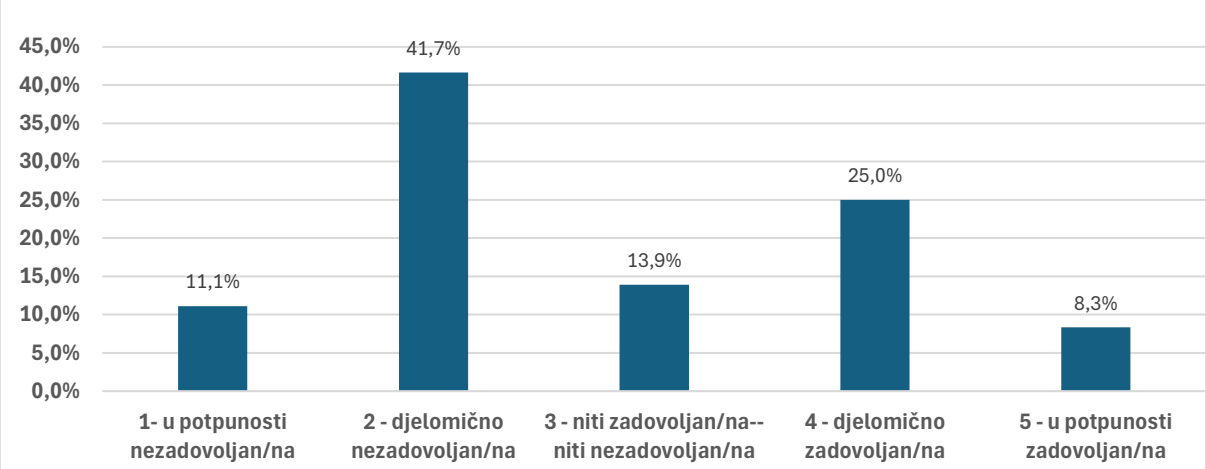

Dodatna pitanja za istraživanje zadovoljstva lokalnog stanovništva

B2. Općenito govoreći, koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u Vašem mjestu?

Na pitanje „Općenito govoreći, koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u Vašem mjestu?“, najveći udio ispitanika (41,7 %) naveo je da je djelomično nezadovoljan. Neutralan stav zauzelo je 13,9 % ispitanika, dok je 11,1 % ispitanika u potpunosti nezadovoljno životom u mjestu. S druge strane, 25,0 % ispitanika navelo je da je djelomično zadovoljno, a 8,3 % da je u potpunosti zadovoljno. Ukupno gledano, 52,8 % ispitanika izražava određenu razinu nezadovoljstva životom u destinaciji (ocjene 1 i 2). Razmjerno visok udio nezadovoljnih ispitanika povezan je s različitim gospodarskim, društvenim i infrastrukturnim čimbenicima koji utječu na kvalitetu svakodnevnog života.

Slika 40. Odgovor na pitanje „Općenito govoreći, koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u Vašem mjestu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

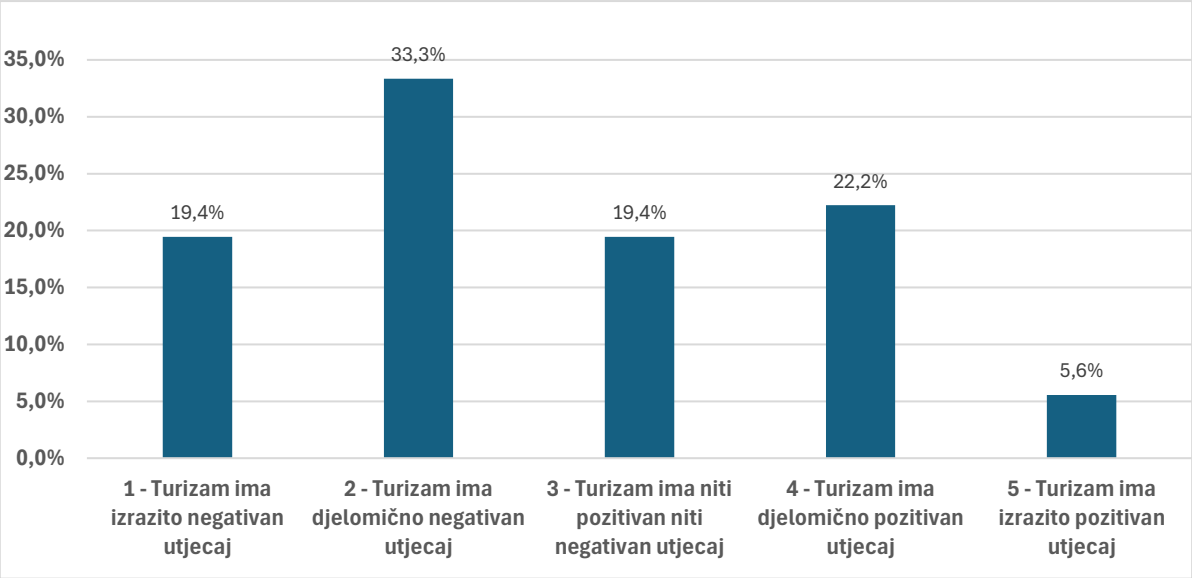
C1. Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta, na njegovu autentičnost?

Na pitanje „Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta, na njegovu autentičnost?“, najveći udio ispitanika (33,3 %) smatra da turizam ima djelomično negativan utjecaj na autentičnost mjesta, dok 19,4 % ispitanika smatra da ima izrazito negativan utjecaj. Neutralan stav, odnosno mišljenje da turizam nema ni pozitivan ni negativan utjecaj, iskazalo je 19,4 % ispitanika.

Ukupno gledano, 52,7 % ispitanika turizmu pripisuje negativan utjecaj (ocjene 1 i 2), dok 27,8 % smatra da je njegov utjecaj pozitivan (ocjene 4 i 5). Rezultati tako ukazuju na prevlast negativne percepcije utjecaja turističkog razvoja na očuvanje duha i autentičnosti mjesta. U slučaju TZO Murter-Kornati negativna percepcija utjecaja turizma na očuvanje duha i autentičnosti mjesta može biti povezana s postupnim promjenama u načinu korištenja prostora i svakodnevnom životu lokalne zajednice. Povećana turistička potražnja potiče prilagodbu stambenih, ugostiteljskih i drugih sadržaja potrebama turista i posjetitelja, što može mijenjati tradicionalne

funkcije naselja i karakter lokalnog života. Dodatni čimbenici mogu biti komercijalizacija lokalnih običaja i baštine, sezonska koncentracija turističkih aktivnosti te smanjenje prostora za svakodnevne aktivnosti lokalnog stanovništva.

Slika 41. Odgovor na pitanje „Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta, na njegovu autentičnost?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

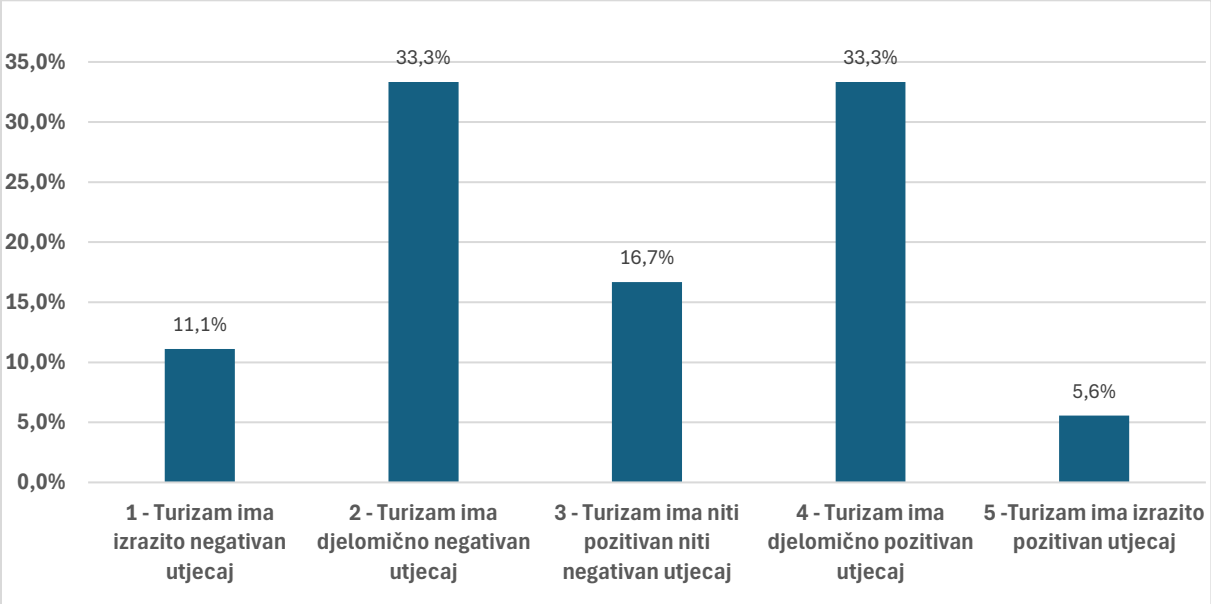

C2. Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta?

Na pitanje „Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta?“, najveći udio ispitanika (47,1%) smatra da turizam ima djelomično pozitivan utjecaj. Izrazito pozitivan utjecaj turizma prepoznalo je 5,9 % ispitanika. Ukupno 37,3 % ispitanika zauzelo je neutralan stav, odnosno mišljenje da turizam nema ni pozitivan ni negativan utjecaj na očuvanje lokalne tradicije, običaja i kulture.

S druge strane, djelomično negativan utjecaj turizma navelo je 9,8 % ispitanika, dok nijedan ispitanik nije smatrao da turizam ima izrazito negativan utjecaj na očuvanje tradicije, običaja i kulture mjesta.
Ukupno gledano, pozitivne ocjene, odnosno odgovore 4 i 5, dalo je 53,0 % ispitanika, što znači da natpolovičan udio ispitanika turizam smatra važnim za očuvanje lokalne kulturne baštine.

Slika 42. Odgovor na pitanje „Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

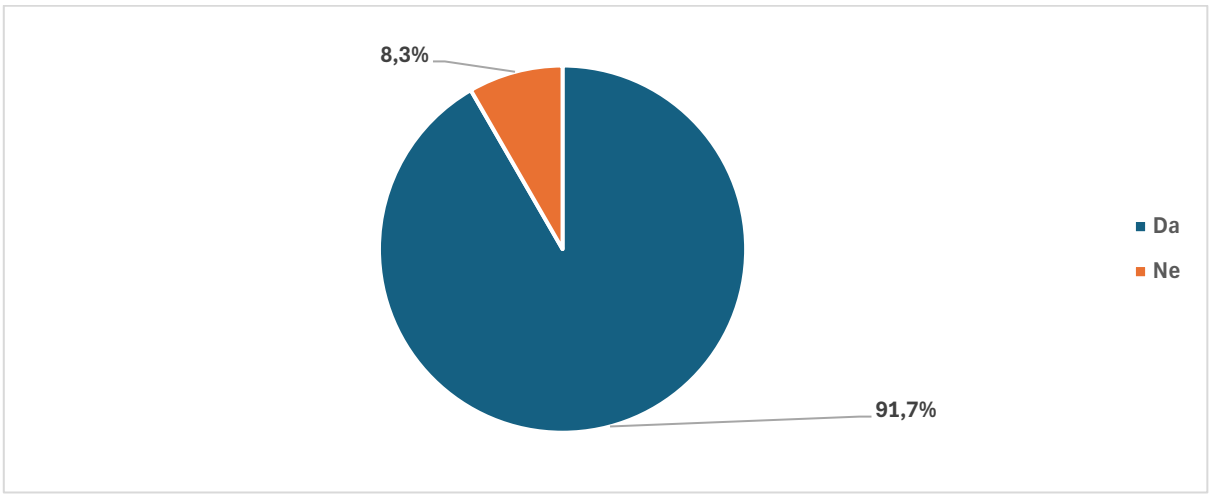

D1. Jeste li posljednjih mjesec dana većinom boravili u mjestu u kojem živite?

Na pitanje „Jeste li posljednjih mjesec dana boravili u mjestu u kojem živite?“, velika većina ispitanika (91,7 %) navela je da je tijekom posljednjih mjesec dana boravila u mjestu u kojem živi.

Ovakva struktura odgovora pokazuje da se rezultati anketnog istraživanja u najvećoj mjeri temelje na stavovima ispitanika koji su u neposrednom razdoblju prije provedbe ankete boravili u svojem mjestu te su stoga mogli procjenjivati aktualne uvjete života i utjecaje turizma na lokalnu zajednicu.

Slika 43. Odgovor na pitanje „Jeste li posljednjih mjesec dana boravili u mjestu u kojem živite?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

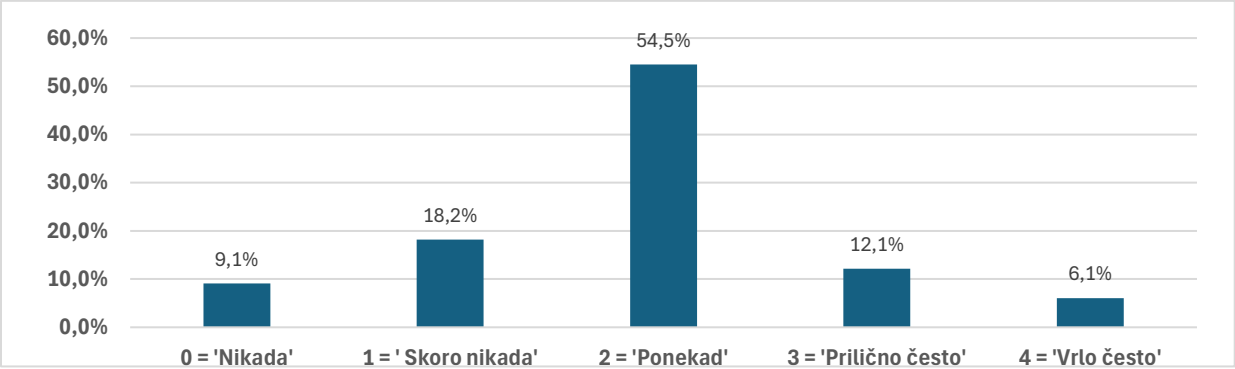
D2 Molimo Vas da navedete koliko često ste se u posljednjih mjesec dana osjećali ili razmišljali na određeni način zbog turizma u Vašem mjestu. Ne pokušavajte brojati koliko ste se puta osjećali na određeni način, već odaberite odgovor koji se čini kao razumna procjena.

1. Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana osjećali uznemireno zbog neočekivanih događaja povezanih s turizmom?

Na pitanje „Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana osjećali uznemireno zbog neočekivanih događaja povezanih s turizmom?“, najveći udio ispitanika (54,5 %) naveo je da se ponekad osjećao uznemireno. Nadalje, 18,2 % ispitanika navelo je da se gotovo nikada nije osjećalo uznemireno, dok je 9,1 % odgovorilo da se nikada nije osjećalo uznemireno zbog neočekivanih događaja povezanih s turizmom. S druge strane, 12,1 % ispitanika navelo je da se osjećalo uznemireno prilično često, a 6,1 % vrlo često.

Ukupno gledano, 18,2 % ispitanika osjećalo se uznemireno prilično ili vrlo često, dok se 27,3 % ispitanika nikada ili gotovo nikada nije osjećalo uznemireno. Rezultati pokazuju da je kod najvećeg dijela ispitanika prisutna povremena uznemirenost zbog neočekivanih događaja povezanih s turizmom, dok je učestala uznemirenost zastupljena kod manjeg dijela ispitanika.

Slika 44. Odgovor na pitanje „Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana osjećali uznemireno zbog neočekivanih događaja povezanih s turizmom?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

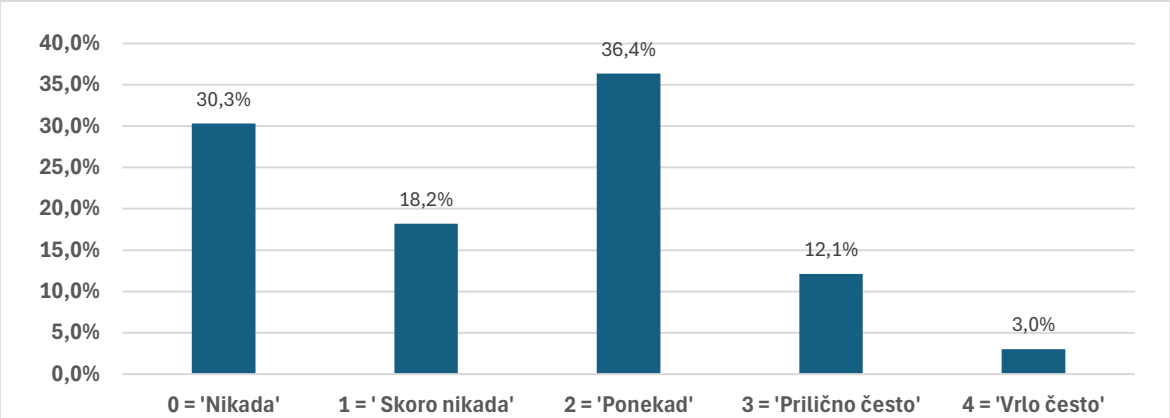

2. Koliko često ste u posljednjih mjesec dana zbog turizma osjećali da nemate kontrolu nad važnim stvarima u svom životu?

Na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana zbog turizma osjećali da nemate kontrolu nad važnim stvarima u svom životu?“, najveći udio ispitanika (36,4 %) naveo je da se ponekad tako osjećao. Nadalje, 30,3 % ispitanika navelo je da se nikada nije osjećalo tako, dok je 18,2 % odgovorilo da se gotovo nikada nije osjećalo da zbog turizma nema kontrolu nad važnim stvarima u svom životu.

S druge strane, 12,1 % ispitanika navelo je da se tako osjećalo prilično često, a 3,0 % vrlo često. Ukupno gledano, 48,5 % ispitanika nikada ili gotovo nikada nije imalo osjećaj gubitka kontrole zbog turizma, dok je 15,1 % takav osjećaj imalo prilično ili vrlo često. Rezultati pokazuju da kod najvećeg dijela ispitanika osjećaj gubitka kontrole nad važnim stvarima u životu zbog turizma nije učestala pojava, iako se kod nešto više od trećine javlja povremeno.

Slika 45. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana zbog turizma osjećali da nemate kontrolu nad važnim stvarima u svom životu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

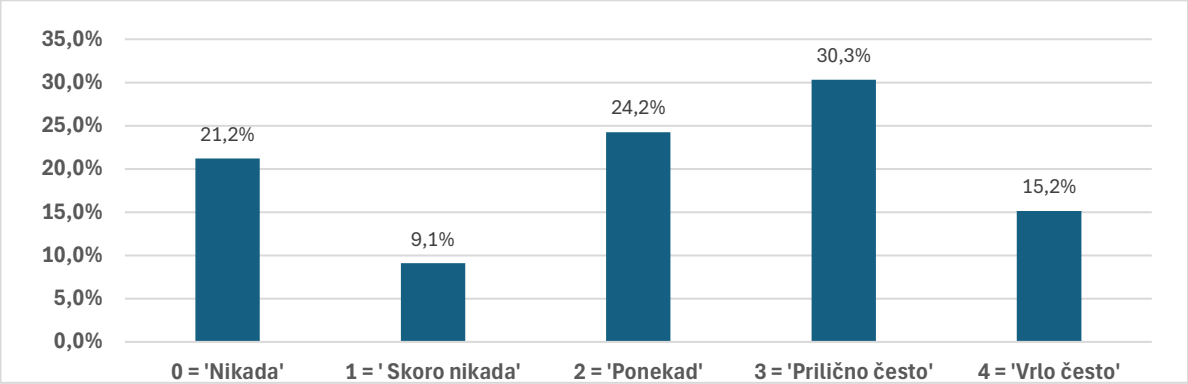

3. Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana zbog turizma osjećali nervozno i pod stresom?

Na pitanje „Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana zbog turizma osjećali nervozno i pod stresom?“, najveći udio ispitanika (30,3 %) naveo je da se prilično često osjećao nervozno i pod stresom. Nadalje, 24,2 % ispitanika navelo je da se tako osjećalo ponekad, dok je 21,2 % odgovorilo da se nikada nije osjećalo nervozno i pod stresom zbog turizma.

S druge strane, 15,2 % ispitanika navelo je da se nervozno i pod stresom osjećalo vrlo često, dok se 9,1 % tako osjećalo gotovo nikada. Ukupno gledano, 45,5 % ispitanika osjećalo se nervozno i pod stresom prilično ili vrlo često, dok se 30,3 % ispitanika tako nije osjećalo nikada ili gotovo nikada. Rezultati upućuju na izraženu prisutnost nervoze i stresa povezanih s turizmom među ispitanicima, s obzirom na to da se gotovo polovica njih s takvim osjećajima susreće prilično ili vrlo često. Takva struktura odgovora ukazuje da turistička aktivnost i s njom povezana sezonska opterećenja za značajan dio ispitanika predstavljaju izvor stresa u svakodnevnom životu.

Slika 46. Odgovor na pitanje „Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana zbog turizma osjećali nervozno i pod stresom?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

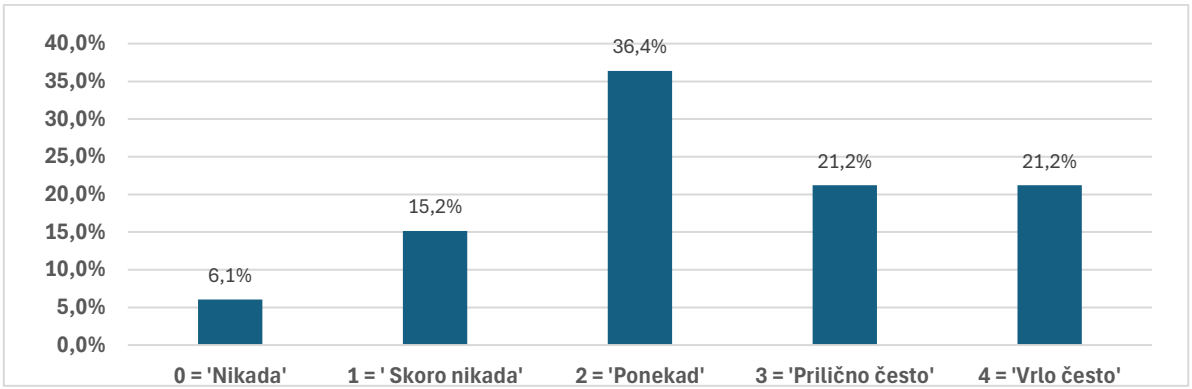

4. Koliko često ste u posljednjih mjesec dana bili sigurni u svoju sposobnost za rješavanje svakodnevnih poteškoća koje stvara turizam?

Na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana bili sigurni u svoju sposobnost za rješavanje svakodnevnih poteškoća koje stvara turizam?“, najveći udio ispitanika (36,4 %) naveo je da se ponekad osjećao sigurnim u svoju sposobnost njihova rješavanja. Nadalje, po 21,2 % ispitanika navelo je da se tako osjećalo prilično često i vrlo često.

S druge strane, 15,2 % ispitanika navelo je da se gotovo nikada nije osjećalo sigurnim u svoju sposobnost rješavanja svakodnevnih poteškoća koje stvara turizam, dok je 6,1 % odgovorilo da se nikada nije tako osjećalo. Ukupno 42,4 % ispitanika prilično ili vrlo često osjeća sigurnost u vlastitu sposobnost rješavanja poteškoća povezanih s turizmom, dok je kod 21,3 % takav osjećaj prisutan rijetko ili nikada. Rezultati upućuju na relativno izraženu sposobnost ispitanika za suočavanje sa svakodnevnim poteškoćama koje stvara turizam, iako je kod najvećeg dijela ispitanika osjećaj sigurnosti u njihovo rješavanje prisutan tek povremeno.

Slika 47. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana bili sigurni u svoju sposobnost za rješavanje svakodnevnih poteškoća koje stvara turizam?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

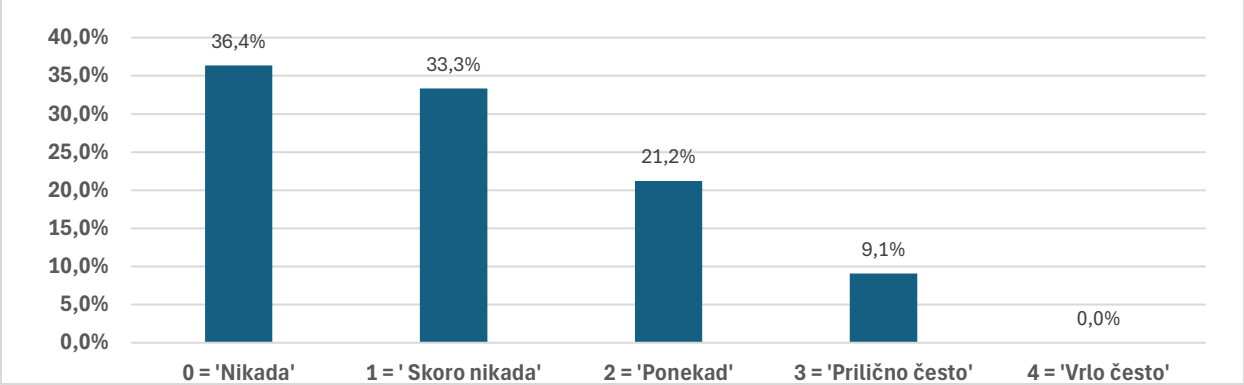

5. Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali dojam da se turizam u Vašem mjestu razvija onako kako vi želite?

Na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali dojam da se turizam u Vašem mjestu razvija onako kako vi želite?“, najveći udio ispitanika (36,4 %) naveo je da nikada nije imao takav dojam, dok je 33,3 % ispitanika odgovorilo da ga je imalo gotovo nikada. Nadalje, 21,2 % ispitanika navelo je da je takav dojam imalo ponekad.

S druge strane, svega 9,1 % ispitanika prilično često ima dojam da se turizam razvija u skladu s njihovim željama, dok nijedan ispitanik nije odabrao odgovor „vrlo često“. Ukupno 69,7 % ispitanika nikada ili gotovo nikada nema dojam da se turizam na području TZO Murter-Kornati razvija onako kako bi željeli. Rezultati upućuju na izraženo nezadovoljstvo smjerom turističkog razvoja, odnosno na značajan nesrazmjer između postojećeg razvoja turizma i očekivanja ispitanika o načinu na koji bi se turizam u destinaciji trebao razvijati.

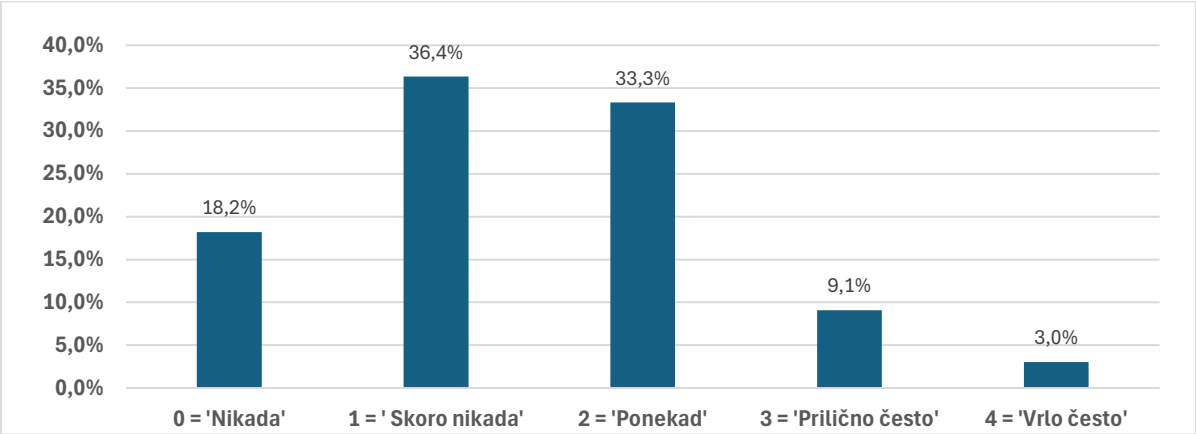
Slika 48. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali dojam da se turizam u Vašem mjestu razvija onako kako vi želite?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

6. Koliko često ste u posljednjih mjesec dana osjećali da se zbog turizma ne možete nositi sa svim obvezama?

Na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana osjećali da se zbog turizma ne možete nositi sa svim obvezama?“, najveći udio ispitanika (36,4 %) naveo je da se gotovo nikada nije tako osjećao, dok je 33,3 % ispitanika odgovorilo da je takav osjećaj imalo ponekad. Nadalje, 18,2 % ispitanika navelo je da se nikada nije osjećalo da se zbog turizma ne može nositi sa svim obvezama.
S druge strane, 9,1 % ispitanika navelo je da se tako osjećalo prilično često, a 3,0 % vrlo često. Ukupno 54,6 % ispitanika nikada ili gotovo nikada nije imalo osjećaj da se zbog turizma ne može nositi sa svim obvezama, dok je kod 12,1 % takav osjećaj prisutan prilično ili vrlo često. Rezultati pokazuju da za većinu ispitanika turizam ne predstavlja učestalo opterećenje koje bi značajnije otežavalo izvršavanje svakodnevnih obveza, iako trećina ispitanika takav osjećaj doživljava povremeno.

Slika 49. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana osjećali da se zbog turizma ne možete nositi sa svim obvezama?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

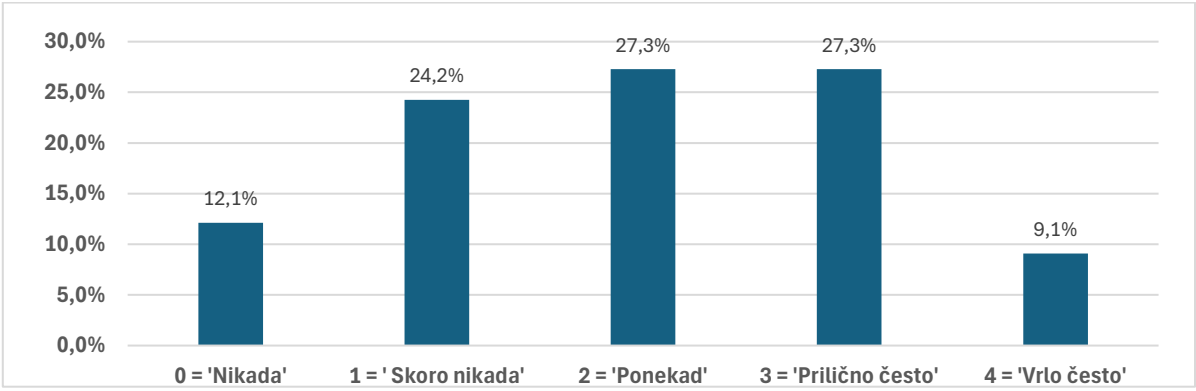

7. Koliko često ste u posljednjih mjesec dana bili u mogućnosti kontrolirati stresne podražaje koji su posljedica turizma u Vašem mjestu?

Na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana bili u mogućnosti kontrolirati stresne podražaje koji su posljedica turizma u Vašem mjestu?“, najveći udio ispitanika podjednako je zastupljen kod odgovora ponekad i prilično često, s po 27,3 %. Nadalje, 24,2 % ispitanika navelo je da je gotovo nikada bilo u mogućnosti kontrolirati stresne podražaje povezane s turizmom.

Ukupno 36,4 % ispitanika prilično ili vrlo često uspijeva kontrolirati stresne podražaje povezane s turizmom, dok ih 36,3 % nikada ili gotovo nikada ne uspijeva kontrolirati. Rezultati tako pokazuju podijeljenu sposobnost ispitanika za suočavanje sa stresnim podražajima povezanima s turizmom, bez jasne prevlasti onih koji ih uspješno kontroliraju ili onih koji u tome imaju poteškoća.

Slika 50. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana bili u mogućnosti kontrolirati stresne podražaje koji su posljedica turizma u Vašem mjestu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

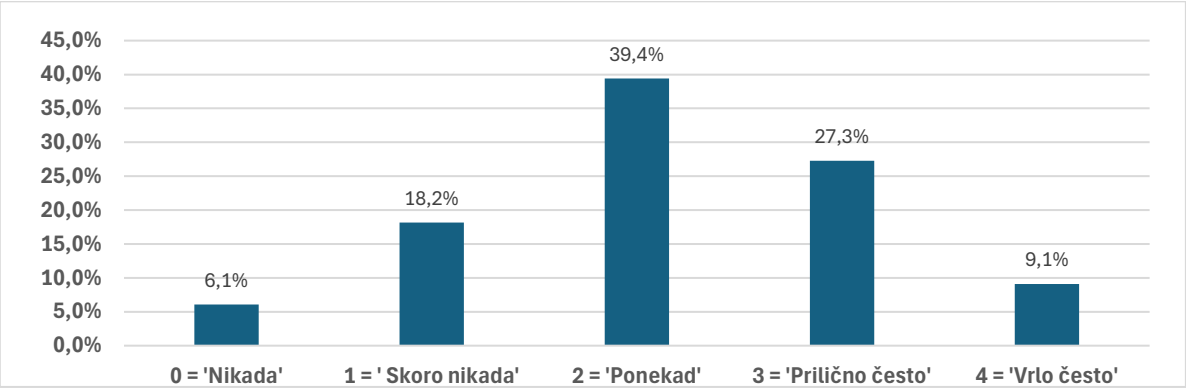

8. Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali dojam da ste se dobro prilagodili pritiscima turizma?

Na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali dojam da ste se dobro prilagodili pritiscima turizma?“, najveći udio ispitanika (39,4 %) naveo je da je takav dojam imao ponekad. Nadalje, 27,3 % ispitanika smatra da se pritiscima turizma dobro prilagodilo prilično često, dok je 9,1 % takav dojam imalo vrlo često.

S druge strane, 18,2 % ispitanika navelo je da je gotovo nikada imalo dojam da se dobro prilagodilo pritiscima turizma, dok je 6,1 % odgovorilo da takav dojam nije imalo nikada. Ukupno 36,4 % ispitanika prilično ili vrlo često smatra da se dobro prilagodilo pritiscima turizma, dok 24,3 % takav dojam nema nikada ili gotovo nikada. Rezultati pokazuju da među ispitanicima prevladava određena sposobnost prilagodbe pritiscima turizma, iako je kod najvećeg dijela ispitanika osjećaj uspješne prilagodbe prisutan tek povremeno.

Slika 51. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali dojam da ste se dobro prilagodili pritiscima turizma?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

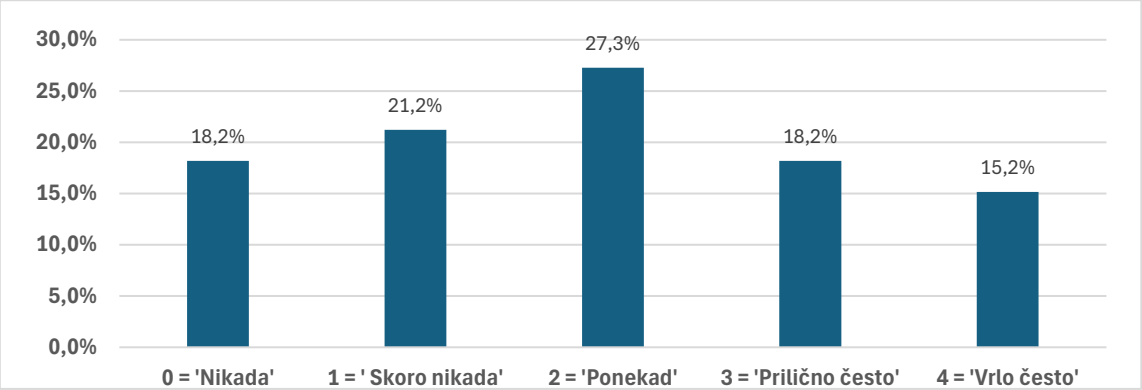

9. Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana ljutili zbog događaja uzrokovanih turizmom, a koji su bili izvan Vaše kontrole?

Na pitanje „Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana ljutili zbog događaja uzrokovanih turizmom, a koji su bili izvan Vaše kontrole?“, najveći udio ispitanika (27,3 %) naveo je da se ponekad ljutio zbog takvih događaja. Nadalje, 21,2 % ispitanika navelo je da se ljutilo gotovo nikada, dok je 18,2 % odgovorilo da se nikada nije ljutilo zbog događaja povezanih s turizmom koji su bili izvan njihove kontrole.

S druge strane, 18,2 % ispitanika navelo je da se zbog takvih događaja ljutilo prilično često, a 15,2 % vrlo često. Ukupno 33,4 % ispitanika ljutilo se prilično ili vrlo često, dok se 39,4 % nije ljutilo nikada ili gotovo nikada. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na podijeljenu percepciju ispitanika, pri čemu je ljutnja zbog događaja povezanih s turizmom prisutna u različitom intenzitetu kod značajnog dijela ispitanika, ali bez jasne prevlasti učestale ljutnje.

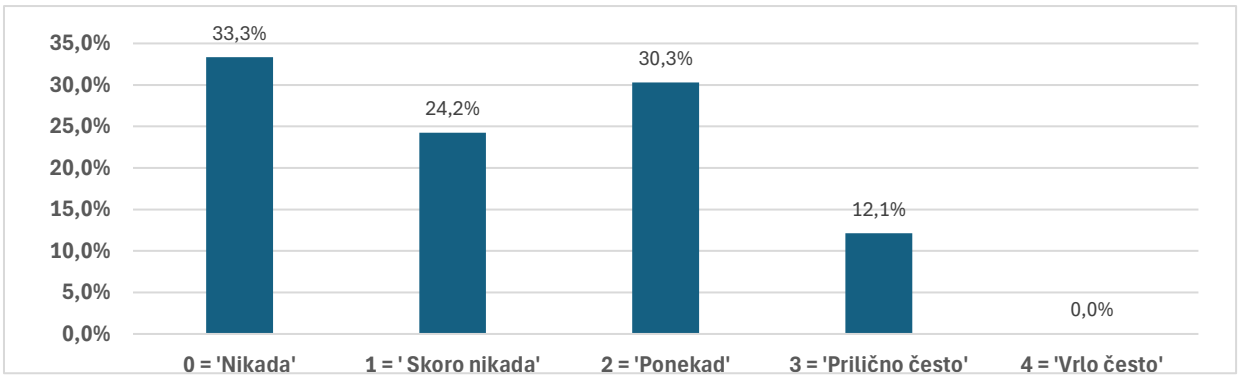
Slika 52. Odgovor na pitanje „Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana ljutili zbog događaja uzrokovanih turizmom, a koji su bili izvan Vaše kontrole?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

10. Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali osjećaj da su se poteškoće u životu uzrokovane turizmom toliko nagomilale da ih ne možete nadvladati?

Na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali osjećaj da su se poteškoće u životu uzrokovane turizmom toliko nagomilale da ih ne možete nadvladati?“, najveći udio ispitanika (33,3 %) naveo je da nikada nije imao takav osjećaj. Nadalje, 30,3 % ispitanika navelo je da se tako osjećalo ponekad, dok je 24,2 % odgovorilo da je takav osjećaj imalo gotovo nikada. Ukupno 57,5 % ispitanika nikada ili skoro nikada nema osjećaj da su poteškoće uzrokovane turizmom dosegnule razinu koju ne mogu nadvladati. Ovakva distribucija odgovora ukazuje da ispitanici uglavnom uspijevaju nositi se s poteškoćama povezanima s turizmom.

Slika 53. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali osjećaj da su se poteškoće u životu uzrokovane turizmom toliko nagomilale da ih ne možete nadvladati?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

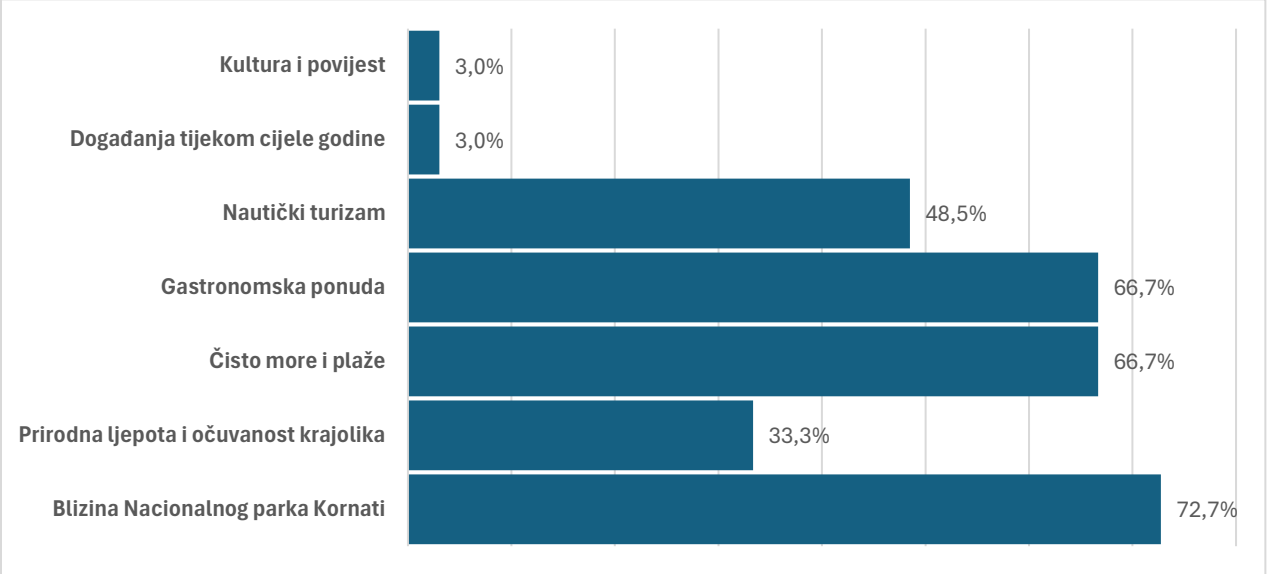

D3. Odaberite TOP 3 prednosti Općine Murter-Kornati koje je izdvajaju od konkurentskih turističkih destinacija u Republici Hrvatskoj.

Rezultati pokazuju da ispitanici konkurentske prednosti destinacije prvenstveno povezuju s Kornatima, morem, gastronomijom i nautikom, odnosno resursima i proizvodima neposredno vezanima uz otočni i morski prostor. Takva percepcija odgovara obilježjima postojeće turističke ponude, u kojoj posebno mjesto imaju blizina i povezanost s NP Kornati, razvijena nautička ponuda, očuvanost prirodnog i morskog prostora te gastronomija temeljena na mediteranskoj kuhinji i lokalnim namirnicama.

Istodobno, vrlo niska zastupljenost kulture i povijesti te događanja tijekom cijele godine upućuje na to da ispitanici te elemente trenutačno ne prepoznaju kao značajnije čimbenike diferencijacije destinacije u odnosu na konkurentske turističke destinacije.

Slika 54. Odgovor na pitanje „Odaberite TOP 3 prednosti Općine Murter-Kornati koje ju izdvajaju od konkurentskih turističkih destinacija u Republici Hrvatskoj“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

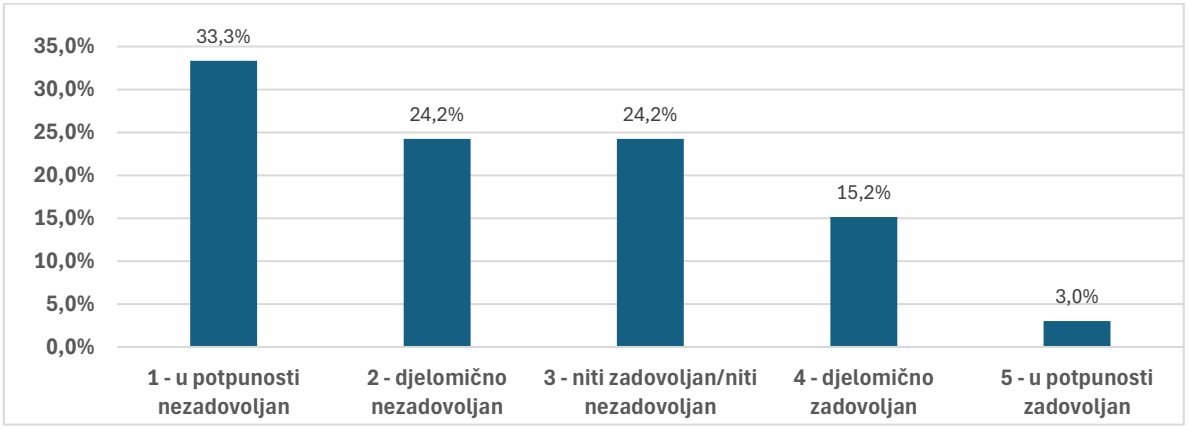
D4. Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):

1. Kulturni sadržaji

Na pitanje o kvaliteti kulturnih sadržaja na području destinacije, najveći udio ispitanika (33,3 %) naveo je da je njima u potpunosti nezadovoljan, dok je 24,2 % ispitanika djelomično nezadovoljno. Jednak udio ispitanika (24,2 %) zauzeo je neutralan stav, odnosno kulturnim sadržajima nije ni zadovoljan ni nezadovoljan.

S druge strane, 15,2 % ispitanika navelo je da je djelomično zadovoljno kvalitetom kulturnih sadržaja, dok je svega 3,0 % u potpunosti zadovoljno. Ukupno 57,5 % ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (ocjene 1 i 2), dok je zadovoljnih (ocjene 4 i 5) 18,2 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na pretežno negativnu percepciju kvalitete kulturnih sadržaja, pri čemu rezultati upućuju na potrebu njihova kvalitativnog unaprjeđenja i daljnjeg razvoja ponude.

Slika 55. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Kulturni sadržaji“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

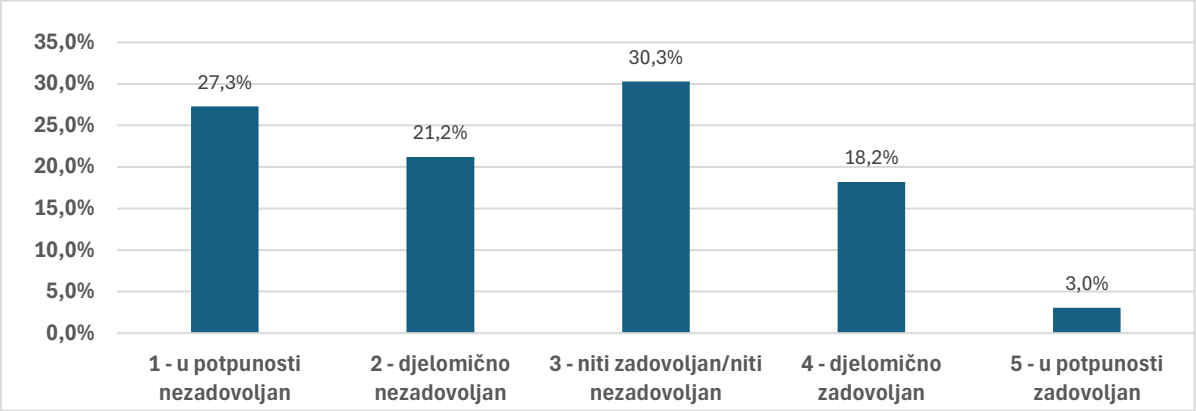

2. Sportski sadržaji

Na pitanje o kvaliteti sportskih sadržaja na području Općine Murter-Kornati, najveći udio ispitanika (30,3 %) zauzeo je neutralan stav, odnosno sportskim sadržajima nije ni zadovoljan ni nezadovoljan. U potpunosti nezadovoljnih bilo je 27,3 %, dok je 21,2 % ispitanika djelomično nezadovoljno njihovom kvalitetom.

S druge strane, 18,2 % ispitanika navelo je da je djelomično zadovoljno kvalitetom sportskih sadržaja, dok je svega 3,0 % u potpunosti zadovoljno. Ukupno 48,5 % ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (ocjene 1 i 2), dok je zadovoljnih (ocjene 4 i 5) 21,2 %.

Slika 56. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Sportski sadržaji“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

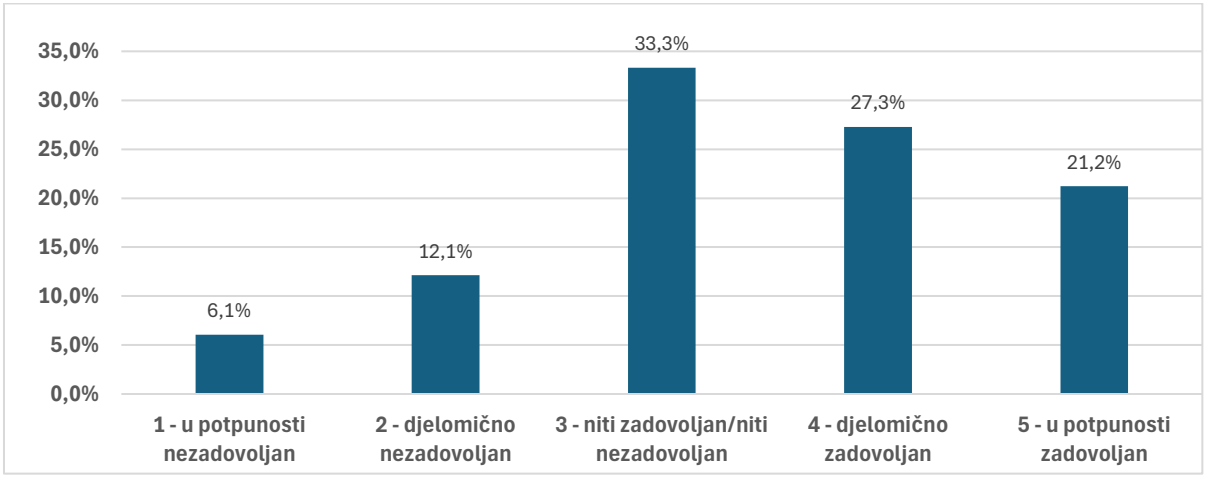

3. Biciklističke staze (rute)

Na pitanje o kvaliteti biciklističkih staza (ruta) na području destinacije, najveći udio ispitanika (33,3 %) zauzeo je neutralan stav, odnosno biciklističkim stazama nije ni zadovoljan ni nezadovoljan. Djelomično zadovoljnih bilo je 27,3 %, dok je 21,2 % ispitanika u potpunosti zadovoljno njihovom kvalitetom.

S druge strane, 12,1 % ispitanika navelo je da je djelomično nezadovoljno, dok je 6,1 % u potpunosti nezadovoljno. Ukupno 48,5 % ispitanika iskazuje određenu razinu zadovoljstva (ocjene 4 i 5), dok je nezadovoljnih (ocjene 1 i 2) 18,2 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na pretežno pozitivnu percepciju kvalitete biciklističkih staza (ruta).

Slika 57. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo): Biciklističke staze (rute)“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

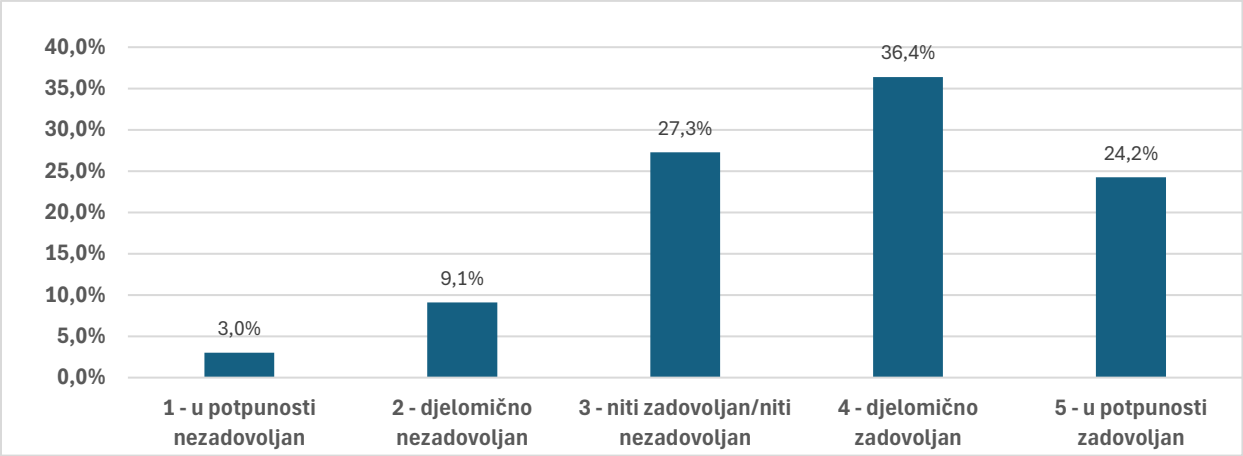

4. Pješačke staze

Na pitanje o kvaliteti pješačkih staza na području destinacije, najveći udio ispitanika (36,4 %) naveo je da je njima djelomično zadovoljan, dok je 24,2 % ispitanika u potpunosti zadovoljno njihovom kvalitetom. Neutralan stav, odnosno niti zadovoljstvo niti nezadovoljstvo, iskazalo je 27,3 % ispitanika.

S druge strane, 9,1 % ispitanika navelo je da je djelomično nezadovoljno, dok je svega 3,0 % u potpunosti nezadovoljno. Ukupno 60,6 % ispitanika iskazuje određenu razinu zadovoljstva (ocjene 4 i 5), dok je nezadovoljnih (ocjene 1 i 2) 12,1 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na pretežno pozitivnu percepciju kvalitete pješačkih staza, koje predstavljaju jedan od bolje ocijenjenih segmenata ponude među ispitanicima.

Slika 58. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Pješačke staze", izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

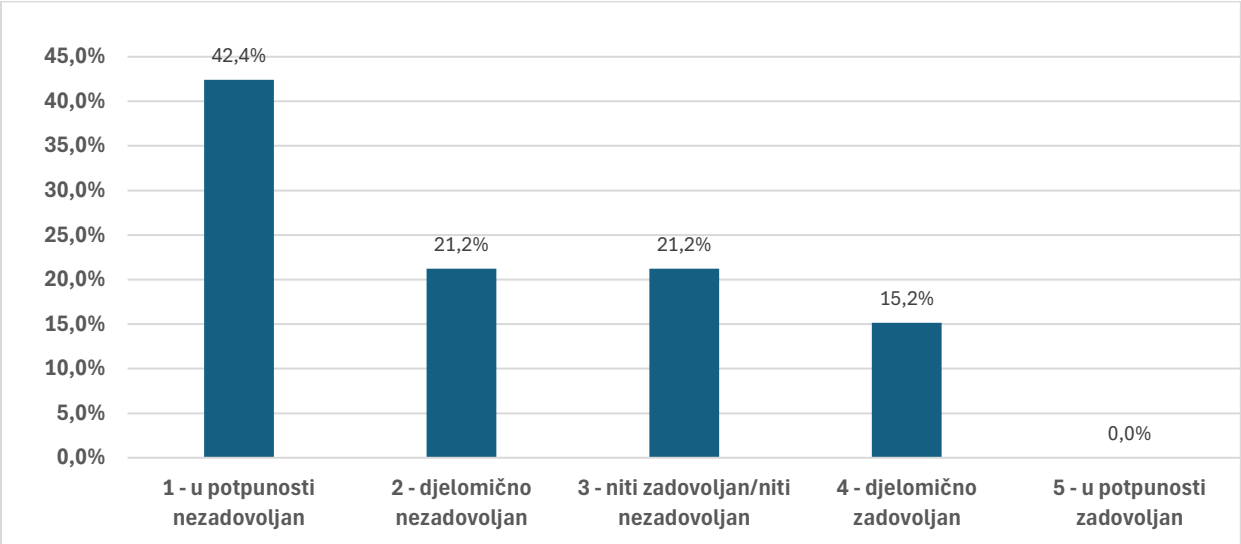
5. Događanja tijekom godine

Na pitanje o kvaliteti događanja tijekom godine na području Općine Murter-Kornati, najveći udio ispitanika (42,4 %) naveo je da je njima u potpunosti nezadovoljan, dok je 21,2 % ispitanika djelomično nezadovoljno. Jednak udio ispitanika (21,2 %) zauzeo je neutralan stav, odnosno događanjima tijekom godine nije ni zadovoljan ni nezadovoljan.

S druge strane, 15,2 % ispitanika navelo je da je djelomično zadovoljno kvalitetom događanja tijekom godine, dok se nijedan ispitanik nije izjasnio kao u potpunosti zadovoljan. Ukupno 63,6 % ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (ocjene 1 i 2), dok je zadovoljnih (ocjene 4 i 5) svega 15,2 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na izraženo nezadovoljstvo događanjima tijekom godine (posebice nedostatak izvan sezone te u predsezoni i posezoni), pri čemu rezultati upućuju na potrebu za unaprjeđenjem njihove kvalitete, raznovrsnosti i vremenskog rasporeda. Razloge je, osim u kvaliteti, raznovrsnosti i vremenskoj raspoređenosti događanja, potrebno promatrati i u kontekstu konkurencije manifestacija koje se održavaju u drugim mjestima na otoku Murteru. Blizina i vremensko preklapanje događanja unutar relativno malog otočnog

prostora mogu utjecati na posjećenost, prepoznatljivost i ukupnu percepciju kvalitete lokalnog programa, zbog čega je važna bolja diferencijacija i koordinacija kalendara događanja, ali i promocija događaja na turističkom tržištu.

Slika 59. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Događanja tijekom godine", izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

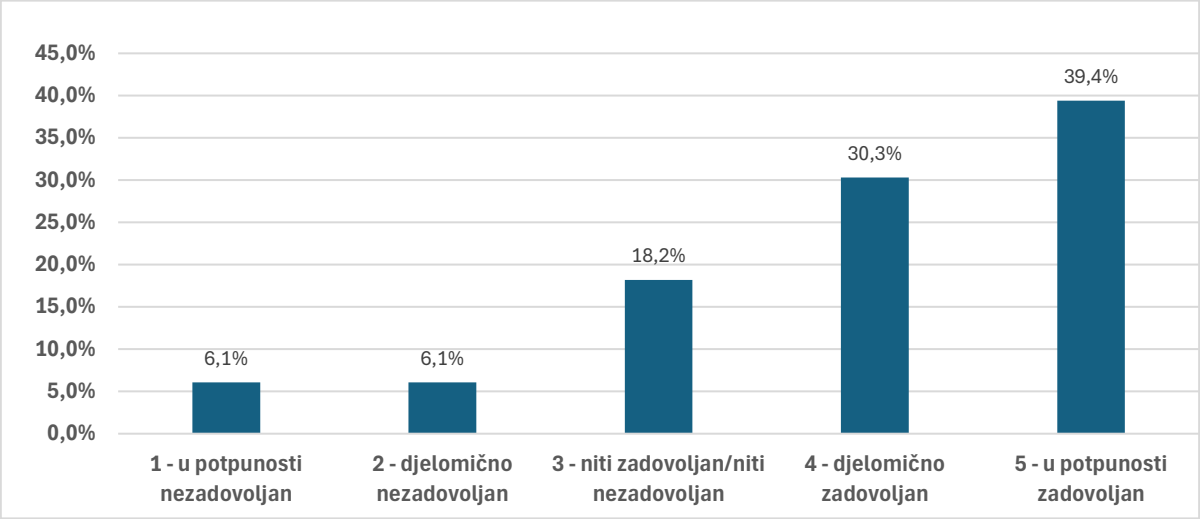

6. Priroda i bioraznolikost

Na pitanje o kvaliteti segmenta prirode i bioraznolikosti na području Općine Murter-Kornati, najveći udio ispitanika (39,4 %) naveo je da je njime u potpunosti zadovoljan, dok je 30,3 % ispitanika djelomično zadovoljno. Neutralan stav zauzelo je 18,2 % ispitanika.

S druge strane, po 6,1 % ispitanika navelo je da je djelomično odnosno u potpunosti nezadovoljno. Ukupno 69,7 % ispitanika iskazuje određenu razinu zadovoljstva (ocjene 4 i 5), dok je nezadovoljnih (ocjene 1 i 2) svega 12,2 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na izrazito pozitivnu percepciju prirode i bioraznolikosti koje ispitanici prepoznaju kao jedan od značajnijih turističkih resursa koji utječu na atraktivnost destinacije.

Slika 60. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Priroda i bioraznolikost“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

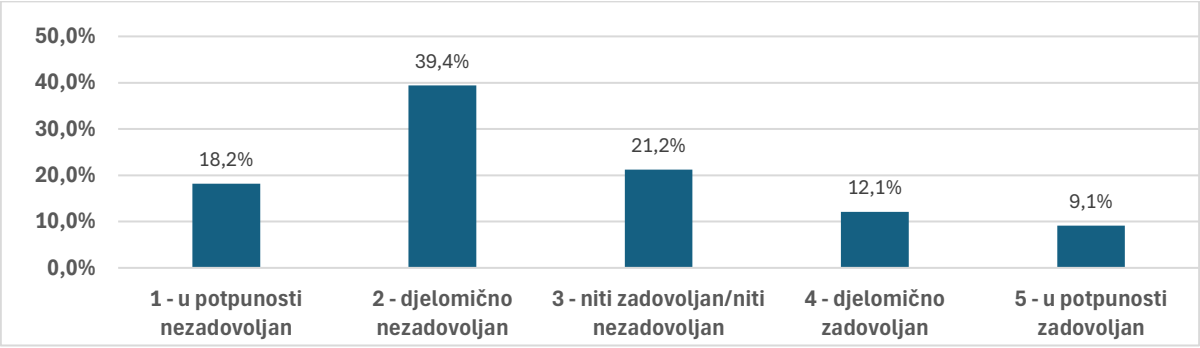

7. Čistoća naselja

Na pitanje o kvaliteti čistoće naselja na području destinacije, najveći udio ispitanika (39,4 %) naveo je da je njome djelomično nezadovoljan, dok je 18,2 % ispitanika u potpunosti nezadovoljno. Neutralan stav, odnosno niti zadovoljstvo niti nezadovoljstvo čistoćom naselja, iskazalo je 21,2 % ispitanika.

S druge strane, 12,1 % ispitanika navelo je da je djelomično zadovoljno, dok je 9,1 % u potpunosti zadovoljno čistoćom naselja. Ukupno 57,6 % ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (ocjene 1 i 2), dok je zadovoljnih (ocjene 4 i 5) 21,2 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na pretežno negativnu percepciju čistoće naselja, pri čemu rezultati upućuju na potrebu unaprjeđenja održavanja čistoće i upravljanja otpadom, osobito tijekom turističke sezone kada povećani broj posjetitelja i intenzivnije korištenje prostora stvaraju dodatno opterećenje komunalnog sustava.

Slika 61. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Čistoća naselja“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

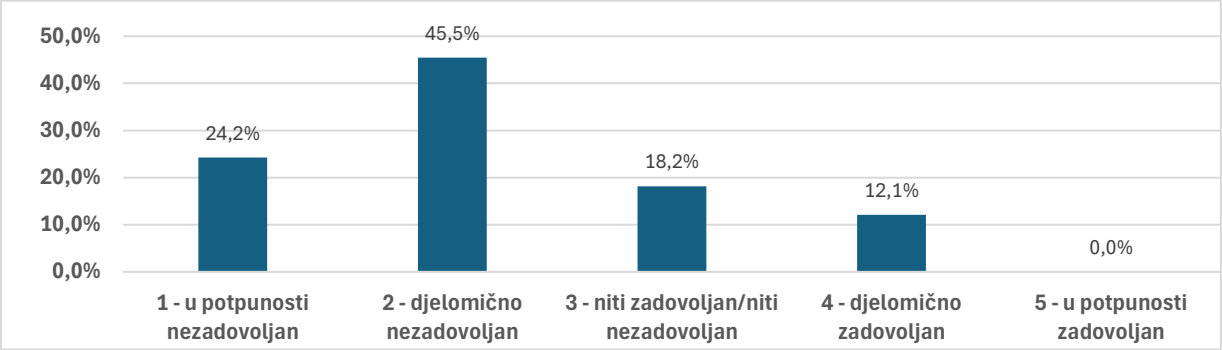

8. Uređenost naselja ¸

Na pitanje o kvaliteti uređenosti naselja na području Općine Murter-Kornati, najveći udio ispitanika (45,5 %) naveo je da je njome djelomično nezadovoljan, dok je 24,2 % ispitanika u potpunosti nezadovoljno. Neutralan stav zauzelo je 18,2 % ispitanika, dok je 12,1 % djelomično zadovoljno. Nijedan ispitanik nije naveo da je u potpunosti zadovoljan uređenosti naselja.

Ukupno 69,7 % ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (ocjene 1 i 2), dok je zadovoljnih (ocjene 4 i 5) svega 12,1 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na izraženo nezadovoljstvo uređenosti naselja te potrebu za sustavnijim unaprjeđenjem njihova izgleda i kvalitete javnog prostora. Razlog tome, odnosi na negativan stav na uređenje i održavanje zelenih površina i zelene infrastrukture, stanje pročelja zgrada, uređenje ulica, trgova i obalnog prostora, urbanu opremu te opću razinu održavanja naselja, što zajednički utječe na kvalitetu prostora i ukupni vizualni identitet destinacije.

Slika 62. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Uređenost naselja“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

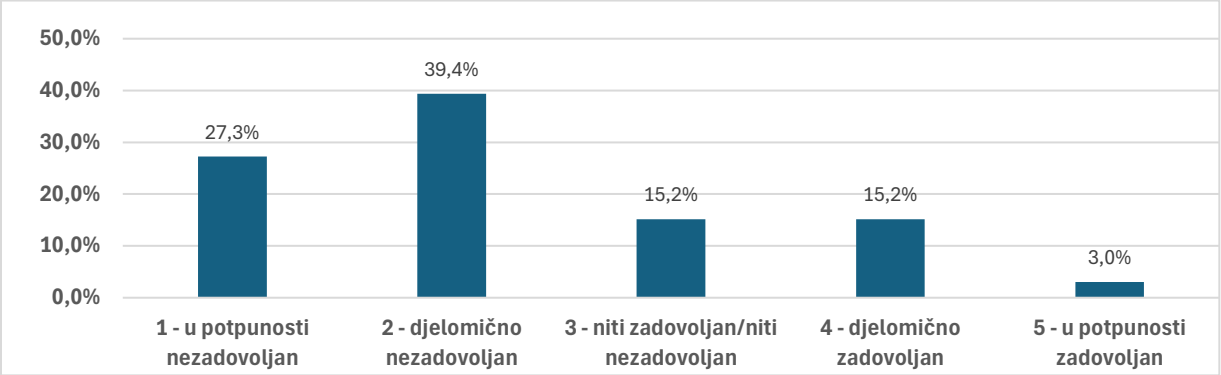

9. Turističke atrakcije

Na pitanje o kvaliteti turističkih atrakcija na području Općine Murter-Kornati, najveći udio ispitanika (39,4 %) naveo je da je njima djelomično nezadovoljan, dok je 27,3 % ispitanika u potpunosti nezadovoljno. Neutralan stav zauzelo je 15,2 % ispitanika.

S druge strane, 15,2 % ispitanika navelo je da je djelomično zadovoljno kvalitetom turističkih atrakcija, dok je svega 3,0 % u potpunosti zadovoljno. Ukupno 66,7 % ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (ocjene 1 i 2), dok je zadovoljnih (ocjene 4 i 5) svega 18,2 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na izraženo nezadovoljstvo kvalitetom turističkih atrakcija, odnosno na potrebu njihova daljnjeg razvoja, kvalitetnijeg sadržajnog oblikovanja i povezivanja u cjelovitu turističku ponudu destinacije.

Slika 63. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Turističke atrakcije?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

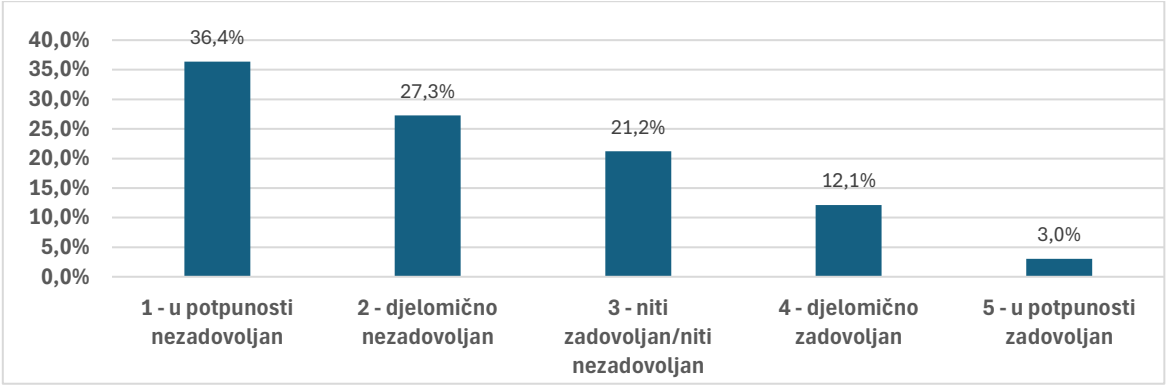

10. Prometna infrastruktura

Na pitanje o kvaliteti prometne infrastrukture na području destinacije, najveći udio ispitanika (36,4 %) naveo je da je njome u potpunosti nezadovoljan, dok je 27,3 % ispitanika djelomično nezadovoljno. Neutralan stav zauzelo je 21,2 % ispitanika.

S druge strane, 12,1 % ispitanika navelo je da je djelomično zadovoljno kvalitetom prometne infrastrukture, dok je svega 3,0 % u potpunosti zadovoljno. Ukupno 63,7 % ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (ocjene 1 i 2), dok je zadovoljnih (ocjene 4 i 5) svega 15,1 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na izraženo nezadovoljstvo prometnom infrastrukturom, koje se može povezati s postojećim prometnim ograničenjima, sporijom realizacijom planiranih infrastrukturnih zahvata te izazovima prometa u mirovanju i dostupnosti parkirališnih kapaciteta. Navedeni problemi posebno dolaze do izražaja tijekom turističke sezone, kada povećan broj vozila dodatno opterećuje cestovnu mrežu i raspoložive parkirališne površine.

Slika 64. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Prometna infrastruktura“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

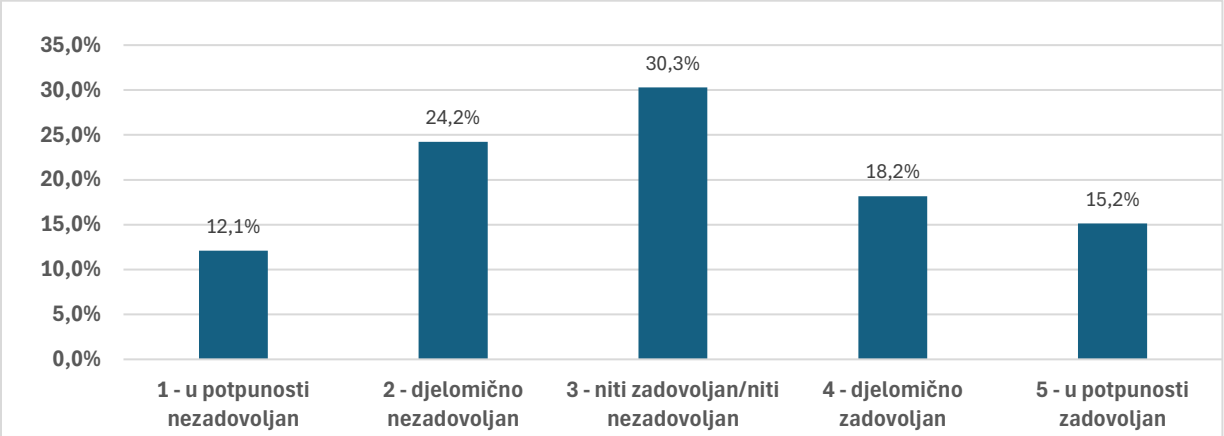

11. Šetnice

Na pitanje o kvaliteti šetnica na području destinacije, najveći udio ispitanika (30,3 %) zauzeo je neutralan stav, odnosno šetnicama nije ni zadovoljan ni nezadovoljan. Djelomično nezadovoljnih bilo je 24,2 %, dok je 12,1 % ispitanika u potpunosti nezadovoljno.

S druge strane, 18,2 % ispitanika navelo je da je djelomično zadovoljno, dok je 15,2 % u potpunosti zadovoljno. Ukupno 36,3 % ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (ocjene 1 i 2), dok je zadovoljnih (ocjene 4 i 5) 33,4 %. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na podijeljenu percepciju kvalitete šetnica, bez izražene prevlasti zadovoljstva ili nezadovoljstva. Generalno, potrebno je nastaviti s uređenjem i unaprjeđenjem javnih prostora, povezivanjem postojećih šetnica te razvojem kontinuiranih, sigurnih i kvalitetno uređenih pješačkih pravaca, uz odgovarajuću zastupljenost zelenila, urbane opreme i sadržaja namijenjenih lokalnom stanovništvu i posjetiteljima.

Slika 65. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Šetnice“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

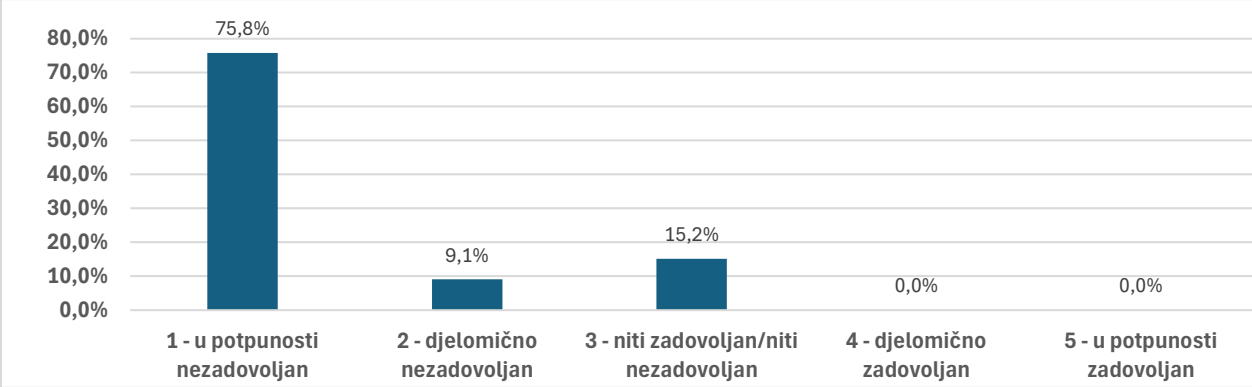
12. Prostorno planiranje

Na pitanje o kvaliteti prostornog planiranja na području Općine Murter-Kornati, izrazito najveći udio ispitanika (75,8 %) naveo je da je njime u potpunosti nezadovoljan, dok je dodatnih 9,1 % ispitanika djelomično nezadovoljno. Neutralan stav zauzelo je 15,2 % ispitanika, dok nijedan ispitanik nije iskazao djelomično ili potpuno zadovoljstvo prostornim planiranjem.

Ukupno 84,9 % ispitanika iskazuje određenu razinu nezadovoljstva (ocjene 1 i 2), što prostorno planiranje izdvaja kao jedan od najkritičnije ocijenjenih segmenata. Ovakva distribucija odgovora ukazuje na izrazito negativnu percepciju dosadašnjeg prostornog razvoja, koja se može povezati s apartmanizacijom, betonizacijom i ilegalnom gradnjom, odnosno pritiscima izgradnje na ograničen i vrijedan otočni prostor. Rezultati upućuju na potrebu za kvalitetnijim

upravljanjem budućim prostornim razvojem, učinkovitijom kontrolom gradnje te očuvanjem krajobraznih, prirodnih i prostornih vrijednosti destinacije.

Slika 66. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Prostorno planiranje“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

D5. Odaberite tvrdnje koje su istinite, kada govorimo o Vašem načinu implementacije održivosti u svakodnevnom životu na području Općine Murter-Kornati.

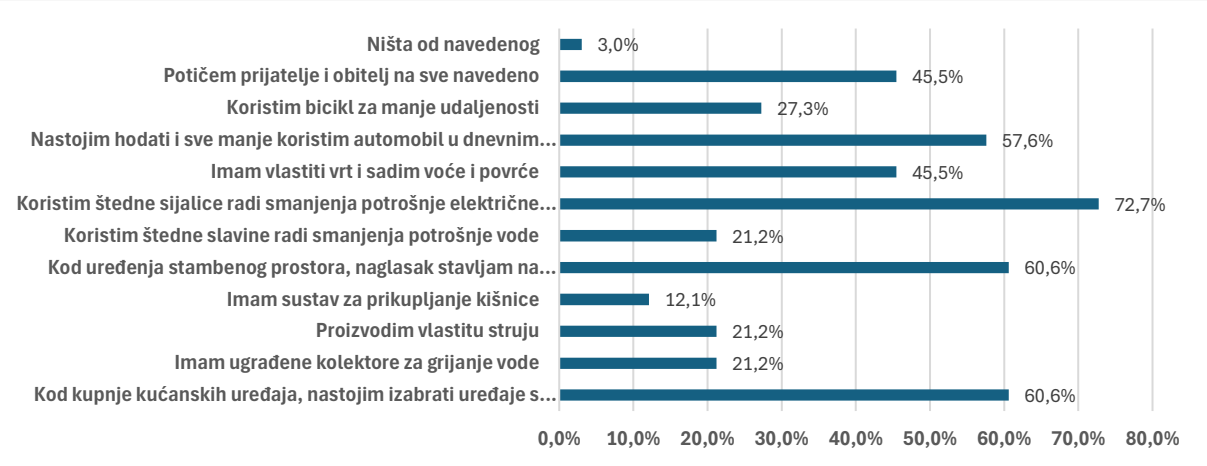
Rezultati pokazuju relativno zadovoljavajuću razinu primjene održivih praksi među ispitanicima, pri čemu se održivost najčešće provodi kroz jednostavnije aktivnosti koje je moguće uključiti u svakodnevni način života. Najzastupljenije je korištenje štednih sijalica radi smanjenja potrošnje električne energije (72,7 %), dok po 60,6 % ispitanika pri kupnji kućanskih uređaja nastoji odabrati energetski učinkovitije uređaje te kod uređenja stambenog prostora naglasak stavlja na održiva rješenja. Više od polovice ispitanika (57,6 %) nastoji više hodati i smanjiti korištenje automobila u svakodnevnim kretanjima, što pokazuje da su održive navike prisutne i u području mobilnosti.

Značajan je i udio ispitanika koji održivost povezuju s vlastitom proizvodnjom hrane i prijenosom održivih obrazaca ponašanja. Vlastiti vrt te sadnju voća i povrća navodi 45,5 % ispitanika, a jednak udio potiče prijatelje i obitelj na primjenu navedenih održivih praksi. Bicikl za kraće udaljenosti koristi 27,3 % ispitanika.

S druge strane, tehnički i investicijski zahtjevnija rješenja znatno su manje zastupljena. Vlastitu električnu energiju proizvodi 21,2 % ispitanika, jednak udio ima ugrađene kolektore za grijanje vode i koristi štedne slavine radi smanjenja potrošnje vode, dok sustav za prikupljanje kišnice ima svega 12,1 % ispitanika. Istodobno, samo 3,0 % ispitanika ne primjenjuje nijednu od ponuđenih održivih praksi.

Sumarno, rezultati se mogu ocijeniti relativno zadovoljavajućima, budući da velika većina ispitanika primjenjuje barem neki oblik navedenih praksi održivosti. Međutim, vidljiva je razlika između široko prihvaćenih svakodnevnih navika i znatno slabije zastupljenih rješenja koja zahtijevaju veća ulaganja. Prostor za daljnje unaprjeđenje stoga postoji prvenstveno u području korištenja obnovljivih izvora energije, učinkovitijeg gospodarenja vodom i šire primjene infrastrukturnih rješenja kojima se smanjuje potrošnja prirodnih resursa.

Slika 67. Odgovor na pitanje „Odaberite tvrdnje koje su istinite, kada govorimo o Vašem načinu implementacije održivosti u svakodnevnom životu na području Općine Murter-Kornati“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

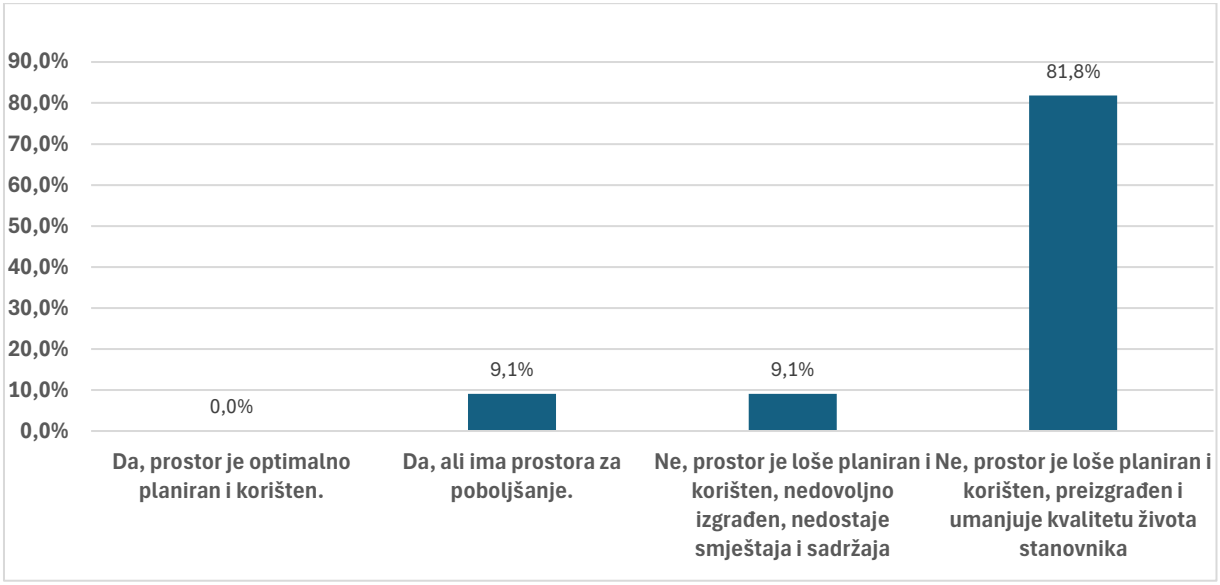
D6. Zanima nas Vaše mišljenje o izgrađenosti prostora na području Općine Murter-Kornati. Jeste li zadovoljni trenutnim stanjem i daljnjim planovima?

Na pitanje o izgrađenosti prostora na području Općine Murter-Kornati te zadovoljstvu trenutnim stanjem i daljnjim planovima, izrazito najveći udio ispitanika (81,8 %) smatra da je prostor loše planiran i korišten, preizgrađen te da umanjuje kvalitetu života stanovnika.

Ukupno 90,9 % ispitanika prostor smatra loše planiranim i korištenim, što ukazuje na izrazito negativnu percepciju trenutnog prostornog planiranja na području destinacije. Posebno je značajno da velika većina ispitanika problem prepoznaje upravo u preizgrađenosti prostora i njezinu negativnom utjecaju na kvalitetu života. Rezultati se nadovezuju na prethodno iskazano nezadovoljstvo prostornim planiranjem te ukazuju na probleme apartmanizacije, betonizacije, nekontrolirane i bespravne gradnje.

Rezultati stoga ukazuju na potrebu izradu planova nove generacije (PPPPO NP Kornati, PPUO i UPU) te kvalitetnijeg planiranja i učinkovitije zaštite prostora. Budući prostorni razvoj potrebno je usmjeriti prema racionalnijem korištenju već izgrađenih područja, ograničavanju daljnjeg širenja izgradnje, sprječavanju bespravne gradnje i gradnje na poljoprivrednom zemljištu te očuvanju zelenih, obalnih i drugih vrijednih neizgrađenih površina.

Slika 68. Odgovor na pitanje „Zanima nas Vaše mišljenje o izgrađenosti prostora na području Općine Murter-Kornati. Jeste li zadovoljni trenutnim stanjem i daljnjim planovima?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

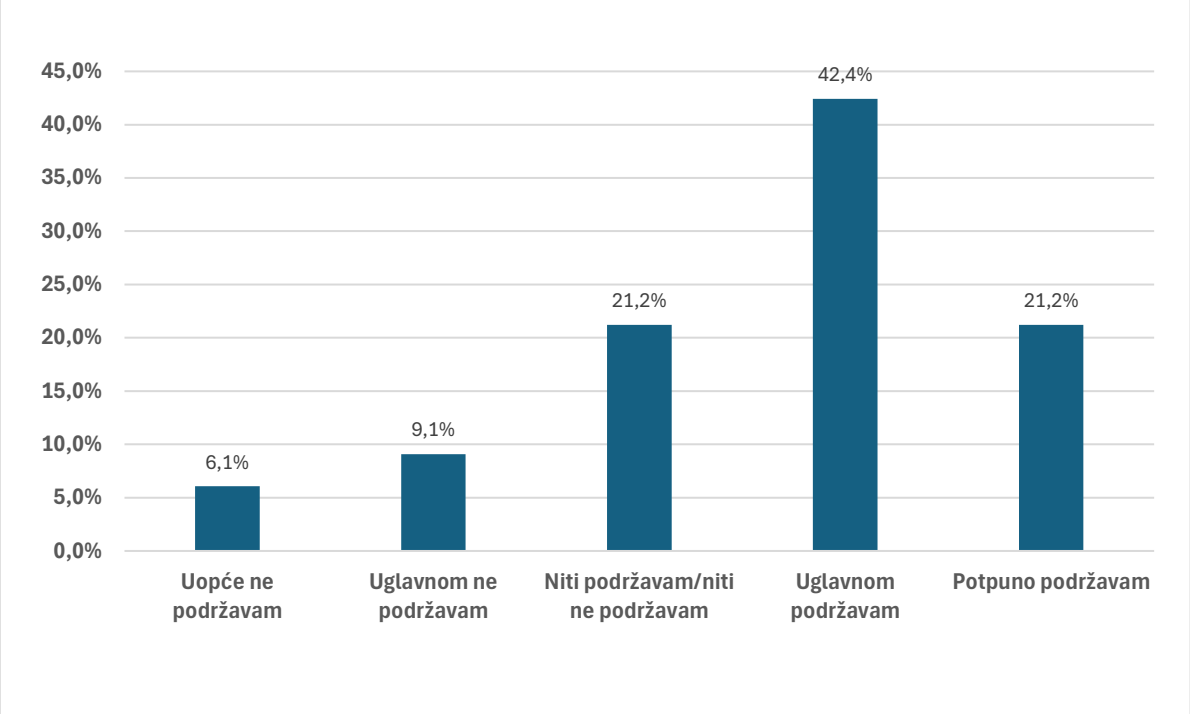

D7. U kojoj mjeri podržavate razvoj turizma na području Kornata?

Na pitanje „U kojoj mjeri podržavate razvoj turizma na području Kornata?“, najveći udio ispitanika (42,4 %) naveo je da uglavnom podržava daljnji razvoj turizma, dok ga 21,2 % u potpunosti podržava. Neutralan stav, odnosno niti podržava niti ne podržava razvoj turizma, zauzelo je 21,2 % ispitanika.

S druge strane, 9,1 % ispitanika uglavnom ne podržava razvoj turizma na području Kornata, dok ga 6,1 % uopće ne podržava. Ukupno 63,6 % ispitanika iskazuje određenu razinu podrške razvoju turizma, dok mu se protivi 15,2 % ispitanika. Ovakva distribucija odgovora pokazuje da među ispitanicima prevladava podrška razvoju turizma na području NP Kornati i Žutsko-sitske otočne skupine. Međutim, s obzirom na visoku prirodnu i krajobraznu vrijednost te osjetljivost otočnog prostora, daljnji razvoj potrebno je usmjeravati prema kvaliteti ponude i održivom korištenju prostora, a ne povećanju turističkog pritiska, uz očuvanje prirodnih, krajobraznih i kulturnih vrijednosti.

Slika 69. Odgovor na pitanje „U kojoj mjeri podržavate razvoj turizma na području Kornata?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

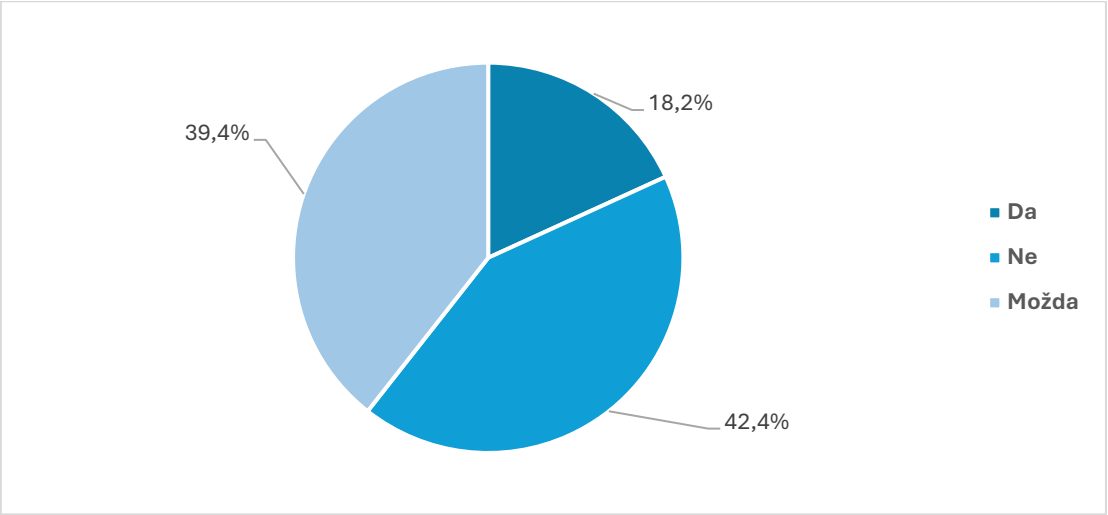

D8. Jeste li osobno zainteresirani za sudjelovanje u turizmu na Kornatima (npr. kao vodič, iznajmljivač, suradnik)?

Na pitanje „Jeste li osobno zainteresirani za sudjelovanje u turizmu na Kornatima (npr. kao vodič, iznajmljivač, suradnik)?“, 18,2 % ispitanika iskazalo je izravan interes za sudjelovanje, dok 42,4 % nije zainteresirano. Istodobno, značajnih 39,4 % ispitanika odgovorilo je „možda“,.

Sumarno, rezultati pokazuju da, unatoč relativno malom udjelu ispitanika koji su trenutačno jasno zainteresirani, postoji potencijal za snažnije uključivanje lokalnog stanovništva u turističke aktivnosti na području kornatskog arhipelaga. Ukupno 60,6 % ispitanika iskazuje interes ili mogući interes za sudjelovanje. Navedeno predstavlja potencijal za razvoj modela suradnje koji bi lokalnom stanovništvu omogućili aktivnije uključivanje u turističku ponudu, primjerice kroz vođenje i interpretaciju prostora, pružanje usluga, lokalne proizvode i druge oblike suradnje povezane s održivim korištenjem otočnog prostora.

Slika 70. Odgovor na pitanje „Jeste li osobno zainteresirani za sudjelovanje u turizmu na Kornatima (npr. kao vodič, iznajmljivač, suradnik)?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

D9. Koje oblike turizma smatrate najprikladnijima za područje Kornata?

Na pitanje „Koje oblike turizma smatrate najprikladnijima za područje Kornata?“, najveći udio ispitanika (75,8 %) izdvojio je ruralni turizam usmjeren na obnovu starih maslinika, suhozida i upoznavanje tradicionalnog načina života na Kornatima. Slijede nautički turizam, temeljen na kontroliranom broju brodova, reguliranim sidrištima i izbjegavanju masovnosti, te kulturni i povijesni turizam usmjeren na lokalnu baštinu, tradiciju, suhozide, crkvice i memorijalna mjesta, koje je odabralo po 60,6 % ispitanika.

Ronilački turizam i robinzonski i kamping turizam prikladnima smatra po 36,4 % ispitanika, dok 30,3 % izdvaja znanstveni i obrazovni turizam. Astronomski turizam odabralo je 24,2 % ispitanika. S druge strane, svega 9,1 % smatra da nijedan oblik turizma nije primjeren za Kornate te da bi prostor trebao ostati netaknut i bez turističkog razvoja.

Rezultati jasno pokazuju da ispitanici budući turistički razvoj na području NP Kornati i ZK Žutsko-sitske otočne skupine prvenstveno vide kroz selektivne oblike turizma manjeg intenziteta, povezane s očuvanjem prirodne i kulturne baštine, tradicijskog krajolika i lokalnog načina života. Posebno visoka zastupljenost ruralnog, održivog nautičkog te kulturnog i povijesnog turizma ukazuje na sklonost razvoju koji se temelji na postojećim vrijednostima prostora, a ne na intenziviranju izgradnje i masovnosti turističkih tokova.

Slika 71. Odgovor na pitanje „Koje oblike turizma smatrate najprikladnijima za područje Kornata?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

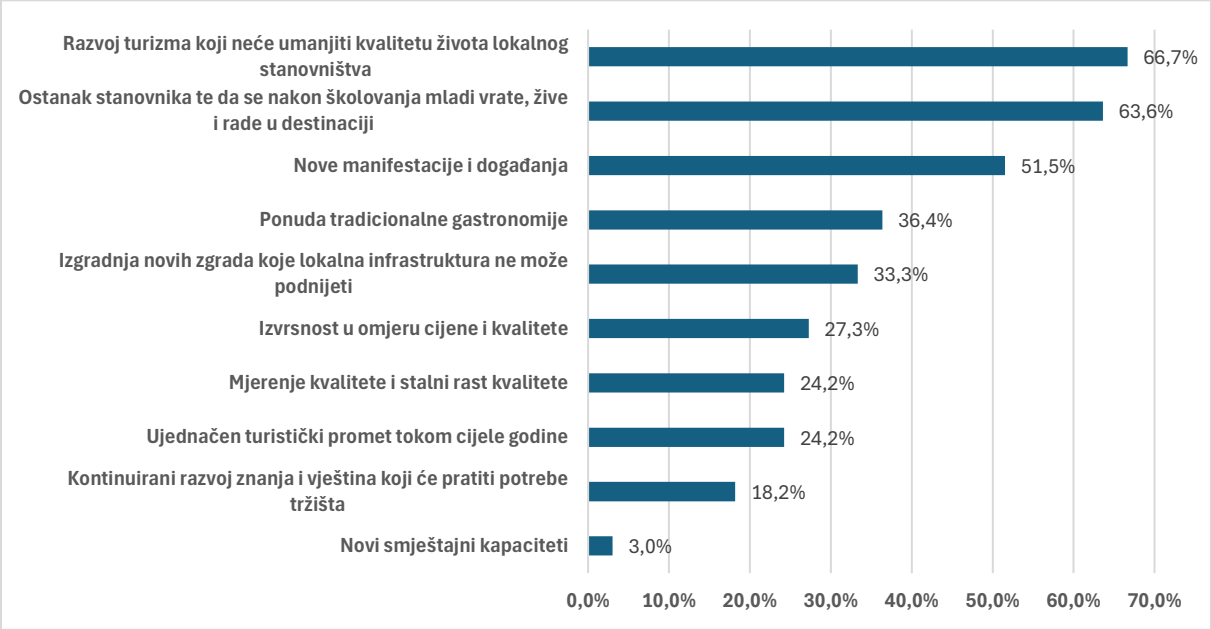
D10. Koji su, po Vašem mišljenju, najveći izazovi turizma na području Općine Murter-Kornati u sljedećih 5 godina?

Na pitanje „Koji su, po Vašem mišljenju, najveći izazovi turizma na području Općine Murter-Kornati u sljedećih pet godina?“, najveći udio ispitanika (66,7 %) kao jedan od ključnih izazova izdvojio je razvoj turizma koji neće umanjiti kvalitetu života lokalnog stanovništva. Gotovo jednako važnim ocijenjen je ostanak stanovnika te povratak mladih nakon školovanja kako bi živjeli i radili u destinaciji (63,6 %), dok 51,5 % ispitanika kao izazov prepoznaje razvoj novih manifestacija i događanja.

Slijede ponuda tradicionalne gastronomije (36,4 %) te izgradnja novih zgrada (apartmana i sl.) koje lokalna infrastruktura ne može podnijeti (33,3 %). Izvrsnost turističke ponude izdvojilo je 27,3 % ispitanika, dok po 24,2 % naglašava potrebu mjerenja i kontinuiranog rasta kvalitete te ujednačavanja turističkog prometa tijekom cijele godine. Kontinuirani razvoj znanja i vještina prilagođenih potrebama turističkog tržišta izdvojilo je 18,2 % ispitanika. Nasuprot tome, novi smještajni kapaciteti, sa svega 3,0 %, gotovo se uopće ne prepoznaju kao prioritet budućeg turističkog razvoja, što potvrđuje zasićenost smještajnih kapaciteta destinacije.

Rezultati pokazuju da ispitanici najveće izazove u narednom razdoblju ne povezuju s povećanjem turističkih kapaciteta, već s kvalitetom i održivošću razvoja te njegovim odnosom prema lokalnoj zajednici. Posebno se izdvajaju očuvanje kvalitete života, demografska održivost i zadržavanje mladih, uz istodobnu potrebu za sadržajnim i kvalitativnim unaprjeđenjem turističke ponude. Vrlo nizak interes za nove smještajne kapacitete, uz istodobno prepoznavanje problema izgradnje koju infrastruktura ne može pratiti, dodatno ukazuje da se budući razvoj treba prvenstveno temeljiti na kvalitetnijem upravljanju postojećim kapacitetima i prostorom, a ne na daljnjem povećanju izgrađenosti.

Slika 72. Odgovor na pitanje „Koji su, po Vašem mišljenju, najveći izazovi turizma na području Općine Murter-Kornati u sljedećih 5 godina?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

D11. Obzirom na trenutne projekte i aktivnosti u turizmu Općine Murter-Kornati, kako vidite turizam destinacije za 5 godina?

Na pitanje „Obzirom na trenutne projekte i aktivnosti u turizmu Općine Murter-Kornati, kako vidite turizam destinacije za 5 godina?“, najveći udio ispitanika (54,5 %) smatra da će Općina Murter-Kornati postati preizgrađena destinacija koja više nije privlačna gostima koji je vole i rado posjećuju. Istodobno, čak 42,4 % ispitanika navodi da ne može zamisliti budući razvoj jer nema dovoljno informacija o planovima turističkog razvoja.

Znatno manji udio ispitanika očekuje pozitivne razvojne pomake. Svega 12,1 % vidi Općinu Murter-Kornati kao privlačnu i atraktivnu destinaciju s novim atrakcijama i hotelskim smještajem, dok po 9,1 % očekuje destinaciju s produženom sezonom i snažnijim cjelogodišnjim turizmom odnosno razvijenu destinaciju s prevelikom sezonalnošću.

Rezultati ukazuju na pretežno nepovoljna očekivanja ispitanika o budućem razvoju turizma, pri čemu se kao dominantna bojazan izdvaja daljnja preizgrađenost i posljedični gubitak autentičnosti destinacije. Takva percepcija izravno se nadovezuje na prethodno iskazano nezadovoljstvo prostornim planiranjem i izgrađenošću prostora. Istodobno, visok udio ispitanika koji nema dovoljno informacija o planovima razvoja ukazuje na nedovoljnu informiranost o planiranim projektima i budućem smjeru razvoja destinacije, odnosno potrebu za kvalitetnijom

komunikacijom razvojnih planova i većim uključivanjem lokalne zajednice u procese planiranja turističkog i prostornog planiranja.

Slika 73. Odgovor na pitanje „Obzirom na trenutne projekte i aktivnosti u turizmu Općine Murter-Kornati, kako vidite turizam destinacije za 5 godina?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o.

24.2. Analiza odgovora anketnog istraživanja turista i jednodnevnih posjetitelja

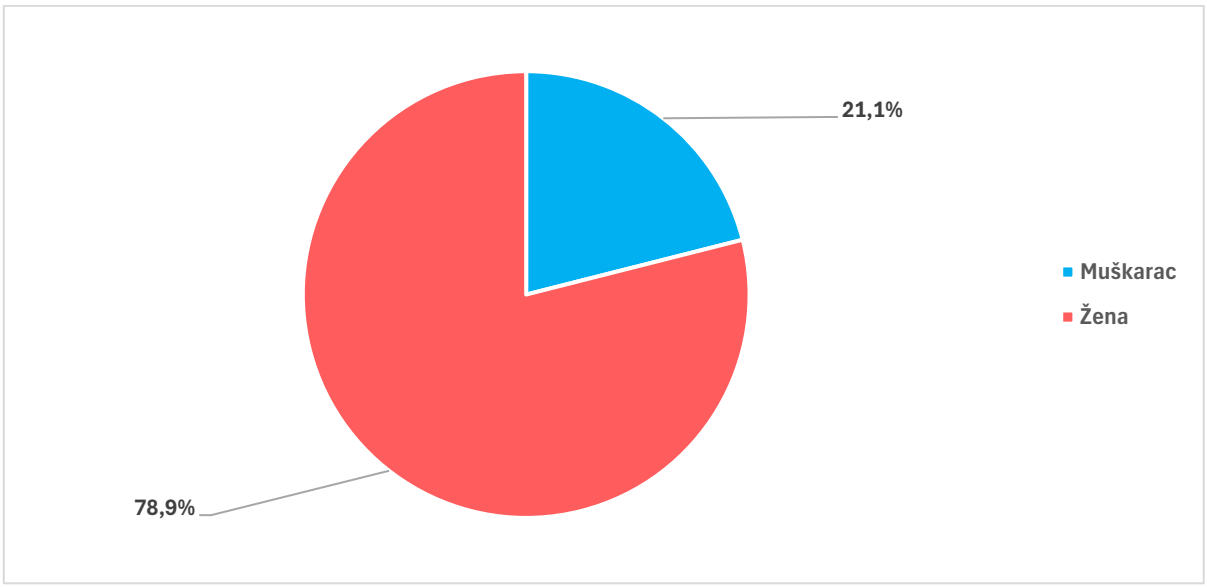
Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja provedena je s ciljem prikupljanja informacija o njihovim navikama, zadovoljstvu uslugama, motivima dolaska te ukupnom doživljaju destinacije TZO Murter-Kornati. Ova analiza daje uvid u preferencije i potrebe posjetitelja te predstavlja važan alat za unapređenje turističke ponude i planiranje budućih aktivnosti. Prikupljeni uzorak predstavlja zadovoljavajući temelj za kvalitativnu analizu lokalnog stanja i potencijala turističkog razvoja destinacije.

Sociodemografski profil ispitanika

SP 1 Spolna struktura?

U anketi je sudjelovalo 78,9 % žena i 21,1 % muškaraca.

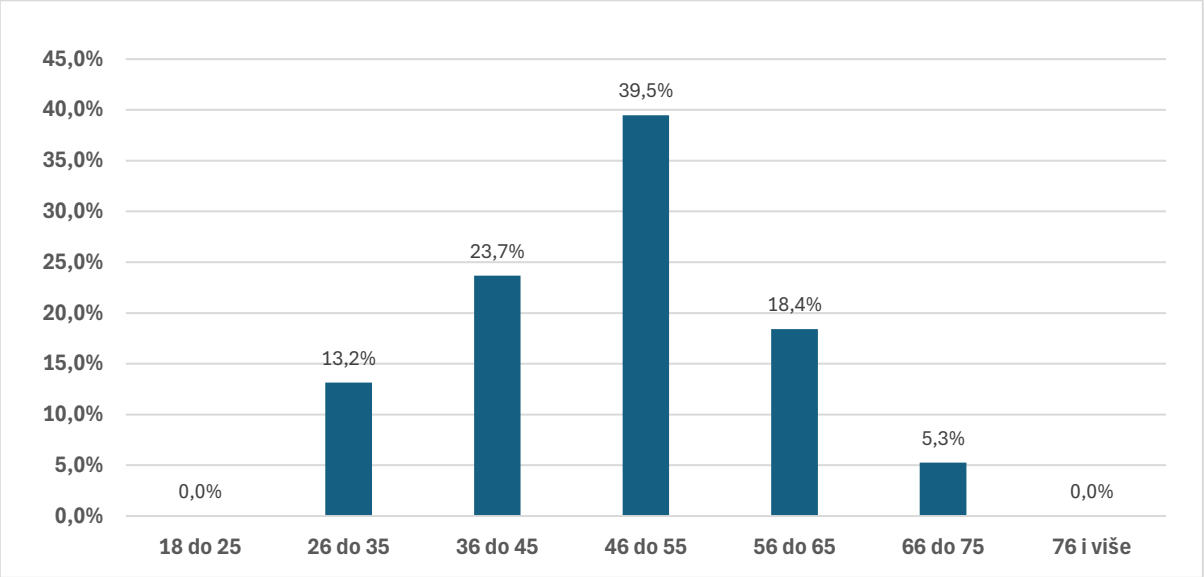
Slika 74. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

SP2 Dobna struktura

Najzastupljenija dobna skupina među ispitanicima bila je 46–55 godina (39,5 %), a slijede skupine 36–45 godina (23,7 %) i 56–65 godina (18,4 %). Dobna skupina 26–35 godina bila je zastupljena s 13,2 %, dok su ispitanici u dobi od 66–75 godina činili 5,3 % uzorka. U dobnim skupinama 18–25 godina i 76 i više godina nije bilo ispitanika.

Slika 75. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

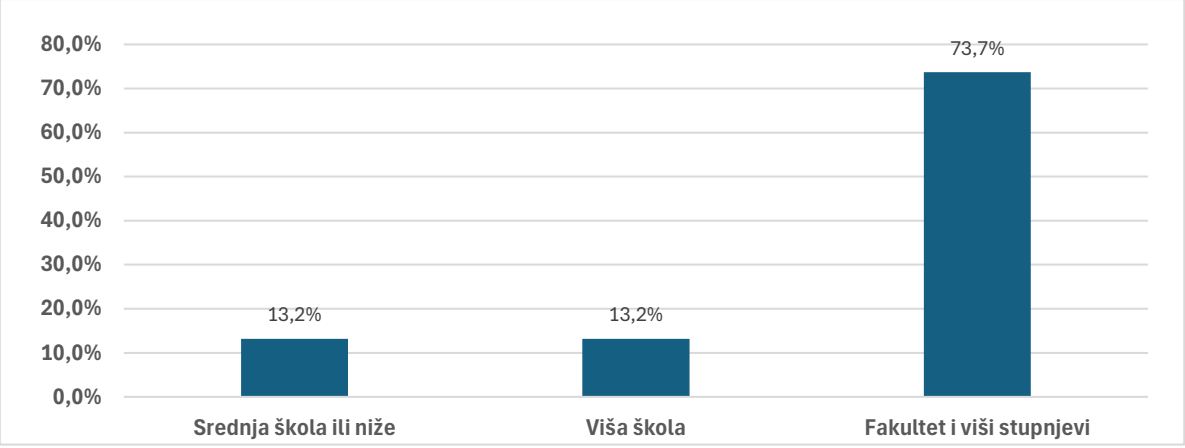

SP3 Najviši završen stupanj obrazovanja ?

Najveći udio ispitanika imao je završen fakultet ili viši stupanj obrazovanja (73,7 %). Slijede ispitanici sa završenom višom školom (13,2 %) te ispitanici sa srednjom školom ili nižim stupnjem obrazovanja (13,2 %).

Struktura ispitanika tako pokazuje izraženu zastupljenost visokoobrazovanih osoba, koje čine gotovo tri četvrtine prikupljenog uzorka.

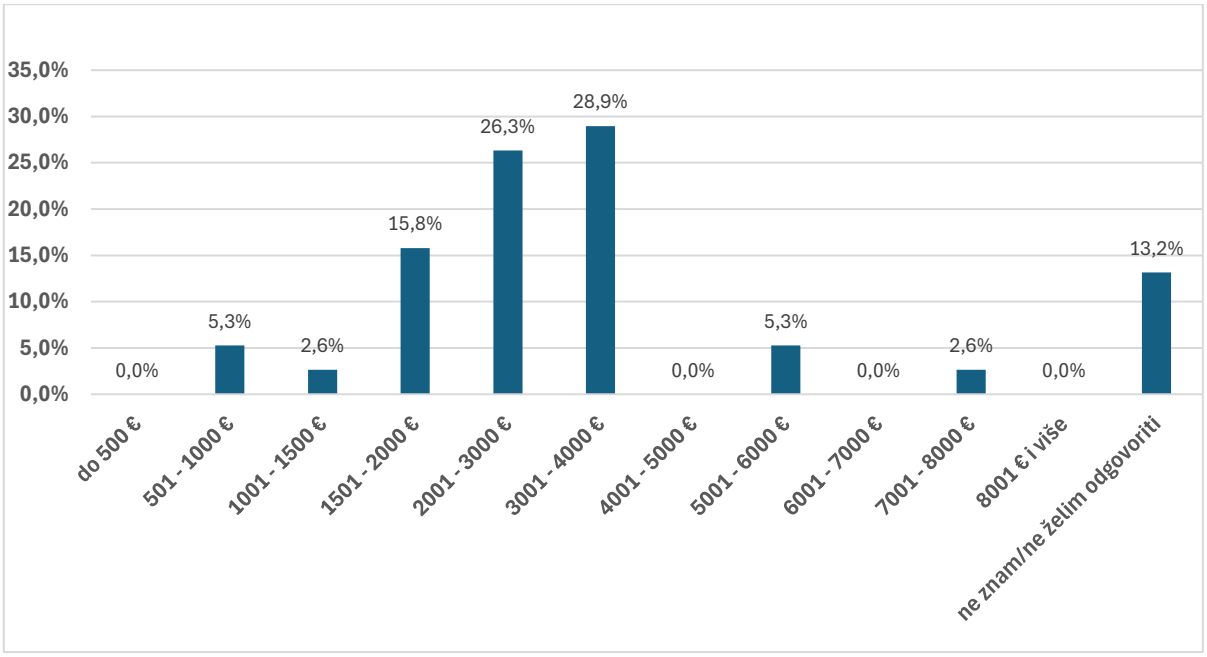
Slika 76. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja ?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

SP4 Mjesečna primanja kućanstva?

Na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva?“, najveći udio ispitanika naveo je primanja od 3.001 do 4.000 € (28,9 %), a slijede ispitanici s primanjima od 2.001 do 3.000 € (26,3 %) te od 1.501 do 2.000 € (15,8 %). Primanja od 501 do 1.000 € navelo je 5,3 % ispitanika, jednako kao i primanja od 5.001 do 6.000 €, dok je po 2,6 % ispitanika navelo primanja od 1.001 do 1.500 € i od 7.001 do 8.000 €.
Primanja do 500 €, od 4.001 do 5.000 €, od 6.001 do 7.000 € te 8.001 € i više nije naveo nijedan ispitanik. Ukupno 13,2 % ispitanika nije znalo ili nije željelo odgovoriti na pitanje o mjesečnim primanjima kućanstva. Među ispitanicima koji su naveli visinu primanja, vidljiva je najveća zastupljenost kućanstava s mjesečnim primanjima u rasponu 2.001 i 4.000 €.

Slika 77. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva ?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

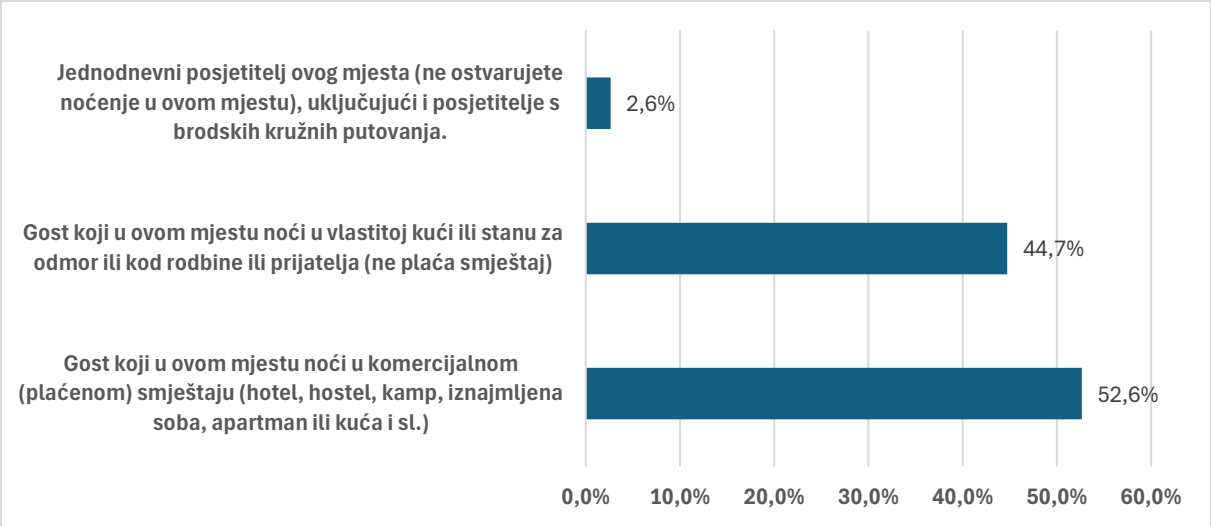
Identifikacijska pitanja

IP4 Vi ste – zaokružite što Vas najbolje opisuje (samo jedan odgovor)

Na pitanje „Vi ste – zaokružite što Vas najbolje opisuje (samo jedan odgovor)?”, najveći udio ispitanika (54,5 %) naveo je da su gosti koji u mjestu noće u komercijalnom, odnosno plaćenom smještaju, poput hotela, hostela, kampa, iznajmljene sobe, apartmana ili kuće. Nadalje, 36,6 % ispitanika izjavilo je da u mjestu noći u vlastitoj kući ili stanu za odmor ili kod rodbine i prijatelja, odnosno u nekomercijalnom smještaju. Najmanji udio anketnog uzorka činili su jednodnevni posjetitelji koji u mjestu ne ostvaruju noćenje (8,9 %). Iako je njihov udio u uzorku bio manji, njihova zastupljenost je važna jer jednodnevni posjetitelji destinaciju percipiraju na drugačiji način od turista koji ostvaruju noćenje. Oni najčešće ne stvaraju potražnju za smještajem, ali

sudjeluju u korištenju javnih prostora, ugostiteljskih i trgovačkih sadržaja, prometne infrastrukture te drugih usluga u destinaciji. Zbog toga njihovi odgovori omogućuju uvid u percepciju posjetitelja koji destinaciju doživljavaju kroz kraći boravak.

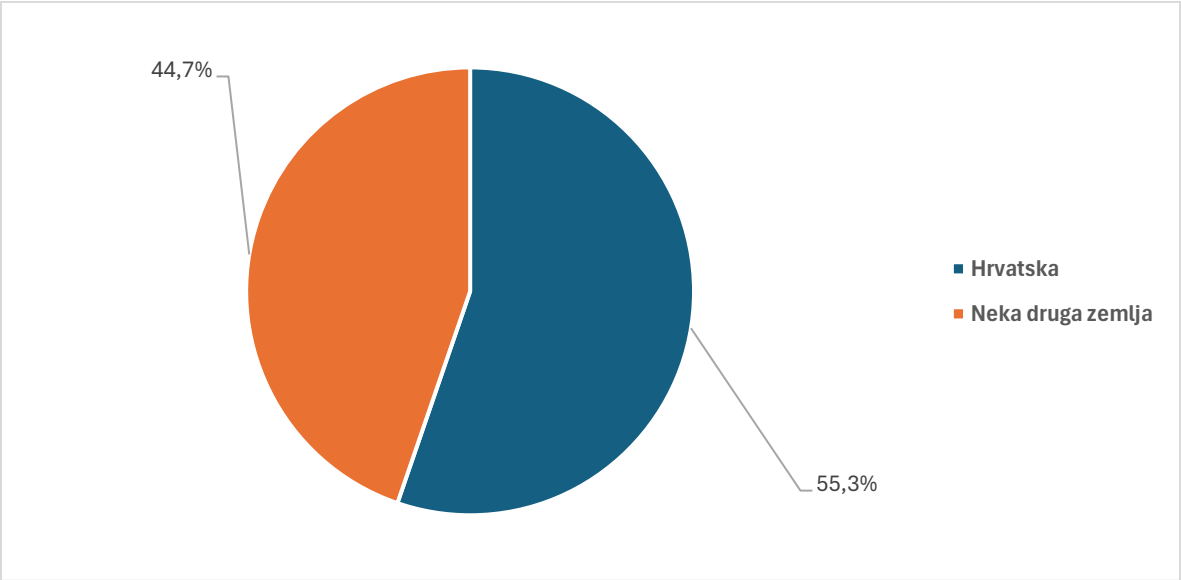
Slika 78. Odgovor na pitanje „Vi ste – zaokružite što Vas najbolje opisuje (samo jedan odgovor)“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

IP5. Vaša zemlja stalnog boravka je?

Na pitanje „Vaša zemlja stalnog boravka je?“, 55,3 % ispitanika navelo je Hrvatsku, dok je 44,7 % ispitanika navelo neku drugu zemlju. Time je u uzorku osigurana gotovo podjednaka zastupljenost turista i jednodnevnih posjetitelja iz Hrvatske i inozemstva.

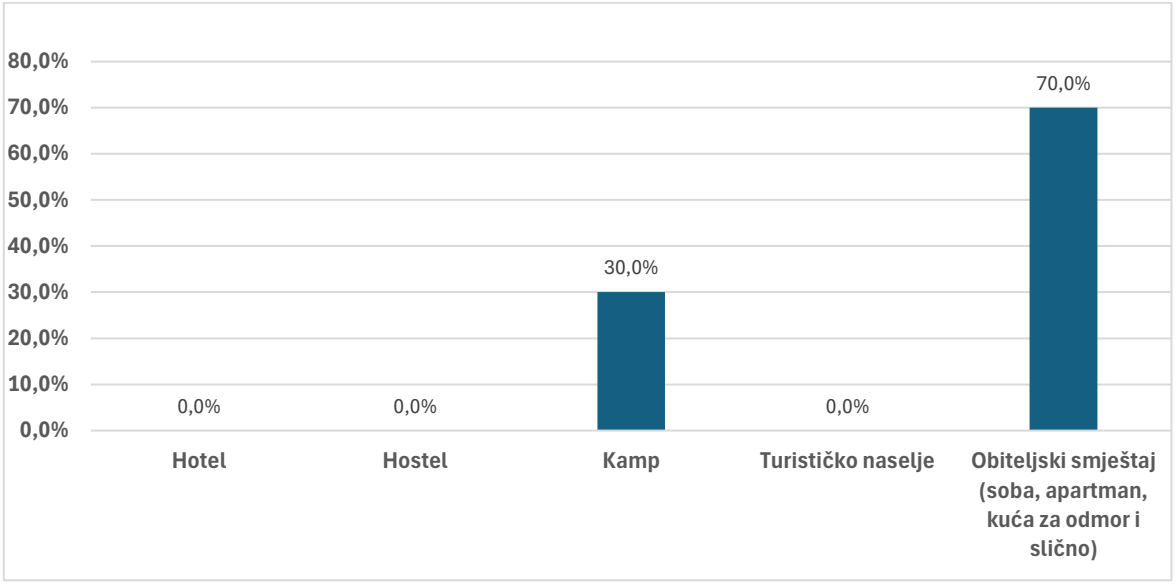
Slika 79. „Vaša zemlja stalnog boravka je?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

IP6. Vrsta smještajnog objekta u kojem odsjedate u ovom mjestu? (samo gosti u komercijalnom smještaju)

Na pitanje „Vrsta smještajnog objekta u kojem odsjedate u ovom mjestu?“, najveći udio ispitanika (61,8 %) naveo je da boravi u obiteljskom smještaju (soba, apartman, kuća za odmor i slično). Jednak udio ispitanika boravio je u hostelu (16,4 %) i kampu (16,4 %), dok je znatno manji udio ispitanika naveo boravak u hotelu (3,6 %). Najmanji udio odnosio se na ispitanike koji su boravili u turističkom naselju (1,8 %).

Slika 80. Odgovor na pitanje „Vrsta smještajnog objekta u kojem odsjedate u ovom mjestu?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

OP2 Obilježja putovanja? (Ukupan broj noćenja u ovom mjestu tijekom ovog putovanja- gosti u komercijalnom smještaju)

Tijekom boravka u komercijalnom smještaju ispitanici su ostvarili su 11,03 noćenja. Ovakva struktura boravka pokazuje da destinacija privlači turiste koji dolaze na tradicionalni ljetni godišnji odmor, najčešće u trajanju od jednog do dva tjedna. To upućuje na stabilan i lojalan segment gostiju, karakterističan za destinacije s razvijenim obiteljskim turizmom (Sunce i more). U nekomercijalnom smještaju turisti su boravili znatno dulje te su u prosjeku ostvarili 27,35 noćenja. Ovaj podatak upućuje je na drukčiji obrazac korištenja smještajnih kapaciteta, budući da se nekomercijalni smještaj najčešće odnosi na boravak u vlastitim kućama i stanovima za odmor ili kod rodbine i prijatelja. Takvi boravci su najčešće dulji od boravaka u komercijalnom smještaju.

Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

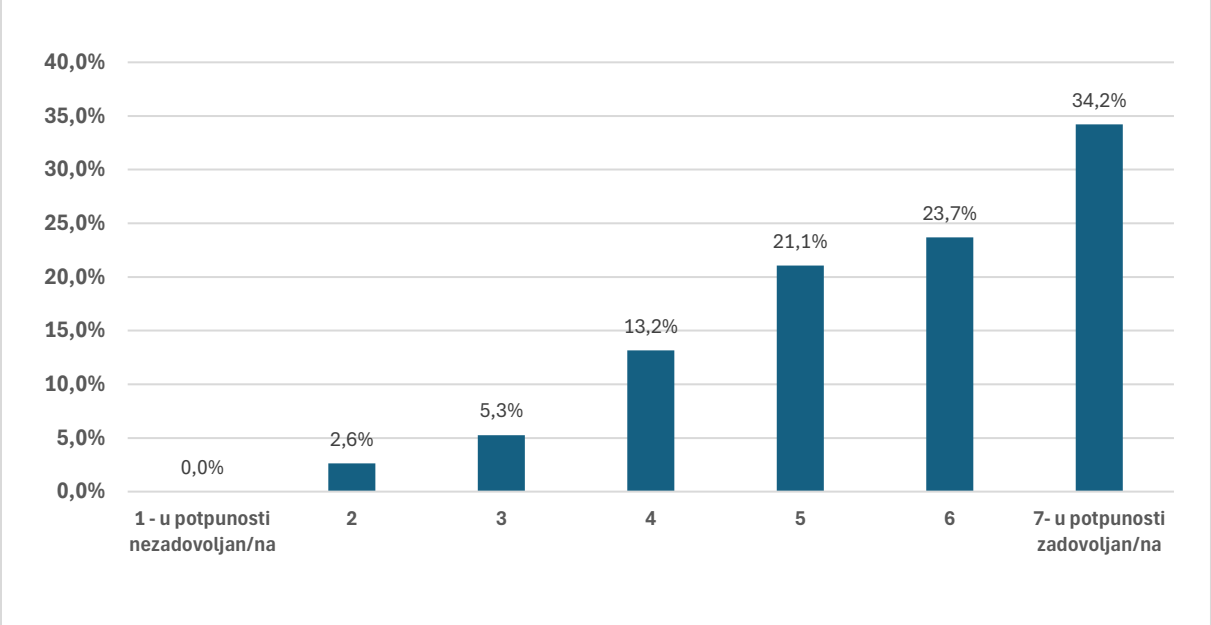
A1. Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji?

Na pitanje „Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji?“, najveći udio ispitanika (34,2 %) naveo je da je u potpunosti zadovoljan, odnosno dodijelio je najvišu ocjenu 7. Ocjenu 6 dodijelilo je 23,7 % ispitanika, a ocjenu 5 njih 21,1 %. Srednju ocjenu 4 odabralo je 13,2 % ispitanika, dok su niže ocjene bile znatno manje zastupljene – ocjenu 3 dodijelilo je 5,3 %, a ocjenu 2 svega 2,6 % ispitanika. Nijedan ispitanik nije dodijelio najnižu ocjenu 1.

Distribucija odgovora pokazuje izraženu koncentraciju prema višim razinama zadovoljstva, pri čemu je ocjene od 5 do 7 dodijelilo ukupno 79,0 % ispitanika, dok je ocjene od 1 do 3 dalo svega 7,9 %. Rezultati stoga ukazuju na visoku razinu ukupnog zadovoljstva boravkom u destinaciji, uz vrlo malu zastupljenost izrazito negativnih iskustava.

Ukoliko se kao standard vrlo visokog zadovoljstva uzima najmanje 66 % ispitanika s ocjenama 6 i 7, navedeni standard ipak nije ostvaren. Ocjene 6 i 7 zajedno je dodijelilo 57,9 % ispitanika, što je za 8,1 % manje od postavljenog standarda. Iako rezultati pokazuju visoku razinu zadovoljstva, postoji prostor za daljnje unaprjeđenje kvalitete turističkog iskustva kako bi se veći dio ispitanika iz kategorije umjereno zadovoljnih usmjerio prema najvišim razinama zadovoljstva.

Slika 81. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

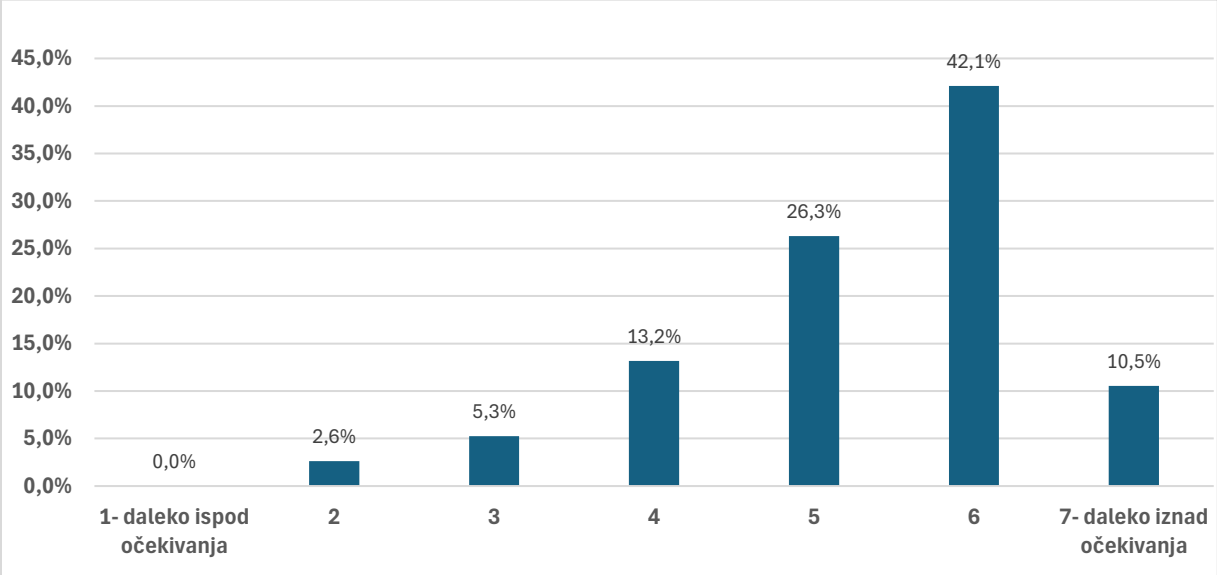
A2. U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja?

Na pitanje „U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja?“, najveći udio ispitanika (42,1 %) dodijelio je ocjenu 6, dok je 10,5 % ispitanika dodijelilo najvišu ocjenu 7, odnosno navelo da je boravak bio daleko iznad njihovih očekivanja. Ocjenu 5 dodijelilo je 26,3 % ispitanika, dok je srednju ocjenu 4 odabralo 13,2 %. Niže ocjene bile su znatno manje zastupljene – ocjenu 3 dodijelilo je 5,3 %, a ocjenu 2 svega 2,6 % ispitanika. Nijedan ispitanik nije naveo da je boravak bio daleko ispod njegovih očekivanja.

Distribucija odgovora pokazuje izraženu koncentraciju prema višim ocjenama, pri čemu je ocjene od 5 do 7 dodijelilo ukupno 78,9 % ispitanika, dok je ocjene od 1 do 3 dalo svega 7,9 %. Rezultati stoga ukazuju da je boravak u destinaciji kod velike većine ispitanika ispunio ili nadmašio očekivanja, uz vrlo malu zastupljenost iskustava koja su bila ispod očekivane razine.

Ukoliko se kao standard vrlo visokog zadovoljstva uzima najmanje 66 % ispitanika s ocjenama 6 i 7, navedeni standard nije ostvaren. Ocjene 6 i 7 zajedno je dodijelilo 52,6 % ispitanika, što je za 13,4 % manje od postavljenog standarda. Iako je opća procjena povoljna, rezultati ukazuju na prostor za daljnje unaprjeđenje turističkog iskustva kako bi se povećao udio posjetitelja čija su očekivanja premašena iznad očekivanja.

Slika 82. Odgovor na pitanje „U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

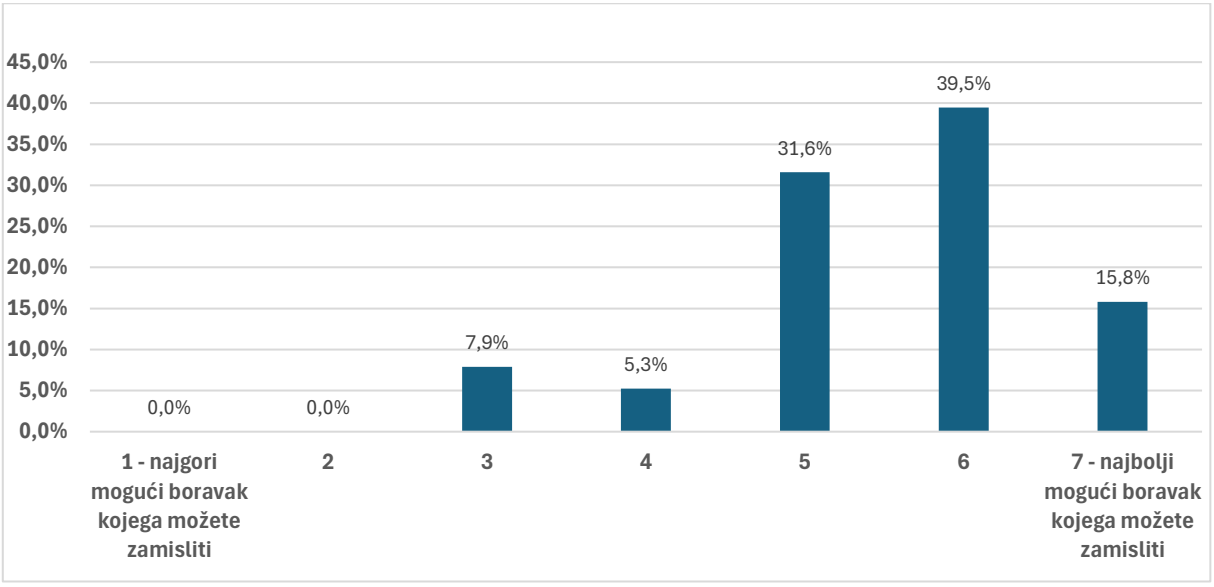
A3. Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?

Na pitanje „Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?“, najveći udio ispitanika (39,5 %) dodijelio je ocjenu 6, dok je 15,8 % ispitanika svoj boravak ocijenilo najvišom ocjenom 7. Ocjenu 5 dodijelilo je 31,6 % ispitanika, a ocjenu 4 njih 5,3 %. Nižu ocjenu 3 dodijelilo je 7,9 % ispitanika, dok nijedan ispitanik nije svoj boravak ocijenio ocjenama 1 ili 2.

Distribucija odgovora pokazuje izraženu koncentraciju prema višim ocjenama, pri čemu je ocjene od 5 do 7 dodijelilo ukupno 86,9 % ispitanika, dok je ocjene od 1 do 3 dalo svega 7,9 %. Rezultati stoga ukazuju na vrlo pozitivnu ukupnu ocjenu boravka u destinaciji, uz izostanak izrazito negativnih iskustava među ispitanicima.

Ukoliko se kao standard vrlo visokog zadovoljstva uzima najmanje 66 % ispitanika s ocjenama 6 i 7, navedeni standard nije ostvaren. Ocjene 6 i 7 zajedno je dodijelilo 55,3 % ispitanika, što je za 10,7 % manje od postavljenog standarda. Iako je ukupna ocjena boravka izrazito povoljna, rezultati pokazuju prostor za dodatno podizanje kvalitete turističkog iskustva kako bi se veći udio ispitanika usmjerio prema najvišim ocjenama.

Slika 83. Odgovor na pitanje „Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

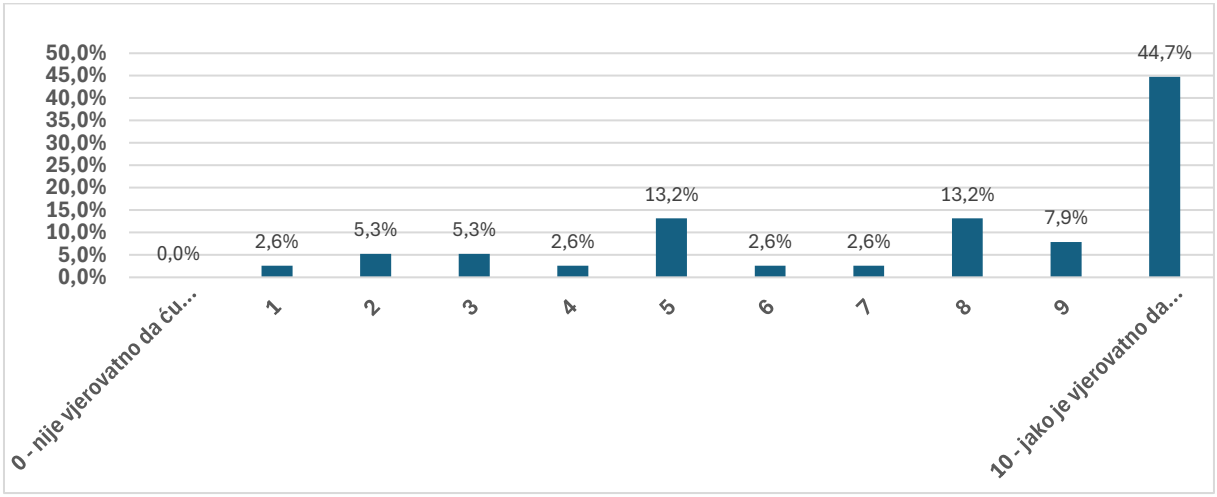
B1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (spremnost preporuke destinacije)?

Rezultati istraživanja o zadovoljstvu cjelokupnim boravkom u destinaciji (spremnost preporuke destinacije) pokazuju vrlo visoku razinu zadovoljstva posjetitelja. Prema dobivenim rezultatima, ispitanici koji su dali ocjene od 0 do 6 smatraju se odgovarateljima, oni koji su dali ocjene 7 ili 8 neutralnima, dok se ispitanici s ocjenama 9 ili 10 smatraju promotorima.

Najveći pojedinačni udio ispitanika (44,7 %) dodijelio je najvišu ocjenu 10, dok je ocjenu 9 dodijelilo dodatnih 7,9 % ispitanika. Time promotori zajedno čine 52,6 % ispitanika. Ocjene 7 i 8 dodijelilo je ukupno 15,8 % ispitanika, dok udio kritičara, odnosno ispitanika koji su dodijelili ocjene od 0 do 6, iznosi 31,6 %.

Iz navedenog proizlazi vrijednost pokazatelja Neto spremnost za preporuku destinacije u iznosu 21 %.

Slika 84. Odgovor na pitanje „Koliko je vjerojatno da ćete ovo mjesto preporučiti prijateljima, rodbini ili kolegama?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

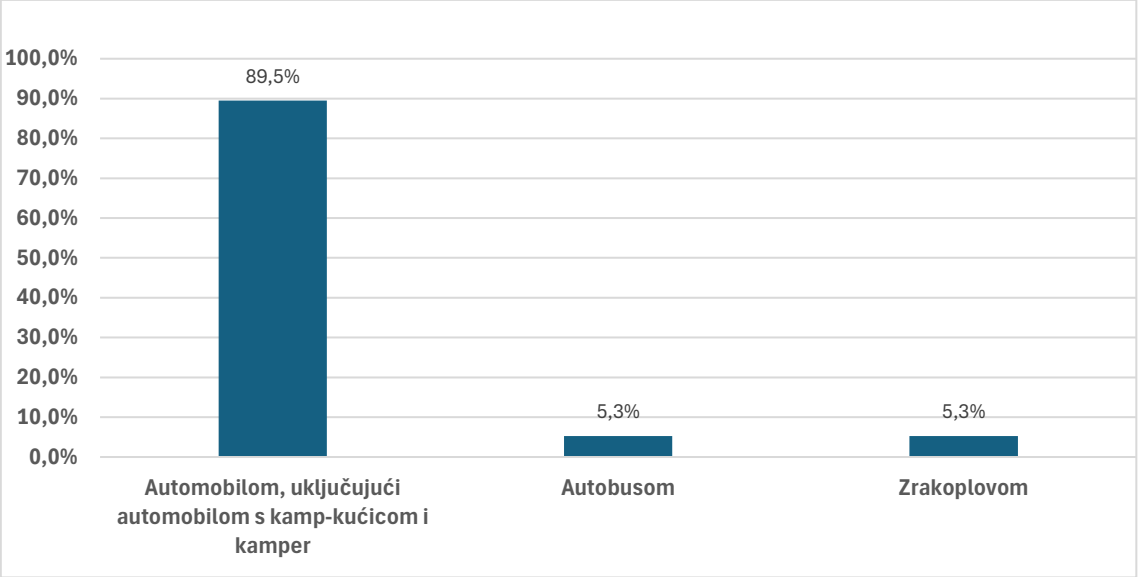

Dodatna pitanja za istraživanje zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja

D1. Kojim ste prijevoznim sredstvom doputovali u ovu destinaciju (ako ste koristili više vrsta prijevoznih sredstava, označite ono kojim ste prevalili najveći dio puta)?

Na pitanje „Kojim ste prijevoznim sredstvom doputovali u ovu destinaciju (ako ste koristili više vrsta prijevoznih sredstava, označite ono kojim ste prevalili najveći dio puta)?“, najveći udio ispitanika (89,5 %) naveo je dolazak automobilom, uključujući automobil s kamp-kućicom i kamper, dok je autobusom i zrakoplovom doputovalo po 5,3 % ispitanika. Ovako izražena dominacija automobilskog prijevoza potvrđuje daje TZO Murter-Kornati izrazita auto-destinacija, odnosno da se najveći broj turističkih dolazaka ostvaruje individualnim cestovnim prijevozom. Takva struktura dolazaka istodobno naglašava važnost kvalitetne cestovne povezanosti, organizacije prometa i dostatnih kapaciteta prometa u mirovanju, osobito tijekom razdoblja najvećeg turističkog opterećenja.

Slika 85. Odgovor na pitanje „Kojim ste prijevoznim sredstvom doputovali u ovu destinaciju (ako ste koristili više vrsta prijevoznih sredstava, označite ono kojim ste prevalili najveći dio puta)?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

E1. Procijenite troškove koje ste imali i koje planirate imati do kraja ovog boravka u ovome mjestu. Pri tome uključite izdatke za ugostiteljske usluge, kupnju, kulturu i zabavu, sport, lokalni prijevoz, organizirane izlete i slično, ali isključite izdatke za smještaj i prijevoz do destinacije! Ukupni trošak u eurima (bez izdataka za smještaj i prijevoza do destinacije)

Ovim pitanjem turisti u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju te jednodnevni posjetitelji procjenjivali su troškove koje su imali tijekom boravka u destinaciji (ne računajući izdatke za smještaj i prijevoz do destinacije). Sukladno propisanoj metodologiji u kojoj se procjenjuju troškovi za turiste koji prikazuju izdatke za sebe i/ili pratnju, uključujući djecu, izračunata je

prosječna dnevna potrošnja turista u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju te jednodnevnih posjetitelja.

Prosječna dnevna potrošnja turista, bez troškova smještaja i prijevoza, u komercijalnom smještaju iznosila je 52,07 €, a u nekomercijalnom smještaju 54,77 €. Jednodnevni posjetitelji troše 50,00 € prilikom posjeta destinaciji. Dakle, prosječna vrijednost dnevne potrošnje iznosi 53,22 €.

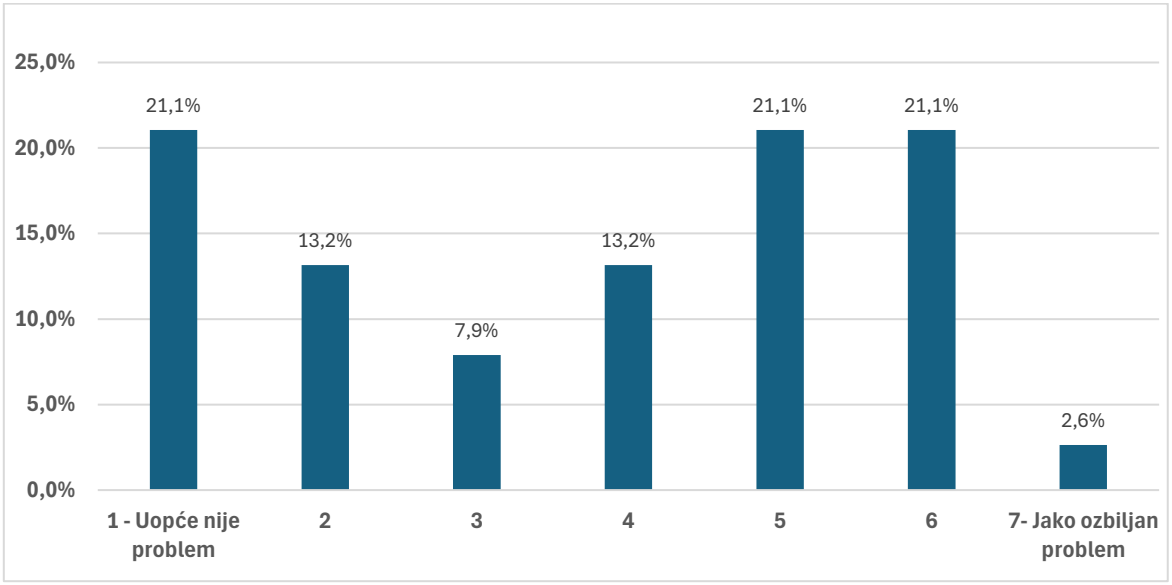
Pitanja za izračun obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta

PH1. U kojoj Vam mjeri gužva na ulicama/trgovima/atrakcijama predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?

Na pitanje „U kojoj Vam mjeri gužva na ulicama, trgovima i atrakcijama predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“, odgovori ispitanika relativno su ravnomjerno raspoređeni, što ukazuje na različitu percepciju intenziteta gužve.

Za potrebe izračuna pokazatelja prihvatnog kapaciteta za iritaciju gužvom posebno se promatra se udio ispitanika koji su dodijelili ocjene 6 i 7, a koji zajedno iznosi 23,7 %. Budući da je kao standard prihvatljivosti utvrđen udio od najviše 10 % ispitanika s ocjenama 6 i 7, izmjerena vrijednost nalazi ispod postavljeni standard. Rezultati stoga ukazuju da gužva na ulicama, trgovima i atrakcijama predstavlja faktor iritacije, odnosno da je u ovom segmentu prisutno opterećenje gužvom koje prelazi utvrđenu prihvatljivu razinu.

Slika 86. Odgovor na pitanje „U kojoj Vam mjeri gužva na ulicama/trgovima/atrakcijama predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

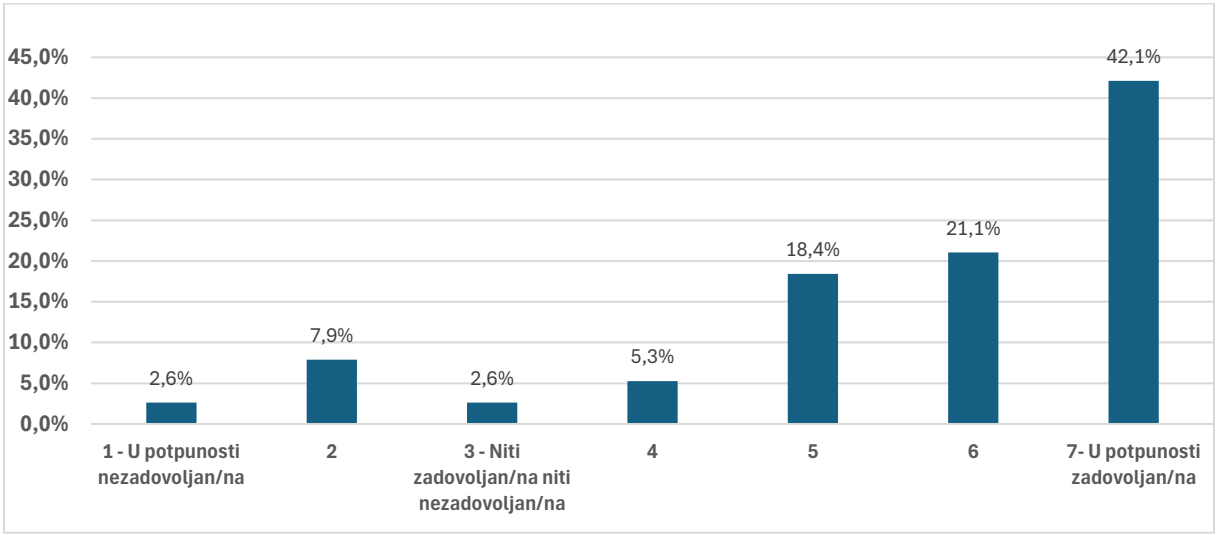

PH2. Koliko ste zadovoljni ljepotom mjesta?

Na pitanje „Koliko ste zadovoljni ljepotom mjesta?“, rezultati pokazuju visoku razinu zadovoljstva ispitanika. Najveći udio ispitanika, njih 42,1 %, dodijelio je najvišu ocjenu 7 – „u potpunosti zadovoljan/na“, dok je ocjenu 6 dodijelilo 21,1 % ispitanika. Ocjenu 5 odabralo je 18,4 %, ocjenu 4 njih 5,3 %, neutralnu ocjenu 3 2,6 %, ocjenu 2 7,9 %, dok je najnižu ocjenu 1 dodijelilo 2,6 % ispitanika.

Posebno se promatra udio ispitanika koji su dodijelili ocjene 6 i 7, a koji zajedno iznosi 63,2 %. Budući da je kao standard utvrđeno najmanje 80 % ispitanika s ocjenama 6 i 7 izmjerena vrijednost je ispod postavljenog standarda. Iako distribucija odgovora pokazuje pretežno pozitivnu percepciju ljepote mjesta, zadana razina zadovoljstva prema utvrđenom standardu nije ostvarena.

Slika 87. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni ljepotom mjesta?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

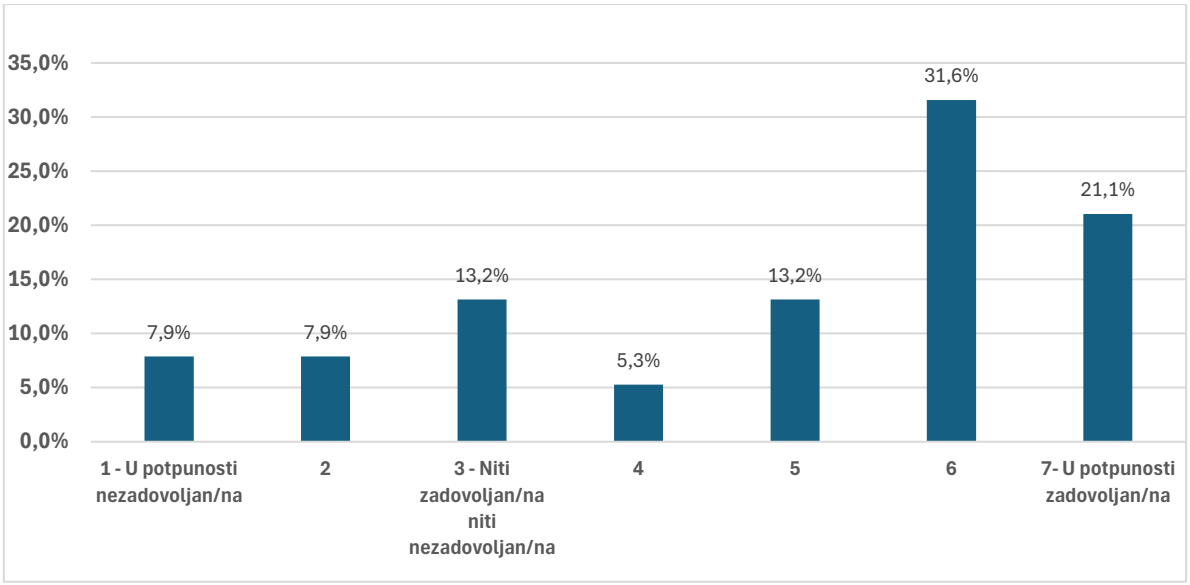

PH3. Koliko ste zadovoljni uređenošću mjesta?

Na pitanje „Koliko ste zadovoljni uređenošću mjesta?“, najveći udio ispitanika (31,6 %) dodijelio je ocjenu 6, dok je najvišu ocjenu 7 dodijelilo 21,1 % ispitanika. Ocjenu 5 odabralo je 13,2 %, ocjenu 4 njih 5,3 %, neutralnu ocjenu 3 13,2 %, dok su ocjene 1 i 2 dodijeljene od po 7,9 % ispitanika.

Za potrebe pokazatelja prihvatnog kapaciteta posebno se promatra udio ispitanika koji su dodijelili ocjene 6 i 7, a koji zajedno iznosi 52,7 %. Budući da je kao standard utvrđeno najmanje 80 % ispitanika s ocjenama 6 i 7, ostvarena vrijednost je niža od postavljenog standarda.

Slika 88. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni uređenošću mjesta?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

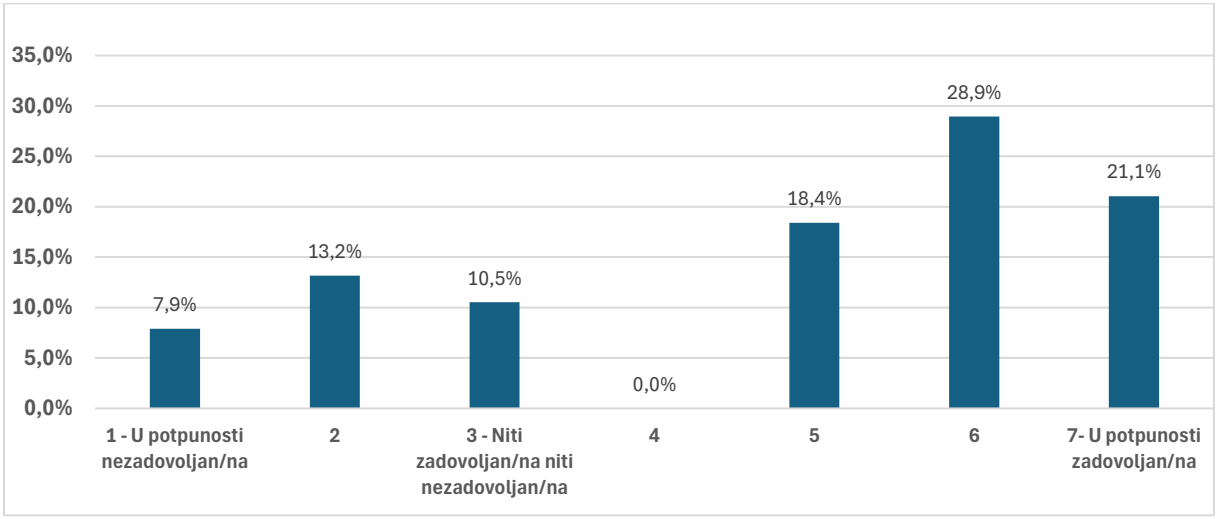
Dobiveni rezultati pokazuju da uređenost mjesta predstavlja važan element ukupnog doživljaja destinacije. U narednom razdoblju je potrebno raditi na povećanju kvalitete uređenosti (održavanje javnih površina, uvođenje zelene infrastrukture, postavljanje kvalitetne i autentične urbane opreme i sl.), što će rezultirati većim udjelom ispitanika s najvišim ocjenama 6 i 7.

PH4. Koliko ste zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u ovoj destinaciji?

Na pitanje „Koliko ste zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u ovoj destinaciji?“, najveći udio ispitanika (28,9 %) dodijelio je ocjenu 6, dok je najvišu ocjenu 7 dodijelilo 21,1 % ispitanika. Ocjenu 5 odabralo je 18,4 %, ocjenu 4 nije dodijelio nijedan ispitanik, neutralnu ocjenu 3 dodijelilo je 10,5 %, ocjenu 2 13,2 %, dok je najnižu ocjenu 1 dodijelilo 7,9 % ispitanika.

Međutim, posebno se promatra udio ispitanika koji su dodijelili ocjene 6 i 7, a koji zajedno iznosi 50,0 %. Budući da je kao standard utvrđeno najmanje 80 % ispitanika s ocjenama 6 i 7, ostvarena vrijednost je za niža od postavljenog standarda, odnosno zadana razina zadovoljstva uređenošću glavnih atrakcija nije ostvarena. Rezultati ukazuju na potrebu daljnjeg unaprjeđenja uređenosti, održavanja i opremljenosti glavnih atrakcija kako bi se povećala kvaliteta njihova korištenja i ukupno zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja.

Slika 89. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u ovoj destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

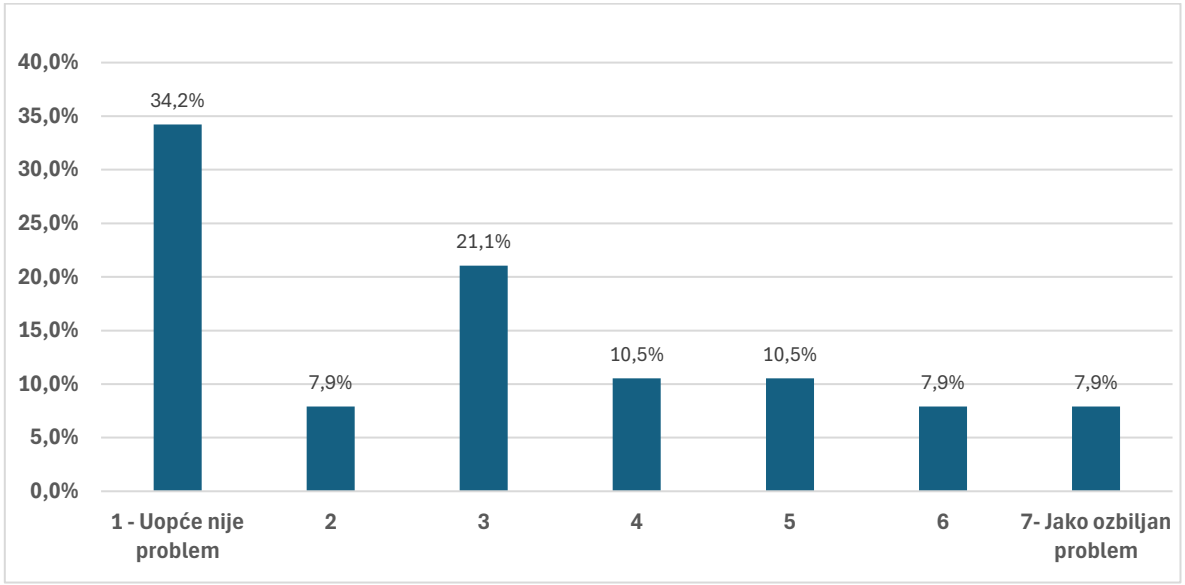

PH5. U kojoj Vam mjeri buka na javnim prostorima (ulicama, trgovima, atrakcijama) predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?

Na pitanje „U kojoj Vam mjeri buka na javnim prostorima (ulicama, trgovima, atrakcijama) predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“, najveći udio ispitanika (34,2 %) naveo je da im buka uopće nije problem, odnosno dodijelio je ocjenu 1. Ocjenu 2 dodijelilo je 7,9 %, ocjenu 3 21,1 %, ocjenu 4 10,5 %, ocjenu 5 također 10,5 %, dok su ocjene 6 i 7 – „jako ozbiljan problem“ pojedinačno zastupljene s po 7,9 % ispitanika.

Posebno se promatra udio ispitanika koji su dodijelili ocjene 6 i 7, a koji zajedno iznosi 15,8 %. Budući da je kao standard prihvatljivosti utvrđen udio od najviše 10 % ispitanika s ocjenama 6 i 7, ostvarena vrijednost premašuje postavljeni standard. Iako najveći pojedinačni udio ispitanika buku uopće ne doživljava kao problem, rezultati pokazuju da je udio onih koji je smatraju vrlo izraženim ili ozbiljnim problemom iznad utvrđene prihvatljive razine, što upućuje na potrebu praćenja i upravljanja bukom, osobito tijekom razdoblja najveće turističke aktivnosti.

Slika 90. Odgovor na pitanje „U kojoj Vam mjeri buka na javnim prostorima (ulicama, trgovima, atrakcijama) predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

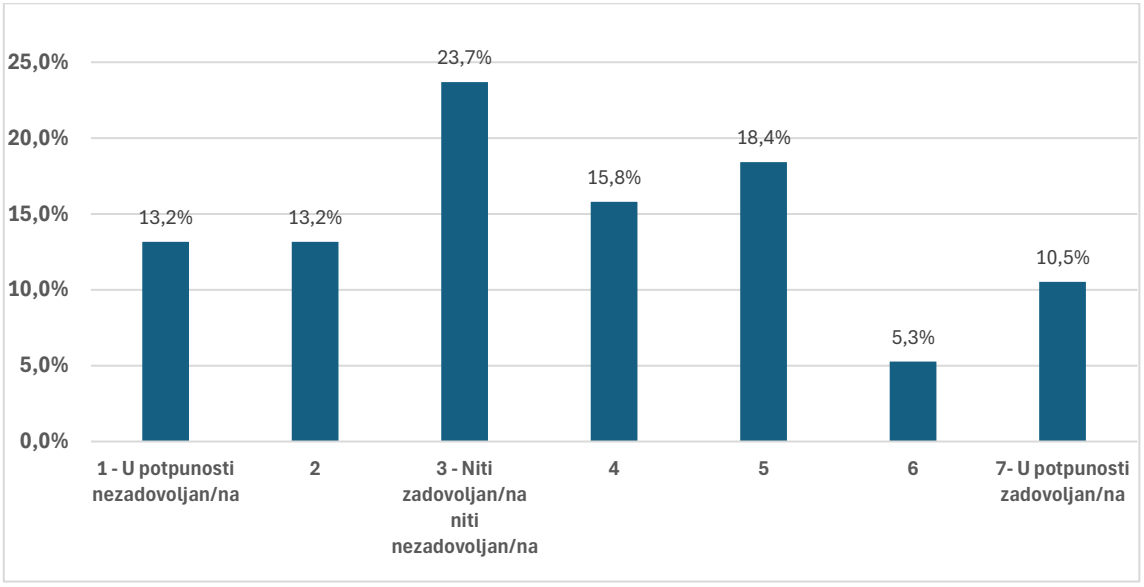

PH6. Koliko ste zadovoljni prometom u mjestu (protočnost prometa, parkirališta)?

Na pitanje „Koliko ste zadovoljni prometom u mjestu (protočnost prometa, parkirališta)?“, rezultati pokazuju relativno nisku razinu zadovoljstva prometom u destinaciji. Najveći udio ispitanika (23,7 %) dodijelio je neutralnu ocjenu 3. Ocjenu 1 – „u potpunosti nezadovoljan/na“ dodijelilo je 13,2 %, ocjenu 2 također 13,2 %, ocjenu 4 15,8 %, ocjenu 5 18,4 %, ocjenu 6 5,3 %, dok je najvišu ocjenu 7 – „u potpunosti zadovoljan/na“ dodijelilo 10,5 % ispitanika.

Za potrebe pokazatelja prihvatnog kapaciteta posebno se promatra udio ispitanika koji su dodijelili ocjene 6 i 7, a koji zajedno iznosi 15,8 %. Budući da je kao standard utvrđeno najmanje 80 % ispitanika s ocjenama 6 i 7, ostvarena vrijednost je za 64,2 % niža od postavljenog standarda, odnosno zadana razina zadovoljstva prometom nije ostvarena. Rezultati ukazuju na potrebu unaprjeđenja protočnosti prometa te organizacije prometa u mirovanju i dostupnosti parkirališnih kapaciteta, osobito tijekom turističke sezone.

Slika 91. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni prometom u mjestu (protočnost prometa, parkirališta)?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o.

.

25. Izračun pokazatelja održivosti i prihvatnog kapaciteta destinacije

Svaka destinacija obvezna je pratiti određene ključne pokazatelje održivosti turizma, među kojima su: zadovoljstvo lokalnog stanovništva i posjetitelja, uključujući i jednodnevne turiste; pristupačnost i sigurnost destinacije; načini održivog upravljanja destinacijom, vodnim resursima i otpadnim vodama; učinkovito gospodarenje otpadom; zaštita bioraznolikosti; održivo upravljanje energijom; mjere ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama; održivo korištenje prostora; kao i praćenje turističkog prometa, turističke infrastrukture i poslovanja gospodarskih subjekata u sektoru turizma.
Sukladno smjernicama MINTS-a, definirane su četiri velike kategorije obaveznih pokazatelja:
1) DRUŠTVENI
2) OKOLIŠNI
3) EKONOMSKI
4) UPRAVLJAČKI I PROSTORNI

Interpretacija ovih podataka od izuzetne je važnosti jer same brojke ili indeksi ne pružaju cjelovitu sliku stanja. Detaljna analiza i elaboracija rezultata omogućuje prepoznavanje izazova i prilika te pruža temelje za definiranje konkretnih mjera. Stoga je u nastavku poglavlja dan pregled i interpretacija dobivenih rezultata, kako bi se mogle razumjeti njihove implikacije i praktična primjena

25.1. Pokazatelji održivosti

Tablica 63. Popis obveznih pokazatelja održivosti na razini destinacije TZO Murter-Kornati, izvor: Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma. NN 112/24

Pokazatelj	Područje održivosti	Kod pokazatelja/ Tematsko područje
Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	Društveni	ZL-1 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	Društveni	Zl-2 – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	Društveni	ZT-1 – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom	Društveni/Upravljanje	PD-1 – Pristupačnost destinacije
Broj organiziranih turističkih ambulanti	Društveni	SD-1-Sigurnost destinacije
Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)	Okolišni	UVR-1 – Upravljanje vodnim resursima
Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)	Okolišni	GO-1 – Gospodarenje otpadom
Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)	Okolišni- priroda	BR-1 – Zaštita bioraznolikosti
Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije	Okolišni- klima	UEN-1 – Održivo upravljanje energijom
Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika	Okolišni – klima	UPK-1 – Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama
Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem	Ekonomski	TP-1 – Turistički promet
Prosječna duljina boravka turista u destinaciji	Ekonomski	TP-2 – Turistički promet
Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Ekonomski	PGS-1 – Poslovanje gospodarskih subjekata
Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Ekonomski	PSG-2 – Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu/Turistički promet

Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	Prostorni/upravljanje	TI-1 – turistička infrastruktura
Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom	Prostorni/upravljanje	OUD-1 – Održivo upravljanje destinacijom
Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS	Prostorni/upravljanje	OUP-2 – Održivo upravljanje prostorom

Navedeni pokazatelji izračunavaju se prema metodološkim tablicama iz Pravilnika o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma, pri čemu se podaci prikupljaju iz javno dostupnih sekundarnih izvora (poput DZS-a, MINTS-a, HZJZ-a i lokalne samouprave), kao i putem primarnih istraživanja. Sustavno praćenje održivosti kroz obvezne i specifične pokazatelje osigurava kvalitetno upravljanje razvojem turizma na području TZO Murter-Kornati. Odabrani pokazatelji omogućuju uvid u stvarno stanje u destinaciji, mjerenje učinka provedbe Plana upravljanja, te donošenje informiranih i odgovornih odluka koje će očuvati resurse i kvalitetu života lokalnog stanovništva te stvoriti uvjete za ugodan boravak posjetitelja i turista u destinaciji.

25.1.1 Pokazatelji društvenih aspekata održivosti

Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)

Učestalost mjerenja			Jednom godišnje			
2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
204,43	192,97					

Obrazloženje: Vrijednost indikatora pokazuje na slabljenje intenziteta turističkog opterećenja destinacije. U 2023. godini vrijednost pokazatelja iznosila je 204,43 noćenja na 100 stalnih stanovnika, dok je 2024. godine vrijednost pala na 192,97 noćenja na 100 stanovnika.

Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2025.	2029.
2: 16,6 % 2a:18,5 % 2b:11,1 %	

Obrazloženje: Vrijednost indikatora zadovoljstva lokalnog stanovništva turizmom u 2025. godini iznosi 16,6 %, što je ispod prihvatljivog standarda od 50 ±5 %. Ukupno 18,5 % ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma je zadovoljno turizmom, dok je među stanovnicima koji ne ostvaruju izravne koristi zadovoljno 11,1 % ispitanika.

Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2025.	2029.
Indeks zadovoljstva: a) 74,6 (ukupno) Neto spremnost na preporuku: a) 21,0 (ukupno)	

Obrazloženje:

Rezultati istraživanja zadovoljstva posjetitelja pokazuju da je ukupno zadovoljstvo boravkom u destinaciji na zadovoljavajućoj razini. Indeks zadovoljstva iznosi 74,6 % što upućuje na to da većina ispitanika destinaciju doživljava pozitivno te da boravak u njoj uglavnom ispunjava ili premašuje njihova očekivanja. Ovakav rezultat može se tumačiti kao pokazatelj stabilne kvalitete turističkog iskustva, uključujući elemente kao što su kvaliteta ponude, uređenost prostora, dostupnost sadržaja, gostoljubivost, sigurnost te ukupni doživljaj boravka.

Pokazatelj neto spremnosti na preporuku destinacije iznosi 21,0, što ukazuje na solidnu razinu lojalnosti ispitanika i njihovu spremnost da destinaciju preporuče prijateljima, obitelji i kolegama. Pozitivna vrijednost pokazatelja znači da je broj promotora veći od broja kritičara, odnosno da značajan dio ispitanika ima dovoljno dobro iskustvo da bi destinaciju aktivno preporučio drugima. To je osobito važno jer osobna preporuka zadovoljnih gostiju predstavlja jedan od najsnažnijih i najvjerodostojnijih oblika promocije destinacije.

Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom (PD-1)

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
2025.	2027.	2029.
Fizička dostupnost: 61,7 % Konzervativno: 15-20 %		

Obrazloženje: Na području destinacije postoji natpolovičan udio atrakcija koje su u određenoj mjeri fizički dostupne osobama s invaliditetom. Većina lokaliteta nalazi se na javnim površinama ili otvorenim prostorima kojima je moguć pristup bez većih fizičkih prepreka i odgovarajuće podloge, što omogućuje osnovnu razinu dostupnosti za posjetitelje sa smanjenom pokretljivošću (npr. Arheološki park Colentum, plaža Luke i dr.). Međutim,

potrebno je napomenuti kako pristupačnost nije u potpunosti prilagođena potrebama svih skupina osoba s invaliditetom. Na većini atrakcija ne postoje dodatni infrastrukturni elementi koji bi omogućili potpunu pristupačnost, poput rampi, taktilnih staza, informativnih ploča na Brailleovu pismu, audio vodiča ili drugih prilagođenih komunikacijskih sadržaja za osobe s oštećenjem vida ili sluha. Unatoč relativno visokom udjelu fizički dostupnih lokacija, postoji prostor za daljnje unapređenje pristupačnosti, sukladno Tehničkom propisu o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti. U budućem razdoblju preporučuje se sustavno unapređivanje pristupačnosti atrakcija kroz izgradnju nove infrastrukture, uvođenje univerzalnog dizajna, postavljanje prilagođene signalizacije i osiguravanje pristupačnih informativnih materijala kako bi se povećala inkluzivnost turističke ponude destinacije.

Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
0	0				

Obrazloženje: Na području destinacije trenutno ne postoji turistička ambulanta. Zdravstvene usluge za turiste i posjetitelje dostupne su kroz redovni sustav primarne zdravstvene zaštite, odnosno putem ambulanti obiteljske medicine i drugih zdravstvenih ustanova u širem području. Iako postoje osnovne mogućnosti pružanja zdravstvene skrbi, nedostatak turističke ambulante može predstavljati ograničenje tijekom turističke sezone, kada dolazi do značajnog povećanja broja posjetitelja. Obzirom na sezonski porast broja turista, preporučuje se razmotriti mogućnost organiziranja sezonske turističke ambulante ili dodatnog dežurstva zdravstvenih službi tijekom ljetnih mjeseci, kako bi se osigurala pravovremena i dostupna zdravstvena skrb za posjetitelje destinacije.

25.1.2 Pokazatelji okolišnih aspekata održivosti

Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1)

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine		
2023.	2024.	2026.	2028
160	284		

Obrazloženje: U 2024. godini turisti su trošili oko 184 % više vode od stalnih stanovnika, što je povećanje u odnosu na 2023. godinu kada je turistička potrošnja vode po noćenju bila oko 60 % viša od potrošnje stalnih stanovnika. U 2023. godini, potrošnja vode po turističkom noćenju iznosila 0,24 m^3, a po noćenju stalnog stanovnika 0,15 m^3. U 2024. godini potrošnja vode po turističkom noćenju iznosila je 0,30 m^3, dok je potrošnja vode po noćenju stalnog stanovnika iznosila 0,10 m^3. Dakle u 2024. godini vidljivo je povećanje turističke, a smanjenje rezidencijalne potrošnje. Navedeno upućuje na to da je odnos između turističke i rezidencijalne potrošnje u 2024. godini nepovoljniji, uz istodobno povećanje potrošnje vode po turističkom noćenju.

Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
2024.	2026.	2028.
516,70 %		

Obrazloženje: Pokazatelj pokazuje da turisti generiraju znatno veću količinu komunalnog otpada po noćenju u odnosu na lokalno stanovništvo, pri čemu izračunati postotak iznosi 516,7 %. To znači da je količina otpada po turističkom noćenju 5,2 puta veća od količine otpada koju u prosjeku proizvede jedan stanovnik dnevno. U mjesecu s najvećim brojem noćenja ukupno je nastalo oko 328,8 tona otpada, od čega se procjenjuje da 275,5

tona potječe od turističkih noćenja, dok oko 53,3 tone generira lokalno stanovništvo. Rezultati ukazuju na snažan utjecaj turizma na ukupne količine otpada u destinaciji, osobito tijekom vrhunca turističke sezone.

Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2025.	2029.
UKUPNO: 88,1 % NP Kornati 63,5 % ZK Žutsko-sitska otočna skupina 24,6 % PP Telašćica **	

** Manji dio morskog akvatorija

Obrazloženje: Na području TZO Murter-Kornati nalaze dva zaštićena područja koja se štite Zakonom o zaštiti prirode – NP Kornati i ZK Žutsko-sitske otočne skupine. Oba se područja cijelom svojom površinom nalaze unutar teritorijalnog obuhvata Općine Murter-Kornati. NP Kornati zauzima 63,5 %, a ZK Žutsko-sitske skupine 24,6 % kopnene površine destinacije.

Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2024.	2028.
46,64 % Potrošnja električne energije po noćenju turista: 6.9 (kWh) Potrošnja električne energije po noćenju stanovnika: 14,8 (kWh)	

Obrazloženje: U 2024. godini potrošnja električne energije po turističkom noćenju iznosila je 6,90 kWh, dok je potrošnja električne energije po noćenju stalnog stanovnika iznosila 14,8 kWh. Omjer potrošnje iznosi 46,64 %, što znači da je potrošnja električne energije po turističkom noćenju

bila oko 53,4 % niža od potrošnje po noćenju stalnog stanovnika. Navedeno upućuje na povoljniji odnos turističke u odnosu na rezidencijalnu potrošnju električne energije.

Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK – 1)

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
2025.	2027.	2029.
DA Općina Murter-Kornati je 2023. godine donijela je SECAP (Akcijski plan energetski održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama Općine Murter-Kornati) Aktivnost 1.1. Mapiranje zelene infrastrukture – nije provedeno Aktivnost 1.2. Izrada projektno- tehničke i druge potrebne dokumentacije za izradu infrastrukturnih projekata – provedeno Aktivnost 1.3. Razvoj zelene infrastrukture – djelomično Aktivnost 1.4. Razvoj održivog prometa s ciljem bolje prilagodbe klimatskim promjenama – djelomično Aktivnost 2.1. Edukacija građana o povećanju otpornosti na klimatske promjene – nije provedeno Aktivnost 2.2. Informiranje stanovnika o povećanju otpornosti na klimatske promjene – nije provedeno Aktivnost 3.1. Izrada strateških dokumenata usmjerenih na usmjerenih na povećanje otpornosti od klimatskih površina – završeno (donesen SECAP) Aktivnost 3.2. Analiza učinaka klimatskih promjena na sektore – nije provedeno Aktivnost 3.3. Razvoj digitalnih rješenja – nije provedeno Aktivnost 3.4. Jačanje kapaciteta nadležnih institucija za djelovanje pri ekstremnim vremenskim uvjetima – nije provedeno		

Obrazloženje: Na području Općine Murter-Kornati uspostavljen je sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika, odnosno Općina je usvojila odgovarajuće dokumente tj. Akcijski plan energetski održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama Općine Murter-Kornati (SECAP), tj. pokrenula je provedbu mjera za prilagodbu i ublažavanje utjecaja klimatskih promjena.

25.1.3 Pokazatelji ekonomskih aspekata održivosti

Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP – 1)

Učestalost mjerenja			Jednom godišnje			
2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
13.576	13.617	13.693				

Obrazloženje: U 2025. godini broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem iznosio je 13.693, što predstavlja povećanje od 0,6 % u odnosu na 2024. godinu, kada je ostvareno 13.617 dolazaka, te povećanje od 0,9 % u odnosu na 2023. godinu, kada je ostvareno 13.576 dolazaka. Navedeno ukazuje na stabilnost turističkog prometa u mjesecu najvećeg opterećenja, uz tek blagi rast broja dolazaka tijekom promatranog razdoblja.

Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje				
2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
TP-2: 7,93 TP-2a): 9,22 TP 2b): 4,02	TP-2: 7,67 TP-2a): 8,76 TP-2b): 3,74					

Obrazloženje: Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u razdoblju 2023.-2024. godine bilježi blago smanjenje. Prosječan boravak smanjen je sa 7,93 dana u 2023. na 7,67 dana u 2024. godini. U mjesecu s najvećim brojem noćenja također je zabilježeno smanjenje prosječne duljine boravka, s 9,22 dana na 8,76 dana, dok je u mjesecu s najmanjim brojem noćenja prosječan boravak smanjen s 4,02 na 3,74 dana. Podaci tako pokazuju skraćivanje prosječnog boravka turista u svim promatranim kategorijama u odnosu na prethodnu godinu.

Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS – 1)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te					

pripreme i usluživanja hrane**						
I.	163					
II.	169					
III.	193					
IV.	222					
V.	339					
VI.	483					
VII.	547					
VIII.	531					
IX.	531					
X.	383					
XI.	194					
XII.	170					

Obrazloženje: Podaci za 2024. godinu pokazuju izraženu sezonalnost broja zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane na području Općine Murter-Kornati. Broj zaposlenih postupno raste sa 163 u siječnju na 339 u svibnju, nakon čega se tijekom glavnog dijela turističke sezone povećava na 483 u lipnju te doseže najvišu vrijednost od 547 zaposlenih u srpnju. Visoka razina zaposlenosti zadržava se i u kolovozu i rujnu, kada je evidentiran 531 zaposleni, nakon čega slijedi smanjenje na 383 u listopadu, 194 u studenome i 170 u prosincu. Broj zaposlenih u mjesecu najveće zaposlenosti tako je 3,4 puta veći nego u siječnju, što jasno ukazuje na snažan utjecaj turističke sezone na potražnju za radnom snagom u djelatnostima neposredno povezanim s turizmom.

Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje			
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
10.517.132,00					

Obrazloženje: U 2024. godini poslovni prihod gospodarskih subjekata u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane iznosio je 10.517.132,00 €.

25.1.4 Pokazatelji prostornih aspekata održivosti

Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI – 1)

Učestalost mjerenja		Jednom godišnje		
2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
T1-1 (a): Zaštićena kulturna dobra materijalne baštine upisana u Registar kulturnih dobara RH Z-3540 Pomorski svjetionik Prišnjak – Murter - nepokretna pojedinačna Z-3541 Kulturno- povijesna cjelina Murtera – Murter- kulturnopovijesna cjelina Z-2823 Crkva sv. Mihovila – Murter - nepokretna pojedinačna Z-2822 Crkva sv. Roka – Murter- nepokretna pojedinačna Z-2824 Crkva Gospa od Gradine – Murter - nepokretna pojedinačna Z-236 Novovjekovni brodolom – Kornati - arheologija Z-235 Ostaci antičkog naselja i luke – Murter- arheologija Z-237 Ostaci potopljene arhitekture – Kornati- arheologija Z-75 Brodolom trgovačkog broda – Kornati- arheologija Z-51 Antički brodolom– Kornati- arheologija Z-2546 Crkva sv. Marije – Kornati- nepokretna pojedinačna Z-2545 Toreta – Kornati - arheologija RST-0512 Arheološka cjelina – Murter- arheologija Z-2547 Gospina crkva – Kornati- nepokretna pojedinačna **T1-2 (b): Zaštićena kulturna dobra nematerijalne baštine upisana u Registar kulturnih dobara RH:** Z-7864 Jadranska marijanska maritimna hodočašća – Murter- nematerijalna Z-7481 Etnografska zbirka Marka Mudronje Rebca - Murter- nematerijalna RST- 82-1962 Inventar crkve sv. Mihovila – Murter – nematerijalna **T1-2 (c): Kulturna dobra nacionalnog značaja** - **T1-3 (d) Preventivno zaštićena kulturna dobra** - **TI-4 (e): Zaštićena područja prirode** Nacionalni park Kornati Značajni krajobraz Žutsko-sitske otočne skupine				

Obrazloženje: Na području TZO Murter-Kornati evidentirana je raznolika i vrijedna kulturna i prirodna atrakcijska osnova. U Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske upisan je niz zaštićenih kulturnih dobara materijalne baštine, među kojima se nalaze sakralni objekti, kulturno-povijesna cjelina

Murtera, pomorski svjetionik te brojna kopnena i podvodna arheološka nalazišta na području Murtera i Kornata. Atrakcijsku osnovu dodatno upotpunjuju zaštićena kulturna dobra nematerijalne baštine, koja doprinose očuvanju tradicije, običaja i kulturnog identiteta lokalne zajednice. Posebnu vrijednost predstavljaju i zaštićena područja prirode – NP Kornati i ZK Žutsko-sitske otočne skupine. Raznovrsnost kulturne i prirodne baštine predstavlja važnu osnovu za očuvanje identiteta prostora te razvoj turističke ponude temeljene na njegovim autentičnim vrijednostima.

Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD – 1)

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
2025.	2026.	2027.	2028.	2029.
0 (Plan u izradi)				

Obrazloženje: Početna vrijednost pokazatelja za 2025. godinu iznosi 0, s obzirom na to da je Plan upravljanja destinacijom još uvijek u fazi izrade. Time se definira početno stanje, dok će usvajanjem i objavom Plana biti uspostavljen temelj za sustavno i održivo upravljanje destinacijom. Očekuje se da će se od 2026. godine početi bilježiti prvi pomaci, najprije kroz dostupnost Plana, a potom i kroz postupnu provedbu planiranih aktivnosti. Ovaj pokazatelj stoga predstavlja važan alat za praćenje učinkovitosti destinacijskog upravljanja te omogućuje redovito godišnje praćenje razine provedbe planiranih mjera.

Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP – 1)* *

Učestalost mjerenja	Svake dvije godine	
2024.	2026.	2028.
2.891		

Obrazloženje: U 2024. godini na području destinacije ostvareno je ukupno 349.162 turističkih noćenja. Ukupna površina izgrađenog građevinskog zemljišta obuhvaćena izračunom iznosi 111,68 ha. Također, u izračun je uključeno 1,65 ha izgrađenog područja gospodarske namjene - ugostiteljsko turističke namjene u naselju (Tn) te 9,09 ha izdvojenih izgrađenih građevinskih područja izvan naselja za ugostiteljsko-turističku namjenu - Kosirina (T3) i Slanica (T1 i T3). Na temelju navedenih podataka, izračunata je vrijednost pokazatelja 2.891 noćenja po hektaru izgrađenog građevinskog područja. Navedena vrijednost pokazuje značajan intenzitet korištenja izgrađenog prostora u turističke svrhe.

**Podatak izračunat na temelju podataka PPUO Murter-Kornati (VI.izmjene i dopune).

25.2. Pokazatelji prihvatnog kapaciteta

Turistički nosivi kapacitet predstavlja stručno utemeljenu, ali u određenoj mjeri i subjektivnu procjenu razine promjena koje određena destinacija može podnijeti bez narušavanja svojih temeljnih vrijednosti. Riječ je o konceptu koji definira prag do kojeg su utjecaji turizma prihvatljivi za lokalnu zajednicu, posjetitelje i okoliš. Taj prag služi kao upozoravajući pokazatelj – signal da je potrebno poduzeti mjere kako bi se očuvala dugoročna održivost i kvaliteta života u destinaciji.

Svrha utvrđivanja nosivog kapaciteta nije samo ograničavanje broja posjetitelja, već prvenstveno zaštita identiteta, autentičnosti i posebnosti određenog prostora. Time se čuvaju prirodne, kulturne i društvene vrijednosti koje destinaciju čine atraktivnom i konkurentnom. U središtu koncepta nalazi se očuvanje kvalitete iskustva za turiste, ali i kvalitete svakodnevnog života lokalnog stanovništva.

Razumijevanje nosivog kapaciteta tijekom vremena se mijenjalo. Nekada se promatrao kao strogo određena, numerička granica maksimalnog broja posjetitelja. Danas se sve više prihvaća dinamičan pristup koji u obzir uzima različite čimbenike – poput utjecaja na okoliš, infrastrukturu, društvene odnose i percepciju lokalne zajednice. Umjesto fiksne brojke, naglasak je na praćenju pokazatelja promjena i definiranju poželjne razine kvalitete u određenom prostoru.

Suvremeni pristup stoga nosivi kapacitet ne promatra kao nepromjenjivu vrijednost, već kao prilagodljiv okvir koji se može redefinirati ovisno o razvoju destinacije, promjenama u potražnji i ciljevima održivog razvoja. Na taj način upravljanje turizmom postaje proaktivno, usmjereno na prevenciju negativnih učinaka i dugoročno očuvanje resursa.

U daljnjem tekstu prikazan je obrađen je izračun obveznih pokazatelja održivosti destinacije.

Institucionalni i strateški okvir

1.1. Stav o turizmu kao faktoru povećanja blagostanja stanovnika

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	63,9 %		

Obrazloženje: Prema rezultatima anketnog istraživanja, 63,9 % lokalnih stanovnika ima pozitivnu percepciju ukupnih učinaka turizma na kvalitetu života u destinaciji.

Smještajni kapaciteti

2.1. Omjer broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024	2028	2028.
	Ukupno: 576,8 Komercijalni: 304,4 Nekomercijalni: 272,5		

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja omjera broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor u odnosu na 100 stanovnika na području Općine Murter-Kornati u 2024. godini iznosila je 576,8 kreveta na 100 stanovnika. Od ukupne vrijednosti pokazatelja, na komercijalne smještajne kapacitete odnosi se 304,4 kreveta, dok se na kuće i stanove za odmor odnosi 272,5 kreveta na 100 stanovnika. Visoka vrijednost pokazatelja ukazuje na izrazitu koncentraciju smještajnih kapaciteta u odnosu na broj stalnih stanovnika te posljedično na značajno sezonsko opterećenje prostora, komunalne i prometne infrastrukture te drugih lokalnih resursa. Posebno je značajna visoka zastupljenost kuća i stanova za odmor, čiji je broj kreveta gotovo usporediv s komercijalnim smještajem, što potvrđuje izraženu prisutnost sekundarnog stanovanja na području destinacije.

2.2. Omjer broja kreveta u nekomercijalnom smještaju u odnosu na 100 stanovnika

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2023.	2024.	2028.
	169,7	171,4	

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja u 2024. godini iznosila je 171,4 kreveta u nekomercijalnom smještaju na 100 stanovnika, što predstavlja blago povećanje u odnosu na 2023. godinu, kada je iznosila 169,7. Ovakav rezultat ukazuje na porast zastupljenosti nekomercijalnih smještajnih kapaciteta u odnosu na 100 stalnih stanovnika destinacije. Porast vrijednosti ovog pokazatelja predstavlja faktor rizika s obzirom na to da se ova vrsta smještaja veže uz sekundarno stanovanje, koje se koristi povremeno i izvan sustava tržišnog upravljanja. Takav oblik smještaja ima ograničen doprinos lokalnom gospodarstvu u odnosu na komercijalni smještaj, uz istodobno korištenje prostora i infrastrukture te ga je potrebno pravilno regulirati i kontinuirano pratiti. Budući da je u odnosu na prethodnu godinu zabilježen blagi porast, potrebno je nastaviti pratiti razvoj nekomercijalnih smještajnih kapaciteta i usmjeravati ga u skladu s načelima održivog prostornog i turističkog razvoja.

2.3. Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032.
	2,5		

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja od 2,5 u 2024. godini znači da na 1 stan za stalno stanovanje dolazi približno 2,5 smještajnih objekata u domaćinstvu te kuća i stanova za odmor. Visoka vrijednost pokazatelja ukazuje na izrazitu zastupljenost smještajnih objekata namijenjenih turističkom i povremenom boravku u odnosu na stambeni fond namijenjen stalnom stanovanju, što upućuje na značajan utjecaj turizma i sekundarnog stanovanja na strukturu stambenog fonda destinacije.

2.4. Broj kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m^2 građevinskog područja naselja

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024	2028.	2032.
	1,03		

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja broja kreveta u komercijalnom smještaju te kućama i stanovima za odmor na 100 m^2 građevinskog područja naselja u 2024. godini iznosila je 1,03 kreveta na 100 m^2. Vrijednost pokazatelja ukazuje na izraženu koncentraciju smještajnih kapaciteta unutar građevinskog područja naselja, što je povezano s intenzivnim korištenjem prostora u turističke svrhe. Daljnje povećanje broja kreveta, osobito kroz širenje smještajnih kapaciteta i sekundarnog stanovanja, može dodatno povećati pritisak na raspoloživi prostor, infrastrukturu i kvalitetu stanovanja, zbog čega je potrebno kontinuirano pratiti kretanje ovog pokazatelja.

2.5. Struktura smještajnih kapaciteta izražena u postotnim udjelima

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
Vrijednost pokazatelja	2024.	2025.	2026.	2027.
	HOT: 0,2 % KMP: 10,7 % DOM: 31,6 % PKS: 10,3 % KKO: 47,2 %			

Obrazloženje: Struktura smještajnih kapaciteta u 2024. godini pokazuje da najveći udio kreveta u destinaciji TZO Murter-Kornati čine kuće i stanovi za odmor, s udjelom od 47,2 %, te objekti u domaćinstvu, s udjelom od 31,6 %. Kampovi sudjeluju s 10,7 %, dok ostali komercijalni smještajni objekti čine 10,3 % ukupnih smještajnih kapaciteta. Udio hotelskog smještaja izrazito je nizak i iznosi svega 0,2 %. Svi hotelski i kamping kapaciteti na području destinacije smješteni su u naselju Murter, dok se smještajna ponuda na području Kornata temelji na smještaju u domaćinstvima i

kampovima u domaćinstvu. Navedena struktura ukazuje na izrazitu zastupljenost kuća i stanova za odmor te objekata u domaćinstvu, koji zajedno čine najveći dio ukupnih smještajnih kapaciteta destinacije.

Turistička potražnja

3.1. Intenzitet stacionarnog, komercijalnog i nekomercijalnog, turizma kao omjer prosječnog broja turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje					
Vrijednost pokazatelja	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
	2,3	2,2				

Obrazloženje: U destinaciji je izmjeren visok intenzitet turističke aktivnosti u vršnim danima turističke sezone. U 2023. godini na jednog stanovnika dolazilo je prosječno 2,3 turista, dok se u 2024. godini taj omjer smanjio na 2,2 turista po stanovniku.

3.2. Nezadovoljstvo radi gužve na ulicama, trgovima, atrakcijama

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	23,7 %		

Obrazloženje: Prema rezultatima anketnog istraživanja, 23,7 % posjetitelja u destinaciji iskazuje nezadovoljstvo zbog gužvi na ulicama, trgovima i turističkim atrakcijama. Budući da je pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard ne odražava gornju granicu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno 5 % ispitanih turista i jednodnevnih posjetitelja bilo iritirano gužvama.

Resursno atrakcijska osnova

4.1. Koncentracija materijalnih atrakcija na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	0,0047 (TZO Murter-Kornati) 0,0201 (Murter) 0,0026 (Kornati)		

Obrazloženje: Područje TZO Murter-Kornati bogato je materijalnim atrakcijama. Atrakcijsku osnovu čine različiti lokaliteti i sadržaji poput vidikovaca, plaža, sakralnih i civilnih objekata, poučnih i tematskih staza te drugih oblika materijalnih atrakcija. Izračunata vrijednost pokazatelja na razini TZO Murter-Kornati iznosi 0,0047, pri čemu je vidljiva značajna razlika između pojedinih područja destinacije. Na području Murtera vrijednost pokazatelja iznosi 0,0201, dok na području Kornata iznosi 0,0026. Viša vrijednost pokazatelja na području Murtera upućuje na veću prostornu koncentraciju materijalnih atrakcija, dok je njihova koncentracija na prostorno znatno većem i otočno raspršenom području Kornata niža. U budućem razdoblju očekuje se povećanje koncentracije materijalnih atrakcija kroz realizaciju novih atrakcija putem razvojnih projekata.

4.2. Koncentracija ugostiteljskih sadržaja na odabranim područjima destinacije/definiranim zonama

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032
	2,11		

Obrazloženje: Prosječan broj fiskaliziranih računa u ugostiteljskim objektima u promatranom razdoblju iznosio je 4.522, što uz procijenjeni prosječan broj od 2,8 osoba po računu odgovara ukupnom broju od 12.662 korisnika ugostiteljskih objekata. Procijenjeni ukupni kapacitet ugostiteljskih objekata na području destinacije iznosi 6.000 sjedećih mjesta, od čega se 4.500 mjesta odnosi na objekte za usluživanje pića, a 1.500 mjesta na restorane. Uzimajući u obzir prosječan broj osoba na putovanju u iznosu 2,8 i prosječan broj fiskaliziranih računa u ovim kategorijama, dobiva se vrijednost prosječnog dnevnog obrta stolca od 2,11.

4.3. Kakvoća voda za kupanje na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2026.	2027.
	Slanica Kraj – izvrsna Slanica Colentum – izvrsna Slanica - izvrsna Vučigrađe – izvrsna Kosirina šljunak - izvrsna Kosirina pijesak - izvrsna Murter-Hramina – izvrsna		

Obrazloženje: Rezultati ispitivanja kakvoće mora na području TZO Murter-Kornati pokazuju da je kakvoća mora u promatranoj godini ocijenjena kao izvrsna. Takvi rezultati ukazuju na vrlo visoku i stabilnu kakvoću mora za kupanje u destinaciji. Također, potrebno je spomenuti kako povremeno postoje incidenti koji mogu dovesti do lokaliziranog i kratkotrajnog onečišćenja mora, pri čemu takve pojave upućuju na potrebu kontinuiranog praćenja kakvoće mora, pravodobnog utvrđivanja izvora onečišćenja i poduzimanja odgovarajućih mjera radi očuvanja kvalitete morskog okoliša.

4.4. Raspoloživa površina plaže po kupaču u danima vršne turističke sezone, (za destinacije za koje je pokazatelj relevantan)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	Površina plaže po kupaču: 3,48 m^2 Standard:3,35 m^2 Površina plaže po kupaču: 5 m^2		

Obrazloženje: Ukupna obalna linija Općine Murter-Kornati iznosi 334 km. Ukupna duljina obale na području naselja Murter iznosi 14,2 km, a ostatak se odnosi na otoke. Pri procjeni broja kupača nije primijenjen faktor istodobnosti, kojim se uzima u obzir da svi stanovnici i turisti prisutni u destinaciji ne koriste plaže u isto vrijeme. Na području destinacije nalazi se ukupno 11 plaža (plaže Podvrške, Čigrađa, Slanica, Jersani, Lučica, Tužbine, Mali Doci, Luke, Lojena, Kosirina – dio na području Općine Murter-Kornati (+ nudistička), Colentum, Put Gradine) ukupne površine 28.316 m^2. Prema podacima DZS-a, broj stanovnika Općine Murter-Kornati 2024. godine iznosio je 1.995 stanovnika (2024. godine). Tijekom vršne sezone tijekom

mjeseca kolovoza 2024, godine na području destinacije zabilježeno je prosječno 4.327 dolazaka, dok se broj turista i jednodnevnih posjetitelja procjenjuje na 1.800.

Dakle, procijenjeni broj od ukupno 8.122 kupača, koji predstavlja osnovu za izračun raspoložive površine plaže po kupaču. Ukupna raspoloživa površina analiziranih plaža iznosi 28.316 m², što odgovara vrijednosti od 3,48 m² po kupaču. Pokazatelj ne uzima u obzir istodobnost korištenja plaža za definirane segmenata potražnje te se određuje za trećinu niži standard od poželjnog od 5m^2 (u odnosu na poželjnu površinu po potencijalnom kupaču standard polazi od pretpostavke da plaže istodobno posjećuje dvije trećine potencijalnih korisnika).

Međutim, uzimajući u obzir sve plažne prostore raspoložive za kupanje, a ne samo uređene i evidentirane plaže obuhvaćene izračunom, stvarna raspoloživa površina po kupaču zasigurno je veća od utvrđene vrijednosti. Na području destinacije za kupanje se koriste i brojne manje uvale, prirodni dijelovi obale i drugi pristupačni obalni prostori koji nisu uključeni u ukupnu evidentiranu površinu plaža. Stoga dobivenu vrijednost treba promatrati kao konzervativnu procjenu opterećenja službeno analiziranih plažnih prostora, dok se stvarno korištenje obale tijekom vršne sezone prostorno raspoređuje na šire područje destinacije te u tom pogledu destinacija postiže poželjnih 5 m^2 po kupaču.

4.5 Kakvoća zraka na mjernim stanicama na području destinacije tijekom razdoblja lipanj – rujan u odnosu na ostatak godine

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2026.	2027.
	I. kategorija (Vela Straža – Dugi otok)		

Obrazloženje: Prema dostupnim podacima, najbliža mjerna stanica za praćenje kvalitete zraka destinaciji je Vela Straža na Dugom otoku (zona HR 5), na kojoj je zabilježena I. kategorija kvalitete zraka (čist ili neznatno onečišćen zrak). Ovaj rezultat ukazuje na vrlo dobru kvalitetu zraka na širem području destinacije, bez značajnih odstupanja tijekom turističke sezone u odnosu na ostatak godine.

4.6. Utjecaj turizma na izgled destinacije

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	16,7 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 16,7 % lokalnih stanovnika smatra kako turizam pozitivno utječe na izgled destinacije. Ovakav rezultat ukazuje na negativnu percepciju utjecaja turizma na prostornu uređenost i vizualni identitet destinacije, što upućuje na potrebu za snažnijim usmjeravanjem turističkog razvoja prema kvalitetnijem oblikovanju i očuvanju prostora destinacije. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izmjerena vrijednost se nalazi ispod standarda koji odražava minimalnu granicu prihvatljivosti (33 %).

4.7. Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	22,3 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 22,3 % lokalnih stanovnika smatra kako turizam pozitivno utječe na korištenje javnog prostora u destinaciji. Ovakav rezultat upućuje na negativnu percepciju utjecaja turizma na dostupnost i kvalitetu korištenja javnih prostora. Obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izmjerena vrijednost nalazi se ispod standarda prihvatljivosti (33 %).

4.8. Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta (kulturni i prirodni aspekti) kao i glavnih atrakcija

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	PH2 63,2 % PH3 52,6 % PH4 50,0 %		

Obrazloženje: Prema rezultatima anketnog istraživanja, sva tri promatrana pokazatelja u 2025. godini ostaju ispod postavljenog standarda od 80 %. Najbolje je ocijenjena ljepota mjesta s 63,2 %, slijedi uređenost mjesta s 52,6 %, dok uređenost glavnih atrakcija bilježi 50,0 %. Rezultati ukazuju na potrebu daljnjeg ulaganja u uređenje i održavanje prostora, kvalitetniju prezentaciju glavnih atrakcija te unaprjeđenje ukupnog vizualnog doživljaja destinacije.

Okoliš

5.1. Razina buke u danima vršne turističke sezone u odnosu na ostatak godine u zonama mješovite namjene po danu i noći

Učestalost mjerenja			
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	Ne postoji karta buke za Općinu Murter-Kornati		

Obrazloženje: Budući da Općina Murter-Kornati nema izrađenu stratešku kartu buke, za područje destinacije trenutno ne postoje službeni podaci o razinama buke. Sukladno zakonskim odredbama, obveza izrade strateške karte buke i akcijskog plana odnosi se na naseljena područja s više od 100.000 stanovnika, u koju Općina Murter-Kornati ne spada. Stoga je pitanje zaštite od buke uređeno kroz odredbe za provedbu prostornih planova (PPUO Murter-Kornati, PPPPO Kornati i PPPPO Žutsko-sitske skupine), kojima se utvrđuju uvjeti prostornog uređenja i korištenja prostora s ciljem ograničavanja negativnih utjecaja buke na stanovništvo i okoliš. Dodatne mjere zaštite od buke uređene su aktima Općine Murter-Kornati, uključujući Odluku o komunalnom redu i druge relevantne akte.

5.2. Iritacija razinom buke u vrijeme turističke sezone

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	22,2 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 22,2 % lokalnih stanovnika smatra kako im razina buke tijekom turističke sezone predstavlja značajan problem. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard odražava zadovoljavajuću razinu prihvatljivosti prema kojoj manje od jedne trećine anketiranih stanovnika destinacije (33 %) smatra da razina buke ne predstavlja faktor iritacije.

5.3. Utjecaj buke na kvalitetu boravka

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	15,8 %		

Obrazloženje: Prema rezultatima anketnog istraživanja, 15,8 % turista i jednodnevnih posjetitelja navodi buku kao čimbenik koji negativno utječe na kvalitetu boravka u destinaciji. Budući da je riječ o pokazatelju negativnog karaktera, izmjerena vrijednost se nalazi ispod standarda koji predstavlja gornju granicu prihvatljivosti, prema kojoj je najviše 10 % ispitanih turista i jednodnevnih posjetitelja bilo iritirano bukom.

Prostor

6.1. Udio stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine			
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2028.	2032.
	156,1 %			

Obrazloženje: Vrijednost pokazatelja udjela stambenih jedinica turističke namjene u ukupnom broju stambenih jedinica u 2024. godini iznosi 156,1 %. Vrijednost viša od 100 % znači da broj stambenih jedinica koje se koriste kao komercijalni i nekomercijalni smještaj premašuje broj stambenih jedinica namijenjenih stalnom stanovanju. Takav odnos ukazuje na izrazitu turističku funkciju stambenog fonda te snažnu zastupljenost smještajnih kapaciteta i sekundarnog stanovanja. Visoka vrijednost pokazatelja predstavlja značajan izazov za održivo upravljanje prostorom, osobito u pogledu očuvanja stambene funkcije naselja, dostupnosti stanovanja za stalno stanovništvo te opterećenja prostora i infrastrukture tijekom turističke sezone.

6.2. Maksimalni potencijal izgradnje na neizgrađenim i izgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja mješovite namjene

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	1.116		

Obrazloženje: Analizom postojeće izgradnje u građevinskom području naselja Murter, utvrđena je prosječna veličina građevne čestice te je pretpostavljena tipologija u skladu s uvjetima PPUO Murter (VI.izmjene i dopune). Izgrađeni dio građevinskog područja naselja Murter obuhvaća površinu 111,68 ha. Metodološki odabir procjene maksimalne izgradnje sastoji se od tri vrste objekata u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja: samostojeća građevina s 2 stambene jedinice, površine 350 m^2 (60 % GPN); dvojna građevina/građevina u nizu s 2 stambene jedinice, površine 300 m^2 (20 % GPN) i višestambena samostojeća građevina sa 4 stambene jedinice površine 500 m^2 (20 % GPN).

Ove su površine umanjene za 25 % prometnih površina i zelenih površina čime je dobivena raspoloživa površina za samostojeće građevine s 2 stambene jedinice u iznosu 50,2 ha; dvojne građevine/građevine u nizu s 2 stambene jedinice u iznosu 16,7 ha; i višestambene samostojeće građevine sa 4 stambene jedinice u iznosu 16,7 ha. Prema tako postavljenom izračunu izračunat je potencijal maksimalne izgradnje u iznosu 5.329 stambenih jedinica, i to za samostojeće građevine s 2 stambene jedinice ukupno 2.872 stambenih jedinica; dvojne građevine/građevine u nizu s 2 stambene jedinice ukupno 1.116 stambenih jedinica; i višestambene samostojeće građevine sa 4 stambene jedinice ukupno 1.340 stambenih jedinica.

Međutim, uvidom u obilježja postojeće gradnje uočeno je kako većina njih ima ostvarenu najveću katnost određenu PPUO-om Murter-Kornati. Uzimajući sve navedeno u obzir, može se zaključiti kako nije izgledno značajno povećanje broja objekata, odnosno stambenih jedinica u tom području, što znači da eventualno povećanje stambenih jedinica može biti djelomično ostvareno kroz novu gradnju (nadogradnja, rekonstrukcija i sl.) ili unutarnju prenamjenu postojećih građevina, odnosno podjelom prostora na veći broj manjih stambenih jedinica. Također, postojeće

građevinske čestice u kulturno-povijesnoj cjelini Murtera manje površine od minimalno određenih za novu gradnju, pri čemu je znatan dio područja ograničen konzervatorskim uvjetima. Procjenjuje se da realna mogućnost izgradnje u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja Murtera iznosi maksimalno 10 % procijenjenog broja stambenih jedinica, odnosno 532 stambene jedinice.

Posebno je važno naglasiti da izračun potencijala izgradnje predstavlja samo okvirnu procjenu čija je osnovna funkcija dobivanje uvida u potencijal dodatne izgradnje koju omogućava PPUO Murter-Kornati. Kako će se stvarno odvijati gradnja, odnosno realizacija stambenih jedinica, ovisi o brojnim drugim faktorima koji nisu predmet analize. Uzimajući u obzir proces apartmanizacije i iskazani negativni stav lokalnih stanovnika prema daljnjem širenju izgradnje na području destinacije, maksimalni potencijal izgradnje u izgrađenom i neizgrađenom dijelu građevinskog područja naselja procjenjuje se na 1.116 stambenih jedinica (kroz rekonstrukciju, novu gradnju i prenamjenu poštivajući dozvoljenu etažnost i visinu građevina).

6.3. Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	584		

Obrazloženje: Prema podacima PPUO Murter-Kornati (VI. izmjene i dopune), neizgrađeni dio građevinskog područja naselja Murter obuhvaća ukupnu površinu 6,58 ha.
Ova je površina umanjena za 25 % prometnih površina i zelenih površina te je dobivena vrijednost 3,29 ha. Analizom postojeće izgradnje u građevinskom području naselja Murter, utvrđena je prosječna veličina građevne čestice te je pretpostavljena tipologija u skladu s uvjetima PPUO Murter-Kornati.
Metodološki odabir procjene izgradnje u naselju Murter sastoji se od odabira dvije vrste objekata (omjer 1:1) neizgrađenom dijelu građevinskog područja naselja: obiteljske kuće s 2 stambene jedinice, minimalne površine 400 m^2 i višestambene zgrade kuće s 4 stambene jedinice, minimalne površine 600 m^2.

Prema procjeni o dozvoljenom broju stambenih jedinica, izračunat je potencijal izgradnje u neizgrađenom dijelu građevinskog područja naselja u iznosu 300 stambenih jedinica.

Prema istim kriterijima, u neuređenom dijelu građevinskog područja naselja, prema istoj procjeni moguća je izgradnja također, oko 300 stambenih jedinica. Sumarno, na neizgrađenom i neuređenom dijelu građevinskog područja Murter moguća je izgradnja oko 584 stambene jedinice na neizgrađenim i neuređenim površinama građevinskog područja naselja.

6.4. Utjecaj pretvaranja stanova u turističke apartmane na kvalitetu života u destinaciji

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	58,3 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 58,3 % lokalnih stanovnika ima negativnu percepciju apartmanizacije, odnosno smatra da pretvaranje stanova u turističke apartmane negativno utječe na kvalitetu života u destinaciji. Ovakav rezultat ukazuje na izraženu zabrinutost dijela lokalne zajednice zbog širenja turističkog smještaja unutar stambenog fonda te upućuje na potrebu pažljivijeg upravljanja razvojem smještajnih kapaciteta u destinaciji. Obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izmjerena vrijednost nalazi se ispod standarda koji odražava minimalnu granicu prihvatljivosti prema kojoj jedna trećina anketiranih stanovnika destinacije (33 %) treba iskazati

Komunalna infrastruktura

7.1. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) – voda

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine			
Vrijednost pokazatelja	2023.	2024.	2026.	2028.
	160	284		

Obrazloženje: U 2024. godini turisti su trošili oko 184 % više vode od stalnih stanovnika, što je povećanje u odnosu na 2023. godinu kada je turistička potrošnja vode po noćenju bila oko 60 % viša od potrošnje stalnih stanovnika. U 2023. godini, potrošnja vode po turističkom noćenju iznosila 0,24

m³, a po noćenju stalnog stanovnika 0,15 m³. U 2024. godini potrošnja vode po turističkom noćenju iznosila je 0,30 m³, dok je potrošnja vode po noćenju stalnog stanovnika iznosila 0,10 m³. Dakle u 2024. godini vidljivo je povećanje turističke, a smanjenje rezidencijalne potrošnje. Navedeno upućuje na to da je odnos između turističke i rezidencijalne potrošnje u 2024. godini nepovoljniji, uz istodobno povećanje potrošnje vode po turističkom noćenju.

7.2. Vršno opterećenje i udio objekata u lancu turizma (hoteli, komercijalni i nekomercijalni smještaj, ugostiteljski objekti i sl. u vršnom opterećenju) - električna energija

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine
2024.	2028.
46,64 % Potrošnja električne energije po noćenju turista: 6.9 (kWh) Potrošnja električne energije po noćenju stanovnika: 14,8 (kWh)	

Obrazloženje: U 2024. godini potrošnja električne energije po turističkom noćenju iznosila je 6,90 kWh, dok je potrošnja električne energije po noćenju stalnog stanovnika iznosila 14,8 kWh. Omjer potrošnje iznosi 46,64 %, što znači da je potrošnja električne energije po turističkom noćenju bila oko 53,4 % niža od potrošnje po noćenju stalnog stanovnika. Navedeno upućuje na povoljniji odnos turističke u odnosu na rezidencijalnu potrošnju električne energije.

7.3. Broj djelatnika na održavanju javnih površina u odnosu na m² javnih površina koje se održavaju

Učestalost mjerenja	Svake tri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2028.	2031.
	n/p		

Obrazloženje: Prema podacima komunalnog poduzeća Murtela d.o.o., na poslovima održavanja javnih površina angažirano je ukupno 7 radnika. Međutim, poduzeće ne raspolaže podacima o ukupnoj površini javnih prostora obuhvaćenih održavanjem.

7.4. Kapaciteti (ljudski i tehnološki) za odvoz otpada

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	15 tona		

Obrazloženje: Prema procjeni djelatnika komunalnog poduzeća Murtela d.o.o., u destinaciji se može prikupiti maksimalno 15 tona otpada dnevno. Procijenjena prosječna količina komunalnog otpada koja se prikuplja u destinaciji tijekom ljeta iznosi oko 15 tona dnevno, dok se tijekom zimskog razdoblja smanjuje na oko 2 tone dnevno. Predloženi standard temelji se na pretpostavci da kapacitet odvoza mora biti najmanje 20 % veći od količine miješanog komunalnog otpada generiranog u vršnim danima turističke sezone, kako bi se osigurala dovoljna sigurnosna rezerva i spriječilo preopterećenje pružatelja komunalne usluge. U slučaju područja TZO Murter-Kornati, gdje se u vršnom danu generira oko 15 tona otpada, potreban kapacitet prema navedenom standardu iznosi 18 tona dnevno. Raspoloživi kapacitet od 15 tona doseže oko 83 % potrebnog kapaciteta, odnosno manji je za 3 tone dnevno, zbog čega ne zadovoljava propisani standard i može predstavljati rizik u razdobljima najvećeg sezonskog opterećenja.

7.5. Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	77,8 %		

Obrazloženje: Rezultati ankete pokazuju da 77,8 % lokalnih stanovnika smatra kako nepravilno odlaganje otpada tijekom turističke sezone predstavlja značajan problem. Ovakav rezultat upućuje na izraženu osjetljivost lokalne zajednice na pitanje upravljanja otpadom u razdoblju povećanog turističkog opterećenja, što ukazuje na potrebu za dodatnim unapređenjem sustava prikupljanja i zbrinjavanja otpada u destinaciji. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izračunata vrijednost nalazi se ispod standarda koji odražava gornju granicu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno jedna trećina anketiranih stanovnika destinacije (33 %) iritirana neprimjereno odloženim otpadom.

Prometna infrastruktura

8.1. Procjena (ekspertna) kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa na odabranim pravcima/točkama u danima vršne turističke sezone

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje			
Vrijednost pokazatelja	2023.	2024.	2025.	2026
	Brojačko mjesto Ivinj (ŽC 6085-LC 65032: 5,6 km) prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) – 11.664 vozila prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) – 5845 vozila **Brojačko mjesto Murter (ŽC 6250 – ŽC 6250; 2,8 km)** prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) – 5586 vozila prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) – 2820 vozila	**Brojačko mjesto Ivinj (ŽC 6085-LC 65032: 5,6 km)** prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) – 11.768 vozila prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) – 5937 vozila **Brojačko mjesto Murter (ŽC 6250 – ŽC 6250; 2,8 km)** prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) – 5655 vozila prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) – 2914 vozila		

Obrazloženje: Usporedba prosječnog ljetnog dnevnog prometa (PLDP) i prosječnog godišnjeg dnevnog prometa (PGDP) pokazuje značajno povećanje prometnog opterećenja tijekom turističke sezone. Na mjernom mjestu Ivinj (ŽC 6085 – LC 65032) ljetni promet je veći za približno 100% u 2023. godini (11.664 u odnosu na 5.845 vozila) te za oko 98% u 2024. godini (11.768 u odnosu na 5.937 vozila). Sličan odnos vidljiv je i na mjernom mjestu Murter (ŽC 6250), gdje je promet u ljetnim mjesecima veći za oko 98 % u 2023. godini (5.586 u odnosu na 2.820 vozila) te za približno 94 % u 2024. godini (5.655 u odnosu na 2.914 vozila). Rezultati ukazuju na izrazito sezonsko povećanje prometnih tokova povezano s turističkim kretanjima na otoku Murteru. Usporedba podataka između 2023. i 2024. godine pokazuje blagi porast prometnog opterećenja na oba brojačka mjesta. Na mjernom mjestu Ivinj (ŽC 6085 – LC 65032) prosječni ljetni dnevni promet porastao je za 0,9 %, dok je prosječni godišnji dnevni promet porastao 1,6 % u odnosu na prethodnu godinu. Na mjernom mjestu Murter (ŽC 6250) prosječni ljetni dnevni promet povećao se 1,2 %, dok se prosječni godišnji dnevni promet povećao za 3,3 %.

8.2. Procjena kapaciteta i iskorištenosti parkirališta u razdoblju vršne turističke sezone

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje, u danima vršne turističke sezone.		
Vrijednost pokazatelja	2025. (01.08.)	2026.	2027.
	Obala Murterskih škoja – I. zona – 100 % Put Gradine – I. zona – 100 % Luke – I. zona – 100 % Sabuni – I. zona – 100 % Put Jersan – I. zona – 100 % Put škole – I. zona – 100 % Ulica Don Lovre Karamara – I.zona – 100 % Ulica Don Nike Plančića – I.zona – 100 % Zelena tržnica Centar – I.zona – 100 %		

Obrazloženje: Komunalno poduzeće Murtela d.o.o. upravlja s ukupno 9 javnih parkirališta obuhvaćenih I. zonom naplate. U razdoblju vršne turističke sezone evidentirana je 100 %-tna iskorištenost parkirališnih kapaciteta. Navedene vrijednosti ukazuju na potpunu zauzetost raspoloživih parkirališnih kapaciteta tijekom vršne turističke sezone i nedostatak potrebne rezerve za prihvat dodatnih vozila. Visoka popunjenost parkirališta pokazuje da je parkirališni sustav destinacije u razdobljima najvećeg opterećenja na gornjoj granici nosivosti. Prihvatljiv standard podrazumijevao bi 10-20 % raspoloživih parkirališnih mjesta u vršnim satima, zbog čega je potrebno unaprjeđivati upravljanje prometom u mirovanju i smanjivati pritisak osobnih vozila na najopterećenije dijelove naselja.

8.3. Iritacija gužvom u prometu tijekom turističke sezone

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	38,9 %		

Obrazloženje: Početna vrijednost pokazatelja za 2025. godinu iznosi 38,9 %, što znači da trećina ispitanih stanovnika smatra kako prometne gužve tijekom turističke sezone predstavljaju značajan problem. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, standard odražava gornju granicu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno jedna trećina anketiranih stanovnika (33 %) iritirana gužvom u prometu

8.4. Zadovoljstvo prometom u mjestu

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	Ukupno: 15,8 %		

Obrazloženje: Prema rezultatima anketnog istraživanja, ukupno 15,8 % posjetitelja iskazuje zadovoljstvo prometom u mjestu, što je znatno ispod postavljenog standarda od 80 %. Dobiveni rezultati upućuju na vrlo nisku razinu zadovoljstva prometom u mjestu u svim promatranim skupinama posjetitelja. Stoga je potrebno razmotriti mjere usmjerene na poboljšanje prometne organizacije, dostupnosti parkirališnih kapaciteta, protočnosti prometa i informiranja posjetitelja, osobito tijekom razdoblja pojačanog turističkog opterećenja.

9. Stanovništvo i kvaliteta života

9.1. Kretanje broja stanovnika u (posljednjem) desetogodišnjem razdoblju

Učestalost mjerenja			
Vrijednost pokazatelja	2025.	2031.	2041.
	Apsolutna i relativna promjena broja stanovnika u međupopisnom razdoblju 2011.-2021.g. (- 110 st., -5,4 %) – Općina Murter-Kornati Prosječna godišnja stopa promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju (-0,61 %) Apsolutna i relativna promjena broja stanovnika u međupopisnom razdoblju 2011.-2021.g. (- 110 st., -5,4 %) – naselje Murter Prosječna godišnja stopa promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju (-0,61 %) Apsolutna i relativna promjena broja stanovnika u međupopisnom razdoblju 2011.-2021.g. Kornati (- 110 st., -5,4 %) – naselje Kornati Prosječna godišnja stopa promjena broja stanovnika u destinaciji u promatranom razdoblju (-0,61 %)		

Obrazloženje: Demografski pokazatelji upućuju na negativan trend kretanja stanovništva u destinaciji. U međupopisnom razdoblju od 2011.-2021. godine broj stanovnika na području Općine Murter-Kornati smanjio se za 110 stanovnika, odnosno za 5,4 %, uz prosječnu godišnju stopu promjene od –0,61 %. Negativno kretanje prisutno je i u naselju Murter, u kojem je broj stanovnika smanjen za 5,2 %, uz prosječnu godišnju stopu promjene od približno –0,6 %. Na području Kornata prema Popisu stanovništva 2021. godine živjelo je svega 14 stanovnika, odnosno pet manje nego 2011. godine.

Smanjenje broja stanovnika može se povezati s nepovoljnim demografskim procesima, prije svega negativnim prirodnim kretanjem, starenjem stanovništva i iseljavanjem, što dugoročno utječe na smanjenje ukupnog broja stanovnika destinacije. Navedeni trendovi mogu imati značajne implikacije za razvoj turizma, ponajprije kroz smanjenje raspoložive lokalne radne snage, povećanu ovisnost o stranim radnicima te potencijalno slabljenje kvalitete i kontinuiteta turističkih usluga bez domaće radne snage. Demografsko stanje destinacije moguće je poboljšati oblikovanjem uvjeta koji lokalnom stanovništvu, osobito mladim obiteljima i radno aktivnim skupinama, omogućuju dugoročni ostanak u destinaciji, prvenstveno kroz dostupno stanovanje, stabilne izvore prihoda te razvoj društvene, gospodarske i komunalne infrastrukture koja će omogućiti zaustavljanje negativnih trendova. Međutim, potrebno je spomenuti kako se ovi trendovi mogu promijeniti uslijed povećanog doseljavanja radne snage iz drugih dijelova Hrvatske i inozemstva, potaknutog potrebama turističkog i drugih gospodarskih sektora, što može utjecati na buduća demografska kretanja i strukturu stanovništva destinacije.

9.2. Iritacija gužvom i specifično gužvama na ulicama/javnim površinama

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2025.	2029.	2033.
	22,2 %		

Obrazloženje: Početna vrijednost pokazatelja za 2025. godinu iznosi 22,2 %, što znači da je iritacija gužvom na ulicama i javnim površina kod većine ispitanika nije izražena. U tom pogledu, lokalno stanovništvo gužvu ne smatra nepoželjnom, već ukazuje na živost mjesta i njegovu turističku privlačnost. Obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izmjerena vrijednost standard odražava zadovoljavajuću razinu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno jedna trećina anketiranih stanovnika destinacije (33 %) iritirana ljetnom gužvom.

9.3. Indeks priuštivosti stana (na razini destinacije)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032.
	34,0 (Općina Murter-Kornati)		

Obrazloženje: U Općini Murter-Kornati indeks priuštivosti stanovanja iznosi 34,0 što znači da za kupnju 1 m² stana ili apartmana prosječni stanovnik mora izdvojiti oko 34,0 % godišnjeg dohotka, što znači da stanovi i dalje relativno skupi u odnosu na prihode lokalnog stanovništva. Prema tom pokazatelju Općina Murter-Kornati pripada u gornju polovicu JLS (14. mjesto na razini RH) koji imaju težu priuštivost stana. Visoke cijene dodatno su potaknute turističkom potražnjom, pa je važno planirati mjere za povećanje dostupnosti stanova i očuvanje kvalitete života lokalne zajednice.

10. Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma

10.1.Raspoloživost dodatne radne snage (stopa nezaposlenosti; broj izdanih radnih dozvola po mjesecima)

Učestalost mjerenja	Svake četiri godine		
Vrijednost pokazatelja	2024.	2028.	2032.
	VIII. - 36 nezaposlenih Općina Tisno VIII – 35 nezaposlenih Općina Murter-Kornati		

Obrazloženje: Na području destinacije TZO Murter-Kornati problem nedostatka radne snage reflektira širi nacionalni trend u kojem Republika Hrvatska sustavno bilježi značajan manjak sezonskih radnika u sektoru turizma i ugostiteljstva. Ograničena dostupnost lokalne radne snage dodatno opterećuje poslodavce tijekom vrhunca turističke sezone, što može utječe na kvalitetu pruženih usluga i povećati pritisak na postojeće zaposlenike. Stoga je ključno strateški planirati sezonsko zapošljavanje, poticati uključivanje nezaposlenih i studenata, te razmotriti mogućnosti privlačenja radne snage iz drugih područja ili inozemstva. Dugoročno, nadležne ustanove trebale bi uspostaviti mjere za osposobljavanje, zadržavanje i motiviranje radnika, čime bi se osiguralo održivo funkcioniranje turističkog sektora i očuvala konkurentnost destinacije u periodu najveće turističke potražnje.

Prema procjenama nositelja tržišta rada preporučljivo je održavanje stopa nezaposlenosti na 3 % kao odraz minimalne razine raspoložive radne snage za sezonsko zapošljavanje.

25.3. Procjena dosegnute razine prihvatnog kapaciteta

U nastavku se integralno prikazuje izračun obveznih i odabranih pokazatelja prihvatnog kapaciteta, postavljeni standardi za pojedine pokazatelje kao i ocjena dostignutoga prihvatnog kapaciteta pojedinih pokazatelja.
Razina dostignutoga prihvatnog kapaciteta prikazana je grafički u tri boje, i to:

- **Crvena boja** označava dostignutu razinu turističke nosivosti pojedine pojave, a određena je uvjetima kad je vrijednost pokazatelja viša ili jednaka definiranom standardu prihvatljivosti
- **Žuta boja** označava zonu dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti pojedine pojave, a određena je uvjetima kad je vrijednost pokazatelja do trećinu niža od postavljenog standarda
- **Zelena boja** označava uvjete kada pojedina pojava nije u zoni dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti, a određena je uvjetima kad je vrijednost pokazatelja za više od trećinu niža od postavljenog standarda.

Na temelju analize jaza između izračunatih pokazatelja prihvatnog kapaciteta te postavljenih standarda utvrđena je razina dostignutoga prihvatnog kapaciteta pojedinih analiziranih obilježja destinacije TZO Murter-Kornati.

Tablica 64. Procjena dosegnute razine prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o.

Šifra	Naziv	Ocjena dosegnutog prihvatnog kapaciteta	Standard
1.1.	Stav o turizmu kao čimbeniku povećanja blagostanja	63,9 %	66 %
2.1. i 2.2.	Omjer broja kreveta na 100 stanovnika		
	Komercijalni objekti	304,4	304,4
	Vikendice	272,5	272,5
	Nekomercijalni smještaj	171,4	171,4
2.3.	Omjer broja smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje	2,5	2,5
2.4.	Broj kreveta u kom. smještaju i vikendicama na 100 m² građevinskog područja naselja	1,03	1,03
2.5.	Struktura smještajnih kapaciteta		
	Hoteli	0,2	8
	Kampovi	10,7	15
	Objekti u domaćinstvu	33,8	35
	Ostali komercijalni smještaj	5,2	6
	Vikendice	47,2	36
3.1.	Prosječan broj turista po stanovniku u vršnim danima turističke sezone	2,2	2,2
3.2.	Gužve na javnim prostorima	23,7 %	10 %
4.1.	Koncentracija materijalnih atrakcija	0,0047 (TZO Murter-Kornati)	0,0047 (TZO Murter-Kornati)
		0,0201 (Murter)	0,0201 (Murter)
		0,0026 (Kornati)	0,0026 (Kornati)
4.2.	Koncentracija ugostiteljskih sadržaja	2,1	2,1
4.3.	Kakvoća voda za kupanje	Izvrsna	Izvrsna
4.4.	Raspoloživa površina plaže po kupaču	3,48	3,35
4.5.	Kakvoća zraka	I.kategorija	I. kategorija
4.6.	Utjecaj turizma na izgled destinacije	16,7 %	33 %

4.7.	Utjecaj turizma na korištenje javnog prostora	22,3 %	33 %
4.8.	Zadovoljstvo ljepotom i uređenošću mjesta kao i glavnih atrakcija		
	Ljepota mjesta	63,2 %	80
	Uređenost mjesta	52,6 %	80
	Uređenost glavnih atrakcija	50 %	80
5.1.	Razina buke	n/p	n/p
5.2.	Iritacija bukom tijekom turističke sezone	22,2 %	33 %
5.3.	Utjecaj buke na kvalitetu boravka	15,8 %	10 %
6.1.	Udio (%) stambenih jedinica turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti) u ukupnom broju stambenih jedinica	156,1	73,7
6.2.	Maksimalni potencijal izgradnje funkcionalnih cjelina/stambenih jedinica	1.116	1.116
6.3.	Mogućnosti nove stambene izgradnje na neizgrađenim površinama mješovite namjene građevinskog područja naselja	584	584
6.4.	Pretvaranje stanova u turističke apartmane	58,3 %	33 %
7.1.	Vršno opterećenje vodnog sustava	284	284
7.2.	Vršno opterećenje elektro. energ. sustava	46,64	55,97
7.3.	Broj djelatnika na održavanju javnih površina	7	7
7.4.	Kapaciteti za odvoz otpada	15 t	18 t
7.5.	Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone	77,8 %	33 %
8.1.	Kapacitet prometne infrastrukture u danima vršne turističke sezone	Murter (PLDP) – 5655 vozila	Murter (PLDP) – 5655 vozila
8.2.	Iskorištenost parkirališta u vršnom razdoblju turističke sezone	90-100	80-90

8.3.	Iritacija prometnom gužvom tijekom turističke sezone	38,9 %	33 %
8.4.	Zadovoljstvo prometom u mjestu	15,8 %	80
9.1.	Kretanje broja stanovnika	-5,4 %	-5,4 %
9.2.	Iritacija gužvom na javnim površinama	22,2 %	33 %
9.3.	Indeks priuštivosti stana	34,0	10
10.1.	Raspoloživost dodatne radne snage	Stopa nezaposlenosti 2,2 %	Stopa nezaposlenosti 3 %

Institucionalni i strateški okvir

Analiza institucionalnog i strateškog okvira temelji se na percepciji ispitanika o utjecaju turizma na kvalitetu života u destinaciji. Rezultati provedenog istraživanja pokazuju da 63,9 % ispitanika smatra kako turizam doprinosi povećanju blagostanja, što je nešto niže od poželjnog standarda od 66 %. Rezultat pokazuje pretežito pozitivnu percepciju gospodarskih i društvenih koristi od turizma, ali istodobno upućuje na prostor za njihovo snažnije povezivanje s kvalitetom života i dobrobiti stanovništva.

Međutim, pozitivna percepcija turizma ne isključuje potrebu za aktivnim upravljanjem turističkim razvojem. U kontekstu dugoročnog upravljanja destinacijom važno je kontinuirano pratiti stavove lokalnog stanovništva kako bi se pravovremeno identificirali potencijalni negativni učinci turističkog razvoja, osobito u segmentima u kojima povećanje intenziteta turizma može utjecati na kvalitetu života, dostupnost javnih prostora, komunalnu infrastrukturu, cijene usluga i stanovanja te očuvanje lokalnog identiteta. Takav pristup omogućuje usklađivanje turističkog razvoja s potrebama lokalne zajednice, čime se jača održivost destinacije i osigurava dugoročna prihvatljivost turizma među stanovništvom.

Smještajni kapaciteti

Omjer broja kreveta na 100 stanovnika na području TZO Murter-Kornati tijekom 2024. godine ukazuje na vrlo visok intenzitet turističke smještajne ponude u odnosu na broj stalnih stanovnika. U komercijalnim smještajnim objektima evidentirana su 304,4 kreveta na 100 stanovnika, dok pokazatelj za vikendice iznosi 272,5, a za nekomercijalni smještaj 171,4 kreveta na 100 stanovnika. Navedene vrijednosti potvrđuju snažnu koncentraciju smještajnih kapaciteta u odnosu na broj stalnih stanovnika te izražen sezonski pritisak koji smještajna funkcija stvara na prostor, infrastrukturu i raspoložive resurse destinacije. Posebno je izražen omjer komercijalnih kapaciteta, koji pokazuje da na jednog stalnog stanovnika dolazi više od tri kreveta u komercijalnom smještaju.

Pokazatelj koji promatra omjer smještajnih objekata u domaćinstvu te kuća i stanova za odmor u odnosu na stanove za stalno stanovanje iznosi 2,5, što znači da na jedan stan za stalno stanovanje dolazi približno 2,5 smještajnih objekata u domaćinstvu te kuća i stanova za odmor. Ovako visoka vrijednost pokazatelja upućuje na snažno izraženu turističku i sekundarnu stambenu funkciju postojećeg stambenog fonda. Vrijednost se nalazi na granici prihvatljivosti utvrđenoj za ovaj pokazatelj, zbog čega je u narednom razdoblju osobito važno pratiti daljnje povećanje broja smještajnih objekata te kuća i stanova za odmor u odnosu na fond namijenjen stalnom stanovanju.

Broj kreveta u komercijalnom smještaju i vikendicama na 100 m² građevinskog područja naselja iznosi 1,03, što odgovara utvrđenoj graničnoj vrijednosti pokazatelja. Rezultat ukazuje na izraženu koncentraciju smještajnih kapaciteta unutar građevinskog područja naselja te potrebu za pažljivim planiranjem njihova daljnjeg razvoja. Eventualno povećanje smještajnih kapaciteta bez odgovarajućeg razvoja prostora i infrastrukture moglo bi dodatno povećati opterećenje građevinskih područja i utjecati na ravnotežu između turističke, stambene i drugih funkcija naselja.

Struktura smještajnih kapaciteta tijekom 2024. godine pokazuje izrazitu zastupljenost vikendica, na koje se odnosi 47,2 % ukupnih kreveta, što je znatno iznad poželjne vrijednosti od 36 %. Slijede objekti u domaćinstvu s 33,8 %, čiji je udio vrlo blizu standardu od 35 %, te kampovi s 10,7 %, u odnosu na poželjnih 15 %. Ostali komercijalni smještaj sudjeluje s 5,2 %, u odnosu na poželjnih 6 %, dok hoteli čine svega 0,2 % ukupnih smještajnih kapaciteta, što je znatno ispod poželjne vrijednosti od 8 %.

Takva struktura pokazuje neravnotežu smještajne ponude, prvenstveno zbog visokog udjela vikendica i vrlo niske zastupljenosti hotelskog smještaja. Budući razvoj smještajne ponude stoga bi trebalo usmjeravati prema postupnom uravnoteženju strukture kapaciteta, prije svega povećanjem zastupljenosti kvalitetnijih oblika komercijalnog smještaja, uz kontrolu daljnjeg povećanja kapaciteta u vikendicama. Time bi se smanjila ovisnost destinacije o sekundarnom stanovanju i izrazito sezonski korištenim kapacitetima te stvorili povoljniji preduvjeti za produljenje turističke sezone i ravnomjernije korištenje postojeće infrastrukture.

Turistička potražnja

Pokazatelji turističke potražnje potvrđuju izraženu sezonalnost turističkih kretanja u destinaciji. U vršnim danima turističke sezone 2024. godine na jednog stanovnika u destinaciji dolazilo je prosječno 2,2 turista, što znači da broj turista višestruko nadmašuje broj stalnih stanovnika destinacije. Međutim, pokazatelj je u opadanju obzirom da je u 2023. godini iznosio 2,3 što ukazuje na stagnaciju turističkog prometa.

Rezultati anketnog istraživanja turista i jednodnevnih posjetitelja pokazuju da 23,7 % ispitanika izražava nezadovoljstvo gužvama u javnim prostorima. Budući da je riječ o pokazatelju negativnog utjecaja turizma, poželjno je da udio nezadovoljnih ispitanika bude manji od 10 %. Ukupna vrijednost pokazatelja nalazi se ispod prihvatljivog standarda, što upućuje na to da većina ispitanika gužve doživljava kao faktor iritacije.

Resursno-atrakcijska osnova

Resursno-atrakcijska osnova destinacije temelji se na kombinaciji prirodnih i kulturnih resursa. TZO Murter-Kornati ima bogatu turističku resursno-atrakcijsku osnovu koja je najvećim dijelom koncentrirana u Murteru, te manjim dijelom na području kornatskog arhipelaga. Koncentracija materijalnih atrakcija u Murteru procjenjuje se prihvatljivom s obzirom na veličinu i prostornu strukturu naselja. Izmjerena vrijednost iznosi 0,0201. Materijalne atrakcije raspoređene su unutar relativno malog prostora, ali bez izražene prenapučenosti ili prekomjernog pritiska na pojedine lokacije. Na području Kornati nalazi se svega nekoliko atrakcija te je izmjerena vrijednost vrlo niska i iznosi 0,0026. Potrebno je spomenuti kako je resursna osnova destinacije značajno veća, ali postoji značajan broj lokacija koje nemaju osmišljen turistički proizvod da bi se mogle smatrati turističkim atrakcijama.

U narednom razdoblju, broj materijalnih atrakcija će se vjerojatno povećati kao posljedica realizacije novih projekata. Obzirom na navedeno, postojeće vrijednosti koncentracije smatraju se prihvatljivim.

Obzirom na metodološka ograničenja pokazatelja, stručna procjena dionika s područja TZO Murter-Kornati upućuje na zaključak da je postojeća razina korištenja sadržaja prihvatljiva (ne stvaraju se gužve). Ukupni ugostiteljski kapaciteti destinacije iznose oko 6.000 stolaca (unutra i vani), pri čemu oko 4.500 u objektima za pripremu hrane i usluživanje pića te oko 1.500 u objektima za usluživanje pića. Uzimajući u obzir prosječan broj osoba na putovanju u iznosu 2,8 i prosječan broj fiskaliziranih računa u ovim kategorijama, dobiva se vrijednost prosječnog dnevnog obrta stolca od 2,11 u objektima za pripremu hrane i usluživanje pića i objektima za usluživanje pića.

Kvaliteta prirodnih resursa na području destinacije je na vrlo visokoj razini. Rezultati ispitivanja kakvoće mora na lokacijama plaža- Slanica kraj, Slanica, Vučigrađe (Čigrađa), Slanica-Colentum, Murter-Hramina, Kosirina šljunak i Kosirina pijesak pokazuju najvišu kategoriju kakvoće mora, što predstavlja važan element turističke atraktivnosti destinacije.

Kvaliteta zraka na širem području destinacije ocijenjena je kao prva kategorija kvalitete zraka na mjernoj postaji Vela Straža na Dugom Otoku (Zona HR 5), što znači da je zrak čist ili neznatno onečišćen. Takvo stanje okoliša predstavlja važan element kvalitete života lokalnog stanovništva i turističke atraktivnosti destinacije.

Analiza raspoložive površine plaža pokazuje 3,48 m² po kupaču u vršnim danima sezone, što ukazuje na relativno zadovoljavajuću raspoloživost plažnih prostora u destinaciji. Pokazatelj ne uzima u obzir istodobnost korištenja plaža za definirane segmenata potražnje te se odredio za trećinu

niži standard od poželjnog od 5 m^2 koji iznosi 3,35. Obzirom na veliki obalni prostor destinacije i raspoložive resurse, u destinaciji je lako moguće ostvariti poželjni standard od 5 m^2 po kupaču.

Percepcija lokalnog stanovništva pokazuje negativan stav prema utjecaju turizma na prostor. Samo 16,7 % stanovnika smatra da turizam pozitivno utječe na izgled destinacije, dok 22,3 % smatra da pozitivno utječe na korištenje javnog prostora. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izmjerene vrijednosti nalaze se ispod standarda koji odražava minimalnu granicu prihvatljivosti prema kojoj jedna trećina anketiranih stanovnika mjesta (33 %) smatra da turizam narušava izgled destinacije i korištenje javnog prostora. Takva percepcija može se povezati s prostornim promjenama koje prate intenzivan turistički razvoj, osobito apartmanizacijom i betonizacijom koja dovodi do prekomjerne izgrađenosti, povećanja gustoće gradnje i postupnog gubitka autentičnosti prostora.

Negativan utjecaj turizma na korištenje javnog prostora prepoznaje 22,3 % ispitanika. Razlozi nezadovoljstva mogu se povezati s povećanim prometnim opterećenjem i nedostatkom parkirališnih mjesta, zauzimanjem javnih površina ugostiteljskim i drugim komercijalnim sadržajima te povećanim intenzitetom korištenja plaža, riva, šetnica i drugih javnih prostora tijekom vršne turističke sezone.

U destinaciji je 63,2 % posjetitelja zadovoljno ljepotom mjesta, 52,6 % njegovom općom uređenošću te 50 % uređenosti glavnih atrakcija. Izmjerene vrijednosti u pogledu dosegnute razine prihvatnog kapaciteta nalaze se ispod standarda (80-90 %), obzirom da bi trebali iskazati visoko ili vrlo visoko zadovoljstvo. Budući da se sve izmjerene vrijednosti nalaze ispod utvrđenog standarda, povećanje kvalitete uređenja destinacije predstavlja jedno od područja u kojem postoje mogućnosti za unaprjeđenje kako bi destinacija dobila još povoljniju percepciju od strane turista i jednodnevnih posjetielja.

Okoliš

Analiza pokazatelja okoliša ukazuje na relativno stabilno stanje okolišnih uvjeta u destinaciji. Iako za područje Općine Murter-Kornati nije izrađena strateška karta buke, postojeći prostorni planovi sadrže mjere za sprječavanje i smanjenje buke.

Rezultati istraživanja pokazuju da 22,2 % lokalnog stanovništva smatra buku značajnim problemom tijekom turističke sezone. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izmjerena vrijednost je prihvatljiva, obzirom da se nalazi ispod pretpostavljenog standarda prema kojem bi jedna trećina anketiranih stanovnika mjesta (33 %) trebala smatrati da je bila iritirana razinom buke. U pogledu izračuna istog pokazatelja i

njegovog utjecaja na kvalitetu boravka turista i jednodnevnih posjetitelja, postavljeni standard iznosi 10 %. Anketnim ispitivanjem utvrđeno je da ukupno 15,8 % posjetitelja navodi buku kao razlog nezadovoljstva kvalitetom boravka, što se trenutno smatra vrijednošću ispod prihvatljivog standarda.

Prostor

Analiza prostornih pokazatelja ukazuje na snažnu turističku transformaciju prostora destinacije. Udio stambenih jedinica turističke namjene iznosi 156,1 % što potvrđuje još uvijek veću zastupljenost stambenog fonda u odnosu na stambene jedinice turističke namjene (komercijalni i nekomercijalni kapaciteti). Međutim, stvarna slika je drugačija s obzirom na to da se značajan broj stambenih jedinica formalno namijenjenih stanovanju tijekom turističke sezone također koristi za smještaj turista, zbog čega je stvarna zastupljenost turističke namjene u stambenom fondu veća od one koju prikazuju službeni statistički podaci. Standard broj kuća i stanova za odmor na gornjoj je granici prihvatljivosti, pri čemu je eventualno prihvatljiv rast objekata u domaćinstvu između 1-5 %, ali uz značajno smanjenje broja stambenih jedinica u nekomercijalnim kapacitetima.

Procijenjeni maksimalni potencijal dodatne izgradnje na području destinacije iznosi ukupno 1.116 stambenih jedinica, od čega se 532 stambene jedinice odnose na izgrađeni dio, a 583 stambene jedinice na neizgrađeni i neuređeni dio građevinskog područja naselja Murter. Navedena vrijednost predstavlja procijenjeni maksimum koji proizlazi iz prostornih mogućnosti, ali ne i prihvatljiv opseg buduće izgradnje.

U pogledu opterećenosti destinacije apartmanizacijom, ukupno 58,3 % ispitanika smatra da pretvaranje stanova u turističke apartmane negativno utječe na kvalitetu života. Izmjerena vrijednost nalazi se znatno iznad utvrđene granice prihvatljivosti od 33 %, prema kojoj bi manje od trećine ispitanika trebalo smatrati da je potrebno ograničiti izgradnju kuća i stanova za odmor (vikendica). Rezultat ukazuje na izraženu percepciju prekomjerne apartmanizacije te pokazuje da je s aspekta stavova ispitanika dosegnuta, odnosno premašena prihvatljiva razina opterećenja destinacije ovim oblikom izgradnje.

U izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja Murter metodološkim je izračunom prvotno utvrđen teorijski potencijal od 5.329 stambenih jedinica. Međutim, uvidom u obilježja postojeće gradnje utvrđeno je da većina građevina već ima ostvarenu najveću katnost određenu PPUO-om Murter-Kornati, dok su mogućnosti dodatne izgradnje ograničene veličinom postojećih građevnih čestica i posebnim uvjetima zaštite unutar kulturno-povijesne cjeline Murtera. Zbog navedenih ograničenja realna mogućnost dodatne izgradnje procijenjena je na najviše 10 % teorijskog

potencijala, odnosno 532 stambene jedinice, koje se mogu ostvariti kroz novu gradnju na manjem broju raspoloživih lokacija, rekonstrukciju, nadogradnju i prenamjenu postojećih građevina.

U neizgrađenom i neuređenom dijelu građevinskog područja naselja procijenjen je potencijal izgradnje dodatnih 583 stambenih jedinica. Iako ovaj dio prostora pruža veće mogućnosti za novu gradnju, njegova realizacija ovisi o prethodnom uređenju prostora, osiguravanju potrebne prometne i komunalne infrastrukture te drugim uvjetima utvrđenima prostorno-planskom dokumentacijom. Stoga ni procijenjeni potencijal neizgrađenog i neuređenog dijela ne treba promatrati kao cilj koji je potrebno u cijelosti realizirati.

Na području NP Kornati i ZK Žutsko-sitske otočne skupine nisu planirana građevinska područja naselja, već se eventualna rekonstrukcija ili nova gradnja može odvijati samo unutar prostorno određenih zona tradicijskih naselja i u skladu s posebnim uvjetima zaštite. Slijedom toga, na ovom dijelu destinacije nisu izgledne značajnije mogućnosti povećanja broja stambenih jedinica, čime su prirodna i krajobrazna obilježja prostora ujedno važan ograničavajući čimbenik buduće izgradnje.

Uzimajući u obzir postojeću izgrađenost, izražen proces apartmanizacije, ograničene mogućnosti dodatne izgradnje u izgrađenom dijelu naselja, potrebu kontroliranog razvoja neizgrađenih i neuređenih područja te posebna ograničenja na području NP Kornati i ZK Žutsko-sitske otočne skupine, procjenjuje se da je dosegnuta gornja granica prihvatnog kapaciteta destinacije u pogledu stambene izgradnje. Stoga procijenjenih 1.116 dodatnih stambenih jedinica predstavlja krajnji prostorni potencijal koji se ne bi trebao premašiti, kako bi se očuvale prirodne, kulturne i krajobrazne vrijednosti destinacije. Istodobno je potrebno očuvati preostali neizgrađeni prostor i područja izvan građevinskih područja naselja od daljnjeg širenja izgradnje, osobito poljoprivredno zemljište, prirodni krajobraz, obalni prostor i otočna područja, te spriječiti bespravnu i raspršenu gradnju. Na taj se način ograničava daljnja urbanizacija prostora, čuva prepoznatljiv odnos izgrađenih i neizgrađenih područja te osigurava dugoročna zaštita prostora kao jednog od temeljnih resursa destinacije.

Komunalna infrastruktura

Analiza komunalne infrastrukture pokazuje da turistička aktivnost u destinaciji uzrokuje izražene sezonske promjene u opterećenju komunalnih sustava, osobito tijekom vršnih ljetnih mjeseci kada se broj korisnika infrastrukture višestruko povećava. Iako trenutačni pokazatelji ne upućuju na kritično opterećenje sustava, uočljive su značajne razlike između zimskog i ljetnog razdoblja koje zahtijevaju kontinuirano praćenje i prilagodbu kapaciteta komunalnih usluga.

Vrijednost pokazatelja omjera potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku u 2024. godini iznosi 284 %, što znači da je potrošnja vode po turističkom noćenju 184 % veća od potrošnje po stalnom stanovniku. Potrošnja vode po turističkom noćenju iznosi približno 0,30 m^3, dok po stalnom stanovniku iznosi približno 0,10 m^3. Izmjerena vrijednost znatno je iznad utvrđenog standarda prema kojem je prihvatljiva potrošnja vode po turistu do 50 % veća od potrošnje lokalnog stanovništva. Navedeno ukazuje na izraženo opterećenje vodoopskrbnog sustava povezano s turističkom potrošnjom, osobito tijekom vršne turističke sezone.

U 2024. godini potrošnja električne energije po turističkom noćenju iznosila je 14,8 kWh, a potrošnja električne energije po noćenju stanovnika 6,9 kWh. To znači da je turistička potrošnja po noćenju dosegnula 46,64 % potrošnje po stanovniku. Obzirom na izmjene vrijednosti, u destinaciji u recentnom razdoblju nije izmjerena veća potrošnja električne energije po noćenju turista u odnosu na potrošnju električne energije po noćenju stanovnika. U tom pogledu predloženi prihvatljiv standard može biti veći za 20 % od trenutačnoga vršnog opterećenja. Tijekom vršnih razdoblja turističke sezone moguće su povećane potrebe za električnom energijom, osobito zbog intenzivnog korištenja klimatizacijskih uređaja i drugih energetskih sustava.

Održavanje javnih površina također predstavlja važan segment komunalnog sustava. Na području Općine Murter-Kornati javne površine održava komunalno poduzeće Murtela d.o.o. Prema izjavama predstavnika komunalnog poduzeća, javne površine održava sedam radnika, no nije poznato kolika je površina koju održavaju. Na području NP Kornati angažirani su radnik/ci na održavanju suhozida i javnih površina.

Tijekom turističke sezone povećani broj posjetitelja u Murteru dodatno povećava opterećenje javnih površina, osobito u središnjim dijelovima, na šetnicama, obalnim zonama i drugim javnim prostorima. Takav odnos površine i broja zaposlenika može predstavljati izazov za održavanje visoke razine komunalnog standarda, osobito u razdobljima najveće turističke aktivnosti. Obzirom na plan održavanja javnih površina i angažirani broj zaposlenih od strane komunalnog poduzeća Murtela d.o.o., može se zaključiti da je opterećenje po radniku unutar prihvatljivih standarda i osigurava učinkovito održavanje površina u destinaciji.

Percepcija lokalnog stanovništva dodatno potvrđuje osjetljivost na pitanje upravljanja otpadom. Prema rezultatima istraživanja 77,8 % stanovnika smatra nepravilno odlaganje otpada značajnim problemom tijekom turističke sezone. S obzirom na pitanje o negativnom karakteru utjecaja turizma, izračunata vrijednost se nalazi ispod standarda koji odražava gornju granicu prihvatljivosti prema kojoj je maksimalno jedna trećina anketiranih stanovnika Općine (33 %) iritirana neprimjereno odloženim otpadom.

Sustav prikupljanja komunalnog otpada također pokazuje izraženu sezonsku dinamiku. Prema procjenama nadležnih službi komunalnog poduzeća Murtela d.o.o., tijekom ljetnih mjeseci u destinaciji se prikuplja približno 15 tona otpada dnevno, dok se tijekom zimskog razdoblja količina otpada smanjuje na oko 2 tone dnevno. Standard propisuje da kapacitet odvoza mora biti najmanje 20 % veći od količine miješanog komunalnog otpada generiranog u vršnim danima turističke sezone, kako bi se osigurala dovoljna sigurnosna rezerva i spriječilo preopterećenje sustava. U slučaju Murtera, gdje se u vršnom danu generira oko 15 tona otpada, potreban kapacitet odvoza iznosi 18 tona dnevno. Raspoloživi kapacitet od 15 tona dnevno doseže oko 83,3 % propisanog standarda, što znači da se nalazi ispod preporučene razine. Navedeno ukazuje na nedostatak sigurnosne rezerve u razdobljima najvećeg opterećenja, zbog čega povećanje količine otpada tijekom ljetnih mjeseci može predstavljati dodatni izazov za komunalni sustav, osobito u pogledu pravovremenog odvoza otpada i očuvanja čistoće javnih i turistički najopterećenijih prostora.

Prema Planu upravljanja NP Kornati 2024.-2033., gospodarenje otpadom u NP-u temelji se prije svega na načelu sprječavanja nastanka i zadržavanja otpada na području NP-u, a ne na klasičnom sustavu komunalnog prikupljanja kakav postoji u naselju Murter. Plan predviđa da se NP posjetiteljima prezentira kao područje po načelu *leave no trace*, odnosno da posjetitelji vlastiti otpad trebaju odnijeti izvan NP-a. Otpad koji nastaje na području NP Kornati (otpad iz naselja Kornati) prevoze djelatnici Javne ustanove NP Kornati sa specijaliziranim brodom, do Murtera gdje se predaje Murteli d.o.o. Sakupljanje komunalnog otpada sa područja Žutsko sitske skupine otoka je osigurano putem koncesije prijevozniku koji otpad prevozi do Murtera u kojem ga preuzima komunalno društvo Murtela d.o.o. Stoga, rješavanje navedenih izazova zahtijeva unaprjeđenje organizacije prikupljanja i odvoza otpada, osobito tijekom turističke sezone, jačanje suradnje između nadležnih javnih ustanova, komunalnih društava i pružatelja turističkih usluga te sustavnu edukaciju posjetitelja o odgovornom postupanju s otpadom, uz poticanje smanjenja njegova nastanka i dosljednu primjenu načela odnošenja vlastitog otpada s područja kornatskog arhipelaga.

Sumarno, komunalna infrastruktura u destinaciji trenutačno uspijeva odgovoriti na sezonski povećane potrebe uzrokovane turističkim prometom. Međutim, izražene sezonske oscilacije ukazuju na potrebu kontinuiranog prilagođavanja komunalnih sustava kako bi se osigurala dugoročna održivost razvoja destinacije.

Prometna infrastruktura

Analiza prometne infrastrukture pokazuje snažan sezonski porast prometnih tokova na brojačkim mjestima obuhvaćenim brojanjem prosječnog godišnjeg dnevnog i prosječnog ljetnog prometa na otoku Murteru i okolici. Analiza podataka s brojačkih mjesta Ivinj (ŽC 6085 – LC 65032) i Murter (ŽC 6250) pokazuje izraženo sezonsko povećanje prometa, pri čemu je prosječni ljetni dnevni promet gotovo dvostruko veći od prosječnog godišnjeg prometa. Takvo povećanje očekivano je zbog intenzivnijih turističkih kretanja tj. dolazaka turista i jednodnevnih posjetitelja te povećane mobilnosti lokalnog stanovništva tijekom ljetnih mjeseci.

Prema dostupnim podacima komunalnog poduzeća Murtela d.o.o., javna parkirališta u Murteru imaju visoku popunjenost tijekom vršne ljetne sezone. Na većini lokacija, neovisno o zoni, nema slobodnih mjesta u vršnim satima. Navedena popunjenost odnosi se na bilo koji dan od 20.07 do 10.08. u bilo koje doba dana. Visoka opterećenost parkirališta ne zadovoljava propisani standard koji bi trebao biti da u vršnim satima postoji 10-20 % slobodnih parkirališnih mjesta, kako bi se osigurao dovoljan kapacitet i smanjio pritisak na promet u mirovanju.

Rezultati anketnog istraživanja pokazuju da 38,9 % ispitanika smatra prometne gužve značajnim problemom. Izračunata vrijednost nalazi se iznad granične vrijednosti od 33 %, prema kojoj bi manje od trećine ispitanika trebalo smatrati prometne gužve značajnim problemom. Budući da je dobivena vrijednost iznad utvrđenog praga, može se zaključiti da je granica prihvatljivosti premašena te da su prisutni znakovi opterećenja prometnog sustava. Navedeno upućuje na potrebu kontinuiranog praćenja stanja i provedbe mjera za smanjenje prometnih gužvi, osobito tijekom razdoblja vršnog turističkog opterećenja. Preporučuje se uvođenje sustava praćenja prometnih tokova u realnom vremenu, kao i razmatranje novih lokacija za parkiranje i prometno rasterećenje najopterećenijih dijelova destinacije.

Rezultati anketnog istraživanja pokazuju izrazito nisku razinu zadovoljstva prometom u destinaciji. Visoko ili vrlo visoko zadovoljstvo prometom iskazuje svega 15,8 % ispitanika, što je znatno ispod utvrđene donje granice prihvatljivosti od 80 %. Dobivena vrijednost ukazuje na značajno odstupanje od poželjne razine zadovoljstva te potvrđuje potrebu za unaprjeđenjem prometnog sustava destinacije.

Stanovništvo i kvaliteta života

Demografski pokazatelji upućuju na negativan trend kretanja stanovništva na području destinacije. U međupopisnom razdoblju od 2011. do 2021. godine broj stanovnika Općine Murter-Kornati smanjio se za 110 stanovnika, odnosno za 5,4 %, uz prosječnu godišnju stopu promjene od-0,61 %. Istovjetan trend bilježi se i u naselju Murter, u kojem je koncentrirana gotovo cjelokupna populacija destinacije, dok na području Kornata stalno živi

tek nekoliko stanovnika. Budući da je kao donja granica prihvatljivosti određeno zadržavanje postojećeg broja stanovnika, odnosno izostanak daljnjeg pada, zabilježeno smanjenje pokazuje da vrijednost pokazatelja nije unutar prihvatljivih granica.

Izmjerene vrijednosti demografskih pokazatelja povezuju se negativnim prirodnim prirastom, starenjem stanovništva i iseljavanjem, što dugoročno otežava očuvanje vitalnosti lokalne zajednice i dostupnosti radne snage. Stoga je potrebno poticati stvaranje uvjeta za ostanak i doseljavanje stanovništva, osobito mladih obitelji i radno aktivnih osoba, kroz dostupno stanovanje, stabilne izvore prihoda te razvoj kvalitetnih javnih usluga i društvene infrastrukture kako bi se negativni demografski trendovi ublažili.

Percepcija lokalnog stanovništva pokazuje relativno nisku razinu iritacije gužvama na javnim površinama. Naime, 22,2 % ispitanika navodi da gužve tijekom turističke sezone predstavljaju značajan problem, što znači da velika većina stanovnika ne doživljava gužvu na javnim površinama kao veliki problem. Izračunata vrijednost ispod je standardne granične vrijednosti prihvatljivosti prema kojoj bi više od trećine anketiranih ispitanika (33 %) trebala odgovoriti da postoji iritacija ljetnom gužvom. Takav rezultat upućuje na to da se trenutačni intenzitet turističke aktivnosti u destinaciji još uvijek percipira kao prihvatljiv te da turizam u određenoj mjeri doprinosi živosti i društvenoj dinamici destinacije.

Analiza priuštivosti stanovanja pokazuje odnos između cijene nekretnina i prosječnog dohotka stanovništva na području Općine Murter-Kornati. Indeks priuštivosti stanovanja iznosi 34,0 što znači da za kupnju jednog četvornog metra stambenog prostora prosječni stanovnik mora izdvojiti približno 34,0 % svog godišnjeg neto dohotka. Ovakva vrijednost ukazuje da je stambeni prostor relativno skup u odnosu na prihode lokalnog stanovništva. Visoka razina turističke potražnje za nekretninama, osobito za kuće i apartmane za odmor, dodatno utječe na rast cijena na lokalnom tržištu nekretnina. Posljedično, takvi trendovi mogu otežati dostupnost stanovanja za lokalno stanovništvo te dugoročno utjecati na demografsku strukturu i održivost lokalne zajednice. Poželjni standard priuštivosti stanovanja definira se na razini od maksimalno 10 % godišnjeg neto dohotka za kupnju jednog četvornog metra stambenog prostora, jer takav omjer omogućuje da troškovi stanovanja ostanu u razumnim i održivim okvirima za lokalno stanovništvo. Drugim riječima, kada cijena kvadratnog metra ne prelazi 10 % godišnjeg dohotka, stanovanje se smatra financijski dostupnim bez značajnog opterećenja kućnog budžeta, što znači da vrijednost indeksa od 34,0 na području Općine Murter-Kornati značajno odstupa od ovog standarda.

Gospodarstvo i radna snaga

Turizam predstavlja ključni gospodarski sektor destinacije te ima značajan utjecaj na lokalno tržište rada. Istodobno, dostupnost lokalne radne snage tijekom vršnih mjeseci turističke sezone relativno je ograničena.

Nizak broj nezaposlenih osoba tijekom vrhunca turističke sezone ukazuje na strukturni nedostatak radne snage u sektoru turizma i ugostiteljstva, ali ostalim s turizmom povezanim djelatnostima. Poslodavci su stoga često prisiljeni zapošljavati radnike iz drugih regija ili iz inozemstva. U kontekstu lokalnog nezaposlenog stanovništva s područja otoka Murtera i bliže okolice koje čine potencijalnu radnu snagu, poželjno je i imati minimalnu razinu nezaposlenosti od oko 3 %, koja osigurava raspoloživost radne snage za potrebe turističke sezone, ali je potrebno istodobno poticati povećanje zapošljivosti i uključivanja lokalnog stanovništva na tržište rada.

U kontekstu dugoročnog razvoja destinacije, važno je razvijati mjere za privlačenje i zadržavanje radne snage te poticati edukaciju i osposobljavanje radnika u turističkom sektoru. Posebnu važnost ima suradnja s lokalnim poslodavcima i obrazovnim institucijama, kroz jačanje povezanosti školskog sustava s potrebama turističkog tržišta rada, razvoj stručne prakse te programe usmjerenog obrazovanja koji mogu doprinijeti stvaranju kvalificirane i stabilne radne snage u destinaciji.

25.4. Analiza scenarija

Polazeći od potrebe sagledavanja ključnih odrednica turističkoga prihvatnog kapaciteta destinacije TZO Murter-Kornati u narednom razdoblju, analizom scenarija utvrđuju se implikacije različitih opcija turističkog razvoja u četiri međusobno povezane faze:

- utvrđivanje relevantnih činitelja
- definiranje ključnih pokretačkih sila (čimbenika promjene)
- razrada scenarija
- procjena implikacija postavljenih scenarija.

25.4.1 Utvrđivanje relevantnih činitelja

Sukladno provedenoj analizi stanja, ocjenjenog potencijala razvoja turističkog proizvoda, izračunatih pokazatelja održivosti te pokazatelja prihvatnog kapaciteta, izdvojeni su sljedeći relevantni činitelji turističkog nosivog kapaciteta destinacije TZO Murter-Kornati.

INTERNO OKRUŽENJE
Stavovi lokalnog stanovništva • Djelomično pozitivan odnos prema utjecaju turizma na kvalitetu života, uz istodobno izraženije nezadovoljstvo određenim aspektima turističkog razvoja.
Vrijednosti i stavovi lokalnih dionika • Podizanje kvalitete upravljanja destinacijom • Suradnja i povezivanje dionika javnog, privatnog i civilnog sektora • Očuvanje identiteta i autentičnosti destinacije • Ravnoteža između turističkog razvoja i kvalitete života lokalnog stanovništva • Važnost zaštite prirodne i kulturne resursne osnove u razvoju turističke ponude
Odrednice budućeg gospodarskog razvoja • Održivi razvoj • Zaštita okoliša i krajobraza • Kvaliteta života lokalnog stanovništva • Sprječavanje negativnih demografskih trendova • Poticanje poduzetništva i lokalnih inicijativa • Digitalizacija i inovacije u razvoju destinacije
Odrednice budućeg turističkog razvoja • Povećanje kvalitete glavnih turističkih proizvoda (obiteljski turizam, nautički turizam i izletnički turizam)

- Razvoj novih turističkih proizvoda (kulturni, aktivni, ruralni, ekoturizam i poslovni turizam)
- Podizanje kvalitete smještajne ponude (hoteli, kamping i obiteljski smještaj)

Uska grla

- Skromni institucionalni, organizacijski i financijski kapaciteti turističke zajednice da preuzme upravljanje destinacijom
- Neiskorišteni potencijali resursne osnove (ruralni turizam, turizam baštine, aktivni turizam i dr.)
- Visoka razina izgrađenosti nekomercijalnih smještajnih kapaciteta (kuće i stanovi za odmor)
- Nemogućnost priuštivosti nekretnina za lokalno stanovništvo

Čimbenici rizika

Institucionalno okruženje

- uspostavljanje sustava pripreme, realizacije, financiranja i monitoringa učinaka novih i planiranih projekata razvoja turizma
- ograničena mogućnost povezivanja destinacijskih dionika u smjeru dugoročno održivog razvoja destinacije
- ubrzan rast nekomercijalne turističke izgradnje (kuće i stanovi za odmor) na području građevinskih područja naselja
- ilegalna gradnja smještajnih kapaciteta izvan građevinskih područja naselja

Javna i komunalna infrastruktura

- Zaostajanje u podizanju kvalitete i kapaciteta komunalne i prometne infrastrukture u odnosu na rast smještajnih kapaciteta
- Spora realizacija razvojnih projekata komunalne, prometne i društveno-gospodarske infrastrukture (Aglomeracija Murter-Betina, Sanacija odlagališta Hripe, Amphorarium i dr.)

Obilježaja turističke ponude

- Nemogućnost realizacije kvalitetnije diversificirane destinacijske ponude, sukladno suvremenim trendovima na turističkom tržištu, odnosno u skladu s očekivanjima suvremenih turista i posjetitelja koji traže autentično iskustvo i veću vrijednost za novac
- Široka smještajna ponuda s cijenama koje nadmašuju očekivanu razinu kvalitete
- Unificirani razvoj ugostiteljske ponude kojim se gubi autentičnost, posebice u Murteru
- Povećanje potrebe za zapošljavanjem i zbrinjavanjem djelatnika iz trećih zemalja, uključujući i osiguranje smještaja

EKSTERNO OKRUŽENJE

Trendovi na tržištu

Globalni trendovi relevantni za destinaciju

- Promjene u preferencijama i ponašanju turista
- Rast potražnje za održivim i autentičnim iskustvima
- Digitalizacija turističkih usluga i komunikacije
- Jačanje konkurencije među destinacijama
- Razvoj selektivnih oblika turizma
- Trendovi vezani uz kvalitetu smještaja i usluge
- Povećana osjetljivost turista na omjer cijene i kvalitete
- Rast važnosti sigurnosti, održivosti i kvalitete života u destinaciji
- Trendovi razvoja cjelogodišnjeg i izvansezonskog turizma
- Utjecaj online platformi i recenzija na percepciju destinacije

Očekivani trendovi na strani potražnje na području destinacije

- nastavak rasta potražnje povezane s nekomercijalnim smještajem
- nastavak potražnje za povećanjem kvalitete komercijalnog obiteljskog smještaja
- rast i diverzifikacija potražnje te širenje sezone kao posljedice razvoja novih turističkih proizvoda (Amphorarium, INSULARIUM i sl.)

Čimbenici rizika

- Utjecaj klimatskih promjena na turizam (poplavljivanje obalnih područja, toplinski valovi, pojava invazivnih vrsta, promjene u morskim ekosustavima)
- Geopolitički i gospodarski utjecaji na turistička kretanja
- Nemogućnost regulacije divlje gradnje unutar i izvan građevinskog područja naselja
- Rast ponude visoke dodane vrijednosti u okruženju destinacije

25.4.2 Definiranje ključnih pokretačkih sila

Kako bi se utvrdili relevantni scenariji u ovoj fazi potrebno je odrediti relevantne faktore koji imaju važnost za razumijevanje budućih promjena prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati. U tom pogledu, ključne pokretačke sile razmatraju se kroz analizu prethodno definiranih činitelja internog i eksternog okruženja.

Analiza scenarija razvoja temelji se na prepoznavanju onih čimbenika koji imaju najveći utjecaj na buduće promjene prihvatnog kapaciteta destinacije. Među brojnim elementima internog i eksternog okružja izdvajaju se oni koji mogu presudno oblikovati razvoj turizma, kvalitetu života lokalnog stanovništva te sposobnost destinacije da dugoročno održivo upravlja turističkim rastom.

U okviru internog okružja posebno se ističe relativno pozitivan odnos lokalne zajednice prema turizmu i svijest o važnosti održivog razvoja. Istodobno su prisutna očekivanja vezana uz podizanje kvalitete turističke ponude, razvoj novih sadržaja te širenje i diversifikaciju turističkih proizvoda. Međutim, ostvarenje takvih ciljeva ograničeno je nedostatnim organizacijskim, institucionalnim i financijskim kapacitetima destinacijskog menadžmenta. Dodatne izazove stvaraju kontinuirani pritisci povezani s rastom nekomercijalnog smještaja, osobito kuća i stanova za odmor, koji povećavaju opterećenje prostora i infrastrukture.

Važan skup rizika povezan je i s institucionalnim te infrastrukturnim aspektima razvoja destinacije. To uključuje nekontrolirano širenje privatnog smještaja i turističke izgradnje, sporost u planiranju i provedbi razvojnih projekata te nedovoljna ulaganja u prometnu i komunalnu infrastrukturu. Osim infrastrukturnih ograničenja, prisutni su i izazovi vezani uz kvalitetu same turističke ponude, koja u pojedinim segmentima ne prati suvremene tržišne zahtjeve i očekivanja posjetitelja.

S obzirom na to da destinaciju čini velik broj međusobno povezanih dionika, uspješnost turističkog razvoja uvelike ovisi o učinkovitosti sustava destinacijskog upravljanja. Upravo sposobnost koordinacije različitih interesa, upravljanja resursima i usmjeravanja razvoja prema održivim načelima predstavlja jedan od ključnih preduvjeta buduće stabilnosti destinacije. Destinacijski menadžment pritom ima važnu ulogu u ublažavanju negativnih učinaka turističkog razvoja te usmjeravanju razvoja prema kvalitetnijim i održivijim modelima. U ovome je od posebnog značaja jačanje daljnje suradnje udruženih TZ-ova na otoku Murteru.

Kada je riječ o vanjskim utjecajima, značajnu ulogu imaju promjene na turističkom tržištu, osobito rast potražnje, promjene u preferencijama gostiju i razvoj novih tržišnih segmenata. Uz to, sve izraženiji utjecaj imaju klimatske promjene, jačanje konkurentskih premium destinacija u okruženju te povećani pritisci povezani s nekretninskom izgradnjom u turistički atraktivnim područjima.

Rast turističke potražnje pritom se pokazuje kao jedan od najvažnijih čimbenika budućeg razvoja jer izravno utječe na intenzitet prostornih, infrastrukturnih i okolišnih pritisaka. Veći broj posjetitelja povećava opterećenje komunalnih sustava, potrošnju prirodnih resursa i količine otpada, osobito u uvjetima nedovoljno razvijene infrastrukture. S druge strane, pad turističke potražnje može dovesti do smanjenja prihoda, slabije iskorištenosti postojećih smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta te usporavanja ulaganja u daljnji razvoj destinacije. Iako manji broj turista može kratkoročno ublažiti pritiske na prostor i okoliš, dugoročno može negativno utjecati na lokalno gospodarstvo, zaposlenost i održavanje turističke suprastrukture. Stoga je za budući razvoj važno planirati scenarije i rasta i pada potražnje, kako bi se osigurala veća otpornost destinacije i održivo upravljanje prostorom. Zbog toga se upravo dinamika turističke potražnje može promatrati kao ključni element koji će određivati buduće razvojne procese i razinu opterećenja destinacije.

25.4.3 Razrada scenarija

Razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati analizira se kroz pet mogućih razvojnih scenarija, definiranih s obzirom na promjene u intenzitetu turističke potražnje, kvaliteti turističke ponude i učinkovitosti destinacijskog upravljanja. Takav pristup omogućuje jasnu distinkciju između negativnih scenarija, koji uključuju pad turističke potražnje ili nekontrolirani rast turizma, neutralnog scenarija, koji podrazumijeva nastavak postojećih trendova uz stagnaciju kvalitete i blagi rast turističkog prometa, te pozitivnih scenarija, usmjerenih na transformaciju destinacije i uravnoteženo upravljanje turizmom. Učinci pojedinih scenarija na tematska područja prihvatnog kapaciteta i ukupnu održivost destinacije prikazani su bojom i smjerom utjecaja.

Tablica 65. Tablica intenziteta utjecaja scenarija na održivi razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati izvor. Level project d.o.o.

	Utjecaj scenarija na održivi razvoj turizma je izrazito pozitivan
	Utjecaj scenarija na održivi razvoj turizma je većinom pozitivan
	Utjecaj scenarija na održivi razvoj turizma je podjednako pozitivan i negativan (neutralan)
	Utjecaj scenarija na održivi razvoj turizma je većinom negativan
	Utjecaj scenarija na održivi razvoj turizma je izrazito negativan

SCENARIJ 1. Pad intenziteta turističke potražnje – negativni scenarij

U ovom scenariju područje TZO Murter-Kornati suočava se sa slabljenjem turističke potražnje i smanjenjem gospodarskih učinaka turizma, osobito zbog visoke sezonalnosti, oslanjanja na obiteljski turizam (Sunce i more) i ograničene ponude izvan glavne sezone. U okviru ovog scenarija destinacija bilježi zatvaranje dijela smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta te smanjenje prihoda u cijelom destinacijskom lancu vrijednosti. Do takvog razvoja dolazi uslijed nepovoljnih kretanja na emitivnim tržištima, rasta cijena, klimatskih promjena, slabljenja kupovne moći gostiju, promjene turističkih preferencija, jačanja konkurentskih destinacija koje nude kvalitetnije i sadržajno raznovrsnije proizvode te ostalih internih ili eksternih faktora. Pad intenziteta turizma odražava se na kvalitetu života lokalnog stanovništva kroz smanjenje prihoda od turizma, prije svega prihoda na razini kućanstava za veliku većinu stanovnika, koji trenutno imaju gospodarsku korist od turističke aktivnosti. Smanjenje prihoda od turizma prelijeva se na lokalno gospodarstvo i prateće turističke aktivnosti. Ovako osmišljen scenariji utjecao bi na pad prihoda i stopu zaposlenosti u destinaciji. Također, smanjeni priljev turista na područje TZO Murter-Kornati znači i usporavanje investiranja u razvoj turizma kroz projekte, izostaju projekti zelene i digitalne tranzicije, a produženo je vrijeme povrata na investicije. Prirodne i prirodne atrakcije i resursi područja rasterećeni su od turista i posjetitelja, a negativne eksternalije turizma su značajno manje (npr. pritisak na prometnu i komunalnu infrastrukturu, gospodarenje otpadom i sl.).

Tablica 66. Procjena utjecaja negativnog scenarija pada intenziteta turizma na aspekte prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o.

Aspekt prihvatnog kapaciteta destinacije	Utjecaj scenarija na destinaciju
Institucionalni i strateški okvir	Izrazito negativan
Stav lokalnih stanovnika o turizmu kao faktoru blagostanja se nastavlja smanjivati. Sukladno tome, nestaje i podrška smjeru razvoja turizma destinacije. Neuspješno destinacijsko upravljanje i neprovođenje Plana upravljanja destinacijom zbog nedostataka podrške lokalne zajednice i smanjenih prihoda od turizma.	
Smještajni kapaciteti	Izrazito negativan
Smanjuju se smještajni kapaciteti u objektima niske dodane vrijednosti (posebice u kratkoročnom najmu). Hoteli i kampovi zadržavaju postojeće kapacitete, ali ostvaruju značajno nižu popunjenost i prihode. Objekti u domaćinstvu, koji čine najveći dio smještajne strukture, ostaju slabije iskorišteni. Kreveti u nekomercijalnom smještaju prevladavaju u strukturi smještajnih kapaciteta prema broju zabilježenih noćenja.	
Turistička potražnja	Neutralan

Intenzitet turizma (prosječni broj turista po stanovniku) u vršnim danima turističke sezone se smanjuje te se kreće prema omjeru 1:1. Smanjenje turističke potražnje dovodi do manjeg broja dolazaka i noćenja te obuhvaća sve vrste smještajnih kapaciteta – komercijalnih i nekomercijalnih (hoteli, kampovi, obiteljski smještaj, ostali smještaj i nekomercijalni smještaj). Kvaliteta smještajnih objekata slabi jer zbog smanjenih sezonskih prihoda izostaju ulaganja, što utječe na nezadovoljstvo turista.	
Resursno-atrakcijska osnova	Neutralan
Smanjuje se posjećivanje glavnih kulturnih i prirodnih atrakcija. Smanjuje se koncentracija ugostiteljskih objekata zbog smanjenja potražnje i prihoda. Kakvoća vode na plažama ostaje je izvrsna. Kakvoća zraka ostaje 1. kategorije. Raspoložive površine plaža po kupaću u danima vršne sezone su dostane. Negativna percepcija lokalnog stanovništva o utjecajima turizma na izgled destinacije i korištenje javnog prostora izostaje uslijed smanjenja turističkog prometa. Turisti i jednodnevni posjetitelji su zadovoljni uređenošću mjesta i atrakcija, no zbog nedovoljnih ulaganja u održavanje i unaprjeđenje, njihovo se zadovoljstvo smanjuje, kao i zadovoljstvo manifestacijama i događajima, kojih je sve manje zbog malog broja turista i jednodnevnih posjetitelja.	
Okoliš	Izrazito pozitivan
Razina buke u destinaciji ostaje niska tijekom cijele sezone te ne utječe na kvalitetu života lokalnog stanovništva i nije negativno percipirana od turista i jednodnevnih posjetitelja.	
Prostor	Većinom pozitivan
Smanjenjem turističke potražnje smanjuje se pritisak na prenamjenu prostora u turističke svrhe i daljnje povećanje smještajnih kapaciteta. Neizgrađene površine građevinskog područja ostaju većim dijelom neizgrađene. Za neuređene površine građevinskog područja preispituje se potreba donošenja planiranih UPU-a. Smanjuje se interes za izgradnju novih objekata namijenjenih turističkom iznajmljivanju te prenamjenu postojećih stambenih jedinica u turistički smještaj. Smanjuje se negativna percepcija apartmanizacije na kvalitetu života u destinaciji.	
Komunalna infrastruktura	Većinom pozitivan
Manji broj turista smanjuje opterećenje sustava vodoopskrbe, odvodnje, gospodarenja otpadom, održavanja javnih površina i čistoće prostora. Ljudski i tehnološki kapaciteti za odvoz i zbrinjavanje otpada su dostatni. Smanjeni prihodi od turizma ograničavaju pojedina ulaganja u modernizaciju komunalne infrastrukture. Međutim, smanjena potražnja je prilika za učinkovito provođenje projekata unaprjeđenja sustava vodoopskrbe i odvodnje (npr. projekt Aglomeracija Murter-Betina) i gospodarenja otpadom (Sanacija odlagališta Hripe).	
Prometna infrastruktura	Izrazito pozitivan

Pad turističkog prometa smanjuje sezonsko opterećenje prometnica i parkirališta. Manje gužve i lakše pronalaženje parkirališnih mjesta pozitivno utječu na svakodnevni život stanovnika i na iskustvo turista i posjetitelja koji dolaze u destinaciju.	
Stanovništvo i kvaliteta života	Većinom negativan
Smanjenje turističkog pritiska smanjuje gužve, buku i opterećenje javnih prostora, ali istodobno smanjuje prihode kućanstava koja su izravno ili neizravno povezana s turizmom. Budući da je turizam važan izvor dodatnih prihoda lokalnog stanovništva, pad potražnje negativno utječe na gospodarsku sigurnost. Nastavljaju se negativni demografski trendovi tj. smanjuje je broj stalnih stanovnika destinacije. Indeks priuštivosti stana se povećava.	
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	Izrazito negativan
Pad intenziteta turističke potražnje ima negativan utjecaj na zaposlenost, gospodarstvo i ukupnu važnost turizma u destinaciji. Smanjenje broja dolazaka i noćenja dovodi do pada prihoda smještajnih, ugostiteljskih, uslužnih i drugih djelatnosti povezanih s turizmom. Posljedično se smanjuje potreba za sezonskom i stalnom radnom snagom i slabi gospodarska aktivnost lokalnih poduzetnika, što utječe na isplativost daljnjih ulaganja u turističku ponudu i suprastrukturu. Budući da turizam ima važnu ulogu u lokalnom gospodarstvu, ovaj scenarij utječe na ekonomsku stabilnost destinacije i životni standard lokalnog stanovništva.	

SCENARIJ 2. Nekontrolirani rast turizma – negativni scenarij

Ovaj scenarij pretpostavlja nekontrolirani porast turističkog prometa, čime razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati postaje gospodarski, okolišno i društveno neodrživ. Broj dolazaka i noćenja raste, posebno u glavnoj sezoni, ali bez značajnijeg povećanja kvalitete ponude, diversifikacije proizvoda i ravnomjernije raspodjele turističkih tokova kroz godinu. U takvim okolnostima TZO Murter-Kornati nastavlja se snažno oslanjati na obiteljski turizam (proizvod „Sunca i mora) te nautički i izletnički turizam. Popunjenost smještajnih kapaciteta u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju raste uslijed rasta broja turista povećava pritisak na okoliš, prostor, komunalnu i prometnu infrastrukturu. Dolazi do porasta jednodnevnih posjetitelja, što povećava pritisak na glavne atrakcije. Povećava se rizik od prekomjerne apartmanizacije, rasta cijena nekretnina i smanjenja dostupnosti stanovanja za lokalno stanovništvo. Pojavljuju se zone neplanske gradnje izvan građevinskih područja. Nekontrolirani rast dovodi do pada kvalitete boravka turista, osobito jer se gužve, buka, prometna opterećenja i manjak uređenih javnih sadržaja počnu negativno odražavati na doživljaj destinacije. Dugoročno se smanjuje autentičnost prostora, gubi se lokalni identitet, a destinacija postaje sve ovisnija o kratkoj ljetnoj sezoni i proizvodima niže dodane vrijednosti. Kratkoročno, ovim scenarijem ostvaruje se rast prihoda i bolja popunjenost kapaciteta, no dugoročni negativni učinci na prostor, lokalnu zajednicu, okoliš i kvalitetu turističkog iskustva nadmašuju ostvarene koristi.

Tablica 67. Procjena utjecaja negativnog scenarija rasta intenziteta turizma na aspekte prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o.

Aspekt prihvatnog kapaciteta destinacije	Utjecaj scenarija na destinaciju
Institucionalni i strateški okvir	Izrazito negativan
Turizam se ne percipira kao faktor povećanja blagostanja kod sve većeg broja lokalnog stanovništva. Razvoju turizma ne pristupa se strateški niti održivo, zbog čega izostaje podrška trenutnom smjeru razvoja. Neuspješno destinacijsko upravljanje i neprovođenje Plana upravljanja destinacijom zbog nedostataka podrške lokalne zajednice.	
Smještajni kapaciteti	Izrazito negativan
Povećava se broj kreveta u komercijalnom smještaju čime je omjer broja kreveta u odnosu na broj stanovnika (5:1). Omjer turističkih kapaciteta u odnosu na stanove za stalno stanovanje je mnogo nepovoljniji. Kvalitetom ponude smještaja se ne upravlja sustavno te raste broj smještajnih kapaciteta niže dodane vrijednosti (objekti u domaćinstvu, ostali smještaj i nekomercijalni smještaj), uz prisutnost sive ekonomije na lokalnom turističkom tržištu. Prostorno, najveće opterećenje turizma događa se u Murteru, dok se na području Kornata pojavljuju novi objekti koji	

narušavaju lokalni identitet tradicijskih naseobina. Ugostiteljski su sadržaji previše koncentrirani u pojedinim zonama, pri čemu se težište ponude temelji na kvantiteti, a ne kvaliteti.	
Turistička potražnja	Većinom negativan
Broj turista u vršnim danima raste iznad razine koju destinacija može prihvatiti, prije svega u Murteru. Intenzitet turizma veliko je opterećenje za lokalno infrastrukturu i upravljanje prostorom. Kornati se suočavaju s povećanim brojem turista i jednodnevnih posjetitelja, što onemogućava održivo upravljanje komunalnom infrastrukturom (otpad, sanitarne vode i sl.). Raste nezadovoljstvo radi gužvi na javnim površinama i atrakcijama, kao i kvalitetom smještaja, posebice u privatnom smještaju (apartmani, kuće za odmor i sl.).	
Resursno-atrakcijska osnova	Izrazito negativan
Prirodni i kulturni resursi destinacije izloženi su prekomjernom korištenju, posebno plaže, šetnice, vidikovci, obalni prostori i atrakcije. Raspoloživa površina plaže po kupaču postaje nedostatna na najposjećenijim lokacijama, iako ukupno gledano postoje prostori koji nisu ravnomjerno korišteni. Kakvoća vode za kupanje je narušena, a negativni utjecaji prekomjerne turističke aktivnosti (prije svega emisije od prometa u kretanju i mirovanju) odražavaju se na parametre kakvoće zraka. Povećani pritisak smanjuje zadovoljstvo uređenošću mjesta, glavnih atrakcija i javnih prostora kod jednodnevnih posjetitelja i turista.	
Okoliš	Izrazito negativan
Količina buke nastala preopterećenjem prometnog sustava destinacije i prevelikom koncentracijom ugostiteljskih sadržaja predstavlja iritaciju za lokalno stanovništvo i izvor je nezadovoljstva kvalitetom boravka za turiste.	
Prostor	Izrazito negativan
Povećana turistička potražnja potiče daljnje pretvaranje stambenih jedinica u turističke kapacitete i povećava pritisak na građevinska područja, ali i pojavu neplanski izgrađenih dijelova u području ZOP-a i izvan građevinskih područja. Udio stambenih jedinica turističke namjene se povećava, pa daljnji rast može dodatno narušava ravnotežu između turističke i stambene funkcije prostora. U Murteru doseže se maksimalni potencijal realizacije novih stambenih jedinica. Apartmanizacija postaje sveprisutni i slabo regulirani problem za kvalitetu života i dostupnost stambenog prostora za lokalno stanovništvo.	
Komunalna infrastruktura	Izrazito negativan
Komunalna infrastruktura doseže gornju granicu održivosti. Sustav vodoopskrbe je potkapacitiran i česte su nestašice vode tijekom vršne sezone. Odgađa se projekt realizacije aglomeracije Murter-Betina koji bi omogućio povećanje kvalitete vodoopskrbe i odvodnje. Uslijed povećanje potražnje za električnom energijom dolazi do kvarova elektroenergetske mreže (trafostanice, dalekovodi) tj. nemogućnosti pružanja kvalitetne	

usluge. Udio turističkih objekata u potrošnji električne energije nadmašuje potrošnju lokalnog stanovništva. Rastu količine otpada, a ljudski i tehnološki kapaciteti za odvoz otpada i održavanje javnih površina su nedostatni, što se odražava kroz nezadovoljstvo kvalitetom usluge od strane lokalnog stanovništva, turista i jednodnevnih posjetitelja. Na području Kornata dolazi do porasta dolazaka i noćenja turista i jednodnevnih posjetitelja, što dovodi do otežanog održavanja komunalne infrastrukture na otočnom području, osobito tijekom vršne turističke sezone.	
Prometna infrastruktura	Izrazito negativan
Prometna infrastruktura je doseže gornju granicu održivosti. Propusna moć prometnica i kapaciteti parkirališta nedostatni su za povećani volumen prometa u danima vršne turističke sezone. Pojavljuju se nova uska grla u prometu. Luka Murter postaje preopterećena zona u kojoj nekontrolirani rast plovila, turista i prometa narušava funkcionalnost luke, okoliš obalnog prostora i kvalitetu života lokalnog stanovništva. U marinama tijekom vršne sezone dolazi do dostizanja raspoloživih kapaciteta. Sidrišta i privezišta su popunjena, što povećava pritisak na preostale raspoložive lokacije za sidrenje i privez plovila. Iritacija gužvom i traženjem parkirnog mjesta je velika, a nezadovoljstvo prometom negativno se odražava na iskustvo stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista.	
Stanovništvo i kvaliteta života	Izrazito negativan
Indeks priuštivosti stana u destinaciji raste što znači da si lokalno stanovništvo još teže može priuštiti kupnju stana za stalno stanovanje. Troškovi života pod utjecajem turizma rastu, a javni sadržaji su teško dostupni zbog potkapacitiranosti u odnosu na potražnju lokalnog stanovništva i turista. Velika je iritacija gužvama na javnim površinama. Nastavljaju se negativni demografski trendovi tj. smanjuje je broj stalnih stanovnika destinacije. Međutim, uslijed jako turističkog razvoja moguća je supstitucija stanovništva te rast broja stanovnika uslijed pojačanih migracijskih kretanja.	
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	Većinom negativan
Zbog rasta turističke potražnje povećava se potreba za zapošljavanjem. Istodobno, visoka ovisnost poslovnih subjekata i kućanstava o prihodima od turizma povećava gospodarsku ranjivost destinacije u uvjetima promjenjivih tržišnih kretanja.	

SCENARIJ 3. Stagnacija kvalitete turizma i stagnacija/mali rast turističkih dolazaka – neutralan scenarij

Ovaj scenarij polazi od pretpostavke nastavka postojećih razvojnih trendova, bez značajnijih iskoraka u unapređenju kvalitete i diverzifikaciji turističke ponude te uz ograničen napredak u području održivosti. Turističku potražnju karakterizira neizvjesnost, pri čemu dolazi do promjenjivih turističkih kretanja kroz stagnaciju ili tek neznatan konzervativan rast. Nastavlja se poslovanje po postojećem modelu, u kojem je turistička aktivnost izrazito sezonski koncentrirana. Nema promjena u upravljanju resursima i utjecaju turizma na prostor, resurse, infrastrukturu te sezonalnost. Infrastruktura, sadržaji i upravljanje resursima nisu potpuno prilagođeni potrebi smanjenja utjecaja na okoliš i prilagodbe klimatskim promjenama. U okviru ovog scenarija nastavlja se deficit radne snage, koji se nadomješta uvoznom radnom snagom. Istodobno dolazi do rasta životnih troškova u destinaciji, zadovoljstvo lokalnog stanovništva razvojem turizma stagnira, isto kao i zadovoljstvo turista ukupnim boravkom u destinaciji. Destinacija se, iako usporenim intenzitetom, približava granicama održivosti turističkog razvoja. U ovom scenariju ukupni prihodi od turizma blago rastu, no istodobno se postupno produbljuju već prepoznati izazovi povezani sa sezonalnošću, manjkom radne snage i održivošću destinacije, posebno u pogledu opterećenja okoliša, prostora i kvalitete života lokalnog stanovništva.

Tablica 68. Procjena utjecaja neutralnog scenarija (stagnacija kvalitete turizma i stagnacija/blagi rast turističkih dolazaka) na aspekte prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o.

Aspekt prihvatnog kapaciteta destinacije	Utjecaj scenarija na destinaciju
Institucionalni i strateški okvir	Neutralan
Pozitivna percepcija turizma postoji kod većine lokalnog stanovništva, ali se ne uvode mjere za upravljanje prihvatnim kapacitetom, sezonalnošću i pritiscima u vršnom razdoblju. U ovom scenariju započinje destinacijsko upravljanje, što dovodi do djelomičnog provođenja Plana upravljanja destinacijom, odnosno minimalnih pomaka u području održivosti. Lokalno stanovništvo prepoznaje mogućnost održivog razvoja destinacije te predlažu nove prioritete razvoja turizma koje su spremni podržati.	
Smještajni kapaciteti	Većinom negativan
Postojeća ponuda smještajnih kapaciteta u destinaciji ostaje nepromijenjena. U strukturi smještajnih kapaciteta dominira smještaj u domaćinstvima, kućama i stanovima za odmor te kampovima. Smještajni kapaciteti u hotelima ostaju zastupljeni su istom udjelu i svojim kapacitetima doprinose diversifikaciji smještajne ponude. Omjer broja kreveta u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju višestruko je veći	

od broja stanovnika. Broj smještajnih objekata u domaćinstvu te kućama i stanovima za odmor ostaje veći u odnosu na broj stanova za stalno stanovanje. Moguća je pojava da kvaliteta smještaja za kratkotrajni najam pod utjecajem tržišta blago raste, a prihod po noćenju stagnira.	
Turistička potražnja	Neutralan
Nastavljaju se promjenjiva kretanja turističke potražnje domaćih i stranih turista (stagnacija/neznatan rast). U vršnom razdoblju sezone prosječan dnevni broj turista dvostruko veći od broja stanovnika, a intenzitet turizma prostorno nije jednako distribuiran. Nezadovoljstvo turista gužvama ostaje u graničnim vrijednostima što znači da nema iritacije.	
Resursno-atrakcijska osnova	Neutralan
Koncentracija materijalnih atrakcija na razini destinacije najveća je u Murteru. Njihova koncentracija ostaje ista ili neznatno veća kroz razvoj nekoliko novih komunalnih (turističkih) projekata. Koncentracija ugostiteljskih sadržaja ostaje najveća u Murteru, uz zadržavanje postojećeg broja ugostiteljskih objekata. Kakvoća mora na mjernim stanicama ostaje najviše kvalitete, kao i kakvoća zraka. Na glavnim plažama tijekom vršnog dijela sezone opterećenje ostaje na postojećim razinama te uglavnom ne pada ispod minimalnog kriterija od 3,35 m^2 plažne površine po kupaču. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva izgledom destinacije, korištenjem javnog prostora i uređenošću destiancije ostaje u postojećim razinama, pri čemu ne dostiže više ocjene.	
Okoliš	Neutralan
Općina Murter-Kornati nema izrađenu kartu buke jer za njezinu izradu ne postoji zakonska obveza. U ovom scenariju percepcija buke tijekom turističke sezone ostaje na razini postojećeg stanja. Lokalno stanovništvo ne doživljava buku smetnjom. Ipak, samo manji dio turista u smatra buku iritacijom, koja se negativno odražava na kvalitetu njihova boravka. Kod jednodnevnih posjetitelja buka se ne ističe kao značajan negativan element doživljaja destinacije.	
Prostor	Većinom negativan
Broj stambenih jedinica turističke namjene u odnosu na stambene jedinice za stalno stanovanje u ostaje veći u Murteru, a u Kornatima i dalje manji. Postoji mogućnost nove stambene izgradnje u pojedinim zonama, iako je potencijal u nekim zonama gotovo i ne postoji zbog velike izgrađenosti. Pretvaranje stanova u turističke apartmane (apartmanizacija) se nastavlja negativno percipirati. Na području NP Kornati i ZK Žutsko-sitske otočne skupine nastavlja se regulirano upravljanje područjima u kojima se dozvoljava izgradnja novih turističkih (stambenih) jedinica.	
Komunalna infrastruktura	Većinom negativan
Komunalna infrastruktura destinacije zadržava postojeću razinu opterećenja, uz blagi porast pritisaka u vršnom dijelu turističke sezone. Opterećenje vodnog sustava ostaje veliko u vršnoj sezoni i približava se graničnim vrijednostima, osobito zbog povećane sezonske potrošnje.	

Opterećenje elektroenergetskog sustava također se kreće prema gornjoj granici nosivosti. Kapaciteti za održavanje javnih površina i odvoz otpada uglavnom prate postojeće potrebe, no sezonsko povećanje količine otpada i dalje predstavlja vidljiv komunalni izazov. Neprimjereno odloženi otpad ostaje jedan od problema koji negativno utječe na percepciju uređenosti prostora i kvalitetu boravka u destinaciji. Projekti od značaja za destinaciju kojima se omogućuje povećanje kvalitete komunalne i javne turističke infrastrukture sporo se realiziraju (npr. uređenje prostora Obale Murterskih škoja, Sanacija odlagališta Hripe, Insulariuma (brdo Raduč), nova zgrada NP Kornati i dr.).	
Prometna infrastruktura	Većinom negativan
Prometna infrastruktura destinacija zadržava postojeću razinu opterećenja, uz izražene poteškoće u vršnom dijelu turističke sezone. Iako ne postoji cjelovita ekspertna procjena kapaciteta prometne infrastrukture, sezonske gužve i zastoji na glavnim prometnim pravcima ostaju prisutni, osobito u najopterećenijim dijelovima destinacije. Iskorištenost parkirališta u vršnom razdoblju vrlo je visoka, zbog čega pronalazak parkirnog mjesta i dalje predstavlja značajan problem za lokalno stanovništvo i posjetitelje. Percepcija prometnih gužvi ostaje nepovoljna i kod lokalnog stanovništva te turista i jednodnevnih posjetitelja.	
Stanovništvo i kvaliteta života	Neutralan
Broj stanovnika i dalje se nastavlja smanjivati istom stopom kao i u prethodnom međupopisnom razdoblju. Indeks priuštivosti stana na razini destinacije ostaje visok. Lokalno stanovništvo u ovom scenariju uglavnom ne doživljava gužve na javnim površinama kao značajnu smetnju, budući da razina iritacije ostaje niska.	
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	Neutralan
Turizam ostaje važan izvor prihoda, sezonskog zapošljavanja i poslovanja lokalnih dionika. Međutim, zbog izražene sezonalnosti i ograničene dostupnosti lokalne radne snage, gospodarski razvoj i očekivani turistički rezultati ostaju bez promjene.	

SCENARIJ 4. Transformacija destinacije – pozitivni scenarij

Ovaj scenarij kao cilj postavlja uspostavu održivog, visokokvalitetnog i cjelogodišnjeg turizma na području TZO Murter-Kornati. Kako bi se to postiglo, uspostavlja se kvalitetnije upravljanje destinacijom te se turistički razvoj usmjerava prema kvalitetnoj turističkoj ponudi koja će biti prostorno i vremenski ravnomjernije raspoređena. TZO Murter-Kornati time gradi identitet destinacije koja svojom privlačnom snagom odgovara na potrebe različitih ciljnih skupina, nudeći proizvode visoke dodane vrijednosti. Sukladno tome, poboljšavaju se postojeći i osmišljavaju novi turistički proizvodi obiteljskog, nautičkog, aktivnog, kulturnog, ruralnog, poslovnog, izletničkog i ekoturizma te ostali oblici turističke ponude, koji zajednički omogućuju diversifikaciju turističke ponude. Na taj način raste prihod po gostu, a time i ukupni prihodi od turizma. TZO Murter-Kornati postaje atraktivna destinacija koja privlači posjetitelje jednako u predsezoni i posezoni kao i u glavnoj sezoni. Istodobno se unapređuje kvaliteta i struktura ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta. Povećava se dostupnost kvalitete i priuštivosti stambenog fonda za lokalno stanovništvo. Ovaj scenarij pridonosi unaprjeđenju kvalitete života lokalnog stanovništva kroz uređenje javnih prostora, razvoj komunalne i turističke infrastrukture te valorizaciju kulturne i prirodne baštine. Istodobno se ostvaruju veći gospodarski učinci turizma, uz poboljšanje uvjeta rada, rast primanja zaposlenih i jačanje privlačnosti turističkog sektora kao temelja stabilnijeg i cjelogodišnjeg zapošljavanja. Kroz implementaciju pametnih rješenja omogućava se učinkovitije upravljanje posjetiteljima u prostoru i u razdobljima vršnih opterećenja. U ovom scenariju značajnu ulogu ima aktivno uključivanje svih dionika u destinacijskom lancu vrijednosti koji zajednički pridonose kvalitetnijoj provedbi Plana upravljanja destinacijom.

Tablica 69. Procjena utjecaja pozitivnog scenarija na aspekte prihvatnog kapaciteta u kontekstu turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o.

Aspekt prihvatnog kapaciteta destinacije	Utjecaj scenarija na destinaciju
Institucionalni i strateški okvir	Izrazito pozitivan
Sustavno se provode mjere i aktivnosti Plana upravljanja destinacijom uz jačanje koordinacije i suradnje između ključnih dionika turističkog razvoja. Rezultati procjene prihvatnog kapaciteta koriste se kao stručna podloga za donošenje odluka o daljnjem razvoju turizma, upravljanju turističkim tokovima i planiranju potrebnih infrastrukturnih ulaganja. Većina lokalnog stanovništva ima pozitivan stav o razvoju turizma jer prepoznaje njegove gospodarske i društvene koristi te doprinos kvaliteti života u destinaciji. Kroz informiranje, edukaciju i uključivanje u razvojne aktivnosti jača svijest lokalnog stanovništva o važnosti održivog upravljanja turizmom te se potiče njegovo sudjelovanje u oblikovanju turističke ponude. Nadležna tijela i ostali relevantni dionici aktivno sudjeluju u provedbi Plana upravljanja destinacijom, pri čemu se donose potrebne odluke i drugi provedbeni akti kojima se osiguravaju uvjeti za ostvarivanje planiranih mjera i aktivnosti.	
Smještajni kapaciteti	Većinom pozitivan
Uspostavlja se sustavno praćenje broja i strukture smještajnih kapaciteta radi usmjeravanja njihova daljnjeg razvoja prema podizanju kvalitete postojeće ponude, umjesto povećanja smještajnih kapaciteta. Povećava se iskorištenost i popunjenost smještajnih kapaciteta zahvaljujući novim turističkim proizvodima u segmentu aktivnog, nautičkog, kulturnog, ruralnog, MICE, izletničkog, ekoturizma i drugih. Hotel i kampovi dobivaju važniju ulogu u stvaranju proizvoda više dodane vrijednosti. Hotelska ponuda je stabilna, visoke kvalitete usluge i predstavlja važan element jačanja konkurentnosti destinacije, osobito u kontekstu produljenja sezone i razvoja turističke ponude više dodane vrijednosti. U ponudi kamping smještaja podiže se kvaliteta ponude u kampovima Slanica i Kosirina (ecocamping, glamping i sl.). U strukturi smještajnih kapaciteta smanjuje se udio objekata u domaćinstvu i kuća/stanova, pri čemu se provode aktivnosti usmjerene na povećanje kvalitete i standardizaciju smještajne ponude. Raste raspoloživost stanova za stalno stanovanje.	
Turistička potražnja	Većinom pozitivan
Turistička potražnja se vremenski i prostorno bolje raspoređuje, uz manji pritisak u vršnim danima sezone i veći udio gostiju u predsezoni i posezoni. Razina zadovoljstva turista kvalitetom smještaja je veća u odnosu na neutralni scenarij iz čega se može pretpostaviti da unapređenje destinacijskog lanca vrijednosti kroz investiranje u različite destinacijske projekte i jačanje participativnog pristupa u upravljanju destinacijom ostvaruje željene učinke. Time se povećava kvaliteta iskustva turista i smanjuju iritacijski faktori turizma. Nezadovoljstvo turista gužvama ostaje u graničnim vrijednostima što znači da nema iritacije.	

Resursno-atrakcijska osnova	Izrazito pozitivan
Prirodni i kulturni resursi sustavno se valoriziraju kroz tematske rute, interpretaciju, uređenje atrakcija i bolje povezivanje svih dijelova destinacije. Povećava se kvaliteta javne turističke infrastrukture te se provodi kvalitetnije upravljanje posjetiteljima, posebice na području NP Kornati. Provode se aktivnosti osmišljavanja novih turističkih proizvoda za valorizaciju prirodne i kulturne resursne osnove (bike i pješačke rute, poučne i tematske staze, sportsko-rekreacijski prostori, prostori kulturne produkcije (Amphorarium, Insularium, nova zgrada NP Kornati), storytelling o civilnoj, sakralnoj, arheološkoj i memorijalnoj baštini, poboljšanje kvalitete postojećih i razvoj novih događanja i manifestacija). Kakvoća mora na mjernim stanicama ostaje najviše kvalitete, kao i kakvoća zraka. Korištenjem plaža se upravlja sukladno kapacitetu nosivosti. Lokalno stanovništvo izrazito pozitivno percipira utjecaj turizma na izgled destinacije, korištenje javnog prostora te ljepotu i uređenost mjesta i atrakcija.	
Okoliš	Izrazito pozitivan
Buka u destinaciji ostaje u prihvatljivim granicama, pri čemu se ne očekuje njezin značajniji negativan utjecaj na kvalitetu života lokalnog stanovništva ni na kvalitetu boravka posjetitelja. Provode se aktivnosti mjerenja buke u svrhu identifikacije negativnih utjecaja buke na lokalno stanovništvo, jednodnevne posjetitelje i turiste.	
Prostor	Izrazito pozitivan
Prostorni razvoj usmjerava se prema očuvanju identiteta naselja, dostupnosti stanovanja i kvalitetnijem korištenju postojećih kapaciteta. Smanjuje se pritisak apartmanizacije, a nova gradnja i prenamjene usmjeravaju se prema jasnijim urbanističkim pravilima i zaštiti prostora. Nova stambena izgradnja događa se u zonama s više raspoložive neizgrađene površine građevinskog zemljišta i smanjenog prostornog opterećenja građevinama u funkciji turizma. U tu svrhu dolazi do izmjena PPUO Murter-Kornati te izrade novih UPU-a za odabrane zone. Apartmanizacija manje opterećuje lokalno stanovništvo. Smanjen je udio stanovnika s negativnom percepcijom izgrađenosti prostora.	
Komunalna infrastruktura	Izrazito pozitivan
Provode se ulaganja u vodoopskrbu, odvodnju, gospodarenje otpadom, čistoću javnih površina i održavanje prostora. Provodi se projekt aglomeracije Betina-Murter kojim se povećava kvaliteta sustava vodoopskrbe i odvodnje. Opterećenje sustava opskrbe električnom energijom je zadovoljavajuće kao posljedica kvalitetnijeg destinacijskog upravljanja (izgradnja novih trafostanica i elektrodistribucijske mreže), odnosno smanjivanjem pritiska turista i lokalnog stanovništva, na osnovu provođenja edukativnih aktivnosti s ciljem utjecaja na goste smještajnih objekata i na stanovništvo destinacije, te donošenja politike poticanja ublažavanja klimatskih promjena i investicija u energetsku učinkovitost i obnovljive izvore energije. Iritacija neprimjereno odloženim otpadom tijekom turističke sezone iz perspektive lokalnog stanovništva i turista nalazi se unutar granica prihvatljivosti zbog povećanja stope odvajanja otpada, boljeg upravljanja otpadom, dostatnih ljudskih i tehnoloških kapaciteta. Dolazi do	

etapnog uređivanja središnjeg javnog prostora Murtera na Obali Murterskih škoja gdje se gradi nova tržnica, ribarnica, zgrada NP Kornati te provodi plansko uređivanje centralnih sadržaja (rotor, ugostiteljsko-turistička zona i dr.). Dolazi do realizacije novih recepcijskih i prezentacijskih centara NP Kornati na otocima Piškera i Levrnaka. Uređuju se receptivni punktovi u funkciji zaštite, upravljanja i posjećivanja na otoku Žutu te uvalama Pinizel i Pristanišće.	
Prometna infrastruktura	Većinom pozitivan
Uvode se prometna rješenja za rasterećenje najopterećenijih zona, bolje upravljanje parkiranjem i poticanje pješačenja i bicikliranja. Uređuju se nerazvrstane ceste i javne ceste te provode proširenja prometnica u svrhu povećanja sigurnosti kretanja pješaka i biciklista. Unatoč nepostojanju praćenja kapaciteta prometne infrastrukture u odnosu na volumen prometa u izvedbi Hrvatskih cesta d.o.o., u svrsi održivog upravljanja turizmom izrađuje se odgovarajući dokument za procjenu kapaciteta ukupne prometne infrastrukture, pri čemu se alternativno određuje lokacija(e) za brojanje prometa koja je obuhvaćena njihovim godišnjim Biltenom. Povećava se kvaliteta središnjeg javnog prostora na Obali Murterskih Škoja. Prometne gužve u destinaciji mnogo su manji problem za stanovništvo, a kapaciteti parkirališta većinom su dostatni za potražnju u razdoblju vršne sezone, zbog čega pronalaženje parkirnog mjesta predstavlja problem za manji dio lokalnog stanovništva. Lučka infrastruktura destinacije se unaprjeđuje za potrebe lokalnog stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista kroz rekonstrukciju luke Murter (rješava se i pitanje ilegalnih privezišta). Razmatraju se lokacije novih sidrišta. Većina turista zadovoljna je prometom u destinaciji.	
Stanovništvo i kvaliteta života	Većinom pozitivan
Broj stanovnika na području Općine Murter-Kornati počinje rasti malom, ali pozitivnom stopom kao posljedica pozitivnih kretanja obiju sastavnica ukupnog kretanja stanovništva – prirodnog i mehaničkog. Indeks priuštivosti stanovanja se značajno smanjuje, što znači da se poboljšavaju uvjeti za stjecanje nekretnine lokalnog stanovništva. Gužve na ulicama i javnim površinama mali su problem ili nisu problem za većinu stanovnika,	
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	Većinom pozitivan
Pozitivni scenarij povećava stabilnost turističkog gospodarstva kroz produljenje sezone, veću potrošnju po gostu i razvoj proizvoda više dodane vrijednosti. Stvaraju se bolje mogućnosti za zapošljavanje tijekom duljeg dijela godine, a ne samo u vrhuncu sezone. Lokalni poduzetnici, ugostitelji, iznajmljivači, kampovi, hotel i pružatelji usluga dobivaju poticaj za kvalitetnije i održivije poslovanje. Prihod od turizma ostvaruje većina stanovnika, kao dodatan izvor prihoda.	

SCENARIJ 5. Scenarij uravnoteženog upravljanja turizmom - pozitivan scenarij

Ovaj scenarij promatra razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati u fazi aktivnog upravljanja prijelazom s dominantno sezonskog i kvantitativnog modela turizma prema održivijem, kvalitetnijem i uravnoteženijem modelu. Ne dolazi do naglog zaokreta, već se kroz planske i postupne intervencije započinje kontrola rasta turističke potražnje, uz istovremeno poticanje kvalitativnog unaprjeđenja ponude. U okviru ovog scenarija i dalje se bilježi umjeren rast dolazaka i noćenja, ali se sve veći naglasak stavlja na upravljanje strukturom gostiju, prostornu distribuciju turističkih tokova i razvoj proizvoda veće dodane vrijednosti. Postupno se regulira nekontrolirani rast obiteljskog smještaja, potiče se podizanje kvalitete postojećih kapaciteta te se jača uloga hotela i kampova, cjelogodišnjih i specijaliziranih oblika smještaja. Scenarij predviđa početna ulaganja u uređenje javnih prostora, unapređenje komunalne i prometne infrastrukture. U ovom scenariju jača suradnja između civilnog, javnog i privatnog sektora te se aktivnije uključuje lokalna zajednica u oblikovanje turističke ponude. Razvijaju se manji, autentični i doživljajni proizvodi povezani s kulturom, gastronomijom, aktivnim odmorom i ruralnim prostorom, koji postupno nadopunjuju dominantni proizvod obiteljskog i nautičkog turizma. Time se započinje proces jačanja identiteta destinacije i stvaranja temelja za turizam veće dodane vrijednosti. Poseban naglasak se stavlja na edukaciju svih dionika u destinaciji i njihovo povezivanje. Iako pritisci turizma na prostor, infrastrukturu i stanovanje i dalje postoje, u ovom scenariju dolazi do njihove stabilizacije i postupnog smanjenja rasta negativnih učinaka. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva prestaje padati, a percepcija turizma raste, dok se kod turista i jednodnevnih posjetitelja bilježi porast zadovoljstva ukupnim iskustvom boravka u destinaciji .

Ovaj scenarij ne donosi trenutačne strukturne promjene, ali predstavlja ključnu fazu u izbjegavanju scenarija prekomjernog turizma i stvaranju preduvjeta za ostvarenje pozitivnog, održivog modela razvoja. Kroz kontrolirani rast, jačanje upravljačkih kapaciteta i postupno unaprjeđenje kvalitete ponude, TZO Murter-Kornati se pozicionira na put prema dugoročno održivoj, konkurentnoj i uravnoteženoj turističkoj destinaciji. Scenarij 5. omogućuje realističan i upravljiv prijelaz, usmjeren na zaustavljanje negativnih trendova i postupno uvođenje održivih praksi bez narušavanja gospodarske stabilnosti turizma. On stvara preduvjete za buduću realizaciju Scenarija 4., ali uz manji rizik, veću prihvatljivost za lokalnu zajednicu i veću provedivost u zadanom planskom razdoblju.

Tablica 70. Procjena utjecaja uravnoteženog scenarija na aspekte prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o.

Aspekt prihvatnog kapaciteta destinacije	Utjecaj scenarija na destinaciju
Institucionalni i strateški okvir	Izrazito pozitivan
Započinje postupna provedba mjera i aktivnosti Plana upravljanja destinacijom, uz jačanje koordinacije između TZO Murter-Kornati i svih uključenih dionika. Prihvatni kapacitet koristi se kao temeljno polazište za praćenje i usmjeravanje turističkog razvoja. Stav stanovništva prema turizmu je pozitivan jer se razvoj turizma sve više usklađuje s kvalitetom života, lokalnim potrebama i dugoročnom održivošću destinacije. Edukacijom i informiranjem dionika jačaju se njihova znanja i kompetencije za primjenu načela održivog turizma u svakodnevnom poslovanju i aktivno sudjelovanje u provedbi mjera upravljanja destinacijom. Projekti od značaja za razvoj destinacije uspješno se provode zahvaljujući kvalitetnoj i pravovremenoj pripremi, osiguranju potrebnih financijskih sredstava te učinkovitoj koordinaciji nadležnih tijela i ostalih uključenih dionika. Također, dionici aktivno rade na uspostavljanju kvalitetnog strateškog okvira za upravljanje kvalitetom destinacije, kroz donošenje odgovarajućih strateško-planskih i prostorno-planskih akata.	
Smještajni kapaciteti	Većinom pozitivan
Uvodi se redovito reguliranje broja kreveta i strukture smještajnih kapaciteta kao podloga za odgovornije planiranje turističkog razvoja. Smještaj u domaćinstvima i kućama za odmor i dalje zadržava važnu ulogu u ponudi destinacije, ali se naglasak postupno premješta na reguliranje nekontroliranog rasta, uz podizanje kvalitete, standardizaciju i bolju iskorištenost postojećih kapaciteta. Hoteli i kampovi jačaju svoju ulogu u produljenju sezone i oblikovanju kvalitetnije ponude. U kamping segmentu nastavlja se unaprjeđenje kvalitete ponude kampova (Slanica, Kosirina i dr.). Započinje uvođenje cjelogodišnjih i specijaliziranih oblika smještaja za pojedine segmente gostiju (nautičari, digitalni nomadi i dr,). Ovaj scenarij ne pretpostavlja brzu promjenu postojeće strukture smještajnih kapaciteta, nego postupno povećanje kvalitete i stabilnije korištenje postojećih kapaciteta.	
Turistička potražnja	Većinom pozitivan
Turistička se potražnja postupno bolje vremenski i prostorno raspoređuje, ali bez naglog odmaka od dominantne ljetne sezone. U okviru ovog scenarija destinacija bilježi umjeren rast dolazaka i noćenja. Veći naglasak stavlja se na jačanje predsezone i posezone te na razvoj sadržaja koji mogu produžiti boravak i povećati zadovoljstvo posjetitelja. Pritisak u vršnim danima sezone i dalje ostaje prisutan, ali se djelomično ublažava boljim upravljanjem turističkim tokovima, informiranjem posjetitelja i postupnim razvojem ponude izvan vršnog razdoblja. Time se zadržava stabilna turistička potražnja, uz postupno smanjenje sezonskih opterećenja i poboljšanje ukupnog iskustva boravka u destinaciji.	

Resursno-atrakcijska osnova	Većinom pozitivan
Resursno-atrakcijska osnova razvija se u okviru Plana upravljanja destinacijom, kroz postupne i realno provedive mjere. Prirodni i kulturni resursi valoriziraju se uređenjem postojećih atrakcijskih točaka, interpretacijom prostora i razvojem sadržaja koji nadopunjuju postojeću turističku ponudu. Korištenje obalnog prostora i plaža usmjerava se prema boljoj organizaciji i poštivanju kapaciteta nosivosti, dok se kvaliteta mora i zraka zadržava na najvišoj razini. Time se postupno povećava atraktivnost destinacije i kvaliteta boravka u destinaciji.	
Okoliš	Većinom pozitivan
Okolišni pritisci ostaju prisutni, ali se postupno stavljaju pod bolju kontrolu kroz praćenje, informiranje korisnika prostora i provedbu ciljanih mjera upravljanja. Buka u destinaciji zadržava se u prihvatljivim granicama, pri čemu se ne očekuje njezin značajniji negativan utjecaj na kvalitetu života lokalnog stanovništva ni na kvalitetu boravka posjetitelja.	
Prostor	Većinom pozitivan
Prostorni razvoj postupno se usmjerava prema očuvanju identiteta naselja, racionalnijem korištenju postojećih kapaciteta i boljem usklađivanju turističkog razvoja s potrebama lokalne zajednice. Pritisak apartmanizacije ostaje i dalje prisutan, ali se postupno ublažava učinkovitijim prostornim planiranjem tj. dosljednijom primjenom uvjeta gradnje te usmjeravanjem nove izgradnje prema područjima s odgovarajućim infrastrukturnim i prostornim mogućnostima. Postojeći građevinski fond postupno se obnavlja i funkcionalno unaprjeđuje, uz poticanje rekonstrukcije i prilagodbe postojećih objekata suvremenim standardima korištenja, očuvanje tradicijskih arhitektonskih obilježja te poboljšanje uređenosti i kvalitete izgrađenog prostora. U tu svrhu provode se izmjene i dopune prostorno-planske dokumentacije kojima se osiguravaju prostorno-planski preduvjeti za realizaciju planiranih zahvata u prostoru (PPPPO NP Kornati, PPPPO Žutsko-sitske skupine, PPUO Murter-Kornati, PP ŠKŽ). Sukladno tome, smanjuje se udio stanovnika s negativnom percepcijom izgrađenosti prostora.	
Komunalna infrastruktura	Većinom pozitivan
Komunalna infrastruktura postupno se prilagođava stvarnim sezonskim opterećenjima, osobito u segmentima vodoopskrbe, odvodnje, gospodarenja otpadom, čistoće javnih površina i održavanja prostora. Ponovno započinje provedba projekta aglomeracije Murter-Betina, čime se dugoročno unapređuje kvaliteta sustava vodoopskrbe i odvodnje, ali se ne završava za vrijeme razdoblja provedbe ovog Plana upravljanja. Opterećenje sustava opskrbe električnom energijom i dalje ostaje prisutno u vršnom dijelu sezone, no ublažava se boljim upravljanjem potrošnjom, edukacijom korisnika i poticanjem energetske učinkovitosti. Kapaciteti za gospodarenje otpadom i održavanje javnih površina organizacijski se unaprjeđuju u skladu sa sezonskim potrebama, uz bolju koordinaciju komunalnih službi i praćenje vršnih opterećenja. U	

pojedinim dijelovima destinacije uvodi se kvalitetnija i raširenija telekomunikacijska infrastruktura u pokretnoj i nepokretnoj mreži. Nastavlja se održivo upravljanje opterećenjem komunalne infrastrukture na području NP Kornati i ZK Žutsko-sitske skupine.	
Prometna infrastruktura	Većinom pozitivan
U prometnom sustavu uvode se provedive mjere za bolju organizaciju parkiranja, informiranje posjetitelja i učinkovitije upravljanje prometom u vršnim razdobljima sezone. Budući da su parkirališta tada vrlo visoko iskorištena, prioritet postaje bolje upravljanje postojećim kapacitetima, a ne isključivo njihovo povećanje. Uređuju se javne ceste u svrhu povećanja sigurnosti kretanja pješaka i biciklista. Potiče se pješačko i biciklističko kretanje te bolja organizacija pristupa prema ključnim javnim i turističkim sadržajima. Zadovoljstvo prometom postupno se poboljšava, iako promet i parkiranje ostaju među važnijim izazovima destinacije. Lučka infrastruktura destinacije se unaprjeđuje za potrebe lokalnog stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista. Lučka infrastruktura destinacije se unaprjeđuje za potrebe lokalnog stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista kroz rekonstrukciju luke Murter (rješava se i pitanje ilegalnih privezišta). Dolazi do etapnog uređivanja središnjeg javnog prostora Obale Murterskih Škoja, što omogućuje povećava kvalitetu upravljanja prometom u kretanju i mirovanju. Većina turista zadovoljna je prometom u destinaciji.	
Stanovništvo i kvaliteta života	Većinom pozitivan
Broj stanovnika na području Općine Murter-Kornati o zadržava se na postojećoj razini ili bilježi blagi pozitivan pomak kao posljedica postupnog unaprjeđenja odnosa između turističkog razvoja i kvalitete života lokalnog stanovništva. Indeks priuštivosti stanovanja ne smanjuje se značajno, što znači da se položaj lokalnog stanovništva na tržištu nekretnina postupno stabilizira. Gužve na ulicama i javnim površinama ostaju mali problem ili nisu problem za većinu stanovnika, dok se negativni učinci sezonskog opterećenja postupno ublažavaju kroz mjere uravnoteženog upravljanja turizmom.	
Zaposlenost, gospodarstvo i važnost turizma	Većinom pozitivan
Usmjerava se razvoj turizma prema stabilnijem poslovanju i ravnomjernijem ostvarivanju prihoda tijekom godine. Naglasak je na jačanju ponude koja donosi veću vrijednost destinaciji, bolju iskorištenost postojećih kapaciteta i manje oslanjanje na kratko razdoblje najveće potražnje. Takav pristup omogućuje lokalnim dionicima postupno unaprjeđenje usluga, profesionalizaciju poslovanja i veću uključenost stanovništva u gospodarske koristi turizma.	

25.4.3.1 Zaključci i preporuke

Analiza odstupanja između poželjnih i stvarnih vrijednosti pojedinih pokazatelja prihvatnog kapaciteta pokazala je da je destinacija u brojnim mjerenim pokazateljima turističke aktivnosti suočena s uskim grlima prihvatnog kapaciteta, a time i izlaskom izvan prihvatljivih granica gospodarskog, društvenog i okolišnog korištenja. Takvo stanje upućuje na prekoračenje prihvatljivih granica gospodarske, društvene i okolišne održivosti, što može negativno utjecati na očuvanje prostora i resursa destinacije.

Naime, iako stanovnici destinacije iskazuju relativno pozitivan stav prema turizmu kao pokretaču povećanja blagostanja stanovnika, ističe se prisustvo brojnih iritacijskih faktora turizma. Riječ je o percepciji utjecaja turizma na rast troškova života, gužve, buke kao i neprimjereno odloženim otpadom, ali i utjecajem turizma na izgled destinacije te korištenje javnog prostora koji prelaze gornju razinu prihvatljivosti za lokalne stanovnike, a time i turističke nosivosti destinacije. Stanovnici TZO Murter-Kornati smatraju da proces pretvaranja stanova u turističke apartmane prelazi gornju granicu prihvatljivosti, što se očituje manjkom stanova za lokalnog stanovništva, osobito mladih obitelji. Korištenje i upravljanje pojedinim komunalnim sustavima također nalaže praćenje održivosti upravljanja, pri čemu gorući problem ostaju neriješeni problemi poboljšanja sustava vodoopskrbe i odvodnje (aglomeracija Murter-Betina) te sanacije odlagališta otpada Hripe. U narednom razdoblju, potrebno je realizirati ključne projekte od značaja za destinaciju: Centra za kulturu i interpretaciju baštine otoka Murtera- Amphorariuma, Insulariuma – Jadranskog centra za održivi razvoj otoka i priobalja (brdo Raduč), nove zgrade JU NP Kornati, Nove knjižnice i čitaonice Murter, Uređenja obale Murterskih škoja, podizanje kvalitete receptivnih centra na području NP Kornati i ZK Žutsko-sitske otočne skupine i dr.

Nezadovoljstvo lokalnih stanovnika o mogućnostima stambenog zbrinjavanja potvrđuje i indeks priuštivosti stanovanja, koji dostiže bitno višu razinu od poželjne, što upućuje na potrebu za ograničavanjem tog procesa. Također, ne treba zanemariti ni povezanu razinu nosivosti ukupnog kretanja broja stanovnika te raspoloživosti dodatne radne snage tijekom vršne sezone.

Postojeća razina turizmom motivirane izgrađenosti prostora, ali i potencijal nove izgradnje, nalaže posebnu pozornost nositelja turističke politike. Kada je riječ o izgrađenosti, postojeća razina, ali i potencijal nove izgradnje, nalaže posebnu pozornost nositelja turističke politike jer su svi pokazatelji izgrađenosti i potencijalne izgrađenosti nalaze se u području dostignute razine turističke nosivosti ili u području dostizanja maksimalne razine turističke nosivosti. Iznimka je potencijal izgradnje u područjima ugostiteljsko-turističke namjene (ležajevi/osobe) tj. u kampovima Slanica i Kosirina.

U zaštićenim dijelovima područja NP Kornati i ZK Žutsko-sitske skupine turistički razvoj usmjerava putem upravljanja intenzitetom posjećivanja i turističkim aktivnostima u skladu s osjetljivošću prostora i potrebom očuvanja prirodnih vrijednosti.

Slijedom utvrđenih obilježja TZO Murter-Kornati i postavljenih scenarija, predlažu se sljedeće preporuke za upravljanje prihvatnim kapacitetom i razvojem destinacije:

Jačanje funkcije destinacijskog menadžmenta uključujući jačanje kapaciteta ključnih nositelja turističke politike Općine Murter-Kornati, osiguranje resursnih pretpostavki efikasnog destinacijskog menadžmenta, uspostavljanje sustava praćenja nosivog kapaciteta, te jačanje kolaborativnog upravljanja kao platforme za usklađivanje interesa različitih dionika iz javnog, privatnog i civilnog sektora kao i za zadovoljavanje potreba stanovnika destinacije i turista. Ovo se odnosi i na destinacijsko upravljanje na razini otoka Murtera koje uključuje udruženo djelovanje svih destinacija (TZO Tisno, TZM Betina, TZM Jezera) te kvalitetu suradnju sa ostalim dionicima (JU NP Kornati, JU Priroda ŠKŽ i dr.), s koje u narednom razdoblju treba odgovoriti na izazov prilagodbe suvremenim turističkim trendovima, digitalnoj transformaciji i povećanim zahtjevima tržišta za što je potrebna veća profesionalizacija, multidisciplinarnost i koordinacija.

Poticanje razvoja destinacijskog lanca vrijednosti kao okvira za podizanje kvalitete turističkog proizvoda (obiteljski, nautički, kulturni, aktivni, ruralni, poslovni, MICE, izletnički, ekoturizam) i smanjenje sezonalnosti uz podizanje kvalitete i povećanje prihvatnog kapaciteta kupališnog prostora, zaštitu i turističku valorizaciju prirodne i kulturne baštine, razvoj infrastrukture za aktivnosti na otvorenom, podizanje razine znanja, vještina i inovativnosti pružatelja usluga, rehabilitaciju prostora i očuvanje identiteta i autentičnosti svih dijelova destinacije.

Unaprjeđenje razine znanja, vještina i sposobnosti zaposlenih u turističkom sektoru kroz kontinuirano obrazovanje, stručno usavršavanje i razvoj specifičnih kompetencija pridonijet će se podizanju kvalitete turističkih usluga, profesionalizaciji poslovanja te jačanju konkurentnosti turističkih dionika. Istodobno, poticat će se razvoj kompetencija povezanih s primjenom digitalnih tehnologija, održivim upravljanjem resursima, komunikacijom s posjetiteljima i unaprjeđenjem poslovnih procesa, čime će se pridonijeti kvaliteti turističke ponude i ukupnog doživljaja destinacije.

Povećanje kontrole izgradnje zbog sprječavanja prekomjerne i neplanske izgradnje, očuvanja prostornih i krajobraznih vrijednosti te usklađivanja građevinskih zahvata s prostorno planskom dokumentacijom i infrastrukturnim kapacitetima destinacije.

Unaprjeđenje prometne i komunalne infrastrukture te kvalitete javnih prostora destinacije kroz povećanje kapaciteta prometa u mirovanju, unaprjeđenje javnog linijskog putničkog prijevoza te prilagodbu komunalne infrastrukture povećanim opterećenjima tijekom turističke sezone.

26. SWOT analiza

SWOT analiza omogućava jezgrovit uvid u unutarnje snage i slabosti odnosno vanjske prilike i prijetnje koje određuju položaj TZO Murter-Kornati na turističkom tržištu, ali koje i usmjeravaju njezin razvoj kao turističke destinacije u budućnosti. U cilju jasnijeg sagledavanja potencijalno relevantnih činitelja i/ili ograničenja budućeg turističkog razvoja destinacije TZO Murter-Kornati, analiza jakih i slabih strane prikazana je u šest međuovisnih područja. To su:

- razvijenost turističkog sektora
- resursno-atrakcijska osnova
- dostupnost, komunalna i javna turistička infrastruktura
- upravljanje destinacijom
- ljudski potencijali
- digitalizacija, brending i komunikacijske aktivnosti.

Potencijalne prilike i prijetnje iz okruženja sagledane su integralno.
Detaljniji nalazi SWOT analize prikazani su u sljedećoj tablici.

SNAGE	SLABOSTI
Razvijenost turističkog sektora	
• Stabilan tržišni položaj na tradicionalnim emitivnim tržištima • Visoka uključenost lokalnog stanovništva u turističku djelatnost • Duga tradicija obiteljskog smještaja kao tradicionalno dominantnog segmenta smještajne ponude • Postojanje diversificirane ponude smještaja (kampovi, hotel, obiteljski smještaj i ostali smještaj) • Visok stupanj zadovoljstva turista ukupnim boravkom u destinaciji • Spremnost nositelja turističke politike na poboljšanje destinacijskog menadžmenta	• Negativna percepcija utjecaja turizma na kvalitetu života u destinaciji • Negativna percepcija prema utjecaju turizma na izgled destinacije i uporabu prostora • Sezonalnost poslovanja • Stagnacija turističkih rezultata u recentnom razdoblju • Rast cijena smještaja koji ne prati kvalitetu ponude • Zasićenost turističke ponude (apartmanizacija) • Ponuda komercijalnog smještaja niske dodane vrijednosti • Značajna zastupljenost nekomercijalnog smještaja (kuće i stanovi za odmor) • Problemi oko zakonitosti rada kampova • Nedostatak moderne kamping ponude (premium, ecocamping, glamping) • Nedostatak smještajnih kapaciteta viših kategorija (4* i 5*) • Nedostatak dodatnih sadržaja za cjelogodišnje poslovanje (grijanje, *wellness retreat*, bazeni, zatvoreni prostori za bicikle, informacijski sustavi, prostor za aktivnosti i druženje) • Nedovoljno profilirane i prepoznatljive manifestacije i događanja

SNAGE	SLABOSTI
Resursno-atrakcijska osnova	

• Bogatstvo plažnih resursa • Visoka kakvoća mora i zraka • Zaštićeni dijelovi prirode (NP Kornati, ZK Žutsko-sitska otočna skupina) • Visok udio zaštićenih prostora u NATURI 2000 • Krajobrazna raznolikost (obala i otoci) • Bogata kulturna materijalna i nematerijalna baština (sakralna i civilna baština, arheološka baština, kultura života i rada, rukotvorine, običaji, manifestacije i događanja) • Više pojedinačnih visokokvalitetno uređenih sadržaja u segmentu kulturno-povijesne baštine (npr. Colentum) • Prepoznatljive manifestacije i događanja (Dani o Bak, Dani latinskog idra, Murterski pir i dr.) • Visok potencijal za razvoj i unapređenje ponude i proizvodnog portfelja destinacije • Vrlo visok stupanj zadovoljstva turista ljepotom destinacije atmosferom/ugođajem i ekološkom očuvanosti • Spremnost nositelja destinacijske politike na unaprjeđenje događanja i manifestacija	• Problem razvoja cjelogodišnje diversificirane turističke ponude • Spora provedba projekata uređenja kulturno-povijesne baštine • Nedostatak sadržaja za sport i rekreaciju (sportski centar na otvorenom) • Slabo istražena kulturna baština kornatskog arhipelaga • Nedovoljna razvijenost ruralnog turizma i promocije OPG-a • Nedovoljno iskorišten potencijal pojedinih resursno vrijednih prostora (npr. brdo Raduč) • Nedovoljno razvijena ponuda MICE turizma manjih kapaciteta • Nedostatak višednevnih, tematskih i integriranih tura otoka Murtera prilagođenih ciljnim skupinama turista (mlade obitelji, parovi, zlatna dob, nautičari, poslovni segment, avanturisti i sl.) • Nedovoljna uređenost vidikovaca i odmorišta

SNAGE	SLABOSTI
Dostupnost, komunalna i javna turistička infrastruktura	
• Povoljan prometni položaj (Jadranska magistrala) • Blizina autoceste A1 • Povezanost mostom u Tisnom s kopnom (nema obilježja otočnosti) • Relativna blizina pomorskih i zračnih luka (Zadar, Šibenik) • Razvijena lučka infrastruktura (luka Murter) • Izgrađena nautička infrastruktura – marina Hramina, ACI marina Žut i ACI marina Piškera • Pokrivenost destinacije stabilnom vodoopskrbom • Pokrivenost destinacije stabilnom uslugom odvoza i odlaganja otpada • Podizanje kvalitete telekomunikacijske u nepokretnoj mreži • Uređeni javni prostori • Uspostavljena sidrišta i privezišta	• Prostorna ograničenja za unapređenje prometne infrastrukture • Nedostatak nogostupa na glavnim javnim cestama čime se narušava sigurnost lokalnog stanovništva i posjetitelja (DC 121 i ŽC 6250) • Neiskorišteni potencijal nerazvrstanih cesta kao turističkih staza i putova • Nedostatna označenost i opremljenost biciklističkih i pješačkih staza • Otežana provedba projekta aglomeracije „Murter-Betina“ • Nezadovoljstvo lokalnih stanovnika neprimjereno odloženim otpadom • Nedovoljna uređenost i opremljenost pojedinih plaža urbanom opremom • Nedovoljna uređena javna turistička infrastruktura (poučne i tematske staze, vidikovci i sl.) • Nedostatak javnih sanitarnih čvorova • Nepostojanje javne turističke ambulante • Nedostatak parkirnih mjesta u vršnim danima turističke sezone • Nepostojanje karte buke • Neprimjerena gradnja i nasipavanje obale na pomorskom dobru • Nedostatak veće pokrivenosti područja većim brzinama širokopojasnog pristupa • Nedovoljna dostupnost javne turističke infrastrukture osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti • Nedovoljna primjena obnovljivih izvora energije • Nedovoljno korištenje digitalnih rješenja (praćenje prometa u kretanju i mirovanju, brojanje posjetitelja, potrošnja vode i struje, odvoz otpada) • Nedovoljno razvijeni mehanizmi zaštite okoliša u NP Kornati

SNAGE	SLABOSTI
Upravljanje destinacijom	
• Duga tradicija bavljenja turizmom • Prepoznavanje problema i aktivan afirmativan odnos javnog sektora prema razvoju turizma • Želja za razvojem održivog i regenerativnog turizma • Poveći broj aktivnih, ali uspješnih i prepoznatljivih udruga civilnog društva (kultura, zaštita okoliša i dr.) • Dobra suradnja s javnim ustanovama i ostalim partnerima • Spremnost nositelja turističke politike na provedbu Plana upravljanja i praćenja pokazatelja održivosti	• Nedostatni organizacijski i financijski kapaciteti • Nedostatak sustava za praćenje jednodnevnih posjetitelja • Nedovoljna koordinacija ključnih nositelja turističke politike destinacije u uspostavljanju djelotvornog upravljanja destinacijama na razini otoka Murtera • Spora priprema projekata (imovinsko-pravni odnosi, projektno-tehnička i studijska dokumentacija, dozvole) • Ograničeni financijski, kadrovski i organizacijski resursi za provedbu aktivnosti uređenja i održavanja javne turističke infrastrukture • Mali broj raspoloživih prostora u vlasništvu Općine Murter-Kornati za razvoj nove javne turističke infrastrukture • Nedovoljna implementacija Plana upravljanja posjetiteljima u NP Kornati • Nedostatak reguliranja pratećih turističkih aktivnosti, posebice u kornatskom arhipelagu (izletnički brodovi, nautička plovila i sl.) • Nerazvijen sustav praćenja održivosti i nosivosti destinacije te učinkovitosti mjera turističke politike

SNAGE	SLABOSTI
Ljudski potencijali	
• Gostoljubivost lokalnog stanovništva • Tradicija i vrijedno iskustvo stanovništva u turizmu, posebice obiteljskog tipa poslovanja • Aktivna uključenost lokalne zajednice u turističke aktivnosti • Interes poduzetnika za ulaganja u turizmu • Prepoznavanje potreba na tržištu radne snage • Zadovoljavajuća suradnja s ustanovama u obrazovanju	• Nepovoljni demografski trendovi u posljednjem međupopisnom razdoblju • Otežan međugeneracijski prijenos znanja i vještina • Nedostatak radne snage u turizmu • Sezonsko zapošljavanje • Rastuća potreba za stranim radnicima te problematika smještaja i integracije • Nespremnost dionika u turizmu za prilagođavanje tržišnim promjenama na strani ponude i potražnje

SNAGE	SLABOSTI
Digitalizacija, brending i komunikacijske aktivnosti	
• Postojanje snažnog brenda prepoznatljivosti destinacije • Uporaba relevantnih komunikacijskih offline i online kanala za promociju • Prepoznatljiv imidž destinacije (v*isitmurter_kornati*) • Aktivno sudjelovanje na međunarodnim sajmovima u suradnji s HTZ-om, TZ ŠKŽ i ostalim destinacijama na otoku Murteru • Dostupnost osnovnih online informacija o destinaciji na stranicama Općine Murter-Kornati, TZ ŠKŽ, TZO Murter-Kornati i dr. • Aktivno provođenje aktivnosti označavanja kvalitete turističkih usluga (*Like Home, Bike Friendly, Eno-Gastro, Local host* i dr.) • Pozitivne recenzije posjetitelja na digitalnim platformama (Booking, TripAdvisor i dr.)	• Nedovoljna implementacija sustava poslovne inteligencije u poslovanje (baze podataka, B2B, portal, sistematizacije istraživanja, infografike) • Nedovoljan broj prevedenih jezika na postojećoj službenoj web stranici • Nedovoljno razvijen viralni marketing • Nedostatak ciljane promocije na specifičnim tržištima • Nedostatak ciljane promocije na rastućim međunarodnim tržištima

PRILIKE	PRIJETNJE
• Korištenje fondova Europske Unije i nacionalnih sredstava za razvoj destinacije i inovativnih turističkih proizvoda • Prepoznatljivost i atraktivnost Hrvatske na turističkom tržištu • Povoljan svjetski trenutak zbog osviještenosti za borbu protiv klimatskih promjena i uvođenje održivih turističkih inovacija • Rast potražnje za selektivnim oblicima turizma tj. segmentacije turističkog tržišta • Blizina jakih emitivnih tržišta • Iniciranje javno-privatnih partnerstava u realizaciji turističkih projekata i razvoja proizvoda • Razvoj inovativnih digitalnih tehnologija za planiranje i praćenje održivosti destinacije • Prilika za sudjelovanje na međunarodnim sajmovima i konferencijama u svrhu promocije destinacije i stvaranja partnerstava • Razvoj novih smještajnih kapaciteta i turističke infrastrukture za privlačenje novih investitora i zapošljavanje	• Nepovoljna gospodarska i društvena kretanja na nacionalnoj i globalnoj razini • Porast davanja za iznajmljivače • Krizne situacije (pandemije, ratovi, terorizam, klimatske promjene, ekonomska kriza i dr.) • Klimatske promjene • Nemogućnost financiranja razvojnih projekata • Sve veća globalna konkurencija • Pad lojalnosti gostiju • Brze promjene trendova na globalnom turističkom tržištu • Spor proces izmjena/dopuna prostorno-planske dokumentacije • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi te sporost njihovog rješavanja

27. Razvojni smjer s mjerama i aktivnostima

Razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati temeljit će se na održivim praksama koje uključuju korištenje lokalnih prirodnih i kulturnih resursa, aktivno uključivanje lokalne zajednice te jačanje ukupne konkurentnosti destinacije. Nakon sveobuhvatne analize postojećeg stanja, utvrđuje se razvojni smjer destinacije u skladu sa strateško-planskim, prostorno-planskim i ostalim dokumentima od važnosti za destinaciju.

Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine predstavlja temeljni akt strateškog planiranja razvoja hrvatskog turizma kojim se potiče razvoj održivog, cjelogodišnjeg i konkurentnog turizma koji doprinosi gospodarskom razvoju, uz istodobno smanjenje negativnih okolišnih i društvenih učinaka turističkih aktivnosti.

Vizija je razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine:

„Poštujući prirodno i kulturno nasljeđe i jedinstveni identitet svih regija, stvorit ćemo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske.“

Analizom razvojnih potreba i razvojnih potencijala i u cilju ostvarenja vizije definirana su sljedeća četiri ključna strateška cilja razvoja održivog turizma Republike Hrvatske kako slijedi:

1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam - jedan od ključnih izazova hrvatskog turizma predstavlja izražena sezonalnost i prostorna neujednačenost turističkih aktivnosti, što u razvijenim destinacijama dovodi do prekomjernog turističkog opterećenja. Negativni učinci očituju se kroz pritisak na komunalnu i prometnu infrastrukturu, degradaciju prostora i smanjenje kvalitete života lokalnog stanovništva, ali i kvalitete doživljaja posjetitelja. Kako bi se turističke aktivnosti ravnomjernije rasporedile tijekom godine, potrebno je razvijati održive i autentične turističke proizvode više dodane vrijednosti, jačati posebne oblike turizma te aktivnije uključivati lokalnu zajednicu u upravljanje razvojem destinacije. Istodobno je važno unaprijediti prometnu povezanost i kvalitetu turističke ponude kako bi se poticao održiv i cjelogodišnji razvoj turizma.

2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu - more i priroda predstavljaju temeljne resurse i glavne motive dolaska turista u Republiku Hrvatsku, no intenzivan turistički razvoj i pritisci na prostor sve više utječu na njihovu očuvanost. Turizam pritom ima dvosmjeran odnos s klimatskim promjenama – s jedne strane doprinosi njihovom intenziviranju, osobito kroz promet i povećanje emisija stakleničkih plinova, dok s druge strane klimatske promjene mijenjaju prirodna obilježja i atraktivnost turističkih destinacija. Povećana turistička opterećenja mogu dovesti do smanjenja kvalitete okoliša, pritiska na prirodne resurse i narušavanja ekološke ravnoteže prostora, što dugoročno može negativno utjecati na konkurentnost

i održivost turističkih destinacija. Stoga je razvoj turizma potrebno usmjeravati prema načelima okolišne i resursne održivosti, uz smanjivanje negativnih utjecaja turizma na okoliš i prilagodbu klimatskim promjenama.

3. Konkurentan i inovativan turizam - razvoj konkurentnog i inovativnog turizma predstavlja jedan od ključnih preduvjeta održivog turističkog razvoja. Razina konkurentnosti turističke destinacije ovisi o nizu međusobno povezanih čimbenika, pri čemu se kao posebno važna područja izdvaja unapređenje poslovnog okruženja, razvoj ljudskih potencijala i tržišta rada, podizanje kvalitete i strukture smještajnih kapaciteta te stvaranje poticajnih uvjeta za ulaganja, inovacije i digitalnu transformaciju turističkog sektora.

4. Otporan turizam - dugoročna otpornost turističkog sektora zahtijeva sposobnost pravodobnog reagiranja na promjene, ali i kontinuirano usmjeravanje razvoja prema održivim modelima poslovanja i upravljanja. Kako bi se osigurala stabilnost i održivost turističkog razvoja, potrebno je unaprijediti sustav upravljanja turizmom, jačati zakonodavni i institucionalni okvir te razvijati modele planiranja temeljene na pouzdanim podacima i pokazateljima. Poseban izazov predstavljaju brze promjene turističkih trendova i interesa posjetitelja, zbog čega je važno razvijati nove turističke proizvode i kontinuirano prilagođavati kompetencije zaposlenih u turizmu. Važnu ulogu pritom imaju učinkovito planiranje, međusektorska suradnja i uključivanje u međunarodne inicijative i organizacije radi razmjene iskustava i zajedničkog odgovora na razvojne izazove. Istodobno, potrebno je nastaviti jačati sigurnost turističkih destinacija, budući da se Republika Hrvatska i dalje percipira kao sigurna i poželjna turistička destinacija.

Strategija razvoja turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine glavni je strateško-planski dokument kojim se utvrđuju vizija, ciljevi i prioriteti razvoja turizma te definiraju smjernice za održivo, konkurentno i uravnoteženo upravljanje destinacijom. Strategijom je definirana razvojna vizija Šibensko-kninske županije koja glasi:

„Šibensko-kninska županija svoju 'turističku priču' gradi kroz prizmu očuvanja vrijednosti prostora, svih prirodnih i kulturnih vrijednosti koje se u njemu nalaze. To postiže kroz hrabar i inovativan pristup upravljanju usmjeren na sagledavanje cjelovitosti prostora, ulaganje u ljudske resurse, njegovanje izvrsnosti i kvalitete u svim segmentima turističke ponude.“

Ova Strategija, u skladu je s okvirom definiranim u Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine, kao i s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine te temeljenim politikama Europske unije i trendovima i prognozama Svjetske turističke organizacije.

U skladu s prethodnim konstatacijama, prepoznati su sljedeći strateški ciljevi turističkog razvoja Šibensko-kninske županije:

1. Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu – razvoj turizma na području Šibensko-kninske županije obilježen je kontinuiranim rastom turističkog prometa, uz izraženu sezonsku i prostornu koncentraciju turističkih aktivnosti tijekom ljetnih mjeseci, osobito u obalnim naseljima. Takva koncentracija turističkih tokova stvara sve veći pritisak ne samo na prirodne i kulturne resurse, već i na prometnu i komunalnu infrastrukturu te njihovu dugoročnu održivost. Istodobno, iako je održivi razvoj već dulje vrijeme prisutan kao jedno od temeljnih razvojnih načela, u velikom dijelu obalnih destinacija i dalje prevladava razvoj temeljen na širenju apartmanizacije. Takvi procesi dodatno opterećuju prostor, povećavaju prometna i infrastrukturna opterećenja te utječu na kvalitetu života lokalnog stanovništva i kvalitetu turističkog doživljaja. U takvim okolnostima budući razvoj turizma potrebno je usmjeravati prema održivijem i uravnoteženijem modelu razvoja, uz usklađivanje turističkih aktivnosti s prostornim i infrastrukturnim kapacitetima destinacije. Posebnu pažnju pritom potrebno je usmjeriti na unapređenje prometne dostupnosti i smanjenje sezonskih prometnih zagušenja, povećanje dostupnosti parkirališnih kapaciteta, osobito u najopterećenijim obalnim naseljima. Jednako je važno osigurati usklađen razvoj turističke ponude i komunalne infrastrukture, osobito sustava vodoopskrbe, odvodnje i gospodarenja otpadom, koji su tijekom ljetnih mjeseci izloženi povećanim opterećenjima. Uz to, važan element održivog razvoja predstavlja razvoj javnog prijevoza i održivih oblika mobilnosti, kao i očuvanje kvalitete prostora, okoliša i identiteta lokalnih zajednica.

2. Povećanje prosječne potrošnje po danu boravka kao i godišnjih prihoda od turizma - uz unapređenje uvjeta za održivi razvoj turizma, poseban naglasak potrebno je staviti na postupno povećanje prosječne turističke potrošnje i ukupnih prihoda od turizma, pri čemu razvoj ne bi trebao biti usmjeren isključivo na rast fizičkog obujma turističkog prometa. U tom kontekstu važno je razvijati turističke proizvode i sadržaje više dodane vrijednosti, poticati produljenje turističke sezone te povećavati atraktivnost destinacije tijekom pred i posezone. Povećanje turističkih prihoda povezano je i s unapređenjem kvalitete turističkog doživljaja kroz razvoj autentične i diferencirane ponude temeljene na lokalnim posebnostima, kulturnoj i pomorskoj baštini, gastronomiji i prirodnim resursima. Posebnu važnost pritom ima uključivanje lokalnih mikro, malih i srednjih poduzetnika u turistički lanac vrijednosti, čime se potiče ravnomjernija distribucija ekonomskih koristi turizma i jača lokalno gospodarstvo. U cilju povećanja prihoda od turizma potrebno je unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta, osobito kroz podizanje kvalitativnih standarda postojećeg smještaja i razvoj manjih objekata više kategorije i autentičnog karaktera. Istodobno je važno razvijati raznolike turističke sadržaje i posebne oblike turizma koji povećavaju potrošnju i duljinu boravka gostiju, uključujući gastronomiju, kulturne i interpretacijske sadržaje, aktivnosti na otvorenom te sadržaje povezane s lokalnim identitetom i tradicijom. Dodatno, potrebno je jačati suradnju između javnog i privatnog sektora, poticati razvoj lokalnih proizvoda i usluga te unaprijediti sustave turističkog informiranja i digitalne dostupnosti sadržaja. Time se doprinosi većoj aktivnosti posjetitelja tijekom boravka u destinaciji, povećanju turističke potrošnje i stvaranju kvalitetnijeg i konkurentnijeg turističkog proizvoda.

3. Unapređenje postojećeg sustava tržišne komunikacije - u suvremenim uvjetima sve izraženije konkurencije među turističkim destinacijama, primjena digitalnih tehnologija i suvremenih informacijsko-komunikacijskih rješenja postaje jedan od ključnih čimbenika konkurentnosti i kvalitete turističkog proizvoda. Turistima su danas dostupne brojne digitalne platforme i aplikacije koje omogućuju jednostavnije planiranje putovanja, informiranje o destinaciji, odabir smještaja i sadržaja te kvalitetnije upravljanje vremenom tijekom boravka u destinaciji. Potreba za digitalizacijom turističkog sektora dodatno je naglašena tijekom pandemije COVID-19, koja je ubrzala promjene u ponašanju i očekivanjima turista. Unatoč tome, kod dijela turističkih dionika i dalje je prisutna nedovoljna razina digitalizacije poslovanja i tržišne komunikacije, osobito u segmentu privatnog smještaja i manjih poduzetnika. Takvo stanje smanjuje mogućnost kvalitetnog prilagođavanja suvremenim tržišnim trendovima i očekivanjima turista te ograničava vidljivost i konkurentnost na turističkom tržištu. U cilju unapređenja tržišne komunikacije i konkurentnosti destinacije potrebno je poticati razvoj digitalnih kompetencija turističkih dionika i razvijati suvremene modele komunikacije prilagođene različitim skupinama posjetitelja. Posebnu važnost pritom imaju personalizirani pristup korisnicima, jačanje promocije putem digitalnih kanala i društvenih mreža, povezivanje lokalnih turističkih dionika te korištenje digitalnih alata za učinkovitije informiranje, promociju i upravljanje turističkim sadržajima i uslugama.

4. Unapređenje dosadašnjeg načina upravljanja turističkim razvojem - dugoročna održivost turističkog razvoja uvelike ovisi o kvaliteti destinacijskog upravljanja, odnosno sposobnosti dionika iz civilnog, privatnog i javnog sektora da razvoj turizma usmjeravaju odgovorno, koordinirano i u skladu s načelima održivosti. Uspješno upravljanje turističkim razvojem podrazumijeva usklađivanje turističkih aktivnosti s prostornim, infrastrukturnim, okolišnim i društvenim kapacitetima destinacije, uz pravodobno prepoznavanje i ublažavanje mogućih negativnih učinaka turizma. U tom kontekstu posebno je važno unaprijediti sustav planiranja i upravljanja turističkim razvojem kroz jačanje suradnje između svih dionika, posebice nositelja destinacijskih politika. Istodobno je potrebno osigurati kvalitetnije upravljanje javnim prostorima, prometnom i komunalnom infrastrukturom te turističkim sadržajima i plažama, osobito u razdobljima vršnih sezonskih opterećenja. Daljnji razvoj turizma potrebno je temeljiti na stvaranju uravnoteženijeg i kvalitetnijeg turističkog proizvoda, uz poticanje razvoja sadržaja više dodane vrijednosti, unapređenje kvalitete smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta te razvoj održivih oblika mobilnosti, rekreacijske i javne infrastrukture. Posebnu važnost pritom imaju ulaganja u javne površine, šetnice, biciklističke i pješačke staze te sadržaje koji doprinose kvaliteti života lokalnog stanovništva i kvaliteti boravka posjetitelja. Važan element unapređenja upravljanja odnosi se i na poticanje održivih poslovnih modela, energetske učinkovitosti i smanjenja negativnih okolišnih utjecaja turističkih aktivnosti. Istodobno je potrebno jačati ulogu lokalnog poduzetništva, osobito mikro, malih i srednjih poduzetnika, te osigurati uključivanje lokalne zajednice i ključnih dionika u procese planiranja i donošenja razvojnih odluka. Učinkovito destinacijsko upravljanje podrazumijeva i jasno definiranje razvojnih prioriteta, kontinuirano praćenje pokazatelja turističkog razvoja te usklađivanje interesa različitih dionika u cilju postizanja dugoročno održivog i uravnoteženog razvoja destinacije. U tom pogledu potreban je iskorak u praćenju svih pokazatelja održivosti destinacije kako bi se pravilno procijenili učinci turizma te pravodobno donosile utemeljene razvojne odluke.

Prostorni plan područja posebnih obilježja Nacionalnog parka Kornati

Prostorni plan područja posebnih obilježja Nacionalnog parka Kornati je temeljni dokument zaštite, korištenja i uređenja prostora kojim se određuju i usklađuju odnosi korisnika prostora, uvjeti ograničenih intervencija i interes očuvanja vrijednosti prostora. Sukladno Planu, utvrđeni su sljedeći ciljevi zaštite, uređenja i korištenja prostora od značaja za destinaciju:

1. Zaštita temeljnih prirodnih fenomena - očuvanje izvornih obilježja kornatskog arhipelaga, biološke raznolikosti, vrijednih morskih i kopnenih ekosustava te karakterističnog krškog krajolika. Zaštita se temelji na prostornom razgraničenju područja prema prirodnim vrijednostima i osjetljivosti staništa, uz ograničavanje aktivnosti i zahvata koji bi mogli narušiti njegove prirodne značajke.

2. Očuvanje tradicijskih naseobina i kornatskih posjeda - zaštita kulturnog identiteta kornatskog prostora kroz očuvanje tradicijskih građevina (portovi, lučice, pristani i stanovi), suhozida, maslinika, poljoprivrednih površina i kamenjarskih pašnjaka. Naglasak je na obnovi postojećih građevina u skladu s obilježjima tradicijske gradnje, održavanju poljoprivrednih posjeda te nastavku stočarskih i poljoprivrednih aktivnosti koje pridonose očuvanju kulturnog krajolika.

3. Održivo usmjeravanje turističkog posjećivanja - određivanje prihvatnog kapaciteta, načina i uvjeta posjećivanja NP-a u skladu s prostornim ograničenjima i režimima zaštite. Naglasak je na organizaciji turističkih tokova i uređenju lučke i nautičke infrastrukture (recepcijski i prezentacijski centri, receptivni punktovi i sl.)

4. Razvoj znanstvene, obrazovne i rekreacijske funkcije - stvaranje prostornih uvjeta za znanstvena istraživanja, praćenje stanja prirodnih i kulturnih vrijednosti, edukaciju posjetitelja i odvijanje aktivnosti posjećivanja prihvatljivih za zaštićeno područje. Razvoj interpretacijskih i edukativnih sadržaja povezuje se s upoznavanjem prirodnih fenomena, kulturne baštine i tradicijskog načina života.

5. Usklađivanje infrastrukturnog opremanja s uvjetima zaštite prostora - osiguravanje osnovnih prometnih, komunalnih i drugih infrastrukturnih uvjeta za potrebe vlasnika posjeda i posjetitelja. Infrastrukturni zahvati usmjeravaju se prema postojećim lokacijama korištenja prostora, uz ograničavanje nove izgradnje, zaštitu obalnog područja te unaprjeđenje specifičnog otočnog gospodarenja otpadom, vodoopskrbe i odvodnje.

Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-stiske otočne skupine

Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-sitske skupine je temeljni dokument zaštite, korištenja i uređenja prostora kojim se određuju i usklađuju odnosi korisnika prostora, uvjeti ograničenih intervencija i interes očuvanja vrijednosti prostora. Sukladno Planu, utvrđeni su sljedeći ciljevi zaštite, uređenja i korištenja prostora od značaja za destinaciju:

1. Očuvanje prirodnih vrijednosti- zaštita bioraznolikosti, vrijednih morskih i kopnenih staništa te karakterističnih krajobraznih obilježja otočja, uključujući naselja posidonije, staništa dobrog dupina, grebene s koraligenskim zajednicama, mediteranske stijene i strmce te eumediteranske travnjake.

2. Očuvanje kulturnog krajobraza i tradicijske graditeljske baštine - očuvanje tradicijske matrice prostora oblikovane dugotrajnim gospodarskim korištenjem otočja, s naglaskom na tradicijske naseobine i građevine, porte, suhozide te arheološku, sakralnu i etnografsku baštinu. Očuvanje baštine povezuje se s njezinim istraživanjem, obnovom i uključivanjem u sustav interpretacije i posjećivanja.

3. Održivo gospodarsko korištenje otočnog prostora - očuvanje i unaprjeđenje tradicijskih oblika korištenja poljoprivrednih posjeda (pašnjaka i maslinika i dr.). Kornatski poljoprivredni posjed predstavlja osnovu gospodarskog korištenja prostora, dok se turistički smještaj i ugostiteljstvo razvijaju kao komplementarne djelatnosti povezane s poljoprivrednim korištenjem i tradicijskim gospodarstvima.

4. Upravljanje posjećivanjem i posjetiteljskom infrastrukturom - uspostavljanje sustava organiziranog posjećivanja Žutsko-sitske otočne skupine u skladu s prostornim i okolišnim ograničenjima zaštićenog područja. Cilj je unaprijediti uvjete posjećivanja, urediti i opremiti lokalitete namijenjene prihvatu posjetitelja te osigurati odgovarajuću infrastrukturu za sigurno korištenje i interpretaciju prirodnih i kulturnih vrijednosti.

5. Unaprjeđenje sustava zaštite i upravljanja područjem - jačanje stručnih, organizacijskih i infrastrukturnih preduvjeta za aktivnu zaštitu Žutsko-sitske otočne skupine kroz inventarizaciju i praćenje vrsta i staništa, praćenje kornatskih poljoprivrednih posjeda i stanja okoliša te provedbu aktivnosti očuvanja prirodne i kulturne baštine. Obuhvaćeno je i unaprjeđenje javne infrastrukture, uređenje putova i vidikovaca, uspostavljanje sustava prikupljanja i odvoza otpada te suradnja nadležne javne ustanove (JU ŠKŽ) s lokalnom i regionalnom samoupravom i korisnicima prostora.

27.1. Identificiranje općih načela i ciljeva turizma

Rukovodeći se nadređenim županijskim, lokalnim i sektorskim dokumentima, turistički razvoj TZO Murter-Kornati temelji se na načelima održivog razvoja. To podrazumijeva sustav međusobno povezanih i uvjetovanih načela okolišne, društvene i gospodarske održivosti. Održivi razvoj destinacije obuhvaća ključna načela turizma koja osiguravaju ravnotežu između gospodarskog rasta, očuvanja resursa i dobrobiti svih dionika. Ta načela uključuju: **održivost, kvalitetu, pristupačnost, zadovoljstvo i sigurnost –** svaki od tih elemenata ima važnu ulogu u izgradnji dugoročno uspješne i otporne turističke destinacije. Iz ovih načela proizlaze ciljevi i strateške aktivnosti, dok njihova primjena doprinosi ostvarenju vizije TZO Murter-Kornati kao prepoznatljive i konkurentne turističke destinacije.

Opća načela razvoja

- ***Održivost***

Okolišna održivost predstavlja jedan od ključnih preduvjeta dugoročnog razvoja turizma i očuvanja kvalitete prostora, kao i kvalitete života stanovnika i boravka posjetitelja na području TZO Murter-Kornati. Ona podrazumijeva odgovorno upravljanje prirodnim resursima, racionalno korištenje prostora te očuvanje krajobraznih vrijednosti destinacije. S obzirom na prirodne ljepote i vrijednosti prostora kojima destinacija raspolaže, zaštita okoliša ima važnu ulogu u očuvanju njezine atraktivnosti. U tom kontekstu potrebno je poticati primjenu ekološki prihvatljivih rješenja u planiranju, izgradnji i opremanju turističkih i ugostiteljskih objekata, uz korištenje energetski učinkovitih tehnologija, obnovljivih izvora energije te sustava za racionalno upravljanje vodom i energijom. Posebnu pažnju potrebno je posvetiti odgovornom upravljanju otpadom kroz povećanje razine odvajanja otpada, smanjenje količine otpada i poticanje održivih praksi u poslovanju i svakodnevnim aktivnostima. Provedba načela okolišne održivosti zahtijeva aktivno sudjelovanje svih dionika u destinaciji, uključujući javni sektor, turističke poduzetnike, stanovnike, turiste i jednodnevne posjetitelje

Ekonomska održivost podrazumijeva razvoj raznolike i atraktivne turističke ponude koja je usklađena s resursno-atrakcijskom osnovnom destinacije. Potrebno je osigurati ravnomjeran razvoj turizma, fokusirajući se ne samo na tradicionalni proizvod obiteljskog (Sunce i more) i nautičkog turizma, već i na razvoj selektivnih oblika turizma poput aktivnog, kulturnog, ruralnog, ekoturizma, MICE i dr. Povećanje konkurentnosti destinacije moguće je kroz razvoj jedinstvenih doživljaja koji naglašavaju lokalni identitet, a sve uz visoku kvalitetu usluge i profesionalnost u turističkoj ponudi. Takav pristup može pridonijeti održivom gospodarskom rastu, povećanju broja posjetitelja i stabilnosti lokalne zajednice.

Društvena održivost na području TZO Murter-Kornati odnosi se na uključivanje svih ključnih dionika u proces planiranja i razvoja turizma. Važno je stvarati poticajnu društvenu klimu kroz transparentno donošenje odluka i aktivno uključivanje lokalne zajednice, poduzetnika i ostalih sudionika. Na taj način svi imaju priliku izraziti svoje stavove i zajednički oblikovati smjernice razvoja destinacije, čime se smanjuje sukob interesa i povećava osjećaj zajedništva i odgovornosti. Edukacija građana i posjetitelja o važnosti održivosti time postaju ključni za kvalitetno i održivo upravljanje destinacijom.

- ***Kvaliteta***

Unaprjeđenje kvalitete turističke ponude jedan je od ključnih preduvjeta za jačanje konkurentnosti TZO Murter-Kornati. Kvaliteta destinacije podrazumijeva sustavno podizanje standarda u svim segmentima turističkog lanca vrijednosti – od infrastrukture, smještaja i ugostiteljstva do sadržaja, usluga i ukupnog doživljaja posjetitelja. Integrirani pristup upravljanju kvalitetom omogućuje stvaranje cjelovitog i pozitivnog iskustva za posjetitelje te doprinosi dugoročnoj održivosti destinacije. Od posebnog značaja je povećanje kvalitete turističkih proizvoda u zaštićenim dijelovima prirode NP Kornati i ZK Žutsko-sitske skupine, koje svojim jedinstvenim otočnim krajolikom te očuvanim prirodnim i kulturnim vrijednostima predstavljaju iznimno vrijednu turističku resursnu osnovu za razvoj prepoznatljive i kvalitetne turističke ponude.
Također, provedbom konkretnih razvojnih projekata, utemeljenih na analizi podataka i stvarnim potrebama tržišta, moguće je značajno unaprijediti turističku ponudu i dodatno valorizirati lokalne resurse. Uključivanje načela kvalitete u ukupni razvoj destinacije doprinosi njezinoj prepoznatljivosti, povećanju turističke potrošnje te razvoju novih proizvoda i sadržaja visoke dodane vrijednosti. Kroz uspostavu standarda kvalitete, strateško brendiranje i aktivno upravljanje doživljajem posjetitelja, TZO Murter-Kornati ima potencijal izgraditi prepoznatljivu poziciju održive i pametne destinacije koja nudi autentične i visokokvalitetne turističke proizvode.

- ***Pristupačnost***

Razvoj turizma u TZO Murter-Kornati usmjerit će se na povećanje fizičke, komunikacijske i digitalne pristupačnosti svih turističkih sadržaja i usluga, primjenjujući međunarodne standarde pristupačnosti i načela univerzalnog dizajna. Pristupačnost će se promatrati kao standard kvalitete destinacije koji omogućuje jednostavnije i ugodnije korištenje prostora svim posjetiteljima – osobama s invaliditetom, starijim osobama, obiteljima s djecom te osobama smanjene pokretljivosti. Poseban naglasak stavit će se na uklanjanje fizičkih prepreka kroz prilagodbu glavnih atrakcija, smještajnih i ugostiteljskih objekata te ostalih prostora važnih za korištenje i boravak u destinaciji. Istodobno će se razvijati digitalne platforme, uključujući mobilne aplikacije, interaktivne karte, audio-vodiče i višejezične informacijske sustave koji će omogućiti lakše planiranje posjeta i samostalno korištenje turističkih sadržaja. Važan segment razvoja pristupačne destinacije bit će i edukacija turističkih djelatnika te podizanje svijesti lokalne zajednice o važnosti uključivog turizma. Sustavnim ulaganjem u pristupačnost TZO Murter-Kornati razvijat će se kao inkluzivna i konkurentna destinacija dostupna svim posjetiteljima.

- ***Zadovoljstvo***

Zadovoljstvo predstavlja jedno od ključnih načela razvoja turizma u TZO Murter-Kornati te važan pokazatelj kvalitete i uspješnosti upravljanja destinacijom. Razvoj turizma usmjeravat će se prema povećanju zadovoljstva kvalitetom boravka, ponudom sadržaja, uređenjem prostora, dostupnošću usluga i ukupnim doživljajem destinacije, Razina zadovoljstva kontinuirano će se pratiti putem anketnih istraživanja, digitalnih alata i drugih metoda evaluacije, kako bi se pravodobno prepoznale potrebe i unaprijedila kvaliteta turističke ponude, usluga i ukupnog iskustva destinacije. Dobiveni rezultati koristit će se za daljnje prilagođavanje razvojnih aktivnosti i unapređenje kvalitete upravljanja destinacijom.

- ***Sigurnost***

Sigurnost će predstavljati temelj razvoja konkurentne i odgovorne turističke destinacije. Razvoj turizma usmjerit će se na osiguravanje visokih standarda sigurnosti kroz nekoliko ključnih aspekata. Fizička sigurnost posjetitelja bit će osigurana kroz učinkovitu organizaciju hitnih službi, sustavan nadzor turističkih atrakcija, primjenu sigurnosnih protokola te poticanje odgovornog ponašanja lokalnog stanovništva i svih ostalih dionika. Primjenjivat će se postojeći higijenski standardi te sustavi kontrole kvalitete vode, hrane i zraka u svim objektima i sadržajima destinacije. Informacijska sigurnost bit će osigurana kroz razvoj digitalne pismenosti, zaštitu osobnih podataka te jasnu i pravovremenu komunikaciju u kriznim

situacijama, čime će se posjetiteljima i lokalnoj zajednici omogućiti sigurnost i povjerenje u sustav kibernetičke sigurnosti. Preventivna edukacija djelatnika i turista provodit će se redovito, s naglaskom na sigurnosne mjere poput protupožarnih i evakuacijskih uputa, zdravstvenih preporuka i drugih relevantnih savjeta. Kombinacijom ovih mjera TZO Murter-Kornati će osigurati sigurno, pouzdano i ugodno okruženje za sve posjetitelje, što će značajno doprinijeti njegovoj prepoznatljivosti kao poželjne i odgovorne turističke destinacije.

Ciljevi

Polazeći od visoke važnosti turizma za lokalnu zajednicu, ali i afirmativnog stava stanovnika turizma prema turizmu, uz istodobno razumijevanje i pozitivnih i negativnih utjecaja turizma na destinaciju, definiraju se opći ciljevi razvoja turizma na području TZO Murter-Kornati, koji proizlaze iz strateškog okvira i rezultata provedene SWOT analize i utvrđenih načela turizma.

Ekonomski cilj- Unaprjeđenje turističkog poslovanja

Turizam na području TZO Murter-Kornati bit će usmjeren na povećanje turističkih prihoda i stvaranje novih radnih mjesta kroz kontinuirani i kontrolirani rast broja posjetitelja te produljenje trajanja njihovog boravka. Povećanje broja dolazaka i duljine boravka rezultirat će višom potrošnjom po posjetitelju, što će dodatno ojačati i stabilizirati lokalni turistički sektor. Razvoj novih turističkih proizvoda usmjerenih na selektivne oblike turizma predstavlja važan segment za operacionalizaciju cilja. Posebna pažnja bit će posvećena obiteljskom i nautičkom turizmu (Sunce i more) kao glavnim nišama turističke ponude te razvoju ostalih niša (izletničkog, kulturnog, aktivnog, poslovnog, ruralnog i dr.), čijim unaprjeđenjem će se pridonijeti raznolikosti izvora prihoda, jačanju prepoznatljivosti destinacije i privlačenju različitih ciljnih skupina posjetitelja. Sustavno ulaganje u kvalitetu i inovacije turističke ponude, kao i podrška lokalnom gospodarstvu, omogućit će održivi razvoj turizma koji donosi dugoročne ekonomske koristi i doprinosi cjelokupnom razvoju destinacije.

Socijalni cilj- Socijalna održivost i kvaliteta života

Turizam na području TZO Murter-Kornati usmjeren je na očuvanje kvalitete života, zadovoljstva i dugoročne održivosti. Razvoj turizma temeljit će se na uravnoteženom korištenju prostora i resursa, uz nastojanje da turizam pozitivno doprinosi svakodnevnom životu i funkcioniranju destinacije. Posebna pažnja posvetit će se smanjenju postojećih i sprječavanju nastanka novih negativnih učinaka turizma koji mogu utjecati na kvalitetu boravka i života u destinaciji. Socijalni razvoj destinacije poticat će se kroz unapređenje pristupačnosti, dostupnosti sadržaja, kvalitete javnih prostora i uključivog razvoja turizma. Naglasak će biti na stvaranju ugodnog, sigurnog i kvalitetnog okruženja koje pridonosi zadovoljstvu i pozitivnom doživljaju destinacije od strane lokalnog stanovništva, jednodnevnih posjetitelja i turista.

Ekološki cilj - Očuvanje okoliša i odgovorno upravljanje prostorom

Turizam na području TZO Murter-Kornati temeljit će se na održivom upravljanju prostorom i očuvanju okoliša. Cilj je osigurati uravnotežen razvoj destinacije kroz odgovorno korištenje prostora, ograničavanje prekomjerne izgradnje i smanjenje negativnog utjecaja turističkih aktivnosti na okoliš i kvalitetu života lokalnog stanovništva. Poseban naglasak stavlja se na zaštitu obalnog područja, mora i prirodnih staništa te na primjenu održivih rješenja u turističkoj infrastrukturi i poslovanju. To uključuje učinkovitije gospodarenje otpadom, poticanje korištenja obnovljivih izvora energije, razvoj pješačkih i biciklističkih staza, očuvanje krajobraza te uvođenje ekoloških standarda i certificiranja turističkih objekata. Razvojem održivih oblika turizma i podizanjem svijesti o važnosti očuvanja okoliša, TZO Murter-Kornati će jačati svoju prepoznatljivost kao odgovorna i konkurentna turistička destinacija koja dugoročno štiti prirodnu baštinu.

Kulturološki cilj - Očuvanje identiteta, tradicije i kvalitete života lokalne zajednice

Turizam na području TZO Murter-Kornati bit će usmjeren na očuvanje i valorizaciju bogate kulturne i povijesne baštine destinacije. Kulturna baština odražava povijesni razvoj i tradicijski način života lokalnog stanovništva, osobito njegovu povezanost s morem, ribarstvom i pomorstvom, a njezinu vrijednost dodatno potvrđuju lokalni običaji, govor, tradicijska znanja i vještine te brojne manifestacije. Očuvanje i valorizacija tih vrijednosti temeljit će se na razvoju kvalitetnih interpretacijskih sadržaja, kulturnih programa i događanja koji će pridonositi prepoznatljivosti destinacije te prijenosu tradicijskih znanja i običaja. Pritom će važnu ulogu imati lokalno stanovništvo kao nositelj kulturnog identiteta i tradicije, čije će se sudjelovanje u oblikovanju turističke ponude poticati kako bi se osiguralo da turistički sadržaji odražavaju stvarne kulturne vrijednosti i posebnosti destinacije te da lokalna zajednica aktivno sudjeluje u njihovu razvoju i ostvaruje koristi od turističkih aktivnosti. Istodobno, turistički razvoj, generalno, usklađivat će se s potrebama i interesima lokalnog stanovništva kako bi se ograničili negativni utjecaji turizma na svakodnevni život, očuvala društvena povezanost i osigurala dugoročna kvaliteta života lokalne zajednice.

27.2. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

Polazeći od postavljenih općih načela i ciljeva razvoja turizma, strateški razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati odraz je potrebnih unapređenja turizma destinacije u budućnosti kao okvira strateškog pristupa razvoju turizma u četverogodišnjem razdoblju te prioritetnih područja djelovanja koja će osigurati uspješnu realizaciju Plana upravljanja.

Određivanje strateškog smjera i prioriteta turizma TZO Murter-Kornati nalaže stoga traženje odgovora na ključna razvojna pitanja i područja polazeći od razlike između današnjeg stanja i stanja koje se želi ostvariti u budućnosti, i u odnosu na opće ciljeve razvoja i na tržišno pozicioniranje destinacije, razvoj proizvoda ili podizanje razine prepoznatljivosti. Strateški smjer destinacije određuje, polazeći od postavljenih općih ciljeva, odgovore na sljedećih pet razvojnih pitanja:

- Što turizam treba omogućiti lokalnom stanovništvu?
- Kakvu percepciju želimo oblikovati kod turista i posjetitelja?
- Kakav turizam želimo razvijati u budućnosti?
- Kako dodatno unaprijediti turističku ponudu?
- Kako treba upravljati razvojem turizma?

Što turizam treba omogućiti stanovnicima na području TZO Murter-Kornati?

- višu kvalitetu života i veći životni standard
- unaprijeđenu komunalnu, prometnu i društvenu infrastrukturu
- stabilne i dugoročne izvore prihoda
- smanjenje negativnih utjecaja turizma (apartmanizacija, pritisak na prostor)
- očuvanje lokalnog identiteta i tradicije

Kakvu percepciju želimo oblikovati kod turista i posjetitelja?

- autentična i prepoznatljiva destinacija
- gostoljubiva i prijateljski orijentirana sredina

- ekološki odgovorna i očuvana
- sigurna i ugodna za boravak
- lako dostupna i organizirana

Kakav turizam želimo razvijati u budućnosti?

- održiv, transformativan i dugoročno otporan
- cjelogodišnji, a ne samo sezonski
- usmjeren na kvalitetu, a ne masovnost
- temeljen na lokalnim resursima (baština, festivali, tradicija)
- orijentiran na posebne doživljaje i autentičnost

Kako dodatno unaprijediti turističku ponudu?

- razvijanjem novih sadržaja i doživljaja (priroda, kultura, tradicija, *business, wellbeing*)
- jačanjem kvalitete smještaja i usluga
- digitalizacijom i modernom promocijom
- povezivanjem s okolicom i regionalnom ponudom
- poticanjem inovacija i lokalnog poduzetništva

Kako treba upravljati razvojem turizma?

- u skladu sa strateškim i prostorno-planskim dokumentima
- uz uključivanje lokalne zajednice u donošenje odluka
- kroz suradnju javnog, privatnog i civilnog sektora
- transparentno i odgovorno
- integriranim vertikalnim i horizontalnim destinacijskim sustavom upravljanja
- uz osigurane financijske i ljudske resurse

Na temelju ovih pitanja TZO Murter-Kornati definirala je sljedeće strateške pravce i prioritete razvoja koji omogućuju razvoj otporne, atraktivne i održive destinacije, čije je upravljanje i razvoj usklađeno s europskim i globalnim trendovima turizma, s jasno postavljenim ciljevima do 2029. godine.

Na temelju analize stanja, SWOT analize i analize strateško-planskih opredjeljenja razvoja Šibensko-kninske županije, za područje destinacije TZO Murter-Kornati definirani su sljedeći strateški pravci i prioriteti razvoja:

Tablica 71. Strateški smjer i prioriteti razvoja destinacije TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o.

Strateški smjer	Ključni prioriteti razvoja
1. Održivo i uključivo upravljanje destinacijom	Upravljanje nosivim kapacitetom prostora (Murter, NP Kornati i ZK Žutsko-stiska otočna skupina), povećanje kvalitete smještajnih kapaciteta, smanjivanje apartmanizacije, razvoj zelene infrastrukture te uspostava sustava praćenja turističkih tokova i opterećenja prostora
2. Diverzifikacija turističkih proizvoda	Razvoj tematskih ruta i poučnih staza, jačanje razvoja novih turističkih proizvoda (obiteljski, nautički, izletnički, ekoturizam, kulturni, aktivni, ruralni, MICE, *wellbeing*), obogaćivanje gastronomske ponude te razvoj manjih autentičnih doživljajnih programa
3. Razvoj cjelogodišnje ponude	Poticanje programa i događanja izvan glavne sezone, razvoj novih turističkih proizvoda, promocija lokalne gastronomije i manifestacija s ciljem produljenja boravka
4. Zelene i klimatski odgovorne inicijative	Povećanje energetske učinkovitosti, održivo upravljanje otpadom i vodnim resursima, razvoj ekološki prihvatljive mobilnosti te organizacija događanja s minimalnim utjecajem na okoliš.
5. Digitalna transformacija destinacije	Uspostava integrirane destinacijske digitalne platforme, alati za upravljanje protokom posjetitelja, razvoj mobilnih aplikacija i digitalnih interpretacijskih sadržaja.
6. Podizanje kvalitete i jačanje kompetencija	Sustavno unaprjeđenje kvalitete usluge kroz edukacije dionika, primjena modela upravljanja kvalitetom te poticanje digitalne i ekološke pismenosti.

7. Prepoznatljivost i komunikacija destinacije	Razvoj jasnog vizualnog identiteta, promocija autentičnih vrijednosti destinacije, primjena suvremenih marketinških alata i storytelling pristupa.
8. Razvoj ljudskih resursa i lokalnih kapaciteta	Jačanje suradnje među dionicima, stručno usavršavanje zaposlenih u turizmu, poticanje uključivanja mladih i stvaranje poticajnog radnog okruženja.
9. Suradnja i umrežavanje	Jačanje regionalne i međunarodne suradnje, uključivanje u tematske mreže i projekte, povezivanje s drugim destinacijama i razmjena primjera dobre prakse.

27.3. Strateški okvir plana upravljanja destinacijom

Strateški razvoj turističke destinacije TZO Murter-Kornati trebao bi se temeljiti na usklađenom korištenju prirodnih, kulturnih i društvenih resursa, uz jasno postavljene ciljeve koji uključuju održivost, inovativnost, pristupačnost i uključivanje lokalne zajednice.

27.3.1 Vizija

Vizija turističke destinacije TZO Murter-Kornati opisuje željenu sliku budućnosti, pri čemu prepoznaje strateške prednosti i nedostatke kao i prilike i prijetnje koje dolaze iz okruženja. Vizija je rezultat provedenih analiza stanja turizma u destinaciji, SWOT analize, definiranih ciljeva i načela razvoja turizma kako bi se dobio uvid u njihovo poimanje daljnjeg razvoja održivog turizma destinacije

Vizija također polazi od okvira koji je zadan u nacionalnoj strategiji turizma Strategiji razvoja održivog turizma do 2030. godine koja glasi: „*Poštujući prirodno i kulturno nasljeđe i jedinstveni identitet regija, stvorit ćemo održiv cjelogodišnji turizam poželjan za investicije, rad i život, koji doprinosi skladnom gospodarskom razvoju Hrvatske*.“ Vizija je usuglašena s Nacionalnom razvojnom strategijom do 2030. godine i podržava realizaciju nacionalnih klimatskih i energetskih ciljeva. Također je usklađena s temeljenim politikama Europske unije te trendovima i prognozama Svjetske turističke organizacije na globalnoj razini. Sažimajući prethodne odrednice, definirana je vizija upravljanja turizmom destinacije TZO Murter-Kornati koja glasi:

TZO Murter-Kornati do 2029. godine bit će konkurentna i održiva destinacija koja svoju prepoznatljivost temelji na iznimnim prirodnim i kulturnim vrijednostima, očuvanom lokalnom identitetu i kvalitetnoj turističkoj ponudi.

27.3.2 Strateški ciljevi

Razvojni smjer destinacije TZO Murter-Kornati definiran je uzimajući u obzir usklađivanje s temeljnim strateško-planskim dokumentima - Strategijom razvoja održivog turizma do 2030., Strategijom turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine, Planom upravljanja Nacionalnom parkom Kornati 2024.-2033. godine, Planom razvoja Šibensko-kninske županije 2021.-2027.,Provedbenim programom Općine Murter-Kornati 2025. do 2029. godine i drugim strateško-planskim, prostorno-planskim i ostalim dokumentima od značaja za destinaciju.

Sukladno tome, postavljena su četiri posebna cilja razvoja turizma destinacije TZO Murter-Kornati do 2029. godine:

1. Unaprjeđenje sustava upravljanja destinacijom
2. Održivo upravljanje i smanjivanje negativnih utjecaja turizma
3. Podizanje kvalitete destinacijskog lanca vrijednosti
4. Unaprjeđenje komunikacije i tržišne prepoznatljivosti destinacije

1. Unaprjeđenje sustava upravljanja destinacijom
Cilj je uspostaviti učinkovit, održiv i podatkovno utemeljen sustav upravljanja razvojem turizma koji će omogućiti kvalitetnije planiranje, praćenje i usmjeravanje razvoja destinacije. Poseban naglasak stavlja se na razvoj sustava praćenja održivosti i inovativnosti destinacije, primjenu digitalnih rješenja u upravljanju turizmom te jačanje koordinacije i suradnje među dionicima uključenima u razvoj destinacije. U okviru ovog cilja provodit će se mjere usmjerene na razvoj sustava praćenja pokazatelja održivosti i zadovoljstva u destinaciji, provedbu anketnih istraživanja te prikupljanje podataka važnih za donošenje razvojnih odluka i upravljanje turističkim tokovima. Posebna pažnja posvetit će se primjeni pametnih i digitalnih rješenja kroz razvoj aplikacija i e-usluga za upravljanje destinacijom, praćenje turističkih kretanja i unapređenje dostupnosti informacija i usluga za posjetitelje. Također će se poticati jačanje destinacijskog menadžmenta kroz koordinaciju lokalnih dionika, praćenje provedbe turističkih politika i redovito izvještavanje o provedbi Plana upravljanja destinacijom.
2. Održivo upravljanje i smanjivanje negativnih utjecaja turizma
Cilj je usmjeren na smanjivanje negativnih utjecaja turističkog razvoja na prostor, okoliš i kvalitetu života u destinaciji. Razvoj turizma biti će usklađen s načelima održivosti, uz zaštitu kopnenih i morskih ekosustava, smanjenje ekološkog otiska turističkih aktivnosti te podizanje kvalitete prostora u destinaciji. U okviru ostvarenja ovog cilja provodit će se mjere usmjerene na unapređenje sustava upravljanja prostorom te prometne, komunalne i turističke infrastrukture. Mjere uključuju aktivnosti izrade i donošenja prostorno-planskih i strateških dokumenata, zaštite vrijednih prirodnih i kulturnih područja, poboljšanje prometnog sustava i javnog prijevoza, razvoj pješačko-biciklističke infrastrukture i e-mobilnosti, modernizaciju javne rasvjete, unapređenje sustava gospodarenja otpadom, telekomunikacija, vodoopskrbe i odvodnje.
3. Podizanje kvalitete destinacijskog lanca vrijednosti
Cilj je unaprijediti kvalitetu turističke ponude kroz razvoj autentičnih, održivih i tržišno konkurentnih proizvoda koji se temelje na identitetu i posebnostima destinacije. Poseban naglasak stavlja se na jačanje destinacijskog lanca vrijednosti povezivanjem lokalnih dionika, razvojem kvalitetnih turističkih proizvoda te unapređenjem znanja, vještina i inovativnosti u turizmu. Razvoj turističke ponude usmjerit će se na povećanje dodane vrijednosti, produljenje turističke sezone, diversifikaciju sadržaja i jačanje konkurentnosti destinacije. U okviru ovog cilja provodit će se mjere usmjerene na podizanje razine znanja i vještina dionika u turizmu te širenje destinacijskog lanca vrijednosti turističkih proizvoda usklađenih s tržišnim pozicioniranjem destinacije. Aktivnosti uključuju organizaciju edukacija za lokalne dionike u turizmu, poticanje obrazovanja za deficitarna zanimanja te razvoj novih znanja i kompetencija u području upravljanja kvalitetom turističkih usluga. Razvoj ponude usmjerit će se na stvaranje kvalitetnih i cjelogodišnjih turističkih proizvoda obiteljskog, kulturnog, aktivnog, ruralnog, poslovnog, izletničkog, nautičkog, ekoturizma i drugih, s ciljem jačanja

prepoznatljivosti, atraktivnosti i konkurentnosti destinacije. Također će se poticati unapređenje kvalitete postojećih i razvoj novih manifestacija i događanja s ciljem obogaćivanja turističke ponude, povećanja atraktivnosti destinacije i stvaranja prepoznatljivih sadržaja tijekom cijele godine.

4. Unaprjeđenje komunikacije i tržišne prepoznatljivosti destinacije
Cilj je unaprijediti komunikaciju destinacije i ojačati njezinu tržišnu prepoznatljivost kroz razvoj kvalitetnih promotivnih aktivnosti, digitalne prisutnosti i prepoznatljivog identiteta destinacije. Poseban naglasak stavlja se na učinkovito informiranje javnosti, jačanje vidljivosti destinacije na turističkom tržištu te razvoj suvremenih komunikacijskih kanala prilagođenih potrebama posjetitelja i tržišnim trendovima. U okviru ovog cilja provodit će se mjere usmjerene na jačanje prepoznatljivosti destinacije i informiranje javnosti kroz razvoj i unapređenje službenih digitalnih kanala komunikacije, izradu promotivnih i informativnih materijala te kontinuirano unapređenje vizualnog identiteta i brenda destinacije. Posebna pažnja posvetit će se digitalnoj prisutnosti putem mrežnih stranica, društvenih mreža, multimedijalnih sadržaja i drugih suvremenih oblika promocije s ciljem povećanja vidljivosti i atraktivnosti destinacije. Također će se poticati suradnja s lokalnim, regionalnim i nacionalnim turističkim dionicima radi jačanja promocije destinacije, razvoja zajedničkih promotivnih aktivnosti i stvaranja kvalitetnijeg tržišnog pozicioniranja.

27.3.3 Mjere i aktivnosti

U cilju operativne provedbe definiranih strateških ciljeva, ovim poglavljem utvrđuju se ključne mjere i aktivnosti koje će usmjeravati daljnji razvoj destinacije. Mjere su strukturirane na način da obuhvaćaju konkretne projekte i intervencije, jasno definirane nositelje provedbe, izvore financiranja, pokazatelje uspješnosti te vremenski okvir realizacije. Njihova provedba temelji se na koordiniranom djelovanju javnog, privatnog i civilnog sektora, uz naglasak na međusobnu suradnju i učinkovito upravljanje resursima. Svaka mjera prati se putem jasno definiranih pokazatelja, što omogućuje kontinuirano praćenje napretka, vrednovanje učinaka te, prema potrebi, prilagodbu aktivnosti tijekom provedbenog razdoblja. Predložene mjere i aktivnosti predstavljaju temelj za ostvarenje strateških ciljeva destinacije te doprinose njezinoj dugoročnoj održivosti, konkurentnosti i prepoznatljivosti na turističkom tržištu.

Tablica 72. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 1. „Unaprjeđenje sustava upravljanja destinacijom“ , izvor: Level Project d.o.o.

Naziv mjere	Nositelji provedbe	Opis indikativnih aktivnosti i projekata	Izvor financiranja	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Vremenski okvir
1.1. Unapređenje sustava praćenja održivosti i nosivosti destinacije	Unaprjeđenje sustava mjerenja pokazatelja održivosti i nosivosti destinacije	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj provedenih mjerenja obveznih pokazatelja održivosti i nosivosti destinacije	0	4	2025.-2029.
	Provođenje anketnog istraživanja lokalnog stanovništva	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj anketnih istraživanja lokalnog stanovništva o stavovima u turizmu	0	1	2029.
	Provođenje anketnog istraživanja jednodnevnih posjetitelja i turista	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj provedenih anketnih istraživanja o stavovima turista i jednodnevnih posjetitelja u turizmu	0	1	2029.
1.2. Uvođenje pametnih rješenja za unaprjeđenje sustava praćenja održivosti i nosivosti destinacije	Uvođenje IT aplikacije za upravljanje razvojem turizma u destinaciji	MINTS	Državni proračun EU fondovi	Broj aplikacija za upravljanje turizmom	0	1	2025.–2029.
	Uvođenje IT rješenja za praćenje i upravljanje turističkim tokovima	MINTS	Državni proračun EU fondovi	Broj aplikacija za praćenje turističkih tokova	0	1	2025.–2029.
	Uspostava e-usluge za razvoj pametne turističke destinacije	MINTS	Državni proračun EU fondovi	Broj uspostavljenih e-usluga za posjetitelje	0	1	2025.–2029.
1.3. Unapređenje destinacijskog menadžmenta	Koordinacija i praćenje turističkih aktivnosti lokalnih turističkih zajednica područja otoka Murtera	TZO Tisno, TZM Betina, TZM Jezera, TZO Murter-Kornati	TZO Tisno, TZM Jezera, TZM Betina, TZO Murter-Kornati	Broj sastanaka nositelja turističke politike na otoku Murteru	0	12	2025.–2029.
	Transparentno izvještavanje prema javnosti i dionicima o postignućima i provedbi	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj izrađenih izvješća o provedbi Plana upravljanja destinacijom	0	4	2025.–2029.

	Plana upravljanja destinacijom						
	Integrirano upravljanje destinacijom	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj godišnjih planova (proračuna) rada TZO Murter-Kornati usklađenih s Planom upravljanja TZO Murter-Kornati	0	3	2027.-2029.

Tablica 73. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 2. „Održivo upravljanje i smanjivanje negativnih utjecaja turizma“, izvor: Level Project d.o.o.

Naziv mjere	Aktivnost/Projekt	Nositelji provedbe	Izvor financiranja	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Vremenski okvir
2.1. Unaprjeđenje sustava upravljanja prostorom	Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Murter-Kornati (PPUO Murter-Kornati)	Općina Murter-Kornati, Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije	Općina Murter-Kornati	Broj izmjena prostorno-planske dokumentacije	0	2	2025.–2029.
	Izmjene i dopune urbanističkih planova uređenja na području TZO Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati, Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije	Općina Murter-Kornati	Broj donesenih izmjena/dopuna UPU-a	0	2	2025.–2029.
	Izrada novih urbanističkih planova uređenja naselja na području TZO Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati, Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije	Općina Murter-Kornati	Broj izrađenih UPU-a	0	1	2025.–2029.
	Izmjene i dopune Prostornog plana područja posebnih obilježja Nacionalnog parka Kornati	Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije	Državni proračun	Broj izmjena Prostornog plana područja posebnih obilježja Nacionalnog parka Kornati	0	1	2028.-2029.
	Izrada Akcijskog plana upravljanja posjetiteljima za područje NP Kornati	NP Kornati	Državni proračun	Broj izrađenih dokumenata kojima se upravljanja posjetiteljima	0	1	2025.-2029.
2.2. Unaprjeđenje prometne infrastrukture	Poboljšanje kvalitete cestovnog prometa	Općina Murter-Kornati, Županijska uprava za ceste Šibenik	Općina Murter-Kornati, Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj realiziranih projekata modernizacije javnih i nerazvrstanih cesta	0	7	2025.–2029.
	Poboljšanje javnog prijevoza	Općina Murter-Kornati, Šibensko-kninska županija, Šikbus	Županijski proračun Općina Murter-Kornati	Broj polazaka linija tijekom ljetne sezone	0	50 %	2025.-2029.

	Izgradnja i uređenje pješačko-biciklističke infrastrukture	Općina Murter-Kornati, TZ ŠKŽ, TZO Murter-Kornati, TZM Jezera, TZO Tisno	Općina Murter-Kornati, Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj projekata izgradnje i uređenja pješačko-biciklističke infrastrukture	0	4	2025.–2029.
	Uvođenje e-mobilnosti	Općina Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj lokacija na kojima su postavljene nove punionice za električna vozila	0	2	2025.-2029.
	Uređenje luka	Općina Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj projekata uređenja luka	0	2	2025.-2029.
2.3. Unaprjeđenje komunalne infrastrukture	Modernizacija sustava javne rasvjete	Općina Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Postotak povećanja učinkovitih rasvjetnih tijela	0	15 %	2025.–2029
	Uređenje javnih površina	Općina Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj uređenih javnih površina	0	4	2025.–2029.
	Uređenje zelenih površina	Općina Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati Županijski proračun Državni proračun EU fondovi	Broj projekata uređenja zelene infrastrukture	0	3	2025.–2029.
	Unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom	Općina Murter-Kornati Murtela d.o.o.	EU fondovi Državni proračun Općina Murter-Kornati	Stopa odvajanja otpada (Općina Murter-Kornati)	12 %	20 %	2025.–2029.

	Unaprjeđenje dostupnosti širokopojasnog interneta	Privatni sektor, pružatelji telekomunikacijskih usluga	Općina Murter-Kornati EU fondovi Državni proračun	Broj fizičkih i pravnih osoba kod kojih je poboljšana širokopojasna infrastrukutra	0	150	2025.-2029.
	Unaprjeđenje dostupnosti besplatnog Wi-Fi interneta	Općina Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati Privatni sektor	Broj javnih lokacija s besplatnim WI-FI-om	0	3	2025.-2029.
	Unaprjeđenje vodoopskrbe i sustava odvodnje	Općina Murter-Kornati/Općina Tisno Vodovod i odvodnja d.o.o.	Državni proračun EU fondovi	Broj projekata kojima se unaprjeđuje sustav vodoopskrbe i odvodnje otpadnih voda	0	4	2025.-2029.
	Implementacija rješenja za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama	Privatni sektor Javni sektor	Privatni sektor Općina Murter-Kornati, Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj fizičkih i pravnih osoba koje su implementirale rješenja ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama	0	30	2025.-2029
2.4. Unaprjeđenje turističke infrastrukture	Uređenje plaža	Općina Murter-Kornati	Državni proračun Županijski proračun EU fondovi TZO Murter-Kornati TZ Šibensko-kninske županije Donacije	Broj uređenih plaža u destinaciji	0	4	2025.–2029.
	Uređenje i unaprjeđenje javne infrastrukture i opreme s ciljem poboljšanja funkcionalnosti i ambijentalnih vrijednosti prostora	TZO Murter-Kornati, TZ Šibensko-kninske županije, Općina Murter-Kornati udruge	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun	Broj lokacija na kojima je poboljšana ambijentalnost prostora	0	3	2025.–2029.
	Poboljšanje postojećih i postavljanje novih interpretacijskih sadržaja	TZO Murter-Kornati, TZ Šibensko-kninske	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun	Broj lokacija na kojima su postavljeni novi ili zamijenjeni postojeći interpretacijski sadržaji (info ploče i table)	0	25	2025.–2029.

		županije, Općina Murter-Kornati udruge	EU fondovi TZM Jezera TZO Murter-Kornati, TZM Betina, TZO Tisno TZ Šibensko-kninske županije Donacije				
	Uređenje odmorišta i vidikovaca	TZO Murter-Kornati, TZ Šibensko-kninske županije, JU Priroda JŠKŽ, JU NP Kornati Općina Murter-Kornati, udruge	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun	Broj uređenih odmorišta, vidikovaca i foto-točaka	0	3	2025.–2029.
	Uređenje sidrišta	TZO Murter-Kornati, TZ Šibensko-kninske županije, JU Priroda JŠKŽ, JU NP Kornati Općina Murter-Kornati,	Općina Murter-Kornati Državni proračun	Broj lokacija s uređenim sidrištima	0	8	2025.-2029.
	Poboljšanje postojeće i razvoj nove infrastrukture za osobe s invaliditetom	Općina Murter-Kornati TZ Murter-Kornati	Državni proračun EU fondovi	Broj uređenih prostora za osobe sa osobe s invaliditetom	0	6	2025.-2029.

Tablica 74. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 3. „Podizanje kvalitete destinacijskog lanca vrijednosti“, izvor: Level Project d.o.o.

Naziv mjere	Aktivnost/Projekt	Nositelji provedbe	Izvor financiranja	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Vremenski okvir
3.1. Podizanje razine znanja i vještina dionika u turizmu	Održavanje edukacija za dionike u turizmu (ugostitelji, okolišno odgovorne prakse, kultura i storytelling, kreativni turizam, razvoj turističkog proizvoda, tehnologija u turizmu, zakonodavstvo u turizmu, turistička potražnja)	TZO Murter Kornati	EU fondovi Državni proračun TZO Murter Kornati	Broj održanih edukacija	0	20	2025.-2029
	Održavanje edukacija za unaprjeđenje kvalitete obiteljskog smještaja	TZO Murter Kornati	EU fondovi Državni proračun TZO Murter Kornati	Broj održanih edukacija	0	4	2025.-2029.
	Poticanje obrazovanja za deficitarna zanimanja u turizmu	Općina Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati	Broj dodijeljenih stipendija	0	20	2025.–2029.
3.2. Širenje destinacijskog lanca vrijednosti turističkih proizvoda usklađenih s tržišnim pozicioniranjem	Razvoj kulturnog turizma	TZO Murter Kornati Općina Murter-Kornati	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun EU fondovi Donacije	Broj novih turističkih proizvoda u kulturnom turizmu	0	12	2025.-2029.
	Povećanje kvalitete postojećih manifestacija i događanja	TZO Murter Kornati	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj postojećih manifestacija s novim sadržajima/programima	0	2	2027.-2029.

			Donacije				
	Razvoj novih manifestacija i događanja	TZO Murter Kornati	TZO Murter-Kornati Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun EU fondovi Donacije	Broj novih manifestacija i događanja	0	2	2027.-2029.
	Razvoj obiteljskog turizma	TZO Murter Kornati	Općina Murter-Kornati Državni proračun Županijski proračun EU fondovi	Broj novih turističkih proizvoda u obiteljskom turizmu	0	2	2025.–2029.
	Razvoj nautičkog turizma	Općina Murter-Kornati	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Murter-Kornati	Broja novih turističkih proizvoda u nautičkom turizmu	0	2	2028.–2029.
	Razvoj aktivnog turizma (biciklizam, pješačenje, planinarenje, trail, škraping, ronjenje, jedrenje, vaterpolo, ribolov, adrenalinski sportovi)	TZO Murter-Kornati Općina Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Murter-Kornati	Broj novih turističkih proizvoda u aktivnom turizmu	0	6	2025.–2029.
	Razvoj ruralnog turizma	TZO Murter-Kornati Općina Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj novih turističkih proizvoda u ruralnom turizmu	0	1	2027.–2029
	Razvoj poslovnog turizma (digitalni	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj novih turističkih proizvoda u poslovnom turizmu	0	2	2027.–2029.

	nomadi, MICE, teambuilding)	Općina Murter-Kornati	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Murter-Kornati				
	Razvoj ekoturizma	TZO Murter-Kornati JU Priroda ŠKŽ	TZO Murter-Kornati EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Murter-Kornati	Broj novih turističkih proizvoda u ekoturizmu	0	2	2027.–2029.
	Razvoj novih turističkih proizvoda u zdravstvenom turizmu	TZO Murter-Kornati Privatni sektor	TZO Murter-Kornati EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Murter-Kornati	Broj novih turističkih proizvoda u zdravstvenom turizmu	0	1	2028.-2029.
	Razvoj novih turističkih proizvoda u *wellbeing* turizmu	TZO Murter-Kornati Privatni sektor	TZO Murter-Kornati EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Općina Murter-Kornati	Broj novih turističkih proizvoda	0	1	2028.-2029.
	Unaprjeđenje strukture smještajne ponude u kamping turizmu	TZO Murter-Kornati Općina Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati// u provedbi Privatni sektor EU fondovi Državni proračun	Broj projekata kojima se unaprjeđuje kamping ponuda	0	2	2027.-2029.

			Županijski proračun Općina Murter-Kornati				

Tablica 75. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 4. „Unaprjeđenje komunikacije i tržišne prepoznatljivosti destinacije“, izvor: Level Project d.o.o.

Naziv mjere	Opis indikativnih aktivnosti i projekata	Nositelji provedbe	Izvor financiranja	Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost	Vremenski okvir
4.1. Jačanje prepoznatljivosti destinacije i informiranje javnosti	Izrada nove službene web stranice destinacije	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Udio online dosega (engagement, posjećenost weba)	0	+ 5 % (godišnje)	2027.-2029.
	Daljnji razvoj brenda destinacije – osvježavanje vizualnog identiteta, slogan, set vrijednosti, razvoj linije suvenira	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj provedenih aktivnosti nadogradnje ili ažuriranja brenda destinacije (vizuali, komunikacijski kanali i sl.)	0	8	2025–2029.
	Izrada promotivnih i informativnih materijala (karte, vodiči, multimedija, info-ploče)	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj novih promotivnih materijala	0	12	2025.–2029.
	Aktivna digitalna prisutnost i marketing (web, društvene mreže, mediji, influencer suradnje)	TZO Murter-Kornati	TZO Murter-Kornati	Broj pratitelja na društvenim mrežama (TZO Murter-Kornati)	0	+ 10 % (godišnje)	2025.–2029.
	Suradnja s lokalnim, regionalnim i nacionalnim turističkim tijelima (TZ ŠKŽ, HTZ)	TZO Murter-Kornati TZ ŠKŽ HTZ	TZM Betina TZO Tisno TZM Jezera TZO Murter-Kornati TZ ŠKŽ HTZ	Broj aktivnosti suradnje (kampanje, studijska putovanja, sajmovi, klaster projekti i sl.)	0	10	2025.-2029.

28. Smjernice i preporuke za dionike razvoja

Plan upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati temelji se na načelima održivosti, uključivosti i strateške usmjerenosti za razvoj cjelogodišnje turističke ponude. Smjernice i preporuke iz ovog poglavlja imaju za cilj pružiti jasan okvir za djelovanje svih relevantnih dionika, u skladu s ciljevima definiranima u ovom Planu, pokazateljima održivosti te razvojnim prioritetima destinacije.

28.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Predlažu se sljedeće preporuke za Općinu Murter-Kornati s ciljem unaprjeđenja održivog razvoja turizma na području destinacije TZO Murter-Kornati:

- jačati suradnju s dionicima javnog, privatnog i civilnog sektora
- poticati transparentno i participativno upravljanje prostorom i turističkim razvojem
- izraditi stručnu dokumentaciju (elaborate i studije) koji će predstavljati argumentirano polazište za izmjenu i korekciju pojedinih odredbi i pokazatelja u prostornim planovima u svrhu racionalnog i održivog upravljanja prostorom
- raditi na uklanjanju administrativnih prepreka za ulaganja u projekte od značaja za destinaciju (rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, pokretanje postupaka darivanja nekretnina, povrat imovine, poticanje javno-privatnog partnerstva, i sl.)
- štititi prostor od prekomjerne apartmanizacije i neodržive izgradnje
- pružati podršku očuvanju i valorizaciji prirodne i kulturne baštine
- unaprijediti prometnu i komunalnu infrastrukturu destinacije
- unaprijediti sportsku i rekreacijsku infrastrukturu te sadržaje za aktivan način života
- poticati održivu mobilnost, energetsku učinkovitost i zelenu infrastrukturu
- razvijati pametna rješenja
- razvijati autentične turističke proizvode temeljene na lokalnom identitetu u suradnji s nositeljima destinacijske politike
- jačati kapacitete za pripremu i provedbu razvojnih projekata i korištenje EU fondova
- poticati edukacije, razvoj kompetencija i stvaranje kvalitetnih uvjeta za život i rad lokalnog stanovništva

28.2. Smjernice i preporuke za Turističku zajednicu Šibensko-kninske županije

Turistička zajednica Šibensko-kninske županije osigurava stratešku koordinaciju sustava turističkih zajednica na području destinacije te pruža stručnu i tehničku podršku TZO Murter-Kornati, s posebnim naglaskom na digitalnu transformaciju, razvoj turističkih proizvoda i promotivne aktivnosti. Aktivno uključuje TZO Murter-Kornati i ostalih TZ-ove na otoku Murteru u županijske projekte, zajedničke promotivne kampanje te inicijative usmjerene na razvoj tematskih turističkih proizvoda. Smjernice i preporuke za TZ ŠKŽ su sljedeće:

- poticati razvoj TZO Murter-Kornati kao prepoznatljive i autentične destinacije
- jačati promociju TZO Murter-Kornati kao dijela jedinstvene turističke ponude otoka Murtera i Šibensko-kninske županije
- pružati podršku razvoju novih turističkih proizvoda (obiteljski, nautički, aktivni, kulturni, ruralni, izletnički, ekoturizam, MICE i dr.)
- podržavati razvoj autentičnih turističkih proizvoda i manifestacija temeljenih na lokalnoj tradiciji, običajima i načinu života
- jačati suradnju TZO Murter-Kornati s regionalnim i nacionalnim turističkim dionicima radi zajedničke promocije i razvoja turističke ponude
- pružati stručnu i organizacijsku podršku za razvoj projekata od značaja za destinaciju
- poticati edukacije i razvoj kompetencija lokalnih dionika u području održivog upravljanja turizmom, digitalne promocije i razvoja turističkih proizvoda
- razvijati zajedničke promotivne aktivnosti i digitalne komunikacijske kanale radi jačanja tržišne prepoznatljivosti
- poticati praćenje pokazatelja održivosti za kvalitetnije upravljanje destinacijom
- podržavati projekte koji doprinose produljenju turističke sezone i ravnomjernijem turističkom razvoju

28.3. Smjernice i preporuke za TZO Murter-Kornati

Donošenjem Zakona o turizmu i pripadajućih podzakonskih pravilnika, turističke zajednice su dobile novu ključnu ulogu u reformi hrvatskog turizma. TZO Murter-Kornati je time dobila još važniju ključnu ulogu u razvoju, promociji i upravljanju turističkom razvojem na svojem području. U svrhu poboljšanja upravljanjem destinacijom za TZO Murter-Kornati predlažu se sljedeće smjernice:

I. Strateško planiranje i upravljanje turizmom

- Izraditi i provoditi Plan upravljanja destinacijom
- Redovito unositi i ažurirati Registar Javne turističke infrastrukture (JTI)
- Provoditi anketna istraživanja o stavovima lokalnog stanovništva i turista o zadovoljstvu destinacijom
- Redovito godišnje pratiti turističke pokazatelje održivosti
- Koristiti digitalne alate za praćenje trendova
- Implementirati IT rješenja Ministarstva turizma za digitalnu transformaciju destinacije
- Uspostaviti i koristiti sustav za upravljanje i praćenje razvoja turizma

II. Promocija i brendiranje destinacije

- Izraditi novu web stranicu na više jezika
- Promovirati destinaciju kroz web stranicu, digitalne info točke i online oglašavanje
- Sustavno razvijati brend „visitmurter_kornati“
- Kreirati nove promotivne digitalne (offline i online) i tiskane materijale
- Povećati prisutnost na novim društvenim mrežama (TikTok i sl.) te povećati broj objava na YouTube kanalu
- Razvijati online vodiče s aktualnim podacima
- Provoditi cjelogodišnje kampanje na ciljanim tržištima
- Surađivati sa organizatorima putovanja
- Surađivati s influencerima i novinarima
- Sudjelovati na domaćim i međunarodnim sajmovima i prezentacijama;

- Surađivati s HTZ-om, TZ Šibensko-kninske županije i ostalim dionicima u turizmu u svrhu promocije destinacije

III Digitalna transformacija i inovacije

- Razviti digitalnu platformu „visitmurter_kornati“
- Povezati sve segmente ponude (plaže, događaji, baština, nautika, smještaj, pješačke i biciklističke rute)
- Uspostaviti sustav za praćenje recenzija, online reputacije i zadovoljstva gostiju.

IV. Razvoj i unapređenje turističkih proizvoda

- Identificirati potrebe destinacije te definirati prioritetne projekte,
- Osmisliti nove turističke proizvode (kulturni, gastro, aktivni, ruralni, eko, MICE i sl.)
- Promovirati nove turističke proizvode
- Sustavno raditi na poboljšanju postojeće i širenju nove javne turističke infrastrukture
- Jačati aktivnosti oko integracije poljoprivrede i turizma kroz razvoj oznaka kvalitete za lokalne poljoprivredne i prehrambene proizvode
- Poticati suradnju između ugostiteljskih objekata i lokalnih poljoprivrednih proizvođača
- Poticati očuvanje i uređenje okoliša

V. Edukacija i razvoj kapaciteta

- Organizirati edukacije i radionice za ugostitelje, vodiče i iznajmljivače
- Potaknuti znanje o digitalnom marketingu, komunikaciji i održivosti
- Ojačati partnersku mrežu i razmjenu primjera dobre prakse

VI. Manifestacije i događanja

- Redovito izrađivati godišnji plan događanja
- Osmisliti nove manifestacije/događaje
- Ojačati promociju ključnih događanja i manifestacija
- Uvoditi manifestacije s fokusom na predsezonu i posezonu
- Sustavno vrednovati učinke manifestacija (posjećenost, potrošnja, zadovoljstvo)

VII. Održivost i partnerstva

- Promovirati TZO Murter-Kornati kao uključivu, odgovornu, zelenu, digitalnu i održivu destinaciju
- Poticati ekološke i inkluzivne projekte sukladno EU standardima
- Sudjelovati na međunarodnim, nacionalnim i regionalnim projektima
- Sudjelovati na sajmovima i događanjima kojima se privlače nova turistička tržišta
- Razvijati međunarodna partnerstva

VIII. Komunikacija i uključivanje zajednice

- Redovito informirati građane i partnere o aktivnostima TZ-a
- Uključivati lokalne poduzetnike u zajedničke kampanje i promocije
- Graditi identitet zajedništva i ponosa na destinaciju

28.4. Smjernice i preporuke za ostale dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

U proces donošenja odluka vezanih uz razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati, preporučuje se aktivno uključivanje svih ključnih dionika kroz javne rasprave, savjetovanja, tematske radionice i ankete. Suradnja između lokalne samouprave, ustanova, udruga, poduzetnika i stanovništva ključna je za razvoj destinacije. Koordinirano djelovanje svih sudionika omogućuje stvaranje kvalitetne i autentične turističke ponude koja će privući posjetitelje, potaknuti gospodarski razvoj te doprinijeti povećanju kvalitete života lokalne zajednice. Preporuke i smjernice za ostale dionike u turizmu na području TZO Murter-Kornati obuhvaćaju:

I. Privatni iznajmljivači

- Održavati i unaprjeđivati kvalitetu usluge, koristiti oznake kvalitete i standarde održivosti
- Aktivno sudjelovati u edukacijama i digitalnim kampanjama TZ-a
- Poticati primjenu digitalnih alata za komunikaciju s gostima, online prijavu, naplatu i prikupljanje recenzija
- Redovito pratiti zadovoljstvo gostiju, odgovarati na recenzije i graditi pozitivnu internetsku reputaciju
- Razvijati posebne ponude za dugoročni najam izvan glavne sezone uz fleksibilne uvjete rezervacije i konkurentne cijene
- Prilagoditi smještajne kapacitete potrebama digitalnih nomada osiguravanjem brzog i pouzdanog interneta, radnog prostora te mogućnosti dugoročnog boravka

II. OPG-ovi i lokalni proizvođači

- Povezati se s ugostiteljima, kampovima, hotelima i manifestacijama radi zajedničke promocije
- Brendirati i označiti proizvode
- Sudjelovati u edukacijama o marketingu, ambalaži i turističkoj prezentaciji
- Razvijati iskustvene programe – radionice, degustacije i ture

III. Lokalni poduzetnici

- Razvijati autentične proizvode i usluge temeljene na lokalnoj tradiciji, kulturi i prirodnim posebnostima
- Povezivati se s drugim dionicima radi oblikovanja zajedničkih turističkih proizvoda i njihove promocije
- Razvijati sadržaje koji produljuju turističku sezonu i privlače goste tijekom cijele godine
- Uvoditi održive poslovne prakse, digitalne alate i standarde kvalitete
- Ulagati u edukaciju zaposlenika te poticati zapošljavanje lokalnog stanovništva

IV. Narodna knjižnica i čitaonica Murter

- Obnoviti i opremiti knjižnicu kao prostor kulturnih događanja, edukacije i okupljanja lokalne zajednice
- Osmisliti kulturne i edukativne programe namijenjene stanovnicima i posjetiteljima
- Sustavno prikupljati, dokumentirati i interpretirati lokalnu kulturnu i povijesnu baštinu
- Organizirati izložbe, predavanja i radionice posvećene murterskoj povijesti, tradiciji i običajima
- Poticati suradnju s lokalnim udrugama, kulturnim ustanovama i drugim dionicima u očuvanju i predstavljanju lokalne baštine

V. Ustanove u obrazovanju

- Razvijati kod djece i učenika svijest o vrijednosti prostora u kojem odrastaju te poticati odgovoran odnos prema prirodnim i društvenim resursima destinacije
- Poticati uključivanje dječjeg vrtića i osnovne škole u lokalne manifestacije, edukativne programe i aktivnosti zajednice
- Razvijati znanja i komunikacijske vještine djece i mladih, uključujući učenje stranih jezika i razumijevanje važnosti turizma za lokalnu zajednicu

VI. Udruge u kulturi

- Nastaviti s aktivnim radom očuvanja, zaštite i promidžbe kulturne baštine
- Privlačiti nove članove za nastupanje na kulturnim manifestacijama, događanjima, radionicama, izložbama i folklornim programima
- Uključivati djecu i mlade u aktivnosti očuvanja tradicije (ples, glazba, pjevanje, običaji)
- Jačati suradnju s udrugama u kulturi kroz zajedničku organizaciju kulturnih programa, manifestacija i aktivnosti očuvanja lokalne baštine
- Promovirati destinaciju na festivalima, smotrama i gostovanjima u zemlji i inozemstvu

VII. Udruge u sportu

- Aktivno uključivati djecu i mlade u sportske i rekreativne aktivnosti
- Organizirati sportska natjecanja, turnire i rekreativne programe za sve dobne skupine
- Unaprjeđivati sportsku i sportsko-rekreacijsku infrastrukturu te uvjete za treniranje i rekreaciju
- Promicati zdrav način života, tjelesnu aktivnost i rekreaciju u lokalnoj zajednici
- Podržavati programe koji potiču volontiranje, timski rad, uključivost i razvoj sportskog duha
- Razvijati sportske sadržaje i aktivnosti koje doprinose kvaliteti života i društvenoj povezanosti zajednice

VIII. Turističke agencije i vodiči

- Razvijati tematske ture, storytelling obilaske i cjelodnevne iskustvene programe temeljene na lokalnoj turističkoj ponudi
- Koristiti digitalne alate, online platforme i booking sustave za promociju i prodaju turističkih programa
- Jačati suradnju s TZO Murter-Kornati u svrhu promocije destinacije i otoka Murtera kao destinacije autentičnog i održivog turizma
- Razvijati autentične i interpretacijski kvalitetne turističke sadržaje koji doprinose prepoznatljivosti destinacije
- Poticati edukaciju i stručno usavršavanje turističkih vodiča i pružatelja turističkih usluga radi podizanja kvalitete ponude i doživljaja posjetitelja

IX. Komunalna i javna poduzeća

- Osiguravati redovito i kvalitetno održavanje javnih površina, plaža, komunalne opreme i turističke signalizacije
- Unaprjeđivati standarde čistoće, sigurnosti, uređenosti i pristupačnosti javnog prostora za sve korisnike destinacije
- Razvijati i implementirati održiva i zelena infrastrukturna rješenja u cilju zaštite okoliša i podizanja kvalitete prostora
- Uvoditi suvremena digitalna i tehnološka rješenja za učinkovitije upravljanje komunalnom i javnom infrastrukturom
- Poticati održivo upravljanje javnim prostorima i infrastrukturom radi povećanja kvalitete života lokalnog stanovništva i zadovoljstva posjetitelja
- Jačati suradnju s lokalnom samoupravom i ostalim dionicima u planiranju i održavanju funkcionalne i uređene destinacije

X. Javne žurne službe

- Osiguravati visoku razinu pripravnosti tijekom turističke sezone, uz prilagodbu kapaciteta povećanom broju stanovnika i posjetitelja
- Provoditi preventivne aktivnosti i edukacije o sigurnosti (požari, sigurnost na moru, promet, zaštita zdravlja)
- Unaprjeđivati koordinaciju između hitne medicinske pomoći, vatrogasnih postrojbi, policije i pomorskih službi radi brze i učinkovite reakcije
- Sudjelovati u izradi i provedbi planova upravljanja rizicima i kriznim situacijama u destinaciji
- Razvijati sustave informiranja građana i turista o sigurnosnim protokolima i postupanjima u izvanrednim okolnostima

XI. Građani i lokalna zajednica

- Sudjelovati u javnim raspravama, inicijativama i volonterskim aktivnostima
- Poticati gostoljubivost i promicati pozitivnu sliku destinacije
- Očuvati i valorizirati tradiciju, krajolik i identitet destinacije

29. Popis projekata

Plan upravljanja destinacijom kao svoj sastavni dio sadrži popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije (od kojih su neki i projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije) te popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije.

Mjerenje napretka i izvješće o provedbi ključni su alati za praćenje učinkovitosti implementacije Plana upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati. Ovaj proces omogućuje evaluaciju postignutih ciljeva, identifikaciju izazova i prilagodbu strategija u skladu s promjenjivim okolnostima. Redovito izvješćivanje o napretku osigurava transparentnost, omogućuje pravovremeno prepoznavanje potrebnih korekcija te doprinosi odgovornom upravljanju resursima. Kroz sustavno praćenje, osigurava se da se planirani ciljevi ostvaruju u skladu s dugoročnim vizijama razvoja destinacije.

Popis projekata od posebnog značaja za destinaciju:

- AMPHORARIUM- Centar za kulturu i interpretaciju baštine otoka Murtera
- INSULARIUM- Jadranski centar za održivi razvoj otoka i priobalja
- Rekonstrukcija luke Murter
- Nova zgrada Nacionalnog parka Kornati
- Izgradnja nove tržnice i ribarnice na Obali Murterski škoji
- Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće kino dvorane „Žut“
- Nova knjižnica i čitaonica Murter
- Sanacija odlagališta Hripe
- Uspostava javno kontroliranih ekološki prihvatljivih sidrišta na području NP Kornati

Projekti koji doprinose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti:

- Kulturni centar Murter
- Uređenje Turističko-informativnog centra TZO Murter-Kornati
- Uređenje plaža
- Podizanje kvalitete postojećih i razvoj novih događanja i manifestacija
- Upravljanje posjetiteljskim tokovima i održivom posjetiteljskom infrastrukturom na području NP Kornati
- Izgradnja reciklažnog dvorišta Hripe

29.1. Projekti od posebnog značaja za destinaciju

Naziv projekta	AMPHORARIUM - Centar za kulturu i interpretaciju baštine otoka Murtera
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je izgradnja i opremanje AMPHORARIUMA – Centra za kulturu i interpretaciju baštine otoka Murtera (k.č.br. 1958/2 k.o. Murter-Betina), kojim se uspostavlja suvremena infrastruktura za očuvanje, interpretaciju, prezentaciju i održivo korištenje kulturne baštine Općine Murter-Kornati. Funkcionalna organizacija centra obuhvaća podrumski, prizemni i katni prostor namijenjen stalnom interpretacijskom postavu, kulturnim i edukativnim programima te pratećim sadržajima. Projekt uključuje i uspostavu polivalentnih prostora za održavanje izložbi, radionica, predavanja, kulturnih programa i drugih događanja, informacijskog prostora, suvenirnice, uredskih i pratećih prostora te sadržaja povezanih s prezentacijom lokalnih proizvoda. U sklopu vanjskog uređenja predviđeno je oblikovanje trga površine 200 m², gledališta kapaciteta do 200 posjetitelja, vanjskog polivalentnog prostora, terase i zelenih površina. Posebnu prostornu cjelinu predstavlja postojeća gusterna sa šest međusobno povezanih komora, koja se prenamjenjuje u izložbeni prostor posvećen podvodnoj arheologiji, antičkim brodolomima i nalazima amfora. Stalni postav koncipiran je tako da kroz temu amfora interpretacijski povezuje arheološku, pomorsku i kulturnu baštinu. Prezentacija sadržaja temeljit će se na izlaganju izvornih predmeta i njihovoj interpretaciji putem tekstualnih, grafičkih i audiovizualnih sadržaja, uz primjenu suvremenih digitalnih tehnologija, poput interaktivnih multimedijskih instalacija, 3D rekonstrukcija te virtualne (VR) i proširene stvarnosti (AR).
Opis svrhe projekta	Realizacija projekta AMPHORARIUM – Centar za kulturu i interpretaciju baštine otoka Murtera pridonijet će diversifikaciji turističke ponude Općine Murter-Kornati uspostavom nove javne turističke infrastrukture. Projekt će omogućiti sustavniju interpretaciju i prezentaciju vrijednosti otoka Murtera te njihovo kvalitetnije uključivanje u turističku ponudu destinacije. Poseban doprinos projekta odnosi se na razvoj cjelogodišnje ponude, budući da će interpretacijski, kulturni i edukativni sadržaji omogućiti korištenje centra i izvan glavne turističke sezone. Time se stvaraju dodatni motivi dolaska u predsezoni i posezoni te nadopunjuje postojeća turistička ponuda. Projekt će također pridonijeti povezivanju kulturne baštine s lokalnim gospodarstvom, uključivanjem lokalnih proizvođača, proizvoda i drugih dionika u sadržaje centra. Istodobno će AMPHORARIUM predstavljati novu posjetiteljsku točku s koje se posjetitelji mogu usmjeravati prema drugim turističkim sadržajima Murtera i kornatskog arhipelaga. Dugoročno se time povećava kvaliteta turističke ponude, stvaraju preduvjeti za veću turističku potrošnju i ravnomjerniju vremensku distribuciju turističkih aktivnosti.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika • Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

	• Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Nositelj provedbe projekta	Općina Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati (Murter)
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Priprema studijske i projektno tehničke dokumentacije – 2024. – 2025. • Ishođenje dozvola – 2026. • Prijava na poziv– 2026. • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2026. • Građevinski radovi – 2026-2027. • Otvorenje 2027-2028.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	4.764.705,88 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: DA Studija predizvodljivosti/izvedivosti: DA Analiza troškova i koristi: NE

Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	*Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine* ↳ *Strateški cilj 1.* Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu ↳ *Operativni cilj* Unapređenje javne komunalne infrastrukture i standarda ↳ *Projekt 6* Unapređenje turističke interpretacije prostora Projekt AMPHORARIUM – Centar za kulturu i interpretaciju baštine otoka Murtera doprinosi provedbi Strateškog cilja 1. Strategije turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine – *Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu*, odnosno Operativnom cilju *Unapređenje javne komunalne infrastrukture i standarda*. Uspostavom suvremenog kulturno-interpretacijskog centra unaprijedit će se javna infrastruktura namijenjena očuvanju, prezentaciji i interpretaciji kulturno-povijesne baštine otoka Murtera. Istodobno će se stvoriti uvjeti za razvoj novih kulturnih i turističkih sadržaja, kvalitetniju valorizaciju lokalne baštine te obogaćivanje turističke ponude tijekom cijele godine, uz osiguravanje prostora za kulturne i edukativne aktivnosti lokalne zajednice. U širem kontekstu, projekt nadopunjuje postojeću turističku ponudu Šibensko-kninske županije razvojem nove turističke infrastrukture koja će pridonijeti kvalitetnijoj interpretaciji kulturne baštine tj. povezivanju postojećih kulturno-turističkih sadržaja na regionalnoj razini te stvaranju dodatnih motiva za posjećivanje destinacije izvan glavne turističke sezone.
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Realizacijom projekta AMPHORARIUM uspostavit će se nova turistička infrastruktura s planiranih 10.000 posjetitelja godišnje, čime se stvara nova osnova za generiranje turističke potrošnje. Izravni financijski učinci projekta ostvarivat će se kroz prihode povezane s posjećivanjem i korištenjem sadržaja Centra te kroz gospodarsko korištenje njegovih komercijalnih prostora. U sklopu Centra predviđena je suvenirnica predviđena za zakup lokalnom gospodarskom subjektu, tri vanjske prodajne kućice za lokalne OPG-ove, dok je jedna kućica namijenjena ugostiteljskoj djelatnosti. Time projekt neposredno otvara prodajne kanale za lokalne proizvode i usluge te omogućuje da se dio potrošnje posjetitelja izravno zadrži u lokalnom gospodarstvu. Neizravni financijski učinak proizlazit će iz prelijevanja potrošnje posjetitelja na ostale

	turističke i povezane djelatnosti u destinaciji, prije svega ugostiteljstvo, trgovinu, smještaj, lokalne proizvode i druge usluge. Tome izravno pridonosi planirana digitalna platforma „Srce Murtera“, koja će posjetiteljima predstavljati atrakcije, restorane, OPG-ove i događanja te ih usmjeravati prema drugim sadržajima na području destinacije. Važan gospodarski učinak projekta proizlazi i iz produljenja razdoblja korištenja turističkih i uslužnih kapaciteta. Planiranih 12 kulturnih događanja i 18 radionica godišnje, uz stalni interpretacijski postav i druge sadržaje Centra. Time se povećava mogućnost ostvarivanja turističke potrošnje u predsezoni i posezoni te pridonosi boljoj iskorištenosti postojećih ugostiteljskih, trgovačkih i drugih uslužnih kapaciteta tijekom godine.						
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA	Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA	Napomena	

Naziv projekta	INSULARIUM – Jadranski centar za održivi razvoj otoka i priobalja
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je izgradnja INSULARIUMA – Jadranskog centra za održivi razvoj otoka i priobalja na prostoru nekadašnjeg vojnog kompleksa na brdu Raduč u Murteru (k.č.br. 11123/3 k.o. Murter Betina i dr.). Projektom se postojeći kompleks, izgrađen 1932. godine, prenamjenjuje, obnavlja i uređuje u jedinstvenu funkcionalnu cjelinu namijenjenu prezentaciji, edukaciji i razvoju otoka. INSULARIUM čini pet zasebnih građevina – *InsulArij, Bioscena, Centar bioraznolikosti otoka, Kušaonica Blago otoka i RTV toranj*. *InsulArij* predstavlja središnji interaktivni

	prezentacijski prostor, zamišljen kao virtualna 4D+ „knjiga o otocima“ koja će kroz suvremenu projekcijsku tehnologiju omogućiti tematsko upoznavanje hrvatskih i svjetskih otoka te služiti za održavanje edukacijskih programa, konferencija i drugih događanja. *Bioscena* je oblikovana kao prostor za predavanja, radionice i događanja na otvorenom, povezan s botaničkim vrtom u kojem će se prezentirati obilježja krškog krajolika i autohtone biljne zajednice. *Centar bioraznolikosti otoka* obuhvaća info-punkt te edukativne i izložbene prostore, pri čemu se dio postava smješta u postojeće podzemne vojne tunele koji se obnavljaju i uključuju u novu namjenu kompleksa. *Kušaonica Blago otoka* osigurava ugostiteljsku komponentu projekta i povezuje se s podzemnim dijelom *Centra bioraznolikosti otoka,* dok *RTV toranj* zadržava infrastrukturno-telekomunikacijsku namjenu.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je rekonstrukcija i obnova nekadašnjeg vojnog kompleksa na brdu Raduč kroz njegovu obnovu, ponovno korištenje i otvaranje lokalnom stanovništvu, posjetiteljima i turistima kroz uspostavu suvremenog i inovativnog interpretacijskog centra. Razvojna opravdanost projekta proizlazi iz posebnosti prostora na kojem nastaje. Brdo Raduč najviši je vrh otoka Murtera te predstavlja istaknutu krajobraznu i prostornu cjelinu s panoramskim pogledom na okolni otočni i priobalni prostor. Općina Murter-Kornati svojim izrazito otočnim karakterom i neposrednom povezanošću s kornatskim arhipelagom posjeduje turističku osnovu za razvoj centra posvećenog otočnim područjima od lokalnog, regionalnog, nacionalnog i šireg značaja. Provedbom projekta stvara se nova turistička infrastruktura za prikupljanje, sistematizaciju, interpretaciju i prijenos znanja o otočnim ekosustavima, prirodnoj i kulturnoj baštini, tradicijskom načinu života te suvremenim razvojnim izazovima otočnih zajednica. Razvojem edukativnih, istraživačkih i interpretacijskih sadržaja omogućit će se dostupnost tih znanja različitim skupinama korisnika, uključujući lokalno stanovništvo, posjetitelje, učenike, studente i stručnu javnost, uz poticanje njihove aktivne uključenosti u očuvanje i održivi razvoj otočnih područja. Uspostavom cjelogodišnje dostupne turističke atrakcije stvorit će se preduvjeti za produljenje turističke sezone i povećanje turističke potrošnje. Istodobno, projekt će pridonijeti prostornoj diversifikaciji turističke ponude, usmjeravanju posjetitelja prema sadržajima izvan najopterećenijih obalnih područja te snažnijem povezivanju kulturne i prirodne baštine.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Nositelj provedbe projekta	Općina Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati

Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Priprema studijske i projektno tehničke dokumentacije – 2025. – 2027. • Ishođenje dozvola – 2027. • Prijava na poziv – 2027. • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2027. • Građevinski radovi – 2027-2029. • Otvorenje 2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	15.000.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Lokalni proračun
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Pravo građenja
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: DA Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE

	Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	*Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine* ↳ *Strateški cilj 1.* Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu ↳ *Operativni cilj* Unapređenje javne komunalne infrastrukture i standarda ↳ *Projekt 6* Unapređenje turističke interpretacije prostora Projekt izgradnje INSULARIUMA – Jadranskog centra za održivi razvoj otoka i priobalja izravno doprinosi Strateškom cilju 1. Strategije turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine - *Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu*, odnosno Operativnom cilju *Unapređenje javno komunalne infrastrukture i standarda*. Izgradnjom i opremanjem INSULARIUMA na brdu Raduč unapređuje se postojeća javna i turistička infrastruktura Općine Murter-Kornati, čime se nekadašnji prostor vojarne stavlja u novu razvojnu, edukacijsku i turističku funkciju. Projektom se uređuje prostor stare vojarne i uspostavlja prezentacijski, informativno-edukacijski i tehnološki centar namijenjen povezivanju, prezentaciji i razvoju otoka. Uz dvije sferične ostakljene kupole, projekt obuhvaća trg s botaničkim vrtom, ugostiteljske sadržaje, izložbeno-galerijski prostor, vidikovac, šetnice, biciklističke i trim-staze te informativno-edukacijski centar s laboratorijima i prostorima za edukacijske i konferencijske programe, čime se podiže standard turističke infrastrukture i stvaraju novi sadržaji za lokalno stanovništvo i posjetitelje. Na razini Šibensko-kninske županije, INSULARIUM će obogatiti postojeću turističku ponudu uspostavom nove, jedinstvene turističke atrakcije posvećene otočnim područjima, njihovoj prirodnoj i kulturnoj baštini te održivom razvoju, čime će se povećati raznovrsnost turističke ponude i stvoriti dodatni motivi za posjećivanje destinacije tijekom cijele godine.
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Izravni financijski učinci projekta INSULARIUM proizlazit će iz prihoda ostvarenih prodajom ulaznica, organizacijom stručnih i edukativnih programa, kulturnih događanja te drugih sadržaja i usluga namijenjenih posjetiteljima. Dodatni gospodarski učinci ostvarivat će se kroz mogućnosti uključivanja lokalnih poduzetnika, obrtnika, proizvođača i pružatelja usluga u aktivnosti centra. Neizravni financijski učinci proizlazit će iz potrošnje posjetitelja u ostalim turističkim i povezanim djelatnostima na području otoka Murtera, prvenstveno ugostiteljstvu, trgovini, smještaju, prometu i drugim uslužnim djelatnostima.

Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	NE	Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA	Napomena	

Naziv projekta	Rekonstrukcija luke Murter
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je rekonstrukcija i dogradnja postojećeg gata na južnom (središnjem) dijelu operativne obale luke lokalnog značaja otvorene za javni promet Murter-Butina u uvali Hramina. Realizacijom projekta osigurat će se nužni infrastrukturni preduvjeti za daljnji razvoj otočkog gospodarstva i zapošljavanje. Predmetni zahvat obuhvaća produljenje (dogradnju) postojećeg gata („velike rive“), sanaciju i rekonstrukciju njegovih obalnih zidova, obnovu parapetnog zida, postavljanje signalizacije te uređenje zaobalnih površina. U okviru rekonstrukcije predviđeni su radovi na sustavima vodovoda i odvodnje te elektrotehničkim instalacijama, odnosno elektromontažni i građevinski radovi na postojećem gatu i operativnoj obali.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je poboljšanje postojeće lučke infrastrukture kroz rekonstrukciju i dogradnju luke Murter, čime će se povećati njezin kapacitet i omogućiti kvalitetnije pružanje usluga svim korisnicima. Rekonstrukcijom i dogradnjom povećat će se sigurnost boravka plovila u luci i sigurnost plovidbe za lokalno stanovništvo, posjetitelje i turiste. Povećanje kapaciteta luke omogućit će povećanje broja turista te kvalitetniju povezanost s drugim dijelovima Republike Hrvatske i inozemstva. Projektom se stvaraju i infrastrukturni preduvjeti za razvoj otočkog gospodarstva i zapošljavanje, osobito djelatnosti povezanih s pomorskim prometom, ribarstvom, turizmom i uslužnim sektorom. Dugoročno, projekt će pridonijeti boljoj prometnoj dostupnosti, povećanju sigurnosti ljudi i imovine te jačanju gospodarske i turističke funkcije Murtera u odnosu na druge luke u Šibensko-kninskoj županiji.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
Nositelj provedbe projekta	Lučka uprava Šibensko-kninske županije
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.

Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada projektno-tehničke dokumentacije – 2024.- 2025. • Ishođenje dozvola – 2026. • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2026. • Građevinski radovi – 2026-2027. • Otvorenje 2028.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	4.290.535,79 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	7,8 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Pravo građenja
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:DA Lokacijska dozvola: DA Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	*Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine*

	↳ *Strateški cilj 1.* Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu ↳ *Operativni cilj* Unapređenje javne komunalne infrastrukture i standarda ↳ *Projekt 1* Unapređenje uređenja mjesta i unapređenje sadržaja u središtima mjesta Projekt doprinosi provedbi Strateškog cilja 1. Strategije turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine- *Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu*. Ulaganjem u rekonstrukciju i dogradnju luke Murter unaprijedit će se postojeća lučka infrastruktura, povećati operativni kapaciteti te osigurati sigurniji i kvalitetniji uvjeti za prihvat i privez plovila, ukrcaj i iskrcaj putnika te odvijanje pomorskog prometa. U širem kontekstu, rekonstrukcija luke Murter usklađena je s razvojnim usmjerenjem Šibensko-kninske županije prema kvalitetnijem uređenju središta obalnih naselja, očuvanju njihove javne funkcije te poboljšanju uvjeta za život lokalnog stanovništva, posjetitelja i turista.
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Rekonstrukcijom i dogradnjom luke Murter stvorit će se preduvjeti za ostvarivanje dodatnih prihoda od lučkih pristojbi i usluga, prvenstveno kroz povećanje kapaciteta za prihvat plovila i bolje korištenje lučke infrastrukture. Istodobno, poboljšanjem uvjeta za odvijanje pomorskog prometa i pružanje lučkih usluga očekuju se pozitivni gospodarski učinci na djelatnosti povezane s korištenjem luke. Neizravni učinci na sektor turizma proizlazit će iz potrošnje nautičara, izletnika i drugih posjetitelja u ugostiteljstvu, trgovini, prijevozu i ostalim uslužnim djelatnostima.

Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i	DA	Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA	Napomena	

		jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)					

Naziv projekta	Nova zgrada Nacionalnog parka Kornati
Opis predmeta projekta	Projekt izgradnje i opremanja nove zgrade JU NP Kornati na Obali Murterski škoja u Murteru predviđa uspostavu suvremenog upravno-posjetiteljskog centra Nacionalnog parka Kornati. Nova zgrada objedinit će prostore za rad stručnih i administrativnih službi JU NP Kornati te sadržaje namijenjene prihvatu, informiranju i edukaciji posjetitelja. Nova zgrada bit će smještena u središnjem obalnom prostoru Murtera, a njezino arhitektonsko oblikovanje prilagodit će se okolnoj izgradnji i postojećim vizurama.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je osigurati odgovarajuće uvjete za rad JU NP Kornati te unaprijediti kvalitetu i dostupnost usluga namijenjenih posjetiteljima Parka. Izgradnjom nove zgrade omogućit će se učinkovitija organizacija rada JU NP Kornati, kvalitetnije informiranje i priprema posjetitelja za obilazak zaštićenog područja te podizanje svijesti o važnosti očuvanja njegovih prirodnih i kulturnih vrijednosti. Projekt će, u konačnici, pridonijeti jačanju sustava upravljanja zaštićenim područjima Republike Hrvatske, podizanju kvalitete posjetiteljske infrastrukture te unaprjeđenju informiranja, edukacije i interpretacije prirodnih i kulturnih vrijednosti NP Kornati.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	JU NP Kornati

Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Naselje Murter
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada projektno-tehničke dokumentacije – dokumentacija 2027.-2028. • Javljanje na poziv – 2027.-2028. • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2028. • Građevinski radovi- izgradnja objekta –2028.-2029. • Unutarnje opremanje – 2029. • Otvorenje – 2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	3.500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Pravo građenja
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: NE

Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA						
Način doprinosa strateškom cilju	*Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034.godine* ↳ *Strateški cilj 1.* Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu ↳ *Operativni cilj* Unaprjeđenje javne komunalne infrastrukture i standarda ↳ *Projekt 6* Unapređenje turističke interpretacije prostora Projekt izgradnje i opremanja nove zgrade JU NP Kornati pridonosi provedbi Strateškog cilja 1. Strategije turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine- *Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu*, kroz razvoj javne infrastrukture namijenjene upravljanju Nacionalnim parkom Kornati i pružanju usluga posjetiteljima. Izgradnjom nove zgrade unaprijedit će se prostorni i funkcionalni uvjeti za rad JU NP Kornati te osigurati kvalitetniji prihvat, informiranje i edukacija posjetitelja. U širem kontekstu, projekt će pridonijeti unaprjeđenju turističke infrastrukture Šibensko-kninske županije, jačanju uloge Murtera kao polazišne točke za posjećivanje Nacionalnog parka Kornati te kvalitetnijoj prezentaciji prirodne i kulturne baštine od nacionalnog značaja.						
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projekt izgradnje i opremanja nove zgrade JU NP Kornati ostvarit će pozitivne financijske učinke kroz unaprjeđenje prodaje ulaznica za Nacionalni park Kornati te stvaranje dodatnih izvora prihoda od prodaje suvenira, promotivnih i edukativnih materijala, organizacije tematskih radionica, stručnih predavanja, edukacijskih programa i drugih aktivnosti namijenjenih posjetiteljima. Uspostavom posjetiteljskog centra omogućit će se kvalitetnija prezentacija ponude Nacionalnog parka, informiranje o mogućnostima njegova posjećivanja te pružanje dodatnih usluga, čime će se pridonijeti povećanju vlastitih prihoda JU NP Kornati. Objedinjavanje upravnih i posjetiteljskih funkcija u novoj zgradi pridonijet će i učinkovitijoj organizaciji poslovanja te racionalnijem korištenju raspoloživih resursa. Neizravni financijski učinci ostvarit će se kroz povećanje turističke potrošnje u Murteru i na širem području Šibensko-kninske županije. Posjetitelji centra koristit će ugostiteljske, trgovačke, prijevozničke i druge usluge, dok će kvalitetnije informiranje o mogućnostima posjećivanja Kornata pridonijeti potražnji za organiziranim izletima i uslugama nautičkog turizma. Dodatni edukacijski i interpretacijski sadržaji pridonijet će produljenju zadržavanja posjetitelja u Murteru te stvaranju mogućnosti za razvoj novih turističkih proizvoda i povećanje prihoda lokalnih gospodarskih subjekata.						
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	**Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju**	NE	**Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000**	DA	**Napomena**	

		prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)		milijuna EUR (DA/NE)			

Naziv projekta	Izgradnja nove tržnice i ribarnice na Obali Murterski škoji
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je izgradnja i uređenje nove tržnice i ribarnice na Obali Murterskih škoja u Murteru. Na ukupnoj površini 1.282 m², realizirat će se višenamjenski prostor koji objedinjuje prodaju lokalnih proizvoda, ribarnicu te prateće trgovačke, ugostiteljske i javne sadržaje. Projekt obuhvaća 300 m² bruto zatvorenih prostora te 570 m² natkrivenog prostora koji čini središnji otvoreni dio tržnice. U sklopu projekta predviđeno je uređenje tržničkog prostora sa štandovima, izgradnja i opremanje ribarnice te uređenje pratećih sadržaja koji uključuju caffe bar, pekaru te upravne, sanitarne i pomoćne prostore. Izgradnjom i opremanjem novih prodajnih prostora osigurat će se visoki higijenski standardi, unaprijediti kvaliteta i sigurnost prodaje. Arhitektonsko oblikovanje usklađuje se s obilježjima tradicijske mediteranske gradnje kroz primjenu kamena, oblikovanje manjih građevinskih volumena i otvorenih natkrivenih prostora. Takvim rješenjem nova tržnica i ribarnica skladno će se uklopiti u postojeću urbanu strukturu Murtera tj. središnjeg javnog prostora naselja, uz očuvanje vizura i stvaranje ugodnog javnog prostora za stanovništvo, posjetitelje i turiste. Predviđeno je korištenje obnovljivih izvora energije, prirodnog osvjetljenja i ventilacije te odgovarajućih rješenja za gospodarenje otpadom, čime se uz unaprjeđenje osnovne funkcije tržnice i ribarnice doprinosi uspostavi suvremene i okolišno odgovorne javne infrastrukture.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta izgradnje nove tržnice i ribarnice je osigurati suvremenu, funkcionalnu i pristupačnu komunalnu infrastrukturu koja će lokalnim proizvođačima, ribarima i trgovcima omogućiti kvalitetnije uvjete rada, a stanovništvu i posjetiteljima bolji pristup svježim, domaćim i ekološkim proizvodima. Projekt će pridonijeti razvoju lokalne poljoprivrede, ribarstva i malog poduzetništva, poticanju izravne prodaje i jačanju tržišta

	domaćih proizvoda. Nova tržnica i ribarnica postat će, u konačnici, nova turistička atrakcija, u kojoj će se kroz svakodnevnu ponudu svježih ribljih, poljoprivrednih i drugih lokalnih proizvoda posjetiteljima približiti otočna tradicija, lokalna gastronomija i način života.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane • Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
Nositelj provedbe projekta	Općina Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Naselje Murter
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada projektno-tehničke dokumentacije – dokumentacija 2027.-2028. • Javljanje na poziv – 2027.-2028. • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2028. • Građevinski radovi- izgradnja objekta –2028.-2029. • Unutarnje opremanje – 2029. • Otvorenje – 2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	3.000.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %

Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	*Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034.godine* ↳ *Strateški cilj 1.* Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu ↳ *Operativni cilj* Unaprjeđenje javne komunalne infrastrukture i standarda ↳ *Projekt 1* Unapređenje uređenja mjesta i unapređenje sadržaja u središtima mjesta Projekt izgradnje tržnice i ribarnice pridonosi provedbi Strateškog cilja 1. Strategije turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine - *Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu.* Izgradnjom nove tržnice i ribarnice unaprijedit će se komunalna infrastruktura Murtera te osigurati kvalitetniji uvjeti za prodaju lokalnih proizvoda i svakodnevnu opskrbu stanovništva i posjetitelja. Projekt će pridonijeti uređenju javnog prostora, očuvanju lokalnog identiteta i tradicijskih gospodarskih djelatnosti te razvoju turističke ponude temeljene na lokalnoj proizvodnji i gastronomskoj baštini. Time će se unaprijediti javna i turistička infrastruktura Općine Murter-Kornati i Šibensko-kninske županije te povezati potrebe lokalnog stanovništva s razvojem turizma i jačanjem lokalnog gospodarstva.
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski	Projekt izgradnje nove tržnice i ribarnice ostvarit će izravne i neizravne pozitivne financijske učinke na turizam i povezane gospodarske djelatnosti. Izravni prihodi ostvarivat će se kroz zakup prodajnih prostora, štandova i poslovnih prostora te pružanje pratećih usluga. Lokalnim

učinak na sektor turizma i povezane sektore	poljoprivrednim proizvođačima, ribarima, obrtnicima i trgovcima osigurat će se kvalitetniji uvjeti poslovanja, čime će se povećati mogućnosti izravne prodaje, plasmana proizvoda i ostvarivanja prihoda, osobito tijekom turističke sezone. Uređenjem suvremene ribarnice s odgovarajućim prostorima za skladištenje i čuvanje proizvoda unaprijedit će se uvjeti poslovanja ribarskog sektora, dok će dodatni ugostiteljski i trgovački sadržaji pridonijeti gospodarskoj aktivnosti na području tržnice. Neizravni financijski učinci ostvarit će se kroz povećanje turističke potrošnje i jačanje povezanosti lokalne proizvodnje s ugostiteljskim i turističkim sektorom. Nova tržnica i ribarnica postat će i atraktivan prostor turističkog posjećivanja, čime će se potaknuti kupnja lokalnih proizvoda, povećati promet okolnih ugostiteljskih i trgovačkih objekata te stvoriti dodatne mogućnosti za razvoj malog poduzetništva. Veća dostupnost lokalnih proizvoda pridonijet će njihovoj zastupljenosti u gastronomskoj ponudi destinacije, dok će gospodarski učinci projekta pozitivno utjecati na prihode lokalnih proizvođača, dobavljača i drugih povezanih djelatnosti.						
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	**Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)**	NE	**Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)**	DA	**Napomena**	

Naziv projekta	Rekonstrukcija i nadogradnja postojeće kino dvorane „Žut“
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je rekonstrukcija i nadogradnja postojeće kino dvorane „Žut“, smještene na k. č. br. 592/2, k. o. Murter-Betina, Ulica Dramskih amatera 2 u Murteru. Projektom je predviđena rekonstrukcija i nadogradnja postojeće građevine, koja se sastoji od podruma, prizemlja i dvaju katova, te uređenje krova i pripadajućih javnih površina koje će se dijelom prenamijeniti za organizaciju programa i događanja na otvorenom. Prostor ispod pozornice prenamijenit će se u kostimografsku zonu s kupaonicama te zajedničkim prostorom za šminkanje i pripremu izvođača. U prizemlju će se urediti dvoetažni ulazni prostor s info-pultom/prostorom za prodaju karata, caffe barom i sanitarnim čvorovima. Kino dvorana bit će dvodijelna i prilagodljiva različitim događajima, uz poseban ulaz s parkirališta za kazališne potrebe te manju bočnu dvoranu za dječje predstave ili prezentacije. Na prvom katu bit će smješteni uredski, dok će drugi kat biti namijenjen lokalnim udrugama. Na krovu je planirana primjena zelene infrastrukture kroz uređenje površina s autohtonim biljnim vrstama te postavljanje fotonaponskih panela za proizvodnju električne energije, uz smještaj vanjskih jedinica sustava grijanja i hlađenja.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti uvjete za razvoj kulturnog i društvenog života Murtera rekonstrukcijom i nadogradnjom postojeće kino dvorane „Žut“ u suvremeni, višenamjenski i energetski učinkovit kulturni centar. Realizacijom projekta osigurat će se odgovarajući prostorni i tehnički uvjeti za održavanje filmskih projekcija, kazališnih predstava, koncerata, kulturnih manifestacija, edukacijskih programa i drugih javnih događanja, kao i za rad lokalnih udruga i organizacija. Uređeni prostor kino dvorane „Žut“ će služiti kao središte kulturnih, društvenih i obrazovnih događanja te će se osigurati dugoročna održivost objekta i njegovu prilagodljivost budućim generacijama.

Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Općina Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada projektno-tehničke dokumentacije – dokumentacija 2027.-2028. • Javljanje na poziv – 2027.-2028. • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2028. • Građevinski radovi- izgradnja objekta –2028.-2029. • Unutarnje opremanje – 2029. • Otvorenje – 2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	2.500.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE

	Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	*Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034.godine* ↳ *Strateški cilj 1.* Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu ↳ *Operativni cilj* Unaprjeđenje javne komunalne infrastrukture i standarda ↳ *Projekt 1* Unapređenje uređenja mjesta i unapređenje sadržaja u središtima mjesta Projekt rekonstrukcije i nadogradnje kino dvorane „Žut“ izravno doprinosi Strateškom cilju 1. – Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu, odnosno operativnom cilju Unaprjeđenje javne komunalne infrastrukture i standarda te projektu Unaprjeđenje uređenja mjesta i unaprjeđenje sadržaja u središtima mjesta. Rekonstrukcijom postojećeg objekta unapređuje se kulturna i društvena infrastruktura u središtu Murtera te se postojeća kino dvorana razvija u funkcionalan, suvremen i energetski učinkovit kulturni centar. Uređenjem prostora za filmske, kazališne, kulturne, društvene i obrazovne programe, prostora za djelovanje lokalnih udruga te aktivacijom pripadajuće javne površine povećava se kvaliteta i raznovrsnost sadržaja dostupnih stanovnicima i posjetiteljima. Projekt ujedno doprinosi kvalitetnijem uređenju središta mjesta, povećanju funkcionalnosti javnih prostora te stvaranju infrastrukturnih uvjeta za cjelogodišnje odvijanje kulturnih i društvenih aktivnosti. U konačnici, projekt će pridonijeti očuvanju i promociji lokalnog kulturnog identiteta, razvoju kulturnog turizma te povećanju kvalitete i raznovrsnosti turističke ponude Murtera i Šibensko-kninske županije.
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projekt rekonstrukcije i nadogradnje kino dvorane „Žut“ ostvarit će izravne i neizravne pozitivne financijske učinke na sektor turizma i povezane gospodarske djelatnosti. Izravni financijski učinci ostvarivat će se kroz prihode od prodaje ulaznica za filmske projekcije, kazališne predstave, koncerte i druge kulturne programe te od najma prostora za održavanje različitih događanja, prezentacija i manifestacija. Neizravni financijski učinci ostvarit će se kroz povećanje turističke potrošnje i dodatnu potražnju za uslugama lokalnog gospodarstva. Posjetitelji kulturnih programa i manifestacija ostvarivat će potrošnju u ugostiteljskim, trgovačkim i drugim uslužnim objektima, dok će organizacija višednevnih događanja pridonijeti povećanju potražnje za smještajem. Proširenje kulturnog programa stvorit će dodatne poslovne mogućnosti za lokalne organizatore događanja, izvođače, umjetnike te pružatelje tehničkih, produkcijskih i promotivnih usluga. Razvoj kulturnih sadržaja izvan glavne turističke

	sezone pridonijet će ravnomjernijoj raspodjeli turističke potrošnje tijekom godine, dok će veća ponuda kulturnih događanja predstavljati dodatni motiv za dolazak i boravak posjetitelja.						
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	NE	Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA	Napomena	

Naziv projekta	Nova knjižnica i čitaonica Murter
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je uređenje i prenamjena trenutno nekorištenog prostora u prizemlju općinske zgrade na adresi Butina 2 u Murteru za potrebe Narodne knjižnice i čitaonice Murter, čime će se knjižnica preseliti iz postojećeg prostora na prvom katu iste zgrade u funkcionalniji i pristupačniji prostor. Projektom je predviđena rekonstrukcija i opremanje prostora radi uspostave suvremene knjižnice s odgovarajućim uvjetima za pružanje knjižničnih, informacijskih, kulturnih i obrazovnih usluga. Novi prostor uključivat će ulazni prostor s posudbenim i informacijskim pultom, čitaonicu dnevnog tiska, knjižnični odjel za odrasle s prostorom za čitanje i proučavanje građe, dječji odjel te višenamjensku dvoranu za održavanje događanja, radionica, edukacija i predavanja. Predviđeno je i uređenje sanitarnih čvorova prilagođenih osobama s invaliditetom, spremišta knjižnične građe, tehničkih prostorija i čajne kuhinje za zaposlenike. Projekt uključuje građevinske, obrtničke i instalaterske radove te nabavu namještaja, računalne opreme, sustava ozvučenja, digitalnog arhiva i druge opreme potrebne za rad knjižnice. U sklopu projekta planirana je i nabava električnog bicikla za pružanje usluge mobilne knjižnice te postavljanje pripadajuće punionice, uz provedbu mjera za povećanje energetske učinkovitosti prostora.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti prostorne, funkcionalne i tehnološke uvjete rada Narodne knjižnice i čitaonice Murter te povećati dostupnost njezinih kulturnih, obrazovnih i informacijskih usluga svim skupinama korisnika. Uređenjem većeg i primjerenije organiziranog prostora omogućit će se proširenje knjižničnih funkcija, razvoj novih programa te kvalitetniji uvjeti za čitanje, učenje i održavanje događanja. Poseban značaj projekta proizlazi iz duge tradicije čitalačke djelatnosti u Murteru, budući da je riječ o jednoj od najstarijih dalmatinskih čitaonica i prvoj seoskoj čitaonici u Dalmaciji. Njezino unaprjeđenje stoga predstavlja i valorizaciju važnog segmenta kulturne povijesti mjesta, koji može biti snažnije uključen u prezentaciju lokalnog identiteta i kulturne baštine posjetiteljima. Realizacijom projekta planira se povećanje broja korisnika knjižnice za više od 10 % unutar godine dana od završetka projekta te jačanje njezine uloge u kulturnom i društvenom životu Murtera, uz pozitivan učinak na lokalno gospodarstvo, turizam i kreativne industrije. Istodobno, prenamjenom postojećeg neiskorištenog prostora i primjenom energetski učinkovitih rješenja predviđena je ušteda primarne energije od 75 %, uz udio energije iz obnovljivih izvora od 68,3 %, čime će se smanjiti energetska potrošnja i unaprijediti dugoročna održivost korištenja prostora.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Općina Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2025.

Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada projektno-tehničke dokumentacije – dokumentacija – 2024.-2025. • Javljanje na poziv – 2025. • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2026. • Građevinski radovi- izgradnja objekta –2026-2027. • Unutarnje opremanje – 2027. • Otvorenje – 2027.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.155.668,55 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	-
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	*Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034.godine* ↳ *Strateški cilj 1.* Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu

<table>
<tr><td></td><td colspan="6">↳ <u>Operativni cilj</u>
Unaprjeđenje javne komunalne infrastrukture i standarda
↳ <u>Projekt 1</u>
Unapređenje uređenja mjesta i unapređenje sadržaja u središtima mjesta

Projekt uređenja i opremanja nove Knjižnice i čitaonice Murter izravno pridonosi Strateškom cilju 1. – Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu, odnosno Operativnom cilju Unaprjeđenje javne komunalne infrastrukture i standarda. Prenamjenom postojećeg neiskorištenog prostora u prizemlju općinske zgrade unaprijedit će se javna i kulturna infrastruktura te osigurati suvremeni, funkcionalni i pristupačni prostori za pružanje knjižničnih, informacijskih, kulturnih i obrazovnih usluga. Uređenjem čitaonice, dječjeg odjela i višenamjenske dvorane povećat će se kvaliteta i raznovrsnost sadržaja dostupnih stanovništvu i posjetiteljima, dok će se uvođenjem mobilne knjižnice dodatno unaprijediti dostupnost knjižničnih usluga. Projekt će pridonijeti unaprjeđenju kulturne i obrazovne infrastrukture Općine Murter-Kornati i Šibensko-kninske županije te povećanju dostupnosti i raznovrsnosti sadržaja za lokalno stanovništvo i posjetitelje.</td></tr>
<tr><td>Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore</td><td colspan="6">Projekt uređenja i opremanja nove Knjižnice i čitaonice Murter ostvarit će pozitivne financijske učinke kroz smanjenje troškova poslovanja javne ustanove te poticanje gospodarskih aktivnosti povezanih s kulturnom i obrazovnom ponudom. Izravne financijske koristi ostvarit će se prvenstveno smanjenjem troškova energije i korištenjem postojeće općinske imovine, čime će se izbjeći troškovi izgradnje zasebnog objekta. Neizravni financijski učinci na sektor turizma i povezane djelatnosti mogu se ostvariti kroz potrošnju posjetitelja književnih susreta, izložbi, radionica i drugih događanja u lokalnim ugostiteljskim, trgovačkim i uslužnim objektima. Provedba kulturnih i obrazovnih programa također će omogućiti angažman autora, predavača, umjetnika i drugih vanjskih suradnika, čime će se stvarati dodatne mogućnosti ostvarivanja prihoda u kulturnim i kreativnim djelatnostima.</td></tr>
<tr><td>Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)</td><td>DA</td><td>Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski</td><td>DA</td><td>Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)</td><td>DA</td><td>Napomena</td><td></td></tr>
</table>

		korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)					

Naziv projekta	Sanacija odlagališta Hripe
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je sanacija i trajno zatvaranje odlagališta otpada „Hripe“ u Murteru. Planirani radovi sanacije odnose se na preoblikovanje postojećeg otpada, nivelaciju i prekrivanje završnim slojem, izgradnju sustava aktivnog otplinjavanja s plinskim odzračnicima i bakljama za spaljivanje odlagališnog plina te izvedbu obodnih kanala i upojnih građevina za odvodnju oborinskih voda. Predviđeni su i izgradnja servisne prometnice za održavanje saniranog područja, krajobrazno uređenje i ozelenjavanje autohtonim biljem te provedba mjera zaštite okoliša i dugoročnog praćenja stanja zraka, vode i tla. Nakon završetka sanacije planirano je uređenje reciklažnog dvorišta, čime će se osigurati prostor za odvojeno prikupljanje i privremeno skladištenje različitih vrsta otpada.
Opis svrhe projekta	Sanacijom odlagališta Hripe smanjit će se okolišni rizici povezani s dugogodišnjim odlaganjem otpada na predmetnoj lokaciji te spriječiti daljnji negativni utjecaji na sastavnice okoliša (tlo, vode i zrak). Provedbom planiranih zahvata smanjit će se emisije odlagališnih plinova i rizici od požara i eksplozija uslijed emisije odlagališnih plinova, uz osiguravanje uvjeta za dugoročni nadzor nad saniranim područjem. Također, uredit će se zelene površine, uz sadnju autohtonog bilja i krajobrazno uređenje prostora. Projektom će se doprinijeti unaprjeđenju smanjenju negativnog utjecaja otpada na okoliš, poboljšanju sustava gospodarenja otpadom, zaštiti zdravlja i sigurnosti stanovništva, posjetitelja i turista.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)
Nositelj provedbe projekta	Općina Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada projektno-tehničke dokumentacije i ishođenje potrebnih dozvola – 2025.–2027. • Prijava projekta na odgovarajući poziv za sufinanciranje – 2026.-2027. • Provedba postupaka javne nabave i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2026.-2027. • Izvođenje radova na sanaciji i trajnom zatvaranju odlagališta – 2026.–2027. • Krajobrazno uređenje i ozelenjavanje saniranog područja – 2026.-2027. • Završni pregled, primopredaja izvedenih radova i uspostava dugoročnog praćenja stanja okoliša – 2027.-2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.400.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun
Imovinsko-pravni odnosi	U postupku rješavanja
Osnova za raspolaganje nekretninama	Nisu riješeni imovinsko-pravni odnosi
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	**DA**
Način doprinosa strateškom cilju	***Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine*** ↳ *Strateški cilj 1.* Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu ↳ *Operativni cilj* Unapređenje javne komunalne infrastrukture i standarda ↳ *Projekt 1* Unapređenje uređenja mjesta i unapređenje sadržaja u središtima mjesta Projekt sanacije i trajnog zatvaranja odlagališta Hripe pridonosi provedbi Strateškog cilja 1. Strategije turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine - *Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu*, odnosno operativnom cilju *Unaprjeđenje javne komunalne infrastrukture i standarda*. Sanacijom odlagališta Hripe pridonijet će se smanjenju broja nesaniranih odlagališta otpada na području Šibensko-kninske županije, uklanjanju dugotrajnih okolišnih opterećenja te unaprjeđenju okolišne sigurnosti sustava gospodarenja otpadom na

	županijskoj razini. Istodobno, poboljšanjem stanja okoliša i sanacijom degradiranog prostora pridonijet će se očuvanju kvalitete prostora i prirodnih vrijednosti kao važnih čimbenika turističke privlačnosti Općine Murter-Kornati i Šibensko-kninske županije.						
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore							
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)	DA	Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	DA	Napomena	Projekt u provedbi

Naziv projekta	**Uspostava javno kontroliranih ekološki prihvatljivih sidrišta na području NP Kornati**
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je dovršetak sustava organiziranih i javno kontroliranih sidrišta na području NP Kornati, proširenjem postojeće mreže ekološki prihvatljivih sidrenih sustava na preostale planirane lokacije. Projektom se planira povećanje postojećeg kapaciteta sa 164 na ukupno 223 bove, odnosno postavljanje dodatnih 59 bova, uz primjenu ekološki prihvatljivih tehničkih rješenja kojima se smanjuje fizičko oštećivanje morskog dna i osjetljivih morskih staništa.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je dovršiti sustav organiziranog i okolišno prihvatljivog sidrenja na području NP Kornati te unaprijediti upravljanje intenzivnim nautičkim posjećivanjem Nacionalnog parka. Proširenjem postojeće mreže sidrišta omogućit će se veći obuhvat plovila organiziranim privezom na za to predviđenim lokacijama, uz smanjenje potrebe za slobodnim sidrenjem i s njime povezanog pritiska na morsko dno. Projekt istodobno doprinosi sigurnijem i uređenijem prihvatu nautičara, zaštiti osjetljivih morskih staništa te očuvanju prirodnih vrijednosti koje predstavljaju temelj atraktivnosti NP Kornati i nautičke ponude destinacije.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem
Nositelj provedbe projekta	Šibensko-kninska županija, JU NP Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Dovršetak potrebne projektne i tehničke dokumentacije za preostala planirana sidrišta • Ishođenje potrebnih dozvola i drugih akata za realizaciju preostalih sidrišta • Osiguranje financijskih sredstava i provedba potrebnih postupaka nabave • Uspostava ekološki prihvatljivih sidrenih sustava na preostalim planiranim lokacijama i postavljanje dodatnih 59 bova • Dovršetak sustava organiziranih sidrišta s ukupno 223 bove i uspostava režima kojim se slobodno sidrenje usmjerava/ograničava sukladno pravilima NP Kornati

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	1.000.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	0 %
Ostali mogući izvori financiranja	Državni proračun EU fondovi Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Koncesija
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola: DA (kontinuirano za svaku lokaciju) Glavni projekt: NE Izvedbeni projekt:NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola:NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	DA
Način doprinosa strateškom cilju	*Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine* ↳ *Strateški cilj 1.* Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu ↳ *Operativni cilj* Unapređenje javne komunalne infrastrukture i standarda

	↳ *Projekt 4* Uspostava određenog broja javno kontroliranih sidrišta osobito na području NP Kornati Projekt izravno doprinosi Strateškom cilju 1. – Povećanje ulaganja u javno-komunalnu infrastrukturu, odnosno operativnom cilju Unaprjeđenje javne komunalne infrastrukture i standarda, kroz dovršetak mreže organiziranih i javno kontroliranih sidrišta na području NP Kornati. Proširenjem postojećeg sustava ekološki prihvatljivih sidrišta povećava se raspoloživi kapacitet za organiziran prihvat plovila te unapređuju infrastrukturni i sigurnosni standardi nautičkog posjećivanja. Istodobno se usmjeravanjem plovila na uređena sidrišna mjesta smanjuje nekontrolirano sidrenje i pritisak na osjetljiva morska staništa. Projekt tako povezuje unaprjeđenje javne nautičke infrastrukture s kvalitetnijim upravljanjem nautičkim prometom i zaštitom resursno-atrakcijske osnove NP Kornati, čime se dugoročno doprinosi kvaliteti i konkurentnosti nautičke ponude Šibensko-kninske županije i destinacije Murter-Kornati.						
Značajan i mjerljiv/ izravan ili neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore	Projekt ostvaruje prvenstveno neizravan pozitivan financijski učinak na sektor turizma i povezane djelatnosti. Povećanjem kapaciteta organiziranih sidrišta i podizanjem standarda prihvata plovila stvaraju se kvalitetniji uvjeti za boravak nautičara na području NP Kornati te se podupire konkurentnost nautičkog turizma kao jednog od ključnih turističkih proizvoda destinacije. Financijski učinak očituje se kroz očuvanje i povećanje vrijednosti nautičke ponude te stvaranje preduvjeta za turističku potrošnju povezanu s boravkom nautičara, uključujući ugostiteljske, opskrbne, prijevozne i druge usluge povezane s nautičkim turizmom. Dugoročno, očuvanje morskih staništa i prirodnih vrijednosti NP Kornati štiti resursnu osnovu o kojoj neposredno ovisi turistička atraktivnost i gospodarska vrijednost nautičkog proizvoda. Projektom se ne ostvaruje izravan prihod od korištenja organiziranih sidrišta, s obzirom na to da je korištenje postavljenih bova uključeno u cijenu važeće ulaznice za NP Kornati.						
Projekt od posebnog značaja započinje s provedbom u razdoblju važenja Plana upravljanja destinacijom kojim je predviđen (2025.-2029.) (DA/NE)	DA	**Projekt od posebnog značaja ima minimalno izrađenu studiju/projektnu dokumentaciju prema propisu kojim se regulira odobravanje investicijskih projekata za koje obveze preuzimaju proračunski**	NE	**Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)**	DA	**Napomena**	Projekt u provedbi

		korisnici i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (DA/NE)					

29.2. Projekti koji doprinose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti

Naziv projekta	Kulturni centar Murter
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je revitalizacija i prilagodba postojeće zgrade Sokolane, smještene u kulturno-povijesnoj cjelini Murtera (k. č. 147/2, k.o. Murter-Betina, ulica Get 2) u svrhu uspostavljanja Kulturnog centra Murter. Zahvat obuhvaća rekonstrukciju dijela prizemlja, prvog kata i krovišta postojeće građevine, uz očuvanje njezinih izvornih obilježja i prilagodbu prostora suvremenim potrebama kulturnih, edukativnih i društvenih programa. Poseban značaj zahvata proizlazi iz činjenice da se u prizemlju zgrade nalazi zaštićeno kulturno dobro nematerijalne baštine Etnografska zbirka Marka Mudronje Repca (Z-7481), čijoj će se zaštiti i kvalitetnijoj prezentaciji pridonijeti sanacijom i uređenjem objekta. Na prvom katu uredit će se multifunkcionalni prostor prilagodljiv održavanju radionica, sastanaka, izložbi, predavanja, prezentacija i drugih kulturnih sadržaja, uz čajnu kuhinju i sanitarni čvor. Rekonstrukcija obuhvaća sanaciju krovišta, podova i zidova, poboljšanje akustike i rasvjete te opremanje prostora multimedijalnom opremom i namještajem potrebnim za provedbu planiranih programa.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je uspostava Kulturnog centra Murter kao funkcionalnog i suvremeno opremljenog prostora za očuvanje i prezentaciju lokalne kulturne baštine. Revitalizacijom zgrade Sokolane unaprijedit će se uvjeti za zaštitu i prezentaciju zaštićene Etnografske zbirke Marka Mudronje Repca (Z-7481) te osigurati prostor za rad kulturnih udruga, održavanje izložbi, radionica, predavanja, prezentacija i drugih kulturnih sadržaja. Uspostava Kulturnog centra pridonijet će revitalizaciji povijesne jezgre Murtera (Srimač), obogaćivanju kulturnog života Murtera i aktivnijem korištenju povijesne jezgre tijekom cijele godine. Objedinjavanjem zaštićene etnografske zbirke i različitih kulturnih programa na jednome mjestu stvaraju se kvalitetniji uvjeti za prezentaciju lokalne baštine stanovnicima i posjetiteljima te njezino kvalitetnije uključivanje u turističku ponudu destinacije.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	Općina Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.

Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada projektno-tehničke dokumentacije – dokumentacija 2025.-2026. • Javljanje na poziv – 2026. • Javna nabava i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2026.-2027. • Građevinski radovi- izgradnja objekta –2027.-2028. • Unutarnje opremanje –2027.-2028. • Otvorenje – 2028.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	200.666,59 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	100.666,59 €
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	**NE**

Naziv projekta	Uređenje Turističko-informativnog centra TZO Murter-Kornati
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je uređenje i opremanje prostora Turističko-informativnog centra TZO Murter-Kornati (k.č.br. 23856 k.o. Murter-Betina). Projekt obuhvaća funkcionalno i sadržajno uređenje prostora za pružanje turističkih informacija te formiranje manjeg interpretacijskog postava posvećenog lokalnoj kulturnoj i prirodnoj baštini, uključujući prezentaciju tradicijskih šudara – marama kao prepoznatljivog elementa lokalne baštine. Interpretacijski sadržaji obuhvatit će i odabrane teme povezane s poviješću, tradicijskim načinom života, kulturnim krajolikom te prirodnim vrijednostima destinacije.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti kvalitetu javne turističke infrastrukture na području destinacije Murter-Kornati uređenjem suvremenog i funkcionalnog turističko-informativnog prostora destinacije. Uređenjem centra stvorit će se reprezentativna ulazna informativno-interpretacijska točka destinacije, koja će objediniti funkciju informiranja, prezentacije i interpretacije njezinih ključnih obilježja.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Nositelj provedbe projekta	TZO Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2027.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	Izrada koncepta interpretacijskog postava – 2027. Provedba radova na uređenju i prilagodbi prostora – 2027. Nabava opreme te izrada i postavljanje interpretacijskih sadržaja – 2027.-2028. Završno opremanje i stavljanje Turističko-informativnog centra u funkciju – 2027.-2028.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	100.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	10 %

Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun Lokalni proračun TZ ŠKŽ
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Uređenje plaža
Opis predmeta projekta	Projekt „Uređenje plaža“ obuhvaća uređenje, opremanje, sanaciju i održavanje plažnih prostora na području TZO Murter-Kornati. Realizacijom projekta podiže se razina uređenosti i opremljenosti plažnih prostora, povećava njihova dostupnost i sigurnost za lokalno stanovništvo i posjetitelje tj. unaprjeđuje kvaliteta javne turističke infrastrukture u funkciji turizma i rekreacije.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti razinu uređenosti i funkcionalnosti plažnih prostora na području destinacije. Provođenjem projekta poboljšat će se pristup moru te opremiti prostor urbanom i komunalnom opremom (tuševi, kabine za presvlačenje, koševi za otpad, klupe i signalizacija) uz poštivanje načela zaštite okoliša i održivog korištenja obalnog prostora, a sve u cilju osiguravanja kvalitetne, sigurne i funkcionalne infrastrukture za lokalno stanovništvo i posjetitelje.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom
Nositelj provedbe projekta	Općina Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada projektno-tehničke dokumentacije – 2025.-2029. • Priprema i provedba postupka javne nabave – 2025.-2029. • Izvođenje radova na uređenju plaža – 2025.–2029. • Postavljanje komunalne i turističke opreme (tuševi, kabine, signalizacija, urbani mobilijar) – 2025.–2029. • Završetak radova i stavljanje plaža u funkciju – 2025.-2029.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta	300.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	5 %
Ostali mogući izvori financiranja	Državni proračun Županijski proračun EU fondovi TZO Murter-Kornati
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo/Pravo građenja
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola:NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja prelazi minimalnu vrijednost od 1.000.000 milijuna EUR (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Podizanje kvalitete postojećih i razvoj događanja i manifestacija
Opis predmeta projekta	Projektom „Podizanje kvalitete postojećih i razvoj događanja i manifestacija“ unaprijedit će se postojeća te razviti nova događanja i manifestacije kroz sadržajno, organizacijsko i promotivno unaprjeđenje. Projekt obuhvaća tematski raznolikih sadržaja prilagođenih različitim profilima posjetitelja. Poseban naglasak stavlja se na oblikovanje događanja i manifestacija koji doprinose obogaćivanju turističke ponude tijekom cijele godine, osobito u predsezoni i posezoni.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti i obogatiti turističku ponudu TZO Murter-Kornati kroz potporu postojećim i organizaciju novih kulturnih, zabavnih, sportskih i tematskih događanja i manifestacija koje doprinose razvoju identiteta i promocije destinacije i produženju turističke sezone. Provođenjem projekta planira se unaprijediti njihovu kvalitetu i razviti nova događanja i manifestacije kako bi se povećala njihova atraktivnost i relevantnost za posjetitelje. Time će se osigurati raznolikija i sadržajno bogatija turistička ponuda, potaknuti dolazak posjetitelja, posebice izvan glavne turističke sezone te ojačati uloga događanja i manifestacija u oblikovanju identiteta i prepoznatljivosti destiancije. Manifestacije se razvijaju u suradnji s lokalnim udrugama, poduzetnicima, institucijama i drugim dionicima s ciljem jačanja zajedništva i aktivnog uključivanja lokalne zajednice u razvoj turizma.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	TZO Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2029.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Organizacijska i financijska podrška postojećim manifestacijama radi povećanja njihove kvalitete, atraktivnosti i prepoznatljivosti • Osmišljavanje i organizacija novih manifestacija s ciljem obogaćivanja kulturne, zabavne i turističke ponude destinacije • Promocija manifestacija i destinacije kroz različite komunikacijske kanale radi povećanja vidljivosti i posjećenosti • Aktivno uključivanje lokalne zajednice i dionika iz javnog, privatnog i civilnog sektora u planiranje i provedbu manifestacija
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2029.

Ukupna procijenjena vrijednost projekta	100.000,00 €
Iznos vlastitog sufinanciranja	100 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Lokalni proračun Državni proračun Županijski proračun HTZ TZ ŠKŽ
Imovinsko-pravni odnosi	-
Osnova za raspolaganje nekretninama	-
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	-
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	-
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Upravljanje posjetiteljskim tokovima i održivom posjetiteljskom infrastrukturom na području NP Kornati
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je uspostava sustava za praćenje i upravljanje posjetiteljskim tokovima na području NP Kornati postavljanjem autonomnih uređaja za kontrolu i praćenje posjetitelja na odabranim lokacijama. Projekt obuhvaća nabavu i postavljanje uređaja s vlastitim fotonaponskim napajanjem te njihovo povezivanje u sustav za prikupljanje podataka o intenzitetu i prostornoj distribuciji posjećivanja.
Opis svrhe projekta	Svrha projekta je unaprijediti održivo upravljanje posjećivanjem i posjetiteljskom infrastrukturom NP Kornati kroz sustavno praćenje intenziteta i prostorne raspodjele posjetitelja. Prikupljeni podaci omogućit će kvalitetnije usmjeravanje posjetiteljskih tokova, pravodobno prepoznavanje lokacija izloženih povećanom opterećenju te donošenje upravljačkih odluka usmjerenih na njihovo rasterećenje. Time će se smanjiti koncentracija posjetitelja na najopterećenijim lokalitetima, unaprijediti zaštita osjetljivih dijelova morskog i otočnog ekosustava te istodobno pridonijeti ravnomjernijem korištenju prostora i kvalitetnijem doživljaju NP Kornati kao ključne atrakcije destinacije Murter-Kornati.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem • Prosječna duljina boravka turista u destinaciji
Nositelj provedbe projekta	JU NP Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2026.
Planirani završetak provedbe projekta	2027.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Definiranje lokacija i tehničkih zahtjeva za postavljanje sustava praćenja posjetiteljskih tokova -2026. • Nabava autonomnih uređaja s fotonaponskim napajanjem za praćenje posjetitelja - 2026. • Postavljanje i puštanje u rad uređaja na odabranim lokacijama NP Kornati- 2026.-2027. • Uspostava sustava prikupljanja, obrade i analize podataka o posjetiteljskim tokovima - 2027. • Primjena sustava za praćenje opterećenja prostora i upravljanje posjetiteljskim tokovima - 2027.
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2027.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	26.540,00 €

Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	Državni proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Riješeni
Osnova za raspolaganje nekretninama	Ostalo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:NE Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: NE Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: NE
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

Naziv projekta	Izgradnja reciklažnog dvorišta "Hripe"
Opis predmeta projekta	Predmet projekta je izgradnja reciklažnog dvorišta „Hripe" (k.č.br. 7479 i 7480/4, k.o. Murter-Betina), na području Općine Murter-Kornati, namijenjenog odvojenom prikupljanju i privremenom skladištenju različitih vrsta otpada. Projektom je predviđena izgradnja ograđenog i nadziranog prostora s pristupnim cestama, parkiralištem i internim prometnim površinama te postavljanje kontejnerskog objekta za zaposlenike. Planirana je izvedba sustava odvodnje oborinskih i otpadnih voda, javne rasvjete, elektroinstalacija te postavljanje spremnika i druge opreme za prihvat i privremeno skladištenje otpada. Predviđeno je i hortikulturno uređenje prostora s uspostavom zaštitnog zelenog pojasa.
Opis svrhe projekta	Izgradnjom reciklažnog dvorišta „Hripe" osigurat će se odgovarajući infrastrukturni i tehnički uvjeti za odvojeno prikupljanje i privremeno skladištenje otpada na području Općine Murter-Kornati. Stanovništvu će se omogućiti jednostavnije i sigurnije odlaganje različitih vrsta otpada, čime će se potaknuti odvajanje otpada na mjestu nastanka, povećati mogućnosti njegove oporabe te smanjiti količine otpada koje završavaju na odlagalištima. Projekt će pridonijeti smanjenju nepropisnog odlaganja otpada, unaprjeđenju komunalne infrastrukture i zaštiti okoliša. Istodobno, učinkovitije gospodarenje otpadom pridonijet će održavanju čistoće i kvalitete prostora te poboljšanju uvjeta za život lokalnog stanovništva i turistički boravak u destinaciji.
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	• Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom • Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji • Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)
Nositelj provedbe projekta	Općina Murter-Kornati
Lokacija provedbe projekta (Grad/Općina)	Općina Murter-Kornati
Planirani početak provedbe projekta	2025.
Planirani završetak provedbe projekta	2028.
Ključne točke ostvarenja projekta	• Izrada projektno-tehničke dokumentacije i ishođenje potrebnih dozvola – 2025.–2026. • Prijava projekta na odgovarajući poziv za sufinanciranje – 2026.-2027. • Provedba postupaka javne nabave i ugovaranje izvođača radova i stručnog nadzora – 2026.-2027. • Izvođenje radova – 2027.–2028. • Krajobrazno uređenje i ozelenjavanje– 2027.-2028. • Zatvaranje –2027.-2028.

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekta	2028.
Ukupna procijenjena vrijednost projekta	400.000,00 E
Iznos vlastitog sufinanciranja	15 %
Ostali mogući izvori financiranja	EU fondovi Državni proračun Županijski proračun
Imovinsko-pravni odnosi	Neriješeni imovinsko-pravni odnosi
Osnova za raspolaganje nekretninama	Vlasništvo
Status izrade potrebne studijske dokumentacije	Profil projekta: NE Studija predizvodljivosti/izvedivosti: NE Analiza troškova i koristi: NE
Status izrade potrebne projektne dokumentacije	Idejni projekt:DA Lokacijska dozvola: NE Glavni projekt: DA Mogućnost gradnje prema Pravilniku o jednostavnim građevinama:NE Građevinska dozvola: DA
Projekt od posebnog značaja za razvoj destinacije (DA/NE)	NE

30. Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom

Implementacija Plana upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati zahtijeva sinergiju svih ključnih dionika unutar turističkog sektora, uključujući lokalne i regionalne vlasti, privatne poduzetnike, iznajmljivače, javne ustanove i tvrtke, kulturne i obrazovne organizacije, civilne udruge i druge dionike.

Plan upravljanja destinacijom razvija se i usvaja na općinskoj razini, kroz predstavničko tijelo Općine Murter-Kornati (Općinsko Vijeće), u skladu sa Zakonom o turizmu (ZOT) i pripadajućim podzakonskim aktima. Usvajanjem ovog dokumenta postaje obvezujući, što omogućava njegovu implementaciju u svakodnevno turističko upravljanje destinacijom. Plan je osmišljen kao četverogodišnji smjer za razvoj turizma, pri čemu je ključno da se redovito prilagođava novim izazovima i promjenama u turističkom okruženju.

Za učinkovitu realizaciju plana, potrebno je provesti sljedeće mjere:

Uspostava koordiniranog djelovanja i partnerskih mreža

Uspostava koordiniranog djelovanja i partnerskih mreža predstavlja važan preduvjet za učinkovitu provedbu Plana upravljanja destinacijom i realizaciju razvojnih projekata na području destinacije TZO Murter-Kornati i otoka Murtera. U tom je kontekstu potrebno dodatno razvijati suradnju između TZO Murter-Kornati, TZ-ova s područja otoka Murtera (TZO Tisno, TZM Betina i TZM Jezera) Općine Murter-Kornati, Šibensko-kninske županije te ostalih javnih, privatnih i civilnih dionika koji mogu izravno ili neizravno utjecati na razvoj destinacije. Reforma zakonodavnog okvira omogućila je turističkim zajednicama preuzimanje aktivnije uloge u upravljanju razvojem destinacije, s naglaskom na održivo upravljanje turizmom, koordinaciju razvojnih aktivnosti i suradnju s lokalnom samoupravom te ostalim dionicima uključenima u razvoj destinacije. Takav model suradnje može uključivati redovite koordinacijske sastanke dionika radi definiranja prioritetnih aktivnosti i projekata, zajedničko planiranje promotivnih i razvojnih aktivnosti, koordinaciju manifestacija i turističkih sadržaja, razvoj integriranih turističkih proizvoda te suradnju u pripremi i provedbi projekata financiranih iz nacionalnih i EU izvora, sukladno definiranim potrebama ovim Planom. Posebnu važnost pritom imaju kontinuirana razmjena informacija, zajedničko definiranje razvojnih ciljeva i praćenje provedbe aktivnosti, kao i uključivanje stručnih i operativnih partnera u područjima održivog razvoja, upravljanja posjetiteljima, digitalne i zelene transformacije te promocije i vidljivosti destinacije.

Sustavno praćenje provedbe i analiza učinka

Sustavno praćenje provedbe i analiza učinka predstavljaju važan element uspješne provedbe Plana upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati jer omogućuju kontinuirano praćenje realizacije planiranih aktivnosti, procjenu ostvarenja definiranih ciljeva i pravovremenu prilagodbu razvojnih mjera potrebama destinacije. Praćenje učinaka potrebno je provoditi kroz definirane pokazatelje rezultata, analizu turističkih trendova, praćenje provedbe aktivnosti/projekata i korištenja financijskih sredstava iz svih izvora financiranja te kontinuirano prikupljanje podataka o stanju u prostoru i funkcioniranju destinacije. To uključuje prikupljanje svih podataka od značaja za praćenje kretanja obveznih pokazatelja održivosti te pokazatelja prihvatnog kapaciteta destinacije, uključujući turističke, prometne, infrastrukturne, okolišne i društvene pokazatelje relevantne za upravljanje razvojem destinacije i procjenu učinaka turizma na prostor i lokalnu zajednicu. Posebnu važnost pritom imaju provođenje anketnih upitnika među lokalnim stanovništvom, jednodnevnim posjetiteljima i turistima te kontinuirana komunikacija s lokalnim dionicima radi praćenja zadovoljstva, prepoznavanja razvojnih potreba i pravovremenog prepoznavanja razvojnih izazova. Sustavna analiza prikupljenih podataka omogućuje kvalitetnije upravljanje razvojem destinacije, učinkovitije donošenje razvojnih odluka i usklađivanje budućih aktivnosti s načelima održivog razvoja turizma i očuvanja kvalitete prostora i života lokalne stanovništva.

Održivo financiranje i strateško planiranje ulaganja

Učinkovita provedba razvojnih aktivnosti zahtijeva jasno definiranu financijsku konstrukciju i dugoročno planiranje ulaganja, uz kombiniranje lokalnih, regionalnih, nacionalnih i europskih izvora financiranja. Posebnu važnost imaju pravovremena priprema projektne dokumentacije, praćenje dostupnih programa i natječaja te koordinacija svih uključenih dionika kako bi se osigurala uspješna provedba planiranih projekata i održivost ulaganja u dugoročnom razdoblju. Potrebno je istaknuti važnost usklađivanja projekata s Uredbom o načinu ocjene i postupku odobravanja investicijskih projekata (NN 158/23), kako bi se osigurala opravdanost ulaganja, učinkovito planiranje provedbe te kvalitetno praćenje ostvarenja projektnih ciljeva.

Jačanje znanja i vještina svih uključenih aktera

Edukacija dionika ključna je za uspostavu uspješnog i suvremenog turističkog upravljanja. Kroz specijalizirane radionice, seminare i programe osposobljavanja potrebno je povećati razinu kompetencija lokalnih aktera, osobito u područjima upravljanja projektima, marketinga destinacije, digitalnih alata i održivog razvoja. Poseban naglasak treba staviti na osnaživanje poduzetnika i javnih službi. U ovom segmentu organizacijsku i mentorsku ulogu imaju raspoloživi stručnjaci i relevantni dionici koji svojim znanjem, iskustvom i stručnom podrškom mogu doprinijeti jačanju kapaciteta lokalne zajednice i kvalitetnijem upravljanju razvojem destinacije.

Transparentna komunikacija i promocija Plana

Uspješna provedba Plana zahtijeva i jasno definiranu komunikacijsku strategiju. Redovita i transparentna informiranost lokalnog stanovništva, dionika i šire javnosti o ciljevima, aktivnostima i postignućima Plana doprinosi većem povjerenju, boljoj suradnji i aktivnijem sudjelovanju zajednice. Korištenjem lokalnih medija, društvenih mreža, javnih tribina i info-materijala, TZO Murter-Kornati i Općina Murter-Kornati mogu osigurati veću vidljivost Plana te potaknuti uključivanje građana u njegovu provedbu. Istodobno, kvalitetna promocija turističkih projekata proizašlih iz Plana povećava atraktivnost destinacije i doprinosi prepoznatljivosti na tržištu.

Fleksibilnost i prilagodba Plana upravljanja novim okolnostima

Globalno i nacionalno turističko tržište podložno je brzim promjenama, stoga Plan upravljanja mora ostati otvoren za izmjene i prilagodbe. U slučaju nepredviđenih okolnosti – bilo da su gospodarske, političke, društvene ili tehnološke prirode – potrebno je brzo reagirati i revidirati planirane aktivnosti. Redovito praćenje situacije na terenu omogućit će učinkovito upravljanje rizicima i bolje iskorištavanje prilika.

30.1. Mjerenje napretka i izvješće o provedbi

Za provedbu Plana upravljanja destinacijom primarno su odgovorni TZO Murter-Kornati i Općina Murter-Kornati, svatko u okviru svojih nadležnosti i mogućnosti djelovanja. Kroz međusobnu suradnju i koordinaciju navedeni dionici sudjelovat će u provedbi najvećeg dijela mjera, aktivnosti i projekata definiranih Planom. Plan je izrađen na način da postavlja razvojni i održivi okvir za upravljanje destinacijom, uz istodobno uvažavanje realnih mogućnosti provedbe, postojećih financijskih, organizacijskih i ljudskih kapaciteta te zakonskih i institucionalnih okvira djelovanja.

Ovo poglavlje definira okvir za praćenje provedbe ciljeva, mjera i aktivnosti predviđenih Planom upravljanja, kao i preporuke usmjerene na učinkovitiju, koordiniraniju i održivu provedbu razvojnih aktivnosti u destinaciji. Mjere definirane Planom postavljene su dovoljno široko i fleksibilno kako bi omogućile prilagodbu različitim razvojnim okolnostima i dostupnim izvorima financiranja, ovisno o mogućnostima pojedinih nositelja provedbe i dinamici razvoja destinacije.

Plan se dijelom se oslanja na aktivnosti i projekte za razvoj novih inicijativa, partnerstava i projekata koji mogu dodatno pridonijeti kvaliteti turističkog razvoja i jačanju konkurentnosti destinacije. Ključno je da Plan obuhvaća aktivnosti koje doprinose održivom razvoju turizma, očuvanju identiteta, unapređenju kvalitete života i jačanju otpornosti destinacije, dok će sama provedba ovisiti o financijskim mogućnostima i razini suradnje uključenih dionika.

Budući da predstavlja prvi Plan upravljanja destinacijom za područje TZO Murter-Kornati, poseban naglasak stavlja se na postupno jačanje kapaciteta za upravljanje destinacijom, razvoj suradnje među dionicima i stjecanje iskustva u provedbi planiranih aktivnosti. Kroz sudjelovanje u provedbi Plana dodatno će se razvijati znanja i kompetencije dionika uključenih u razvoj turizma, dok će se kroz aktivnosti informiranja, suradnje i promocije postupno jačati svijest lokalne zajednice o važnosti održivog upravljanja destinacijom. Na taj način stvarat će se kvalitetni temelji za buduća unapređenja sustava upravljanja i izradu sljedećeg Plana upravljanja destinacijom.

30.2. Izvještavanje o provedbi Plana upravljanja

Praćenje provedbe Plana upravljanja destinacijom TZO Murter-Kornati temeljit će se na sustavu mjera, aktivnosti i pokazatelja, pri čemu su za svaku aktivnost određeni pokazatelji uspješnosti koji omogućuju praćenje razine provedbe i ostvarenja planiranih ciljeva. Uz praćenje pokazatelja, u okviru izvještavanja omogućit će se dodatna obrazloženja vezana uz ostvarene rezultate, izazove u provedbi te prijedloge mogućih unapređenja i daljnjih aktivnosti.

Sukladno Pravilniku o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (NN 112/24), podaci potrebni za praćenje provedbe Plana prikupljat će se prvenstveno iz javno dostupnih izvora i službenih evidencija nadležnih institucija, dok će TZO Murter-Kornati prema potrebi prikupljati i dodatne podatke relevantne za upravljanje destinacijom i praćenje pokazatelja održivosti i razvoja turizma.

Provedba Plana zahtijeva kontinuirano praćenje i redovito izvještavanje predstavničkog tijela Općine Murter-Kornati o razini provedbe planiranih aktivnosti i ostvarenju ciljeva. Time će se omogućiti pravodobno prilagođavanje i eventualne izmjene Plana u slučaju potrebe, kako bi se osigurala učinkovitija provedba mjera i ostvarenje strateških ciljeva razvoja destinacije. Turističko vijeće TZO Murter-Kornati dostavljat će godišnje izvješće o provedbi Plana upravljanja destinacijom za prethodnu godinu predstavničkom tijelu Općine Murter-Kornati najkasnije do 31. ožujka tekuće godine, u skladu s važećim zakonskim i metodološkim smjernicama.

31. Literatura

Publicirani izvori

Ćuzela J. i Šprljan I. (2019). Otok Murter – pogled na baštinu. Općina Tisno, Tisno.
Jelić, T., Njegač, D. i Pejnović, D. (2012). Veliki atlas Hrvatske, (ur. I.Borovac). Mozaik knjiga, Zagreb.
Level project d.o.o. (2023). Akcijski plan energetski održivog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama Općine Murter-Kornati. Level project d.o.o., Zagreb.
Level project d.o.o. (2021). Strategija razvoja pametne Općine Murter-Kornati. Level project d.o.o, Zagreb.
Magaš, D. (2013). Geografija Hrvatske. Zadar: Sveučilište u Zadru, Odjel za geografiju i Izdavačka kuća Meridijani, Zadar.
Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine. NN 13/21
Odluka o donošenju mreže hitne medicine i sanitetskog prijevoza. Mreža hitne medicine i sanitetskih prijevoza Zavoda za hitnu medicinu Šibensko-kninske županije NN 134/23
Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi NN 136/21
Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta, NN 112/2024
Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma NN 112/24
Uredba o kakvoći mora za kupanje NN 73/08
Uredba o kakvoći voda za kupanje NN 51/14
Wertheimer-Baletić, A. (1999). Stanovništvo i razvoj. Zagreb: Mate.
Zakon o turizmu NN156/23
Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma NN 52/19, 42/20
Zakon o prostornom uređenju. NN 155/25
Zakon o gradnji NN 155/25
Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti NN 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20, 42/20, 126/21, 152/24
Zakon o zaštiti prirode NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, NN 155/23
Zakon o zaštiti okoliša NN 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18
Zakon o ravnopravnosti spolova, NN 82/08, 69/17
Zakon o suzbijanju diskriminacije, NN 85/08, 112/12
Zakon o gospodarenju otpadom. NN 84/21, 142/23
Zakon o zaštiti od buke. NN 30/09, 55/13, 153/13, 41/16, 114/18, 14/2
Zakon o turističkoj pristojbi 52/19, 32/20 i 42/20
Zakon o članarinama u turističkim zajednicama NN 52/19, 144/20
Zakon o otocima NN 116/18, 73/20 i 70/21

Internetski izvori:

Akteracija d.o.o. (2020). Prostorni plan uređenja Općine Murter-Kornati. I-VI. Izmjene i dopune, URL: https://murter.hr/prostorno-planiranje/prostorni-plan/vi-izmjene-i-dopune-prostornog-plana-opcine-murter-kornati/
Urbos d.o.o. (2019.). Urbanistički plan uređenja Lajci 2. URL: https://katalog.mgipu.hr/details/3d831756-ba79-4ca0-8aca-56bf9be741fb
Argonauta.hr (2026.). URL: https://argonauta.hr/
Booking.com (2025). Službena web stranica-Murter, URL: https://www.booking.com/city/hr/murter.en.html?aid=1610684;label=murter-RLWem6lpeiC2Dksr28rLYQS379617590799:pl:ta:p1:p2:ac:ap:neg:fi:tikwd-307551274441:lp21441:li:dec:dm:ppccp=UmFuZG9tSVYkc2RlIyh9YfqnDqqG8nt10AsofPfvtt0;ws=&gad_source=1&gad_campaignid=1573322839&gclid=Cj0KCQjw16_UBhCqARIsAIdOaXxwzOW3Xs-SMzgwwyBfdsF9nm97Ko3TpaJbWHueF_bo6x9VT-PYDk8aAnDbEALw_wcB
Booking.com (2025). Službena web stranica-Kornati, URL: https://www.booking.com/searchresults.html?ss=Kornati%2C+Sibenik-Knin+County%2C+Croatia&efdco=1&label=New_Croatian_HR_HR_27026355385-bTHaeh_Y9i584BGLDFga1QS821375197356%3Apl%3Ata%3Ap1%3Ap2%3Aac%3Aap%3Aneg%3Afi%3Atikwl-3500001%3Alp21441%3Ali%3Adec%3Adm&aid=318615&lang=en-us&sb=1&src_elem=sb&src=index&dest_id=900063685&dest_type=city&ac_position=0&ac_click_type=b&ac_langcode=en&ac_suggestion_list_length=5&search_selected=true&search_pageview_id=f0ea44f0703a0108&ac_meta=GhBmMGVhNDRmMDcwM2EwMTA4IAAoATICZW46CGtvcm5hdGkg&checkin=2026-09-04&checkout=2026-09-11&group_adults=2&no_rooms=1&group_children=0
Booking (2026). Travel & Sustainability Report 2026. URL: https://news.booking.com/download/1d38ba01-14dd-49e4-87ab-2af8fe9ecbb3/booking.comtravelampsustainabilityreport2026_newsroomedition4.pdf
Bikeandhike.hr (2025). Otok Murter, URL: https://www.bikeandhike.hr/stranice/otok-murter/11.html
Bioportal, (2025). Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode. GIS preglednik. URL: https://bioportal.hr/gis/
Camp Rehut (2025). Službena web stranica. URL: https://camprehut.com/
Camping.hr (2026). Kamp Kosirina. URL: https://www.camping.hr/hr/kampovi/kosirina
Comune La Maddalena (2026). Službena web stranica. URL: https://comune.lamaddalena.ot.it/
Dječji vrtić Spužvica (2025): Službena stranica Dječjeg vrtića Spužvica (Pčelica), URL: https://dvtisno.com/
DLS d.o.o. (2025). Procjena rizika od velikih nesreća za Općinu Murter-Kornati. URL: https://murter.hr/ustrojstvo/civilna-zastita/procjena-rizika-od-velikih-nesreca/
Dom zdravlja Šibensko-kninske županije (2025). Ordinacije. URL: http://dz-sibenik.hr/ordinacije/
Državni zavod za statistiku (DZS), (2011) : Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2011. godine, URL: https://web.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabshtm.htm

Državni zavod za statistiku (DZS), (2021) : Popis stanovništva, kućanstva i stanova 2021. godine, URL: https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88
eVisitor, (2025): Informacijski sustav za prijavu i odjavu turista, URL: https://www.evisitor.hr/eVisitor/hr-HR/Account/Login?ReturnUrl=%2FeVisitor%2Fen-US
Državna geodetska uprava (2025), Registar izvora prostornih podataka NIPP-a, WFS usluga Registra kulturnih dobara RH, URL: https://geoportal.kulturnadobra.hr/servisi/grafika/ProtectedSites/wfs?service=WFS&request=GetCapabilities
Državna geodetska uprava (2025), Registar izvora prostornih podataka NIPP-a, WFS usluga Bioportala, URL: https://services.bioportal.hr/wfs?service=WFS&request=GetCapabilities
Državna geodetska uprava (2025), Registar izvora prostornih podataka NIPP-a, WFS usluga Uređena zemlja, URL: https://api.uredjenazemlja.hr/services/inspire/cp/wfs?SERVICE=WFS&REQUEST=GetCapabilities&VERSION=2.0.0
Europska komisija (2016). The European Tourism Indicator System. ETIS toolkit for sustainable destination managment. URL: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4b90d965-eff8-11e5-8529-01aa75ed71a1/language-en
Europska komisija (2022). Tranzicijski put za turizam. URL: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/404a8144-8892-11ec-8c40-01aa75ed71a1
Europska komisija (2016). The European Tourism Indicator System ETIS toolkit for sustainable destination management, URL: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4b90d965-eff8-11e5-8529-01aa75ed71a1/language-en
FLAG Galeb, (2025): Službena web stranica, URL: https://www.lagur-galeb.hr/hr
Global Sustainable Tourism Council (GTSC) (2025). GSTC Destination Standard. URL: https://www.gstc.org/wp-content/uploads/GSTC-Destination-Criteria-v2.0-with-SDGs.pdf
Global Sustainable Tourism Council (GTSC) (2026). The Difference Between Regenerative Tourism and Sustainable Tourism (2026). URL: https://www.gstc.org/regenerative-tourism/
HAKOM d.o.o.(2025): Interaktivni preglednik dostupnosti širokopojasnog pristupa: URL: https://ekarta.hakom.hr/portal/apps/experiencebuilder/experience/?data_id=dataSource_1-18c69d78cb3-layer%EF%BF%BE5%3A280%2CdataSource_1-18c69d78cb3-layer-5%3A341&id=4955eb9f79d34e7583e4c6fdb6817c70&page=Page&views=View-2
HEP ODS (2025). Elektra Šibenik. URL: https://www.hep.hr/ods/elektre-25/elektra-sibenik/88
HGSS Stanica Šibenik, (2025): Službena web stranica HGSS Stanica Šibenik, URL : https://www.hgss.hr/stanice/stanica-sibenik/
Hotrec hospitality Europe (2022). Labour shortages in the hospitality sector: forward-thinking and practices sharing. URL: https://www.hotrec.eu/media/static/files/import/wp_post_48505/Labour-shortages-in-the-hospitality-sector-.pdf
Hrvatske ceste (2025): Geoportal javnih cesta RH. URL: https://geoportal.hrvatske-ceste.hr/gis?OverlayLayer%3Ahc_opcine_mg=5037&c=448316%2C5017324&so=&z=8.0
Hrvatske ceste (2025): Brojenje prometa na cestama Republike Hrvatske 2024. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://hrvatske-

ceste.hr/uploads/documents/attachment_file/file/1827/Brojenje_prometa_na_cestama_Republike_Hrvatske_godine_2024.pdf
Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Šibenik (HZZ) (2024): Mjesečni statistički bilten 08/24, URL: https://www.hzz.hr/app/uploads/2024/02/SI_stat_bilten_08_2024.pdf
Hrvatska turistička zajednica (2026). Europska tržišta. URL: https://www.htz.hr/hr/europska-trzista
Hotel Murter (2025). Službena web stranica. URL: https://www.hotelmurter.com/
InCamerota (2026). Službena web stranica turističke zajednice Camerota. URL: https://www.incamerota.it/
Institut za turizam (2020): Studija održivosti razvoja turizma i prihvatnog kapaciteta s akcijskim planom na području Šibensko-kninske županije, URL: https://www.sibensko-kninska-zupanija.hr/upload/stranice/2020/11/2020-11-05/353/konacnoizvjescepkk0211a.pdf
Institut za turizam (2024): Strategija turizma Šibensko-kninske županije do 2034. godine, URL: https://www.dalmatiasibenik.hr/media/5542/260115-strategija-turizma-s-ibensko-kninske-z-upanije-do-2034-godine-konac-no.pdf
Institut za turizam (2025). Plan upravljanja destinacijom Šibensko-kninske županije, URL: https://www.dalmatiasibenik.hr/media/5541/260115-plan-upravljanja-destinacijom-s-ibensko-kninska-z-upanija-konac-no-s-prilozima.pdf
Institut za turizam (2025). Indeks turističke razvijenosti (ITR). URL: https://www.iztzg.hr/hr/itr/
Interpretacijski centar DUBoak (2026). Službena web stranica. URL: https://duboak.org/?gad_source=1&gad_campaignid=20453104287&gclid=Cj0KCQjwlsfWBhD4ARIsACL7p1FGl07-tPiBJjc8sRWLMMbNm2PY4ftdhvLHLbMUT5i_Kl2Ie6WT31YaAkt_EALw_wcB
ISTAT.IT (2026). Podaci o smještajnim kapacitetima i turističkom prometu. URL: https://esploradati.istat.it/databrowser/#/it/dw/categories/IT1,Z0700SER,1.0/SER_TOURISM/SER_TOURISM_RELATED_FILES
Murtela d.o.o. (2025). Službena web stranica, URL: https://murtela-murter.hr/2024/12/31/godisnji-raspored-odvoza-mijesanog-komunalnog-i-reciklabilnog-otpada-za-2025-godinu/
Javna ustanova razvojna agencija Šibensko-kninske županije (2025). O nama- ustanova. URL: https://priroda-skz.hr/hr/o-nama/ustanova/
Javna ustanova razvojna agencija Šibensko-kninske županije (2022). Plan razvoja Šibensko-kninske županije za razdoblje 2021.-2027. URL: https://www.rra-sibenik.hr/wp-content/uploads/2023/09/Plan-razvoja-SKZ-od-2021.-do-2027.pdf
Journal. hr (2026). Turizam prolazi kroz značajnu transformaciju: Kako se mijenja način putovanja i koji su najnoviji trendovi?, URL: https://www.journal.hr/lifestyle/putovanja/trendovi-putovanja-turizam-prolazi-kroz-znacajnu-transformaciju/
Kamp Slanica (2025). Službena web stranica. URL: https://www.murter-slanica.hr/hr/
LAG More (2025). Službena web stranica. URL: https://lagmore249.hr/
La Maddalena Park (2026). Službena web stranica Nacionalnog parka La Maddalena, URL: https://www.lamaddalenapark.it/
Lučka uprava Šibensko-kninske županije, (2025): Luka Murter, URL: https://luskz.hr/luke/murter/

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (2025). Registar otoka. URL: https://registar-otoka.gov.hr/
Ministarstvo turizma i sporta (2023): Nacionalni plan razvoja održivog turizma do 2027. godine. Dostupno na mrežnoj stranici: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2023_dokumenti/Nacionalni%20plan%20razvoja%20odr%C5%BEivog%20turizma%20do%202027.%20godine%20i%20Akcijski%20plan%20do%202025.%20godine.pdf
Ministarstvo turizma i sporta (2023). Nacionalni plan razvoja održivog turizma. URL: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2023_dokumenti/Nacionalni%20plan%20razvoja%20odr%C5%BEivog%20turizma%20do%202027.%20godine%20i%20Akcijski%20plan%20do%202025.%20godine.pdf
Ministarstvo turizma i sporta (2025). Smjernice za provođenje istraživanja stavova lokalnog stanovništva V1.2. lipanj 2025. URL: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Smjernice%20za%20provo%C4%91enje%20istra%C5%BEivanja%20stavova%20lokalnog%20stanovni%C5%A1tva%20V1.2.%20lipanj%202025..pdf
Ministarstvo turizma i sporta (2025). Smjernice za provođenje istraživanja zadovoljstva cjelokupnim boravkom u destinaciji V1.2 lipanj 2025. URL: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Smjernice%20za%20provo%C4%91enje%20istra%C5%BEivanja%20zadovoljstva%20cjelokupnim%20boravkom%20u%20destinaciji%20V1.2%20lipanj%202025..pdf
Ministarstvo turizma i sporta (2025). Smjernice za izračun obveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta destinacije, URL: https://mint.gov.hr/UserDocsImages/1A_UPISNICI/Smjernice%20prihvatni%20kapacitet_obvezni_pokazatelji_V1..pdf
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine i Ekonomski institut Zagreb (2023). Pregled tržišta nekretnina Republike Hrvatske. URL: https://mint.gov.hr/alati-za-upravljanje-razvojem-turizma-u-destinaciji/23970
Ministarstvo kulture i medija (2025): Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske. Dostupno na mrežnoj stranici: https://registar.kulturnadobra.hr/#/
Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije (2026): Registar udruga RH, URL: https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge
Ministarstvo uprave (2026). Registar udruga RH. URL: https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge
Nacionalni park Kornati (2025). Službena web stranica, URL: https://www.np-kornati.hr/index.php?lang=hr
Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2023). Plan upravljanja Nacionalnim parkom Kornati (PU 6012) 2024.-2033., URL: https://www.npkornati.hr/images/plan_upravljanja/2023/PU6012_NP_Kornati.pdf
Nkcm.hr (2025). Narodna knjižnica i čitaonica Murter. URL: https://nkcm.hr/
Održivo d.o.o. (2020.). Urbanistički plan uređenja Raduč. URL: https://katalog.mgipu.hr/details/faff76ce-2b82-44e0-9b5a-68856bb5f8eb
Općina Murter-Kornati (2025). Provedbeni program Općine Murter-Kornati 2021.-2025. URL: https://murter.hr/wp-content/uploads/2024/04/Provedbeni-program-Murter-Kornati-1.pdf

Općina Murter-Kornati (2025). Prirodna baština. URL: https://murter.hr/o-murteru/prirodna-bastina/
Općina Murter-Kornati (2025). Kulturno povijesna baština. URL: https://murter.hr/o-murteru/kulturna-bastina/
Putovnica.net (2025). Murter (plaže). URL: https://www.putovnica.net/plaze/mjesto/murter-murter-sibensko-kninska-zupanija
Policijska uprava Šibensko-kninska (2025): Policijska postaja Vodice, URL: https://sibensko-kninska-policija.gov.hr/policijske-postaje/86
Sardegna tourismo (2026.): Službena web stranica Turističke zajednice Sardinije, URL: https://www.sardegnaturismo.it/it
Statista (2024).Social Media has the Greatest Influence on Travel Destination Choices, URL: https://www.statista.com/chart/31921/social-media-and-travel-opinions/
Statista (2023). Share of travelers who used a mobile device to plan or book travel in the last six months worldwide as of October 2023, by activity, URL: https://www.statista.com/statistics/1421721/mobile-planning-booking-travel-worldwide-by-activity/
Statista (2024). Social Media Shapes Travel Experiences, URL: https://www.statista.com/chart/31921/social-media-and-travel-opinions/
Turistička zajednica Općine Murter-Kornati (2025): Službena web stranica TZO Murter-Kornati, URL: https://www.tzo-murter.hr/hr/naslovnica/
Turistička zajednica Općine Murter-Kornati (2025): Izvješće o izvršenju programa rada TZO Murter-Kornati za 2025. godinu
URL:https://tzo-murter.hr/media/5682/2025-murter-kornati-izvjesce-o-izvrsenju-programa-rada-tzo-murter-kornati.pdf
Turistička zajednica Šibensko-kninske županije (2025). Informacije o turističkom prometu, URL: https://dalmatiasibenik.hr/hr/b2b/statistika/informacije-o-turistickom-prometu/
Turistička zajednica Malinska-Dubašnica (2026). Službena web stranica. URL: https://www.visitmalinska.com/
Ujedinjeni narodi (UN) (2015). The UN 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/96d84400-ecc8-411f-9091-3290145a1bb0/SDG-3_Lesson_presentation_advanced_EN.pdf
The World Tourism Organization (UN Tourism) (2026). Market Intelligence, Policies and Competitiveness Department (Q1/2026) .World Tourism Barometer, Volume 24, Issue 1, January 2026, Madrid,
URL:https://pre-webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2026-01/World_Tourism%20Barometer_Jan26_excerpt_v2.pdf?VersionId=u75u9KWPa6Dzc2CUHld7AvQ49FYrDTQC
Urbanex d.o.o. (2017). Marketing plan Masterplana turizma Šibensko-kninske županije. URL: https://www.dalmatiasibenik.hr/media/2523/2-marketing-plan-master-plana-turizma-sibensko-kninske-zupanije.pdf
VisitSantPere.com (2026). Službena web stranica turističke zajednice Sant Pere Pescador. URL: https://www.visitsantpere.com/en/
Vodovod i odvodnja Šibenik d.o.o. (2025). O nama. Povijest.
URL: https://www.vodovodsib.hr/povijest/
Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije (2003). Prostorni plan Nacionalnog parka Kornati, URL:

https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages//dokumenti/Prostorno/Planovi/PPNPKornati//NPKornati-tekst-web.pdf
Zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije (2019). Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-sitske otočne skupine, URL: https://murter.hr/prostorno-planiranje/prostorni-plan/prostorni-plan-podrucja-posebnog-obiljezja-zutsko-sitske-otocne-skupine/

Nepublicirani podaci

Murtela d.o.o. (2025)
Javna ustanova NP Kornati (2025)
HEP ODS D.O.O. Elektra Šibenik (2025)
Općina Murter-Kornati (2025).
Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik (2025)
TZ Šibensko-kninske županije (2025)
Šibensko-kninska županija, Upravni odjel za gospodarstvo, turizam, poljoprivredu, ruralni razvoj i EU fondove (2025)
Ministarstvo turizma i sporta (2025)

Popis slika:

Slika 1. Struktura smještajnih kapaciteta na području TZO Murter-Kornati tijekom 2024. i 2025. .godine, izvor: eVisitor, obradio: Level project d.o.o. 26
Slika 2. Kreveti i noćenja po vrsti objekata i kategoriji najvažnijeg segmenta kapaciteta na području..... 34
Slika 3. Kretanje broja dolazaka i noćenja turista na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 36
Slika 4. Kretanje broja dolazaka i noćenja turista na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 37
Slika 5. Struktura ostvarenih noćenja na području TZO Murter-Kornati prema grupama smještajnih kapaciteta u 2024. godini (u %), izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 38
Slika 6. Broj noćenja u nekomercijalnom smještaju na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 38
Slika 7. Dolasci i noćenja u lukama na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 39
Slika 8. Udio dolazaka prema TZ-ima na području otoka Murtera u 2024.godini (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor: eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 41
Slika 9. Udio noćenja prema TZ-ima na području otoka Murtera u 2024. godini (komercijalni smještaj+nekomercijalni smještaj+nautika), izvor: eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 41
Slika 10. Kretanje broja noćenja na području TZO Murter-Kornati po mjesecima u 2024.godni, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 42
Slika 11. Kretanje broja dolazaka na području TZO Murter-Kornati po mjesecima u 2024.godIni, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 42

Slika 12. Komercijalna noćenja na području TZO Murter-Kornati 2024. prema vrsti objekata i mjesecima, izvor: eVisitor, obradio: Level project d.o.o. 43
Slika 13. Prosječna duljina boravka turista glavnih emitivnih tržišta na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio: Level project d.o.o. 45
Slika 14. Prosječna duljina boravka turista glavnih emitivnih tržišta na području TZO Murter-Kornati u 2025. godini, izvor: eVisitor, obradio: Level project d.o.o. 45
Slika 15. Dobna turista prema broju dolazaka na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o 47
Slika 16. Neto iskorištenost smještajnih kapaciteta prema vrsti objekta na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini (u %), izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 49
Slika 17. Potrošnja električne energije po mjesecima na području TZO Murter-Kornati tijekom 2024. godine (ukupno i smještaj u KWh), izvor: HEP ODS Šibenik, obradio Level Project d.o.o. 86
Slika 18. Brzine širokopojasnog pristupa u nepokretnoj mreži na području TZO Murter-Kornati, izvor: HAKOM 2025, obradio Level Project d.o.o. 90
Slika 19. Brzine širokopojasnog pristupa u nepokretnoj mreži na području TZO Murter-Kornati, izvor: HAKOM 2025, obradio Level Project d.o.o. 91
Slika 20. Intenzitet svjetlosnog onečišćenja na području TZO Murter-Kornati, izvor: Light pollution map 2025, obradio Level Project d.o.o. 114
Slika 21. Zaposleni prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) na području Općine Murter-Kornati 2021. godine, izvor: DZS (2023), Popis stanovništva 2021., obradio Level Project d.o.o 153
Slika 22. Naslovna stranica službene web stranice TZO Murter-Kornati, izvor: tzo-murter.hr. 160
Slika 23. Naslovna stranica službene web stranice JU NP Kornati, izvor: np-kornati.hr 162
Slika 24. Odgovor na pitanje „Imate li stalno prebivalište na području TZO Murter-Kornati?“, ... 230
Slika 25. Odgovor na pitanje „Koliko dugo stanujete u ovom mjestu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 231
Slika 26. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 232
Slika 27. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 232
Slika 28. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja ?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 233
Slika 29. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 234
Slika 30. Odgovor na pitanje „Koliko ste sveukupno zadovoljni razvojem turizma u Vašem mjestu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 235
Slika 31. Odgovor na pitanje „Vama i/ili članovima Vaše uže obitelji turizam je?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 236
Slika 32. Odgovor na pitanje „Razmislite kako sve turizam utječe na svakodnevni život u Vašem mjestu – na lokalno gospodarstvo, okoliš, sigurnost u mjestu, društveni život, cijene i slično?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 237
Slika 33. Odgovor na pitanje „Kako turistički razvoj utječe na izgled Vašeg mjesta – postaje li ono uslijed turističkog 238
Slika 34. Odgovor na pitanje „Što mislite o načinu korištenja javnog prostora u Vašem mjestu, je li turizam javni prostor (rivu, gradske ulice i trgove, zelene površine) učinio manje ili više

prikladnim za Vaše potrebe?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 239
Slika 35. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u ovom mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li buka veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 240
Slika 36. Odgovor na pitanje „Što mislite o pretvaranju stanova i kuća u turističke apartmane i kuće za odmor, postaje li život u Vašem mjestu zbog toga lošiji ili bolji?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 241
Slika 37. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li neprimjereno odlaganje otpada veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 242
Slika 38. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva u prometu veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 243
Slika 39. Odgovor na pitanje „Kada pomislite na život u Vašem mjestu tijekom turističke sezone, predstavlja li gužva na ulicama/javnim površinama veliki problem, mali problem ili uopće nije problem?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 244
Slika 40. Odgovor na pitanje „Općenito govoreći, koliko ste trenutno zadovoljni sa životom u Vašem mjestu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. ... 245
Slika 41. Odgovor na pitanje „Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na duh Vašeg mjesta, na njegovu autentičnost?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 246
Slika 42. Odgovor na pitanje „Prema Vašem mišljenju, kako turistički razvoj utječe na očuvanje tradicije, običaja i kulture Vašeg mjesta?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 247
Slika 43. Odgovor na pitanje „Jeste li posljednjih mjesec dana boravili u mjestu u kojem živite?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 247
Slika 44. Odgovor na pitanje „Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana osjećali uznemireno zbog neočekivanih događaja povezanih s turizmom?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 248
Slika 45. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana zbog turizma osjećali da nemate kontrolu nad važnim stvarima u svom životu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 249
Slika 46. Odgovor na pitanje „Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana zbog turizma osjećali nervozno i pod stresom?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 250
Slika 47. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana bili sigurni u svoju sposobnost za rješavanje svakodnevnih poteškoća koje stvara turizam?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 250
Slika 48. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali dojam da se turizam u Vašem mjestu razvija onako kako vi želite?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 251
Slika 49. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana osjećali da se zbog turizma ne možete nositi sa svim obvezama?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 252

Slika 50. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana bili u mogućnosti kontrolirati stresne podražaje koji su posljedica turizma u Vašem mjestu?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 252
Slika 51. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali dojam da ste se dobro prilagodili pritiscima turizma?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 253
Slika 52. Odgovor na pitanje „Koliko često ste se u posljednjih mjesec dana ljutili zbog događaja uzrokovanih turizmom, a koji su bili izvan Vaše kontrole?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 254
Slika 53. Odgovor na pitanje „Koliko često ste u posljednjih mjesec dana imali osjećaj da su se poteškoće u životu uzrokovane turizmom toliko nagomilale da ih ne možete nadvladati?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 254
Slika 54. Odgovor na pitanje „Odaberite TOP 3 prednosti Općine Murter-Kornati koje ju izdvajaju od konkurentskih turističkih destinacija u Republici Hrvatskoj“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 255
Slika 55. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Kulturni sadržaji“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 256
Slika 56. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Sportski sadržaji“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 257
Slika 57. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo): Biciklističke staze (rute)“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 257
Slika 58. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Pješačke staze“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 258
Slika 59. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Događanja tijekom godine“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 259
Slika 60. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Priroda i bioraznolikost“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 260
Slika 61. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Čistoća naselja“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 260
Slika 62. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Uređenost naselja“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 261

Slika 63. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Turističke atrakcije?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 262
Slika 64. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Prometna infrastruktura“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 262
Slika 65. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Šetnice“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 263
Slika 66. Odgovor na pitanje „Ocijenite kvalitetu sljedećih segmenata na području Općine Murter-Kornati. Molimo označite ocjenu od 1 (nisko zadovoljstvo) do 5 (visoko zadovoljstvo):Prostorno planiranje“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 264
Slika 67. Odgovor na pitanje „Odaberite tvrdnje koje su istinite, kada govorimo o Vašem načinu implementacije održivosti u svakodnevnom životu na području Općine Murter-Kornati“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 265
Slika 68. Odgovor na pitanje „Zanima nas Vaše mišljenje o izgrađenosti prostora na području Općine Murter-Kornati. Jeste li zadovoljni trenutnim stanjem i daljnjim planovima?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 266
Slika 69. Odgovor na pitanje „U kojoj mjeri podržavate razvoj turizma na području Kornata?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 267
Slika 70. Odgovor na pitanje „Jeste li osobno zainteresirani za sudjelovanje u turizmu na Kornatima (npr. kao vodič, iznajmljivač, suradnik)?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 268
Slika 71. Odgovor na pitanje „Koje oblike turizma smatrate najprikladnijima za područje Kornata?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 269
Slika 72. Odgovor na pitanje „Koji su, po Vašem mišljenju, najveći izazovi turizma na području Općine Murter-Kornati u sljedećih 5 godina?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 270
Slika 73. Odgovor na pitanje „Obzirom na trenutne projekte i aktivnosti u turizmu Općine Murter-Kornati, kako vidite turizam destinacije za 5 godina?“, izvor: Anketni upitnik lokalnog stanovništva, obradio Level Project d.o.o. 271
Slika 74. Odgovor na pitanje „Spolna struktura?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 272
Slika 75. Odgovor na pitanje „Dobna struktura?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 273
Slika 76. Odgovor na pitanje „Najviši završen stupanj obrazovanja ?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 273
Slika 77. Odgovor na pitanje „Mjesečna primanja kućanstva ?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 274
Slika 78. Odgovor na pitanje „Vi ste – zaokružite što Vas najbolje opisuje (samo jedan odgovor)“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 275

Slika 79. „Vaša zemlja stalnog boravka je?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 275
Slika 80. Odgovor na pitanje „Vrsta smještajnog objekta u kojem odsjedate u ovom mjestu?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 276
Slika 81. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni svojim cjelokupnim boravkom u ovoj destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 277
Slika 82. Odgovor na pitanje „U kojoj mjeri je boravak u ovoj destinaciji ispunio Vaša očekivanja?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 278
Slika 83. Odgovor na pitanje „Kako biste ocijenili svoj boravak u ovoj destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 279
Slika 84. Odgovor na pitanje „Koliko je vjerojatno da ćete ovo mjesto preporučiti prijateljima, rodbini ili kolegama?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 280
Slika 85. Odgovor na pitanje „Kojim ste prijevoznim sredstvom doputovali u ovu destinaciju (ako ste koristili više vrsta prijevoznih sredstava, označite ono kojim ste prevalili najveći dio puta)?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 281
Slika 86. Odgovor na pitanje „U kojoj Vam mjeri gužva na ulicama/trgovima/atrakcijama predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 282
Slika 87. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni ljepotom mjesta?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 283
Slika 88. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni uređenošću mjesta?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 284
Slika 89. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni uređenošću glavnih atrakcija u ovoj destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 285
Slika 90. Odgovor na pitanje „U kojoj Vam mjeri buka na javnim prostorima (ulicama, trgovima, atrakcijama) predstavlja problem tijekom Vašeg boravka u destinaciji?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 286
Slika 91. Odgovor na pitanje „Koliko ste zadovoljni prometom u mjestu (protočnost prometa, parkirališta)?“, izvor: Anketni upitnik turista i jednodnevnih posjetitelja, obradio Level Project d.o.o. 287

Popis tablica

Tablica 1. Profil destinacije TZO Murter-Kornati, obradio Level Project d.o.o. 11
Tablica 2. Ključni strateški dokumenti i politike relevantne za razvoj destinacije TZO Murter-Kornati, izvor: Program UN-a za održivi razvoj 2030., GTSC, ETSC, NRS 2030, Level Project d.o.o., MINTS, Šibensko-kninska županija, Institut za turizam, obradio Level Project d.o.o. 17
Tablica 3. Definicija grupa smještajnih objekata na području TZO Murter-Kornati, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 24
Tablica 4. Broj registriranih kreveta na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine prema vrstama komercijalnih smještajnih kapaciteta, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 25
Tablica 5. Broj kreveta i objekata po naseljima TZO Murter-Kornati u 2024. godini prema podvrstama komercijalnih smještajnih kapaciteta, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 28
Tablica 6. Broj registriranih kreveta na području TZO Murter-Kornati u razdoblju 2019.-2024. godine prema vrstama nekomercijalnih smještajnih kapaciteta,, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 29
Tablica 7. Broj registriranih nekomercijalnih objekata i kreveta po naseljima u sastavu TZO Murter-Kornati u 2024. godini (uključujući kuće i stanove za odmor te objekte stanovnika grada/općine), izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 29
Tablica 8. Broj objekata po kategorijama smještaja na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 31
Tablica 9. Broj kreveta po kategorijama smještaja na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 33
Tablica 10. Kretanje broja noćenja u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim kapacitetima tijekom razdoblja 2019.-2024. godine po naseljima u sastavu TZO Murter-Kornati, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 36
Tablica 11. Kretanje broja dolazaka u komercijalnim i nekomercijalnim smještajnim kapacitetima tijekom razdoblju 2019.-2024. godine po naseljima u sastavu TZO Murter-Kornati, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 37
Tablica 12. Broj ostvarenih nekomercijalnih noćenja u 2019., 2022., 2023. i 2024. godini na području TZO Murter-Kornati po naseljima, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 39
Tablica 13. Kretanje broja dolazaka i noćenja prema lukama na području TZO Murter-Kornati u 2024. godini, izvor: eVisitor, obradio Level project d.o.o. 40
Tablica 14. Broj izdanih računa u vršnim danima turističke sezone 2024. godine (odabir najfrekventnijih dana) u Murteru i Kornatima u djelatnosti restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane te djelatnosti pripreme i usluživanja pića tijekom 2024. godine, izvor: MINTS, 2024, obradio Level Project d.o.o. 54
Tablica 15. Turističke usluge prema Zakonu o pružanju usluga u turizmu na području destinacije TZO Murter-Kornati, izvor: info brošura TZO Murter-Kornati, obradio Level Project d.o.o. 56
Tablica 16. Primarna turistička infrastruktura na području TZO Murter-Kornati, izvor: Registar javne turističke infrastrukture, obradio: Level Project d.o.o. 81
Tablica 17. Sekundarna turistička infrastruktura na području TZO Murter-Kornati, izvor: Registar javne turističke infrastrukture, obradio Level Project d.o.o. 82

Tablica 18. Potrošnja električne energije (u kWh) prema vrstama potrošača na području TZO Murter-Kornati tijekom 2024. godine, izvor: HEP ODS Elektra Šibenik, obradio Level Project d.o.o. 85
Tablica 19. Mjesečna potrošnja električne energije (u kWh) u smještajnim objektima na području TZO Murter-Kornati tijekom 2023. i 2024. godine Izvor: HEP ODS, obradio Level Project d.o.o. 86
Tablica 20. Mjesečna potrošnja električne energije (kWh) u kućanstvima na području TZO Murter-Kornati tijekom 2023. i 2024. godine, izvor: HEP ODS Elektra Šibenik, obradio Level Project d.o.o. 87
Tablica 21. Kretanje broja priključaka na sustav vodoopskrbe na području TZO Murter-Kornati za razdoblje 2020.-2024. godine, izvor: Vodovod i odvodnja d.o.o., obradio Level Project d.o.o. 94
Tablica 22. Kretanje potrošnje vode u kućanstvima i gospodarskim objektima na području TZO Murter-Kornati za razdoblje 2020.-2024. godine (u m^3), izvor: Vodovod i odvodnja d.o.o., obradio Level Project d.o.o. 94
Tablica 23. Kretanje potrošnje vode po mjesecima u kućanstvima i gospodarskim objektima na području TZO Murter-Kornati u 2023 I 2024. godini, izvor: Vodovod i odvodnja d.o.o., obradio Level Project d.o.o. 95
Tablica 24. Kapaciteti i popunjenost javnih parkirališta na području TZO Murter-Kornati, izvor: Murtela d.o.o., 2025, obradio Level Project d.o.o. 101
Tablica 25. Kakvoća mora za kupanje na plažama u destinaciji TZO Murter-Kornati, izvor: Vrtlac.izor.hr, obradio Level Project d.o.o. 110
Tablica 26. Prostorna organizacija posjećivanja NP Kornati, izvor: PPPP NP Kornati, izvor: Županijski zavod za prostorno uređenje Šibensko-kninske županije, obradio Level Project d.o.o. 124
Tablica 27. Kretanje broja izgrađenih objekata na području NP Kornati 1968.-2016. i procjena za 2029. godinu, izvor: Plan upravljanja NP Kornati 2024.-2033. godine, obradio Level Project d.o.o. 127
Tablica 28. Potencijal gradnje novih „stanova" unutar zona tradicijskih naseobina na području Žutsko-sitske otočne skupine, izvor: Urbing d.o.o., Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-sitske otočne skupine, obradio Level Project d.o.o. 134
Tablica 29. Postojeći stanovi izvan zona tradicijskih naseobina na području Žutsko-sitske otočne skupine, izvor: Urbing d.o.o., Prostorni plan područja posebnih obilježja Žutsko-sitske otočne skupine, obradio Level Project d.o.o. 135
Tablica 30. Površina građevinskih područja naselja Murter prema vrstama namjena i statusu izgrađenosti, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o. 139
Tablica 31. Građevinsko područje naselja Murter prema vrstama namjena i statusu izgrađenosti, izvor: PPUO Murter-Kornati VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o. 140
Tablica 32. Izdvojena građevinska područja izvan naselja za gospodarsku namjenu- ugostiteljsko-turističku na području TZO Murter-Kornati, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o. 142
Tablica 33. Površina neizgrađenih i neuređenih dijelova građevinskih područja naselja Murter, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o. 144

Tablica 34. Površina neizgrađenih i neuređenih dijelova građevinskih područja naselja na području naselja Murter, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o. 145
Tablica 35. Površina izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja na području naselja Murter, izvor: PPUO Murter-Kornati ,VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o..... 146
Tablica 36. Maksimalni potencijal izgradnje u izgrađenom dijelu građevinskog područja naselja Murter izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, izvor: Akteracija d.o.o., obradio Level Project d.o.o..... 146
Tablica 37. Maksimalni potencijal izgradnje u izgrađenim i neizgrađenim dijelovima građevinskog područja naselja stambene i mješovite namjene na području naselja Murter – stambene jedinice, izvor: PPUO Murter-Kornati, VI.izmjene i dopune, obradio Level Project d.o.o. 147
Tablica 38. Analiza stanja digitalizacije destinacije, izvor: Općina Murter-Kornati, TZO Murter-Kornati, Murtela d.o.o., HAKOM, eVisitor, web platforme iznajmljivača; obradio Level project d.o.o. 148
Tablica 39. Broj stanovnika Općine Murter-Kornati 2011. i 2021. godine. Izvor: DZS (2013), Popis stanovništva 2011. i DZS (2022), Popis stanovništva 2021, obradio Level Project d.o.o. 151
Tablica 40. Spolni i dobni sastav Općine Murter-Kornati prema Popisu stanovništva 2021. godine. izvor: DZS (2022), Popis stanovništva 2021. godine, obradio Level Project d.o.o. 152
Tablica 41. Kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih na području Općine Murter-Kornati u mjesecu srpnju i prosincu 2018.-2025.godine, izvor: HZMO, HZZ, obradio Level Project d.o.o. 154
Tablica 42. Broj zaposlenih u djelatnostima smještaja te djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića na području Općine Murter-Kornati u 2024. godini, izvor:MINTS 154
Tablica 43. Fizička pristupačnost glavnih turističkih sadržaja na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level project d.o.o, terenski obilazak, TZO Murter-Kornati 172
Tablica 44. Turistički proizvodi na području TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o. 191
Tablica 45. Segmentacija ciljnih skupina turista na području TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o. 192
Tablica 46. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkog proizvoda obiteljskog turizma (Sunce i more) na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 195
Tablica 47. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete nautičkog turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 196
Tablica 48. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete kulturnog turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 197
Tablica 49. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete događanja i manifestacija na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 198
Tablica 50. Razvojni i marketinški potencijal za sektor ugostiteljstva na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 199
Tablica 51. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete cikloturizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 200
Tablica 52. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete planinarenja i pješaćenje na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 201

Tablica 53. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ronilačkog turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 202
Tablica 54. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ruralnog turizma TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 203
Tablica 55. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete ekoturizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 204
Tablica 56. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete poslovnog turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 205
Tablica 57. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete razvoja turizma na području Nacionalnog parka Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 206
Tablica 58. Razvojni i marketinški potencijal za razvoj i podizanje kvalitete turističkog proizvoda prirodnog wellbeinga na području TZO Murter-Kornati , izvor: Level Project d.o.o. 207
Tablica 59. Komparativna analiza turističkog prometa na području TZO Murter-Kornati s u usporedbi ostalim TZ-ovima na otoku Murteru (komercijalni smještaj + nekomercijalni smještaj + promet u lukama) izvor:eVisitor i DZS, obradio Level Project d.o.o. 224
Tablica 60. Komparativna analiza ponude smještaja na području TZO Murter-Kornati u usporedbi ostalim TZ-ovima na otoku Murteru u 2024. godini, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 226
Tablica 61. Komparativna analiza dobne strukture turista koji dolaze na područje TZO Murter-Kornati u usporedbi ostalim TZ-ovima na otoku Murteru, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 227
Tablica 62. Komparativna analiza udjela noćenja u 2024. godini prema deset glavnih emitivnih na otoku Murteru, izvor:eVisitor, obradio Level Project d.o.o. 228
Tablica 63. Popis obveznih pokazatelja održivosti na razini destinacije TZO Murter-Kornati, izvor: Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma. NN 112/24..... 289
Tablica 64. Procjena dosegnute razine prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o. 324
Tablica 65. Tablica intenziteta utjecaja scenarija na održivi razvoj turizma na području TZO Murter-Kornati izvor. Level project d.o.o. 344
Tablica 66. Procjena utjecaja negativnog scenarija pada intenziteta turizma na aspekte prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o. 345
Tablica 67. Procjena utjecaja negativnog scenarija rasta intenziteta turizma na aspekte prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o. 348
Tablica 68. Procjena utjecaja neutralnog scenarija (stagnacija kvalitete turizma i stagnacija/blagi rast turističkih dolazaka) na aspekte prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o. 351
Tablica 69. Procjena utjecaja pozitivnog scenarija na aspekte prihvatnog kapaciteta u kontekstu turizma na području TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o. 355
Tablica 70. Procjena utjecaja uravnoteženog scenarija na aspekte prihvatnog kapaciteta TZO Murter-Kornati, izvor. Level project d.o.o. 359
Tablica 71. Strateški smjer i prioriteti razvoja destinacije TZO Murter-Kornati, izvor: Level Project d.o.o. 386
Tablica 72. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 1. „Unaprjeđenje sustava upravljanja destinacijom“ , izvor: Level Project d.o.o. 393
Tablica 73. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 2. „Održivo upravljanje i smanjivanje negativnih utjecaja turizma“, izvor: Level Project d.o.o. 395

Tablica 74. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 3. „Podizanje kvalitete destinacijskog lanca vrijednosti“, izvor: Level Project d.o.o. 399
Tablica 75. Popis mjera i aktivnosti/projekata unutar Strateškog cilja 4. „Unaprjeđenje komunikacije i tržišne prepoznatljivosti destinacije“, izvor: Level Project d.o.o. 403